

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

İNTERNET KAFELERİN (DİJİTAL KÜTÜPHANELER) DENETLENMESİ
VE EĞİTİM AMAÇLI KULLANIMININ TEŞVİKİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Çetin GÜMÜŞ

735008

135008

Bu tez 09 /01/2003 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Başkan
Doç.Dr. Mehmet GÜROL

Üye
Doç.Dr. Muammer GÖKBULUT

Üye
Yrd.Doç.Dr. Burhan
AKPINAR

Yukarıdaki Jüri Üyelerinin İmzaları Tasdik Olunur.

Prof.Dr. Ahmet BURAN

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

ABSTRACT

Master's Thesis

**"THE INSPECTION OF INTERNET CAFES (DIJITAL LIBRARIES) AND
PROMOTING THEIR USE FOR EDUCATIONAL AIM"**

Department of Educational Sciences

Institute of Social Sciences University of Firat

2003, Pages:354

In this research we aimed to examine the internet cafes as a digital library for educational purposes. In this direct, this research have been implemented in 81 provinces with the topics of internet usage, educational uses of internet and internet cafes, inspection of internet cafes. For this purpose a survey carried out to 2748 person involving various institutions.

The results from the research indicate that:

- In general, younger people and students went to internet cafes,
- Internet cafes perceived as an entertainment place by users,
- Internet cafes have met the society's needs like access to internet,
- Inspection of internet cafes is a most important matter for ensuring their uses for educational purposes.

From the results of this study, the following can be recommended:

- Use of internet by all of the individuals is a requirement of being a knowledge society. For this purpose internet training must be given to all of the individuals by schools, educational institutions and non-profit organisations.
- Internet cafes must be supported by all of the institutions as well as increasing their quality.

Key words: dijital libraries, internet cafe, education, inspection, internet

Ö Z E T

Yüksek Lisans Tezi

İNTERNET KAFELERİN (DİJİTAL KÜTÜPHANELER) DENETLENMESİ ve EĞİTİM
AMAÇLI KULLANIMININ TEŞVİKİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

2003, Sayfa:354

Bu araştırmada, internet kafelerin *Dijital Kütüphaneler* eğitim amaçlı kullanımı ve internet kafelerin denetlenmesi çeşitli boyutlarıyla incelenmiştir. Bu bağlamda 81 ildeki internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve 5 ildeki milli eğitim okul idarecilerinin kişisel bilgilerinin yanı sıra, internet kullanımı, internet kafeler, İnternet'in eğitim amaçlı kullanımı, internet kafelerin eğitim amaçlı kullanımı, internet kafelerin denetlenmesi ve bunun için denetleme formu geliştirilmesi amacıyla çeşitli konulara ilişkin maddeler üzerinde kendi görüşlerinin yanı sıra, gruplar arasında anlamlı görüş farklılığı bulunup bulunmadığı araştırılmıştır. Tüm gruplardan toplam 2748 kişiye uygulanan anketlerle çeşitli araştırma bulgularına ulaşılmış ve konuyla ilgili öneriler getirilmiştir.

Araştırmadan elde edilen verilere göre **sonuçlar** şöyle özetlenebilir:

- Ağırlıklı olarak gençler ve öğrenciler tarafından kullanılan internet kafeler, genellikle oyun ve eğlence içerikli algılanmakta ve bu şekilde kullanılmaktadır.
- İnternet kafeler, toplumun büyük kesiminin İnternet ihtiyaçlarını karşıladıkları mekanlardır. İnternet kafeler, bu nedenle bilgi toplumu olma yolunda özel bir misyon üstlenmişlerdir.
- İnternet kafelerin denetimi, bu mekanların topluma daha yararlı hale gelebilmeleri ve eğitim amaçlı kullanılmaları açısından büyük önem taşımaktadır.

Araştırma kapsamında getirilen **öneriler** ise şu şekilde özetlenebilir:

- Ağırlıklı olarak gençler ve öğrenciler tarafından kullanılan internet kafelerden etkili ve eğitim amaçlı yararlanabilmek amacıyla, başta okullar ve eğitim kurumları olmak üzere, meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve tüm kurumlarda İnternet kullanımı ve bilgiye ulaşım yolları eğitimi verilmeli ve İnternet bilinci artırılmalıdır.
- Bilişim toplumu olma yolunda internet kafeler sorunları giderilerek ve kalitesi artırılarak desteklenmeli, yaygınlaştırılmalı ve bu mekanlar her yaştan bireylerin ve ailelerin istifadesine sunulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Kütüphane, İnternet Kafe, Eğitim, Denetim, İnternet

Ö N S Ö Z

Değişen dünyada, günlük hayatın içerisine çok hızlı bir şekilde giren İnternet olgusu; bireylerin, toplumların, devletlerin hayatlarında büyük değişikliklere yol açmıştır ve açmaya da devam edecektir. İnternet olgusuyla birlikte, toplumların sosyal hayatı içerisinde İnternet hizmetlerinin verildiği internet kafeler tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de gecikmeden yerini almış ve hızla yayılmıştır. 21.yy'a damgasını vuran İnternet ve bu hizmetlerin verildiği mekanlar olan internet kafelerin incelenmesini hem öğrencisi olduğum Elazığ Fırat Üniversitesi, hem de mensubu bulunduğum emniyet teşkilatı açısından incelemenin hazzını yaşıyorum. Çünkü; incelenen alan ve konular, genel itibariyle yeni ve geliştirilmesi gereken güncel konulardır. İnternet kafelerin eğitim amaçlı kullanımı ve bu yönde kullanımının teşvik edilmesi ve bu mekanların verimli denetiminin bilgi toplumu olma yolunda büyük önem teşkil ettiğine inanıyorum. Elazığ Emniyet Müdürlüğü bünyesinde vermiş olduğum bilgi işlem hizmetlerinin yanı sıra, uygulamada sorumlu olduğumuz konuları; bizleri yetiştiren ve bizlere akademik bakış kazandıran çok değerli öğretim üyeleri/görevlilerinin katkılarıyla bilimsel olarak incelemek kurum idarecilerini, ben ve bilgi işlem çalışanlarını da ziyadesiyle memnun etmiştir. Günümüzün hızla değişen ve gelişen koşullarında, üniversite-emniyet işbirliğinin yurt genelinde her zaman ve etkili bir şekilde devam ettirilmesi gerektiğine inanıyorum. İnternet kafeler üzerinde yapmış olduğum bu çalışmayı Elazığ Fırat Üniversitesi gibi eğitimde vizyon sahibi olan ve teknolojiye de önderlik yapan bir kurumda yapmak ve böylece teşkilatıma da bilimsel açıdan katkıda bulunabilmem beni son derece memnun etmiştir. Bilgi toplumu olma yolunda yapılan bu çalışmanın emniyet ve eğitim camiasına, ayrıca internet kafe işletmecilerine katkı sağlayacağını umuyorum.

Üniversite atmosferi içerisinde tüm çalışmalarında hiçbir desteği esirgemeyen tez danışmanım Sayın Doç.Dr. Mehmet TAŞPINAR'a, beni yapmış olduğum yüksek lisans tezi süresince sürekli destekleyen ve teşvik eden Öğr.Gör. Bünyamin ATICI'ya ve Fırat Üniversitesi Eğitim/Teknik Eğitim

Fakülteleri'nin çok değerli öğretim üyeleri/görevlilerine en derin şükranlarımı ve saygılarımı sunarım.

İnternet kafeler konusunda hazırlamış olduğum denetleme taslak formunun ve anketlerin uygulanması aşamasında bana destek olan başta Emniyet Genel Müdürlüğü olmak üzere, il emniyet müdürlükleri ile kurumum Elazığ Emniyet Müdürlüğü yöneticilerine ve tez kapsamında hazırlanan anketleri dolduran internet kafe müşterilerine, internet kafe işletmecilerine, emniyet müdürlüğü yetkililerine ve milli eğitim okul idarecilerine, ayrıca çeşitli konularda değerli görüşlerini aldığım İnternet Üst Kurulu üyesi ve Bilkent Üniversitesi Öğr.Üyesi Doç.Dr. Mustafa AKGÜL'e ve e-mail yoluyla büyük desteklerini gördüğüm Tüm İnternet Evleri Derneği başkanı Yusuf ANDIÇ'e, araştırma kapsamında verilerin bilgisayara yüklenmesi ve çözümlenmesinde titizlikle bana yardımcı olan polis memuru Sinan GÜZEL'e, polis memuru Nurat KARA'ya ve Elazığ Emniyet Müdürlüğü Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü'nün diğer personellerine teşekkürü borç bilirim.

Ayrıca; tez çalışmam süresince beni sürekli destekleyen ve fedakarlıkta bulunan eşim Münire GÜMÜŞ'e ve çocuklarım Nusret ile Nilgün'e de teşekkürlerimi sunarım.

Elazığ, Ocak 2003

Çetin GÜMÜŞ

İÇİNDEKİLER

ONAY	I
ABSTRACT	II
ÖZET	III
ÖNSÖZ	IV
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar LİSTESİ	XV
ŞEKİLLER LİSTESİ	XXII
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1.GİRİŞ	1
1.1. Problem	3
1.2. Araştırmanın Amacı	7
1.2.1 Araştırmanın Alt Amaçları	7
1.3. Araştırmanın Önemi	16
1.4. Sayıtlılar	17
1.5. Sınırlılıklar	18
1.6. Tanımlar	18
1.7. Kısaltmalar	20
İKİNCİ BÖLÜM	21
2. İLGİLİ LİTERATÜRÜN İNCELENMESİ	21
2.1. Bilimsel ve Teknolojik Gelişmelerin Eğitime Etkisi	21
2.2. Eğitim Teknolojisindeki Gelişmeler	24
2.2.1. Uzaktan Eğitim	27
2.2.1.1. Tanımı ve Tarihçesi	27
2.2.1.2. Uzaktan Eğitimin Sağladığı Olanaklar	28
2.2.1.3.Uzaktan Eğitimin Ülkemizdeki Gelişimi ve Belli Başlı Uygulamalar	29
2.2.1.4. Çoklu Ortam ve Uzaktan Eğitim	32
2.2.1.5.Uzaktan Eğitimde Çoklu Ortam Uygulamalarının Yararları	32
2.2.1.6. Çoklu Ortam Erişim Metotları	33
2.3. Eğitimde Yeni Teknolojiler ve Eğitsel Özellikler	35

2.3.1. Televizyon.....	36
2.3.2. Bilgisayarlar.....	37
2.3.3. Etkileşimli Video.....	40
2.3.4. İnternet.....	41
2.3.4.1. İnternet Kullanım Etiği (Netiquette).....	43
2.3.5 İnternet'in Eğitim Amaçlı Kullanımı.....	46
2.3.6. Öğretim Programlarında İnternet Kullanımı.....	53
2.4. İnternet Kafeler.....	55
2.4.1. Türkiye'de İnternet Kafeler.....	58
2.4.2. Dünya'da İnternet Kafeler.....	62
2.4.3. İnternet Kafelerle İlgili Genel Sorunlar.....	65
2.4.3.1. Yaş ve Ruhsat Sorunu.....	65
2.4.3.2. Yasal Düzenleme Sorunu.....	66
2.4.3.3. İnternet Kafelerin Algılanması Sorunu.....	67
2.4.4. İnternet Kafelerle İlgili Yaşanan Örnek Olaylar.....	71
2.4.5. İnternet Kafelerin Denetlenmesi Boyutu.....	75
2.4.5.1. İnternet Kafelerle İlgili Genelge.....	78
2.4.5.2.İnternet Kafelerle İlgili Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar.....	80
2.4.5.3. İnternet Kafelerle İlgili Genelgenin Uygulanışında Yaşanan Örnek Olaylar.....	82
2.4.6. Bilişim Suçları.....	89
2.4.6.1. Bilişim Suçlarının (cyber crimes) Sınıflandırılması.....	89
2.4.7. İnternet Kafeler ve Eğitim boyutu.....	93
2.5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	98
2.5.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	98
2.5.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	112
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	114
3. YÖNTEM.....	115
3.1. Araştırmanın Modeli.....	115
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	115
3.3. Verilerin Toplanması.....	116
3.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	117

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	119
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	119
4.1. İnternet Kafe İşletmecilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	119
4.1.1. İnternet Kafe İşletmecilerinin Eğitim Düzeyleri, Cinsiyet ve Yaş Dağılımları.....	120
4.1.2. İnternet Kafe İşletmeciliği Yapma Süreleri, Görevli Bulundurma Durumları ve Kafe Açma Nedenleri.....	120
4.1.3. İnternet Kafede Aile Bölümü Bulunma Durumu.....	120
4.1.4. Web Sayfası Bulunma Durumu.....	121
4.1.5. Web Adreslerini Elde Etme Biçimleri.....	121
4.1.6. İnternet Kafe İşletmecilerinin Eğitim, Kültür, Bilgi Amaçlı Web Sayfası Adreslerini Müşterilerine Bildirme Durumları.....	121
4.1.7. İnternet Hizmeti Sunarken Karşılaştıkları Sorunlar.....	122
4.1.8. İnternet Kafelerin Mesleki Sorunları.....	123
4.1.9. İnternet Kafe İşletmecilerine Göre İnternet Kafeye Gelenlerin Yaş ve Cinsiyet Dağılımları.....	123
4.1.10. İşletmecilere Göre Müşterilerin İnternet Kafeye Yoğun Olarak Geldikleri Zaman Dilimleri.....	125
4.1.11. İşletmecilere Göre Müşterilerin İnternet Kafeye Yalnız ya da Başkalarıyla Gelme Durumları.....	126
4.2. İnternet Kafe Müşterilerine İlişkin Bulgular.....	126
4.2.1. Cinsiyet, Eğitim ve Yaş Dağılımları.....	128
4.2.2. Toplumdaki Konumları.....	129
4.2.3. Ekonomik Durumları.....	130
4.2.4. Günlük Harçlık Miktarı ile İnternet Kafede Bulunma Süresi Arasındaki İlişki.....	131
4.2.5. Bilgisayar ve İnternet Bağlantısı Bulunma Durumları.....	131
4.2.6. İnternet Kafe Ücretlerinin Durumu.....	132
4.2.7. İnternet'e Erişim Kaynakları.....	133
4.2.8. İnternet Kullanım Süreleri.....	134
4.2.9. İnternet Kafeye Gitme Süreleri.....	135
4.2.10. İnternet Kafede Geçirilen Süreler.....	135
4.2.11. İnternet Ortamına Katılıma Etki Eden Faktörler.....	136

4.2.12. İnternet Kullanırken Karşılaşılan Zorluklar.....	137
4.2.13. İnternet Kullanmaya Başladıklarından İtibaren Hayatlarında Meydana Gelen Değişiklikler.....	139
4.2.14. İnternet Kullanımını Bırakma Durumu.....	140
4.2.15. İnternet Kafelerde Herhangi Bir Olayla Karşılaşma Durumu.....	140
4.2.16. Web Adreslerini Elde Etme Biçimleri.....	141
4.2.17. İnternet'te Aranılan Bilgiye Türkçe Kaynaklardan Ulaşabilme.....	142
4.2.18. Okuldaki Başarı Durumuna İnternet Kullanımının Etkisi.....	142
4.2.19. İnternet'in Okul Hayatına Yardımcı Olma Durumu.....	144
4.3. Emniyet Yetkililerine İlişkin Bulgular.....	144
4.3.1 81 İl Merkezi ve Bu İllere Bağlı İlçelerdeki Ruhsat Verilen Oyun Yeri-İnternet Kafe sayısı.....	145
4.3.2 Son Bir Yılda 81 İl merkezi ve İllere Bağlı İlçelerde Kapatılan Oyun Yeri- İnternet Kafe Sayısı.....	146
4.3.3. İnternet Kafelerin Kapanma Nedenleri.....	147
4.3.4. İnternet Kafelerin Denetlenememe Nedenleri.....	148
4.3.5. İnternet Kafeleri Denetlemekle Görevli Birim Personellerinin, İnternet Kafe Genelgesi ve İnternet Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olma Durumu.....	149
4.3.6. Kurum olarak İnternet Kafe İşletmecilerine Yönelik Eğitim Faaliyetleri Yapılma Durumu.....	150
4.3.7. İnternet Kafelerin Denetlenmesinde Standardizasyon Bulunma Durumu.....	151
4.3.8. İnternet Kafe Genelgesinin Yeterlilik Durumu.....	152
4.4. Milli Eğitim Okul İdarecilerine İlişkin Bulgular.....	152
4.4.1. Milli Eğitim Okul İdarecilerine göre, İnternet Kafelerin Ağırlıklı Olarak Bilimsel, Eğitim Amaçlı Kullanılabilme Durumu.....	153
4.5. Gruplar Arası (İnternet Kafe İşletmecileri, İnternet Kafe Müşterileri Emniyet Yetkilileri ve Milli Eğitim Okul İdarecileri) Karşılaştırmalı Veriler.....	154
4.5.1. İnternet Kafelere İlişkin Genel Bulgu ve Yorumlar.....	154
4.5.1.1. Müşterilerin İnternet Kafeye Öncelikli Olarak	

Gitme Nedenleri.....	156
4.5.1.2. İnternet Kafe Mekanının Fiziksel Özellikleri.....	158
4.5.1.3. İnternet Kafe İçerisinde Yaş Yönüyle Fiziksel Ortamda Bölümler Oluşturulmasının Yararlı Olup Olmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri	159
4.5.1.4. Oyun ve İnternet Ortamları Yönüyle İncelendiğinde, İnternet Kafe İçerisinde Fiziksel Ortamda Ayrı Ayrı Bölümler Oluşturulmasının Yararlı Olup Olmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri	161
4.5.1.5. İnternet Ortamını Kullanırken Karşılaşılan Sorunlar Açısından Gruplar Arasında Görüş Farklılığı Bulunma Durumu.....	163
4.5.1.6. İnternet Kafeler İçin Belirtilen “Atari Salonu, Kiraathane ve Kafeden Farksız” Görüşü Hakkında Grupların Görüşleri.....	164
4.5.1.7. Müşteriler’in İnternet Yoluyla Bilgiye Ulaşmasında İzlener Yöntemler Konusunda Grupların Görüşleri.....	166
4.5.1.8. Müşteriler Tarafından Genellikle Hangi İnternet Kafe Türünün Daha Çok Tercih Edildiği Konusunda Grupların Görüşleri.....	167
4.5.1.9. İnternet’i Kullanma Sıklığı Anlamında Gruplar Arasında Farklılık Bulunma Durumu.....	169
4.5.1.10. Gelecekte Kahve Kültürünün, Yerini İnternet Kafe Kültürüne Bırakıp Bırakmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri.....	170
4.5.1.11.İnternet’in, Hayatı Kolaylaştırıp Kolaylaştırmadığı Konusunda Gruplar Arasında Görüş Farklılığı Bulunma Durumu.....	172
4.5.1.12.İnternet’in Amacına Uygun Algılanıp Algılanmadığı Konusunda Grupların Görüşleri	173
4.5.1.13.İnternet’in Her Yaşta Özgürce Kullanılması Konusunda Grupların Görüşleri Arasında Farklılık Bulunma Durumu.....	175
4.5.1.14.İnternet Kafede, Rehber Personel Bulunup Bulunmadığı Konusunda Grupların Görüşleri.....	176
4.5.1.15.İnternet Kafe İşletmecilerinin, Müşterilerine Teknik Bilgi Açısından Yardımcı Olabilecek Bilgi Düzeyine Sahip Olup Olmadığı Konusunda Grupların Görüşleri.....	177

4.5.1.16.İnternet Kafede; Zaman Zaman Suç Unsuru Taşıyan Asayiş Olaylarıyla Karşılaşılması Konusunda Grupların Görüşleri	179
4.5.1.17.Toplumsal Yapıyı Zedeleyici Faaliyette Bulunan İnternet Kafeler İçin Yaptırım Uygulanma Durumu	180
4.5.2. İnternet Kafelere İlişkin Yasal düzenlemeler ve Uygulamalar	
Açısından Bulgu ve Yorumlar	181
4.5.2.1.İnternet Kafe İşletmecilerinin, İnternet Kafe Genelgesi Hakkındaki Bilgi Düzeyleri	182
4.5.2.2. İnternet Kafe Açmak İçin Mevzuatın Anlaşılabilirliği	183
4.5.2.3. İnternet Kafelerde; Genelgeler Gereği Suç Unsuru Taşıyan Nitelikteki Sitelerin (Porno,Uyuşturucu,Kumar,Şiddet,Terör vb.) Yasak Olduğunu ve Sigara İçilmeyeceğini Belirten İlan Panosu veya Uyarıcı İlanların Bulunma Durumu	183
4.5.2.4. İnternet Kafe İşletmecilerinin Bu Mekanları Açmadan Önce Yetkili Bir Kurumdan Belirli Bir Eğitimden Geçerek Yetki Belgesi Almaları Konusunda Grupların Görüşleri	185
4.5.2.5. İnternet Kafe İşletmecilerinin, Bu Mekanları Açarken Kolaylıkla Ruhsat Alıp Alamadıkları Konusunda Grupların Görüşleri	186
4.5.2.6. Genelgeye Aykırı Hareket Eden İnternet Kafeler Hakkında Gerekli Yasal Düzenlemeler Yapılıp Yapılmadığı Konusunda Grupların Görüşleri	187
4.5.3. İnternet Kafelerinin Denetlenmesine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	189
4.5.3.1. İnternet Kafelerin Sağlıklı/Düzenli Denetlenmesi	190
4.5.3.2. İnternet Kafelerin Denetlenme Sıklığı	191
4.5.3.3. İnternet Kafeleri Denetleme Görevi	192
4.5.3.4. İnternet Kafelerin Yaş Yönüyle Denetlenmesi	193
4.5.3.5. İnternet Kafelerin Sağlık Birimlerince Denetlenmesi	194
4.5.3.6.İnternet Kafe Mekanlarının Genel Olarak Temizlik Yönüyle Sağlığa Uygunluğu Hususunda Grupların Görüşleri	195
4.5.4. İnternet ve Eğitim Boyutlu Bulgu ve Yorumlar	196
4.5.4.1.Örgün Eğitime Destek Olarak Eğitim Kurumlarının İnternet Aracılığıyla Uzaktan Eğitim Konusunda Çalışma Yapmaları	199
4.5.4.2. İnternet'in Kütüphane Kullanım Sıklığını Etkileme	

Durumu	200
4.5.4.3. Öğrencilerin Ev Ödevi/Araştırma vb. Gibi Verilen Çalışmalarında İnternet Ortamından Yararlanmaları	202
4.5.4.4. Okul Saatleri İçerisinde Öğrencilerin İnternet Kafeye Gelip Gelmedikleri Konusunda Grupların Görüşleri	204
4.5.4.5. İnternet Kafelerin, İnternet'in Yayılması ve Dijital Kütüphane Olarak Kullanılması Amacına Uygun Kullanılıp Kullanılmadığı Konusunda Grupların Görüşleri	205
4.5.4.6. İnternet Kafelerde, Eğitim Amaçlı Web Sayfalarının Hazırlanması Konusunda Grupların Görüşleri	207
4.5.4.7. Öğrencilerin Grup Çalışması Şeklinde İnternet Yoluyla "Bilimsel Projeler" Geliştirmeleri	208
4.5.4.8. İnternet'in Bireysel Öğrenmeye Katkı Sağlaması	209
4.5.4.9. İnternet'in Öğrenmeyi Kolaylaştırması	210
4.5.4.10. İnternet'in Yabancı Dil Eğitimine Katkısı	212
4.5.4.11. Sadece Eğitim-Bilgi Amaçlı (Dijital Kütüphane) İnternet Kafelerin Açılması Konusunda Grupların Görüşleri	213
4.5.4.12. İnternet'in Okul Hayatında Öğrencilere Yardımcı Olması	214
4.5.4.13. İnternet'in; Sınıfta Yardımcı Araç Olarak Kullanılması Konusunda Grupların Görüşleri	215
4.5.4.14. İnternet'in Araştırma Becerilerini Geliştirmesi	216
4.5.4.15. Öğrencilerden; Öğretmenleri Tarafından İnternet Kaynaklı Olması Şartıyla Evödevi/Araştırma vb. Çalışmaların İstenmesi Konusunda Grupların Görüşleri	217
4.5.4.16. Okul Bünyesinde İnternet Kafe Kurulması Konusunda Grupların Görüşlerine İlişkin t Testi Analizi Sonuçları	218
4.5.4.17. Müşterilerin İnternet Kafelerden Bilgi Toplumu Olma Yolunda Verimli Bir Şekilde İstifade Etmeleri	220
4.5.4.18. Müşterilerin İnternet Kafede Diğer Ülke İnsanlarıyla İletişim Kurarak Kültür ve Bilgi Alışverişinde Bulunma Durumları	221
4.5.4.19. Günümüzde Şu Anki Şekliyle İnternet Kafelerin Öğrenciler İçin Zararlı Olup Olmadığı Konusunda Grupların Görüşleri	222

4.5.4.20. Öğrencilerin İnternet Kafeye Gelişlerinden Ailelerini Haberdar Etmeleri Konusunda Grupların Görüşleri.....	224
4.5.4.21. İnternet Kafelerin Okul Saatleri İçerisinde Kapalı Olması ..	225
4.5.4.22. İnternet Hizmetlerinin Verildiği İnternet Kafelerin Denetlenmesinin, Bu Mekanların Eğitim Amaçlı Kullanımına Katkı Sağlaması Konusunda Grupların Görüşleri.....	226
4.5.4.23. İnternet Kafeye Gelen 18 Yaşından Küçük Öğrencilerin Velilerinden İzinli Olup Olmadıkları Konusunda Grupların Görüşleri.....	227
4.5.4.24. Okul Saatleri İçerisinde İnternet Kafelerin Sık Denetlenmesinin Yararı Konusunda Grupların Görüşleri.....	229
4.5.4.25. İnternet'in Olumsuz Etkilerinin Bulunup Bulunmadığı Konusunda Grupların Görüşleri.....	230
4.6. Denetleme Formunun Oluşturulmasına İlişkin Bulgu ve Yorumlar ..	231
BEŞİNCİ BÖLÜM	237
5. ÖZET, TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	237
5.1. Özet	237
5.1.1. İnternet Kafe İşletmecilerine İlişkin Bölüm	239
5.1.2. İnternet Kafe Müşterilerine İlişkin Bölüm	241
5.1.3. Emniyet Yetkililerine İlişkin Bölüm	243
5.1.4. Milli Eğitim Okul İdarecilerine İlişkin Bölüm	245
5.1.5. Gruplararası Karşılaştırmalı Verilere İlişkin Bölüm	246
5.1.5.1. İnternet Kafelere İlişkin Bölüm	246
5.1.5.2. İnternet Kafelere İlişkin Yasal Düzenlemeler	249
5.1.5.3. İnternet Kafelerin Denetlenmesi	251
5.1.5.4. İnternet Kafeler ve Eğitim	252
5.1.5.5. İnternet Kafe Denetleme Formu	254
5.2. Tartışma	255
5.3. Sonuç	259
5.3.1. İnternet Kafe İşletmecilerine İlişkin Sonuçlar	262
5.3.2. İnternet Kafe Müşterilerine İlişkin Sonuçlar	264
5.3.3. Emniyet Yetkililerine İlişkin Sonuçlar	267
5.3.4. Milli Eğitim Okul İdarecilerine İlişkin Sonuçlar	268

5.3.5. Gruplararası Karşılaştırmalı Verilere İlişkin Sonuçlar	269
5.3.5.1. İnternet Kafelere İlişkin Genel Bulgulara Dayalı Sonuçlar	269
5.3.5.2. İnternet Kafelere İlişkin Yasal Düzenlemelerle İlgili Sonuçlar	271
5.3.5.3. İnternet Kafelerin Denetlenmesine İlişkin Sonuçlar	273
5.3.5.4. İnternet Kafeler ve Eğitim ile İlgili Sonuçlar	274
5.3.5.5. İnternet Kafe Denetleme Formuna İlişkin Sonuçlar	277
5.4. Öneriler	279
5.4.1. Araştırmanın Sonuçlarına Dayalı Öneriler	280
5.4.2. Literatür ve Araştırmacının Gözlemlerine Dayalı Öneriler	285
5.4.3. Yeni Araştırmalar İçin Öneriler	293
KAYNAKLAR	295
EKLER	302

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İnternet'i Kullanma Amaçlarına Göre Dağılım	60
Tablo 2: Anket Uygulanan Grupların, Planlanan ve Dönen Anket Sayıları	116
Tablo 3: İnternet Kafe İşletmecilerinin İnternet Hizmeti Verirken Karşılaştığı Problemler	122
Tablo 4: İnternet Kafe İşletmecilerine Göre İnternet Kafeye Gelen Müşterilerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	123
Tablo 5: İnternet Kafe İşletmecilerine Göre İnternet Kafeye Gelen Müşterilerin Cinsiyet Dağılımı	124
Tablo 6: İnternet Kafe İşletmecilerine Göre, İnternet Kafelerin Yoğunluk Kazandığı Zaman Dilimleri	125
Tablo 7: İnternet Kafe Müşterilerinin Toplumdaki Konumları	129
Tablo 8: İnternet Kafe Müşterilerinin, İnternet Kafe Ücretlerini Değerlendirme Durumları	132
Tablo 9: İnternet Kafe Müşterilerinin, İnternet'e Erişim Kaynakları	133
Tablo 10: İnternet Kafe Müşterilerinin İnternet Ortamına Katılmasına Etki Eden Faktörler	136
Tablo 11: İnternet Kafe Müşterilerinin, İnternet Kullanırken Karşılaştığı Zorluklar	137
Tablo 12: İnternet Kafe Müşterilerinin, İnternet Kullanmaya Başladıklarından Beri Hayatlarında Meydana Gelen Değişiklikler	139
Tablo 13: İnternet Kafe Müşterilerinin, İnternet Kafelerde Olayla Karşılaşma Durumları	140
Tablo 14: İnternet Kafe Müşterilerinin, İnternet'te Aranılan Bilgiye Türkçe Kaynaklardan Ulaşabilme Durumu	142
Tablo 15: Okuldaki Başarı Durumuna İnternet Kullanımının Etkisi	143
Tablo 16: İnternet'in, Okul Hayatına Yardımcı Olma Durumu	144
Tablo 17: 81 İl Merkezi ve Bu İllere Bağlı İlçelerde Ruhsatlı Oyun Yeri Sayısı	145

Tablo 18: 81 İl Merkezi ve Bu İllere Bağlı İlçelerde Ruhsatlı İnternet Kafe Sayısı	146
Tablo 19: İnternet Kafelerin Etkili ve Düzenli Bir Şekilde Denetlenme Durumu.....	148
Tablo 20: İnternet Kafeleri Denetlemekle Görevli Birim Personellerinin, İnternet Kafe Genelgesi ve İnternet Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olma Durumu.....	149
Tablo 21: Kurum Olarak İnternet Kafe İşletmecilerine Yönelik Eğitim Faaliyetleri Gerçekleştirilme Durumu.....	150
Tablo 22: İnternet Kafelerin Denetlenmesinde Standardizasyon Bulunma Durumu.....	151
Tablo 23: İnternet Kafe Genelgesinin Yeterlilik Durumu.....	152
Tablo 24: Milli Eğitim Okul İdarecilerine Göre, İnternet Kafelerin Ağırlıklı Olarak Bilimsel, Eğitim Amaçlı Kullanılabilme Durumu	153
Tablo 25: Müşterilerin İnternet Kafeye Öncelikli Olarak Gitme Nedenleri	156
Tablo 26: İnternet Kafe Mekanlarının Fiziksel Özellikleri	159
Tablo 27: İnternet Kafe İçerisinde Yaş Yönüyle Fiziksel Ortamda Bölümler Oluşturulmasının Yararlı Olup Olmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri	160
Tablo 28.1: Oyun ve İnternet Ortamları Yönüyle İncelendiğinde, İnternet Kafe İçerisinde Fiziksel Ortamda Ayrı Ayrı Bölümler Oluşturulmasının Yararlı Olup Olmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri.....	161
Tablo 28.2 : Oyun ve İnternet Ortamları Yönüyle İncelendiğinde, İnternet Kafe İçerisinde Fiziksel Ortamda Ayrı Ayrı Bölümler Oluşturulmasının Yararlı Olup Olmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları	162
Tablo 29: İnternet Ortamını Kullanırken Karşılaşılan Sorunlar Hakkında Grupların Görüşleri	163
Tablo 30.1: İnternet Kafeler İçin Belirtilen “Atari salonu, Kiraathane ve Kafeden Farksız” Görüşü İçin Grupların Görüşleri.....	165
Tablo 30.2: İnternet Kafeler İçin Belirtilen “Atari salonu, Kiraathane ve	

	Kafeden Farksız” Görüşü Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları.....	165
Tablo 31:	Müşterilerin İnternet Yoluyla Bilgiye Ulaşmasında İzlelen Yöntemler Konusunda Grupların Görüşleri.....	166
Tablo 32:	Müşteriler Tarafından Genellikle Hangi İnternet Kafe Türünün Daha Çok Tercih Edildiği Konusunda Grupların Görüşleri	168
Tablo 33:	İnternet’i Kullanma Sıklığı Anlamında Grupların Görüşleri	169
Tablo 34.1:	Gelecekte Kahve Kültürünün, Yerini İnternet Kafe Kültürüne Bırakıp Bırakmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri	171
Tablo 34.2:	Gelecekte Kahve Kültürünün, Yerini İnternet Kafe Kültürüne Bırakıp Bırakmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları.....	171
Tablo 35.1:	İnternet’in, Hayatı Kolaylaştırıp Kolaylaştırmadığı Konusunda Grupların Görüşleri	172
Tablo 35.2:	İnternet’in, Hayatı Kolaylaştırıp Kolaylaştırmadığı Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları.....	173
Tablo 36:	İnternet’in Amacına Uygun Algılanıp Algılanmadığı Konusunda Grupların Görüşleri.....	174
Tablo 37:	İnternet’in Her Yaşta Özgürce Kullanılması Konusunda Grupların Görüşleri	175
Tablo 38:	İnternet Kafede Rehber Personel Bulunup Bulunmadığı Konusunda Grupların Görüşleri.....	176
Tablo 39:	İnternet Kafe İşletmecilerinin, Müşterilerine Teknik Bilgi Açısından Yardımcı Olabilecek Bilgi Düzeyine Sahip Olup Olmadığı Konusunda Grupların Görüşleri.....	178
Tablo 40:	İnternet Kafede; Zaman Zaman Suç Unsuru Taşıyan Asayiş Olaylarıyla Karşılaşılması Konusunda Grupların Görüşleri.....	179
Tablo 41:	İnternet Kafe İşletmecilerinin, İnternet Kafe Genelgesi Hakkında Yeterli Bilgi Düzeyine Sahip Olup Olmadıkları Konusunda Grupların Görüşleri.....	182
Tablo 42:	İnternet Kafe Açmak İçin Mevzuatın Karışık Olup Olmadığı	

Konusunda Grupların Görüşleri	183
Tablo 43: İnternet Kafelerde;Genelgeler Gereği Suç Unsuru Taşıyan Nitelikteki Sitelerin Yasak Olduğunu ve Sigara İçilmeyeceğini Belirten İlan Panosu veya Uyarıcı İlanlarının Bulunup Bulunmadığı Konusunda Grupların Görüşleri	184
Tablo 44.1: İnternet Kafe İşletmecileri İçin; Bu Mekanları Açmadan Önce Yetkili Bir Kurumdan Belirli Bir Eğitimden Geçerek Yetki Belgesi Aldıktan Sonra İnternet Kafe Açmaları Konusunda Grupların Görüşleri	185
Tablo 44.2: İnternet Kafe İşletmecileri İçin; Bu Mekanları Açmadan Önce Yetkili Bir Kurumdan Yetki Belgesi Aldıktan Sonra İnternet Kafe Açmalarının Daha Yararlı Olacağı Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları	185
Tablo 45: İnternet Kafe İşletmecilerinin, Bu Mekanları Açarken Kolaylıkla Ruhsat Alıp Alamadıkları Konusunda Grupların Görüşleri	186
Tablo 46: Genelgeye Aykırı Hareket Eden İnternet Kafeler Hakkında Gerekli Yasal Düzenlemeler Yapılıp Yapılmadığı Konusunda Grupların Görüşleri	187
Tablo 47: İnternet Kafelerin Sağlıklı/Düzenli Denetlenip Denetlenmediği Konusunda Grupların Görüşleri	190
Tablo 48: İnternet Kafelerin Hangi Sıklıkta Denetleneceği Konusunda Grupların Görüşleri	191
Tablo 49: İnternet Kafelerin Hangi Birimlerce Denetleneceği Konusunda Grupların Görüşleri	192
Tablo 50: İnternet Kafelerin Yaş Yönüyle Düzenli Bir Şekilde Denetlenip Denetlenmediği Konusunda Grupların Görüşleri	193
Tablo 51: İnternet Kafelerin Sağlık Birimlerince Yeterince Denetlenip Denetlenmediği Konusunda Grupların Görüşleri	194
Tablo 52: İnternet Kafe Mekanlarının Genel Olarak Temizlik Yönüyle Sağlığa Uygunluğu Konusunda Grupların Görüşleri	195
Tablo 53.1: Örgün Eğitime Destek Olarak Eğitim Kurumlarının İnternet Ortamından Yararlanması Konusunda Grupların Görüşleri	199
Tablo 53.2: Örgün Eğitime Destek Olarak Eğitim Kurumlarının İnternet Ortamından Yararlanması Konusunda	

Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları	199
Tablo 54.1: İnternet'in Kütüphane Kullanım Sıklığını Olumsuz Yönde Etkileyip Etkilemediği Konusunda Grupların Görüşleri	201
Tablo 54.2: İnternet'in Kütüphane Kullanım Sıklığını Olumsuz Yönde Etkileyip Etkilemediği Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları	201
Tablo 55.1: Öğrencilerin Ev Ödevi/Araştırma vb. Gibi Verilen Çalışmalarında İnternet Ortamından Yararlanılmasını Öğrenme Açısından Yararı	202
Tablo 55.2 : Öğrencilerin Ev Ödevi/Araştırma vb. Gibi Verilen Çalışmalarında İnternet Ortamından Yararlanılmasının Öğrenme Açısından Yararı Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları	203
Tablo 56.1: Okul Saatleri İçerisinde Öğrencilerin İnternet Kafeye Gelip Gelmedikleri Konusunda Grupların Görüşleri	204
Tablo 56.2: Okul Saatleri İçerisinde Öğrencilerin İnternet Kafeye Gelip Gelmedikleri Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları	205
Tablo 57.1: İnternet Kafelerin, İnternet'in Yayılması ve Dijital Kütüphane Olarak Kullanılması Amacına Uygun Kullanılıp Kullanılmadığı Konusunda Grupların Görüşleri	206
Tablo 57.2 : İnternet Kafelerin, İnternet'in Yayılması ve Dijital Kütüphane Olarak Kullanılması Amacına Uygun Kullanılıp Kullanılmadığı Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları	206
Tablo 58: İnternet Kafelerde, Eğitim Amaçlı Web Sayfalarının Hazırlanarak, Müşterilerin Hizmetine Sunulmasının Yararı Konusunda Grupların Görüşleri	208
Tablo 59: Öğrencilerin Grup Çalışması Şeklinde İnternet Yoluyla Bilimsel Projeler Geliştirmelerinin Mümkün Olup Olmayacağı Hususunda Grupların Görüşleri	208
Tablo 60: İnternet'in Bireysel Öğrenmeye Katkısı Konusunda Grupların	

	Görüşleri.....	210
Tablo 61:	İnternet'in Öğrenmeyi Kolaylaştırdığı Konusunda Grupların Görüşleri.....	211
Tablo 62:	İnternet'in Yabancı Dil Eğitimine Katkısı Konusunda Grupların Görüşleri.....	212
Tablo 63:	Sadece Eğitim-Bilgi Amaçlı (Dijital Kütüphane) İnternet Kafelerin Açılması Konusunda Grupların Görüşleri	213
Tablo 64:	İnternet'in Okul Hayatında Öğrencilere Yardımcı Olması Konusunda Grupların Görüşleri	214
Tablo 65:	İnternet'in Sınıfta Yardımcı Araç Olarak Kullanılması Konusunda Grupların Görüşleri.....	215
Tablo 66:	İnternet'in Araştırma Becerilerini Geliştirmesi Konusunda Grupların Görüşleri	216
Tablo 67:	Öğrencilerden; Öğretmenleri Tarafından İnternet Kaynaklı Olması Şartıyla Ev Ödevi/Araştırma vb. Çalışmaların İstenmesi Konusunda Grupların Görüşleri.....	217
Tablo 68:	Okul Bünyesinde İnternet Kafe Kurulması Konusunda Grupların Görüşleri	219
Tablo 69:	Müşterilerin İnternet Kafelere Gelip Bu Mekanlardan Ayrıldıklarında Bilgi Toplumu Olma Yolunda İnternet Kafelerden Verimli Bir Şekilde İstifade Edebilmeleri Konusunda Grupların Görüşleri.....	220
Tablo 70:	Müşterilerin İnternet Kafede Diğer Ülke İnsanlarıyla İletişim Kurarak Kültür ve Bilgi Alışverişinde Bulunmaları Konusunda Grupların Görüşleri	221
Tablo 71:	Günümüzde Şu Anki Şekliyle İnternet Kafelerin Öğrenciler İçin Zararlı Olup Olmadığı Konusunda Grupların Görüşleri.....	222
Tablo 72:	Öğrencilerin İnternet Kafeye Gelişlerinden Ailelerini Haberdar Edip Etmedikleri Konusunda Grupların Görüşleri	224
Tablo 73:	İnternet Kafelerin Okul Saatleri İçerisinde Kapalı Olmasının Yararlı Olup Olmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri.....	225
Tablo 74.1:	İnternet Hizmetlerinin Verildiği İnternet Kafelerin Denetlenmesinin, Bu Mekanların Eğitim Amaçlı Kullanımına Katkı Sağlaması Konusunda Grupların Görüşleri.....	226
Tablo 74.2:	İnternet Hizmetlerinin Verildiği İnternet Kafelerin	

	Denetlenmesinin, Bu Mekanların Eğitim Amaçlı Kullanımına Katkısı Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları.....	227
Tablo 75:	İnternet Kafeye Gelen 18 Yaşından Küçük Öğrencilerin Genel Olarak, Velilerinden İzinli Olup Olmadıkları Konusunda Grupların Görüşleri.....	228
Tablo 76:	Okul Saatleri İçerisinde İnternet Kafelerin Sık Denetlenmesinin Yararlı Olup Olmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri.....	229
Tablo 77:	İnternet'in Olumsuz Etkilerinin Bulunup Bulunmadığı Konusunda Grupların Görüşleri.....	230
Tablo 78:	Oluşturulacak Olan İnternet Kafe Denetleme Formunda Yer Alması Gereken Maddeler Açısından İnternet Kafe İşletmecileri, Emniyet Müdürlüğü Yetkilileri ve Milli Eğitim Okul İdarecilerinin görüşlerine İlişkin Kaykare Testi Analizi Sonuçları.....	233

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Bilgisayar Ağlarından Yararlanma	50
Şekil 2: İnternet Ortamının Kullanılması.....	50
Şekil 3: İnternet Kullanım Alanları.....	59

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Ekonomik, sosyal ve teknolojik çevresi içinde birey ve toplum sürekli değişim içindedir. Teknolojideki hızlı ve sürekli gelişme hayatı ve çevreyi de çok yakından etkilemektedir. 21.yy'da, teknolojinin yoğun olarak kullanıldığı çağımızdaki bu değişiklikler yeni bir çağın başlangıcının da sinyallerini vermektedir. Bu değişimler toplumları, bilgi toplumu olma yönünde zorlayacaktır.

Bilgi toplumu içinde yer alabilmek için, bilgi toplumunun yapısını ve ilkelerini anlamak ve uygulamak, somut bir biçimde ortaya koymak gerekmektedir. Bu, toplumların gelecekte de var olabilmeleri için gereklidir. Bu nedenle çağımızın son mucizelerinden İnternet'ten birey, toplum, devlet olarak yeterince yararlanabilme durumu gündeme gelmektedir.

İçinde bulunulan çağ, son 30-40 yıl içinde defalarca uzay çağı, elektronik çağı, bilgisayar çağı, bilgi çağı diye adlandırılrsa da önemli olan içinde bulunulan çağın özelliklerine uygun olarak, çağın nimetlerinden yararlanabilmektir. Bilgi kaynaklarına hızla ulaşmak, araştırmada kullanılacak en son verileri derlemek için **İnternet** neredeyse zorunlu hale gelmektedir. Bu bağlamda, çağımızın son bilişim mucizesi olan İnternet'ten ve İnternet hizmetlerinin verildiği internet kafelerden etkili bir şekilde ülke ve toplum olarak yararlanma yöntemleri geliştirilmesi ve İnternet'in hayatın içerisine adapte edilmesi gerçeği ön plana çıkmaktadır. Sosyal ve iktisadi hayatın içerisine hızlı ve yoğun bir şekilde giriş yapan internet kafelerin eğitim, kültür merkezleri olarak algılanması, kullanılması ve bu yönde çalışmalar yapılması son derece önemlidir.

Eğitim kalitesinin yükseltilmesi ve eğitim olanaklarının yaygınlaştırılması yalnız Türkiye'nin değil tüm dünyanın önceliğidir. Küreselleşen dünyanın, bireyden beklentileri hızla artarken, eğitimin nicelik ve niteliği konusunda ciddi açıklar ortaya çıkmaktadır.

Günümüzde **eğitim çağındakilerin** büyük kısmı ya eğitim olanaklarına sahip değildir ya da yetersiz eğitim almaktadır. Kaldı ki, eğitimin tek boyutu mesleki amaçlar için eğitim de değildir; öğrenmek yaşam boyu insani bir gereksinimdir. Öğrenen birey, öğrenen okul, öğrenen toplum, öğrenen kurum ve örgüt olma özelliği günümüz bilgi çağının teknolojileri ile daha da mümkün hale gelmektedir. İşte günümüzde bu bilgi çağının teknolojilerinin en önemlilerinden olan İnternet ve İnternet hizmetlerinin sunulduğu internet kafeler; insanların eğitimine katkıda bulunmak için önemli işlevlere sahiptir.

İnternet ortamında, her yaşa uygun olarak uzaktan çalışma, dünyanın çoğu ülkesiyle elektronik mektup, dolayısıyla elektronik nesne değişimi, elektronik mektup yoluyla düz metin dışında nesnelerin değişimi, elektronik arşiv, veri tabanı ve kütüphanelere erişim, tüm İnternet'i tek bir kütüphane olarak sunmaya yönelik 'Konu/Kaynak Rehberleri', 'Sıkça Sorulan Sorular (SSS)', 'Taranabilen İndeksler', 'Konu Ağaçları' ve 'Sanal Kütüphaneler' gibi bilgi örgütlenmeleri vardır.

Yine, İnternet'te; uzmanlaşmış insanların esas olarak kendi istekleriyle katıldıkları ve ayrıldıkları haberleşme, tartışma, yardımlaşma grupları vardır. Kısaca İnternet, sürekli gelişen, olabildiğince dinamik, canlı, demokratik, tüm dünyaya geniş olanaklar sunan bir mekanizmalar topluluğu ve bir çalışma, yayın, iletişim, paylaşım ortamıdır. Başta üniversiteler olmak üzere, tüm eğitim kurumları için İnternet; kütüphane, laboratuvar gibi **olmazsa olmaz** bir koşul haline gelmiştir. Önemli olan İnternet olgusundan, toplumun tüm kesimlerine bu hizmetleri yaygınlaştırarak yararlanabilmek ve internet kafelerden İnternet'in eğitime olan katkıları yönüyle istifade edebilmektir.

Başdöndürücü bir hızla gelişen bilişim teknolojileri ve İnternet; sorunların çözülmesinde de yeni olanak ve seçenekler sunmaktadır. İnternet hizmeti verilen internet kafelerde yukarıda sayılan amaçların ve özelliklerin genel olarak gerçekleştirilmesi ve yaygınlaştırılması doğrultusunda, bu mekanların dijital kütüphaneler olarak algılanmasının tesis edilmesi ve bu şekilde İnternet'in kullanılması toplumu öğrenen, çağa uyan, bilgi çağının bilge Türkiye'si yapacaktır.

Tez çalışmasında; öncelikle bilimsel ve teknolojik gelişmelerin eğitime etkisi, eğitim teknolojilerindeki gelişmeler ve uzaktan eğitim incelenmiştir. Daha sonra ise, toplumsal hayatımızda yer alan İnternet hizmeti veren internet kafeler, bu mekanların eğitim amaçlı kullanılması ve bu amaca uygun olarak bu mekanların denetlenmesi boyutları incelenmiştir.

1.1 Problem

Bilgi ve İletişim teknolojilerinde 20.yy'da gerçekleştirilen radyo, tv gibi buluşlardan sonra, 21.yy'a damgasını vuracak çağımızın son bilişim mucizesi **İnternet** doğmuştur (Varol ve Alkan, 1997: 146). Küreselleşen ve giderek küçük bir köy halini alan dünyada, bilgi ve iletişim çağının getirdiği teknolojik gelişmeler dolu dolu yaşanmakta ve bununla birlikte bilginin **güç** olarak değerlendirilmesiyle beraber toplumlar da, bilgi toplumu olma yolunda hızlı bir süreç içerisine girmiş bulunmaktadır. Böylece, günümüzde sanayi toplumu kavramları da yerini bilgi toplumu kavramlarına bırakmış olmaktadır.

Otuz yıllık süreç içerisinde İnternet, başdöndürücü bir şekilde hayatın her alanında yerini almıştır. İnternet'in ülkelerin ve insanların hayatına hızla girişiyle birlikte, İnternet olgusunun ülkemizdeki yansımalarından biri de, iktisadi ve sosyal yapı içerisine yeni bir sektör olarak giren ve sayıları her geçen gün artan internet kafeler olmuştur.

İnternet'in bilişim ve iletişim teknolojileri kapsamında, eğitimdeki gelişmelerde ve öğrenciler ile toplumun daha hızlı ve doğrudan bilgiye ulaştırılmasında yerinin ne denli büyük olduğu ortadadır. Eğitim-öğretimde kullanılan araçlar ne kadar çok duyu organlarına hitap ederse, o kadar kalıcı olacağı gerçeğinden hareketle **Gör-İşit-Dokun** sloganı bilgisayar ve dolayısıyla İnternet için de güncelliğini korumaktadır. Bilgisayar teknolojisi ve İnternet, bu yönüyle de öğrenme sürecinde öğrencilere yardımcı harika bir üründür. Bu bağlamda bu ürünlerden, toplumsal hayatta geniş yer bulan internet kafeler aracılığıyla etkili bir şekilde yararlanabilme konusu gündeme gelmektedir.

Bugün dünyada yetişkin eğitimcileri, bir eğitim aracı olarak önem verdikleri popüler ve etkin bir kavram olan uzaktan eğitime geçiş için yoğun olarak plan ve programlar yapmaktadırlar. Özellikle öğrenciler ve yetişkinler başta olmak üzere toplumun tüm kesimlerine yönelik olarak, çağın dijital nimeti olan İnternet'i verimli ve kullanılabilir bir hale getirmek için gerekli alt yapı teknolojisi kurulmalı ve bu olgunun toplum hayatında önemli bir yer tutması sağlanmalıdır. Bu şekliyle İnternet hizmetleri sunan internet kafeler, yapılacak olan düzenlemelerle halka eğitim götüren halk eğitim merkezleri, uzaktan eğitim merkezleri ve de açık eğitim-öğretim veren üniversite ve eğitim kurumlarına açılan kapılar haline getirilmelidir.

İnternet hizmetlerinin sunulduğu sosyal hayatın bir parçası olan internet kafelerin **dijital kütüphaneler** eğlence, oyun ve magazin içerikli değerlendirilmesinden ziyade eğitim, bilgi, kültür ve araştırma amaçlı kullanılabilmesi hiçbir zaman göz ardı edilmemelidir. İnternet kafeler aracılığıyla bu amacın gerçekleştirilmesi maksadıyla her yaşta bireylere yönelik olarak yapılacak olan düzenleme, çalışma ve programlarla , sonsuz bilgi hazinesi olan İnternet'ten akıllıca yararlanma yöntemleri öğretilmelidir. Ne var ki, İnternet'in büyük yararlarının yanı sıra, bu uçsuz bucaksız bilgi hazinesinin içinde zararlı olan unsurlar da bulunmaktadır.

Genel olarak bakıldığında ülkemizde internet kafeler, bireylerin bilgi toplumu olma yolunda bilgiye erişim yolları olarak görülmemektedir. İnternet kafeler böyle görülmekten ziyade, daha çok bilgisayarların multimedia özelliklerinin kullanıldığı eğlence içerikli, sohbet (chat) ve oyun amaçlı mekanlar izlenimi vermektedir. İnternet kafeler hakkındaki bu tersine gidişatı olumlu yöne çevirip, eğitimi bireylerin ayağına getirerek ve yaygınlaştırarak internet kafelerin, eğitim amaçlı ve özellikle de **uzaktan eğitim** amaçlı kullanılabilmesi sağlandığı takdirde bilgi çağında bilgi toplumu olma yolunda olumlu bir süreç girme ve bilgi toplumu olma yolunda emin adımlar atabilme imkanı doğmuş olacaktır.

İnternet kafelerin; öğrenen birey, öğrenen toplum ve e-devlet olma sürecinde etkili eğitim merkezleri haline getirilmesi için, eğitim içerikli web sitelerinin artırılması, İnternet eğitimlerinin ilkokullardan başlamak üzere yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bunun yanında, kurumların bünyelerinde internet kafeler açmaları, medyanın İnternet'ten etkili yararlanma yönünde yayınlar yapması gibi, İnternet'in eğitim içerikli değerlendirilmesi yönünde yapılacak olan yoğun faaliyetlerle, var olan İnternet'in yanlış algılanmasının önüne geçileceği düşünülmektedir. Bu mekanların etkili denetimlerden geçirilerek olası bilişim suçlarının önüne geçilebilmesi ve bunun yanında bu mekanların eğitim ve bilim yuvaları şeklinde bir vizyona kavuşturulması gerekmektedir. Genel olarak bakıldığında internet kafelerin toplumun istifadesine kanalize edilmesi ya da İnternet'in ve öneminin yeteri kadar kavranamaması ve bunun yanı sıra, bu mekanların kendi haline bırakılarak başı boş denetimsiz bırakılması halinde ise suç ve suçlu üretebilen ve barındıran mekanlar olması gerçeği ön plana çıkmaktadır.

Günlük hayatta, sadece ticari amaç ile hareket eden internet kafe işletmecilerinin varlığının unutulmaması gerekmektedir. Ayrıca, özellikle gençlerin ve öğrencilerin mekanı olan internet kafelerin, yanlış amaçlarla ve bilinçsizce kullanılması neticesinde; gençlerin ve öğrencilerin çeşitli tehlikelere maruz kalmaları, istenmeyen olayların yaşanması ve kültürel erozyona uğramaları gibi durumlarla karşılaşmaları da söz konusudur. Bu durumda da, bilgi toplumu olma yolunda toplumun teknolojinin nimetlerini kullanabilmesi sürecinde yara alınacak ve internet kafelerden içinde bulunduğumuz bilgi çağının gereklerine uygun olarak verimli bir şekilde istifade edilemeyecektir. Dolayısıyla, genelde kâr amaçlı olarak kurulduğu düşünülen internet kafelerin mutlaka verimli bir şekilde denetlenmesi ve toplumun bu mekanlara çocuklarını güvenli bir şekilde gönderebilecekleri bir konum kazandırılması gerçeği ön plana çıkmaktadır. Ayrıca, internet kafelerin günümüzde bilgi toplumu olma yolunda misyonunun korunması gerçeği de gündeme gelmektedir.

Günümüzde denetimleri valiliklere bırakılan internet kafelerin, gerekli şartları taşımadığından dolayı normal kafeler şeklinde yeniden yapılanmış

olmaları da internet kafelerin durumlarını gözler önüne sermektedir. Gençlerin, İnternet konusunda bilinçli işletmeciler ve rehber personel nezaretinde bu harika imkanlardan yararlanmaları sağlanmalıdır. Bu amaçla, internet kafe işletmeciliği yapmak durumunda bulunanların, İnternet gibi hassas bir konuda önceden bilgili olması ve eğitimlerden geçirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Gelecekte bilgi toplumu olma yolunda internet kafelerin; education (eğitim) ve entertainment (eğlence) kelimeleri ile türetilen **edutainment** kavramı doğrultusunda eğlenceli eğitime götüren bilim yuvalarına dönüştürülmesi gerekmektedir. Yine, dünya ile yarışabilme ve gelişmiş uygarlıklara entegre olabilme amacıyla bu mekanların bilgiye erişim istasyonları haline getirilmesi gerekmektedir. İnternet kafelerin **dijital kütüphaneler** olduğu yaklaşımının da, düzenlenecek etkinlik ve eğitim faaliyetleriyle topluma kazandırılması gerekmektedir.

Bu konuda; basın, eğitim-öğretim kurumları, kütüphaneler, özel kurum ve kuruluşlar, kamu kurumları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler, sendikalar ve benzeri kuruluşların da önemli sorumlulukları vardır. Söz konusu kurumların bünyelerinde internet kafeler oluşturarak personellerinin hizmetine sunması, eğitim içerikli web siteleri ve eğitim portalları hazırlamaları, İnternet ve eğitim yönüyle yoğunlaştırılmış faaliyetler göstermeleri internet kafelerin amacına uygun kullanımı ve bu konudaki yanlış algılamının önüne geçilmesi açısından olumlu katkılar sağlayacaktır.

Bu araştırma ile internet kafelerin durumu, mevcut kullanım amaçları, eğitim amaçlı kullanılmasının nasıl sağlanabileceği, bu mekanların hangi esaslara göre denetlenmesi gerektiği incelenecektir. Ayrıca, internet kafelerin misyonunun tespit edilmesi açısından sisteme bir katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı, internet kafelerden en verimli bir şekilde istifade edebilmeyi sağlayacak, bu mekanların eğitim amaçlı kullanımını teşvik edecek ve bu mekanların toplumun her kesimine özellikle de gençlerin ve öğrencilerin eğitim, kültür merkezleri olarak yararlanabilecekleri bilgi istasyonları şeklinde bir vizyona kavuşturulması için etkili yöntem ve düzenlemelerin tespit edilmesidir. Etkili bir denetimin gerçekleştirilebilmesi amacıyla, internet kafelerde güvenli bir şekilde eğlenceli eğitim ortamlarının ve bilgiye ulaşımın oluşturulmasını sağlayacak esasları belirlemek ve denetimde standardizasyonu sağlamak için bir **Değerlendirme Formu** geliştirmek yine bu araştırmanın amacıdır.

Ayrıca, bilgi toplumu olma yolunda eğitim kavramıyla iç içe olan internet kafelerin toplum nazarında bilgi hazinesi **dijital kütüphaneler** olarak algılanmasını tesis etmek ve internet kafe isminin **dijital kütüphaneler** olarak toplumsal hayatta kullanılması yönünde öncülük etmekte amaçlar arasında bulunmaktadır.

1.2.1 Araştırmanın Alt Amaçları

Araştırma kapsamında; bu mekanların her yaşta kullanıcı durumunda bulunan müşteriler, bu mekanları işleten işletmeciler, denetleme görevi bulunan emniyet yetkilileri ve konunun eğitim boyutuyla ilgili olarak milli eğitim yetkililerinden çeşitli görüşler alınmış ve bulgular elde edilmiştir. İnternet kafeler konusunda özellikle İnternet kullanımı, İnternet'in eğitim amaçlı kullanılması, internet kafelerin denetim ve eğitim boyutunun tespit edilmesi amacıyla yukarıda sayılan grupların özellikleri ve çeşitli görüşlerine ilişkin alt amaçlar aşağıda belirtilmiştir. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

4.1. İnternet Kafe İşletmecileri;

- 4.1.1. İnternet kafe işletmecilerinin eğitim düzeyleri, cinsiyet ve yaş dağılımları nasıldır?
- 4.1.2. İnternet kafe işletmeciliği yapma süreleri, görevli bulundurma durumları ve kafe açma nedenleri nelerdir?
- 4.1.3. İnternet kafede aile bölümü bulunmakta mıdır?
- 4.1.4. İnternet kafeye ait web sayfası bulunmakta mıdır?
- 4.1.5. İnternet kafe işletmecileri, yeni web adreslerini hangi yöntemlerle elde etmektedirler?
- 4.1.6. İnternet kafe işletmecileri eğitim, kültür, bilgi amaçlı web sayfası adreslerini müşterilerine bildirmekte midirler?
- 4.1.7. İnternet kafe işletmecilerinin, İnternet hizmeti sunarken karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- 4.1.8. İnternet kafe işletmecilerinin mesleki sorunları bulunmakta mıdır?
- 4.1.9. İnternet kafe işletmecilerine göre, internet kafeye gelenlerin yaş ve cinsiyet dağılımları nasıldır?
- 4.1.10. İşletmecilere göre müşteriler, internet kafeye yoğun olarak hangi zaman dilimlerinde gelmektedirler?
- 4.1.11. İşletmecilere göre müşteriler genel olarak internet kafeye yalnız mı ya da başkalarıyla mı gelmektedirler?

4.2. İnternet Kafe Müşterileri;

- 4.2.1. Cinsiyet, eğitim düzeyleri ve yaş dağılımları nasıldır?
- 4.2.2. Toplumdaki konumları nasıldır?
- 4.2.3. Ekonomik durumları nasıldır?
- 4.2.4. Günlük harçlık miktarı ile internet kafede bulunma süreleri arasında ilişki bulunmakta mıdır?
- 4.2.5. Bilgisayar ve İnternet bağlantıları bulunmakta mıdır?
- 4.2.6. İnternet kafe ücretlerini nasıl değerlendirmektedirler?
- 4.2.7. İnternet'e erişim kaynakları nelerdir?
- 4.2.8. Müşteriler, ne zamandan beri İnternet kullanmaktadırlar?

- 4.2.9. Müşteriler, ne zamandan beri internet kafeye gitmektedirler?
- 4.2.10. İnternet kafeye gittiklerinde, ne kadar süre kalmaktadırlar?
- 4.2.11. Müşterilerin İnternet ortamına katılmasına etki eden faktörler nelerdir?
- 4.2.12. Müşterilerin İnternet kullanırken karşılaştıkları zorluklar nelerdir?
- 4.2.13. Müşterilerin İnternet kullanmaya başladıklarından beri hayatlarında meydana gelen değişiklikler nelerdir?
- 4.2.14. İnternet kafe müşterileri, İnternet kullanımını bırakmayı düşünmekte midirler?
- 4.2.15. İnternet kafe müşterileri, internet kafelerde herhangi bir olayla karşılaşmış mıdırlar?
- 4.2.16. İnternet kafe müşterileri, yeni web adreslerine nasıl ulaşmaktadırlar?
- 4.2.17. İnternet kafe müşterilerininin İnternet'te aradıkları bilgiye Türkçe kaynaklardan ulaşabilme oranı nedir?
- 4.2.18. İnternet kafe müşterileri, okuldaki başarı durumlarına İnternet kullanımının olumlu etki yaptığı fikrine katılmakta mıdır?
- 4.2.19. İnternet, okul hayatında öğrencilere yardımcı olmakta mıdır?

4.3. Emniyet Yetkilileri;

- 4.3.1 81 İl merkezi ve bu illere bağlı İlçelerdeki oyun yeri-internet kafe sayısı nedir?
- 4.3.2 Son bir yılda 81 İl merkezi ve illere bağlı İlçelerde kapatılan oyun yeri-internet kafe sayısı nedir?
- 4.3.3 Emniyet yetkililerine göre internet kafelerin kapanma nedenleri nelerdir?
- 4.3.4 İnternet kafeler etkili ve düzenli bir şekilde denetlenmekte midir?
- 4.3.5 İnternet kafeleri denetlemekle görevli birim personelleri, internet kafe genelgesi ve İnternet hakkında yeterli bilgiye sahip midirler?
- 4.3.6 Emniyet yetkilileri, kurum olarak internet kafe işletmecilerine yönelik eğitim faaliyetlerinde bulunmakta mıdır?

- 4.3.7 İnternet kafelerin denetlenmesinde standardizasyon bulunmakta mıdır?
- 4.3.8 Emniyet yetkililerine göre şu anki haliyle internet kafe genelgesi yeterli midir?

4.4. Milli Eğitim Okul İdarecileri;

- 4.4.1. Milli eğitim okul idarecileri, internet kafelerin bilimsel ve eğitim amaçlı olarak kullanılabilmesini mümkün görmekte midirler?

4.5. Gruplar Arası (İnternet Kafe İşletmecileri, İnternet Kafe Müşterileri, Emniyet Yetkilileri ve Milli Eğitim Okul İdarecileri) Karşılaştırmalı Veriler

- 4.5.1. İnternet kafelere ilişkin genel durum
- 4.5.2. İnternet kafelere ilişkin yasal düzenlemeler ve uygulamalar
- 4.5.3. İnternet kafelerin denetlenmesi boyutu
- 4.5.4. İnternet, internet kafeler ve eğitim boyutu

Bu genel başlıklara göre gruplar arası karşılaştırmalar şu amaçlara göre yapılmıştır.

4.5.1. İnternet Kafelere İlişkin Genel Durum;

- 4.5.1.1. Müşterilerin internet kafeye öncelikli olarak gitme nedenleri nelerdir?
- 4.5.1.2. İnternet kafe mekanının fiziksel özellikleri nasıldır?
- 4.5.1.3. İnternet kafe içerisinde yaş yönüyle fiziksel ortamda bölümler oluşturulmasının yararlı olup olmayacağı konusunda grupların görüşleri arasında fark var mıdır?
- 4.5.1.4. Oyun ve İnternet ortamları yönüyle incelendiğinde, internet kafe içerisinde fiziksel ortamda ayrı ayrı bölümler oluşturulmasının yararlı olup olmayacağı konusunda grupların görüşleri arasında farklılık var mıdır?

- 4.5.1.5. İnternet ortamını kullanırken karşılaşılan sorunlar incelendiğinde, grupların görüşleri arasında farklılık var mıdır?
- 4.5.1.6. İnternet kafeler için belirtilen “atari salonu, kıraathane ve kafeden farksız” görüşü hakkında grupların görüşleri arasında fark bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.7. Müşterilerin İnternet yoluyla bilgiye ulaşmasında izlenen yöntemler konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.8. Müşteriler tarafından genellikle hangi internet kafe türünün daha çok tercih edildiği konusunda gruplar arasında görüş farklılığı var mıdır?
- 4.5.1.9. İnternet’i kullanma sıklığı anlamında, gruplar arasında farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.10. Gelecekte kahve kültürünün, yerini internet kafe kültürüne bırakıp bırakmayacağı konusunda grupların görüşleri arasında farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.11. İnternet’in, hayatı kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.12. İnternet’in amacına uygun algılanıp algılanmadığı konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.13. İnternet’in her yaşta özgürce kullanılması konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.14. İnternet kafede, rehber personel bulunup bulunmadığı konusunda gruplar arasında görüş farkı bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.15. İnternet kafe işletmecilerinin, müşterilerine teknik bilgi açısından yardımcı olabilecek bilgi düzeyine sahip olup olmadığı konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.16. İnternet kafede; zaman zaman suç unsuru taşıyan asayiş olaylarıyla karşılaşılması konusunda grupların görüşleri arasında farklılık bulunmakta mıdır?

4.5.1.17. Toplumsal yapıyı zedeleyici faaliyette bulunan internet kafeler için yaptırım uygulanmakta mıdır?

4.5.2. İnternet Kafelere İlişkin Yasal Düzenlemeler ve Uygulamalar;

4.5.2.1 İnternet kafe işletmecilerinin, internet kafe genelgesi hakkında yeterli bilgi düzeyine sahip olup olmadığı konusunda gruplar arasında görüş farkı bulunmakta mıdır?

4.5.2.2 İnternet kafe açmak için mevzuatın anlaşılabilirliği konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

4.5.2.3 İnternet kafelerde; genelgeler gereği suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin yasak olduğunu ve sigara içilmeyeceğini belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanların bulunup bulunmadığı konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?

4.5.2.4 İnternet kafe işletmecilerinin bu mekanları açmadan önce (İnternet, işyeri açma, insan nitelikleri vb. konularda) yetkili bir kurumdan belirli bir eğitimden geçerek yetki belgesi almalarının yararlı olacağı konusunda grupların görüşleri arasında farklılık bulunmakta mıdır?

4.5.2.5 İnternet kafe işletmecilerinin, bu mekanları açarken kolaylıkla ruhsat alıp alamadıkları konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?

4.5.2.6 Genelgeye aykırı hareket eden internet kafeler hakkında gerekli yasal düzenlemeler yapılıp yapılmadığı konusunda grupların görüşleri arasında farklılık bulunmakta mıdır?

4.5.3. İnternet Kafelerin Denetlenmesi;

4.5.3.1. İnternet kafelerin sağlıklı/düzenli denetlenmesi konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

- 4.5.3.2. İnternet kafelerin denetlenme sıklığı konusunda tüm grupların (dört grup) görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.3.3. İnternet kafeleri denetleme görevi konusunda tüm grupların (dört grup) görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.3.4. İnternet kafelerin yaş yönüyle düzenli bir şekilde denetlenip denetlenmediği konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.3.5. İnternet kafelerin sağlık birimlerince yeterince denetlenip denetlenmediği konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.3.6. İnternet kafe mekanlarının genel olarak temizlik yönüyle sağlığa uygunluğu konusunda grupların görüşleri arasında farklılık bulunmakta mıdır?

4.5.4. İnternet, İnternet Kafeler ve Eğitim Boyutu;

- 4.5.4.1. Örgün eğitime destek olarak eğitim kurumlarının internet ortamından yararlanması konusunda tüm grupların (dört grup) görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.2. İnternet'in kütüphane kullanım sıklığını etkileme durumu konusunda tüm grupların (dört grup) görüşleri arasında farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.3. Öğrencilerin ev ödevi/araştırma vb. gibi verilen çalışmalarında İnternet ortamından yararlanmalarının öğrenme açısından yararlı olacağı konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.4. Okul saatleri içerisinde öğrencilerin internet kafeye gelip gelmedikleri konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.5. İnternet kafelerin, İnternet'in yayılması ve dijital kütüphane olarak kullanılması amacına uygun kullanılıp kullanılmadığı konusunda gruplar arasında görüş farkı bulunmakta mıdır?

- 4.5.4.6. İnternet kafelerde, eğitim amaçlı web sayfalarının hazırlanarak, bu İnternet adreslerinin müşterilerin hizmetine sunulmasının yararı konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.7. Öğrencilerin grup çalışması şeklinde İnternet yoluyla bilimsel projeler geliştirmelerinin mümkün olup olmayacağı hususunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.8. İnternet'in bireysel öğrenmeye katkı sağlayıp sağlamadığı konusunda gruplar arasında görüş farkı bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.9. İnternet'in öğrenmeyi kolaylaştırması konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.10. İnternet'in yabancı dil eğitime katkı sağlaması konusunda gruplar arasında anlamlı görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.11. Sadece eğitim-bilgi amaçlı internet kafelerin **dijital kütüphane** açılıp açılmaması konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.12. İnternet'in okul hayatında öğrencilere yardımcı olup olmadığı konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.13. İnternet'in, sınıfta yardımcı araç olarak kullanılması konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.14. İnternet'in araştırma becerilerini geliştirmesi konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.15. Öğrencilerden; öğretmenleri tarafından İnternet kaynaklı olması şartıyla ev ödevi/araştırma vb. çalışmaların istenip istenmediği konusunda, grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.16. Okul bünyesinde internet kafe kurulması konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?

- 4.5.4.17. Müşterilerin bilgi toplumu olma yolunda internet kafelerden verimli bir şekilde istifade edip edemedikleri konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.18. Müşterilerin, internet kafede diğer ülke insanlarıyla iletişim kurarak kültür ve bilgi alışverişinde bulunup bulunmadığı konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.19. Günümüzde şu anki şekliyle, internet kafelerin öğrenciler için zararlı olup olmadığı konusunda, gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.20. Öğrencilerin internet kafeye gelişlerinden ailelerini haberdar edip etmedikleri konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.21. İnternet kafelerin okul saatleri içerisinde kapalı olmasının yararlı olacağı konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.22. İnternet hizmetlerinin verildiği internet kafelerin denetlenmesinin, bu mekanların eğitim amaçlı kullanımına katkı sağlayıp sağlamayacağı konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.23. İnternet kafeye gelen 18 yaşından küçük öğrencilerin genel olarak, velilerinden izinli olup olmadıkları konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.24. Okul saatleri içerisinde internet kafelerin sık denetlenmesinin yararlı olup olmayacağı konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.25. İnternet'in olumsuz etkileri bulunup bulunmadığı konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Başdöndürücü bir şekilde gelişme kaydeden bilişim teknolojilerinin yaşandığı içinde bulunulan bilgi çağında, bilgiyi iyi kullanabilen toplumların her zaman diğer toplumlardan bir adım daha önde olacakları düşünülmektedir. Yine, devletler nezdinde çağın gereklerine uyan toplumların, teknolojiyi uygulayan ve e-devlet olmanın avantajlarını kullanan yapıları ile çağdaş devlet olma yolunda önemli adımlar atacakları düşünülmektedir. Bu nedenle, çağımız teknolojisinin son bilişim mucizesi olan İnternet'ten ve İnternet'in halka açılan kapıları fonksiyonunu üstlenen internet kafelerden yeterince istifade edebilme yöntem ve düzenlemelerin tespit edilmesi gelecek açısından büyük önem teşkil etmektedir.

Bu araştırma ile, teknolojinin bireylere getirdiği nimetleri yerli yerince kullanabilme ve internet kafeleri bilgiye ulaşma istasyonları şeklinde hayata adapte edebilmek amacıyla; bu mekanların eğitim amaçlı kullanılmasını sağlayacak tedbirler ve gerçekleştirilebilecek aktiviteler tespit edilmeye çalışılacaktır. İnternet'in zararlı unsurlarından da korunmak amacıyla internet kafelerin düzenli aralıklarla etkili bir şekilde gerçekleştirilecek denetim mekanizması ile denetiminin gerçekleştirilmesi büyük önem teşkil etmektedir. Araştırma ile, özellikle eğitim yönleriyle bu mekanların bireylerin, toplumun ve ülkenin menfaatlerine katkı sağlayan mekanlar olması ve böylece devlet olarak günümüz bilgi toplumunda diğer ülkeler nezdinde atağa geçmede en önemli kilometre taşlarından biri olabileceği ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Burada, bu mekanların kurum ve kuruluşların desteği ve seferberlik ruhuyla eğitim amaçlı kullanılmasının ve ilgili birimlerce oluşturulacak denetim kurullarıyla denetlenmesinin ne kadar önemli bir fonksiyon üstlendiği ortaya çıkmaktadır. Etkili bir şekilde denetim mekanizması gerçekleştirilmesi, İnternet ve internet kafelerin algılama biçiminin olumlu yönde değiştirilmesi ve yapılacak olan düzenlemelerle bu mekanların bir nevi eğitim mekanı haline getirilmesi gerekmektedir. İnternet kafelerin, tesis edilecek güçlü alt yapı ile uzaktan eğitime açılan köprüler olması halinde hedeflenen bilgi toplumu ve gelişmiş

dünya devleti olma hedefine büyük katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Aksi takdirde, bu mekanların etkili bir denetim mekanizması ile ilgili birimlerce denetiminin yapılmaması ve kendi haline bırakılması halinde ise; başta bilişim suçları olmak üzere internet kafelerin suç işlenmeye müsait ve suçluların barındığı mekanlar olarak toplum hayatında yerini alması kaçınılmaz olacaktır.

İnternet kafelerin; ülkemizde sınıflandırılarak, eğitim yönü güçlendirilerek ve etkili denetimlerden geçirilerek bilgi toplumuna destek verecek bir mahiyete kavuşturulması gerekmektedir. Araştırmada, bu şekliyle internet kafelerin eğitim sistemine ve öğrenen toplum olma sürecine büyük katkılar sağlayacağı düşüncesinden hareketle, günlük hayatın içinde yer alan bu bilgi istasyonlarının önemi ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Araştırma sonucu ortaya çıkan bulgular ile, ülkemizde yeni bir sektör olan internet kafeler konusunda daha gerçekçi değerlendirmelerin yapılmasına katkı sağlanacağı umulmaktadır. Özellikle, internet kafelerin *dijital kütüphaneler* eğitim amaçlı olarak kullanımı ve bu yönde kullanımının teşviki ile var olan algılama biçiminin değişmesi yönünde araştırmanın katkı sağlayacağı umulmaktadır.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırmada, aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir.

- 1) İnternet kafeler; genelde chat, eğlence ve oyun içerikli olarak algılanmaktadır.
- 2) İnternet'e erişim yolu olan internet kafelerin, eğitim konusundaki rolü her geçen gün artmaktadır.
- 3) İnternet hizmeti verilen internet kafelerde çeşitli bilişim suçları işlenmektedir.
- 4) İnternet kafelerden bilgi toplumu olma yolunda etkili bir şekilde yararlanılamamaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma, genel olarak beş boyutta sınırlandırılmıştır.

1. 81 ilde bulunan internet kafe işletmecilerinden araştırmaya gönüllü olarak katılacak üçer internet kafe işletmecisi olmak üzere toplam 243 kişi,
2. 81 ilde faaliyet gösteren internet kafe işletmelerinde (3'er adet) bulunan ve araştırmaya gönüllü olarak katılacak beşer internet kafe müşterisi olmak üzere toplam 1215 kişi,
3. 81 il emniyet müdürlüğü (bilgi işlem, silah ruhsat ve tebligat, asayiş, çocuk şube müdürleri ile sorumluluk bölgesinde en çok internet kafe işletmesi bulunan bir polis merkezi amiri) yetkilisi (beş birim) toplam 405 kişi,
4. 5 il milli eğitim müdürlüğünde görevli (Elazığ, Diyarbakır, Malatya, Bingöl, Adıyaman) 15 ilköğretim okulu müdürü ve bu okulların müdür yardımcılarında oluşan toplam 150 kişi ve
5. İnternet Üst Kurulu üyelerinin görüşleri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

E-Posta (e-mail): Posta işlemlerinin bilgisayar ortamında yapılmasıdır. Bilgisayar iletişiminin temel taşlarından biridir.

ISDN: Özellikle normal telefon hatları üzerinden yüksek hızda entegre ses (analog) ve dijital veri aktarmasını sağlayan bir dizi iletişim protokolüdür.

İSS (İnternet servis sağlayıcısı): Bilgisayar kullanıcılarını İnternet'e bağlayan şirket ya da kurumlardır.

Modem: Standart telefon hatlarını kullanarak, farklı yerlerdeki bilgisayarlar arasında bağlantı kurulmasını sağlayan cihaz.

Ağ (Network): Birden çok bilgisayarın birbirinin kaynaklarını paylaşmak üzere kurulan ortamdır.

İnternet Kafe: İçerisinde bulunan İnternet bağlantılı bilgisayarlar sayesinde oyun oynamaya ve uluslararası yayınları takip etmeye müsait, alkolsüz içeceklerle birlikte hafif yiyeceklerin de verildiği umuma açık yer.

İşletmeci: Açılması izne bağlı umuma açık istirahat ve eğlence yerini kendi adına işleten kişi.

Mesul Müdür: Açılması izne bağlı umuma açık istirahat ve eğlence yerinin yönetilmesi ile sorumlu olmak üzere, işletmeci tarafından tayin edilen kişi.

Oyun Yeri: Kumar ve kazanç kasti bulunmamak şartı ile bilgi ve maharet artırıcı, beden ve zeka geliştirici nitelikteki oyunların oynandığı veya oynatıldığı, bu amaçla imâl edilmiş otomatik veya yarı otomatik, mekanik veya elektronik alet ve makineleri ile televizyon veya video oyunları ve bunların benzerlerinin bulundurulup çalıştırılan yer.

Mahallin En Büyük Mülki Amiri: İllerde valiyi, büyükşehir belediyesi hudutları içinde kalanlar dahil ilçelerde kaymakamı ifade eder.

Dijital Kütüphaneler: İnternet ortamının; oyun ve eğlence ortamından ziyade bilgi edinme, bilgiyi paylaşma, fikir alışverişinde bulunma, araştırma yapma gibi eğitim ortamı özellikleri ile kullanıldığı mekanlardır.

Portal: İnternet literatüründe sıkça karşılaşılan bir terim olan portal, İnternet üzerinde yayınlanan bilgilere açılan bir pencere olarak tanımlanabilir.

1.7. Kısaltmalar

ISS : İnternet Servis Sağlayıcı

S.E.S : Sosyo Ekonomik Statü

SSS: Sıkça Sorulan Sorular

AÖF: Açık Öğretim Fakültesi

AÖL: Açık Öğretim Lisesi

LAN: Yerel Alan Ağları (Local Area Network)

WAN: Geniş Alan Ağı (Wide Area Network)

İDE-A: İnternet'e Dayalı Eğitim-Asenkron

WWW: World Wide Web

FTP: File Transfer Protokol

ISDN: Integrated Services Digital Network

DANS: Duy ANla Sorgula

BDE: Bilgisayar Destekli Eğitim

İDE: İnternet Destekli Eğitim

ARPANET: Department of Defense Advanced Research Projects Agency-
Savunma İleri Düzey Araştırma Projeleri Kurumu

EGM: Emniyet Genel Müdürlüğü

DİE: Devlet İstatistik Enstitüsü

BYTK: Bilgi Teknolojileri Yaygınlık ve Kullanım Anketi

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu

BİLTEN: Bilgi Teknolojileri ve Elektronik Araştırma Enstitüsü

KOBİ: Küçük ve Orta Boy İşletmeleri

İKİNCİ BÖLÜM

2. İLGİLİ LİTERATÜRÜN İNCELENMESİ

2.1. Bilimsel ve Teknolojik Gelişmelerin Eğitime Etkisi

İletişim teknolojisindeki gelişmeler, bir çok bilimsel alanda olduğu gibi eğitim alanında da büyük değişiklikler getirmekte ve buna bağlı olarak çeşitli imkanlar sunmaktadır. Günümüz dünyasının en temel özelliklerinden biri, bilgi ve teknoloji alanındaki gelişmelerin insanlık tarihinde görülmedik bir hıza ulaşmış olmasıdır. Son yıllarda dünyada gelişmekte olan eğitim teknolojileri, yazılım (software) sektörü ve telekomünikasyon alanlarında olağanüstü bilimsel ve teknolojik gelişmeler yaşanmaktadır. Bu yeni teknolojiler günlük yaşamın görüntüsünü ve biçimini değiştirmekle kalmayıp özellikle gelişmiş ülkelerde eğitim ve öğretiminin de yapısını değiştirmeye başlamıştır. Bu noktada üretilen eğitim yazılımları yanında çok sayıda da eğitim reformu alanında uğraş veren kurum da ortaya çıkmıştır. İnsanların daha çağdaş bir ortamda yaşama beklentisi teknolojiye hızlı gelişmeleri de beraberinde getirmiştir. Bu gelişim sürecinde eğitim, lokomotif görevini üstlenmiştir. Eğitim sürecinin bir ürünü olarak da değerlendirilebilecek teknolojik gelişim aynı zamanda eğitim sürecinin de yapısını değiştirmiş, eğitim anlayışına farklı bir bakış açısı getirmiştir. Günümüze kadar gelişerek gelen teknolojik gelişim süreci içerisinde teknoloji, ağırlıklı olarak eğitim amaçlı geliştirilmemiş olmasına karşın, günümüzde bu anlayış yavaş yavaş değişim göstermeye başlamıştır. Temelde nasıl öğretilim? sorusuna yanıt arayan eğitim teknolojisi disiplininin özellikle ortam boyutu daha çağdaş ve sınırları gittikçe genişleyen bir boyut kazanmıştır (Gökdaş, 1996).

Gelişen teknolojiler sonucu **eğitim** kavramı da değişime uğramaktadır. Örneğin yaşam boyu öğrenme, öğretme yerine öğrenme, öğretmeye ağırlık veren öğretmen yerine öğrenmeyi kolaylaştıran öğretmen, uzman öğretmen yerine tecrübelerini yansıtan öğretmen, gerçek bilgi yerine yapıcı bilgi, bireysel öğrenme yerine işbirliği içinde öğrenme, ezbere dayalı eğitim yerine aktif/yansıtıcı öğrenme, kısa cevaplı testler yerine gerçek değerlendirme, doğru

cevaplara ağırlık verme yerine sorun çözme kavramları yer almaktadır. İletişim teknolojilerindeki gelişmeler, daha şimdiden beklenenin de ötesine geçerek, **eğitimin** vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Avrupa Birliği ülkeleri, eğitim standartlarını yükseltmek, ortak standartları geliştirmek ve tecrübelerini paylaşmak üzere eurybase'i **eğitim database'** i kurmuşlardır. OECD/CERI üye ülkelerde iletişim teknolojilerine dayalı **öğrenen şehir** ve **bölgeler** kurma projesini hayata geçirmiştir. İletişim teknolojilerinin önemli bir boyutunu oluşturan İnternet; eğitim için gerçek anlamda sınırları kaldırmakta, sınırsız denecek kadar çok eğitim imkanını insanlığın hizmetine sunmaktadır. Daha şimdiden lisansüstü eğitim programları da dahil bir çok eğitim programını İnternet'ten izlemek ve diploma almak mümkün hale gelmiştir. Ülkemizde de bazı üniversitelerin bu tür uygulamalar başlattıkları bilinmektedir (Kısakürek, 2001).

Yeni teknolojik sistemlere bakıldığında, bu sistemlerin televizyondan uyduya ve bilgisayara kadar çok çeşitli boyutlarda insan yaşamına girdiği görülür. Bu sistemler içerisinde bilgisayar teknolojisi, günümüzde diğer sistemlerin yanında bilginin iletimindeki hızı ve çok yönlü işlevselliği nedeniyle günümüzün vazgeçilemez teknolojisi olmuştur. Temelde bilgisayarların yapısına entegre edilerek oluşturulan yeni ve farklı işlevsel boyutları olan bilgi teknolojileri (Video disk gösterici, modem, kamera ve daha sayılabilecek birçok ek donanımlar ile çok yönlü kullanıma olanak sağlaması yanında, ağ sistemlerine bağlanabilmesi) dünya ülkelerini birbirlerine yakınlaştırmıştır (Gökdaş, 1996). Bilgi teknolojilerinin belirtilen ve benzeri fonksiyonları dikkate alındığında, söz konusu teknolojilerin bulunduğu noktanın ve buna verilen önemin haklılığı ortaya konulmuş olur.

Eğitimde, günümüzde yaygın olarak kullanılan ve gittikçe de yaygınlaşmaya başlayan yeni teknolojiler kullanılmaktadır. Bu yeni teknolojiler çerçevesinde televizyon, video, bilgisayar, etkileşimli video, İnternet, e-mail gibi teknolojiler sayılabilir. Günümüzde yaygınlaşan internet kafeler zinciri aracılığıyla, bu teknolojilerden bireyler günün büyük bir bölümünde yararlanabilmektedirler.

Belirtilen teknolojiler değişik özellikleri dikkate alınarak değişik alan uzmanları tarafından sınıflandırılmakla beraber bu sınıflandırma Şimşek'in, Lee ve Barta (1994)'dan aktardığı biçimiyle yalın teknolojiler ve tümleşik teknolojiler olarak iki genel gruba ayrılabilir. Burada yalın teknolojiler kapsamında bilgisayar, video ve televizyon yer almaktadır. Tümleşik teknolojilerinde ise etkileşimsel video, bilgisayar ağı, veri bankası, robot, etkileşimsel televizyon, uydu televizyon, çoklu ortam ve telekonferans sistemleri yer almaktadır (Alkan, Şimşek ve Deryakulu, 1995: 89).

Bu teknolojilerden eğitimde yaygın olarak kullanılmaya başlayan teknolojilerin başında İnternet gelmektedir. Buna paralel olarak İnternet destekli eğitim de hızla yaygınlaşmakta ve güncel hayatta yer almaktadır. İnternet hizmetlerinin verildiği, internet kafelerden İnternet'in bu yönleri ele alınarak yararlanılması birey ve toplumlar için büyük önem teşkil etmektedir.

Çok hızlı bir şekilde yeniliklerle karşılaşılan günümüzde, teknolojinin sağladığı kolaylıklar hayatın her alanında yerini bulmuş bulunmaktadır. Bilgisayar, İnternet'in eğitim amacıyla kullanılması ve uzaktan eğitim kavramları da bu gelişmelerle birlikte son yıllarda dünya gündemine girmiş bir konudur. İnternet'in eğitim amaçlı kullanımından bahsedildiğinde, uzaktan eğitimden sınıf içi eğitime kadar birçok konu gündeme gelmektedir. Okullarda, üniversitelerde, bütün eğitim kurum ve merkezleri başta olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşlarının bünyelerinde kurulacak olan internet kafeler aracılığıyla ve ticari amaçlı hizmet veren, bireyleri teknoloji ile buluşturan internet kafeler aracılığıyla; etkili bir eğitim ortamı olan İnternet'in eğitim amaçlı kullanımı yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

Zaman sabit tutulmak üzere insanlar okuduklarının yüzde 10'unu, işittiklerinin yüzde 20'sini, gördüklerinin yüzde 30'unu, hem görüp hem de işittiklerinin yüzde 50'sini, söylediklerinin yüzde 70'ini, yapıp söylediklerinin yüzde 90'ını hatırlamaktadır (Çilenti, 1992: 33). Bu durum irdelendiğinde kitleleri daha iyi öğrenir bir düzeye getirebilmek için, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin topluma sunduğu İnternet gibi eğitim ortamlarının her alanda

internet kafeler modelleri tesis edilerek yaygınlaştırılması ve uygun araç-gereçlerle İnternet gibi yeni teknolojilerin eğitimde etkili bir şekilde kullanılması gerekmektedir.

Günümüzde bilim ve teknolojinin hızla gelişmesi eğitimin **görev alanını** genişletirken, diğer yandan eğitim için hem yeni gereksinimler oluşturmakta hem de yeni olanaklar sunmaktadır (Gürol, 1991: 24-25). Bilim ve teknolojideki hızlı gelişmeler, ülkeleri her alanda olduğu gibi mesleki eğitim alanında da değişiklikler yapmaya zorlamaktadır. Teknolojik değişmelerin mesleki eğitime olan en önemli etkisi, iş yaşamında meydana getirdiği değişiklikler, yeni iş alanlarının ortaya çıkması, bu alanlara uygun elemanlar yetiştirmek ve mevcut elemanların değişime ayak uydurmasını sağlamaktır. Bütün bunlar, çağdaş bir mesleki eğitim anlayışını gerektirmektedir. Ayrıca; bilimsel ve teknolojik değişim, toplum ihtiyaçlarının çeşitlenmesine ve piyasadaki rekabetin artmasına neden olmaktadır. Bu rekabet sonucu çeşitli kuruluşlar yeni teknolojileri uygulamakta ve yeni yatırımlara yönelmektedirler. Mesleki eğitim kurumları ise, yeni teknolojileri uygulama ve izlemede yetersiz kaldıkları için, yetiştirdikleri elemanlar iş yaşamına uyum sağlamada zorlanmaktadır (Gürol, 1997:29).

Bilginin güç olarak değerlendirilmesiyle birlikte, günümüzde en büyük sermayeyi bilginin etkili kullanımı oluşturmakta ve bu durum bilginin üreticisi ve yayıcısı durumunda olan eğitim kurumlarını, gelişen teknolojileri yakından takip etme ve gelişen teknolojilere adapte olma zorunluluğu içerisinde bırakmaktadır. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin, eğitime yansıyan bu özellikleri eğitim teknolojilerinde de bir takım değişiklikleri ve gelişmeleri gündeme getirmiştir. Bunları incelemekte yarar vardır.

2.2. Eğitim Teknolojisindeki Gelişmeler

Tarihi süreç içerisinde yazı öncesinden başlayarak sibernasyon dönemine kadar çeşitli dönemlerde, eğitim teknolojisinde bilimsel ve teknolojik gelişmelere paralel olarak yenilikler ve değişimler meydana gelmiştir. Bu tarihi süreç içerisinde son olarak günümüzün yeni teknolojileri, toplumların bilgi toplumu olması yolunda önemli rol oynamıştır.

Töremen (2001); Dodgson (1993), Brown ve Duguid (1991) gibi araştırmacıların teknolojinin öğrenme üzerine olan etkisi konusuna ağılık verdiğini, mumtimedya iletişimleri, bilgisayar destekli öğrenme, bilgiyi kazanma ve öğretme gibi yeni teknolojilerin önemli araştırma konusu olabileceğini vurguladıklarını belirtmiştir.

Gökdaş'ın (2001); Demirel, Erden, Akkoyunlu ve Kaptan'dan aktardığına göre; bilgi toplumunun oluşumunda temel rolü olan yeni teknolojiler bilgisayar ve haberleşme-iletişim teknolojileri hızlı bir şekilde birbirleri ile bütünleşerek tümleşik yapılar oluşturarak, teknolojinin ayırım noktalarının belirlenmesini güçleştirmeye başlamıştır. Yeni teknolojilerin eğitim sürecinde yerini alması veya yansımada eğitim teknolojisi disiplini temel ve önemli bir rol üstlenmiştir denilebilir. Çünkü eğitim teknolojisi; eğitim sürecinin boyutlarının ve aşamalarının sistematik olarak çerçevesinin çizildiği program geliştirme sürecinde eğitimin yürütülmesi basamağını oluşturarak eğitsel hedeflerin kazanılmasını sağlamada görev almaktadır.

Temel hedefi eğitimi etkili, verimli ve eğitim sorunlarını çözme yanında yeni olanaklar ile eğitim yaşantılarının meydana getirdiği çevreyi düzenlemek ve kontrol etmek olan eğitim teknolojisi; genelde eğitime, özelde öğrenme durumuna egemen olabilmek için ilgili bilgi ve becerilerin işe koşulmasıyla öğrenme ya da eğitim süreçlerinin işlevsel olarak yapılaşdırılması şeklinde tanımlanmaktadır (Alkan, Şimşek ve Deryakulu, 1995: 18).

Eğitim teknolojisindeki gelişmeler; öğrenme ortamlarına esneklik sağlamakta, kendi kendine öğrenebilme ortamını düzenlemede kolaylıklar getirmekte ve bireyin neyi, ne zaman, ne kadar öğrenmesi gerektiği konusunda bireysel karar verebilmesini sağlamaktadır. Bu kararın denetimi, eş deyişle inisiyatif, fırsat eşitliği, kendince yaratma, çeşitliliği artırma, kaynakların etkin kullanımı vb. katkılar uzaktan öğretim kavramının yaygın ve sürekli olarak

toplum kalkınmasında işlevsel olabileceğini göstermiştir. Günümüzde eğitim teknolojisi alanında, işlevini yerine getirmeye yönelik yenilik ve gelişmeler beş ana kategoride toplanmaktadır. Bunlar; yeni teknolojik sistemler, öğretme-öğrenme süreçleri, eğitim ortamları, öğretimi programlama ve insan gücü alanlarıdır (Alkan, Şimşek ve Deryakulu, 1995: 16).

Yeni teknolojik sistemlere bakıldığında, gerçekten de televizyon başta olmak üzere günümüzde bilgisayar, internet, e-mail gibi sistemlerin çeşitli boyutlarıyla bireylerin yaşamına girdiği görülür. Bu sistemler içerisinde bilgisayar teknolojisinin, görselliğe hitap etmesinden dolayı ve teknik donanımı itibarıyla işlevselliği, bu teknolojiden daha çok yararlanmayı gündeme getirmektedir. Bilgisayar ve İnternet bağlantısı ile artık tüm dünyayla etkileşim ve iletişim kurulabilmekte ve böylece farklı kültürleri tanıma ve kaynaşma ortamları doğabilmektedir. E-mail, günümüzün en önemli araştırma ve bilgi edinme aracıdır. Böylece, anında dünyanın tüm bölgelerine haber gönderme ve haber alma imkanı gerçekleşmiş olmaktadır. Önemli olan bu yeni teknolojik gelişmelerden etkili bir şekilde ve tabana yayılmış bir şekilde yararlanabilmektir. Çünkü, bu yeni teknolojiler gerçekten de hayatı kolaylaştırmakta ve işlemlerin yürütmesine hız kazandırmaktadır.

Gökdaş'ın (2001), Cavalier ve Reeves (1993)'ten aktardığına göre, eğitimde bilgisayarlaşma için dört temel esas tanımlanmaktadır. Birincisi, kültürel perspektif açısından bakıldığında bilgisayarın okur-yazar toplumlarına katılabilmek için temel ihtiyaç olarak gösterilmesidir. İkincisi, gelecekte yüksek eğitim ve sonraki kariyerde başarı sağlayabilmek için ön gerekliliktir. Üçüncüsü, bilgisayar uygulamalarının bütünleştirilerek eğitimde verimliliği sağlamadır. Dördüncü esas ise, programlama veya gerçek bilgisayar programları kullanmanın akli yetenekleri geliştirdiği inancı yönündeki düşüncedir.

Teknolojideki tüm bu gelişmeler ve özellikle İnternet altyapısı da kullanılarak geleneksel okul ve sınıf öğretimi yönteminin karşısında, öğretici ile öğrencilerin fiziksel olarak birbirlerinden ayrı mekanlarda bulunması zorunluluğu nedeni ile öğretim sürecinin gerçekleştirilmesini sağlayan uzaktan eğitime

yönelik çalışmalar giderek yayılmaktadır. Bu yöntemle yaşam boyu eğitim süreci içerisinde, her yaş grubunu hedef kitlesi olarak alabilecek bir şekilde özellikle de üniversitelerde, orta öğretim kurumlarında dersler açılabilmesi, sertifika programları düzenlenebilmesi mümkün olabilmektedir. İnternet kafelerinde, kurulacak güçlü alt yapı ile günümüzde uzaktan eğitime destek veren mekanlar olması söz konusudur. Bu aşamada uzaktan eğitim sistemini ve özelliklerini incelemekte yarar vardır.

2.2.1. Uzaktan Eğitim

Bu bölümde uzaktan eğitimin tanımı ve tarihçesi, sağladığı olanaklar, ülkemizdeki gelişimi ve belli başlı uygulamalar üzerinde durulmaktadır.

2.2.1.1. Tanımı ve Tarihçesi

Uzaktan eğitimin pek çok tanımı yapılmaktadır. Bunlardan biri Gates (1999) tarafından yapılan tanımlamadır. Buna göre uzaktan eğitim;

Öğretmen ve öğrencinin birbirinden zaman ve mekan bakımından ayrı olduğu ve iletişim için televizyon yayınları ve İnternet gibi teknolojilerden yararlandığı eğitim sistemidir (Gates, 1999: 409).

Uzaktan eğitimin anahtar özellikleri ise şu şekilde sıralanabilir :

1. Eğitimci ve öğrencinin eğitim sürecinin büyük bir bölümünde coğrafi olarak farklı yerlerde bulunmaları,
2. Eğitim ortamının eğitimci, öğrenci ve ders içeriğini bir araya getirmek için kullanılması,
3. Eğitimcinin, öğrencinin ve eğitim kurumunun iki yönlü iletişimlerinin sağlanması,
4. Yer ve/veya zamandan bağımsızlığın sağlanması,

5. Öğrencinin; eğitmenin etkisi altında olmaksızın kendi istemi ile öğrenmesi (Gencel, Çetiner ve Erten, 1999).

Uzaktan eğitim çalışmaları, 200 yıldan daha eski yıllara kadar uzanmaktadır. Örneğin, Verdiun ve Clark'ın, Battanberg (1971)'den aktardığına göre, 1728 yılında Boston Gazetesi'nde mektup ile stenografi dersleri verildiğine ilişkin reklamlar bulunmuştur. Yine, Verdiun ve Clark'ın, Curzon (1977)'den aktardığına göre 1836 'da sınavlar düzenlemek ve kademeler vermek için kurulmuş olan Londra Üniversitesi, Skerry's Kolej'de 1880'lerden başlayarak öğrencileri sınavlarla lise sonrası seviyesi almaya hazırlayan Mektupla Eğitim Üniversitesi gibi özel haberleşme kolejlerinin kurulmasında bir faktör olmuştur (Verdiun ve Clark, 1994: 15).

1890'lı yıllarda Avustralya'daki Queensland Üniversitesi kampus dışına açık bir eğitim programı yürütmüştür. Benzer bir programı da 1920'lerde Columbia Üniversitesi gerçekleştirmiştir. 1930'lara gelindiğinde radyo artık pek çok okul tarafından bir uzaktan eğitim aracı olarak kullanılmaya başlanmıştır. 1950'lerde ise Amerika'da özellikle askeri amaçlı olarak kullanılan uzaktan eğitim için kağıt tabanlı iletişim ortamı kullanılmıştır. Teknolojik gelişmeler sayesinde günümüze gelindiğinde ise disketler, video kasetler, cd-rom'lar, uydu yayınları, video konferanslar ve İnternet; uzaktan eğitim çalışmalarında önemli bir yer edinmişlerdir (Gencel, Çetiner ve Erten, 1999).

2.2.1.2. Uzaktan Eğitimin Sağladığı Olanaklar

Uzaktan eğitimin sağladığı olanaklar aşağıdaki şekilde belirtilebilir :

- Zaman ve mekan kavramına ilişkin sorunları ortadan kaldırır,
- Eğitim sürecini demokratikleştirir, yaşam boyu eğitim sağlar,
- Bireysel ve kendi kendine öğrenme gerçekleşmektedir,
- Öğrenmede özel yetenekler gelişmektedir,
- Kendi kendine öğrenme sonucunda kişinin kendisine olan öz güveni gelişmektedir,

- Öğrenciyi belirli ölçüde motive etmektedir, öğrenmede süreklilik ve hareketlilik sağlamaktadır,
- Basın–yayın, iletişim araçları, yüz yüze eğitimle üç boyutlu bütünleşme sağlanmaktadır,
- Eğitim; bilgi teknolojilerine dayalı olarak sürdürülür,
- Eğitim isteğini artırır, sınırsız, süresiz eğitim kavramı ortaya çıkar,
- Standartlaşmış eğitim ve öğretim olanakları sağlar, esnek ve objektif ölçme–değerlendirme sağlar,
- Eğitimcinin eğitimi de gerçekleşmiş olur, uzaktan eğitim alanında uzmanlaşmış eğitimci sayısının az olması nedeniyle bu eğitimciden daha çok kişi faydalanır, konuya ilgi duyanlara ışık tutar,
- Verimlilik çok daha yüksektir, artan hatırlama süresi gerçekleşir, daha hızlı öğrenme gerçekleşir,
- Öğrenim maliyeti azalır, geleneksel yöntemlere göre daha düşüktür, seyahat, barınma vb. masraflar yoktur,
- Öğretimsel tutarlılık gösterir; ortamdaki, öğrenciden, eğitmenden ve diğer çevre koşullarından bağımsız tutarlılık gösterir,
- İlginin artması; bireysel katılım, karşılıklı etkileşim, başarının artması eğitime ilgiyi artırır (Varol, 2001).

Görüldüğü gibi günümüz eğitim teknolojilerinin getirdikleri ile uzaktan eğitimin, eğitim ve öğretim sürecinde bir çok faydaları bulunmaktadır. Toplumsal hayat içerisinde yerini alan internet kafeler aracılığıyla da, uzaktan eğitim faaliyetlerinin yaygınlaşması mümkündür. İnternet kafelerin uzaktan eğitime açılan köprüler olduğu düşünülmektedir. Ancak, İnternet alt yapısının bu amaçla güçlü kurulması gerekmektedir. Dünya üzerinde ve ülkemizde uzaktan eğitimle ilgili çeşitli web siteleri bulunmaktadır (Ek-6).

2.2.1.3. Uzaktan Eğitimin Ülkemizdeki Gelişimi ve Belli Başlı Uygulamalar

Türkiye'de uzaktan eğitim; 1974 yılında mektupla öğretim adı altında oldukça sınırlı imkanlarla başlamıştır. Mektupla öğretim gibi kısıtlı imkanlarla başlayan uzaktan eğitim, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi'nin

varlığıyla biraz daha gelişmiştir. Öğrencilere ulaşım, basılı materyal ve TRT kanallarından sağlanmaya başlanmıştır. AÖF., AÖL., lisans tamamlama programlarında, programlar ses kasetleri, radyo, televizyon, video, telefon, tele kurslar desteğiyle öğrencilere ulaştırılmaya başlanmıştır. Elbette ki sağlanan bu imkanlardan; kayıtlı öğrencilerin yararlanmalarının yanı sıra kendilerini geliştirmek isteyen, konuya ilgi duyan insanlar tarafından da izlenmekte ve yararlanılmaktadır (Varol, 2001).

Demiray'a göre (2001) Türkiye'de uzaktan öğretimin tarihsel gelişim süreci içerisinde temel özellikleri şu şekildedir:

- Türkiye'de uzaktan öğretim genellikle yükseköğretimde okullaşma oranının yükseltilmesi, fırsat eşitliğinin sağlanması amacıyla yönlendirilmiştir.
- Uzaktan öğretimde programların açılması ciddi bir planlamaya göre değil, uzaktan öğretimden sorumlu tutulan kurumların olanaklarına paralel olarak yönlendirilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulamaya konulan mektupla öğretim ve YAY-KUR uygulamaları; yetişmiş personel eksikliği, planlama hataları ve politik etkiler nedeniyle başarılı olamamış ve uzaktan öğretim konusunda olumsuz etkiler bırakmışlardır.
- Farklı programların oluşturulması, radyo ve televizyon yayınlarının yaygınlaştırılması, sınav güvenilirliğinin sağlanması, uzaktan eğitimin toplumca kabul görmesi için uygulamaların finansal destek, radyo-televizyon yayın hakkı, yönetsel özerklik gereksinimleri bulunmaktadır.
- Açıköğretim programlarının eğitimde sadece yükseköğretimde ya da ortaöğretimde okullaşma oranının artırılmasına yönelik bir işlevde kullanılması önemli bir sapmadır.

Bu entegrasyon ancak uzaktan öğretim yöntemi ile hem daha düşük birim maliyetle, hem de daha kısa zamanda gerçekleştirilebilir. Uzaktan öğretim yönteminin dünyadaki diğer uygulama örnekleri ve toplumun eğitim sürecine getirdikleri ile değerlendirildiğinde ülkemiz açısından daha pek çok yapılacak

etkinliğin olduğu açıkça ortadadır. Özellikle ilkokul düzeyindeki eğitime destek, yetişkinlerin eğitimi ile yaşlıların toplumsal yaşama katılımı, yaşama güçlerinin diri tutulması, üretkenliği devam etmesi ile ev kadınlarının (özellikle kırsal kesimde bulunan ev kadınlarının) kendine daha güvenli, kendi sağlığı ve bedensel bakımına bilinçli özen gösteren birey olması, ev yaşamındaki üstlendiği rol açısından daha bilinçli olarak ev ekonomisine katkı, bilinçli bir ev yaşamı düzenlenmesi gibi farklı konularda toplumu geliştirici yönde katkılar sağlanabilir (Demiray, 2001).

Ülkemizde, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, uzaktan eğitim konusunda uygulamada olan programlar gerçekleştirmiştir. Bunlardan birisi de, **METU-Online** olarak adlandırılan çoklu ortam destekli uzaktan eğitim programıdır.

METU-Online vb. uzaktan eğitim programları, bir çok üniversite tarafından geliştirilmektedir (Ek-4). Dönem bazında **web tabanlı** olarak hazırlanan dersler, hem kampus içi hem de kampus dışı öğrencilere verilmektedir. Üniversitenin farklı bölümlerine ait bu dersler, genel olarak eğitimin tamamen yerden bağımsız, fakat zamana ise yarı bağımlı olarak, ayrıca eğitimin kampüs içinde elektronik tartışma destekli olarak yüz yüze sınıf ortamında ve eğitimin bir kısmının yüz yüze gerçekleştirildiği, bir kısmının ise tamamen uzaktan verildiği durumlarda yürütülmektedir. 1998-1999 öğretim yılında METU-Online, 2000'in üzerinde öğrenci tarafından kullanılmıştır (Gencel, Çetinel ve Erten, 1999).

Günümüzün teknolojisinde ses, görüntü, video gibi çoklu ortam özellikleri de eğitimin daha zevkli hale gelmesine, daha hızlı öğrenmeye, zihinsel faaliyetlerin yoğun olarak işlenmesine yardımcı olmuştur. İnternet kafeler aracılığıyla uzaktan eğitim ve sağladığı olanaklardan yararlanılması yönünde özellikle üniversiteler tarafından çalışmalar yapılmalı ve öğretmenler tarafından öğrencilerin İnternet ortamından sağlayacağı web tabanlı kaynak bilgilerle araştırma yapmaları, proje geliştirmeleri ve farklı kültürlerle tanışmaları sağlanmalıdır. Güçlü alt yapı ağıyla örülen geniş bilgi ağları ve bu yapı içerisinde faaliyet gösteren internet kafeler ile, eğlenerek ve kolay bir şekilde öğrenme de sağlanarak eğitim sisteminin yükü azaltılmalıdır.

2.2.1.4. Çoklu Ortam ve Uzaktan Eğitim

Çoklu ortam en genel anlamda, bir bilgisayar tabanlı uygulamada, normal yazı, ses, görüntü, grafik, video ve animasyon gibi görsel araçların kullanılmasıyla desteklenen bir kullanıcı ara yüzüdür. Günümüzde bilgisayar kullanımının yaygınlaşması ve giderek yaşamın bir parçası olmaya başlamasıyla çoklu ortam (multi-media) olanaklarını iyi kullanabilen kullanıcılara ihtiyaç artmaktadır. Grafik, sabit görüntü, ses ve hareketli görüntü elemanlarından oluşan çoklu ortam materyallerinin geliştirilmesinde yazarlık (authoring tools) programlarını kullanarak çok değişik amaçlı öğretim materyalleri hazırlamak mümkün olmaktadır (Gencel, Çetinel ve Erten, 1999).

Geleneksel eğitimde son yıllarda tepegöz, projektör, video, vb. araçlar kullanılmaktadır. Günümüzde bilişim teknolojisinin en çarpıcı gelişmelerinden birisi olan www (world wide web); normal yazı, grafik, görüntü ve sesin İnternet üzerinden iletiildiği çoklu ortam ağıdır. Çeşitli ortamlardan, değişik formatlarda alınan malzemeleri bir araya getirme özelliği olan www, eğitimcilerin etkin ve verimli bir ders hazırlamalarına olanak sağlamaktadır. Özellikle eğitim amaçlı olarak hazırlanacak web siteleri ile, İnternet'in ne denli etkili bir eğitim ortamı olduğu gözler önüne serilmelidir. Dolayısıyla, dünyanın her yerinde bulunan İnternet hizmeti verilen internet kafeler üzerinden de, eğitim amaçlı hazırlanmış web sitelerine erişim sağlanabilecek ve etkili öğrenme gerçekleşebilecektir.

2.2.1.5. Uzaktan Eğitimde Çoklu Ortam Uygulamalarının Yararları

Uzaktan eğitimde çoklu ortam uygulamalarının öğrenme ve öğretme süreçleri çerçevesinde aşağıda belirtilen bazı yararları ortaya konulmuştur.

- **Öğrenme zamanının kısalması:** Yapılan araştırmalar göstermektedir ki ilgili konunun öğrenilme süresini önemli düzeyde azaltmaktadır.
- **"Akılda tutma" seviyesinin artması:** Etkileşimli çoklu ortam uygulamaları öğrencinin öğrenme sürecine aktif katılım olanağı vermektedir.

- **Etkin iletişim imkanı vermesi:** E-mail, tartışma listesi ve hatta video konferans sistemi sayesinde eğitimci-öğrenci ve öğrenci-öğrenci iletişimi mekandan bağımsız olarak yüz yüze gerçekleştirilmektedir.
- **Öğrencilerin etkileşimli eğitimden hoşlanması:** Etkileşimli çoklu ortam uygulamaları, bilginin aydınlatıcı ve eğlenceli bir şekilde ifade edilmesine yardım etmektedir (Gencel, Çetinel ve Erten, 1999).

2.2.1.6. Çoklu Ortam Erişim Metotları

Bilgisayar destekli uzaktan eğitimde çoklu ortam erişim metotlarından bazıları şunlardır: Bağımsız sunucu (stand alone), cd-rom, omurga ağı (ana frame), yerel iletişim ağı (local area network-LAN), geniş alan ağı (wide area network-WAN) ve internet/intranet.

Bağımsız Sunucu (Stand Alone): Dersle ilgili yazılımlar (software), ders içeriği tek bir bilgisayar üzerinde aktif olarak bulunmaktadır.

CD-ROM: Dersle ilgili malzemenin bir bölümü hard diskte; video ve animasyon dosyalarını içeren diğer bölümü cd üzerinde çalışmaktadır.

Omurga Ağı (Ana Frame): Ders malzemesi bir ana frame ağı üzerinden öğrenci kitlelerine ulaştırılmaktadır. Ancak eğitim, metin tabanlıdır ve tek renkli görüntü üzerinden sağlanmaktadır.

Yerel Bilgisayar Ağı (Local Area Network-LAN)/Geniş Alan Bilgisayar Ağı (Wide Area Network-WAN): Yerel bilgisayar iletişim ağı (LAN) ve geniş alan bilgisayar ağı (WAN), ikisi birlikte bilgisayar ağlarını oluşturur. Bir ağ sunucusu üzerinde depolanan ders malzemesi, çok sayıda kullanıcının erişimine imkan sağlamakta ve ders içeriğinin güncellenmesiyle tüm öğrenciler zaman kaybı olmadan ders notlarının son şekline erişebilmekte ve böylece genel maliyette düşmektedir.

Internet/Intranet: Bu özellikle küçük ya da büyük dağılık yapılmış organizasyonlar için uygun bir çözümdür. Bu yöntem LAN/WAN erişim yöntemin geniş kitlelere, daha uzun erişim süresiyle hitap eden şekli gibi algılanabilir.

Yalın (2000), yukarıda belirtilen çoklu ortam erişim metotlarından olan bilgisayar ağlarından öğretmenlerin ve öğrencilerin nasıl yararlanabileceklerini ve önemli kullanım biçimlerini şu şekilde özetlemiştir:

Öğretmenler;

1. E-posta ya da elektronik ilan tahtalarını kullanarak, farklı bölge ya da okullardaki diğer öğretmenlerle eğitimle ilgili sorunları tartışabilir, fikirlerini paylaşabilir, teknik problemler ve öğretimle ilgili konularda yardımlaşabilirler,
2. Öğretim metotları, stratejileri ve öğretim planlarını içeren on-line veri tabanlarından yararlanabilirler,
3. Kütüphane araştırmaları yapabilir, bilimsel veri bankalarına ulaşabilir, öğretim materyalleri arşivlerinden materyal seçimi ve kopyalama amacıyla yararlanabilirler,
4. Konu alanı uzmanlarına ulaşarak, öğrenenlerin bu uzmanlarla ağ üzerinde tartışmasını sağlayabilir,

Öğrenciler;

1. Veritabanları ve diğer bilgi kaynaklarını içeren araştırmalarla güncel hatta dakikalık haberleri anında inceleyebilirler,
2. E-posta ya da elektronik ilan tahtalarını kullanarak birbirleriyle haberleşebilir, belli problemleri tartışabilir, mektup arkadaşlıkları kurabilir, ortak proje ya da araştırma yürütebilirler. Böylece; öğrencilerin iletişim, ortaklaşa çalışma ve problem çözme becerileri gelişecektir.
3. Kütüphane araştırmaları yaparak, kütüphanelerdeki kaynaklar listesine on-line dergilerdeki makalelere erişebilir (Yalın, 2000).

Taş ve Türel'e göre (2001), günümüzde sanal ortamlarda öğrencileri üniversiteye hazırlayan dersaneler bulunmaktadır. Son yıllarda üniversitede, lisans, yüksek lisans ve doktora derslerinin web ortamında sunulması gerçekleşmektedir. Ayrıca, Türkiye'de bu proje kapsamında sanal bir üniversitenin yapılandırılmasına devam edilmektedir. Taş ve Türel (2001), web ortamında eğitim amaçlı olarak bir anket uygulaması gerçekleştirmiştir.

Eğitim kurumları ve kamu kurumları başta olmak üzere, tüm özel kurum ve işletmelerin web ortamında anketler oluşturmaları ve bu yönde çalışma yapmaları; katılımıcılığın sağlanarak çağa uygun hizmet vermelerini, hizmetlerin kalitesinin artmasını sağlayacak ve böylece e-devlet olma yönünde büyük katkılar sağlayacaktır. İnternet hizmetleri verilen internet kafeler aracılığıyla ve www.cafelerbirliği.com ve www.tiev.net adresi üzerinden yayın yapan İnternet Evleri organizasyonu desteğiyle de, bu tür anket uygulamalarının gerçekleştirilebileceği unutulmamalıdır.

Günümüzün çağdaş teknolojilerini oluşturan yeni bilgi teknolojilerinin, eğitim sürecindeki önemi ve işlevi büyüktür. Bu teknolojik gelişmeler ve eğitsel özelliklerinin kullanılması neticesinde, günümüzde eğitim yeni bir ivme kazanmış ve insanlar için bu teknolojilerin görsel-işitsel özellikleri içermesi sayesinde eğlenceli eğitime giden yollar açılmıştır. Ülkemizde hızla gelişen ve yeni bir sektör olan internet kafeler aracılığıyla da, mevcut yeni bilgi teknolojilerinden yararlanılmalı ve kurulacak güçlü bilgi ağ altyapısı ile eğlenceli eğitim ortamları yaygınlaştırılmalıdır.

2.3. Eğitimde Yeni Teknolojiler ve Eğitsel Özellikleri

Eğitimde yeni teknolojiler kavramı genel olarak eğitim teknolojisinin, eğitimde kullanılan elektronik veri işleme ve aktarım ortamlarıyla ilgili boyutu ve araştırma alanı olarak tanımlanabilir. Eğitimde yeni teknoloji kullanımının en önemli gerekçeleri belki de güncel eğitim sorunlarıyla, yeni teknolojilerin bu sorunlara çözüm getirme yönündeki potansiyeli arasındaki yakınlıktadır. Günümüz eğitim sistemlerinin çözümlemede yetersiz kaldığı pek çok sorun,

kullanılan teknolojilere rağmen devam etmekte ise; mevcut teknolojilerin yetersizliği söz konusudur ve çözüm teknolojik yenilenmede aranmalıdır (Alkan, Şimşek ve Deryakulu, 1995).

Eğitimde yaygın olarak kullanılan ve gittikçe de yaygınlaşmaya başlayan yeni teknolojiler çerçevesi içerisinde televizyon, bilgisayar, etkileşimli video, internet gibi teknolojiler sayılabilir.

2.3.1. Televizyon

Televizyon, uzaktan iletim biçiminde büyük potansiyele sahip video ortamlı bir araçtır. Hem geleneksel hem de uzaktan eğitimde şaşırtıcı bir tarzda kullanılmaktadır (Verdun ve Clark, 1994: 71). Teknolojik gelişim sürecinin ivme kazanmasında belki de temel kabul edebilecek olan TV, dünyanın hatta evrenin sınıf ortamına taşınmasında etkili olmakla birlikte ev ve işyerlerinin hatta ulaşım araçlarının da eğitim amaçlı bir sınıf ortamına dönüştürülmesine öncü olmuştur denilebilir. Açık üniversite, açık lise, tele-üniversite gibi uygulamalarla geniş kitlelere eğitim olanağı sunmaktadır.

Eğitsel amaçlı kullanımıyla birlikte TV;

- Öğretmenin yeni bilgilerden haberdar olması,
- Temel eğitimin çözümünde seçenek olması,
- Eğitsel mekanlardan tasarruf sağlama,
- Eğitim hizmetlerinde maliyeti düşürme,
- Eğitim hizmetlerinde niteliği yükseltme gibi temel işlevleri yerine getirerek eğitsel sürece katkı sağlamaktadır (Alkan, Şimşek ve Deryakulu, 1995: 122).

TV'nin bu eğitsel katkılarına karşılık, tüm sınıf ortamlarında cihazı bulundurma açısından maliyetin yüksek olması, programa müdahale olanağı tanımaması gibi olumsuz yönleri vardır. Ancak, özellikle öğretmenlerin kendilerini yenilemeleri ve gelişmeleri izleyerek çağdaş bir bakış açısına sahip olmalarında önemli bir görev üstlendiği gerçektir.

2.3.2. Bilgisayar

En genel anlamda bilgisayar, belirli verileri kendisine verilen komutlar doğrultusunda işleyen bir elektronik veri işleme aracıdır diye tanımlanabilir (Alkan, Şimşek ve Deryakulu, 1995: 90). Bilgisayarlar; eğitim malzemesini sunmak ve öğretme süreci içinde pek çok işlevi yerine getirmek için kullanılır (Verdiun ve Clark, 1995: 79).

Bilgisayar teknolojisi, 1980'lerden itibaren ve İnternet 1990'lardan itibaren yoğun olarak eğitim alanında bilgi alışverişinin yeni bir yolu olarak amaç değil yeni bir araç olarak girmiştir. Bugün eğitim ve öğretim konusunda kullanılan yöntemler içinde yeni ufuklar açarak bilgi toplumunun temellerini atmasıyla bir reform oluşturduğu söylenebilir (Tokman, 1999).

Bilgi teknolojilerinin her gün biraz daha gelişip yaygınlaşmalarında önemli yeri olan bilgisayarlar, birçok yeni bilgi teknolojisinin oluşumunda ana unsur olmaktadır. Günün gelişen teknolojisine uygun çeşitli ek donanım takılmasına müsait olan bilgisayarlar böylece çok amaçlı işlevselliğini sürdürebilmektedirler.

Eğitim sürecine damgasını vuran ve yaygınlaştırılması konusunda büyük projeler ve çalışmalara girilen bilgisayarlar özellikle etkili eğitsel yazılımların hazırlanmasıyla öğretme-öğrenme sürecine önemli katkılar sağladığı, yapılan bilimsel araştırmalar sonucunda ortaya konulmuştur. Her ne kadar bilgisayarların eğitsel ortamlarda yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar ve gerekli öğretmen eğitimi konusunda nitelik ve nicelik olarak tartışmalar ve eleştiriler söz konusu ise de, bilgisayarlaşma sürecinin eğitsel ortamlarda yerini alma süreci hızla devam etmektedir (Gökdaş, 2001).

Bilgisayarların;

- Öğrenciye etkileşimde bulunma imkanı sağlaması,
- Paket programlar sayesinde öğretimde kalite standartlarının korunmasına yardımcı olması,

- Öğrencinin bireysel öğrenme ihtiyaçlarına karşın esnek bir öğretim sağlaması,
- Bir çok yeni öğrenme ortamının temelini oluşturması,
- Uygun yazılımlar kullanılarak kullanıcıların kendi özel uygulamalarına ve öğretim materyalleri geliştirmelerine olanak sağlaması,
- Öğrenciyi çalıştığı konuya motive etmesi, bilgiyi pekiştirmesi,
- İnternet vasıtasıyla araştırma olanağı sağlaması gibi bir çok yararları vardır (Varol, 1997: 141).

Ancak öte yandan, bilgisayar teknolojisindeki hızlı gelişim; yeni oluşturulan yazılımların eski teknolojiler tarafından desteklenmemesi sonucunu ortaya çıkarabilmektedir. Bu durumda yeni teknoloji talebi, maliyetin artmasına sebep olmakta ve bilgisayarın eğitim sürecinde etkili ve sürekli bir şekilde kullanımını sınırlandırabilmektedir.

Yılmazçoban ve Damkacı'ya göre (1999), çağımızın en önemli teknolojik aracı olan bilgisayar, çocukların ilgisini çekerek hem derslerdeki dikkati hem de öğrenme hızını ve kalıcılığını artırmaktadır. İlginin artması bilgilenmeyi de beraberinde getirmektedir. Gençlerin televizyona olan ilgisi göz önüne alındığında, 20 yıllık bir dönem içerisinde televizyon ve video destekli eğitim, okullarda uygulanma imkânı bulmuştur. Aynı düşünce yapısı bugüne uygulandığında, bugünün çocuklarının televizyondan çok bilgisayara olan ilgilerini doğru yönde kullanarak öğrenciler öğrenme konusunda motive edilebilir.

Yılmazçoban ve Damkacı'nın, Cuban (1994)'dan aktardığına göre bilgisayarın eğitim alanına adapte edilmesinin üç temel nedeni vardır. Birincisi, öğrencilere gelecekte lazım olacak bilgisayar kullanma bilgisinin verilmesidir. İkincisi, eğitim sistemin yeniliklerden faydalanmasıdır. Üçüncüsü ise öğrenci başarısının artırılmasıdır.

Bilgisayar teknolojisinin eğitimde kullanılmasına en büyük iki engel ekonomik yetersizlikler ve öğretmenlerin teknik bilgisidir. Bilgisayarın eğitim

alanında kullanılması için gerekenlerin başında öğreticilerin eğitilmesi, okulun altyapısının bulunması ve konuların bilgisayar destekli anlatılacak şekilde düzenlenmesi gelmektedir. Dünya üniversitelerinde bilişim teknolojisi bir eğitim ve öğretim aracı olarak aşağıdaki başlıklar altında kullanılmaktadır:

- Bilgisayar ağlarından ders aracı olarak yararlanılmaktadır. Örneğin; bilginin paylaşımı, imaj veri tabanı, öğretim metodolojileri iletişimi, eğitim ve öğretim konusunda araştırma bağlantısı kurulması,
- Video konferans amaçlı olarak bilgisayar teknolojisinin kullanımı,
- Bilgisayar destekli olarak mesleki bilginin görselleştirilmesi, sayısal görüntüleme, modelleme ve animasyon hazırlama ve sunma,
- Mesleki elektronik detay kütüphanesi kullanımı,
- Mesleki uygulama ve eğitimde çoklu ortam, simulasyon ve sanal gerçeklik tekniği konularında bilgisayar teknolojisinden bir araç olarak yararlanılması,
- Hızlı haberleşme ortamından yararlanmak,
- Uzaktan erişimli bilgi/kütüphane taraması yapabilmek ve güncel bilgiye ulaşmak üzere yararlanılmaktadır (Tokman, 1999).

Bilgisayarların yayılmasıyla birlikte, bilgisayarlar üzerinde oynanan oyunların çeşitlerinde de oyunların amacına göre artış olmuştur. Bilgisayarlar üzerinde oynanan oyunlar, görselliği yansıttığından dolayı her zaman ilgi çekici olagelmiş ve hayal gücüne de hitap etmiştir. Bu oyunlar aracılığıyla; uzayda gezinmek, araba ve motosiklet yarışı yapmak, kentler kurmak mümkün olduğu gibi, oyun yoluyla matematik, fen ve yabancı dil öğrenmek, eğitici faaliyetlerde bulunmakta mümkündür. Önemli olan; şiddet içeren unsurlarının değil, eğitici, akıl yürütücü ve muhakeme yeteneğini geliştiren oyun yazılımlarının artması ve bunların internet kafelerde de tercih edilmesini sağlamaktır.

Rıza (2000), bilgisayar benzeşme ve oyunlarını 3 başlık altında sınıflandırmıştır.

1. **Şiddet, Macera ve Uzayı Ele Geçirme Oyunları:** Piyasada bu tür oyunlar daha fazla yayılmaktadır. Ancak, bunlar şiddet ve saldırganlığa

yol açmaktadır. Dolayısıyla da, çocuklar olumsuz olarak etkilenmektedir. Bu tür oyunların oynatılması eğitim ve öğretim açısından sakıncalıdır.

2. **Eğitici Oyunlar:** Bu oyunlarla çocuklara bilgi aktarmak, yönleri belirlemek, şekilleri tanıtmak ve karşılaştırmak, dil ve matematik öğretmek, harita çizmek, not almak ve akıl yürütmek gibi becerileri kazandırmak amaçlanmıştır. Bu tür oyunlar büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla da, bu tür oyunların üretilmesi özendirilmelidir.
3. **İçeriği önceden belirlenmemiş Oyunlar:** Bu tür oyunlarda çocuklar, programın içeriğini belirlemektedirler. Hikaye ve şiir yazmak, kitap basmak, levhalar üretmek, kitap kapağı yapmak, bülten ve gazete çıkarmak, resim yapmak, her türlü tasarım hazırlamak, proje sunmak, tanıtım ve reklamcılık yapmak bu oyunlara bazı örneklerdir. Çocukların yaratıcılık yönlerini geliştirdiğinden dolayı öğrenciler, bu tür oyunların üretilmesine özellikle teşvik edilmelidir (Rıza, 2001: 406).

Önemli olan; öğrenciler için eğitici ve yaratıcılık yönlerini geliştirici oyunların yazılmasının yanı sıra, öğrencilerin bu tür oyunlara yönlendirilmeleri ve bu türden oyunların kendileri için daha faydalı olduğu bilincinin evde, okulda ve internet kafelerde öğrencilere verilmesidir. İnternet kafelerden özellikle 18 yaşından 12 yaşına kadar küçüklerinde istifade edebildiği göz önüne alındığında, bu mekanlarda bireylerin eğitimine dönük ve yaratıcılık yönlerini geliştirici oyunların bulundurulması, şiddet içeren oyunlardan ise çocukların ve öğrencilerin uzak tutulması gerekmektedir. İnternet kafe işletmecilerinin de, mutlaka bu konuya hassasiyetle yaklaşmaları gerekmektedir. Gerektiğinde, ilgili birimlerce şiddet içeren oyunlar tespit edilerek bu oyunların oynanması yasaklanmalıdır.

2.3.3. Etkileşimli Video

Bilgisayar ve videodisk göstericisinin biraraya getirilmesi ile oluşturulan yeni bir teknolojidir. Videodiskteki görüntüyü ekrana taşıyarak klavye ve mouse

ile programa müdahale olanağı tanır. Ayrıca mikrofon ve video kamera aracılığı ile bireysel çalışmaların oluşturulmasına ve etkileşimin sağlanmasına olanak tanınması bu teknolojinin eğitsel ortamlarda önemini gün geçtikçe artırmaktadır. Özellikle öğretimin bireyselleşmesinde katkı sağlayan bu teknolojinin eğitsel katkıları aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Verdiun ve Clark, 1994: 85-86).

- Bireyin kendi öğrenme hızına göre öğrenmesine olanak tanır,
- Daha hızlı öğrenme ve öğrenilenleri daha uzun muhafaza etme imkanı sağlar,
- Öğrenci etkileşimini gerekli kılar,
- Öğrenim esnasında araştırma verilerini bir araya toplamak ve kayıtları muhafaza etmek için kullanılır,
- Branşlaşma öğrenimi sunar ve kullanım açısından videokasetten daha rahattır,
- Durağan resimlerin kalitesi ve ağır hareket yeteneği , öğrencinin sabit kareye ulaşması için daha yüksektir.

Belirtilen eğitsel yararlar yanında kaliteli bir yazılım hazırlamadaki yetersizlikler, zorluklar ve yüksek maliyet bu teknolojinin istenilen düzeyde ve eğitsel amaçlar doğrultusunda kullanılmasına engel oluşturmaktadır.

2.3.4. İnternet

20. y.y'ın son çeyreğinde mikro elektronikte yaşanan teknolojik değişim ve gelişim rüzgarı, İnternet denilen yüzyılın harikasını ortaya çıkarmıştır. İnternet; bilgi çağının en anlamlı teknik ve toplumsal kazanımlarından biridir. Bu ağ tüm dünyaya kapılarını açmış, sınırları bir anda ortadan kaldırmış ve aynı zamanda büyük bir teknolojik rekabeti de başlatmıştır.

Bilindiği gibi bilgi toplumu olmanın koşullarından biri ileri teknolojinin yaygın kullanımudur. Bu teknolojinin bilgi kaynaklarına erişimde kullanılması gerekliliği düşünüldüğünde etkili bir eğitim ortamı olan İnternet'in önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Günlük yaşamın bir parçası olan bu terimin, bugüne değin bir çok tanımı yapılmıştır. İnternet; kısaca milyonlarca bilgisayarı birbirine bağlayan geniş tabanlı bir bilgisayar ağı diye tanımlanabilir. Bu ağ, 1969 yılında ARPANET (Department of Defense Advanced Research Projects Agency- Savunma İleri Düzey Araştırma Projeleri Kurumu) olarak kurulmuş çeşitli aşamalardan geçtikten sonra 1990 yılında bugünkü İnternet görünümüne bürünmüştür. Dünya üzerinde İnternet'den başka bir sürü bilgisayar ağı vardır fakat İnternet'i diğerlerinden farklı kılan en büyük özelliği her cins ve kapasitede bilgisayarı kabul etmesidir (Emniyet Genel Müdürlüğü, 1999).

İnternet servisleri ise kısaca şöyle sıralanabilir:

1. E-mail tabanlı servisler: İletişim tarihinde devrim yapan elektronik postayı 1971'de, Amerike Birleşik Devletleri'nin teknolojik araştırmalarıyla ünlü eğitim kurumu MIT mezunu Ray Tomlinson adında bir mühendis bulmuştur. Tomlinson, "e-mail toplumu değiştirmede, sadece toplumun daha fazla iletişim kurmalarını sağladı" demektedir (Milliyet , 2002).

E-Mail tabanlı servisler; kişiler arasında bilgisayar ortamında haberleşmeyi sağlayan servistir. E-mail gönderilen kişinin adresinin bilinmesi bu servisi kullanmak için yeterlidir. Eğitim amaçlı olarak rahatlıkla kullanılabilen çok yönlü harika bir servistir.

Bir eğitsel araç olarak e-mail kullanımının grup tartışmaları, listserver gibi çeşitli seçenekleri vardır. E-mail teknolojisinin sağladığı bazı avantajlar şu şekilde belirtilebilir:

- Haftanın 7 günü, günün 24 saati kullanılabilmesi,
- Sisteme girişin çok kolay olması,
- Yer ve zamana bağlı olmaması,
- Grup mesajlarına izin vermesi (Atıcı, 2000 : 32).

Ek-7'de e-mailin eğitim amaçlı kullanımına örnek gösterilmektedir.

2.Telnet: Başka merkezdeki sunucuyu, kendi bilgisayarımız gibi kullanmaya izin veren bir servistir. Dünyada ve ülkemizde elektronik ortama aktarılmış bir çok kitap ve kütüphane kataloğu bu servis ile kullanılmaktadır.

3.Gopher: Bilgiye hiyerarşik bir yaklaşım sağlayan ve içerdiği menüler aracılığıyla kullanılan bir servistir.

4.FTP (file transfer protokol): İki bilgisayar arasında dosya almak/göndermek amacıyla kullanılan bir servistir.

5.WWW (world wide web): 1992 yılında asıl İnternet patlamasını meydana getiren ve İnternet üzerinde kullanımı en zevkli, gelişimi çok hızlı olan hypertext mantığı üzerine dayalı bir servistir.

Milyonlarca kullanıcının her an içinde bulunduğu bilgi otoyolu İnternet içerisinde, ilk İnternet kullanıcıları tarafından ortaya konulmuş yazılmamış kurallar vardır. Bunlar; ağ görgü kuralları **Netiquette** olarak adlandırılmıştır. Bu kuralların amacı, İnternet ortamında elektronik düzensizliği en aza indirmektir. Günlük hayatta, İnternet ortamı gitgide internet kafeler aracılığıyla yaygınlaşarak kullanılmaktadır. Ağ görgü kuralları çerçevesinde İnternet kullanılmalı ve sanal dünyanın, günlük hayattan uzak olmadığı unutulmamalıdır.

2.3.4.1. İnternet Kullanım Etiği (Netiquette)

İnternet ortamında, çok büyük bir bilgi bankası bulunmaktadır. Günümüzde bu bilgiler, bireylerin paylaşımına ve kullanımına sunulmuştur. Bu şekilde paylaşımcılık ve etkileşim artarak devam etmekte ve hızlı değişimler yaşanmaktadır. Allee'e göre de (2000), bilgi kullanıldıkça çoğalır ve bilgiyi paylaşmak tarafların her birinin zenginleşmesini ve bu alışveriş ile kaynaklarını artırmalarını sağlar. İnsanlar bilgiyi beraberce ancak bir güven ve takdir ortamı içerisinde kullanabilir.

Gerçektende, önemli olan sanal ama aslında gerçek yaşamın kendisi olan İnternet deryasından, etik kurallar çerçevesinde hareket ederek bu bilgi hazinesinden yararlanabilmektir. Bu nedenle ağ üzerindeki her kullanıcının; servisleri, sistemleri kullanmaları konusundaki sorumluluklarını farketmeleri büyük önem taşımaktadır. Kullanıcı, ağdaki her servise ulaştığında yaptığı hareketlerden sorumlu olmak zorundadır.

İnternet ya da kısaca **Net**, tek bir ağ değildir. Aslında İnternet, birbirinden ayrı protokol yapılarına sahip binlerce irili ufaklı ağların toplamıdır. İnternet'teki bilgi akışı, bir çok değişik ağdan gelip geçmekte, ulaşacağı yere öylece varmaktadır. Bu yüzden her kullanıcının, kendi bölgesindeki ağ yükünü dengede tutması gerekmektedir.

Bir ağ kullancısı olarak, başka bilgisayar ağlarına ulaşmanıza izin verilmiş olabilir. Her ağın kendine ait sorumlulukları, kuralları ve yasakları vardır. Ağ üzerindeki izin verilmiş işlemler, bu ağdaki sorumlular tarafından her zaman izlenebilecek şekilde tasarlanmıştır. Fakat, bir yerde izin verilen bir hareket, başka bir ağda yasaklanmış olabilir. Bu kuralları bilmek ve bunlara uymak, kullanıcının sorumluluğundadır. Şu unutulmamalıdır ki, izin verilen hareketler kötü yönde de yapılabilir, ama kötü yönde hareket edilmesi gerekmez.

Ağ'ın, özellikle İnternet'in kullanımı bir ayrıcalıktır, bir **hak** değildir. Bu ayrıcalık, istenildiği zaman kötüye kullanım ya da başka sebeplerle kısıtlanabilir. Bu kötüye kullanım, bir sistemdeki gizli bilgileri hileli yollarla almak, kötü, anlaşılmasız mesajlarla diğerlerini rahatsız etmek, sistemin kaynaklarını kullanıp sistemi yavaşlatmak, ardarda mesajlar postalayarak başkalarının e-posta kutularını doldurmak, ağ üzerinde yasalarla belirlenmiş kuralların dışına çıkmak vb. olarak sayılabilir. Bunun sonucunda, içinde bulunulan ağın durumuna göre, disiplin cezasından işten çıkarılmaya, hesabın silinmesinden hapse kadar kullanıcılar cezalara çarptırılabilir.

Bilgisayar Ahlakı Üzerine Altın Kurallar;

1. Kesinlikle, bilgisayarı başkalarına zarar vermekte kullanmayın.
2. Kesinlikle, bilgisayarla başkalarının işine mani olmayın.
3. Kesinlikle, başkalarının dosyalarını karıştırmanın yollarını aramayın.
4. Kesinlikle, bilgisayarı hırsızlık yapmakta kullanmayın.
5. Kesinlikle, bilgisayarı yalancı şahitlikte ve sahte delil hazırlamada kullanmayın.
6. Kesinlikle, sahibinden izinsiz olarak başkalarının bilgisayar kaynaklarını kullanmayın.
7. Kesinlikle, başkalarının fikirlerini bilgisayarla çalıp kendinize mal etmeyin.
8. Kesinlikle, sosyal içeriğini düşünmeden bir program yazmayın. Kesinlikle, bilgisayarı saygı ve ilgi göstermeksizin kullanmayın
9. Kendinize yapılmasını istemediğiniz şeyi, başkasına da yapmayın (<ftp://ftp.unm.edu/ethics/netiquette>).

Varol ve Varol'a göre (2001), chat sırasında kullanıcılar yeni sahte kimliklere bürünme ihtiyacı duyabilmektedir. Yapılacak chat; seviyeli oldukları takdirde birliktelik, paylaşım alanları, yeri arkadaşlıklar, yeni kültürleri tanımaya fırsat verecek iken, seviyesiz chat sonucu kavga olayları ve hatta ölüm ile sonuçlanan olaylar olabilmektedir.

İnternet ortamında ister e-mail aracılığıyla, ister web aracılığıyla, isterse diğer on-line chat programları (ıcq, messenger, mirc vb.) mutlaka her zaman İnternet ortamının güzelliğine yakışır kurallar çerçevesinde davranış ve tutumlar sergilenmelidir. Bireylerin, İnternet ortamındaki tutumları ile günlük hayattaki tutumları birbirinden farklı olmamalı ve bu sanal dünyadan etik kurallar çerçevesinde istifade edilmelidir.

Elbetteki bütün kurumlar ve meslek kuruluşları da, bilişim teknolojisinden etkili ve düzenli yararlanabilmek amacıyla herkesçe kabul edilen belli başlı etik kurallara sahip bulunmak durumundadırlar. Bu amaçla, internet ve bilişim etiği konularında yoğun olarak eğitim faaliyetleri düzenlenmesi gerekmektedir.

Günümüzde çok amaçlı olarak her yerde ve düzeyde kullanılan İnternet; özellikle eğitim açısından hızla yaygınlaşmakla beraber sunduğu olanaklarla da vazgeçilemez teknoloji haline gelmiştir. İnternet hizmetlerinin sunulduğu internet kafeler aracılığıyla, İnternet ortamının herkese sunduğu geniş olanaklardan yararlanmak mümkündür. Bu geniş kullanım özellikleri içinde eğitim amaçlı kullanımı ise ayrı bir öneme sahip bulunmaktadır.

2.3.5. İnternet'in Eğitim Amaçlı Kullanımı

İnternet'in eğitim alanında büyük değişiklikler yaptığı ve yapacağı ortadadır. İnternet; çok güçlü ve mükemmel bir etkileşim, iletişim ve eğitim ortamıdır. Bu yapısıyla İnternet, bireylerin ve toplumların eğitim dünyalarında geniş ufuklar açmaktadır. Bir öğrenme-öğretme aracı olarak İnternet kullanımının evrensel olarak arttığını belirten Barker ve Whiting'e göre (2000) önemli olan geleneksel öğretmen ve öğrenci rollerinin bu ortam aracılığıyla değişikliğe uğramasıdır. Gerçekten de İnternet, günümüzde mükemmel bir eğitim ortamı içermektedir. İnternet hizmetlerinin verildiği internet kafeler aracılığıyla, çok etkili bir öğrenme-öğretme aracı olan İnternet'ten verimli bir şekilde yararlanılmalı ve bu amaçla çeşitli yöntemler geliştirilmelidir.

Davenport ve Erarslan'a göre (1998), İnternet'in çarpıcı bir biçimde gelişmesi ve yayılması, bilgi teknolojisinde bağlı olarak süregelmekte olan transformasyonlara yeni bir ivme kazandırmıştır. Bu gelişmenin eğitim alanında da yansımalarının olması kaçınılmazdır. Bu bağlamda, kişilerin yeni ve farklı donanımlar edinmeleri yönünde eğitilmesi ve hatta, öğrenim sürecinin yeni baştan gözden geçirilmesi söz konusudur. Yeni teknolojinin nasıl ve ne ölçüde eğitim sistemine dahil edileceği şüphesiz önemle üzerinde durulması gereken bir konudur. Eğitimin, temelde sosyal bir aktivite olduğu gerçeği göz önüne alındığında, İnternet'in asıl gücünün sağladığı iletişim ve etkileşim olanaklarından kaynaklandığı açıktır. İnsanların İnternet aracılığıyla zaman ve mekan sınırlamalarının ötesinde **buluşabilmeleri**, yeni ilgi gruplarının oluşmasına ve böylece ırk, din, kültür bariyerlerinin zayıflamasına ve genel

anlamda eğitime ilişkin mevcut yaklaşımların yeni bir boyut kazanmasına hizmet edecektir.

Ağ'a bağlı olması halinde İnternet ile yalnızca bölgesel düzeyde değil, dünya ile bütünleşmek ve dünyanın hemen her yerindeki bilgi, kurum ve kuruluşlara hatta kişilere ve bunların özel çalışmalarına ulaşmak mümkündür. Dolayısıyla konu eğitsel olarak ele alındığında;

- Öğretmen ve öğrencilerin araştırmalarında geniş olanaklar sunması,
- Eğitim kademesinde rolü olan herkesin kendini yenilemesine olanak tanınması,
- Dünyanın değişik yerlerindeki meslektaşlarıyla veya ilgi alanlarıyla ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla iletişim olanaklarına sahip olmaları,
- Gelişmeleri anında ve hızlı bir şekilde takip edebilmeleri,
- Değişik bölgelerde gerçekleşen konferanslara aktif ve görüntülü olarak katılabilmeleri,
- Uzaktan eğitim olanaklarına sahip olmaları,
- Özellikle kendi web sayfalarını hazırlamada teknolojinin getirdiği kolaylıklar ile yaratıcılığı ve paylaşımcılığı artırması,
- E-mail aracılığı ile anında posta ve dosya transferine olanak tanınması,
- Cep telefonlarına mesaj gönderme olanağı tanınması başta olmak üzere daha sıralanabilecek birçok olanak sunmaktadır (Gökdaş, 2001).

Ancak tüm bu avantajları yanında ağ ortamındaki yetersizlikler, teknolojinin çok hızlı gelişimi ile birlikte mevcut teknolojinin belirli sınırlılıklar oluşturması ile teknolojiyi belirli aralıklarla yenileme gereği, İnternet kullanımı karşılığındaki ücretlerin getirdiği mali yük, İnternet'in kullanım olanaklarını sınırlamaktadır.

Özmen (2002); etkililiği, etkinliği ve üretkenliği artırabilmek için okulların teknolojiden yararlanmak zorunda olduğunu, özellikle bilgisayar ve İnternet'in eğitime sunduğu fırsatlardan yararlanmak gerektiğini belirtmektedir.

İnternet'in eğitim amaçlı kullanımını **öğretmen merkezli** (teacher-centred) ve **öğrenci merkezli** (student-centred) olarak iki ana başlık altında incelemekte mümkündür. Ancak, 21.yy'ın yeni bir yaklaşımı olan öğrenmeyi öğrenme de **öğrenen merkezli** (learner-centred) yaklaşımı akla getirmektedir. Yine **yaşamboyu öğrenme** (lifelong learning) ve **öğrenme toplumu** (learning society) kavramları çerçevesinde İnternet ve İnternet'in eğitim amaçlı kullanımı ön plana çıkmaktadır (Duman, 1998).

Bugün, geleneksel program temelli öğrenme-öğretme ortamları ile işbirlikli öğrenme ortamları karşılaştırıldığında ise bazı farklar gözlemlenmektedir. Atıcı'nın (2000) McConnell (1994)'den aktardığına göre, geleneksel program temelli öğrenme-öğretme ortamlarında öğrenciler; yalnız kendileri için çalıştığından, öğrenmelerini genel bir forum için de paylaşmamakta, dolayısıyla çevrelerinden soyutlanmış bir duruma gelmektedirler. Fakat, işbirlikli öğrenme ortamlarında şu duygu hakimdir; "grup kendi öğrenmem için bana yardımcı olurken, ben de gruptaki diğerlerine öğrenmeleri için yardımcı oluyordum". Bu açıdan, işbirlikli öğrenmede öğrencinin kendi öğrenmesini genelleştirerek başkalarının ve grubun öğrenmesine katkıda bulunması işbirlikli öğrenmenin merkezi bir görünümü olarak işlerlik kazanmaktadır. İşbirlikli çalışma yöntemleri, özellikle öğrencileri öğrenmelerinin farkına varma noktasına getirmesi bakımından etkilidir.

İnternet'in; işbirlikli öğrenme çerçevesinde kullanılacak mükemmel bir araç olduğu unutulmamalı ve öğrencilere kaliteli dil eğitimi verilerek, internet kafeler aracılığıyla İnternet ortamı üzerinden e-mail, messenger, chat, ıçq vb. gibi ara yüz programları üzerinden bireylere, diğer ülkelerdeki öğrencilerle tanışma ve ortak projeler geliştirme imkanları sağlanmalıdır.

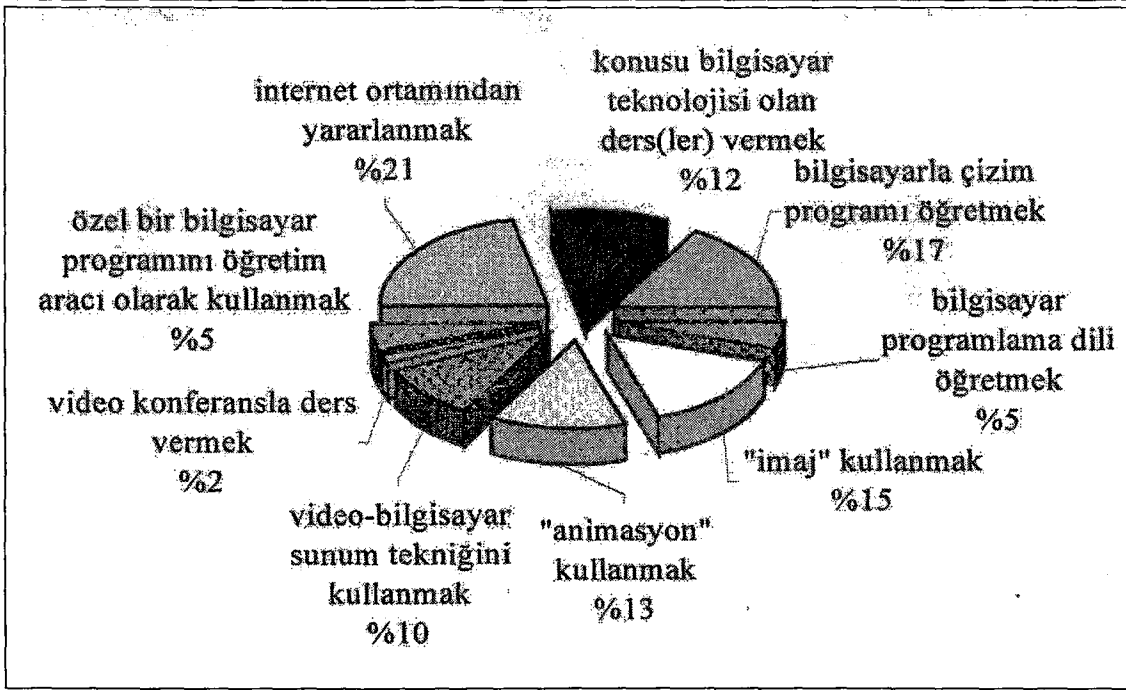
Özmen'in (2002), Dickenson'dan (1999) aktardığına göre, işbirlikli öğrenme, düşünme becerileri, yönlendirilmiş sorgulama vb. ileri düzey öğrenme stratejileriyle birlikte teknoloji kullanıldığı zaman, öğrenci başarısında önemli artış kaydedilmektedir.

Bilgi teknolojileri; çeşitli sınırlılıklarına rağmen sağladığı geniş olanaklar sayesinde eğitimde önemli ve haklı bir yer edinmiştir. Her ne kadar eğitsel amaçlı olarak istenilen düzeyde bir yaygınlık sağlanamamışsa da, bu yöndeki çalışmalar umut vericidir. Araştırma, geliştirme ve eğitimde de bilgisayar ağlarının önemi çok büyüktür. Bilindiği gibi İnternet, araştırma ortamları için araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Kolay, hızlı ve ucuz iletişim sayesinde, araştırmacılar bulgularını birbirlerine iletip tartışarak, ortak çalışmalar ve projeler yürütmekte ve araştırmalarını daha verimli ve hızlı sonuçlandırmaktadırlar.

Eğitimde bilgisayarlaşma çabaları uzunca bir dönemdir sürmektedir. Üniversiteler; bireylere kurulan yerel ağlar ve İnternet vasıtasıyla **Bilgisayarlı Eğitim, Uzaktan Eğitim, Web Tabanlı Eğitim ve On-line Eğitim** gibi yeni olanaklar sunabilmektedir. Ülkelerin kendi eğitim kurumları arasında ve hatta dünyanın farklı ülkelerindeki öğrencilerden oluşan sanal sınıflarda etkileşimli olarak ders yapma uygulamaları başlamış bulunmaktadır.

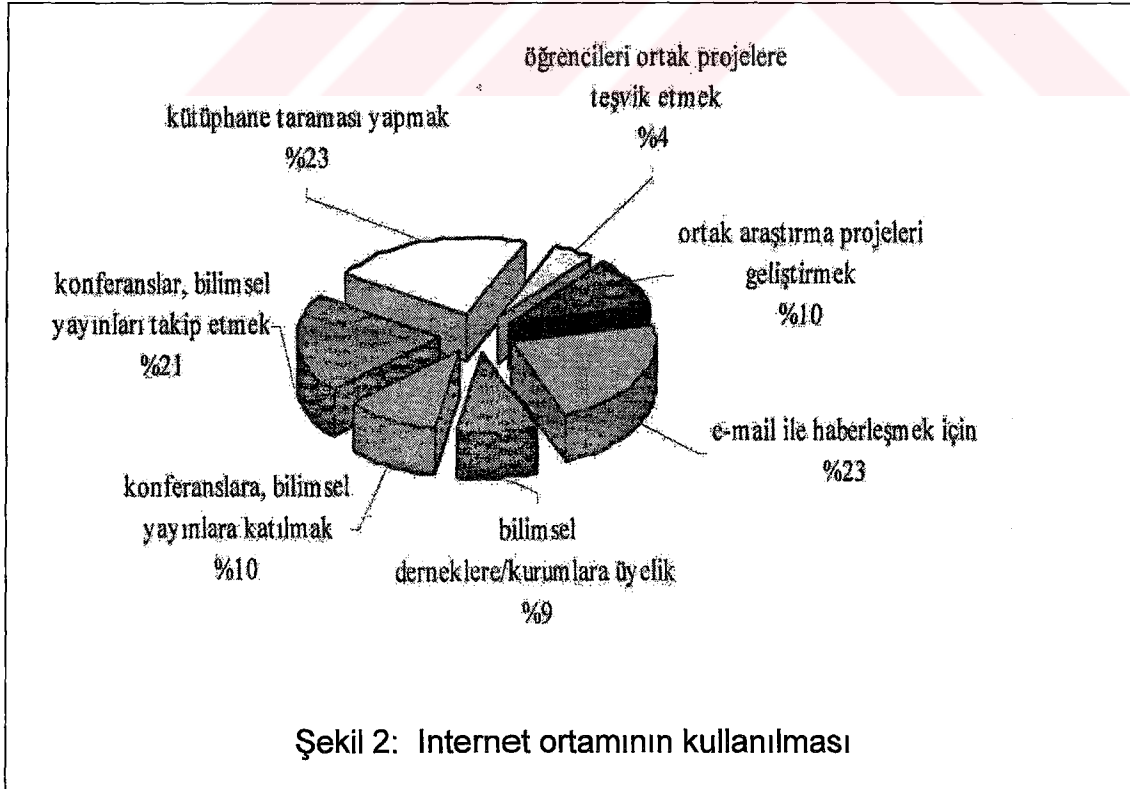
Günlük hayatın her alanına giren ve yoğun bir şekilde kullanılan İnternet'in, kullanıldığı alanlara ilgili çeşitli araştırmalar yapılmaktadır. Bir üniversitede yapılan araştırmaya göre, Şekil 1 ve Şekil 2'de bilgisayar ağlarının kullanımı ve İnternet ortamından ne amaçla yararlanıldığı gösterilmektedir. Gerçektende günümüzde bilgisayar ağlarından; başta İnternet ortamından yararlanmak olmak üzere, video konferansla ders vermek amacıyla, ayrıca video-bilgisayar sunum tekniği, animasyon ve imaj kullanmak amacıyla; özel bir bilgisayar programını öğretim aracı olarak kullanmak amacıyla, konusu bilgisayar teknolojisi dersler vermede ve bilgisayarla çizim, programlama dili öğretmede yararlanılmaktadır. İnternet ortamından ise, başta kütüphane taraması yapma olmak üzere, bilimsel yayınları takip etmede ve e-mail ile haberleşmede yararlanılmaktadır. Bunların yanı sıra, bilimsel kurumlara üyelik, ortak araştırma projeleri geliştirme ve konferanslara katılım amacıyla İnternet ortamı kullanılmaktadır (Tokman, 1999).

Şekil 1'de bilgisayar ağlarının kullanım alanları görülmektedir.

Şekil 1 : Bilgisayar ağlarının kullanım alanları.

Şekil 1'de görüldüğü gibi, bilgisayar ağlarından en fazla İnternet ortamını kullanmak üzere yararlanılmaktadır. Şekil 2'de ise İnternet ortamından ne amaçla yararlanıldığı gösterilmektedir (Tokman, 1999).

Şekil 2: İnternet ortamının kullanılması

Şekil 2'de görüldüğü gibi, İnternet ortamından en çok, yüzde 23 oranında kütüphane taraması ve yine yüzde 23 oranında e-mail ile haberleşme için yararlanılmaktadır. İnternet; yüzde 21 oranında konferanslar, bilimsel yayınları takip etmek üzere, yüzde 10 oranında konferanslara ve bilimsel yayınlara katılmak, yüzde 10 oranında ortak araştırma projeleri geliştirmek üzere kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra, yüzde 9 oranında bilimsel dernekler ve kurumlara üyelik için ve yüzde 4 oranında öğrencileri ortak projelere teşvik etmek üzere İnternet ortamından yararlanılmaktadır (Tokman, 1999).

Özellikle, İnternet olgusundan kütüphane amaçlı olarak yararlanmak gerekmektedir. Ancak, eğitim kurumlarına ve kütüphanelere yeteri kadar maddi kaynak aktarılamamaktadır. Andiç (2002), Türkiye genelindeki 1486 kütüphaneden sadece 23'ünde (yüzde 1.5) İnternet bağlantısı olduğunu, bunların da ancak 22'sinin vatandaşlara İnternet'e erişim hizmeti sunduğunu ve söz konusu kütüphanelerin çok sınırlı kaynaklarla hizmet sunmaya çalıştıklarını belirtmektedir. Ayrıca, bu kütüphanelerde çalışan bir kütüphanecinin bir İnternet tartışma listesine gönderdiği iletideki anlatımıyla: "Kurumsal kimliği ile İnternet'e bağlı olan tek halk kütüphanesi Polatlı Halk Kütüphanesi'dir (www.polatli-hk.gov.tr).

İnternet'in eğitime ve eğitim sistemine büyük katkılar sağlayacağı bir gerçektir. Ülkemizin ekonomik durumunu ve genel olarak okulların İnternet sınıfları sıkıntısı gözönünde bulundurduğunda İnternet kafelerden, uzaktan eğitimin sağladığı olanakları göz önünde bulundurarak eğitim amaçlı olarak yararlanma ön plana çıkmaktadır. Çünkü, **yaşamboyu öğrenme** (lifelong learning) ve **öğrenme toplumu** (learning society) kavramları çerçevesinde İnternet'in eğitim amaçlı kullanımı için, İnternet ve İnternet hizmetlerinin verildiği İnternet kafelerden yararlanma gelecek adına da büyük önem arz etmektedir.

İnternet'in eğitim amaçlı kullanımı kapsamında; her dersin konularına göre öğrencilere yıllık ödevler verilirken, o konu ile ilgili İnternet sayfalarının bulunması ve geniş özetlerinin dökümü istenebilir. Bu tür bir çalışma hem öğrencilere İnternet üzerinde araştırma yapma kabiliyeti kazandırır, hem de

toplanması gereken çok geniş bilginin çok daha kısa zamanda toplanmasını sağlar. Bu ilk etaptan sonra öğretmenlerin her konu bazında öğrencilerin topladıkları kaynakları gezerek, derste kullanılacak şekilde bir ders planı hazırlamaları gerekir. Ders ortamında İnternet'ten, öğrencinin bizzat kullanmadığı, sadece büyük bir perdeye aktarılan İnternet görüntüsü kullanılarak da yararlanılabilir. Bu yöntem ile, tahtaya çizilmesi gereken materyalin çizilmemesinden dolayı büyük bir zaman kazancı sağlanabilir ve bol resimli ve grafikli bir tasarım yapıldığı takdirde görenek öğrenme yeteneğine sahip öğrencilere hitap edilebilir. İnternet'in sınıf ortamında kullanılmasının derste zaman kazancı sağlamasının yanında öğrencilerin istedikleri zaman evlerinde veya İnternet'e bağlanabilecekleri bir yerde merak ettikleri sayfalara tekrar girmeleri ve konuları daha derin şekilde öğrenmelerine olanak sağlamaktadır. Bu yolla, öğrenme isteği olan ya da bilgisayar kullanmayı seven öğrenciler bilgiye yönlendirilmektedir (Yılmazçoban ve Damkacı, 1999).

İnternet'in, okullarda eğitim amaçlı olarak kullanılması, okullar ve eğitim kurumlarının bünyelerinde internet kafe modeli ile İnternet laboratuvarları kurulmasını, öğretmenlerin bu konuda eğitimini ve hazır hale getirilmesini akla getirmektedir. Sınıfta teknoloji kullanımının başarısı onu kullanacak ve kullandıracak olan öğretmenin ne kadar hazırlıklı olduğuna bağlıdır. Öğretmenler; temel teknoloji kullanımı, teknolojinin ders programıyla bütünleşmesi konularında eğitilmelidir. Öğretmen eğitimi ve sürekli mesleki eğitim için İnternet ortamında gerekli içerik sağlanmalıdır.

Aynı zamanda, bütün kamu kuruluşlarında İnternet, personelin sürekli olarak eğitiminde ve hizmet içi eğitiminde kullanılmalıdır. Bu amaçla, bütün kamu kuruluşları da bünyelerinde internet kafe modeli ile İnternet bağlantısı olan eğitim sınıfları kurmalıdırlar. Yine yaşamboyu eğitim çerçevesinde her yaştaki bireylere yönelik olarak halk eğitim merkezleri ve özel eğitim merkezlerinde İnternet eğitimi verilmeli ve her kesime öğrenmeyi öğrenme kavratılarak öğrenen topluma gidilmelidir.

Kalkınmakta olan ülkemizin 2000'li yıllarda gelişmiş batı toplumları arasında yerini alabilmesinde mesleki eğitimin ayrı bir önemi vardır (Taşpınar, 1992). Bu bağlamda, her yaş kesimine hitap eden bilgisayar ve İnternet eğitimlerinin her alanda olduğu gibi mesleki eğitimlerde de artırılması, İnternet kullanırken karşılaşılan zorlukların da azalmasını sağlayacaktır. Bu nedenle, özellikle ilk öğretim, orta öğretim ve yüksek öğretimin yanı sıra halk eğitim merkezleri, çıraklık eğitim merkezleri ve KOBİ'ler aracılığıyla da bilgisayar ve İnternet eğitim programlarının arttırılarak düzenlenmesi gerekmektedir.

Akgül (2002), İnternet hizmetlerinin; evrensel hizmetler olduğunu, ayrıca yol, su, elektrik gibi temel kamu hizmeti olduğunu ve İnternet'e erişimin kamu tarafından sağlanması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu nedenle, okullarda ve halk eğitim merkezlerinde uzaktan eğitim teknikleriyle donatılmış İnternet sınıfları kurularak, her yurttaşın İnternet ile tanıştırılmasının yanı sıra, bireylerin İnternet kullanabilir hale getirilerek, iş yapma biçimlerinin de değiştirilmesine katkıda bulunulması gerektiğini belirtmektedir.

Günümüzde; görüntü, yazı, ses ve grafiğin aktarımı ile gerçekleşen hız ve kolaylık bugün öğretim programlarında önemli avantajların kazanılmasını sağlamıştır. Böylece, İnternet ile güncel bilgiye erişim kolaylaşmış ve bununla beraber yüksek öğrenim programları kapsamında; **Sanal Üniversite, Sanal Kampüs, Sanal Kütüphane** projeleri de ağırlıklı olarak gelişmeye ve gerçekleştirmeye başlamış bulunmaktadır.

2.3.6. Öğretim Programlarında İnternet Kullanımı

Bilgisayar teknolojisi geleneksel sisteme kıyasla dinamik bir yapı ile öğretim programlarında hem konu hem de yöntem bağlamında yerini almıştır. Ancak bu konuda gelişmiş ülkelerde bile daha iyiyi bulmaya yönelik olarak halen araştırmalar devam etmektedir. Bazı eğitim kurumları, öğretimlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanmak üzere edindikleri deneyimi İnternet ortamında diğer insanlarla paylaşmakta ve fikir alışverişinde bulunmaktadır. Öğrencilerin kendilerine uygun bir zaman ve süre içinde, istenilen sıklıkta ve kendi kendine

öğrenmeleri de İnternet ortamı ile sağlanabilmektedir. Bu hem öğrencilerin doğru ve görselliği olan bilgilere ulaşmalarına hem de sunum tekniği, çizim ve ifade teknikleri, bilgilerin üç veya iki boyutlu etkileşimli geçişlere sahip bir yapıda sunulması ile daha kalıcı ve zevkli bir çalışma ortamına sahip olmalarını sağlamaktadır. İnternet üzerinden erişimli olarak ulaşılabilen yeni öğretim yapısı zamandan ve yerden bağımsız olarak çoklu ortam, multimedya özelliklerini de barındırarak öğretim programlarında karşılıklı katılımı sağlayabilen bir fırsat yaratmaktadır. Bu bağlamda, artık pasif bir öğretim yapısından söz edilmemektedir (Tokman, 1999).

Tokman'ın (1999), Pettersson (1993)'dan aktardığına göre, yapılan deneyler sonucunda bir bilginin görsel, işitsel ve yazılı olması durumunda en yüksek öğrenmenin olduğu belirtilmektedir. Bugünün İnternet/bilgisayar ağları ile bunu gerçekleştirmek kolaydır. Bilgi aynı zamanda etkileşimli olması durumunda ise yaparak öğrenmeyi de sağlar ki bu bilgisayar teknolojisi için benzetimler-simulasyonlar olarak ifade edilebilir. Bilgi, bu teknoloji ile aynı zamanda kullanıcı/öğrenci tarafından istenildiği kadar tekrar edilebilir, ileri-geri alınabilir ve bu süreç öğrenme tamamlanıncaya kadar devam edebilir. Öğrenciler kendilerine uygun bir zamanda yani eşzamanlı veya eşzamansız çalışmalara katılabilmektedirler. Bu da öğretim kalitesini yükselten bir faktördür. Öğrenciler video konferans ile diğer üniversiteler veya bilimsel kuruluşlar ile ortak projeler geliştirme ve de derslere katılabilme olanağını bulacaklardır. Ancak bu sistemin verimli olması için İnternet erişimli donanım ve yazılım kadar mekan olanakları ve akademisyenlerin niteliği de önem kazanmaktadır.

Öğrencilerin kendilerine uygun bir zaman ve süre içinde, istenilen sıklıkta, kendi öğrenme hızlarında ve kendi kendine eğlenceli bir şekilde görerek, duyarak, yaşayarak öğrenmeleri de İnternet gibi etkili bir eğitim ortamı üzerinden sağlanabilmektedir. İşte bu, İnternet tabanlı yeni öğretim yapısı yerden ve zamandan bağımsız olduğu için, toplumun İnternet hizmetleri ihtiyacını yerine getiren İnternet ulaşım istasyonları olan internet kafeler aracılığıyla bireylerin, bu eğitim ortamından yararlanma konusundaki rolü her geçen gün artmaktadır.

2.4. İnternet Kafeler

Bilgi ve iletişim çağının getirdiği teknolojik gelişmeyle birlikte, sanayi toplumu kavramları yerini bilgi toplumu kavramlarına bırakmıştır. Çağımızın son bilişim mucizesi 21.yy'a damgasını vuran **İnternet** olmuştur. İnternet'in çeyrek asırlık zaman diliminde baş döndürücü bir şekilde hayatın her alanında yerini alması ve ülkelerin ve insanların hayatına hızla girişiyle birlikte, İnternet olgusunun ülkemizdeki yansımalarından biri de, iktisadi ve sosyal yapımıza yeni bir sektör olarak giren ve sayıları her geçen gün artan **İnternet kafeler** olmuştur.

İnternet kafeler, bilgisayarı olmayan müşterilerin ücret karşılığında belli bir sürede İnternet'e erişimlerini gerçekleştirdikleri veya oyun oynadıkları ticari işletmelerdir. Reinhardt (2001), internet kafeleri **İnternet erişiminin Mc Donald's** ları olarak adlandırmaktadır.

Andiç (2002) , internet kafelerin tüm dünyada yayıldığını ancak; bu hareketin Güney California'daki Silikon Vadisi'ne oldukça yakın bir mesafede başladığını belirtmiştir. İnternet kafelerin doğuşu şu şekilde olmuştur. Bir kaç küçük kafe, İnternet'e girme olanağı sağlayan bilgisayarlar getirmişlerdir ve müşterilerinin, medyanın kullandığı geniş bilgi trafiğini kendi başlarına keşfetmelerine olanak sağlamışlardır. Her zaman olduğu gibi Amerika'da, özellikle batı yakasında işler biraz daha ileri düzeydedir ve oldukça geniş kapsamlı kuruluşlar vardır. İngiltere'deki ilk internet kafe Cyberia, 1995'in ocak ayında Londra'da açılmıştır. Cyberia, Amerika'nın batı kıyısındaki internet kafelerin bir eşidir. Çünkü kafe kültürü; İnternet, canlı gösteriler ve kullanıcılar için destek sağlama gibi olayları birleştirir. İnternet kafeler, İnternet'in sunduğu sınırsızlıkların ötesinde sosyal ortamlar da sağlamaktadır. Türkiye'de ise internet kafe sektörü, 6-7 yıllık bir tarihe sahiptir. Kuruluşundan bugüne bir çok değişime sahne olan sektör, kötü niyetli işletmeciler ve bilinçsiz kullanıcıların etkisiyle büyük bir imaj sorunu yaşamıştır. Yasadışı yayınlar, bandrolsüz CD satışları, kopya cd'ler derken önüne geçilemez bir başıboşluk ortamı oluşmuştur. İnternet'le ilgili herhangi bir yasanın olmayışı, kafelerin yıllarca

ruhsatsız çalışması ve denetim yapılmaması derken, internet kafeler toplum gözünde hiç hak etmedikleri bir seviyeye düşmüştür.

İnternet kafelerin eğitimle ve uzaktan eğitimle direkt olarak iç içe yönleri bulunmaktadır. Eğitim ortamlarındaki gelişmelerde bilişim ve iletişim teknolojilerinin yerinin büyük olduğu gerçeğinden hareketle İnternet'in ve İnternet hizmeti sunulan internet kafelerin; bireyleri daha çabuk ve doğrudan bilgiye ulaştırmak amacıyla eğitim amaçlı kullanılabilmesi unutulmamalıdır. Bu yönüyle, internet kafelerin toplum içerisinde bilgi toplumu olma yolunda büyük bir misyonu bulunmaktadır. İnternet kafe işletmecilerinin de, işletmelerini eğitim amaçlı kullanıma da katkı sağlayacak şekilde hizmet vermeleri yönünde; müşterilerinin doğru bilgiye hızlı ulaşmalarını sağlayacak şekilde önlemler almaları, günün teknolojisi ve eğitim amaçlı yazılım yönüyle hazırlıklı olmaları, ayrıca eğitim amaçlı web siteleri hazırlamaları bilgi toplumu olma yolunda üzerlerine düşen misyonu yerine getirmelerinde önemli rol oynayacaktır. Bu konuda Akgül (2002), internet kafe işletmesi içerisinde bu mekanların eğitim amaçlı kullanımına katkı sağlamak için basılı bir dökümanın bulundurulabileceğini belirtmektedir.

Bugün, dünyada yetişkin eğitimcileri, bir eğitim aracı olarak önem verdikleri giderek yaygınlaşmakta olan uzaktan eğitime geçiş için yoğun olarak plan ve programlar yapmaktadırlar. Ülkemizde, özellikle yetişkinlere yönelik olarak İnternet'i verimli ve kullanılabilir bir hale getirmek ve uzaktan eğitim yöntemlerinden yararlanabilmek amacıyla gerekli güçlü alt yapı ivedi olarak sağlanmalı ve hayatın içerisinde bu yeni eğitim teknolojileri yerleştirilmelidir. Bu şekliyle internet kafeleri, halka eğitim götüren halk eğitim merkezleri ve de dünyada örnekleri bulunan açık üniversite, sanal üniversite amaçlı olarak uzaktan eğitim veren eğitim kurumlarına açılan kapılar haline de dönüştürmek mümkündür.

Ancak günümüzde, maalesef ülkemizde internet kafeler eğlence, oyun içerikli algılanmaktadır. Ayrıca, özellikle gençlerin mekanı olan internet kafelerin

yanlış amaçlarla ve bilinçsizce kullanılması neticesinde, bu mekanlardan eğitim, bilgi amaçlı yararlanmak yerine, özellikle gençlerin çeşitli tehlikelere maruz kalmaları, kültürel erozyona uğramaları ve istenmeyen olayların yaşanması gibi durumlarla karşılaşmaları da söz konusudur. Bu durumda, bilgi toplumu olma yolunda toplumun teknolojinin nimetlerini kullanabilmesi sürecinde gereken fayda sağlanamayacak ve internet kafelerden bilgi çağıının gereklerine uygun olarak verimli bir şekilde istifade edilemeyecektir.

Ülkemizde internet kafelerin mevcut durumu göz önüne alındığında, genelde kâr amaçlı olarak kurulduğu düşünülen internet kafelerin oluşturulacak denetim mekanizması ile etkili bir şekilde denetlenmesi ve ailelerin çocuklarını buralara güvenli bir şekilde gönderebilecekleri bir konum kazandırılması gerçeği de gündeme gelmektedir. Günümüzde denetimleri valiliklere bırakılan internet kafelerin, gerekli şartları taşımadığından dolayı normal kafeler şeklinde yeniden yapılanmaları ve çoğu işletmenin genelge esaslarına aykırı hareket etmelerinden dolayı ihtar, kısa ve uzun süreli kapama gibi cezai müeyyidelerle karşılaşmaları da, internet kafelerin durumlarını gözler önüne sermektedir.

Bilgi toplumu olma yolunda, internet kafelerin toplum nazarında bilgi hazinesi **dijital kütüphaneler** olarak algılanmasını, eğitim amaçlı da kullanılabileceğini tesis etmek, her yaştan bireyleri bu yönde İnternet kullanımına teşvik etmek, ayrıca İnternet konusunda bilinçlendirebilmek için basın desteğinde, kurum ve kuruluşlarca yoğun çalışmaların yapılması gerekmektedir. Bilgi çağıının inanılmaz olanaklarını iyi kullanabilme yöntemlerini de, yoğun eğitim faaliyetleri süreci içerisinde günlük hayata adapte edebilmeyi gerçekleştirmek ve maximum faydayı elde edebilmek gerekmektedir.

İnternet ve temsil ettiği değişim hayati önemde bir değişimdir. İnternet olgusuna uzun vadeli bakılması, ülke çapında konunun düşünülmesi ve seferberlik ruhuyla hareket edilmesi gerekmektedir (Akgül, 2002). Çağımızın son bilişim mucizelerinden olan İnternet'in, ülkemizde meydana getirdiği yeni bir olgu olan, sayıları diğer ülkelere oranla çığ gibi artan ve her alanda hayatın

içerisine yeni bir sektör olarak giren internet kafeler olgusunu çeşitli yönleriyle incelemekte yarar vardır.

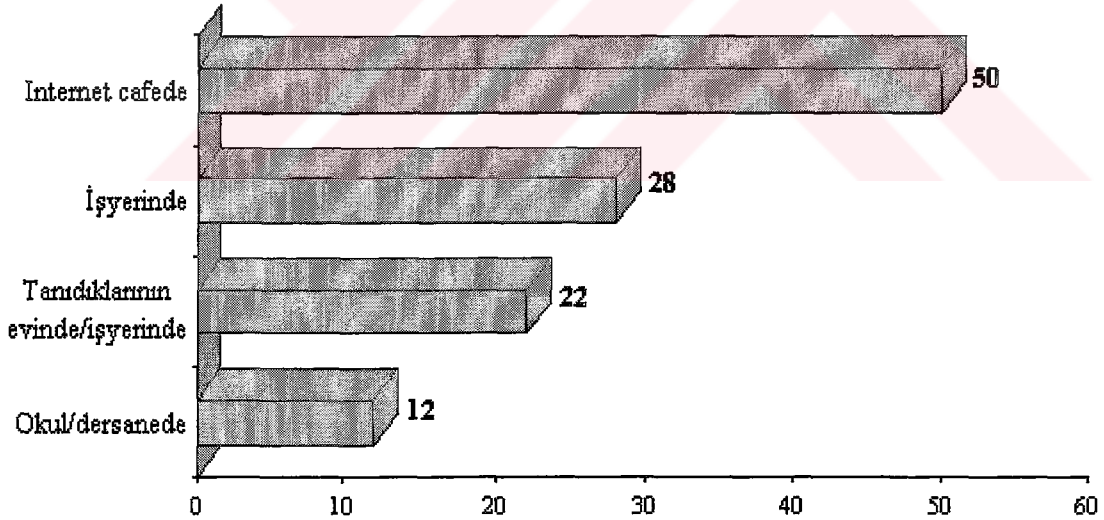
2.4.1. Türkiye’de İnternet Kafeler

Çağımızın en son bilişim mucizesi olan İnternet’in özellikle 1995 yılından sonra ülkemizde öncelikle kamu ve özel sektörde yaygın olarak kullanılmaya başlamasının ardından, sosyal hayatta İnternet hizmetlerinin verildiği yeni bir sektör ortaya çıkmıştır. Bu sektör, ülkenin ekonomik durumu da göz önüne alındığında sayıları hızla artan ve neredeyse her sokak başında hizmete giren internet kafeler biçiminde toplumsal hayatta yerini almıştır. Elazığ il merkezinde ilk internet kafe 1998 yılında açılmıştır ve 2002 yıl sonu itibariyle sayıları 65’dir. Emniyet Genel Müdürlüğü **Bilişim Suçları** raporuna göre, 2000 yılı içerisinde ülkemizde bulunan internet kafe sayısı 4472’dir. Bu sıralamada, ilk sırayı İstanbul (909), ikinci sırayı Kocaeli (448), üçüncü sırayı Bursa (403), dördüncü sırayı Ankara (289) ve beşinci sırayı da İzmir (269) almaktadır. İnternet kafe sayıları (Ek 6)’da gösterilmiştir (Emniyet Genel Müdürlüğü, 2000). 27 Aralık 2002 tarihi itibariyle, yurt genelinde 5858 adet internet kafe, 3514 adet oyun yeri bulunmaktadır. Bireyler, özellikle de gençler bu mekanlarda genel olarak diğer insanlarla tanışmayı, yalnızlıklarını gidermeyi, eğlenceli bir ortamı yakalamayı ve bilgiye ulaşmayı arzulamaktadırlar.

Türkiye’de, internet kafelerle ilgili bazı araştırmalar yapılmaktadır. Bunlardan biri de Veri Araştırma A.Ş’nin yaptığı bir dizi araştırmadır. Araştırma, İnternet konusunda, kentsel Türkiye için genellenebilen bilgiler içeren bilgilerden oluşmuştur. Toplam, 1922 hanede 14 yaşın üzerindeki tüm bireylerle yüz yüze görüşülerek derlenmiştir. Bilgiler için görüşülen kişi sayısı 5022’dir. Araştırma, tüm Türkiye’deki 20 bin ve üzeri nüfuslu yerleşim birimlerini temsil eden bir örneklem yapısına sahiptir. Görüşülen 50 kişi, DİE verilerine göre kentsel Türkiye’de yaşayan 14 yaşın üzerindeki toplam 23 milyon 672 bin 20 kişiyi temsil etmektedir. Aşağıda söz konusu araştırma sonuçları özetlenmiştir: Söz konusu araştırma kuruluşunun “Bilgisayar ve İnternet Araştırma” raporuna göre Türkiye’de 20 bin ve üzeri nüfuslu yerleşim birimlerindeki hanelerin yüzde 8’inde

bilgisayar bulunmaktadır. Yaklaşık 3 milyon 365 bin bilgisayar kullanıcısının olduğu belirtilen raporda, her 10 bilgisayar kullanıcısının 6'sının İnternet kullandığı ve İnternet'e erişimin ise en çok internet kafelerden gerçekleştiği ifade edilmektedir. Yine, bilgisayarın kentsel Türkiye'deki hanelerin yüzde 8'ine (yaklaşık 700 bin hane) girmiş olduğu belirtilmektedir. Araştırma verilerine göre, kentsel Türkiye'de İnternet kullanıcılarının sayısı yaklaşık 2 milyon 40 bin kişidir. 14 yaşın üzerindeki nüfusun yüzde 14'ü, yani yaklaşık 3 milyon 365 bin kişi, bilgisayar kullanıcısıdır. Araştırma, önümüzdeki bir yıl içerisinde bilgisayar satın almayı düşündüğünü belirtenlerin büyük çoğunluğunun kentlerdeki orta sosyo ekonomik kesimde yer aldığını ortaya koymaktadır. Araştırmada verilen bilgilere göre kentlerde yaşayan üst sosyo ekonomik tabakanın oranı yüzde 10, orta sosyo ekonomik tabakanın oranı ise yüzde 45'dir. Yani, kentsel Türkiye'de yaklaşık her iki haneden birinde orta sosyo ekonomik kesime mensup kişiler yaşamaktadır (Dikici, 2001). Şekil 3'te İnternet'in en çok kullanıldığı yerler gösterilmiştir.

İnternet en çok nerelerde kullanılıyor?

(Ankete katılanlar birden fazla cevap vermiştir.)

Şekil 3: İnternet kullanım alanları

Bilgisayar kullanan her 2 kişiden biri, hem İnternet hem de diğer amaçlarla (iş, eğitim, oyun gibi) bilgisayar kullanmaktadır. Yalnız İnternet

amacıyla bilgisayar kullanan kişiler ise, yüzde 10'luk bir kesimdir. Bunlar da daha çok öğrenciler ve çalışmayanlar (ev kadınları, emekliler, işsizler) arasında yer almaktadır. İnternet kullanıcılarının yüzde 59'u, 15-24 yaşları arasındaki genç kesimdir. Araştırmanın bir diğer sonucu da gençlerin, İnternet'e giriş için en çok internet kafeleri kullandıkları doğrultusundadır. Farklı sosyo ekonomik kesimlerin İnternet'e yönelik amaçlarında da değişiklikler saptanmaktadır.

TABLO 1: İnternet'i Kullanma Amaçlarına Göre Dağılım

	İNTERNET KULLANANLAR (yüzde %)		
	Üst S.E.S	Orta ve Alt S.E.S	GENEL
Bilgiye ulaşmak için	74,94	52,00	60,58
Sohbet için (chat)	39,86	48,38	45,19
Eğlence için, oyun oynamak için	40,78	41,70	41,36
E-mail (elektronik postalama)	49,90	33,27	39,49
Banka işlemleri için	18,57	7,66	11,74
Alışveriş için	7,06	1,11	3,33
Diğer	0,64	2,26	1,65
Belirtilmemiş	0,64	1,15	0,96

S.E.S : Sosyo ekonomik statü.

Tablo 1'de görüldüğü gibi, araştırmada İnternet'i kullanma amaçlarına bakıldığında üst kesimlere doğru gidildikçe bu amaçların çeşitlenmesi görülmektedir. Daha çok üst sosyo ekonomik kesimler, bilgiye ulaşma, haberleşme (e-mail), banka işlemleri ve alışveriş için İnternet'i kullanırken, orta ve alt sosyo ekonomik tabakalarda ise, chat amaçlı kullanım ağırlık kazanmaktadır (Dikici, 2001).

Ülkenin ekonomik şartları ve bireylerin ekonomik düzeyleri göz önüne alındığında; İnternet'e erişim evlerden değil, en çok internet kafelerden gerçekleşmektedir. Araştırma sonucuna göre gençlerin, İnternet'e giriş için en

çok internet kafeleri tercih etmeleri göz önüne alınarak internet kafeler konusunda, bu mekanların sağlıklı bir yapıya kavuşmaları ve eğitim amaçlı merkezler haline getirilmeleri amacıyla denetlenmelerinin ne denli önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ülkemizdeki internet kafelerin durumu hakkında çeşitli görüşler ileri sürülmektedir. Bunlar şöyle özetlenebilir:

İnternet kullanımı arzulanan düzeye gelmese de Türk insanı sanal dünyanın hayatı kolaylaştıran yönlerini çoktan keşfetmiştir. Özellikle büyük kentlerde kahvelerin yerini alan internet kafeler aracılığıyla sanal aleme dalanlar, sınırsız bir dünyada özgürce dolaşmaktadır. Geçmiş 15. yüzyıla dek uzanan kahvelerin işlevini internet kafeler yerine getirmektedir. İmkansızlık yüzünden bilgisayar alamayanlar, internet kafelere giderek teknolojik gelişmeleri anında öğrenebilmektedir (Altan, 2000).

Son yıllarda İnternet'in başında yoğun zaman geçirilmekte, İnternet'e bağlı bilgisayarların bulunduğu salonların sayısı sürekli artmaktadır. Ancak, İnternet'e bağlı bilgisayarların bulunduğu salonlar, giderek birkaç sene önceki oyun salonlarına dönüşme yolundadır (Türkmenoğlu, 2000).

Ülkemizde son dönemlerde çok sayıda internet kafe açılmıştır. En yoksul semtlerde bile sanal dünyanın bu gözde mekanlarına rastlamak mümkündür. Adeta, 'chat'leşme, gençler arasında yeni bir iletişim dili olmuştur. Teknolojiye sıcak bakmayan bireyler bile bilgisayardaki muhabbetin büyüüne kendilerini kaptırmış görünmektedirler (Kayabal, 2000).

Ülkemizde her yıl İnternet'le ilgili olarak **İnternet Haftası** düzenlenmektedir. Akgül'e göre (2001), Türkiye'de İnternet'in durumunu şu şekilde özetlemek mümkündür:

Türkiye'de 2 milyon civarında abone 4 milyon civarında kullanıcı, 110 bin civarında bilgisayar, 27 bin alan adı, 15 bin civarında web bulunmaktadır. Türkiye, İnternet'te 8 sancılı yıl geçirmiştir. Eşit olmayan bir gelişme gözlenmektedir. Son bir kaç yılda, özel sektörün ilgisi artmıştır ve böylece, sağlıksız bir rekabet söz konusu olmuştur.

Olumlu gelişmelere rağmen, alt yapıda ciddi sorunlar devam etmektedir. Düzenleyici yapılanmalar oluşum aşamasındadır. İnsan gücü açığı had safhadadır. Türkiye İnternet'i kötü çalıştırılmaktadır. Kamu, okullar, kütüphaneler, tarım sektörü ve KOBİ'ler de sınıfta kalmış bir görünüm içinde bulunmaktadır. Henüz İnternet'in üretim için kullanabildiğini söylemek de, mümkün görünmemektedir. Ülke olarak, Türkiye'nin İnternet'i doğru algılayabildiğini söylemek, yapılanlara ve belgelere bakıldığında pek mümkün gözükmemektedir. Ortada etkili bir bakış açısı, hedef, plan, örgütlenme, kaynak ve sorumlu yoktur. Ülkenin büyük partilerinden biri İnternet'in dışındadır, web sitesi olmayan bakanlıklar vardır. Ülkemizde maalesef çok az bir öğrenci bu modern teknolojiyi kullanabilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı, okullarında internet kafeler kurmak ve öğrencileri İnternet'le buluşturmak zorundadır. Milli Eğitim Bakanlığı hızlı hareket ederse, bu imkandan çok daha geniş öğrenci kitlesinin yararlanma imkanı olacaktır. Eğitimi İnternet ortamında yapmak isteyen öğrenci kesimi var ama, daha eğitimin en temel unsuru olan öğretmeni bulamayan büyük öğrenci kitlesinin olduğu da hatırdan çıkarılmamalıdır (Akgül, 2001).

Türkiye'de, diğer dünya ülkelerinde olduğu gibi toplumsal hayat içerisinde yerini alan internet kafelerden mutlak bir suretle etkili bir şekilde yararlanma sağlanmalıdır. İnternet ve getirdiği nimetlerden, toplumun tüm kesimlerince verimli bir şekilde yararlanılmadığı ölçüde, bilgi toplumuna ulaşma gayretleri başarıya ulaşamayacaktır. Sayıları 10 binleri bulan yapılarıyla internet kafelerden mutlaka, bilgi ve eğitim amacıyla da yararlanılmalıdır. İnternet hizmetleride, kurulacak güçlü alt yapı ağı ile yurt genelinde yaygınlaştırılmalıdır. Pastane, restaurant, market, alışveriş merkezi, işhanı vb. her yerde İnternet erişimlerinin bulunması sağlanmalıdır.

Görüldüğü gibi Türkiye'de internet kafelerin sayıları hızla artmakta ve bu mekanlar artık toplumsal hayatımızın bir parçası olmaktadır. Ancak, maalesef kötü bir şekilde İnternet'in kullanıldığı görülmektedir. Öte yandan dünyadaki internet kafelerinde, toplumsal yapıdaki yerini ve işlevlerini gözden geçirmekte yarar vardır.

2.4.2. Dünyada İnternet Kafeler

Dünyayı saran internet olgusu, gelişmiş ülkeler haricinde internet kafeler şeklinde bir yapıya kavuşarak yaygınlaşmaktadır. Ancak, gelişmiş

ülkelerde durum böyle değildir, insanlar internet kafe yerine evlerinden İnternet'e bağlanmayı tercih etmektedirler.

İnternet salgını yalnız Türkiye'de değildir. Asya'nın yoksul kentlerinden, ABD'nin gökdelenlerine, internet kafeler her yerde bulunmaktadır. Paris ve Tokyo'da da en gözde mekanlar internet kafelerdir. Senegal'in gecekondularından, Rusya'nın metropollerine, dünyaya açılmaya çalışan İran'dan, İsrail'e kadar her yerde her köşede siber ağına bağlanmış bir mekanla karşılaşılabilir. İnsanlar kenar mahallelere kadar, İnternet'i keşfetmenin heyecanını yaşamaktadır. Irak hükümeti de ambargo nedeniyle dış dünyadan tecrit edilmiş vatandaşlarının, dünyada olup bitenler hakkında fikir sahibi olmaları için ülkenin ilk internet kafesini başkent Bağdat'ta açmıştır (Kayabal, 2000).

Dünyada toplam; 420 milyon civarında İnternet kullanıcısı, 110 milyon civarında İnternet'e bağlı bilgisayar, 35 milyon civarında alan adı ve 25 milyon civarında web bulunmaktadır. İrlanda'dan İsrail'e, Singapur'dan Malezya'ya, Kore'den Japonya'ya geniş bir yelpazede bu teknolojilerin büyüme için stratejik önemini kavramış ülkeler; partiler üstü ulusal politikalar, örgütlenme, mekanizma ve eylem planları ile ülkelerini bu teknolojiler ile donatıp iş dünyası ve vatandaşlarına rekabet yeteneği kazandırmanın yolunda ilerlemektedirler (Akgül, 2001).

Amerika'da ise internet kafelerle ilgili olarak Türkiye'nin tersine bir durum yaşanmaktadır. İnternet meraklıları artık internet kafelere gitmemektedirler. Çünkü, insanların ekonomik düzeyleri yüksek olduğundan bilgisayarlara hatta dizüstü bilgisayarlara sahip olduklarından, bu mekanlara gitmeyi tercih etmemektedirler. Kişi başına en çok bilgisayar düşen ülkelerden biri, Amerika'dır. Amerika'daki internet kafelerin durumu genel olarak bizdekilerden oldukça farklıdır. Amerika'da, 1990'ların başında büyük bir hızla açılan internet kafelere, eskisi kadar rağbet edilmemektedir. Bu yüzden de bir zamanlar büyük bir umutla açılan internet kafeler, teker teker kapanmaktadır. Ayakta kalmayı başaranlar ise, sıradan bir internet kafe kimliğinden arınmaya çalışmaktadır.

Bira ve şarap satmak için lisans alırken, yiyecek menülerini de genişletmektedir. Amerika'da, insanların yüzde 40'ının bilgisayar sahibi olması da internet kafelere artık eskisi kadar çok gidilmemesinin nedenlerindedir. Evlerinde bilgisayarları olan insanlar, internet kafeye gidip evde ödeyeceklerinin iki misli para vermeyi haklı olarak gereksiz görmektedirler. Bilgisayar sahibi olan Amerikalılar'ın çoğunda diz üstü bilgisayar olduğu göz önünde bulundurulursa, insanların neden internet kafelere eskisi kadar rağbet etmediği kolayca anlaşılabilir. İnsanlar; evlerinden, spor salonlarından, hava alanlarından, kendi bilgisayarları ile e-maillerini kontrol edebilmektedir ve İnternet'te sörf yapabilmektedir. İnternet kullanıcılarının internet kafeye gitme ihtiyacı olmamaktadır; çünkü internet kafe hep ellerinin altında bulunmaktadır. Üstelik, insanlar yoğun çalışma tempolarından bin bir güçlükle artırdığı o değerli vakti, bir internet kafe de geçirerek harcamak istememektedir. İnternet kafelere en çok rağbet edilen durumlar ise, büyük organizasyonlar, şirket toplantıları ve ürün tanıtımlarıdır (Hürriyet, 1999).

Amerika'da İnternet'in sayısal durumu şu şekilde özetlenebilir:

- Halen 9.8 milyon çocuk İnternet kullanmaktadır. Dört yıl içinde bu rakamın üçe katlanacağı tahmin edilmektedir. CNN ve USA Today'ın yaptığı son araştırmada, gençlerin yüzde 28'inin televizyonsuz yapabilecekleri ortaya çıkmıştır. Bilgisayarsız olabilirim diyenlerin oranı ise yüzde 23'tür.
- 38 yıldır yaşayan radyo; Amerika'da 50 milyon dinleyiciye sahiptir. 13 yaşındaki televizyonun izleyicisi de 50 milyon'dur. Resmi olarak 4 yaşında olan web yine 50 milyon kullanıcıya sahiptir.
- America Online'ın üye sayısı 12 milyon'a ulaşmıştır.
- Usenet'in bülten tahtası koleksiyonu 40 bine ulaşmıştır. American Online'da aktif chat oda sayısı 14 bine ulaşmıştır. MIT sosyologlarından Sherry Turkle **yanlış bilgi, çocuklar için pornografiden daha büyük bir tehlike** açıklamasını yapmıştır.
- WWW; içeriğinin yüzde 90'ı İngilizce ve Avrupa-Amerika ile ilintilidir.

- İnternet'teki kadın oranı sanıldığı gibi 9'da 1 değil, 3'te 1'dir ve global network'e 1988'den beri katılan bilgisayar sayısı ikiye katlanarak artmaktadır (Hürriyet, 1998).

Görüldüğü gibi Amerika'da İnternet; çocuklar ve kadınlar dahil, yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bu şekliyle Amerika'yı, üstün teknolojiyi ve İnternet'i kullanarak, bunların getirdiği kolaylık ve yöntemlerden yararlanmaları sayesinde çağın gereklerine uygun lider dünya devleti olmalarını sağlam temellere oturtmuş olmaları şeklinde düşünmek mümkün görünmektedir.

2.4.3. İnternet Kafelerle İlgili Genel Sorunlar

Bu bölümde internet kafelerle ilgili genel sorunlar; yaş ve ruhsat, yasal düzenleme ve internet kafelerin algılanması boyutlarında değerlendirilmiş olup konuyla ilgili çeşitli örnek olaylar verilmiştir.

2.4.3.1 Yaş ve Ruhsat Sorunu

İnternet kafeler kapsamında, özellikle yaş konusunda çeşitli sorunlarla karşılaşmakta ve bu nedenle zaman zaman bu konuda düzenlemelere gidilmektedir. Yaş konusu ve internet kafenin açılış niteliğine göre; bu mekanlar için **sınıflandırılma** yapılması ile bir çok çözüm ve yararlar sağlanacağı düşünülmektedir. Başlangıçta bürokrasi engeliyle karşılaşılan ve ruhsat almakta güçlüklerle karşılaşılan internet kafeler, talep fazlalığı nedeniyle gittikçe çoğalmıştır. İnternet kafeler konusunda açılan ilk dava bu mekanların **elektronik oyun merkezi, gazino, bar, hamam** gibi değerlendirilemeyeceği kararıyla sonuçlanmıştır. Böylece; işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi için engel bulunmadığı anlaşılmış, halen ruhsat alamayan internet kafe sahiplerine hukuk yolu da açılmış bulunmaktadır. Yine yaş konusunda uygulamada yanlış algılama ve denetim eksikliği yaşandığı gözlenmektedir. Son olarak, internet kafelere İçişleri Bakanlığı'nın 26/03/2001 tarih ve B.05.1.EGM.0.11.04.05-0070 sayılı genelgesi ile yeni düzenleme getirildiğinden, internet kafelerin daha düzenli olarak hizmet verebileceği düşünülmektedir (EGM, 2001). Ancak, özellikle yaş konusunda internet kafelerin sınıflandırılmaya tabi tutulmasının yararlı olacağı düşünülmekte ve bu yönde yasal düzenlemeler yapılmaktadır.

Bu konuda Akgül (2002), İnternet ve internet kafelerin teşvik edilmesi için bürokratik işlemlerin ve polis tavrının düzeltilmesi, internet kafelerin sınıflandırılması ve internet kafe açmanın da kolay hale getirilmesi şeklinde görüş belirtmektedir.

2.4.3.2. Yasal Düzenleme Sorunu

Bilişim ve iletişim alanındaki hızlı teknolojik gelişmeler nedeniyle kısa sürede ihtiyaçlara cevap vermeyen kanun, tüzük, yönetmelik ve yönergelerle karşılaşmak mümkündür. Örneğin, İnternet'in yaygın kullanılması sonucunda, İnternet üzerinden kullanıma sunulacak bilgiler ile ilgili Türkiye'de henüz yeterli düzeyde yasal düzenlemeler ortada bulunmamaktadır. Web ortamında sunulan bir eseri, birileri izinsiz kullanırsa ne ceza verileceği bir çok tartışmaya neden olacaktır. O nedenle yeni teknolojilere uygun yasal düzenlemelerin vakit geçirilmeden uygulamaya geçirilmesi zorunludur (Varol, 2001).

İnternet kafelerin sağlıklı bir yapıya kavuşturulabilmesi, eğitim amaçlı kullanılabilmesi, bilişim suçlarının internet kafeler üzerinden işlenmesini önlemek amacıyla ve ayrıca buraların sadece ticari gaye taşımayan ortamlar olmaması için toplum yararını gözeten bir takım yasal düzenlemelerin ivedi olarak çıkarılması gerekmektedir.

Bursa'da internet kafe işletmecisi olan ve İnternet Üst Kurulu'na konuşmacı olarak katılan Didem Uçar'a göre; hem internet kafe işletmecileri hem de internet kafeleri kullananlar için hukuki düzenlemeler yapılması gerekmektedir (Bthaber, 2001).

Bu konuda Akgül (2002), yasal düzenlemeler yapılırken internet kafeler konusunda taslak hazırlayan kurumların yanı sıra; üniversitelerin, uzmanların, işin içinde olan sivil toplum kuruluşlarının ve internet kafe işletmecilerinin de görüşlerinin alınması gerektiğini ve ayrıca internet kafeler konusunda yasaların katılımcı bir şekilde yapılması gerektiğini ve bu konuda bir yasa çıkarmakla iş bitmeyeceği için, zaman içerisinde günün değişen koşullarına göre yasa düzenlenmesi gerektiğini belirtmektedir.

Akgül (2002), 17 yaşında bir çocuğun bir site hack etti diye 18 yıl ceza almaması gerektiğini ancak, bilişim suçu (cyber crime) işleyerek bankayı dolandıranın gerekli cezayı alması gerektiğini, yeterli şüphe olmadan da izleme yapılmaması ve adli mekanizmaların internet kafeler konusunda eğitilmesi ve yetiştirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Akgül (2002) ayrıca, bilişim suçları (cyber crime) ve delillerin toplanması konularında on-line işbirliği ağı kurulması gerektiğini, bir e-mail'in nereden geldiğinin bilinmesinin zor olduğunu, pek çok yasada değişiklik yapılması gerektiğini, ancak büyük çoğunluğun rahatsız edilmemesi gerektiğini ve internet kafeler ile ilgili sorunların çözümünün süreç içerisinde olması ve acele edilmemesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Akgül (2002), katılımcı bir şekilde süreç içerisinde, saydamlıkla ve uzlaşmacı bir yapı içerisinde çok sık problemlerin gözden geçirilmesi ve aynı zamanda problemlerin zaman içerisinde değişeceğinden dolayı, değişen koşullara göre çoklu ortamlarla (üniversite, toplum, veliler, gençler, okul-aile birlikleri) çözümler bulunması ve buna göre önlemler alınması gerektiğini belirtmektedir.

2003 yılı itibariyle internet kafelerle ilgili olarak, yeni düzenlemeler ve yasa çıkarılması meclis gündeminde bulunmaktadır. Çıkarılacak yasaların, toplum bünyesine uyması ve bilgi toplumuna giden yolda uzun vade de çözüm ve yararlar getirmesi için yukarıda belirtilen çoklu ortamlardan yararlanılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

2.4.3.3. İnternet Kafelerin Algılanması Sorunu

İnternet ve internet kafeler konusunda belki de en önemli sorun, internet kavramının ve internet kafelerin gerektiği gibi yeterince kavranamaması ve bunun sonucunda toplum genelinde İnternet ve internet kafeler konusunda yanlış algılama sorunu bulunmasıdır. Bu nedenle mutlaka İnternet ve internet kafeler konusunda gerekli verimin alınabilmesi ve bunun için **toplumsal bilincin** artırılması amacıyla, eğitim kurumları başta olmak üzere kamu kurumlarının

önderliği ve sivil kuruluşların katkılarıyla yoğun çalışma ve etkinlikler yapılması gerekmektedir. İnternet kafe ismi bile, aslında bir algılama sorunu olduğunun göstergesi ve işaretidir. İnternet kafe isminin değiştirilmesi konusunda sivil toplum kuruluşları da gayret göstermektedirler. Gerçekten de isim değişikliğinin, İnternet'ten daha etkili yararlanma adına büyük öneminin var olduğu düşünülmektedir. Araştırma kapsamında da, internet kafeler isminin; **dijital kütüphaneler** olarak değiştirilmesi yönünde amaç oluşturulmuştur. Çünkü, İnternet'in getirdiklerinden dolayı bu mekanların **dijital kütüphane** olduğu düşüncesi ağırlık kazanmaktadır. Tüm İnternet Evleri Birliği Derneği (TİEV) başkanı Yusuf Andiç'te, 28 Aralık 2002 tarihinde www.tiev.net adresinde bulunan tiev@tiev.net adresine; 2 yıldır "İnternet Cafe" isminin **İnternet Evi** olması gerektiğini savunduklarını ve büyük oranda bu amaçlarına ulaştıklarını, ülkenin bir çok yerinde tabelaların değiştiğini ve Bakırköy Belediyesi'nin de, açtığı internet kafeye **İnternet Evi** ismini verdiğini belirten bir e-mail göndermiştir (TİEV, 2002).

Genel olarak bakıldığında, internet kafeler maalesef toplumda; bilim merkezi, araştırma merkezi, bilgiye ulaşım kanalları olarak değil, genel olarak oyun oynama ve chat yerleri olarak, kısacası eğlence içerikli mekanlar olarak algılanmakta ve gençler buraları buluşma ve vakit geçirme yerleri olarak görmektedirler. Daha da önemlisi, buralarda yoğun olarak pornografik sitelere erişim olmaktadır. Varol (2001)'da, internet kafelerde küçük yaştaki çocukların pornografik sitelerde cirit attığını, chat ile yepyeni argo kelimeler öğrendiğini ve İnternet'te sörf yapma hastalığına yakalanarak, toplumdan kendilerini soyutladıklarını belirtmiştir.

Ancak, tüm bunların yanı sıra bu mekanların dijital kütüphaneler olarak algılanması **bilinç artırımı** ile tesis edilebildiği takdirde bu şekliyle internet kafelerde İnternet'in kullanılması bizleri öğrenen, çağa uyan, bilgi çağının bilge Türkiye'si yapabilecektir. Bu konuda Akgül (2002), İnternet ve internet kafelerin; magazin içerikli ve kahve kültürü şeklinde değerlendirilmemesi ve ayrıca İnternet ve internet kafeler konusunda bilincin artırılması gerektiğini belirtmektedir.

Devlet kurumları ve özel kurumların bünyelerinde internet kafeler oluşturması suretiyle ayrıca, medyanın İnternet'ten etkili yararlanma ve İnternet'in eğitim içerikli değerlendirilmesi yönünde yapacakları yoğun faaliyetlerle ve tüm bunların yanı sıra bütün kurumların ve medyanın eğitim içerikli web siteleri ve eğitim portalları hazırlamaları ile var olan İnternet'in yanlış algılanmasının önüne geçileceği, böylece İnternet'in yaygınlaşacağı ve amacı doğrultusunda kullanılmasına katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Özellikle, Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullarında ve halk eğitim merkezlerinde İnternet bağlantılı bilgisayar sınıflarını kurarak ve öncesinde de öğretmenlerini hizmetiçi eğitimlerden geçirerek, bu mekanların yoğun kullanıcısı olan öğrencilere İnternet eğitimi ve İnternet'ten bilgiye ulaşma, araştırma-geliştirme becerilerini kazandırması gerekmektedir. İnternet kafelerin genel olarak oyun yeri niteliğinde açılması da, bu mekanların nasıl algılandığına bir delil teşkil etmektedir.

Toplumsal hayata hızlı bir şekilde giren internet kafelerin, genelde maalesef yanlış algılanması sonucu ve amacı dışında kullanımı neticesinde suç mekanları olması ve suça giden yollara ışık tutması da söz konusu olabilmektedir. İnternet'in denetim altında tutulması gibi, internet kafelerinde etkili bir denetimden geçirilmesi sayesinde ve aynı zamanda toplum olarak kültürel seviyenin artması ölçüsünde bu mekanlarda İnternet nedeniyle kötü olayların yaşanmayacağı ümit edilmektedir. Bireylere, hızlı bir sektör olarak gelişen internet kafelerden akıllıca yararlanma yolları öğretilmeli, çağımızın son bilişim mucizesi bilgi hazinesi İnternet; hayatın her alanında kullanılmalı ve etkin kılınmalıdır.

Andiç'e göre (2002), internet kafeler şu an Türkiye'de ağırlıklı olarak bir eğlence ve zaman öldürme aracı olarak algılanmakta ve daha çok çocuklar ve gençlere hitap etmektedir. Oysa ki bu kafeler gerekli sınıflandırma ve yasal düzenlemeler yapıldığı takdirde her yaşta vatandaşın yararlı bilgilere ulaşabileceği birer eğitim ve bilgi yuvalarına dönüşebilecektir.

İnternet kafelerin; yapılacak olan etkinlik ve faaliyetlerle algılama biçiminin olumlu yönleri kanallara yönlendirilmesi ve genel olarak amacına uygun algılanması ve bu şekilde kullanılması neticesinde, hedeflenen bilgi toplumuna ulaşma ve gelişmiş dünya devletleri arasında yer alma sürecine büyük katkıları sağlayacağı düşünülmektedir.

İnternet ortamında; www.cafelerbirliği.com ve www.tiev.net web adresi üzerinden yayın yapan, internet kafe işletmecilerini on-line ortamda bir araya getirip tek çatı altında toplamaya çalışan ve internet kafe işletmecilerinin görüşleri, sorunları ve ileriye dönük projelerinin tartışıldığı bir haber portalı bulunmaktadır. Bu sitede; internet kafelerin eğitim, bilgi amaçlı kullanılması gereken mekanlar olduğu, ancak kalitesiz ve genelgelere aykırı hareket eden işletmelerin bulunduğu ve bu durumun da bilgi toplumu olma yolunda, internet kafe misyonuna zarar verdiği vurgulanmaktadır. Andıç'e göre (2002), internet kafeler teşvik edilmeli, tek çatı altında toplanmalı, iyi ile kötü birbirinden ayrılmalı ve bu mekanlar eğitim ve bilim yuvaları olmalıdır.

Gerçekten de, on-line ortamda internet kafe işletmecilerini bir araya getiren bu tip organizasyonların oluşması ile toplumda İnternet bilincinin daha da artacağı ve İnternet'ten gereği gibi istifade edilmeye başlanılacağı ve işletmecilerin de daha verimli hizmet verecekleri düşünülmektedir. Bir internet kafe işletmecisi de (2002), internet kafe işletmecileri olarak bir çatı altında bulunmaları gerektiğini belirtmiştir (Ek-11).

Tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de İnternet hizmeti verilen internet kafeler eğitim, araştırma içerikli değerlendirildiği gibi maalesef suç unsuru olabilecek şekilde de güncel hayatta yerini almaktadır. Bu konuda Akgül (2002), internet kafeler ile ilgili sorunların çözümünün süreç içerisinde olması gerektiğini, problemlerin zaman içerisinde değişeceğinden dolayı, değişen koşullara göre önlemler alınması ve çoklu ortamlarla (üniversite, toplum, veliler, gençler, okul-aile birlikleri) çözümler bulunması gerektiğini belirtmektedir.

Varol ve Varol (2001), internet kafeleri ziyaret etmede sınır tanımayan çocuk ve gençlerin karşılaşılabilecekleri bazı sorunları şu şekilde belirtmektedir:

- Öğrenci; okula gidiyorum diyerek internet kafeye gidebilir ve bunun sonucunda yalan söylemeyi ve ebeveyni aldatmayı alışkanlık haline getirebilir,
- Öğrenci bütün harçlığını, oyun oynamak için internet kafeye ayırabilir ya da internet kafelere gidecek harçlığı yetmeyince, ailesinden gizli para elde etme yolları arayabilir,
- Yalan söylediği ve gizlilik sakladıkları için çocukta **suçluluk duygusu** gelişebilir, bedensel ve psikolojik sorunlar başlayabilir,
- Bireyin bunalıma gireceği adreslere ulaşması mümkün olabilir.

İnternet kafeler konusunda; birey, aile, okul, işletmeci ve kurumlar arasında karşılıklı güvenin tesis edilmesi gerekmektedir. Yaşanan sorunların üstesinden gelecek çözümler bu şekilde üretilmeye çalışılmalıdır.

İnternet kafelerin, toplum nazarında farklı algılanış biçimleri bulunmaktadır. Bununla ilgili çeşitli olaylar günlük hayatta yerini almaktadır.

2.4.4. İnternet Kafelerle İlgili Yaşanan Örnek Olaylar

İnternet kafelerin farklı algılanış biçimleri ile ilgili çeşitli örnek olaylar sırasıyla açıklanmıştır.

Örnek olay 1: İnternet'ten Bomba Yapmayı Öğren

Baba Bill Kinkel'in arkadaşları; talihsiz babanın, oğlunu kontrol altına alabilmek için, onun hobilerine göz yumduğunu ve her istediği yapılan çocuğun, hiç kimseyi dinlemez hale geldiğini belirttiler. Bill Kinkel'in arkadaşları, baba Kinkel'in oğlu için psikologlar tuttuğunu ve çocuğun hiç kimseyi dinlemediği gibi günden güne daha isyankar hale geldiğini anlattılar. Katil öğrencinin kız kardeşi Kristin'in bir arkadaşı; Kipland'ın, bir yıl önce İnternet'ten bomba yapma

bilgilerini elde ettiğini anlattı. Hapishanenin çocuklar bölümünde bir odaya konulan Kipland Kinkel'in, 24 saat gözlem altında olduğunu açıklayan yetkililer, onun intihar edeceğinden korkulduğunu açıkladılar (Yeniyüzyıl, 1998).

Örnek olay 2: İnternet'le Kız Kaçırma

Tahtakale'de tezgahçılık yapan E.K ile 15 yaşındaki Ankara'lı H.E İnternet'te tanıştı. E.K, sanal ortamda kurduğu arkadaşlığı ilerletip H.E.'yi İstanbul'a davet etti. Henüz ilköğretim okulu son sınıf öğrencisi H.E. de, 'aşka gelip' ailesinden habersiz, kalbini çalan E.K'nın yanına kaçtı. Bir hafiyeye gibi iz süren baba S.E. kızını 1.5 ay sonra, 'chat aşkının' evinde buldu. E.K, 'küçük yaşta kızı alıkoymak' suçundan tutuklanarak cezaevine kondu (Gürol, 2001).

Örnek olay 3: 'Chat' Kapı Tecavüz

Bir 'chat' faciası da, Denizli'de yaşandı. İnternet arkadaşı R.D'yi ziyaret için Denizli'ye giden 21 yaşındaki Akdeniz Üniversitesi öğrencisi Ö.Ö'nün gezisi kabusla döndü. Genç kızın hayatı, R.D ile yediği akşam yemeği sonrası karardı. Aynı masada bulunan R.D.'nin arkadaşları, boş bir eve götürdükleri Ö.Ö'ye tecavüz etti.

İzmir Karşıyaka'lı vinç operatörü N.E. ise, 'chat' yüzünden eşini kaybetti. N.E, İnternet'te chat arkadaşlığı kurmakla suçladığı eşi L.E. hakkında boşanma davası açtı. L.E.'nin gerçekten de Mersin'li bir öğretmenle **chat** yaptığını belirleyen mahkeme, 10 yıllık çifti boşadı (Gürol, 2001).

Örnek olay 4: İnternet'te Küfür Cinayeti

Sanal değil, gerçek. Chat konusunda en ciddi vakalardan biri de Elazığ'da yaşandı. İnternet'te sohbet ederken küfürleşen S.A. (30) ve K.G. (28) kozlarını paylaşmak için randevulaştı (Ek-8). Randevu yerinde çıkan kavga ise **sanal** değil kan akıtacak kadar gerçektir. S.A. bıçaklanarak hayatını kaybetti. K.G. ise cezaevine kondu (Gezici, 2000).

Örnek olay 5: İnternet Kafeler Öcü Değil

Evime aldığım bilgisayar önceleri oğlum tarafından oyun aracı gibi kullanıldı. Sonrasında yavaş yavaş ödevler hazırlandı. İnternet bağlantısı sağlanınca arkadaşlıklar başladı. Bu arada dil öğrenme gerekliliği ortaya çıktı. Her zorlandığı kelimedede sözlük açıldı. Sonrasında verilen ödevler yıllara göre ağırlaştıkça iş daha ciddiye alındı. Oyunun yerini **bilgilenme-araştırma** aldı. Olanaklarım elverdiği için evime bilgisayar aldım. Ya alamayanlar? Zaman geçip internet kafeler devreye girince onlara da dünyaya açılma olanağı doğdu. İnternet kafeler özellikle öğrenciler için kurtarıcı oldu. Bugün her mahalle arasında birkaç internet kafe var. Hepsi de iş yapıyor. Kimileri oyun için kimileri araştırma için kimileri de dostluklar için internet kafeye gidiyorlar. Saati 600-700 bin liraya dünyaya açılıyorlar. Bu para insanların canını yakmayacak onları zarara uğratmayacak bir para. Onun için ne kavga ne gürültü. Evdeki bilgisayarın İnternet bağlantısında bir problem çıktı. Oğlumun ödevi için bir arkadaşın kafesine gittik. Yaklaşık 9 bilgisayar var. Hepsi dolu. Her yaştan insan var ama hiç kimse diğeriyle uğraşmıyor. Herkes gözünü önündeki ekrana dikmiş. Konuşma sırasında ruhsat almakta ne kadar zorlandıklarını anlattı. Daha önce bu sorunla ilgili bir iki haber okumuştum. Çözüldüğünü sanıyordum. Meğer çözülmemiş. Bir içkili lokanta veya birahaneye ruhsat almak için nasıl zorlu bir mücadele veriliyorsa internet kafeler için de aynı zorlu mücadeleyi veriyorlarmış. Peki neden? Mantıklı bir nedeni yok. Oyun oynanıyormuş, oyun kumar sayılırmış, kötü alışkanlıklar edinilirmiş...miş ve mışlar dışında bir şey yok. Bu zorluklar, bu yasaklar daha küçük yaşta dünyayı keşfetmeye çıkan beyinlerin gelişmesini engellemek için olmasın? Teknoloji çağında dünyayı insanların ayağına sermenin neresi yanlış? Benim gibi çocuğunun elinden tutup internet kafelere götürülenler var. Çocuk bu elbette önce oyunla başlayacak. Ama sadece bir süre. Sonra etrafında yapılanları gördükçe o da merak saracak. Sonra dünyayı keşfe çıkacak. Biliyorum, çünkü benim ve arkadaşlarımda çocukları da böyle başladı. Çocukları sokaktan almanın en güzel yolu internet kafeler. Gelin bu kafaları değiştirelim ve tüm dünyayı çocuklarımızın ayakları altına serelim. Öğrenmenin sonu yok (Varol, 2001).

Örnek Olay 6: Örnek İnternet Kafe, Örnek Bilim Merkezi , Matematik

Kim demiş matematik zor diye? Deneme Bilim Merkezi'nde Sabancı Üniversitesi'nin sponsorluğunda gerçekleştirilen ve Mart ayı sonuna kadar açık olan **Matematikle Oyunlar** sergisi, 12 temel alanda ve 48 dene-yap oyuncaklarıyla matematiği anlatıyor.

Öğrenmenin ve bilgiye ulaşmanın yepyeni olanaklarını bütün öğrenim dünyasının ve toplumun hizmetine sunan Deneme Bilim Merkezi; **Dokun, Gör, Dene, Öğren** sloganı ile gerçekleştirdiği sergiler arasında bulunan Matematikle Oyunlar, bu Mart ayı sonuna kadar açık. Mart'tan sonra Fransa'ya geri dönüyor. Paris'teki Bilim Merkezi La Cite'den getirilen Matematikle Oyun sergisi, 7'den 70'e herkese büyük bir keyifle matematikle uğraşma, oynama olanağı sunuyor ve matematiği görselleştiriyor.

Sergiyi gezenler, merak edip masalara oturanlar ve konuyu anlamaya çalışanlar, bütün bilimlerin temel taşı sayılan ve hızla gelişen matematik dünyasına bir keşif yolculuğuna çıkıyorlar. Bu tip sergiler, değişik bir dünyanın yeni solukları olarak algılanmaktadır. Deneme Bilim Merkezi'nde bilim, bilgi ve teknoloji alanından; optik, mekanik, matematik, ışık, kimya, uzay ve gökyüzü, beyin ve yanılısamalar, fiziğin diğer alanlarından 70 gösteri birimi; sinema salonu; 12 bilgisayarda sürekli İnternet bağlantısı olanağı sunan **internet kafe**, bilgisayar ve bilgi teknolojileri salonu; 150 kişilik konferans salonu, bilim tiyatrosu, zaman tüneli, işte beyniniz sergisi, matematikle oyun sergisi, her türlü popüler bilim kitabının satıldığı bilim market ve kafeteryası ile İstanbul'da bir bilim kültürü yuvasının başlangıcını oluşturuyor (Cumhuriyet, 2000).

Örnek olaylar incelendiğinde, özellikle ilk dört örnek olayda İnternet'in yanlış amaçlarla kullanımı görülmektedir. Örnek olay 5 ve 6'da ise internet kafelerin eğitime dönük yönü vurgulanarak, İnternet hizmeti verilen internet kafelerden eğitim amaçlı olarak yararlanılabileceği, bilgiye ulaşımın sağlanarak araştırmalar yapılabileceği ve dünyanın ayağımızın altında olduğu sonucu çıkarılabilir. Ayrıca, bu tip mekanların sayısının kamu ve özel sektör de artırılması toplumu hızlı bir şekilde **öğrenen toplum** statüsüne kavuşturacaktır.

İşte önemli olan, çağın mucizesi bilgi hazinesi İnternet'in, yanlış amaçlarla kullanılmasını önleyerek, eğitim ve araştırma odaklı kullanım özelliğinin bireylere adapte edilmesidir. Örnek olaylardan da anlaşılacağı üzere, internet kafeler özlenen eğitim ortamı olarak kullanımdan oldukça uzaktır. Bu durum internet kafelerin denetlenmesi boyutunu gündeme getirmektedir.

2.4.5. İnternet Kafelerin Denetlenmesi Boyutu

Sayıları hızla artan ve genellikle çocuklarla gençlerin, İnternet'e giriş için en çok internet kafeleri tercih etmeleri göz önüne alındığında internet kafelerin sağlıklı bir yapıya kavuşturulmaları, eğitim amaçlı merkezler haline getirilmeleri ve suç unsuru mekanlardan uzak tutulmaları amacıyla bu mekanların denetlenmesi büyük önem teşkil etmektedir. Diğer ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de bilişim suçlarının internet kafeler üzerinden de işlenebilme ihtimali her zaman mümkün bulunmaktadır. Bu nedenle ve ayrıca, bu mekanların İçişleri Bakanlığı'nın ilgili genelgelerine uygun hareket edip etmediklerinin belirlenmesi amacıyla, uzman denetleme kurulları ile internet kafelerin denetlenmesi gündeme getirmektedir. Ancak, denetim yapılırken özellikle bu mekanların yoğun kullanıcısı konumunda bulunan öğrenciler ve gençlerin ürkütülmemeleri gerekmektedir. İnternet kafelerin; milli eğitim ve emniyet yetkilileri koordinesinde aynı zamanda sivil denetçilerin de bulunmasıyla denetlenmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Yurt genelinde internet kafelerin genelge hükümlerine aykırı hareket etmelerinden dolayı zaman zaman cezai müeyyidelerle karşılaştıkları bilinmektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğü, bilişim suçları raporuna göre (2000); internet kafeler hakkında uygulanan ihtar, kapatma, faaliyetten men etme ve ruhsat iptali işlemlerinin sebepleri şunlardır:

1. Kapatma saatine riayet etmemek
2. Ruhsatsız çalıştırmak
3. Müstecirin işin başında bulunmaması
4. Küçük yaşta müşteri kabul etmek

5. Pornografik sitelere erişim sağlamak
6. İzinsiz faaliyet göstermek
7. Kumar oynatmak
8. Müessir fil
9. Sigara içilmesine izin vermek
10. Ruhsat işlemlerini süresinde tamamlamamak
11. Oyun yeri gibi çalıştırmak
12. Kendi isteğiyle iş terki ve ruhsat iptali ve
13. Konulan yasaklara uymamaktır.

Görüldüğü gibi ülkemizde internet kafeler, maalesef pornografik amaçlarla ve kumar amaçlı olarakta kullanılmaktadır. Araştırmacının da bulunduğu bilgisayar ve server (ana makine) denetimlerinde, İnternet açılış sayfasının porno içerikli sitelerden oluşturulduğu ve pornografik sitelere erişimlerin yoğun olduğu görülmektedir. Bu konuda Akgül (2002), pornoya teşvik eden ve göz yumanlara ağır cezai müeyyideler uygulanması gerektiğini belirtmektedir.

İnternet kafelerin iş yeri açma aşamasında ve denetiminde, bu mekanların eğitim amacına yönelik hizmet vermeleri doğrultusunda da bir takım düzenlemeler yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Çünkü, bu mekanlarda bulunanlar yoğun olarak toplumun öğrenci ve genç kesiminden meydana gelmektedir. Bireylerin, kaliteli ve eğitime yönelik hizmetler alması veya İnternet'in olası zararlarından bireylerin bu mekanlarda etkilenmeleri söz konusudur. İşte, böyle önemli bir konuda internet kafe işletmeciliği yapmak isteyenlere büyük sorumluluk ve görevler düşmektedir. İnternet kafelerin, sadece ticari amaç güdülen yerler olarak faaliyet göstermelerine; ilgili kurum ve kuruluşlar yapacakları yasal düzenlemelerle müsaade etmemelidirler. Varol ve Varol (2001) bu konuda, internet kafe işletmeciliği yapmak isteyenlerden, iş yeri açmadan önce kişiden herhangi bir eğitim formasyonu veya amaç belirtmesinin istenmediğini belirtmektedir. Ayrıca, bu iş yerlerinin açılışındaki nedeninin **sadece para kazanmak mı** olduğunu ve internet kafelerin bu dağılışı ve yapılanmasıyla eğitimden uzak oyun salonları haline dönüştüğünü

belirtmektedir. Görüldüğü gibi ilk başta; getirilecek olan düzenlemelerle bu mekanların eğitime dönük yönlerinin ön plana çıkarılmaması, bu mekanları eğitimden uzak bir konumda bulundurmaktadır. Bu nedenle, iş yeri açma isteğinde bulunanlardan mutlak suretle bu konularda çeşitli yükümlülükleri yerine getirmeleri, devlet iradesi ile istenmelidir.

Ayrıca, ülkemizde nadiren de olsa çocuk pornografisi olayları yaşanmaktadır. Bilişim suçları kapsamında da, bu konuyla ilgili etkili çalışmalar yapılması gerekmektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, İnternet ve Bilişim Suçları Şube Müdürlüğü çocuk pornografisi konusunda ve her türlü bilişim suçları konularında yoğun faaliyetler yapmakta ve bu konuda yurt içi, yurt dışı eğitimler düzenlemektedir.

26-28 Mart 2001 tarihleri arasında, aralarında ülkemizde bulunduğu çeşitli ülkelerin katılımıyla İsveç'in Stockholm kentinde "Adli bakımdan İnternet'te çocuk pornografisiyle mücadele" konulu seminer düzenlenmiştir (Dokurer ve Kızılsu, 2001).

Dokurer ve Kızılsu'ya göre (2001), Türk Ceza Kanunu'nun 426. maddesinde yetişkin ve çocuk pornografisi birbirinden ayrılmalıdır. Buna göre;

- Çocuk pornografisine verilen cezai müeyyidelerin yetişkin pornografisine verilen cezai müeyyideye göre çok daha ağır olması,
- Yetişkin pornografisinde değişik oyuncak türevleri, ana okul forması gibi çocuk pornografisini özendirici objeler olması halinde konunun çocuk pornografisi gibi değerlendirilmesi,
- Çizgi film karakteri olan ya da animasyon teknikleriyle bilgisayar ortamında modellenen sanal çocuklar kullanılarak hazırlanan pornografik görüntülerinde, çocuk pornografisi olarak değerlendirilmesi,
- Çocuk pornografisinin İnternet aracılığıyla neşredilmesiyle birlikte, yayın yapılmasa bile sadece bilgisayarların hard diskinde ya da benzeri manyetik ya da dijital ortamlarda bulundurulmasının da suç sayılması,

- Bu tür yayınların ya da bu yayınların temin edilebileceği diğer İnternet adreslerine ait bilgilerin yayınlanmasına aracılık eden web Serverlara; sitelerine gönderilen dökümanları herhangi bir kontrole tabi tutmadan ücretsiz olarak yayımlamış olmaları halinde bile cezai yaptırım öngörülmesi konusunda düzenlemeler yapılmalıdır (Dokurer ve Kızılsu, 2001).

Seminerde; çocuk pornografisi çeşitli yönleriyle ele alınmış, çocuk pornografisine karşı alınacak tedbirlerin yanı sıra, ülkelerde İnternet ortamında çocuk pornografisiyle ilgili yaşanan örnek olaylar aktarılmıştır. Seminerde ayrıca, ülkelerin bu konuda mutlaka koordineli bir şekilde çalışmalar yapmaları gerekliliği sonucuna varılmıştır.

Avrupa Birliği'nde (AB), İnternet sitelerinde çocuk pornosuyla mücadele için özel polis birimleri kurmayı düşünmektedir. Avrupa Parlamentosu'na sunulan rapor ve buna bağlı tavsiye kararında, AB ülkeleri içinde İnternet sitelerindeki çocuk pornosuna ilişkin yayınlarla mücadele için özel polis birimlerinin oluşturulmasının gerekli olduğu belirtilmiştir. AB ülkelerinde oluşturulacak özel polis birimlerinin kendi aralarında etkin bir biçimde işbirliği yapmaları gerektiği savunulan raporda, İnternet kullanıcılarının da polisle işbirliği yapmaları çağrısında bulunmaktadır (Akşam, 2000).

İnternet ortamı; kişiler, aileler, toplumlar ve devletler için bir takım kurallar ve düzenlemeler yapılmasını gerektirmektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü, bilgisayar ve İnternet kullanıma paralel olarak ülkemiz iktisadi ve sosyal yapısına yeni bir sektör olarak giren ve sayıları hızla artan internet kafelerin açılması, denetlenmesi, küçük yaştaki çocukların buralara girip giremeyeceği gibi konularda gerekli düzenlemeleri yapmış ve konuyla ilgili genelgeler yayınlamıştır. İnternet kafeler'le ilgili yapılacak işlemler Emniyet Genel Müdürlüğünce 01 Mart 2000 tarihli genelgesinde açıklamasına rağmen, uygulamada bazı hususlar yeterince anlaşılmadığı ve kahvehane, kiraathane, oyun yeri gibi değerlendirildiği müşahade edilmiştir.

Bu nedenle, ilgi genelge yürürlükten kaldırılmış ve İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 26 Mart 2001 tarih ve B.05.1.EGM.0.11.04.05-0070 sayılı yeni genelgesi ile konuyla ilgili aşağıda belirtilen ayrıntılı açıklamalar yapılmıştır.

2.4.5.1. İnternet Kafelerle İlgili Genelge

a) Eğitim-öğretim kurumları, kütüphaneler, kamu kurumları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler, sendikalar ve benzeri kuruluşlara ait ve yalnız kendi üyeleri veya personeline veya araştırma yapanlara, eğitici ve öğrencilere açık olan yerlerde hizmet ve eğitim amaçlı kurulan İnternet bölümleri, yönetmelik kapsamında mütalaa edilmeyecek, bu yerlere izin belgesi düzenlenmeyecektir.

b) Ticari amaçla işletilen ve müşterilere, içerisinde bulunan İnternet bağlantılı bilgisayarlar sayesinde uluslararası bilgi işletim ağına erişim imkanı sağlayan internet kafelerin açılmasına izin verilirken, bunlarda eğitim-öğretim kurumlarına 200 metre uzaklıkta bulunma zorunluluğu aranmayacaktır. Bu yerlerde; İnternet bağlantılı bilgisayarlar dışında hiçbir şekilde 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun Ek 8. maddesinde belirtilen elektronik veya mekanik oyun alet ve makinaları bulundurmuyacak, ayrıca bilgisayarlarda disket veya CD kullanmak suretiyle atari benzeri oyun oynatılmasına da müsaade edilmeyecektir. Bu şekilde, İnternet haricinde oyun faaliyeti olmayan, sadece internet hizmeti sunan yerler **internet kafe** olarak mütalaa edilerek tahkikatları ve izin işlemleri buna göre yapılacaktır.

c) İnternet bağlantılı bilgisayarların yanı sıra 2559 sayılı Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun Ek 8. maddesinde belirtilen nitelikte elektronik veya mekanik oyun alet ve makinaları (atari, okey ve benzeri) bulundurulmak veya bilgisayarlarda oyun oynatılmak suretiyle, yönetmeliğin 4'üncü maddesinde tanımı yapılan, ve eğlence amacına yönelik "oyun yeri" gibi işletilmek istenen yerler için 200 metre uzaklık şartı aranacak, bu yerlerin izin belgelerinde oyun yeri niteliğinde olduğu belirtilecek, tahkikatları ve izin işlemleri buna göre yapılacak ve izinsiz olarak oyun yeri niteliğinde faaliyet gösteren internet kafeler, 2559 sayılı Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun Ek 7. maddesinin ikinci fıkrasına göre kapatılacaktır.

Bu yerlere, yönetmeliğin 39. maddesinde oyun yerleri için öngörülen hükümler uygulanacaktır. 12 yaşından küçüklerin yukarıda belirtilen yerlere alınmasına müsaade edilmeyecek ancak, oyun yerlerine 18 yaşından küçükler, veli veya vasileriyle birlikte veya bunların yazılı izni ile girebileceklerdir. Bu hususlar işletmeci ve/veya mesul müdüre önceden tebliğ edilecektir.

d) İnternet üzerinden yayın yapan web sitelerinde, (1) ve (2) numaralı bentlerde belirtilen yayınlara girilmemesi için, bilgisayarların bu tür yayınları yapan sitelere kapatılması yönünde gerekli önlemlerin

alınması her türlü suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin kullanılmasına izin verilmemesi hususu işyerinde İnternet bağlantılı bilgisayar bulunduran işletmecilere yazılı olarak tebliğ edilecektir. Ayrıca; işletmeciler, işyerinde sigara içilmeyeceği ve suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin kullanılmayacağını belirtilen ilan panolarını müşterilerin rahatlıkla görebileceği bir yere asacaklardır. Bu tür yerlerde işlenmesi muhtemel olan ve içinde suç unsuru bulunan faaliyetler aşağıda belirtilmiş olup, denetimlerde bu hususlara dikkat edilecektir (Emniyet Genel Müdürlüğü, 2001).

2.4.5.2. İnternet Kafelerle İlgili Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- 1) Kumar siteleri, bahisler ve pornografik yayın içerikli sitelere erişimin sağlanması,
- 2) Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü zedeleyici ve anayasal düzeni yıkma amacına yönelik kurulan sitelere erişimin sağlanması,
- 3) Lisanssız ve bandrolsüz her türlü film, bilgisayar yazılımı, bilgisayar ortamında tutulan veri ve bilgisayar oyunlarına ait CD ve benzeri ekipmanların yasa dışı olarak kopyalanması, kiralanması veya kopyalanarak satılması,
- 4) İnternet vasıtasıyla diğer bilgisayarlara veya bilgisayar ağlarına kasten zarar verilmesi.

Yapılan yazılı tebligata rağmen bu tür web sitelerin kullanımına müsaade edilen yerler hakkında öncelikle yazılı uyarılarda bulunulacaktır. Yazılı uyarılara rağmen bu siteleri açık tutan internet kafeler için, 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun 8. maddesine göre kapatma işlemi uygulanacaktır.

İnternet kafelerin açılış kapanış saatleri; ilgili bakanlık, kuruluş ve valiliklere gönderilen, açılması izne bağlı istirahat ve eğlence yerlerinin açılış kapanış saatlerinin belirlenmesine dair, 01 Şubat 2000 tarih ve 00029 sayılı genelge hükümlerine göre, kolluk amirliğinin görüşü de alınarak mahallin en büyük mülki amirinin onayı ile belediyelerce belirlenecektir. İnternet kafelerin açılış kapanış saatleri belirlenirken, yaz-kış saati uygulamaları gözönüne alınarak, kahvehane ve kiraathanelerin kapanış saatleri bunlar için üst sınır olarak kabul edilecektir.

e) 99/13681 karar sayılı yönetmeliğin yürürlüğe girdiği 30 Aralık 1999 tarihinden önce belediyenin vermiş olduğu izinle işletilen internet kafelerin işyeri ruhsatı, yönetmelik hükümleri doğrultusunda ek bir belge istenmeden, önceki uygulama talimatı ekinde gönderilen işletme izin belgesiyle değiştirilecektir. Ancak, 4322 sayılı kanunun uygulamasını belirleyen 13 Ocak 1999 tarih ve 23582 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Resmi veya Özel Öğretim Kurumlarının Hapishane, İçkili Yer ve Umuma Açık Yerlere Olan Uzaklıkların Belirlenmesine Dair Yönetmelik" in yürürlüğe girmesinden önce açılmasına izin verilen ve internet kafe adıyla oyun yeri niteliğinde faaliyette bulunan yerler müktesep haklı olarak değerlendirilecek ve

bunların müktesep hakları, 99/13681 karar sayılı yönetmeliğin kazanılmış hakların sona ermesi başlıklı 37. maddesine göre sonuçlandırılacaktır.

Özel Spor Tesisleri Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda açılan spor tesislerinde spor yapanların sayılarının artırılması ve bu tesislerin cazip hale getirilmesi açısından, spor tesislerinin asıl amacı olan spor faaliyetlerini aksatmayacak biçimde ve spor yapılan alanların dışındaki dinlenme ve bekleme yerlerine, spor ve eğitim amaçlı olarak İnternet bağlantılı bilgisayarlar konulabilir ancak, bunun için ayrı bir bölüm oluşturulması ve İnternet kullanımı ile ilgili genel düzenlemelere riayet edilmesi gerekmektedir (Emniyet Genel Müdürlüğü, 2001).

Ülkemizde sayıları hızla artan internet kafelerin açılması, sınıflandırılması, denetlenmesi gibi konularda günün şartlarına uygun olarak gerekli düzenlemeler ilgili kurum ve kuruluşların yanı sıra, İnternet ve internet kafeler konusunda söz sahibi bulunan sivil toplum kuruluşlarının koordinesinde yapılmalı ve bu şekliyle konuyla ilgili genelgeler ve yasalar hazırlanmalıdır.

İnternet kafe genelgesi hakkında bazı değerlendirmelerde bulunmaktadır. Göker'e göre (2001), görünüşte olumlu getirileri bulunan bu genelgelerin pratikte hiçbir yararı olmayacak gibi görünmektedir. Çünkü hiç oyun oynatmayan internet kafe sayısı oldukça azdır. Zaten kafe işletmecileri de kullanıcıların İnternet'e girerek oyun oynamalarına engel olamayacaklarını, en azından bunu sürekli denetleyemeyeceklerini belirtmektedirler. Kötüye kullanımların önüne geçilmesi için denetimden yana olan internet kafeler, küçük yaştaki çocukların saatlerce oyun oynaması veya porno sitelerine girmesinin engellenmesinden yana tutum sergilemektedir. Ancak bu olumsuzlukların önüne geçebilmek için verilen ağır cezai yaptırımlar; kurunun yanında yaşı da yakmaktadır. Hatta internet kafe açmak için yapılması gerekenler veya yeni mevzuatın koşulları, kafeleri öyle zorlamaktadır ki bazıları İnternet hizmeti vermekten vazgeçmektedir. Ticari amaç güden bir internet kafenin oyun oynatmadan ayakta kalması da çok mümkün görünmemektedir. Ayrıca, oyun oynanmasının bilgisayar okur yazarlığında bir süreç olduğunu savunanlar da vardır. Yalnızca İnternet hizmeti verenler genellikle büyük İSS'lerin reklam amacı ile açtıkları mekanlardır. Bir de denetime tamamı ile karşı çıkan internet kafeler var ki onlar; nasıl telefon, televizyon gibi iletişim araçları

denetlenmiyorsa internet kafelerinde denetlenmemesini düşünmektedir. İnternet kafelerin sınıflandırılmasına da karşı olan bu görüş denetleme ve sınırlamanın teknolojiyi anlayamamak, gelişmenin farkında olmamaktan kaynaklandığını savunmaktadır.

Akgül (2002), İnternet ve internet kafeler konusunda acele edilmemesi gerektiğini ve süreç içerisinde, katılımcı bir şekilde, saydamlıkla ve uzlaşmacı bir yapı içerisinde çok sık problemlerin gözden geçirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca, internet kafeler konusunda taslak hazırlayan kurumların yanı sıra; üniversitelerin, uzmanların, işin içinde olan sivil toplum kuruluşlarının ve internet kafe işletmecilerinin görüşleri alınmalı, internet kafeler konusunda yasalar katılımcı bir şekilde yapılmalı ve bu konuda bir yasa çıkarmakla iş bitmeyeceği için, zaman içerisinde günün değişen koşullarına göre yasa düzenlenmeli şeklinde görüşlerde bulunmaktadır.

İnternet kafelerle ilgili genelgenin uygulanışı açısından pek çok sorun yaşanmaktadır. Bu örnek olaylardan bazıları aşağıda açıklanmıştır:

2.4.5.3. İnternet Kafelerle İlgili Genelgenin Uygulanışında Yaşanan Örnek Olaylar

Örnek olay 1: Öğüdün Anlamı Kalmadı

Yaşanan bir olayı aktarmak istiyorum. Gaziantep'ten internet kafe işleten üniversite mezunu bir okurum aradı. ***En az bin çocuğa ücretsiz bilgisayar öğrettim*** dedi. 'Geçen gün ilde oluşturulan bir komisyon internet kafeme gelmiş. Ben bilgisayarlardaki bir problem nedeniyle dışarıdaydım. Çocukları toplamışlar. Komisyonda bulunan milli eğitim temsilcisi öğütler vermiş, zamanı harcamanın olumsuzluklarına değinmiş. Arkasından söz alan diğer bir temsilci bizi kadın-kız pazarlayanlarla aynı kefeye koyduğu yetmiyormuş gibi çocukların yüzünün kızarmasına yol açan bir iki küfür savurmuş. Bir eğitimcinin verdiği öğüdün, küfürün yanında hükmü kalır mı? Bütün çocuklar şimdi o küfürleri hatırlıyorlar' diyen okurum uygulamadaki keşmekeşe bir son verilmesini istiyor (Varol, 2001).

Örnek olay 2 : : :)sım.. Ben 'chat' Sapiğınız

Sanal ortamdaki buluşmalar, ne yazık ki hep mutlu sonla bitmiyor. 'Chat'te tanışıp iyi arkadaş olan, bunu aşka taşıyan ve evlenenler olduğu gibi, sanal buluşmalardan ciddi zararlar görenler de var.

Teknoloji ülkemize de son hızla girdiği için, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de 'chat' mağdurları ve sanıklarına her gün yenileri ekleniyor, yüce Türk adaleti, artık bu **sanal** davalara da bakıyor. 'chat belaları', halen 'chat' yapan veya 'chat' yapmayı düşünenlerin, ne kadar dikkatli olmaları gerektiğini de gösteriyor (Gürol, 2001).

Örnek olay 3 : Türk Telekom ve İnternet

Türk Telekom Genel Müdürlüğü, İnternet'in yaygınlaştırılması ve özellikle genç kuşaklara tanıtılması amacıyla tüm illerdeki ilköğretim okulları ve liselerde, tanıtım programları düzenleme kararı almış.

Kurumun oluşturacağı teknik ekipler, gittikleri okullarda, İnternet'e ulaşmayı sağlayacak teknik donanımı kuracaklar. Öğrencilerin İnternetle ilgili sorularını yanıtlayacaklar ve İnternet hizmetlerinden nasıl yararlanacaklarını anlatacaklar. Ücretsiz olarak sunulacak hizmetin, okulların tatile gireceği güne kadar tamamlanması ve bütün öğrencilerin, yeni öğrenim yılına İnternet'le ilgili bilgilerle donatılmış olarak girmeleri hedefleniyormuş. Türk Telekom ile Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri görüşmelerini sürdürüyorlarmış. Çağdaş ülkelere yakışır düzeydeki bu çalışmanın hayat bulması en büyük dileğim. Ama ortada hala çözümlenmemiş bir sorun var. Çocuklar okullarda İnternet'i öğrenecekler. Öğrendiklerini ya evlerindeki bilgisayar yolu ile ya da internet kafelerde uygulamaya koyacaklar. Sonrasında internet kafeleri polisler basacak. Çocuklara internet kafelere girmemeleri konusunda bir güzel nasihat çekilecek, kimi yerlerde karakollara götürülecekler (Varol, 2001).

Örnek olay 4 : Suçları 'çağı yakalamak'

Kırıkkale polisi, internet kafelere yıldırım baskın yaptı. Ekipler, internet kafe ve atari salonlarına yaptıkları ani baskınlarda yaşları 10 ilâ 16 arasında değişen 130 çocuğu apar topar gözaltına aldı. Emniyet müdürlüğünde basın önüne çıkarılan çocuklar yüzlerini kapatırken, veliler olaya tepki gösterdi. Emniyet müdürüne göre, salonlara bilgi amaçlı gelecek 18 yaşından küçük çocukların yanlarında mutlaka **velilerini** de getirmeleri gerekiyordu. Daha sonra çocuklar velileri çağrılarak teslim edilirken, söz konusu salonları çalıştıran 18 kişiye uyarı cezası verildi. Kırıkkale Emniyet Müdürü, bir internet kafeden gözaltına aldığı çocuklarca daha sonra alkışlandığını, hatta velilerinin kendisine teşekkür telefonları açtığını söyledi. Emniyet müdürü, "İnternet kafelerin sigara dumanı içinde olduğu ve çocukların tavla, okey oynayıp, pornografik yayınlara bakabileceği yönündeki şikâyetler üzerine kontroller yapıldı. Bilgisayarlar kapatıldığı için pornografi var mı, yok mu tespit edilemedi. Ancak; sigara içilip, küçüklerin alındığı tespit edildi" dedi (Gögem ve Yılmaz, 2001).

Son örnek olayda, internet kafelerin denetlenmesi boyutuyla ilgili olarak, emniyet birimlerinin küçük yaştaki çocukları alıp emniyete götürmeleri, çocukları toplum nazarında mağdur etmiş olabilir diye değerlendirilebilir. Ancak, internet kafelerin emniyet birimlerince denetlenmesi ve çocukların değişik zararlardan korunmaya çalışılması güzel ve yerinde bir uygulamadır. İnternet kafelerin yoğun kullanıcısı konumunda bulunan öğrenci ve gençlerin ilgili birimlerce denetlenirken ürkütülmemeleri gerekmektedir. Gözlemlere dayalı bulgularda, internet kafelerde yoğun olarak pornografik yayınlara girildiği ve internet kafe işletmecilerinin ise genel olarak genelge hükümlerine ve zararlı unsurlara dikkat etmedikleri ve duyarlı bulunmadıkları görülmektedir.

Bu nedenle; yurt genelinde bir çok internet kafe işletmecisinin genelge hükümlerine uymadıklarından dolayı ihtar, kısa ve uzun süreli kapama cezasına çarptırıldıkları emniyet kayıtlarından anlaşılmaktadır (EGM Bilişim Suçları Raporu, 2000).

Yeni yayınlanan genelge ile, yaş sınırı küçük tutulmuş ancak velinin izni gerekmiştir. Emniyet, milli eğitim, internet kafe işletmecileri ve aileler olarak hep birlikte, bu mekanlardan bireylerin bilgiye ulaşmasını temin etmeye çalışmak ve bu mekanları eğitim amaçlı kullanmak için yoğun çalışmalar yapılması gerekmektedir. Ayrıca, kurum ve kuruluşlar başta olmak üzere özellikle de eğitim kurumları; bünyelerinde internet kafeler kurmak suretiyle bu akıllı sınıfları hayata geçirmelidirler. Amerika örneğinde olduğu gibi ülkemizde de, spor salonlarında ve tüm özel işletmelerde, İnternet yaygınlaştırılmalıdır.

İnternet kafelerin daha sağlıklı bir yapıya kavuşmaları ve denetlenmesiyle ilgili uygulamalardaki sorunlarla ilgili olarak ülkemizde Ulaştırma Bakanlığı bünyesindeki İnternet Üst Kurulu, zaman zaman toplanmaktadır. İnternet Üst Kurulu tarafından, tüm internet kafelere ardı ardına inceleme gezileri yapılmakta ve zaman zaman polisin internet kafelerin denetimindeki tutumu ve yaşanan sıkıntılar nedeniyle İçişleri Bakanlığı ile irtibata geçilmektedir.

İnternet Üst Kurulu, bir toplantısında Didem Uçar isimli bir internet kafe işletmecisinden karşılaşılan sorunları dinlemiş ve iletişim hizmetlerinden alınmaya başlanan KDV oranını ele almıştır. Uçar, internet kafelerde yaş sınırlamasına karşı olduklarını, bu tür işletmelerde çocukların porno sitelerine girişlerini engellemek üzere filtre programlarının kullanılması gerektiğini, internet kafelere polis tarafından yapılan denetimlerin bir baskın gibi gerçekleştirildiğini, denetimlerde çocuklara kötü davranıldığını, işletme sahiplerine karşı da olumsuz tutumlara girildiğini ancak; bu tür işletmelerden başta çocukların ödevlerini yapabilmeleri için yararlandıklarını belirtmiştir. Uçar, ayrıca polisin denetimlerini sürdürmesini ancak kötü davranışlarına karşı önlem alınması istediklerini de ifade etmiştir. Kurul üyelerinin de benzer görüşler belirtmesi üzerine üst kurul, polisin İnternet kullanımının yaygınlaşmasını engellemeden bu tür işletmeleri denetlemesini sağlamak amacıyla İçişleri Bakanlığı'na başvurarak, ilgili yöneticilerin bilgilendirilmesini kararlaştırmıştır. Toplantıda ayrıca, iletişim hizmetlerinden yüzde 25 olarak alınmaya başlanan KDV oranı da ele alınmıştır. 'İnternet vergisi' olarak adlandırılan bu uygulama ile telefon hizmetlerine paralel olarak İnternet'e erişim ücretlerinin de yükseltildiği, uygulamanın İnternet'in yaygınlaşmasına engel teşkil ettiği ve bu konuda bir

komisyon kurularak İnternet erişiminde verginin düşük tutulması için Maliye Bakanlığı ile görüşülmesi kararlaştırılmıştır (NTVMSNBC, 2002).

Avrupa Birliği’de, İnternet konusundaki sorunların çözümü ve giderilmesi amacıyla **İnternet polisi** kurma aşamasındadır. Bu konuda Akgül (2002), polisin İnternet ve internet kafeler konusunda eğitilmesi ve yetiştirilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Ülkemizde de, aynı amaçla Emniyet Genel Müdürlüğü, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı bünyesinde İnternet ve Bilişim Suçları Şube Müdürlüğü ve buna bağlı olarak il emniyet müdürlüklerinde bilgi işlem şube müdürlüğüne bağlı bilişim suçları büro amirlikleri kurulmuştur. Ayrıca, Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, sorumluluklarını yerine getirmek, bilişim suçlarının önüne geçmek ve bu konuda çözümler üretmek amacıyla **bilişim suçları raporu** hazırlamıştır.

Emniyet Genel Müdürlüğü, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı Bilişim Suçları Şube Müdürlüğü, **bilişim suçları** konularında çalışmalarını ilgili kurumların koordinesi ve desteğinde merkez ve taşra teşkilatı aracılığıyla faal olarak yürütmekte ve günün değişen koşullarına göre teknolojiyi takip etmektedir. Bilişim suçları konularındaki yasal düzenlemelerin de, ivedi olarak yerine getirilmesiyle birlikte; etkili önlemler ve faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi ve bilişim suçlarının kontrol altında tutulabilmesinde etkililik sağlanmış olacaktır.

Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Daire Başkanlığı Eğitim Şube Müdürlüğü tarafından ve ayrıca il emniyet müdürlüklerinde bilgi işlem şube müdürlüğü aracılığıyla, temel ve ileri düzey bilgisayar eğitimi ve İnternet konularına emniyet teşkilatı personeline yönelik olarak yoğun eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir (Elazığ Emniyet Müdürlüğü, 2001).

Ülkemizde son zamanlarda sanal ortamda işlenen suç oranlarının giderek artması, emniyet birimlerini de harekete geçirmiştir. İnternet kafe işletmecileri

de, İnternet konusunda uzman polislerin bu mekanları denetlemesini istemektedirler. Aşağıda bunlardan bazıları özetlenmiştir.

Bursa Emniyet Müdürlüğü, Türkiye'nin ilk **İnternet polislerini** yetiştirmek için girişimlere başlamıştır. Bursa Emniyet Müdürü, Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Daire Başkanlığı'nca güvenlik görevlilerine bilgisayar ve İnternet eğitimi vermek üzere kurulan dershaneyi ziyaretinde önemli açıklamalarda bulunmuştur. Dershanenin öncelikle müdür ve müdür yardımcılarında eğitim vereceğini anlatan Bursa Emniyet Müdürü, zaman içinde tüm personelin bu eğitimi alacağını, öncelikle de İnternet alanında çalışacak polisleri eğitimden geçireceklerini belirtmiştir. Polis, İnternet'i anlamazsa neyi kontrol edecek? Anlayacak ki, inceleme yapabilirsin. Onun için öncelikle eğitime önem verilmelidir diyen ve son dönemlerde internet kafelerle ilgili velilerden şikayetler aldıklarına işaret eden Bursa Emniyet Müdürü, bu tür yerlerin denetimine de önem verdiklerini belirtmiştir. Bursa Emniyet Müdürü, kurallara uymayan internet kafelerin öncelikle uyarılacağını ifade ederek, 'Eğer kurallara uymaz, küçük yaşta çocukları kabul eder ve gayri ahlaki faaliyetlere izin verirlerse kapatılacaklardır. Sadece cezai olarak değil idari olarakta kapatma kararı alınacaktır' demiştir (Akşam, 2001).

Bursa Emniyet Müdürlüğü; yanlış uygulamaların önüne geçmek için kendi bünyesinde bir **İnternet kullanma ve internet kafeleri denetleme** eğitimi başlatmıştır. Son üç yıldır bazı memurlarına İnternet eğitimi veren ve kafe denetimlerine onları göndermeye çalışan Bursa Emniyeti bu eğitimleri tüm Bursa çapında yaygınlaştırmayı planlamaktadır. Bursa Emniyet Müdürlüğü yaptığı açıklamada "İnternet'i bilmeyenin neyi denetleyeceğini de bilemeyeceğini, yalnızca kafedeki insanları tedirgin edeceğini" belirtmektedir (Göker, 2001).

Elazığ Emniyet Müdürlüğü Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü, Bilişim Suçları Büro Amirliğince içinde bulunan bilgi ve teknoloji çağında sayıları hızla artan ve özellikle de çoğunluk olarak gençlerin faydalandığı Elazığ'da faaliyet gösteren internet kafe işletmecilerine yönelik olarak polis merkezlerince tebligat

yapılmış (Ek-9) ve İnternet'te kişi ve toplum haklarının yanı sıra, devlet güvenliği ihlallerinin ve bilişim suçlarının önüne geçilebilmesi, ayrıca İnternet gibi güçlü bir bilgi ortamında bilgiden, zararlarından korunarak yararlanılması ve bu mekanların vatandaşlara genelgeler doğrultusunda daha iyi hizmet verebilmelerini sağlamak ve bu şekliyle daha sağlıklı, sorunsuz, eğitim amaçlı bir yapıya kavuşturulmalarını temin ve çeşitli konularda bilgilendirme amacıyla eğitim toplantısı yapılmasının yararlı olacağından hareketle, bir eğitim toplantısı tertip edilmiştir (Elazığ Emniyet Müdürlüğü, 2002).

İnternet'in maalesef yanlış algılanması sonucu ve İnternet'in insanların hayatına getirdiği yeniliklerin zaman zaman kötü amaçlı kişilerce suistimal edilmesi, bireylerin bu konuda güvenlik önlemlerine dikkat etmesini, eğitilmelerini ve konunun hukuk boyutunu da gündeme getirmektedir. Gerçekten de günümüzde bu konuda hukuki düzenlemeler yapılmakta ve gerekli yasal düzenlemelere gidilmektedir. Akgül'e göre (2002), adli mekanizmaların da İnternet ve internet kafeler konusunda eğitilmesi ve yetiştirilmesi gerekmektedir.

Bugün İnternet günlük hayata bir çok yenilikler getirmektedir. İnternet ortamında oluşturulan alış-veriş siteleri, bankalar, okullar, eğlence merkezleri, kişisel sayfalar, kütüphaneler, emlakçılar, hastaneler, yazılı ve görüntülü medya, ve çöp-çatan sitelerine kadar sosyal hayatta olan bir çok unsur artık İnternet'e taşınmış durumdadır. İnternet sanal bir ortam olmaktan çıkarak gerçek etkileşimin ortaya çıktığı bir ortam haline gelmiştir. Böylece, Karşımıza bir bilgisayar vasıtasıyla girilen, dijital ama gerçek bir dünya ile karşılaşılmaktadır.

İnternet konusunda ülkemizde şu sorular gittikçe önem kazanmaktadır:

- Türkiye'de durum nedir?
- Hukuk sistemi ne kadar yeterlidir?
- Polis olarak neler yapılmaktadır?
- İnternet suçuyla karşılaşıldığında ne yapılacaktır? (Başkaya ve Dokurer, 1999).

Bu aşamada, diğer ülkelerde özellikle de Amerika Birleşik Devletleri'nde yoğun olarak yaşanan ve ülkenin gündeminde yer alan, ülkemizde de yaşanan suç sayısı artışa meyilli bulunan **bilişim suçları** akla gelmektedir. Çünkü, gelişen teknolojilerle birlikte insan ilişkileri de bu teknolojik ortamlara taşınmakta ve bu ortamlarda da hak ihlalleri meydana gelmekte ve bu alanda çeşitli suç tipleri oluşmaktadır. Bu nedenle, ülkemizde de bilişim teknolojilerinin hızla yayılmasıyla bu tip suçların artacağı düşüncesinden hareketle, yeni nesil suç tiplerinin daha önceki suç tiplerinden farklı olarak ileri teknoloji boyutuna sahip olma özelliği göz önünde bulundurularak, bu suçlarla mücadele edebilmek için suçun yapısı ve araçları çok iyi tanınmalı ve bu suçlarla mücadelede ileri teknoloji araçları kullanılmalıdır. Bu kapsamda, gerektiğinde internet kafelerin de özellikle konunun uzmanı polis birimlerince kontrol altında tutulması gerekmektedir. Bu aşamada bilişim suçlarını ele almakta yarar vardır.

2.4.6. Bilişim Suçları

Bilişim suçları, herhangi bir suçun elektronik ortamda işlenmesi ve böylece hukuka aykırı suç unsuru teşkil etmesi halidir.

Bilgisayar suçları ya da bilişim suçları konusunda herkesin ittifak ettiği bir tarif yoksa da en geniş kabul gören tarif Avrupa Ekonomik Topluluğu Uzmanlar Komisyonu'nun Mayıs 1983 tarihinde Paris toplantısında yaptığı tanımlamadır. Bu tanımlamaya göre bilişim suçları; bilgileri otomatik işleme tabi tutan veya verilerin nakline yarayan bir sistemde gayri kanuni, gayri ahlaki veya yetki dışı gerçekleştirilen her türlü davranıştır (Özel, 2002).

2.4.6.1. Bilişim Suçlarının (Cyber Crimes) Sınıflandırılması

Bilişim suçları, çeşitli durum ve özelliklere göre sınıflandırılmaktadır.

1. Bilgisayar sistemlerine ve servislerine yetkisiz erişim
 - Yetkisiz erişim
 - Yetkisiz dinleme

- Hesap ihlali
2. Bilgisayar sabotajı
 - Mantıksal (Bilgisayar verilerine zarar verme yada değiştirme)
 - Fiziksel
 3. Bilgisayar yoluyla dolandırıcılık
 - Banka kartları
 - Girdi/çıkıtı program pileleri
 - İletişim servislerini haksız ve yetkisiz olarak kullanma
 4. Bilgisayar yoluyla sahtecilik
 5. Kanunla korunmuş bir yazılımın izinsiz kullanımı
 - Lisansız sözleşme ihlali
 1. Lisans sözleşmesine aykırı kullanma
 2. Lisans haklarına aykırı çoğaltma
 3. Lisans haklarına aykırı kiralama
 - Taklitçilik
 - İzinsiz ithalat
 6. Yasadışı yayınlar
 7. Diğer
 - Ticari sırların çalınması
 - Verilerin suistimali
 - Sahte kişilik oluşturma ve kişilik taklidi (Emniyet Genel Müdürlüğü, 2000).

Bilişim suçları kapsamında yaşanan çeşitli ihlaller bulunmaktadır. Bu ihlallerin başlıcaları ise şu şekildedir:

Bilişim suçları (cyber crimes) kapsamında yaşanan ihlaller

1. **Verilerin durdurulması (Data Interception):** Aktarma sırasında verilerin ele geçirilmesi.

2. **Verilerin modifikasyonu (Data Modification):** Verilerin değiştirilmesi, tahrip edilmesi veya silinmesi.

3. **Veri hırsızlığı (Data Theft):** Verilerin alınması, kopyalanması.

4. **Ağ engellemesi (Network Interference):** Diğer kişilerin erişiminin engellenmesi veya önlenmesi . En çok görülen şekli web siteleri ve ISS üzerine yağdırılan DDOS (a distributed denial of service) saldırılarıdır.

5. **Ağ sabotajı (Network Sabotage):** Ağın veya sistemin tahrip edilmesi yahut değişikliğe uğratılması.

6. **İzinsiz giriş (Unauthorized Access):** Sisteme veya veriye yetkisiz erişim . Hacking veya cracking yolu ile gerçekleştirilebilir.

7. **Virüs yayılması (Virus Dissemination):** Sistem veya verilerdeki yazılımlara zarar verilmesi.

8. **Siber suça iştirak ve yardım etmek (Aiding and Abetting Cyber Crimes):** Siber suçu işlemek için birleşmek.

9. **Bilgisayarla ilgili sahtekarlık (Computer-Related Forgery):** Otomatik biçimde sunulmak için verilerde değişiklik yapmak.

10. **Bilgisayarla ilgili dolandırıcılık (Computer-Related Fraud):** Ekonomik bir değer sağlamak amacıyla verilerin değişikliğe uğratılmasıdır. Siber suçların ülkelerin modernleştirilmiş kanunlarına göre mevcudluluk durumu ise Ek-10'da verilmiştir (Beceni, 2002).

Özcan ve Bal (2001), sınır tanımayan bir özelliğe sahip olan bilişim suçları ile mücadelede başarılı olabilmek için; yasal, teknolojik ve bilişim sektörü bazında çözümler bulmanın zorunlu olduğunu belirtmektedir.

Ülkemizde de, diğer ülkelerde de olduğu gibi bilişim suçları konularında yasal düzenlemeler yapılmaktadır. Ancak, hazırlanan mevzuatın günün gelişen koşulları ve değişen teknolojisi izlenerek zaman zaman değiştirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde; bireylerin, toplumun ve devletin bilişim suçları konularında mağduriyete uğraması kaçınılmaz olacaktır.

Türkiye’de bilişim suçlarını içine alan TCK’nın 525. maddesi tam olmasa da belli noktalarda ihtiyaçları karşılamaktadır. Bilgileri otomatik işleme tabi tutan sistemlere izinsiz erişen, değişiklik yapan ve sahte bilgiler girenler hakkında cezai hükümler getirmekte fakat bu, maalesef İnternet’in getirdiği yeniliklere ve yeni suç tiplerine karşı yetersiz kalmaktadır. Bugün İnternet sanallıktan çıkmış hemen hemen bütün sosyal ilişkilerin yaşandığı bir ortam haline gelmiştir ve bir sosyal ortamın bütün özelliklerine sahip bulunmaktadır. Problemler, hastalıklar, savaşlar, rekabet vs. gibi; bugün üzerinde önemle durulması gereken konu İnternet’in sosyal boyutunun incelenmesidir. Üniversiteler; en kısa zamanda İnternet sosyolojisi, İnternet’te insan psikolojisi, İnternet hukuku gibi konularda çalışmalar yapmalıdır (Başkaya ve Dokurer, 1999).

Emniyet Genel Müdürlüğü; sakıncalı bulduğu İnternet sitelerini de savcılık izni ile çökertmektedir. Sakıncalı bulunan İnternet siteleri hakkında emniyet önce C.Başsavcılıklarını bilgilendirmektedir. Başsavcılığın da, siteyi sakıncalı bulması halinde savcının talimatı doğrultusunda Türk Telekom Bilişim Ağları Genel Müdürlüğü ile irtibata geçilmekte ve sitenin Türkiye dahilinde görüntülenmesi engellemektedir. İnternet kullanıcıları; Emniyet Genel Müdürlüğü’nün <http://www.egm.gov.tr> adlı web sitesi adresine sakıncalı buldukları siteler hakkında ihbarlarda bulunabilmektedirler.

Yukarıda çeşitli boyutlarıyla irdelenen ve yeni bir sektör olarak günlük hayata giren internet kafelerin denetlenmesi boyutu incelenmiştir. Bilgi toplumu olma yolunda, öğrenen toplum olma yolunda, İnternet’in eğitim amaçlı kullanılması açısından bu mekanlar standartları belirlenerek denetlenmelidir. Aksi takdirde, kontrolden uzak bir şekilde internet kafelerin yapılanmaları, temel

hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasına bu mekanların suç mekanları haline gelmelerine sebebiyet verebilecektir.

2.4.7. İnternet Kafeler ve Eğitim Boyutu

Çağımızın son mucizesi olan İnternet'ten ve dolayısıyla İnternet hizmetleri verilen internet kafelerden acaba eğitim yönüyle bakıldığında toplum olarak yeterince yararlanılabilmekte midir? İnternet kafelerden, bütün düzeydeki öğrenciler olduğu gibi, her yaştaki bireylerin bilgiye ulaşma ve yaşam boyu öğrenme sürecinde yararlanma imkanı vardır. Önemli olan bireylere, öğrencilere, gençlere ve topluma bu mekanların bilgiye ulaşım istasyonları ve dijital kütüphaneler olduğu yaklaşımını verebilmektir. Çünkü, bu mekanlar toplumsal hayatta genel olarak maalesef oyun ve eğlence yeri, buluşma ve boş vakitleri değerlendirme yeri olarak algılanmış bulunmakta ve bu şekilde kullanılmaktadır.

Bu mekanların bilgiye ulaşma kanalları ve dijital kütüphane olarak kullanılabileceği ve aynı zamanda eğlenceli öğrenme merkezleri olduğu bilinci, toplumsal gelecek için sivil toplum kuruluşları ve özellikle kamu kurumları aracılığıyla tesis edilmelidir. Bu bilincin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için, ülkemizde görsel ve yazılı basına da büyük görevler düşmektedir. Bu konuda Varol ve Varol (2001), çocukların, gençlerin bilinçli nesil olarak yetiştirilmesinin onların geleceğine ve çevresine ışık tutacağını, kendisine saygısı olan toplum yetiştirmek isteniliyorsa kişilerin önce kendilerine güvenmesi ve denetleyici olmaları gerektiğini, toplu yaşanan yerlerde temiz körpe beyinlerin olumsuzluklardan etkilenmemesi için; ilgili kurumlara ve eğitimcilere internet kafeler konusunda denetleme amacının ötesinde **bilinçlendirme** gibi büyük görevler düştüğünü ve bu bilinçlendirme kapsamında ailelerin, çocukların ve gençlerin bulunduğunu belirtmiştir.

İnternet ortamında, bilgiler herkese açık ve çoğu da bedavadır. Bir kaç saniyede günlük gazetelerden, en büyük kütüphanelere kadar milyonlarca bilgiye ulaşma lüksü yaşanmaktadır. Bugün İnternet, eğitim için kuvvetli bir

yardımcı ve aynı zamanda etkili bir araçtır. İnternet; öğrencilerin, kendilerine dikte edilen bilgileri kullanmaların yanında zengin içeriği ve öğrenen merkezli yapısıyla etkili bir yapıya sahiptir. Pasif alıcı değil aktif araştırmacı bireylerin yetiştirilmesi için İnternet'ten ve İnternet hizmeti verilen internet kafelerden faydalanılması gerekmektedir. Varol ve Alkan (1997) ve Andiç (2002), bilgi toplumu olma yolunda internet kafelerin yaygınlaştırılması ve teşvik edilmesi gerektiğini belirtmektedir.

İnternet kafelere gelen müşterilerin emrinde olan İnternet, her şeyden önce öğrenci için de çok geniş bir bilgi kaynağıdır. Ders dışında bilgisini geliştirmek isteyen öğrenciye sıkıcı olmayan renkli, görsel bir bilgi kaynağı sunulmaktadır. Kuru bir bilginin verilmesinden öte resimler ve ses ile desteklenmiş, eğlenceli bilgi kaynakları bulunmaktadır. İnternet bu yönüyle, öğrenciyi bilgiye çekecek ve onu saatlerce bilgi ile baş başa bırakabilecek niteliktedir. Sınıf içi kullanımda da aynı özellikler nedeniyle monotonluktan uzak dersler işlenebilir, öğrencilerin ilgisi konuya daha çok çekilir, dersler sıkıcı monolog havasından çıkarak interaktif bir sınıf ortamı sağlanır.

Önemli olan, bilgisayar ve İnternet'in eğitim amacıyla kullanılması alışkanlığını sağlamaktır. Öğrencilere verilecek yıllık dönem ödevleri **İnternet kaynaklı** olma şartıyla verilerek; öğrencilerin internet kafelere gelerek İnternet üzerinden istenilen bilgiye ulaşma konusunda gelişmeleri sağlanabilir. Geleceğin insanının sahip olması gereken bu özelliğin küçük yaşta kazanılması kişiye her zaman için bilgiye bir adım önce ulaşma fırsatı verecektir. Bünyelerinde internet kafeler dizayn eden okullar için, okullar arasında kültürel ya da bilimsel amaçlı projeler düzenlenerek, öğrencilerin dünya kültürlerini tanınması ve farklı kültürlerle karşı anlayışının gelişmesine katkı sağlanabilir. Öğrencilerden İnternet'te diğer ülke öğrencileriyle etkileşim içerisinde bulunmaları istenerek, ders dışı etkinlikler olarak değerlendirmeler yapılabilir, öğrencilerin zaman kullanma ve değerlendirme alışkanlıklarına önemli katkılar sağlanabilir. İnternet kafelerin eğitim amaçlı kullanılması yönünde bazı internet kafe işletmecilerinin e-mail yoluyla görüşleri alınmıştır (Ek-12).

Bu konuda Akgül (2002), ilkokuldaki öğrencilere İnternet'in **kütüphane** olduğu ve İnternet'in içerisinde dünyada farklı kültürlerin bulunduğu ve bu kültürlerle paylaşım yapma, birlikte çalışma yapma gerekliliğinin anlatılması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca; ilkokuldaki öğrenciye, İnternet'te araştırma yapma imkanı olduğunun da anlatılması gerektiğini belirtmektedir.

Akgül (2002) ayrıca, İnternet ve internet kafeler konusunda en önemli görevin okullara düştüğünü, eğitim ve bilinçlendirmenin okullarda gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bu nedenle okullarda acilen gerekli teknolojik alt yapı araç, gereç, PC sağlanarak internet kafe **dijital kütüphane** ve İnternet laboratuvarları kurulması gerektiğini ancak; günümüzde öğretmenleri eğitime projelerinin yavaş geliştiğini ve öğretmenlerin; bilgisayar ve İnternet konularında genel olarak yetiştirilemediğini belirtmektedir.

İnternet kafelerin eğitim sistemine büyük katkılar sağlayacağı bir gerçektir. Ülkemizin ekonomik durumu ve genel olarak okullarda öğrencilerin İnternet'ten yararlanma olanakları göz önüne alındığında, internet kafeler bu boşluğu dolduracak mahiyettedir. Günümüzde, bu durum internet kafelere büyük görev ve sorumluluklar yüklemektedir. Ancak, internet kafe işletmecileri de; bu amaçla müşterilerine hizmet etmek, onlara yardımcı olmak ve gerekli eğitim ortamını oluşturmak durumundadır.

Yetişkinlerde her zaman internet kafelere gelerek, istedikleri bilgiye istedikleri zaman fazlaca bir yoğunluğa girmeden, kolay bir şekilde ulaşabileceklerdir. İnternet üzerinden eğitim amaçlı olarak hazırlanmış web siteleri ve eğitim portalları dizayn edilmesi ve sayıları artırılması ile, internet kafelerden daha aktif istifade edebilme imkanı doğmuş olacaktır. Başta eğitim kurumları olmak üzere, eğitime duyarlı her şahıs, kurum ve işletme tarafından eğitim amaçlı olarak web siteleri hazırlanmalıdır.

Bilgisayar ağları kütüphanecilikte de yeni ufuklar açmaktadır. İnternet kafeler, dünyanın en büyük kütüphanesi olan İnternet'i ayağımıza kadar getirmektedir. Bu amaçla, günümüzde kütüphanelerin çağa uygun hale

getirilmesi için çalışmalar yapılması gerekmektedir. E-kütüphanelerin ve e-kitapların (Ek-13), üniversiteler ve eğitim kurumları bünyesinde açılmasında, İnternet'in ülke insanı için etkilliliğinin artırılmasına katkı sağlayacaktır. Kütüphaneler otomasyon kapsamına alınarak, kütüphanelerde ki bütün kitaplar bilgisayara yüklenmeli ve İnternet bağlantıları kurulmalıdır. Kütüphaneler halkın sıkılmadan girebileceği, bilgiye ulaşım merkezleri olan mekanlar haline getirilmelidir. Bilgi toplumu oluşması için kütüphanelere düşen yeni görevler araştırılmalı ve kütüphaneler sadece yayınların depolandığı bir ortam olmaktan çıkarılarak, dış dünyaya açılmalı ve kütüphanelerde internet kafe **dijital kütüphane** modeli kurularak İnternet ortamında hizmet vermesi sağlanmalıdır.

Aynı zamanda uzaktan eğitime açılan köprüler olan internet kafeler sayesinde, uzaktan eğitim uygulayan yurt içi ve yurt dışındaki üniversitelerin ders programlarını takip edebilme ve böylece, sanal üniversitelerden mezun olma imkanı doğmaktadır. Ülkemizde Yükseköğretim Kurulu (YÖK), sanal üniversite dönemi için hazırlıklara başlamıştır. Hazırlanan bilgisayar ağına dayalı yükseköğretim yönetmeliği taslağına göre, üniversitelerde ileri iletişim ve bilgi teknolojilerine dayalı uzaktan eğitim yönteminin kullanılacağı ön lisans, lisans ve yüksek lisans programları açılacaktır. Dersler, ağırlıklı olarak İnternet ortamında hazırlanacak ve işlenecektir (Akşam,1999).

Yine, ülkemizde Orta Doğu Teknik Üniversitesi tarafından uzaktan eğitim çerçevesinde eğitim programları hazırlanmıştır. İDE-A (İnternet'e dayalı eğitim-assenkron) olarak adlandırılan bu program, öncelikli olarak yaygınlaştırılmasında yarar görülen bilgilere ilişkin konularda bir dizi eğitim programı projesidir. Bu programların en özel yanı, ilkel örneklerinde olduğu gibi ders notlarının İnternet aracılığı ile bireylere ulaştırılmasıyla sınırlı kalmamasıdır. İlgili görsel işitsel öğelerle hazırlanan dersler ve karşılıklı etkileşim kanalları, konuları bilgisayar başında ve okumanın ötesindeki etkinliklerle, sıkılmadan öğrenmeyi sağlayacaktır. Bu programlarda dersler; istenilen zaman, istenildiği yerde, istenilen ortamda, öğrenme süresi istenildiği gibi düzenlenerek, istenildiği kadar tekrar edilmekte ve gerekli görülen konuları tartışmak olanağına sahip olmaktadır (ODTÜ, 2001).

Günümüzde, bir internet kafeye gidilerek bilgi okyanusunun içerisine girilip istenilen bilgiye istenildiği an ulaşabilme imkanı doğmuştur.

Eğitim-öğretim kurumları, kütüphaneler, özel kurum ve kuruluşlar, kamu kurumları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler, sendikalar ve benzeri kuruluşların da internet kafeler konusunda önemli sorumlulukları vardır. Söz konusu kurumların bünyelerinde internet kafeler oluşturarak personellerinin hizmetine sunması, eğitim içerikli web siteleri ve eğitim portalları hazırlamaları, İnternet ve eğitim yönüyle yoğunlaştırılmış faaliyetler göstermeleri internet kafelerin amacına uygun kullanımı ve yanlış algılamının önüne geçilmesi açısından olumlu katkılar sağlayacak ve örnek teşkil edecektir. Bu kurumların bünyelerinde internet kafe kurmaları ile kurum, öğrenen örgüt ve akıllı örgüt olma sürecinde daha etkili hale gelebilecektir.

Kurumların bünyelerinde internet kafe **dijital kütüphane** kurmaları sonucu beklenen bir takım yararlar şu şekilde özetlenebilir.

- Personele, kendi birimi ile ilgili konularda ya da diğer konulardaki araştırmalarında geniş olanaklar sunması,
- Personelin, kendini yenilemesine olanak tanınması,
- Dünyanın değişik yerlerindeki farklı kültürlerdeki meslektaşlarıyla veya ilgi alanlarıyla ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla e-mail, ıcq, messenger vb. aracılığıyla iletişim olanaklarına sahip olmaları,
- Personelin, alanıyla ilgili (mevzuat vb.) ve diğer gelişmeleri anında, hızlı bir şekilde takip edebilmeleri,
- Personelin güncel olay ve haberleri çok yakından takip edebilmeleri,
- Değişik yerlerde gerçekleşen konferanslara aktif ve sesle ya da görüntülü olarak katılabilmeleri ve bu şekilde paylaşımcılığı artırması,
- İnternet kafe aracılığıyla, personelin dijital ortamda e-posta vb. aracılığıyla halkla olan iletişim ve etkileşiminin artması,
- E-mail aracılığı ile anında kurum içi ve kurum dışı ile posta ve dosya transferine olanak tanınması,

- Personelin, kendi kurumu içerisindeki ve diğer teşkilat içerisindeki ünite ve bireylerle çeşitli konularda görüş alışverişi içerisinde bulunabilmesi, paylaşımın artması,
- Personelin, AR-GE çalışmalarına destek sağlaması,
- Personelin hizmetiçi eğitim programlarının yerine getirilmesinde İnternet'in görsel, işitsel özelliklerinin kullanılarak aktif öğrenen konumda bulunmaları,
- Personelin, düzenlenecek olan eğitim faaliyetleri kapsamında internet kafeden yararlanarak kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesi,
- E-devlet ve bilgi toplumu olma sürecinde; öğrenen, araştıran ve bilgi edinen personelin artması beklenen yararlarıdır.

Ülkemizde özellikle valiliklerin koordinesinde emniyet, milli eğitim, belediye ve sosyal hizmetler müdürlüklerince internet kafeler ve sokak çocukları konularında da çalışmalar yapılmaktadır. İlgili kurumların bünyelerinde yurt genelinde internet kafelerin yaygınlaştırılması ve sokak çocuklarının da bu mekanlarda eğitilmesi ve vakitlerinin değerlendirilmesi hususunda çalışmalar yapılması gerekmektedir. Bu amaçla 2001 yılında Elazığ Valiliği, Elazığ Emniyet Müdürlüğü ve Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliğiyle bir kurul oluşturmuş (Ek-14) ve Elazığ il merkezindeki internet kafelerle ilgili olarak bir araştırma yapılmıştır.

2.5 İlgili Araştırmalar

Bu bölümde ulaşılabilen kaynaklara göre internet kafeler, uzaktan eğitim, İnternet ve eğitim konularında yapılan araştırmalar hakkında çeşitli bilgiler verilmiştir. Bu bölüm; 1. Yurt içinde 2. Yurt dışında yapılan araştırmalar olarak iki bölüm halinde incelenmiştir.

2.5.1 Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Elazığ Valiliği (2001), Elazığ Emniyet Müdürlüğü ve Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliği ile, Elazığ ilinde bulunan internet kafelere giden bireylere

yönelik olarak 2 açık uçlu 15 tane de çoktan seçmeli soruların yer aldığı, 25 sorudan oluşan anket hazırlanmıştır (Ek-15). Sınırlı bir şekilde yapılan bu araştırmada, rastgele seçilen beş ayrı internet kafeye gidilerek anketlerin burada bulunan gönüllülerce doldurulması istenmiştir. Ayrıca doğal gözlemlerde bulunulmuş ve burada bulunan müşteri ve internet kafe işletmecileri ile görüşmelerde bulunulmuştur. Böylece, gözlem ve görüşme yoluyla da Elazığ ilinde bulunan internet kafeler hakkında bazı bilgiler toplanmıştır. Anket'e katılan birey sayısı 37'dir. İnternet kafelere ilişkin bilgi toplamak amacıyla yapılan bu araştırmanın bulguları aşağıda özetlenmiştir:

- Müşteriler, yüzde 43 oranında 18-20 yaş arası gençlerden oluşmaktadır. Bunu, yüzde 21 ile 20 yaş ve üstü ve yüzde 18 ile 16-18 yaş arasında bulunanlar izlemektedir. 14-16 yaş grubunda bulunanların oranı ise yüzde 16'dır. Bu oranlar, lise mezunu veya üniversitede okuyan gençlerin internet kafelere daha fazla gittikleri yolunda bilgi vermektedir.
- Elde edilen bulgulara göre, internet kafeye gelenlerin yüzde 54'ünün eğitimi devam etmekte olup yüzde 46'sının ise herhangi bir eğitim kurumuyla bağlantılı olmadığı görülmektedir. İnternet kafeye gelenlerin yüzde 10'u ilköğretim, yüzde 21'i lise ve yüzde 23'ü de üniversiteye devam edenlerden oluşmaktadır.
- Müşterilerin, yüzde 43'ünün 1-2 milyon arası, yüzde 21'inin 2-3 ve 3-5 milyon arası günlük harçlık miktarı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. İnternet kafede, müşterilerin yüzde 70'i 1-2 saat, yüzde 16'sı 2-3 saat zaman geçirmektedir. Elde edilen verilere göre, harçlık oranı azaldıkça internet kafelere gitme oranının da azaldığı düşünülmektedir.
- İnternet kafeye gelenlerin, bu mekanlarda girdikleri siteler veya bilgisayarın başındayken ne yaptıkları sorulduğunda; elde edilen bulgular sonucunda müşterilerin yüzde 27'sinin oyun oynayanlar, yüzde 16'sının chat yapanlar, yüzde 13'ünün ise genelde üniversite sitelerine girenler, iş arayanlar ve meslek alanlarında araştırmalar yapanlardan oluştuğu

ortaya çıkmıştır. Müşterilerin, yüzde 35'i bu soruya cevap vermemiştir. Bu sonuçlardan, genel olarak İnternet'in kendi amacı doğrultusunda kullanılmadığı anlaşılmıştır.

- Elde edilen bulgulara göre, internet kafeye gelenlerin yüzde 67'si arkadaşıyla, yüzde 32'si ise yalnız bu mekanlara gelmektedir. Okul saatleri içerisinde internet kafeye gelenlerin oranı yüzde 13 olmasına rağmen, öğrencilerin yüzde 87'si ise okul saatleri dışında internet kafeye gelmektedir. Müşterilerin, internet kafeye gitme nedenleri arasında; yüzde 40 oranında merak ve araştırma isteği, yüzde 24 oranında boş zamanları değerlendirme, yüzde 21 hoşça gitme ve yüzde 15 ise yapılacak başka işim yok şeklindeki bulgular yer almaktadır.
- Ailenizle yaşadığınız probleminiz var mı? sorusuna müşteriler, yüzde 10 oranında evet, yüzde 90 oranında hayır cevabı vermiştir. Anket'te her yaş grubundan oluşan denekler içerisinde evet cevabını ergenlerin verdiği varsayıldığında, bu oranın küçümsenmemesi gerekmektedir. Ailenizle yaşadığınız probleminiz var mı? sorusuna evet diyenler, aile bireylerinden yeterli ilgi göremediklerini ve ailelerinin her işine karıştıklarını, herşeylerine onların karar verdiklerini ifade etmektedirler. Bu duygusal sorun karşısında gençlerin bir çıkış yolu olarak internet kafelere gittikleri olası görülmektedir.
- İnternet kafede suç unsuru taşıyan asayiş olaylarıyla karşılaşılıyor musunuz? sorusuna yüzde 10 oranında evet, yüzde 90 oranında hayır cevabı verilmiştir. Bu olaylar, öncelikle kavga ve yasak siteler şeklinde görünmektedir. İnternet Kafeler; **Dijital Kütüphane** olarak kullanılması amacına uygun ortamlar mıdır? sorusuna yüzde 56 oranında evet, yüzde 44 oranında ise hayır yanıtı alınmıştır. Müşteriler, internet kafelerde genelgeler de belirtilen uyarıcı yazıların yüzde 64 oranında bulunduğunu, yüzde 36 oranında ise bulunmadığını belirtmişlerdir.

Elazığ ilinde bulunan internet kafeler hakkında gözlem ve görüşme yoluyla çeşitli bilgiler toplanmıştır. Elde edilen bulgular şöyle özetlenebilir:

İnternet kafe işletmecilerinin görüşlerine göre; İnternet, kullanıcılar tarafından en çok eğlence ve oyun amacıyla kullanılmaktadır. Yetişkin bireyler şiddet içeren bilgisayar oyunlarını daha çok oynamakta, İnternet ortamında e-mail (elektronik posta) için kullanım daha çok tercih edilmektedir. Öğrenciler; internet kafeleri eğitim, bilgi edinme ve araştırma amacından ziyade oyun ve boş vakitlerini değerlendirme, pornografik sitelere giriş amacıyla kullanmakta ayrıca, bu mekanlarda müşteriler sigara içmektedir. Ancak işletmeciler; internet kafelerin doğru kullanıldığında büyük bir hazine değerinde olduğunu, sadece işletmecinin değil, gelenlerin de bilinçli olarak gelmeleri gerektiğini, internet kafelerin kötüye kullanılmadıkça her zaman eğitici, çağın ihtiyacı olan bir mekan olduğunu belirtmişlerdir. İşletmeciler internet kafede chat yapanların; gerçek hayatta yapamadıkları, söyleyemedikleri bilinçaltına atılan sorunlarını açığa vurabildiklerini, böylelikle rahatladıkları için bu mekanları tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Yapılan doğal gözlemler sonucunda, internet kafelerde İnternet'in bilgi edinme amacına çok uygun ortamların kullanıldığı görülmesine rağmen, genelde şiddet içeren oyunların oynandığı ortamlara rastlanmıştır.

Tokman (1999), bir üniversitede yapılan araştırmaya göre İnternet ortamından, yüzde 23 oranında en çok kütüphane taraması ve yine yüzde 23 oranında e-mail ile haberleşme için yararlandığını bunu yüzde 21 ile konferanslar, bilimsel yayınları takip etme, yüzde 10 oranında konferanslara ve bilimsel yayınlara katılma, yüzde 10 oranında ortak projeler geliştirme, yüzde 9 oranında bilimsel dernekler ve kurumlara üyelik ve son olarak yüzde 4 oranında ise öğrencileri ortak projelere teşvik etmek üzere yararlandığını belirtmektedir (Daha geniş bilgi için bkz. s.49)

Bakay (2001) "İzmir'de lise öğrencilerinin İnternet kullanma koşulları ve yeterlilik düzeyleri (evde, okulda ve kafelerde)" konulu araştırmasında, İzmir ili metropol alanındaki liselerde okuyan öğrencilerin İnternet yeterlik düzeyleri ile İnternet kullanma ve internet kafelere gitme koşullarını saptamaya çalışmıştır.

Araştırmada; öğrencilerin İnternet yeterlik düzeylerinin ve internet kafelere gitme koşullarının kendi özelliklerine göre nasıl bir dağılım gösterdiğinin saptanması ve böylece İnternet'in okullarda ve internet kafelerde etkililikle ve doğru kullanılabilmesi için geliştirilebilecek politikalara katkıda bulunma hedeflenmiştir. Araştırmanın evreni olarak 2000-2001 öğretim yılında İzmir ili metropol alanındaki liselerde okuyan öğrenciler alınmıştır. Araştırma örnekleme alınan 15 lisede okuyan 1352 öğrenciye ulaşılmış, bunlardan İnternet kullandığı saptanan 220'si kız ve 296'sı erkek olmak üzere toplam 516'sına araştırma anketleri uygulanmıştır. Araştırma'da veri toplama aracı olarak "Öğrenci özellikleri ve İnternet kullanma koşulları anketi" ile "İnternet yeterlik düzeyi anketi" uygulanmıştır. Bu araştırmanın en önemli olarak nitelenebilecek bulgusu, 2000-2001 öğretim yılında İzmir ili metropol alan liselerinde öğrenim gören öğrencilerin yüzde 38.1 gibi azımsanmayacak bir bölümünün İnternet kullandığı sonucunun çıkması olmuştur. Diğer bulgular ise şu şekildedir:

- İnternet'i kullanma oranı kız öğrencilerde yüzde 31,8'dir. Bu oran, erkek öğrencilere göre daha düşüktür. Elde edilen diğer bulgulara göre, öğrencilerin ortalama İnternet "**yeterlik**" düzeyleri "orta" düzeyinin biraz üstündedir. Bu öğrenciler tüm öğrencilerin yüzde 33.7'sini oluşturmaktadır. Bu öğrencilerle İnternet'i "yüksek" (yüzde 29,5) ve "çok yüksek" (yüzde 15.1) düzeyde kullanabilen öğrenciler birlikte düşünüldüğünde tüm öğrencilerin yüzde 78,3'ünün İnternet yeterlik düzeylerinin "orta" ve "ortanın üzerinde" olduğu anlaşılmaktadır.
- Öğrencilerin yüzde 49.1'i İnternet'e kafelerden, yüzde 47.2' si evinden bağlanırken yüzde 3.7 gibi az bir bölümü okuldan bağlanmaktadır. Evinden İnternet'e bağlanan öğrencilerin İnternet yeterlik düzeyleri, internet kafe ve okuldan bağlananların İnternet yeterlik düzeyinden daha yüksektir.
- Öğrencilerin yüzde 46.1'i İnternet kullanmayı evde kendi kendine ve arkadaşları ile öğrenmektedirler. Diğer dikkat çekici bulgu ise, öğrencilerin yüzde 40.5 gibi önemli bir bölümünün İnternet kullanmayı

internet kafede öğrenmeleridir. Öğrencilerin yüzde 8.1'inin kursta ve yüzde 5.2'sinin de okulda İnternet kullanmayı öğrendikleri elde edilen diğer bir bulgudur. İnternet kullanmayı "evde kendi kendine ve arkadaşları ile" öğrenen öğrencilerin internet yeterlik düzeyleri en yüksek iken, ikinci sırada "kursta" öğrenenler yer almaktadır. Bunu da "İnternet kafede öğrenenler" izlemektedir. En düşük İnternet yeterlik düzeyine sahip olanlar ise İnternet kullanmayı "okulda" öğrenenlerdir.

- Öğrencilerin yarıya yakın bölümü (yüzde 42.8) haftada 1-3 saat İnternet kullanmaktadır. Öğrencilerin yüzde 26.7'si haftada 4-6 saat İnternet kullanırken, 7-10 saat İnternet kullananların oranı ise yüzde 15.4' tür. Öğrencilerin yüzde 8.9'u 11-15 saat ve yüzde 6.2 gibi küçük bir bölümü haftada 16 saatten fazla İnternet kullanmaktadır. İnternet kullanma süresi arttıkça, İnternet yeterlik düzeyi de yükselmektedir.
- Öğrencilerin yüzde 58'i İnternet'i oyun oynamak/chat yapmak ve arkadaş edinmek, yüzde 14,1'i elektronik posta almak göndermek, yüzde 13.9'u derslerle ilgili kaynaklara ulaşmak/ödev hazırlamak, yüzde 8'i güncel olayları izlemek, yüzde 5,1'i müzik dinlemek/film izlemek ve yüzde 0.8'i ise alış-veriş yapmak amacıyla kullanmaktadırlar.
- Öğrencilerin ingilizce bilme dereceleri ile İnternet yeterlik düzeyleri arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Öğrencilerin ingilizce bilme dereceleri arttıkça İnternet yeterlik düzeyleri de artmaktadır.
- Öğrencilerin yüzde 63.4'ü internet kafelere gitmektedir. İnternet kafelere giden öğrencilerin İnternet yeterlik düzeyleri, gitmeyen öğrencilerden daha düşük bulunmuştur.
- Öğrencilerin yüzde 44'ünün evinde ve okulunda İnternet bağlantısı olmadığı için, yüzde 21.1'inin birlikte oyun oynayabilmek için, yüzde 15.2'sinin ortam güzel olduğu için, yüzde 10.2'sinin internet kafede kendini daha rahat hissettiği için ve yüzde 9.6'sının ise yeni arkadaşlar

edinmek için internet kafeye gittiği sonucu bulunmuştur. Ayrıca, öğrencilerin yüzde 69.4'ünün tatillerde ve hafta sonlarında, yüzde 22'sinin akşam saatlerinde ve yüzde 8.6'sının ise boş derslerde ve zamanlarda internet kafelere gittikleri de araştırmada elde edilen diğer bir bulgudur.

Araştırmada elde edilen bulgular, eğitimsel açıdan değerlendirilmiş ve eğitimciler, aileler ve diğer ilgili kişiler ile araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Bu önerilerden birincisi, öğrencilere okullarda yeterli olanaklar sunulmamasına rağmen yüzde 38.1 gibi önemli bir bölümünün İnternet kullanmasından onların teknolojiye açık olduğu söylenebilir, o nedenle ivedilikle okullarda İnternet olanakları artırılmalıdır şeklinde olmuştur. İkincisi ise, liselerdeki İnternet olanaklarının ne kadar olduğunu belirleyen durum saptanma araştırmaları yapılmalıdır, böylece yetersiz ya da hiç olanağın olmadığı liselerin bu bakımdan donanımları artırılmalıdır şeklinde olmuştur.

Veri Araştırma AŞ.'nin "Bilgisayar ve İnternet araştırma" raporuna göre Türkiye'de 20 bin ve üzeri nüfuslu yerleşim birimlerindeki hanelerin yüzde 8'inde bilgisayar bulunmaktadır. Yaklaşık 3 milyon 365 bin bilgisayar kullanıcısının olduğu belirtilen raporda, her 10 bilgisayar kullanıcısının 6'sının İnternet kullandığı ve İnternet'e erişimin ise en çok internet kafelerden gerçekleştiği ifade edilmektedir. İnternet kullanıcılarının yüzde 59'u 15-24 yaşları arasındaki genç kesimdir. İnternet kullanıcılarının İnternet'i hangi mekanda kullandıklarına yönelik yapılan araştırma sonucunda, üst sosyo ekonomik kesimin daha çok evden ya da işyerinden İnternet'e girdiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Araştırmada İnternet'i kullanma amaçlarına bakıldığında üst kesimlere doğru gidildikçe bu amaçların çeşitlenmesi görülmektedir. Daha çok üst sosyo ekonomik kesimler, bilgiye ulaşma, haberleşme (e-mail), banka işlemleri ve alışveriş için İnternet'i kullanırken, orta ve alt sosyo ekonomik tabakalarda ise, chat amaçlı kullanım ağırlık kazanmaktadır (Dikici, 2001). (Daha geniş bilgi için bkz. s.58)

İnce tarafından 2000 yılında yapılan “Küreselleşme sürecinde bilgi toplumu ve dijital kentler: Avrupa Birliği örneği” konulu yüksek lisans tezinde Avrupa Birliği örneği ele alınmış; küreselleşme, bilgi toplumu ve bunun ışığında dijital kentlerin oluşumu projesi aşamasında stratejiler geliştirilmiştir.

İlgili araştırmada; uzaktan eğitim, değişen toplum için yaşam boyu öğrenim, bilgi ve kurs hizmetleri, on-line ve bilgisayar destekli öğrenimin yanı sıra ayrıca, üniversiteler ve ağ merkezleri, Avrupa'nın beyin göçü için ağ oluşumu, küçük ve orta boy işletmeler için bilişim servisleri incelenmiş; ne yapılmalı? kim? kim kazançlı? dikkat edilmesi gerekenler? durum değerlendirme? ve hedef başlıkları altında konu detaylarıyla irdelenmiş ve çeşitli tespitlerde bulunulmuştur. Bunlardan bazıları;

Büyük şirketler, uzmanlar ve kamu yöneticileri için uzaktan öğrenim imkanları sunan kurs ve eğitim-öğretim servislerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, geliştirilmiş uzaktan öğrenim tekniklerinin okullara ve üniversitelere yaygınlaştırılması, bilgisayar ve bilişim teknolojileri ile yenilenen eğitim araç ve teknikleri konusunda eğiticilerin ve öğretmenlerin yetiştirilmesi için özenli bir çalışma yapılmalıdır şeklinde olmuştur.

Ayrıca araştırmada, özel amaçlı eğitim kaynaklarının en etkin şekilde kullanımı ve eğitim giderlerinin azalması ile her sektör özellikle bilişim devrimi ile birlikte oluşan yeni uzmanlık alanları ve kamu yöneticileri ile hayat boyu öğrenim programlarından yararlanarak yeteneklerini geliştirmeyi amaçlayan çalışanların; eve ve uzak bölgelere bağımlı olanlar ile öğrencilerin değişen toplum için yaşam boyu öğrenim içerisinde kazançlı olduğu belirtilmiştir.

İlgili araştırmasında İnce (2000), yeni teknolojilerin, yaşamın her aşamasında değişimler oluşturduğu gibi bu değişimlere uyum sağlayabilmek, yenilikleri öğrenebilmek için de yeni, ucuz, doğrudan, esnek ve mekandan-zamandan (evde, işte, televizyon ya da bilgisayar istenildiği anda kullanabilen eğitim araçlarına dönüşebilmekte) bağımsız bir eğitim ortamı oluşturduğu belirtilmiş ve Avrupa Birliği'nin bu amaçla geliştirdiği uygulamaları,

iki grupta topladığı “bilgi ve kurs hizmetleri, on-line ve bilgisayar destekli öğrenim” belirtilmiştir.

On-line ve bilgisayar destekli öğrenim projesinin uygulamalarına örnek olarak, Manchester’da okullardaki öğrencilerin diğer ülkelerdeki sınıf arkadaşları ile e- mail haberleşebilme imkanına sahip olduğu, işsizlere ve diğer topluma kazandırılması gereken sosyal olarak dışlanmış kişilere bilgi ve haberleşme teknolojileri konusunda eğitimler düzenlendiği ve daha etkin eğitim hizmetleri ve on-line öğrenim kültürünün yaygınlaşmasının, yeni çağın sektörlerinin Avrupa ölçeğinde daha da gelişmeleri için önemli katkıda bulunacağı belirtilmiştir.

Gündüz, 2000 yılında “uzaktan eğitim” konulu yüksek lisans tezi hazırlamıştır. İnternet ve uzaktan eğitim, İnternet’teki eğitsel ihtimaller, eğitimle ilgili düşünülmesi gerekenler vb. çeşitli konularda uzaktan eğitimi incelemiştir. Araştırma sonucunda; teknolojinin hızlı gelişimi, kurumların artan eğitim ihtiyacı ve daha az maliyet ile daha verimli eğitim arayışlarının yanısıra uzaktan eğitim uygulamalarının eğitim alanında yer almaya başladığı ve uzaktan eğitimin geleneksel eğitimle kıyaslandığı zaman çeşitli avantajları bulunması yanında dezavantajlarının da bulunduğunu belirtilmiştir.

Karasar, 1999 yılında sanal yükseköğretim (yeni iletişim teknolojilerinden İnternet’in kullanımı) konulu doktora tezi hazırlamıştır. Araştırma kapsamında İnternet’in eğitimde kullanılması, okullarda İnternet kullanımı ve eğitim, eğitimin İnternet’ten farklı şekillerde (e-mail, araçlarla oluşturulmuş sınıf, web ulaşımı ve chat gibi) sunulabilmesi konularında açıklayıcı bilgiler verilmiştir. İnternet’e dayalı eğitimin çok çeşitli biçimler (özel öğretmenlik, sanal sınıf, yazışma biçiminde dersler, proje bazında eğitim ve olgu bazında eğitim gibi) alabileceği belirtilmiştir. Ayrıca, birbirinden coğrafi olarak çok uzaklarda bulunan okullardaki öğrencilerin, İnternet aracılığı ile ortak projeler hazırlayıp yürüterek, öğrenci çalışmalarının elektronik posta yoluyla diğer öğrencilere, öğretmenlere yada ilgilienlere ulaştırılabileceği belirtilmiştir. Çalışmada; asenkron eğitim tercih edilmesi ile eğitim alanına İnternet teknolojisinin girdiği, öğrencilerin kendi öğrenme hızlarını kendi

belirledikleri ve maliyet açısından da yüksek teknoloji gerektiren uzaktan eğitim sistemlerine göre daha ucuz bir eğitim imkanı ortaya çıktığı belirtilmiştir.

Kolsuz, 1999 yılında yapmış olduğu "Development of an Internet-Based Asynchronous Learning System - Internet tabanlı zamanuyumsuz bir öğrenme sistemi" konulu yüksek lisans tezinde, DANS (Duy ANla Sorgula) isimli, yeni bir Internet tabanlı eşzamansız eğitim sistemini tanıtmış ve DANS sisteminin eğitimcilere Internet'e dayalı ders oluşturabilmeleri için yazarlık aracı ve konu yönlendirici aracı sağladığı belirtilmiştir. Yine, öğrencilerin Internet üzerinde DANS sistemine kayıt olabileceği ve daha sonra ders materyallerine erişebilecekleri, test/kısa sınav olabilecekleri ve e-mail ve tartışma forumu aracılığı ile eğitimciler ve diğer ders katılımcıları ile iletişim kurabilecekleri belirtilmiştir.

Kolsuz'un yüksek lisans çalışmasında ayrıca Internet tabanlı zamanuyumsuz eğitim sistemlerinin genel özellikleri tartışılmıştır. Ayrıca, dünyada yaygın olarak kullanılan beş Internet tabanlı eşzamansız eğitim sistemi ve DANS sistemi karşılaştırılmıştır. Genel olarak araştırmada eşzamansız eğitim, Internet'e dayalı eşzamansız eğitim, web-tabanlı uzaktan eğitim ve yazarlık aracı konuları irdelenmiştir.

Sunengin Çakır, 1999 yılında "Yabancı dil öğretiminde bilgi teknolojisinin yeri" konusunda yüksek lisans tezi hazırlamıştır. Araştırma da, Internet ve buna bağlı olarakta elektronik posta, tartışma grupları, web sayfalarının dil öğretiminde öğrenciye katkıları olduğu belirtilmiş ve bunlar şu şekilde özetlenmiştir: Öğrenciler, Internet'e pedagojik bir destek olmadan, tek başlarına bağlanabilmektedir. Internet'te bulunan kitle iletişim araçları öğrencinin dikkatini çekmektedir (gazete, radyo ya da televizyon). Öğrenciler, pedagojik düzen altındaki kaynaklara da ulaşabilmektedir. Yabancı dil öğretiminde Internet'e bağlanarak karşılıklı bilgi alışverişi ve paylaşma sayesinde önemli bir ilerleme kaydedilebilmektedir. Araştırma kapsamında, Internet üzerinden ulaşılabilecek "bilgi teknolojisi ve yabancı dil eğitimi" kullanımına ilişkin sitelerin adresleri de yayınlanmıştır.

Şen, 1999 yılında "İnternet tabanlı öğretimin etkililiği" konusunda hazırladığı yüksek lisans tezinde; İnternet'in eğitim ortamı olarak kullanılmasında, dünyada ve Türkiye'deki uygulamaları ortaya koyarak, İnternet öğretiminde web tabanlı öğretim yöntemi ile geleneksel öğretim yöntemini karşılaştırmış, öğrenme düzeyi üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamıştır.

Araştırma kapsamında verilerin toplanmasında kullanılan ölçme aracı, Gazi Üniversitesi'nde aynı kursa katılan 116 kursiyere uygulanmış ve geçerlilik-güvenirlik çalışmaları sonucunda son şeklini almıştır. Elde edilen bulgulardan hareketle, web tabanlı öğretim yöntemi ile geleneksel öğretim yönteminin her ikisinden de, İnternet öğretiminde gerekli hedef davranışlarının kazandırılmasında yararlanılabileceği görülmüştür. Uygun koşullar sağlandığında geleneksel öğretim yöntemi ile web tabanlı öğretim yönteminin aynı başarı düzeyini sağlamakta paralellik gösterdiği belirtilmiştir.

Kabakçı, 2001 yılında "İnternet'le öğretim etkinlikleri ve Anadolu Üniversitesi'nde bir uygulama" konulu yüksek lisans tezi yapmıştır. Araştırma kapsamında, Anadolu Üniversitesi tarafından yapılan uygulamaya yer verilmiş ve İnternet'le öğretim etkinlikleri incelenmiştir. İnternet'le öğretimin temel öğeleri ve rollerini eğitim kurumu, öğretmenler, öğrenciler ile destek personel bazında irdelemiştir.

Yaylacı, 2000 yılında "İnternet'te eğitim" konulu yüksek lisans tezinde, İnternet'te eğitimin ülkemizin eğitim sistemine uygulanabilirliğini ve gelecekteki muhtemel gelişimini ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırma sonucunda; İnternet'in her ne kadar Türkçe bir kelime olmasa da İnternet'i tanıyanlar, kullananlarca bu kavramın yerleştiği ve kitle iletişim araçlarında İnternet sözcüğünün yerine başka bir sözcük kullanılmadığı tespit edilmiştir. Yaylacı (2000), örgün eğitim yanında uzaktan eğitim ile başlayan ve BDE (Bilgisayar destekli eğitim), IDE (İnternet destekli eğitim) ile devam eden yaygın eğitim hizmetlerinin günümüzde **İnternet'te eğitim** olarak boy göstermesiyle,

insanlığın eğitim ve iletişim ihtiyacının hiç bitmeyeceğini ve gelecekte de kendisine yeni çözüm yolları üreteceğini belirtilmiştir.

Araştırmada, uzaktan eğitim, BDE ve IDE'in tarihi gelişimi incelendiğinde ülkemizdeki her bir uygulamada gelişmiş ülkeler seviyesine ulaşamadığı sonucuna varılmıştır. Özellikle İnternet'in okullarda eğitim amaçlı kullanımına ülke düzeyinde geçilemediği ve **İnternet'te eğitimin** çoğunluğun bekleyerek geçireceği bir süre olarak karşımıza çıktığı belirtilmiştir.

Yaylacı (2000), dünyada 45 milyon, Türkiye'de 55,000 bilgisayarın İnternet'e kayıtlı olduğu ve dünyadaki bilgisayar sayısının 200 milyon civarında Türkiye'de 300-400 bin olduğu düşünüldüğünde, ülkemizde tam olarak İnternet bilincinin yaratılmadığını belirtmiştir. Ayrıca, bu olumsuz yönün bireysel anlamda aşılmasına karşılık, kurumsal düzeyde çalışmaların yetersiz olduğunu belirtmiştir. İnternet'e arzulanan düzeyde sahip çıkacak, kaynak aktaracak bir kurumun olmadığı ve ulusal düzeyde bir eylem planının yapılamadığı çok açık bir biçimde ortaya çıkmıştır. Araştırmada, İnternet'te eğitimin Türkiye için hayati bir önem taşıdığı, sanayi devrimi ve matbaanın kaçırıldığı gibi İnternet'in ve onun temsil ettiği **İnternet'te eğitim** devriminin kaçırılmaması gerektiği vurgulanmıştır. İnternet'i ve bireylerin eğitime olan ihtiyacının göz ardı edilmesinin bilim ve teknolojiyi, araştırmayı, dünya ile bütünleşmeyi kaçırmak ile eşdeğer olacağı ifade edilmiştir.

Yaylacı (2000), araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda İnternet'te eğitimin Türk eğitim sisteminde uygulanabilmesi ve geleceğe dönük üzerinde düşünülmesi gereken hususlarda;

- İnternet'te eğitim konusunda gelişen son teknolojiyi kullanabilen insanları yetiştirmek öncelikli olarak düşünülmelidir. Bu doğrultuda Türkiye'nin İnternet bağlantı hızı ivedilikle artırılmalıdır.
- Ülkemizdeki tüm kütüphaneler, özellikle üniversite kütüphaneleri, öncelikle kataloglarını daha sonra ise tüm dokümanlarını elektronik

ortamda taşınmalı ve sorgulamaya açmalıdır. İnternet'in eğitim amaçlı kullanımını artırmak için avantaj ve dezavantajlarının araştırılarak gerekli önlem ve düzenlemelerin bir an önce yapılması gereklidir.

- İnternet'te eğitime öncülük eden İnternet destekli eğitime yönelik siteler hazırlanmalıdır. Kamu kurumları, üniversiteler, özel sektör, mesleki ve sivil toplum kuruluşları İnternet'te eğitim konusunda katılımcı ve bu sürecin bir parçası olarak işbirliği içinde olmalıdırlar. Bu noktada her kurum ve kuruluş kendi çalışma anlamında gerekli olan siteleri kurmak ve/veya bu alanla ilgili başlangıç noktası olma yolunda adımlar atmalıdırlar ve ayrıca;
- İnternet erişimi olan okullar ve İnternet'e bağlanma imkanı olan öğrenci ve öğretmenlerin sayısının artırılması için teşvik edici önlemler alınmalıdır şeklinde çeşitli önerilerde bulunmuştur.

TÜBİTAK BİLTEN, (Bilgi Teknolojileri ve Elektronik Araştırma Enstitüsü) tarafından yapılan BYTK 2000 (Bilgi Teknolojileri Yaygınlık ve Kullanım Anketi) adlı araştırmaya göre; Türkiye'de bilgisayar bulunan evlerin oranı yüzde 12.3 iken üst gelir grubunun yüzde 64.7'si, alt gelir grubunun ise yüzde 2'si bilgisayar sahibidir. Bilgisayarı olmayanların yüzde 58.3'ü pahalı olduğu için, yüzde 36.2'si ihtiyaç duymadıkları için almadıklarını belirtmişlerdir. Hanelerin yüzde 20.4'ü bilgisayarı işyerinde yarım kalan işlerini tamamlamak, yüzde 20'si de oyun amacıyla kullandıklarını belirtmişlerdir. Evinde İnternet bağlantısı bulunanların oranı ise yüzde 7'dir. Her 100 kişiden 23'ü İnternet'i mesajlarını okumak, 16'sı chat yapmak için kullanmaktadır. Evde bilgisayar sahibi olma oranının en yüksek olduğu bölge Marmara iken onu Karadeniz ve İç Anadolu Bölgesi izlemektedir. Güney Doğu Anadolu'da ise bu oran yüzde 1.2'dir (Radikal, 2001).

Esgin (2000) tarafından gerçekleştirilen "Yeni bağımlılık türü: İnternet kafeler" konulu araştırmaya göre şu sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Türkiye'nin dört bir yanında çığ gibi çoğalan internet kafelere gidenlerin, yüzde 36'sı arkadaş bulmak, yüzde 14'ü de flört etmek için "chat" yaparken, yüzde 4.5'inin "şiddet" içeren oyunlar oynadığı, yüzde 20'sinin de erotik-pornografik siteleri ziyaret ettiği belirlenmiştir. İnternet kafelere gidenlerin yüzde 43'ünün chat yaptığı, yüzde 26'sının değişik bilgisayar oyunları oynadığı, yüzde 7'sinin film izlediği, yüzde 19'unun ise sörf yapmayı tercih ettiği ortaya çıkmıştır. 175 internet kafeyi kapsayan araştırmada, internet kafelere gidenler arasında 16-20 yaş grubundakiler yüzde 45.5'lik oranla ilk sırada yer almıştır. İnternet kafede geçirilen zamanın büyük bölümünde (yüzde 43) chat yapıldığı vurgulanan araştırmada, şu görüşlere yer verilmiştir: "Chat, insanların bilgisayar aracılığıyla birbirleriyle iletişim kurmasının bir yoludur. Araştırmaya katılanlar chat yapma amaçlarını; yüzde 36 oranında arkadaş bulmak, yüzde 14 oranında flört, yüzde 34 oranında sıradan konuları konuşmak, yüzde 6'da cinsellik olarak bildirmiştir." İnternet kafelerde, İnternet'e oyun oynamak amacıyla girenlerin öncelikli tercihinin "şiddet, içerikli oyunlar" olduğu kaydedilen araştırmada, deneklerin yüzde 54.5'inin şiddet içeren oyunları oynarken yüzde 22'sinin zekâ oyunlarını tercih ettiği, sporla ilgili oyunları oynayanların oranının ise yüzde 19 olduğu ortaya çıkmıştır. Şiddet içerikli oyunları oynayanlara, normal olarak gerçekleşen bir öldürme olayının "çekici" gelmediği belirtilen araştırmada, "çekici olan parçalamak, acı çektirmektir. İnternet kafelerde gerçekleştirilen üçüncü etkinliğin "İnternet'te dolaşmak" olduğu ifade edilmekte ve bunlar arasında en fazla dikkati çeken sitelerin, "erotik-pornografik siteler" olduğu belirtilmektedir. Sörfçülerin yüzde 24'ü oyun, yüzde 23'ü kültür-sanat, yüzde 20'si erotizm-pornografi sitelerini ziyaret ederken, eğitim amaçlı sitelere girenlerin oranı yüzde 4'te kalmıştır. Araştırmanın sonuç bölümünde, internet kafelerde pornografi sitelerinin bol bol ziyaret edilmesinin, internet kafe işletmecilerinin duyarsızlığından kaynaklandığı dile getirilmektedir. Yanıtlayıcıların yüzde 48'inin hemen hemen her gün internet kafelere gittiğinin bildirildiği araştırmada, birkaç günde bir gidenlerin oranı yüzde 43.5, ayda bir ya da çok nadir gidenlerin oranı ise yüzde 16'dır. "Hemen hemen her gün internet

kafeye gidenlerin yüzde 62'sinin günün 1-3 saatini, yüzde 22'sinin günün 4-5 saatini, yüzde 16'sının ise günün 5 saatinden fazlasını İnternet başında geçirdiği" belirtilmektedir (Çakıcı, 2000).

IBS araştırma ve danışmanlık şirketi'nin Türkiye genelinde yaptığı bir araştırmaya göre; Türkiye'de İnternet kullanıcılarının sayısı 2000 yılında yedi katına çıkmıştır. 1509 kişilik örneklem üzerinde yapılan bu araştırmada 12-17, 18-34 ve 35 yaş üstü olmak üzere üç ayrı yaş grubu esas alınmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki her on kişiden biri İnternet kullanmaktadır. Türkiye'de İnternet abonelerinin sayısı 2000 yılı içinde yüzde 609 oranında artış göstermiştir. Kullanıcıların yüzde 75'i İnternet'i chat yapmak, yüzde 65'i e- mail hizmetleri için kullanmaktadırlar. E- mail hizmetinden yararlananların yüzde 64'ü e- mail'i tanıdıkları ile haberleşmek için kullanmaktadır 12-17 yaş grubunda chat yapma oranı yüzde 90 iken, 35 yaş ve üstünde bu oran yüzde 63'tür. Kullanıcıların yüzde 16'sı banka işlemlerini İnternet'le yaparken, e-alışveriş yapanların oranı yüzde 6'dır. Kullanıcıların yüzde 51.5'i ise İngilizce bildiklerini belirtmişlerdir (Radikal, 2001).

2.5.2. Yurt Dışında Yapılan Bazı Araştırmalar

Warwick Business School (1998) tarafından, İngiltere'de 62 siber kafe üzerinde ankete dayalı olarak yapılan bir araştırmaya göre;

- Siber kafeler yeni kullanıcıların İnternet'le tanışmasını sağlayan ve İnternet'e erişimi artıran mekanlar olduğu,
- Siber kafelerde bulunan kullanıcıların bir çoğunun bilgisayar ve İnternet'le ilk defa bu ortamda tanıştıkları,
- İngiltere'deki İnternet kullanıcılarının çoğu erkek ve 35 yaşın altında iken, siber kafelerde erkek-kadın eşit sayıda kullanıcının olduğu bulunmuştur.

ntvmsnbc.com'da yer alan habere göre (2002), İngiltere'de yapılan bir araştırmanın sonuçları, çocukların İnternet dünyasına kitaplardan daha hakim olduğunu göstermiştir. Çünkü araştırma sonuçlarına göre, İngiliz çocuklarının

yüzde 75'i ödevlerini yaparken İnternet'ten yardım almaktadırlar. Yapılan araştırma sonuçlarına göre; çocukların yüzde 60'ı, İnternet'te sitelerin ana sayfası anlamındaki "homepage"i doğru açıklarken, kitaplarda "önsöz" ün

anlamını bilenlerin oranı ancak yüzde 9'da kalmıştır. Çocukların yüzde 38'i İngilizce'de "ciltli kitap" anlamına gelen "hardback" teriminin anlamını bilirken, yüzde 57'si ise bilgisayarın sabit diski olan "hard disk"ın ne olduğunu güçlük çekmeden anlatabilmiştir. İngiltere'de yaşları 7 ila 16 arasında değişen 1000 çocuk üzerinde NOP kamuoyu kurumu tarafından yapılan araştırmada, çocukların yüzde 25'inden azının davetiyeler üzerindeki "LCV"nin (lütfen cevap veriniz) anlamını bildiği ortaya çıkmıştır. Buna karşılık çocukların yüzde 70'i "www" nin (küresel ağ) olduğunu bilmiştir. Araştırmacılar, çocukların yarısından fazlasının da İnternet'ten aldıkları bilgiler sayesinde okuldaki başarılarını ilerlettiklerini bildirdiğine dikkat çekmiştir. Çocukların yüzde 69'u İnternet'in ödevlerini çok kolaylaştırdığını belirtmiştir.

Bakay'ın (2001:13-14) O-Sullivan ve Scott'tan aktardığına göre; yapılan araştırmada bir eğitim aracı olarak İnternet hakkında öğrencilerin izlenimlerini belirlemek amacıyla, 309 kişilik bir örneklem üzerinde çalışılmıştır. Araştırmada öğrencilere, İnternet'i niçin kullandıkları, kullanım sıklıkları, teknolojiyi kullanırken nelerden hoşlanıp hoşlanmadıkları ve İnternet becerilerini nasıl geliştirdikleri sorulmuştur. Öğrenciler İnternet'i çoğunlukla okul projeleri, kişisel iletişim ve eğlence amacı ile kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin yüzde 42'si okul ile ilgili çalışmalar için, yüzde 15'i iletişim amacı ile, yüzde 13'ü İnternet sitelerini dolaşmak (sörf) amacı ile ve yüzde 13'ü de eğlence amacı ile İnternet kullandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, araştırma örnekleme alınan öğrencilerin yüzde 93'ü İnternet'i mükemmel bir öğrenme aracı olarak tanımlamışlardır.

Bakay'ın (2001) Hakkaranien ve arkadaşlarından aktardığına göre; yapılan araştırmada Finlandiya'da ki ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin yeni bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanım becerilerini belirlemek amacıyla, 25 okulda 515 öğrenci üzerinde çalışılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin yüzde

82.9'unun evlerinde bilgisayar sahibi olduğu ve bu öğrencilerin okullarında da bilgisayar kullandıkları bulunmuştur. Öğrenciler bilgi ve iletişim teknolojilerini eğitimsel amaçlardan çok eğlence amacı ile kullanmaktadırlar. Yaşa bakılmaksızın bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğlence amacı ile kullanımı açısından erkekler ile kızlar arasında önemli farklılık bulunmuştur. Erkek öğrenciler, bilgi ve iletişim teknolojilerini eğlence amacı ile kızlardan daha fazla kullanmaktadırlar. Araştırmada, bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitimsel amaçla kullanımında ise cinsiyet açısından önemli farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin yüzde 50'sinin haftada en az bir kez bilgi ve iletişim teknolojilerini kullandıkları bulunmuştur. Öğrencilerin yüzde 20'sinden daha azı e-mail'i günlük olarak, yüzde 35'i ise haftalık olarak kullanmaktadırlar. Öğrencilerin, yüzde 40'ı haftada en az bir kez İnternet'te siteler arasında dolaşarak bilgi aramaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerine karşı tutumlar açısından bakıldığında, kızlar ile erkekler arasında önemli farklılık bulunmuş ve erkek öğrencilerin, kız öğrencilere göre bilgi ve iletişim teknolojilerine karşı daha olumlu tutumlara sahip oldukları saptanmıştır. Ancak, bu tutum farklılığı kullanım becerileri açısından önemli bulunmamıştır. Erkekler, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma becerilerinde kendilerini kızlardan daha yeterli olarak değerlendirmişlerdir. Öğrencilerin yaklaşık yüzde 60'ı bilgi ve iletişim teknolojilerini başkaları ile birlikte kullanmalarının, yalnız kullanmaktan daha eğlenceli olduğunu belirtmişlerdir. Bunların yüzde 40'ı bilgi ve iletişim teknolojilerini arkadaşları ile birlikte kullandıklarında, daha iyi öğrenme sonuçları elde ettiklerini belirtmişlerdir. Erkek öğrencilerin İnternet yeterliklerinin, kız öğrencilerinkinden daha yüksek olduğu bulunmuştur (Bakay, 2001:13-14).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması, verilerin çözümü ve yorumlanması ele alınmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimsel nitelikte olup, literatür taraması ve anket yöntemiyle kaynak gruplardan veri toplanmıştır. İlgili literatür taraması ışığında internet kafelerin toplum tarafından nasıl algılandığı, ne durumda oldukları, nasıl olmaları gerektiği, bu mekanların eğitim amaçlı olarak kullanımı, bilgi toplumu olma yolunda üstlendiği misyon ve bu mekanların etkili ve düzenli bir şekilde denetim mekanizması tesis edilerek denetlenmesinin önemi hakkında çeşitli tespitler ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Ayrıca niteliksel veriler de toplanmış ve konuyla ilgili uzman kişilerin görüşlerine yer verilmiştir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evreni; 81 il emniyet müdürlüğü şubeleri, 81 ilde faaliyet gösteren internet kafeler ve müşterileri ile 5 il (Elazığ, Diyarbakır, Malatya, Bingöl, Adıyaman) milli eğitim müdürlüğünde bulunan ilköğretim okullarından oluşmaktadır.

Araştırmanın örneklemini, Türkiye genelinde 81 ilde gönüllülerden seçilen 3 internet kafe işletmecisi ve bu internet kafelerde bulunan gönüllü müşterilerden seçilen 5 kişi, 81 il emniyet müdürlüğü (bilgi işlem, silah ruhsat ve tebligat, asayiş, çocuk şube müdürleri ile sorumluluk bölgesinde en çok internet kafe işletmecisi bulunan 1 polis merkezi amiri) yetkilileri ve 5 il (Elazığ, Diyarbakır, Malatya, Bingöl, Adıyaman) milli eğitim müdürlüğünde görevli, 15 ilköğretim okulu müdürü ve bu okulların müdür yardımcıları oluşturmuştur. Ayrıca, internet kafeler konusunda İnternet Üst Kurulu üyelerinin görüşlerine yer

verilmiştir. Tablo 2'de anket uygulanan grupların toplam anket sayıları görülmektedir.

Tablo 2: Anket uygulanan grupların, planlanan ve dönen anket sayıları

ANKET ADI	İL SAYISI	KAFE SAYISI	MÜŞTERİ/ŞUBE/OKUL İDARECİSİ SAYISI	PLANLANAN ANKET SAYISI	DÖNEN ANKET SAYISI
Milli Eğitim Okul İdarecileri Anket Formu	5	-	5*30	150	197
Emniyet Müdürlüğü Anket Formu	81	-	5*81	405	391
İnternet Kafe İşletmecisi Anket Formu	81	81*3	-	243	340
İnternet Kafe Müşteri Anket Formu	81	81*3=243	243*5	1215	1820
ANKET GENEL TOPLAMI				2013	2748

Not: Bütün anketler için (Milli eğitim okul idarecileri anket formu, emniyet yetkilileri anket formu, internet kafe işletmecisi anket formu ve internet kafe müşteri anket formu) ilgililerince belirtilen sayıdan daha fazla anket doldurabilecekleri bildirilmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında, internet kafe işletmecileri, internet kafelerin denetimlerini gerçekleştirmek durumunda bulunan emniyet yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerine internet kafe değerlendirme-denetleme formları geliştirmek amacıyla, evet/hayır şeklinde sorulardan oluşan anket formu oluşturulmuştur (Ek-16). Bunun yanında araştırmaya katılan tüm gruplar hakkında, (İnternet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet yetkilileri ve milli eğitim okul idarecileri) kişisel bilgilerin yanı sıra; İnternet kullanımı, İnternet'in algılanması, internet kafelerin mevcut durumu, internet kafelerden yararlanma, İnternet ve eğitim amaçlı kullanımı, internet kafeler ve eğitim boyutu, internet kafelerin denetlenmesi konularında görüşler almak amacıyla anket formları geliştirilmiştir.

Anket formları geliştirilmeden önce Elazığ ilinde; emniyet ve milli eğitim müdürlüklerinin koordinesinde internet kafeler konusunda anket hazırlanmış ve internet kafelere gelenlerin kişisel özelliklerinin yanı sıra, eğitim durumları, ekonomik durumları, hangi sıklıkta internet kafeye geldikleri, internet kafeye geliş amaçları, internet kafelerden beklentileri, İnternet'in genel değerlendirmesi ve eğitim boyutu gibi konularda 5 internet kafede, 37 müşterinin görüşleri alınmıştır. Ayrıca, internet kafe işletmecilerinin görüşleri alınmış ve doğal gözlemlerde bulunulmuştur. Böylece, internet kafeler konusunda çeşitli konuların yer aldığı bir anket uygulaması ve doğal gözlem yöntemiyle bilgiler toplanmış ve bir deneme uygulaması gerçekleştirilmiştir.

İnternet ve eğitim, uzaktan eğitim, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin eğitime etkisi, eğitim teknolojisindeki gelişmeler, eğitimde yeni teknolojiler ve eğitsel özellikleri, internet kafeler, Türkiye'de internet kafeler, dünyada internet kafeler, internet kafelerle ilgili genel sorunlar, internet kafelerle ilgili yaşanan örnek olaylar, internet kafeler ve eğitim boyutu, internet kafelerle ilgili genelge, internet kafelerin denetlenmesi boyutu konularında literatür taraması ve anket yoluyla bilgiler toplanmıştır.

Ayrıca; İnternet ve eğitim, uzaktan eğitim, ülkemizde İnternet'in durumu, internet kafelerin kullanım amaçları ve mevcut durumu, internet kafeler üzerinde çeşitli bakış açıları ile yapılan yurt içi ve yurt dışı yapılan çalışmalar incelenmiştir.

İnternet Üst Kurulu üyesi ve Bilkent Üniversitesi'nde görevli Doç.Dr. Mustafa AKGÜL'ün 8 Kasım 2002 tarihinde yapılan görüşme ile ülkemizde İnternet'in genel durumu, İnternet kullanımı ve algılanışı, İnternet ve yasal düzenlemeler, internet kafeler ve yasal düzenlemeler, İnternet ve eğitim, internet kafeler ve eğitim boyutu, internet kafeler ve denetlenmesi boyutu, internet kafelerle ilgili sorunlar, internet kafelerin sınıflandırılması gibi çeşitli konularda görüşleri alınmıştır. Ayrıca TİEV (Tüm İnternet Evleri) derneği üyelerinin, e-mail yoluyla görüşleri alınmıştır.

3.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Anket sonucu ve doğal gözlem yoluyla elde edilen bulgular; frekans, yüzde, aritmetik ortalama, korelasyon, kay kare (chi-square), t testi ve varyans analizi tekniklerinden yararlanarak çözümlenmiştir. Bunun yanında niteliksel veri olarak internet, bilişim ve eğitim konularında konuyla ilgili uzman kişilerin görüşlerine yer verilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. İnternet Kafe İşletmecilerine ve Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde araştırma kapsamında, internet kafe işletmecilerine düzenlenen ankete katılan kişilerle ilgili veriler aşağıdaki amaçlar doğrultusunda ele alınmış ve sunulmuştur.

- 4.1.1. İnternet kafe işletmecilerinin eğitim düzeyleri, cinsiyet ve yaş dağılımları nasıldır?
- 4.1.2. İnternet kafe işletmeciliği yapma süreleri, görevli bulundurma durumları ve internet kafe açma nedenleri nelerdir?
- 4.1.3. İnternet kafede aile bölümü bulunmakta mıdır?
- 4.1.4. İnternet kafeye ait web sayfası bulunmakta mıdır?
- 4.1.5. İnternet kafe işletmecileri, web adreslerini hangi yöntemlerle elde etmektedirler?
- 4.1.6. İnternet kafe işletmecileri eğitim, kültür, bilgi amaçlı web sayfası adreslerini müşterilerine bildirmekte midirler?
- 4.1.7. İnternet kafe işletmecilerinin İnternet hizmeti sunarken karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- 4.1.8. İnternet kafe işletmecilerinin mesleki sorunları bulunmakta mıdır?
- 4.1.9. İnternet kafe işletmecilerine göre, internet kafeye gelenlerin yaş ve cinsiyet dağılımları nasıldır?
- 4.1.10. İşletmecilere göre müşteriler, internet kafeye yoğun olarak hangi zaman dilimlerinde gelmektedirler?
- 4.1.11. İşletmecilere göre müşteriler internet kafeye genel olarak yalnız mı ya da başkalarıyla mı gelmektedirler?

4.1.1. İnternet Kafe İşletmecilerinin Eğitim Düzeyleri, Cinsiyet ve Yaş Dağılımları

İnternet kafe işletmecilerinin eğitim düzeylerinin çoğunluğunu yüzde 44,2 ile ortaöğretim düzeyi oluşturmaktadır. Bunu, yüzde 39,6 ile yükseköğretim düzeyi izlemektedir. İnternet kafe işletmecilerinin büyük çoğunluğunu yüzde 92,9 ile erkekler oluşturmaktadır ve grubun yüzde 72'si 18-31 yaş grubu arasında yer almaktadır.

4.1.2. İnternet Kafe İşletmeciliği Yapma Süreleri, Görevli Bulundurma Durumları ve Kafe Açma Nedenleri

İnternet kafe işletmecileri, ağırlıklı olarak yüzde 43,3 ile 3-4 yıl arasında internet kafe işletmeciliği yapmaktadır. Bunu, yüzde 33,6 ile 1-2 yıl arası ve yüzde 18,3 ile bir yıldan az süreleri izlemektedir. İnternet kafe işletmecileri, internet kafede yüzde 36,1 oranında bir görevli, yüzde 39,7 oranında iki görevli, yüzde 24,2 oranında ise üç görevli bulundurmaktadırlar. İnternet kafe işletmecileri; öncelikle ticari amaçlı olarak, daha sonra ise teknolojiye olan merak ve ilgilerinden dolayı bu mekanları açtıklarını belirtmektedirler.

4.1.3. İnternet Kafede Aile Bölümü Bulunma Durumu

İnternet kafe işletmecileri, internet kafe içerisinde genel olarak yüzde 75,5 oranında aile bölümü oluşturmamışlardır. Aile bölümü oluşturanların oranı ise yüzde 24,5'tir. İnternet kafeleri yoğun olarak kullanan öğrencilerin ve gençlerin, bu mekanlara anne-babalarıyla gelebilmeleri için, aile bölümü oluşturulmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Kraut ve diğerleri (2000), çocuklar ve gençlerin, diğer aile üyelerinin teknoloji ile tanışması ve teknolojiyle yakından buluşmaları aşamasında önemli roller üstlendiklerini belirtmiştir.

4.1.4. Web Sayfası Bulunma Durumu

İnternet kafe işletmecilerinin yüzde 20,5 oranında web sayfaları mevcut bulunmakla beraber, yüzde 54,1'inde ise internet kafeye ait web sayfaları bulunmamaktadır. Yüzde 25,4 oranında da, internet kafeye ait web sayfaları hazırlanma aşamasında bulunmaktadır.

İnternet kafe işletmecilerinin internet kafeye ait bir web sitesi açmalarının; müşterilerine yardımcı olmaları ve onlara rehberlik etmeleri konusunda oldukça büyük faydalar sağlayacağı düşünülmektedir.

4.1.5. Yeni Web Adreslerini Elde Etme Biçimleri

İnternet kafe işletmecileri, yeni web adreslerini müşterilerinin hizmetine öncelikli olarak yüzde 29,1 oranında arama motorlarını kullanarak sunmaktadırlar. Daha sonra ise, yüzde 19,4 oranında arkadaş çevrelerinden istifade etmektedirler. Bunu yüzde 17,1 oranı ile kitap/magazin/dergiler takip etmektedir.

İnternet kafe işletmecilerinin, genel olarak yeni web adreslerini müşterilerinin hizmetine sunma gayreti içerisinde oldukları görülmektedir. Bu durum, bilgi toplumu olma yolunda oldukça olumlu bir durum ve gelişmedir.

4.1.6. İnternet Kafe İşletmecilerinin Eğitim, Kültür, Bilgi Amaçlı Web Sayfası Adreslerini Müşterilerine Bildirme Durumları

İnternet kafe işletmecileri, eğitim-kültür-bilgi amaçlı web sayfası adreslerini müşterilerine ağırlıklı olarak yüzde 74,8 oranında bildirmektedirler. Buna karşın yüzde 25,2'si, müşterilerine böyle bir bilgi sunmamaktadır. İnternet kafe işletmecilerinin, müşterilerine genel olarak böyle bir hizmet sunmaları, bu mekanların eğitim amaçlı kullanımına katkı sağlayacaktır. Genel olarak, bu mekanlara öğrencilerin geldiği göz önüne alındığında, müşterilere yardımcı olmak açısından bu durum çok olumlu bir faaliyet olacaktır.

4.1.7. İnternet Hizmeti Sunulurken Karşılaşılan Sorunlar

İnternet kafe işletmecilerinin İnternet hizmeti verirken karşılaştıkları sorunlar hakkında görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 3'te görülmektedir.

TABLO 3: İnternet Kafe İşletmecilerinin İnternet Hizmeti Verirken Karşılaştığı Problemler

Karşılaşılan sorunlar	f	%
Kullanıcılar tarafından genelgeye uygun hareket edilmemesi	115	16,1
İnternet servis sağlayıcılar yetersiz	225	31,3
İnternet kafeye gelen bazı kişilerden rahatsız oluyorum	59	8,3
Kullanıcılar tarafından bilgisayarlarım sık sık bozuluyor	215	29,9
Kullanıcılara destek sağlayacak nitelikli eleman eksikliğimiz var	65	9,1
Diğer	39	5,3
Toplam	718*	100,0

* Araştırmaya katılanlar bu soruda en fazla 3 seçenek işaretlemişlerdir.

İnternet kafe işletmecilerine göre, İnternet hizmeti verirken karşılaşılan sorunların başında yüzde 31,3 oranında İnternet servis sağlayıcılarının yetersizliği gelmektedir. Ancak, Türk Telekom yetkililerinin görüşlerine göre ise, İnternet servis sağlayıcıları yeterli düzeyde bulunmakla beraber, internet kafe işletmecilerinin İnternet altyapı teknolojisi konusunda genel olarak bilgi eksikliği bulunmaktadır. Karşılaşılan sorunların başında gelen, İnternet servis sağlayıcılarının yetersizliğini, kullanıcılar tarafından bilgisayarların sık sık bozulması yüzde 29,9 oranında izlemektedir. Kullanıcılar tarafından genelgeye uygun hareket edilmemesi ise, yüzde 16.1 oranında İnternet hizmeti verirken karşılaşılan sorunlar arasındadır.

İnternet kafe müşterilerinin de, internet kafelerde İnternet hizmeti alırken, İnternet hızı konusunda sorunlar yaşadıklarını belirtmeleri, bu konuda sorun olduğunu ve çözüm yollarının bulunması gerektiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Genel olarak bu konudaki eğitim faaliyetlerinin ve bilgisayar okur yazarlığının artması ile yaşanan sıkıntıların en aza ineceği düşünülmektedir.

4.1.8. İnternet Kafelerin Mesleki Sorunları

İnternet kafe işletmecileri; ağırlıklı olarak yüzde 48,2 oranında internet kafelerin mesleki sorunlarının çok olduğu fikrine katılmaktadır. Yüzde 13,5 oranında ise mesleki sorunlarının çok olmadığı fikrine katılmaktadırlar. Kısmen ölçüsünde internet kafelerin mesleki sorunlarının çok olduğu fikrine katılanların oranı ise yüzde 38,3'tür. İnternet kafe işletmecilerinin mesleki sorunları genel olarak, kullanıcıların genelge hükümlerine uymak istememeleri, İnternet hızı konusunda yaşadıkları sıkıntılar, internet kafe açılış ve kapanış saatleri, kafe içerisinde müşteriler tarafından sigara içilme talebinin sıklığı ve denetlemenin sıklığı olarak nitelendirilebilir.

İnternet kafe işletmecilerinin; ağırlıklı olarak mesleki sorunlarının çok olduğu fikrine katılmaları, bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlarca düzenlemeler ve iyileştirmeler yapılması gerektiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

4.1.9. İnternet Kafe İşletmecilerine Göre, İnternet Kafeye Gelenlerin Yaş ve Cinsiyet Dağılımları

İnternet kafe işletmecilerinden, internet kafeye gelen müşterilerin yaş grupları dağılımı hakkındaki görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4'te görülmektedir.

TABLO 4: İnternet Kafe İşletmecilerine Göre İnternet Kafeye Gelen Müşterilerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş grupları	f	%
12-16 yaş	17	5,1
17-21 yaş	202	59,8
22-25 yaş	111	32,9
26-29 yaş	6	1,7
30 ve yukarısı	2	0,5
Toplam	338	100,0

İnternet kafe işletmecilerine göre, internet kafeye gelen müşteriler genel olarak yüzde 59,8 oranında 17-21 yaş grubunda bulunmaktadır. Bunu yüzde 32,9 ile 22-25 yaş grubu izlemektedir. 12-16 yaş grubundaki müşterilerin oranı ise yüzde 5,1'dir. 26 yaş ve üzerinde bulunan müşterileri yüzde 2,2 oranında bulunmaktadır.

İnternet kafeye gelen müşterilerin, ağırlıklı olarak 17-21 yaş grubunda bulunmaları, bu mekanlardan daha çok öğrencilerin yararlandığını göstermektedir. Daha çok öğrenci müşterilerin kullanımına açık olan bu mekanların, öğrencilerin eğitim süreci içerisinde eğitim amaçlı olarak kullanıma müsait olacak şekilde hizmet vermeleri, bilgi toplumuna giden yolda büyük katkılar sağlayacaktır. Bu nedenle, internet kafe işletmecilerine de oldukça önemli sorumluluklar düşmektedir.

İnternet kafe işletmecilerinden, internet kafeye gelenlerin cinsiyet dağılımları hakkındaki görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 5'te görülmektedir.

TABLO:5 İnternet Kafe İşletmecilerine Göre İnternet Kafeye Gelen Müşterilerin Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet grupları	f	%
Erkek	314	92,9
Kadın	24	7,1
Toplam	338	100,0

İnternet kafe işletmecilerine göre internet kafelere, yüzde 92,9 gibi büyük bir oranda erkek müşteriler gelmektedir. Bayan müşterilerin oranı ise yüzde 7,1 ile erkek müşterilere göre oldukça az bulunmaktadır.

İnternet kafe işletmecilerinin; internet kafelerinde, genel olarak aileler için ayrı bir bölüm oluşturmamaları da, bu mekanların bayanlar tarafından daha az kullanılmasına etken olabileceği düşünülmektedir. Buna göre, İnternet kullanımının bayanlar bazında da artırılmasını sağlayacak düzenlemeler yapılması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. İngiltere'de Warwick Business

School (1998) tarafından 62 siber-kafe üzerinde ankete dayalı olarak yapılan araştırmada siber kafelerde erkek-kadın eşit sayıda kullanıcının olduğu bulunmuştur. Bu durum, ülkemizdeki erkek-kadın internet kafe kullanıcı oranı ile zıtlık göstermektedir. Yapılacak olan, düzenleme ve etkinliklerle internet kafelerden verimli bir şekilde erkek-kadın herkesin faydalanması sağlanmalıdır.

4.1.10. İşletmecilere Göre, Müşterilerin İnternet Kafeye Yoğun Olarak Geldikleri Zaman Dilimleri

İnternet kafelerin yoğunluk kazandığı zaman dilimleri hakkında, İnternet kafe işletmecilerinin görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 6'da görülmektedir.

TABLO 6: İnternet Kafe İşletmecilerine Göre, İnternet Kafelerin Yoğunluk Kazandığı Zaman Dilimleri

İnternet kafe kullanım zaman dilimleri	f	%
Hafta içi 09-17 arası	35	10,4
Hafta içi 17-24 arası	66	19,5
Hafta sonları 09-17 arası	146	43,2
Hafta sonları 17-24 arası	71	21,0
Diğer	20	5,9
Toplam	338	100,0

İnternet kafe işletmecilerine göre genellikle internet kafeler, yüzde 43,2 oranında hafta sonları 09-17 arası zaman diliminde yoğunluk kazanmaktadır. Bunu, yüzde 21,0 oranında hafta sonları 17-24 saatleri arası ve yüzde 19,5 oranında hafta içi 17-24 saatleri arası kullanımlar takip etmektedir. Bu bulgular, Bakay'ın (2001) araştırmasında yer alan, öğrencilerin yüzde 69.4'ünün tatillerde ve hafta sonlarında, yüzde 22'sinin ise akşam saatlerinde internet kafelere gittiklerinin tespit edilmesi bulgusu ile paralellik arz etmektedir.

İnternet kafelerden daha çok öğrencilerin istifade ettiği bulgusu göz önüne alındığında, hafta sonları 09-17 saatleri arası bu mekanların daha yoğun olarak kullanılması normal olarak görülmektedir. İnternet erişimi konusunda,

internet kafe işletmecilerinin; internet kafelerin, daha fazla süreyle ya da 24 saat açık olması istekleri göz önüne alınarak düzenlemeler yapılabilir. İnternet hizmetlerinin sürekli olarak verilebilmesini temin amacıyla, nöbetçi eczaneler örneğinde olduğu gibi, her gün 24 saat bir internet kafe, belirlenecek olan düzenlemelerle müşterilere hizmet verebilir.

4.1.11. İşletmecilere Göre, Müşterilerin İnternet Kafeye Yalnız ya da Başkalarıyla Gelme Durumları

İnternet kafe işletmecilerine göre müşteriler, yüzde 65,9 oranında internet kafeye arkadaşlarıyla birlikte gelmektedirler. Bir arkadaşıyla gelenlerin oranı ise yüzde 18,9'dur. İnternet kafe'ye yalnız gelmeyi tercih edenlerin oranı da yüzde 13,5'tir. Elazığ ilinde internet kafelerle ilgili yapılan araştırma bulgularına göre, internet kafeye gelenlerin yüzde 67'si arkadaşıyla, yüzde 32'si ise yalnız bu mekanlara gelmektedir (Elazığ Valiliği, 2001). İki araştırmanın bulguları arasında paralellik olduğu görülmektedir.

İnternet kafe işletmecilerine göre, internet kafeye aileler yüzde 58,7 oranında arada bir gelmektedir. Sık sık gelenlerin oranı ise yüzde 21,2'dir. Çok nadir olarak gelenler ise yüzde 20,1'lik oranı kapsamaktadır.

Müşterilerin İnternet kafelere, genel olarak arkadaşlarıyla birlikte gelmeleri bu mekanların sosyolojik boyutu ile de değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Ailelerin de, bilgi hazinesi olan İnternet hizmetlerinin verildiği internet kafelerden yararlanması yolunda etkili çalışmalar yapılmalı ve çeşitli yöntemlerle İnternet kullanımının yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

4.2. İnternet Kafe Müşterilerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde, araştırma kapsamında internet kafe müşterilerine düzenlenen ankete katılan kişilerle ilgili veriler, çeşitli amaçlar doğrultusunda ele alınmış ve sunulmuştur.

- 4.2.1. Cinsiyet, eğitim ve yaş dağılımları nasıldır?
- 4.2.2. Toplumdaki konumları nasıldır?
- 4.2.3. Ekonomik durumları nasıldır?
- 4.2.4. Günlük harçlık miktarı ile internet kafede bulunma süreleri arasında ilişki bulunmakta mıdır?
- 4.2.5. Bilgisayar ve İnternet bağlantısı bulunmakta mıdır?
- 4.2.6. İnternet kafe ücretlerini nasıl değerlendirmektedirler?
- 4.2.7. İnternet'e erişim kaynakları nelerdir?
- 4.2.8. Ne zamandan beri İnternet kullanmaktadırlar?
- 4.2.9. Ne zamandan beri internet kafeye gitmektedirler?
- 4.2.10. İnternet kafeye gittiklerinde, ne kadar süre kalmaktadırlar?
- 4.2.11. Müşterilerin İnternet ortamına katılmasına etki eden faktörler nelerdir?
- 4.2.12. İnternet kullanırken karşılaştıkları zorluklar nelerdir?
- 4.2.13. Müşterilerin İnternet kullanmaya başladıklarından beri hayatlarında meydana gelen değişiklikler nelerdir?
- 4.2.14. İnternet kafe müşterileri, İnternet kullanımını bırakmayı düşünmekte midirler?
- 4.2.15. İnternet kafe müşterileri, internet kafelerde herhangi bir olayla karşılaşmış mıdırlar?
- 4.2.16. İnternet kafe müşterileri, yeni web adreslerine nasıl ulaşmaktadır?
- 4.2.17. İnternet kafe müşterilerinin İnternet'te aradıkları bilgiye Türkçe kaynaklardan ulaşabilme oranı nedir?
- 4.2.18. İnternet kafe müşterileri, okuldaki başarı durumlarına İnternet kullanımının olumlu etki yaptığı fikrine katılmakta mıdır?
- 4.2.19. İnternet, okul hayatında öğrencilere yardımcı olmakta mıdır?

4.2.1. Cinsiyet, Eğitim ve Yaş Dağılımları

İnternet kafe müşterileri, ağırlıklı olarak yüzde 86,4 oranında erkeklerden oluşmaktadır. Bu bulgu Bakay'ın (2001), İnternet'i kullanma oranı kız öğrencilerde yüzde 31,8'dir, bu oran erkek öğrencilere göre daha düşüktür şeklindeki araştırma sonucu ile benzersiz paralellik teşkil etmektedir.

İnternet kafe müşterileri, yüzde 37,8 oranında genel olarak 21-25 yaş ve yine yüzde 37,8 ile 16-20 yaş arasında bulunmaktadır. Bunu, yüzde 15,7 oranında 26-30 yaş arasında bulunanlar izlemektedir. Bu bulgu; internet kafe işletmecilerinin yaş konusundaki görüşleri ile, Elazığ ilinde internet kafelerle ilgili yapılan araştırma bulguları ile (Elazığ Valiliği, 2001) ve Warwick Business School (1998) tarafından yapılan araştırmada elde edilen İngiltere'deki İnternet kullanıcılarının 35 yaşın altında olduğu sonucu ile paralellik arz etmektedir.

Araştırma sonucunda elde edilen, internet kafe müşterilerinden 16-20 yaş arasında bulunanların yüzde 37,8 oranında bulunması bulgusu ile Çakıcı'nın (2000), internet kafelere gidenler arasında 16-20 yaş grubundakilerin yüzde 45,5 oranında bulunması bulgusu benzerlik göstermektedir.

Araştırma sonucunda elde edilen, 16-25 yaş arasında bulunan internet kafe müşterilerinin oranının yüzde 75,6 olduğu bulgusu ile Dikici'nin (2001), İnternet kullanıcılarının yüzde 59'unun 15-24 yaşları arasındaki genç kesim olduğu bulgusu paralellik oluşturmaktadır.

İnternet kafe müşterileri, ağırlıklı olarak yüzde 46,9 oranında yükseköğretim düzeyinde öğrenim görmüşlerdir. Bunu, yüzde 38,7 ile ortaöğretim düzeyinde bulunanlar izlemektedir. İlköğretim düzeyinde bulunanların oranı ise yüzde 7,3'tür. Bunu da, yüzde 4,6 ile okur-yazar durumunda bulunanlar izlemektedir. İnternet kafe müşterileri, yüzde 2,5 oranında ise yüksek lisans, doktora düzeyinde bulunanlardan oluşmaktadır.

Elde edilen bulgulara göre, internet kafelere çoğunlukla erkekler gelmekte ve öğrenim düzeyi arttıkça internet kafeye gelme oranı da artmaktadır. Bu sonuca göre, eğitim süreci içerisinde öğrencilere bilgisayar ve İnternet konusunda eğitimler verilmesinin İnternet kullanımında önemli olduğu ve internet kafelerden yararlanmada büyük faydalar getireceği düşünülmektedir.

Ayrıca internet kafe işletmecilerinin; öğrencilerin, öğretmenleri nezaretinde zaman zaman internet kafelere *dijital kütüphaneler* getirilerek bu mekanlarda İnternet ile tanıştırılmaları, İnternet üzerinde eğitim amaçlı çalışma ve araştırma yapmalarını önermeleri de, eğitim süreci içerisinde *öğrenci-İnternet* bütünleşmesinin sağlanması aşamasında önemli bir yaklaşımdır.

4.2.2. Toplumdaki Konumları

İnternet kafe müşterilerinin toplumda buldukları konumları ile ilgili veriler, Tablo 7'de görülmektedir.

TABLO 7: İnternet Kafe Müşterilerinin Toplumdaki Konumları

Müşterilerin toplumdaki konumları	f	%
Öğrenci	920	52,4
İşsiz	90	5,1
Serbest meslek	193	11,0
Devlet memuru	169	9,6
Emekli	8	0,5
İşçi	69	3,9
Esnaf	94	5,4
Üniversiteye hazırlık	129	7,4
Diğer	82	4,7
Toplam	1754	100,0

İnternet kafe müşterilerinin, toplumdaki konumları Tablo 7'de görülmektedir. Buna göre, müşterilerin büyük çoğunluğunu yüzde 52,5 oranında öğrenciler oluşturmaktadır. Bunu, yüzde 11,0 oranında serbest meslek mensupları ve yüzde 9,6 oranında devlet memurları izlemektedir. İnternet kafe işletmecilerinin, internet kafeye gelen müşterilerin yaşları hakkındaki görüşleri ile internet kafe müşterilerinin yaş düzeyleri (17-21 yaş) bulguları; internet kafe

müşterilerinin, genellikle öğrencilerden oluştuğu bulgusunu doğrulamaktadır. Yine İnternet kafe müşterilerinin, büyük çoğunluğunun yüzde 52,5 öğrencilerden oluşması bulgusu, Bakay'ın (2001) öğrencilerin yüzde 63,4'ü internet kafelere gitmektedir şeklindeki araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir.

4.2.3. Ekonomik Durumları

İnternet kafe müşterilerinin büyük çoğunluğu yüzde 51,9 oranında çalışmamaktadır. Yüzde 17,1'lik bölümünün aylık gelir düzeyi ise 250 milyon lira'dan azdır. Bunu, yüzde 15,1 oranında aylık gelir düzeyi 251-500 milyon lira arasında bulunanlar izlemektedir. 501-750 milyon lira arası aylık gelir düzeyi bulunan müşterilerin oranı ise yüzde 10,1'dir.

İnternet kafe müşterilerinin **ailelerinin, aylık gelir miktarı** ise yüzde 33,0 oranında 251-500 milyon lira arasındadır. Bunu yüzde 27,3 oranında 501-750 milyon lira arası gelir düzeyinde bulunanlar izlemektedir. 750 milyon'dan fazla aylık gelir miktarı bulunan ailelerin oranı ise yüzde 22,3'tür.

İnternet kafe müşterilerinin eline geçen **günlük harçlık miktarı** ağırlıklı olarak yüzde 35,1 oranında 3-5 milyon lira arasındadır. Bunu yüzde 31,2 ile 2 milyon liradan az günlük harçlık miktarı bulunanlar izlemektedir. 6-10 milyon lira arası günlük harçlık miktarı bulunanların oranı yüzde 19,4 iken, 11 milyon ve daha fazla harçlığı bulunanların oranı ise yüzde 14,3'tür. Elazığ Valiliği'nin koordinesinde (2001) gerçekleştirilen anket sonuçlarına göre de, müşterilerin yüzde 43'ünün 1-2 milyon arası, yüzde 21'inin 2-3 ve 3-5 milyon arası günlük harçlık miktarı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonucu elde edilen bulgular ile, TÜBİTAK BİLTEN Bilgi teknolojileri ve elektronik araştırma enstitüsü tarafından yapılan BYTK 2000 (Bilgi teknolojileri yaygınlık ve kullanım anketi) adlı araştırmada elde edilen bilgisayarı olmayanların yüzde 58,3'ünün pahalı olduğu için bilgisayar alamadıklarını belirtmeleri şeklindeki bulgu paralellik arz etmektedir (Radikal, 2001).

Andiç'te (2002), Türkiye'de kişisel bilgisayar sahipliği düşük oranda olduğu için vatandaşların önemli bir bölümüne İnternet'e evinde kendi bilgisayarından erişme yolunun kapalı olduğunu belirtmektedir.

İnternet kafe müşterilerinin büyük çoğunluğunun çalışmaması ve ailelerinin aylık gelir düzeyinin ağırlıklı olarak düşük olması ve dolayısıyla da, müşterilerin eline geçen günlük harçlık miktarının doğal olarak düşük olması nedenleriyle; genel olarak müşteriler İnternet hizmetlerini internet kafelerden almakta ve genellikle internet kafede bir-iki saat arası vakit geçirmektedirler.

4.2.4. Günlük Harçlık Miktarı ile İnternet Kafede Bulunma Süresi Arasındaki İlişki

Araştırma sonuçlarına göre internet kafe müşterileri, internet kafeye gittiğinde yüzde 53,2 oranında bir-iki saat arası vakit geçirmektedir. Elazığ Valiliği'nin koordinesinde (2001) gerçekleştirilen anket sonuçlarına göre de, internet kafede müşterilerinin yüzde 70'i bir-iki saat, yüzde 16'sı ise iki-üç saat bu mekanlarda zaman geçirmektedir. Buna göre, internet kafe müşterilerinin günlük harçlık miktarı ile internet kafede bulunma süresi arasında anlamlı bir ilişki olduğu düşünülmektedir.

SPSS'te yapılan korelasyon çözümlemesine göre günlük harçlık miktarı ile, internet kafede geçirilen süre arasında $r=0,12$ düzeyinde pozitif bir ilişki bulunmuştur. Ancak, SPSS verilerine göre $p<0,01$ düzeyinde anlamlı olduğu ifade edilmesine karşın bu ilişkinin yeterince yüksek bir ilişki olduğu söylenemez.

4.2.5. Bilgisayar ve İnternet Bağlantısı Bulunma Durumu

İnternet kafe müşterilerinin yüzde 73,9 gibi yüksek bir oranda kendilerine ait bir bilgisayarı bulunmamaktadır. Yüzde 26,1 oranında ise kendilerine ait bilgisayarları bulunmaktadır. Ülkemizde durum böyle iken, bilgisayara sahip

olma oranının en yüksek olduğu ülkeler ise teknolojiyi elinde bulunduran ve kullanan Amerika ve AB ülkeler olmuştur.

Yine, internet kafe müşterilerinin yüzde 81,9 gibi büyük bir oranda kendilerine ait bir İnternet bağlantısı bulunmamaktadır. Yüzde 18,1 oranında ise kendilerine ait İnternet bağlantısı bulunmaktadır. Müşterilerin, internet kafeye gelme düzeyinin artmasında, kendilerine ait bilgisayarlarının ve İnternet bağlantılarının yeterli seviyede olmamasının yanı sıra, genel olarak ekonomik koşulların etkili olduğu görülmektedir.

Araştırma sonucunda elde edilen, internet kafe müşterilerinin yüzde 73,9 gibi büyük bir oranda kendilerine ait bir bilgisayarı bulunmadığı ve internet kafe müşterilerinin yüzde 81,9 oranında kendilerine ait bir İnternet bağlantısı bulunmadığı bulguları ile Veri Araştırma A.Ş.'nin "Bilgisayar ve İnternet Araştırma" raporunda belirtilen Türkiye'de 20 bin ve üzeri nüfuslu yerleşim birimlerindeki hanelerin yüzde 8'inde bilgisayar bulunduğu şeklindeki bulgular (Dikici ,2001) paralellik göstermektedir.

4.2.6. İnternet Kafe Ücretlerinin Durumu

İnternet kafe müşterilerinin, internet kafe ücretleri hakkında görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 8'de görülmektedir.

TABLO 8: İnternet Kafe Müşterilerinin, İnternet Kafe Ücretlerini Değerlendirme Durumları

İnternet kafe ücretlerini yüksek buluyor musunuz?	f	%
Evet	600	36,8
Kısmen	471	28,9
Hayır	558	34,3
Toplam	1629	100,0

İnternet kafe müşterilerinin, internet kafe ücretlerini değerlendirme durumları, Tablo 8'de görülmektedir. Buna göre, internet kafe müşterileri

internet kafe ücretlerini 36,8 oranında yüksek bulmakta, yüzde 34,3 oranında ise yüksek bulmamaktadırlar.

İnternet kafe müşterilerinin, internet kafe ücretlerini ekonomik koşullar göz önüne alındığında yüksek bulması doğal olarak karşılanabilir. Ancak, Türk Telekom ve ilgili devlet kurum ve kuruluşlarınca İnternet ücretlerinin makul seviyelerde tutulması, İnternet kullanımının yaygınlaştırılması açısından önem teşkil etmektedir. Bu şekilde internet kafe işletmecilerinin de, müşterilerine daha kaliteli hizmet sunması beklenmektedir.

Bu konuda Akgül (2002), internet kafelerin ticari amaçlı işletmeler olduğundan dolayı, buradaki hizmetlerin daha kaliteli olması gerektiğini belirtmekte ve internet kafeleri boğmamak kaydıyla, ticari amaçla hizmet vermelerinde yarar olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca, internet kafelerin yaygınlaştırılması ve kaliteli hizmet vermelerinin sağlanması gerektiğininde belirtmektedir. Ayrıca; www.cafelerbirligi.com ve www.tiev.net web adresi üzerinden yayın yapan Tüm İnternet Evleri ve Akgül (2002), İnternet servis sağlayıcıları ve Telekom tarafından İnternet ücretlerinin düşürülmesi gerektiğini belirtmektedir.

4.2.7. İnternet'e Erişim Kaynakları

İnternet kafe müşterilerinin, İnternet'e erişim kaynakları hakkındaki görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 9'da görülmektedir.

TABLO 9: İnternet Kafe Müşterilerinin, İnternet'e Erişim Kaynakları

İnternet'e erişim kaynakları	f	%
Ev	178	10,2
Resmi kurumlardan	46	2,6
Arkadaşımdan	101	5,8
Okul/Üniversite	101	5,9
İnternet kafelerden	1295	74,0
Özel kurumlardan	30	1,5
Toplam	1751	100,0

İnternet kafe müşterileri, İnternet'e ağırlıklı olarak yüzde 74,0 oranında internet kafelerden erişimde bulunmaktadır. Bunu yüzde 10,2 ile evlerden bağlanma ve yüzde 5,9 ile okul/üniversite çevresi izlemektedir. Bu bulgu, müşterilerin kendi bilgisayarlarının ve İnternet bağlantılarının yetersiz olması ve müşterilerin ekonomik durumları hakkındaki bulgular ile paralellik göstermektedir. Elde edilen verilere göre, internet kafelerin uzun yıllar toplumsal hayatta yerini alacağından söz edilebilir.

Araştırma sonuçlarına göre, internet kafe müşterilerinin İnternet'e; ağırlıklı olarak yüzde 74,0 oranında internet kafelerden, yüzde 10,2 ile evlerden ve yüzde 5,9 ile okul/üniversite çevresinden erişimde buldukları bulguları; Bakay'ın (2001), İnternet'e; öğrencilerin yüzde 49.1'i kafelerden, yüzde 47.2 si evinden bağlanırken, yüzde 3.7 gibi az bir bölümü okuldan bağlanmaktadır bulguları ile **evlerden İnternet'e bağlanma** konusu hariç genel olarak paralellik göstermektedir. Evlerden erişimde bulunma konusunda iki araştırma sonuçları arasında belirgin zıtlık bulunmaktadır.

Warwick Business School (1998) tarafından İngiltere'de 62 siber-kafe üzerinde ankete dayalı olarak yapılan bir araştırmaya göre de siber kafeler; yeni kullanıcıların İnternet'le tanışmasını sağlayan ve İnternet'e erişimi artıran mekanlardır ve siber kafelerde bulunan kullanıcıların bir çoğu bilgisayar ve İnternet'le ilk defa bu ortamda tanışmaktadırlar. İnternet kafelerin, kaliteli ve eğitim amaçlı kullanıma da destek veren bir yapı içerisinde ülkemizde yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

4.2.8. İnternet Kullanım Süreleri

İnternet kafe müşterileri, ağırlıklı olarak yüzde 36,9 oranında 1-2 yıl süresince ve yüzde 34,3 oranında 3-4 yıldan beri İnternet kullanmaktadırlar. İnternet'i, bir yıldan az kullananların oranı yüzde 17,9 iken, 5 yıldan fazla kullananların oranı ise yüzde 10,9'dur.

Ülkemizde İnternet'in 1995'den beri kullanılması dikkate alındığında, internet kafe müşterilerinin ve internet kafe işletmecilerinin genel olarak 2,5-3

yıldan beri İnternet olgusu ile ilgili olmaları doğal karşılanabilir. Ancak, İnternet kullanım oranının şahıs ve süre bazında diğer ülkelerde olduğu gibi artırılması ve İnternet olgusunun alınacak önlemlerle genel olarak hayatın içerisinde yer alır hale getirilmesi gerekmektedir.

4.2.9. İnternet Kafeye Gitme Süreleri

İnternet kafe müşterileri, internet kafelere ağırlıklı olarak yüzde 43,9 oranında iki yıldan fazla süredir gitmektedirler. Bunu, yüzde 20,8 oranında 1.5-2 yıl arası ve yüzde 14,4 oranında ise 1-1.5 yıl arası takip etmektedir. 6 ay veya daha az bir süredir internet kafeye gidenlerin oranı ise yüzde 11,2 dir. Bu bulgu, araştırma bulgularında elde edilen internet kafe müşterilerinin, İnternet ortamına katılmasına en çok yüzde 49,2 oranında teknolojiye olan merak unsuru etki etmektedir bulgusu ile paralellik oluşturmaktadır.

İnternet kafeler, ülkemizde son yıllarda yaygınlaşmıştır. Ülkemizde İnternet'in 1995'lerde yaygınlaşması göz önüne alındığında, elde edilen bulgulara göre, İnternet hizmetleri sunmak için açılan internet kafelerin genel olarak iki yıldan fazla zamandır müşteriler tarafından kullanıldığı ortaya çıkmaktadır. Bu bulgu, müşterilerin İnternet kullanım süreleri bulgusu ile paralellik göstermektedir. Elde edilen bulgular neticesinde, toplumun teknolojiyi yakından takip ettiği ve teknolojiye karşı merak içerisinde olduğu sonucuna varılabilir. Ancak, önemli olan teknolojinin nimetlerinden birey, aile, toplum olarak, ayrıca özel, kamu ve sivil toplum kuruluşları ve devlet aracılığıyla etkili bir şekilde yararlanabilmek maximum faydayı elde edebilmektedir.

4.2.10. İnternet Kafede Geçirilen Süreler

İnternet kafe müşterileri, internet kafeye gittiklerinde yüzde 53,2 oranında bir-iki saat arası vakit geçirmektedir. Bu bulguyu, yüzde 20,5 ile iki-dört saat arası ve yüzde 14,7 ile yarım saat-bir saat arası süreleri izlemektedir.

İnternet kafe müşterilerinin; internet kafede geçirdikleri süre ile ekonomik koşullar arasında ve müşterilerin kafe ücretlerini genel olarak yüksek bulması arasında anlamlı ilişki olduğu düşünülmektedir.

4.2.11. İnternet Ortamına Katılıma Etki Eden Faktörler

İnternet kafe müşterilerinin, İnternet ortamına katılıma etki eden faktörler hakkında görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 10'da görülmektedir.

TABLO 10: İnternet Kafe Müşterilerinin İnternet Ortamına Katılmasına Etki Eden Faktörler

Görüşler	f	%
Teknolojiye olan merak	847	49,2
Aile	39	2,3
Arkadaş çevresi	510	29,6
Okul/Üniversite	185	10,7
Çocuklar	15	,9
İş yeri	57	3,3
Medya reklamları	35	2,0
Diğer	35	2,0
Toplam	1723	100,0

İnternet kafe müşterilerinin, İnternet ortamına katılmasına yüzde 49,2 oranında en çok teknolojiye olan merak unsuru etki etmektedir. Bu bulgu, İnternet kafe müşterilerinin internet kafelere yüzde 43,9 oranında iki yıldan fazla süredir gitmesi ve bunu 20,8 ile 1.5-2 yıl arası ve yüzde 14,4 ile 1-1.5 yıl arası sürelerin izlemesi şeklinde ortaya çıkan araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir.

Yüzde 49,2 oranındaki teknolojiye olan merak unsurunu, yüzde 29,6 ile arkadaş çevresinin etkisi izlemektedir. Okul/üniversite çevresinin etkisi ise yüzde 10,7'dir. Araştırma sonuçlarına göre; internet kafe müşterilerinin, İnternet ortamına katılmasında yüzde 49,2 oranında en çok teknolojiye olan merak unsurunun gelmesi bulgusu, Bakay'ın (2001) araştırmasında elde ettiği, öğrencilere okullarda yeterli olanaklar sunulmamasına rağmen yüzde 38,1 gibi önemli bir bölümünün İnternet kullanmasından onların teknolojiye açık olduğu sonucuna ulaşması bulgusu ile benzerdir.

İnternet kafe müşterilerinin, genellikle teknolojiye olan merak unsuru nedeniyle İnternet ortamına katılmaları nedeniyle; İnternet hizmeti verilen bu mekanlarda, İnternet'ten yeterince verimli bir şekilde istifade edebilmeleri, eğitim amaçlı da bu mekanları kullanabilmeleri ve aynı zaman da İnternet'in bilinçli kullanılarak değişik zararlardan korunulması (virüs, güvenlik, kumar, bahis, pornografi vb.) ve gerçekleştirilecek çeşitli bilişim suçlarının da önüne geçilebilmesi amacıyla, özellikle gençlerin bilgisayar ve İnternet eğitimlerinden geçirilmeleri ve bu eğitimlerin kurum ve kuruluşlarca, ayrıca sivil kuruluşlar desteğiyle de yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Bu konuda Akgül (2002), Telekom'un ülkemizde ISDN, ADSL, DSL şebeke yapısını yaygınlaştırması ile, günlük işlemlerin (banka, fatura vs.) bilgisayar ağı kurularak her yerde yapılması (pastahane, kahvehane, lokanta vs.) ve böylece iş hayatına katkı sağlanması gerektiğini belirtmektedir.

4.2.12. İnternet Kullanırken Karşılaşılan Zorluklar

İnternet kafe müşterilerinin, İnternet kullanırken karşılaşılan zorluklar hakkındaki görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 11'de görülmektedir.

TABLO 11: İnternet Kafe Müşterilerinin, İnternet Kullanırken Karşılaştığı Zorluklar

İnternet kullanırken karşılaşılan zorluklar	f	%
İnternet erişiminin, çok yavaş olması	1252	35,59
İnternet erişiminin pahalı olması	650	18,48
Aranılan bilgiye ulaşamamak	473	13,45
İnternet kullanmanın karışık olması	228	6,49
Bilgisayar kullanmanın zorluğu	212	6,02
İnternet ortamında virüs,güvenlik vb. tehlikeler	670	19,04
Diğer	33	0,93
Toplam	3518*	100,00

* Araştırmaya katılanlar bu soruda en fazla 3 seçenek işaretlemişlerdir.

İnternet kafe müşterilerinin, İnternet kullanırken karşılaştığı en önemli zorlukların başında, yüzde 35,59 oranı ile İnternet erişiminin çok yavaş olması gelmektedir. Bunu, yüzde 19,04 ile İnternet ortamında virüs, güvenlik vb. tehlikeler ve yüzde 18,48 ile İnternet erişiminin pahalı olması izlemektedir.

İnternet kafe müşterilerinin, İnternet erişimi konusunda sorun yaşamaması için internet kafe işletmecisinin, gerekli altyapı konusunda bilinçlenmesi ve gerekli altyapıyı sağlayarak müşterilerinin hizmetine sunması gerekmektedir. Bu bulgu; internet kafe işletmecilerinin, bu mekanları açmadan önce (İnternet, işyeri açma, pc, insan nitelikleri vb. konularda) yetkili bir kurumdan belirli bir eğitimden geçerek yetki belgesi almalarının yararlı olacağı bulgusu ile paralellik göstermektedir.

Toplumun ekonomik koşulları ve internet kafe müşterilerinin büyük ölçüde kendilerine ait bir bilgisayar ve yine kendilerine ait bir İnternet bağlantısı bulunmaması nedeniyle; İnternet ücretlerinin Türk Telekom tarafından makul seviyelerde tutulması da, İnternet kullanımının yaygınlaşmasına ve dolayısıyla bilgi toplumu olma yolunda, öğrenen toplum oluşmasına katkı sağlayacaktır.

Ayrıca, her yaş kesimine hitap eden bilgisayar ve İnternet eğitimlerinin artırılması da, İnternet kullanırken karşılaşılan zorlukların azalmasını sağlayacaktır. Bu nedenle, özellikle ilk öğretim, orta öğretim ve yüksek öğretim de ve ayrıca halk eğitim merkezleri, çıraklık eğitim merkezleri aracılığıyla bilgisayar ve İnternet eğitim programlarının artırılarak düzenlenmesi gerekmektedir.

Akgül'de (2002), ayrıca İnternet hizmetlerinin evrensel hizmetler olduğunu, yol, su, elektrik gibi temel kamu hizmeti olduğunu ve İnternet'e erişimin kamu tarafından sağlanması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu nedenle, okullarda ve halk eğitim merkezlerinde İnternet sınıfları kurulması gerektiğini belirtmektedir.

4.2.13. İnternet Kullanmaya Başladıklarından İtibaren Hayatlarında Meydana Gelen Değişiklikler

İnternet kafe müşterilerinin, İnternet kullanmaya başladıklarından beri hayatlarında meydana gelen değişiklikler hakkındaki görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 12'de görülmektedir.

TABLO 12: İnternet Kafe Müşterilerinin, İnternet Kullanmaya Başladıklarından Beri Hayatlarında Meydana Gelen Değişiklikler

Görüşler	f	%
Düşüncelerimi ve ilgi alanlarımı paylaşan insanlarla iletişim kurabildim	688	19,5
Farklı görüşlere sahip insanlarla tanışabildim.	670	18,9
Daha çok bilgiye, daha kolay erişebildim.	1039	29,4
Daha az televizyon izler oldum.	426	12,0
Daha az kitap okumaya başladım.	148	4,1
Güncel hayattaki işlemleri daha kolay gerçekleştirdim. (Banka işlemleri, fatura işlemleri, sınav sonucu vs.)	392	11,0
Benim açımdan hiçbir şey değişmedi.	182	5,1
Toplam	3545*	100,0

* Araştırmaya katılanlar bu soruda en fazla 3 seçenek işaretlemişlerdir.

İnternet kullanmaya başladıklarından beri, internet kafe müşterilerinin hayatında öncelikli olarak gelen değişikliklerin başında, yüzde 29,4 oranında **daha çok bilgiye daha kolay erişebilme** özelliği gelmektedir. Bunu, yüzde 19,5 oranında düşüncelerimi ve ilgi alanlarımı paylaşan insanlarla iletişim kurabilme özelliği izlemiştir. Farklı görüşlere sahip insanlarla tanışabilme oranı ise yüzde 18,9'dur. Ancak, benim açımdan hiçbir şey değişmedi diyenler ise yüzde 5,1 oranında bulunmaktadır. Bu oranın; İnternet ve sağladığı imkanların anlatılması, İnternet kullanımı eğitimlerinin artması ve özellikle basın ve eğitim kurumları aracılığıyla bu yönde çalışmalar yapılması ölçüsünde azalacağı düşünülmektedir.

Müşterilerin, internet kafelerde İnternet üzerinden daha çok bilgiye daha kolay erişebilmesi, İnternet'in öğrenmeyi kolaylaştırdığı bulgusu ile paralellik arz etmektedir. Aynı zamanda, müşterilerin farklı görüşlere sahip insanlarla tanışabilme imkanının da olması, yaşam boyu öğrenme süreci içerisinde

önemli bir yer tutmaktadır. Güncel işlemler konusunda Akgül (2002), Türk Telekom'un ülkemizde ISDN, ADSL, DSL şebeke yapısını yaygınlaştırması ile günlük işlemlerin (banka, fatura vs.) bilgisayar ağları kurularak her yerde yapılması ve böylece iş hayatına katkı sağlanması gerekliliğini belirtmektedir.

4.2.14. İnternet Kullanımını Bırakma Durumu

İnternet kafe müşterileri, İnternet kullanımını bırakmayı ağırlıklı olarak yüzde 64,5 oranında düşünmemektedirler. Kısmen bırakmayı düşünenlerin oranı ise yüzde 30,2'dir. İnternet kullanmayı bırakmayı düşünenlerin oranı ise yüzde 5,3'tür.

İnternet, ülkemizde yeni yaygınlaşan ve gelişen bir olgudur. Teknolojiye olan merak unsurunun da müşterilerin İnternet kullanımında önde gelen etkenlerden olması, bu bulgu ile paralellik göstermektedir. İnternet kullanımını bırakmayı düşünenlerin oranının, İnternet'in eğitsel ve genel yararları ve getirdiği kolaylıklar açısından toplum nezdinde yapılacak etkinliklerle, mutlaka daha aşağı seviyelere düşürülmeye çalışılması gerekmektedir.

4.2.15. İnternet Kafelerde Herhangi Bir Olayla Karşılaşma Durumu

İnternet kafe müşterilerinin, internet kafelerde çeşitli olaylarla karşılaşma durumları ve bu olayların türleri hakkındaki görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 13'te görülmektedir.

TABLO 13: İnternet Kafe Müşterilerinin, İnternet Kafelerde Olayla Karşılaşma Durumları

İnternet kafelerde meydana gelen olaylar	f	%
Kavga olayları	413	30,6
Kötü alışkanlıklar olması (alkol, bally vb.)	171	12,7
Çetecilik	117	8,7
Kumar oynatılması	91	6,7
Karşılaşmadım	558	41,3
Toplam	1350*	100,0

* Araştırmaya katılanlar bu soruda en fazla 3 seçenek işaretlemişlerdir.

İnternet kafe müşterileri, internet kafelerde yüzde 41,3 oranında herhangi bir olayla karşılaşmamışlardır. En çok rastlanan asayiş olayı ise yüzde 30,6 oranında kavga olaylarıdır . Bunu yüzde 12,7 ile kötü alışkanlıklar (alkol, bally vb.) izlemektedir. Çetecilik olayları yüzde 8.7 iken, kumar oynatılması ise yüzde 6,7 oranında meydana gelen diğer olaylardır.

Genel olarak, müşterilerin internet kafelerde herhangi bir olayla karşılaşmamaları sevindirici bir durumdur. Ancak, özellikle denetimden yoksun bulunmaları halinde zaman zaman, bu mekanların suç merkezleri haline gelebileceği de göz ardı edilmemelidir. Emniyet kayıtlarına göre, internet kafelerde çeşitli asayiş olayları yaşanmakta, hatta neticesi ölümlere varan istenmeyen olaylar meydana gelebilmektedir (Elazığ Emniyet Müdürlüğü, 2000). İnternet kafelerde meydana gelen olayların önlenmesi için; olumlu yönde algılama biçiminin değiştirilmesi ve bilinç artırımı yapılması gerekmektedir.

Günümüzde denetim görevi valilikler aracılığıyla emniyet yetkililerine verilen internet kafeler, zaman zaman polis tarafından bu konudaki genelgelere aykırı hareket ettiklerinden dolayı ihtar, kısa ve uzun süreli kapama cezası ile karşı karşıya gelmektedirler (Elazığ Emniyet Müdürlüğü, 2001). Emniyet Genel Müdürlüğü, bilişim suçları raporuna göre de (2000), kumar oynatmak nedeniyle internet kafelerin cezai müeyyidelere uğradığı görülmektedir. Elazığ ilinde, valiliğe yapılan müracaatlarda internet kafelerin kumar sektörü gibi çalıştırıldığı ifade edilmektedir (Ek-17). İnternet kafelerin etkili bir organizasyon ile denetlenmelerinin de, bu mekanlarda meydana gelebilecek olumsuzlukları aşağı seviyelere düşürmesi öngörülmektedir.

4.2.16.Yeni Web Adreslerini Elde Etme Biçimleri

İnternet kafe müşterileri, yeni web adreslerine öncelikli olarak yüzde 27,4 oranında arkadaş çevrelerinden ulaşmaktadır. Bunu, yüzde 20,2 ile arama motorları ve yüzde 19,9 ile medya (TV/radyo/yazılı basın) reklamlarındaki linkler izlemektedir.

4.2.17. İnternet'te Aranılan Bilgiye Türkçe Kaynaklardan Ulaşılabilme Durumu

İnternet kafe müşterilerinin, İnternet'te aradıkları bilgiye Türkçe kaynaklardan ulaşabilmeleri konusunda görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 14'te görülmektedir.

TABLO 14: İnternet Kafe Müşterilerinin, İnternet'te Aranılan Bilgiye Türkçe Kaynaklardan Ulaşılabilme Durumu

Türkçe kaynaklardan bilgiye ulaşılabilme	f	%
Evet	754	49,4
Kısmen	531	34,9
Hayır	240	15,7
Toplam	1525	100,0

İnternet kafe müşterilerinin, İnternet'te aradıkları bilgiye Türkçe kaynaklardan ulaşılabilme oranları Tablo 14'te görülmektedir. Buna göre, müşterilerin büyük çoğunluğu yüzde 49,4 oranında, bilgiye kolayca Türkçe kaynaklardan ulaşabilmektedir. Andiç'e göre (2002), İnternet'teki Türkçe içerik yetersizdir. Eğer İnternet'te insanların hayatını kolaylaştıracak ve zenginleştirecek içerik geliştirilebilirse, kullanıcılar da daha istekli hale geleceklerdir.

Ancak, bilginin çok fazla olduğu ve çeşitlilik arzettiği günümüzde, bilgi hazinesi olan İnternet üzerinden hızlı bir şekilde doğru bilgiye ulaşılabilmesi amacıyla, mutlaka gerekli eğitimlerin yurt genelinde artırılması ve böylece İnternet'te aranılan bilgiye ulaşılabilme oranının artırılması gerekmektedir.

4.2.18. Okuldaki Başarı Durumuna İnternet Kullanımının Etkisi

İnternet kafe müşterilerinin (öğrenci müşteriler), okuldaki başarı durumlarına İnternet kullanımının etkisi hakkındaki görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 15'te görülmektedir.

TABLO 15: Okuldaki Başarı Durumuna İnternet Kullanımının Etkisi

İnternet'in okuldaki başarı durumuna etkisi	f	%
Evet	359	33,2
Kısmen	375	34,7
Hayır	347	32,1
Toplam	1081	100,0

İnternet kafelere giden öğrenci müşterilerin, okuldaki başarı durumlarına İnternet kullanımının olumlu etkisinin olup olmadığı hakkındaki görüşleri Tablo 15'te belirtilmiştir. Buna göre öğrenci müşteriler; öncelikli olarak yüzde 34,7 oranında okuldaki başarı durumlarına İnternet kullanımının *kısmen* olumlu etkisi olduğunu belirtirken, daha sonra yüzde 33,2 oranında ise okuldaki başarı durumlarına İnternet kullanımının olumlu etkisi olduğu görüşünde bulunmuşlardır. Günümüzde, okul ile İnternet arasında yeterince bağ kurulmamış olması, İnternet'in kısmen etkili olduğu görüşünün ve İnternet kullanımının olumlu etkisi olmadığı görüşünün bu oranda yüksek olmasının nedeni olarak düşünülmektedir. Ayrıca, öğrencilerin İnternet ortamlarından uzak olması, okullar da İnternet laboratuvarlarının *dijital kütüphaneler* bulunmaması ve ailelerin İnternet kullanım oranının düşük olması da diğer nedenler olarak düşünülmektedir.

İnternet'in öğrenmeyi kolaylaştırdığı bulgusu göz önüne alındığında, İnternet kullanıcısı olan gençlerin ve dolayısıyla genç kesimi temsil eden öğrencilerin; araştıran, inceleyen ve farklı kişilerle kültür alışverişlerinde bulunan bireyler olabilmesi için, öğrenme ortamları oluşturularak dil, bilgisayar ve İnternet eğitimi almaları gerekmektedir. Dünya bulunun örnekleri de göz önüne alındığında, bilgi hazinesi İnternet'in öğrencilerin okul hayatına büyük katkılar sağlayacağı unutulmamalıdır. Bunun için, öncelikli olarak öğretmenlerin ilgili konularda eğitim alması ve hizmet içi eğitimlerden geçirilmesi yararlı olacaktır.

4.2.19. İnternet'in, Okul Hayatına Yardımcı Olma Durumu

İnternet kafe müşterilerinin (öğrenci müşteriler), okuldaki başarı durumlarına İnternet kullanımının etkisi hakkındaki görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 16'da görülmektedir.

TABLO 16: İnternet'in, Okul Hayatına Yardımcı Olma Durumu

İnternet'in okul hayatına katkısı	f	%
Evet	519	47,4
Kısmen	326	29,8
Hayır	250	22,8
Toplam	1095	100,0

İnternet'in, okul hayatına yardımcı olma durumu, Tablo 16'da görülmektedir. Buna gören öğrenci müşteriler, İnternet'in okul hayatında kendilerine yüzde 47,4 oranında yardımcı olduğu görüşünde bulunmaktadır.

21.yy'ın bireylere mükemmel bir eğitim ortamı sunmuş olduğu İnternet'in; eğitime ve okul hayatına önemli katkıları olduğu gerçeğinden hareketle, bu bulgu öğrenci müşterilerin çağın teknolojilerinden genel olarak istifade edebildikleri sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Alınacak olan önlemler ve düzenlemelerle öğrencilerin tamamının okul ortamında ya da internet kafeler aracılığıyla, İnternet ile buluşturulması gerekmektedir.

4.3. Emniyet Yetkililerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamında, emniyet yetkililerine düzenlenen ankete katılan kişilerle ilgili veriler aşağıdaki amaçlar doğrultusunda ele alınmış ve sunulmuştur.

- 4.3.1 81 il merkezi ve bu illere bağlı ilçelerdeki oyun yeri-internet kafe sayısı nedir?
- 4.3.2 Son bir yılda 81 il merkezi ve illere bağlı ilçelerde kapatılan oyun yeri-internet kafe sayısı nedir?

- 4.3.3 Emniyet yetkililerine göre internet kafelerin kapanma nedenleri nelerdir?
- 4.3.4 İnternet kafeler etkili ve düzenli bir şekilde denetlenmekte midir?
- 4.3.5 İnternet kafeleri denetlemekle görevli birim personelleri, internet kafe genelgesi ve İnternet hakkında yeterli bilgiye sahip midirler?
- 4.3.6 Emniyet yetkilileri, kurum olarak internet kafe işletmecilerine yönelik eğitim faaliyetlerinde bulunmakta mıdır?
- 4.3.7 İnternet kafelerin denetlenmesinde standardizasyon bulunmakta mıdır?
- 4.3.8 Emniyet yetkililerine göre şu anki haliyle internet kafe genelgesi yeterli midir?

4.3.1. 81 İl Merkezi ve Bu İllere Bağlı İlçelerde Ruhsat Verilen Oyun Yeri-İnternet Kafe Sayısı

Emniyet yetkililerinden, illerde ve illere bağlı ilçelerde bulunan oyun yeri sayısı hakkında istatistiki bilgiler alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 17'de görülmektedir.

TABLO 17: 81 İl Merkezi ve Bu İllere Bağlı İlçelerde Ruhsatlı Oyun Yeri Sayısı

Oyun yeri sayısı	f	%
15'ten az	50	44,6
16-25	18	16,1
25-35	10	8,9
35'ten fazla	34	30,4
Toplam	112	100,0

81 ilde ve illere bağlı ilçelerde bulunan oyun yerleri sayısı, yüzde 44,6 oranında 15'ten az sayıda bulunmaktadır. Bunu, yüzde 30,4 ile 35'ten fazla oyun yeri sayısı izlemektedir. 16-25 arası oyun yeri mevcudu bulunanların oranı ise, yüzde 16,1'dir.

Emniyet yetkililerinden, illerde ve illere bağlı ilçelerde bulunan internet kafe sayısı hakkında istatistiki bilgiler alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 18'de görülmektedir.

TABLO 18: 81 İl Merkezi ve Bu İllere Bağlı İlçelerde Ruhsatlı İnternet Kafe Sayısı

İnternet kafe sayısı	f	%
15'ten az	39	35,5
16-25	22	20,0
25-35	11	10,0
35'ten fazla	38	34,5
Toplam	110	100,0

81 ilde ve illere bağlı ilçelerde internet kafe sayısı, yüzde 35,5 oranında 15'ten az sayıda bulunmaktadır. Bunu yüzde 34,5 ile 35'ten fazla internet kafe sayısı izlemektedir. 16-25 arası internet kafe mevcudu bulunanların oranı ise yüzde 20,5'dir. Elde edilen bulgular sonucunda, internet kafe işletmecilerinin daha çok oyun yeri niteliğinde ruhsat aldıkları, internet kafelerin ise daha az tercih edildiği görülmektedir.

4.3.2. Son Bir Yılda 81 İl Merkezi ve Bağlı İlçelerde Kapatılan Oyun Yeri-İnternet Kafe Sayısı

Son bir yılda, illerde ve illere bağlı ilçelerde kapanan oyun yeri sayısı, ağırlıklı olarak yüzde 77,4 oranında 10'dan az sayıda bulunmaktadır. Bunu, yüzde 14,2 ile 11-15 sayı arası kapanan oyun yeri ve yüzde 4,7 ile 21'den fazla kapanan oyun yeri sayısı izlemektedir.

Son bir yılda, illerde ve illere bağlı ilçelerde kapanan internet kafe sayısı ise, ağırlıklı olarak yüzde 84,4 oranında 10'dan az sayıda bulunmaktadır. Bunu, yüzde 7,8 ile 11-15 sayı arası kapanan internet kafe ve yüzde 6,7 ile 21'den fazla kapanan internet kafe sayısı izlemektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü istatistiksel verilerine göre (Ek-18), yurt genelinde internet kafelere yapılan denetimler neticesinde, pornografi ve benzer suç unsuru içeren sitelere erişim imkanı sağlanması, küçük yaşta çocuk bulundurma ve müstecirin işinin başında bulunmaması gibi sebeplerle 2000-2001 yıllarında 856 kapatma işlemi gerçekleştirilmiştir (EGM Bilişim Suçları Raporu, 2000).

Son bir yılda, illerde ve illere bağlı ilçelerde kapanan internet kafe sayısının, ağırlıklı olarak 10'dan az sayıda bulunması sevindiricidir. Ancak,

yapılacak olan düzenleme ve çalışmalarla internet kafelerin kapanmasının önüne geçilmeli ve bu mekanlar bilgi toplumuna giden yolda, eğitim amaçlı olarakta değerlendirilerek ve bilinçli kullanıcılar yetiştirilerek yaygınlaştırılmalıdır. Araştırma sonuçlarına göre internet kafe işletmecilerinin işyeri açmadan önce, yetkili bir eğitim kurumundan eğitimden geçirilerek yetki belgesi almalarının yararlı olacağı sonucu da, kapanma olaylarının önüne geçilmesinde önemli bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, emniyet birimlerince zaman zaman düzenlenecek olan eğitim toplantıları ile, internet kafe işletmecilerinin genelge, mevzuattaki değişiklikler, bilişim suçları, dikkat edilecek hususlar vb. konularda bilgilendirilmeleri sağlanmalıdır. Bu konuda Elazığ Emniyet Müdürlüğü, internet kafe işletmecileri ile bir eğitim toplantısı yapmıştır (Elazığ Emniyet Müdürlüğü, 2002).

4.3.3. İnternet Kafelerin Kapanma Nedenleri

Emniyet yetkililerine göre, internet kafelerin kapanma nedeni ağırlıklı olarak yüzde 43,4 oranında ekonomik nedenlerdir. Bunu yüzde 29,8 ile evlere yönelik bilgisayar satışındaki artış ve yüzde 11,7 ile asayişe müessir olaylar takip etmektedir. Denetlemelerin sıklığı yüzde 8,8 ve diğer faktörler ise yüzde 6,2 oranında internet kafelerin kapanma nedenidir.

İnternet kafe müşterilerinin ekonomik koşulları nedeniyle, İnternet'e ağırlıklı olarak internet kafelerden erişimde buldukları bulgusu göz önüne alındığında, aynı zamanda ekonomik nedenler nedeniyle internet kafelerin de kapanması sonucunun ortaya çıkması, ülkemizde ki İnternet gelişimini ve yaygınlaşmasını tehdit eden en önemli unsur olarak göze çarpmaktadır. İlgili kurum ve kuruluşların, İnternet'in yaygınlaştırılması ve İnternet hizmetlerinin genel olarak aksamaması konusunda özel olarak önlemler almaları, gelecek adına ve bilgi toplumuna ulaşmada olumlu adımlar olacaktır.

Andiç bu konuda (2002), yapıcı düzenlemelerin yapılamaması ve yasadışı faaliyet gösteren işletmelerin cezalandırılmaması nedeniyle, ülkemizin ihtiyaç duyduğu bu sosyal alanların kapanmasına göz yumulduğunu belirtmektedir.

4.3.4. İnternet Kafelerin Etkili ve Düzenli Bir Şekilde Denetlenememe Nedenleri

İnternet kafelerin etkili ve düzenli bir şekilde denetlenmediği kanısı bulunan emniyet yetkililerinden, bu durumun nedenleri hakkındaki çeşitli görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 19'da görülmektedir.

TABLO 19: İnternet Kafelerin Etkili ve Düzenli Bir Şekilde Denetlenememe Nedenleri

İnternet kafelerin denetlenememe nedenleri	f	%
İş yoğunluğu	152	18,8
Personel yetersizliği	170	20,9
Denetleme standardının olmaması	216	26,7
Gerekli önemin verilmemesi	110	13,5
Bilgi eksikliği	143	17,7
Diğer	20	2,4
Toplam	811*	100,0

* Araştırmaya katılanlar en fazla 3 seçenek işaretlemişlerdir.

Emniyet yetkililerinden, internet kafelerin etkili ve düzenli bir şekilde denetlenmediği fikrine katılanlar bunun nedenini, öncelikli olarak yüzde 26,7 oranında denetleme standardının olmamasına bağlamaktadırlar. Bunu, yüzde 20,9 ile personel yetersizliği ve yüzde 18,8 ile iş yoğunluğu izlemektedir. Yine, emniyet yetkilileri yüzde 17,7 oranında bilgi eksikliği ve yüzde 13,5 oranında da gereken önemin verilmemesi nedenleriyle internet kafelerin etkili ve düzenli bir şekilde denetlenemediğini düşünmektedirler. Diğer faktörlerin oranı ise yüzde 2,4 oranında bulunmaktadır.

Günümüzde, internet kafeleri denetlemekle görevli bulunan emniyet yetkilileri internet kafelerin etkili ve düzenli bir şekilde denetlenememesini öncelikli olarak denetleme standardının olmamasına bağlamaları, yapılacak yasal düzenlemeler çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla denetleme standardının oluşturulması gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Denetleme standardının oluşturulması; internet kafeler, ilgili kurum ve kuruluşlar

için düzenleyici ve hizmetlerin yerine getirilmesini açıklığa kavuşturucu nitelikte olmalıdır. Denetleme standardının oluşturulmasında; karmaşıklık ve kısıtlamalardan uzak olarak özellikle, İnternet'ten eğitim amaçlı yararlanılabilmesi ve tabana yayılmış etkili İnternet hizmetlerinin verilmesi zeminini sağlayacak düzenlemeler öncelikle ele alınmalıdır.

4.3.5. İnternet Kafeleri Denetlemekle Görevli Birim Personellerinin, İnternet Kafe Genelgesi ve İnternet Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olma Durumu

İnternet kafeleri denetlemekle görevli birim personellerinin, internet kafe genelgesi ve İnternet hakkında yeterli bilgiye sahip olma durumu hakkındaki veriler, Tablo 20'de görülmektedir.

TABLO 20: İnternet Kafeleri Denetlemekle Görevli Birim Personellerinin, İnternet Kafe Genelgesi ve İnternet Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olma Durumu

Görüşler	f	%
Evet	105	29,6
Kısmen	155	43,7
Hayır	95	26,7
Toplam	1255	100,0

Emniyet yetkililerine göre, internet kafeleri denetlemekle görevli birim personelleri, internet kafe genelgesi ve İnternet hakkında yüzde 43,7 oranında kısmen ölçüsünde yeterli bilgiye sahip bulunmaktadır. İnternet kafe genelgesi ve İnternet hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünenlerin oranı yüzde 29,6 iken, yeterli bilgiye sahip olmadığını düşünenlerin oranı ise yüzde 26,7'dir.

Elde edilen bulgulara göre, internet kafeleri denetlemekle görevli birim personelleri, internet kafe genelgesi ve İnternet hakkında tam olarak yeterli bilgiye sahip bulunmamaktadır. Bu nedenle polis; özellikle İnternet, bilişim suçları konularında eğitim almalı ve genelgeler doğrultusunda etkili uygulamalar gerçekleştirebilmesi amacıyla, düzenlenecek eğitim programlarıyla hizmetiçi eğitimlerden geçirilmelidir. Akgül'ün belirttiği gibi (2002), polisin internet kafeler konusunda eğitilmesi ve yetiştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

4.3.6. Kurum Olarak İnternet Kafe İşletmecilerine Yönelik Eğitim Faaliyetleri Yapılma Durumu

Emniyet yetkililerinin, kurum olarak internet kafe işletmecilerine yönelik eğitim faaliyetlerinde bulunma durumu Tablo 21'de görülmektedir.

TABLO 21: Emniyet Yetkililerinin, İnternet Kafe İşletmecilerine Yönelik Eğitim Faaliyetleri Gerçekleştirme Durumu

Görüşler	f	%
Evet	54	15,8
Kısmen	78	22,8
Hayır	210	61,4
Toplam	342	100,0

Emniyet yetkililerinin görüşlerine göre, kurum olarak internet kafe işletmecilerine yönelik eğitim faaliyetleri ağırlıklı olarak yüzde 61,4 oranında yapılmamaktadır. Kısmen internet kafe işletmecilerine yönelik eğitim faaliyetlerinde bulunanların oranı ise yüzde 22,8'dir. Emniyet yetkililerinin görüşlerine göre, kurum olarak internet kafe işletmecilerine yönelik eğitim faaliyetlerinde bulunanların oranı da, yüzde 15,8'dir.

Elde edilen verilerden de anlaşılacağı gibi, günümüzde internet kafeleri denetlemekle görevli emniyet yetkilileri, genel olarak internet kafe işletmecilerine yönelik eğitim faaliyetlerinde bulunmamaktadır. Bu bulgu, internet kafeleri denetlemekle görevli birim personellerinin, internet kafe genelgesi ve İnternet hakkında ağırlıklı olarak yeterli bilgiye sahip bulunmaması bulgusuyla paralellik göstermektedir. Polisin, internet kafelerin sağlıklı gelişimi, bu mekanların topluma olumlu katkılar sağlamaları için özellikle ilgili alanlardaki bilgi eksikliği, yapılacak olan eğitimlerle ortadan kaldırılmalı ve İnternet hizmeti veren internet kafe işletmecilerine yönelik olarakta zaman zaman, eğitici ve bilgilendirici faaliyetlerde bulunması gerekmektedir.

İnternet kafeler alanında denetim görevi bulunan emniyet yetkililerinin ve özellikle gençlere ve öğrencilere İnternet hizmetleri veren internet kafe işletmecilerinin; üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmede pasif kalmaları, bu mekanların toplum için zararlı olabilecek noktalara gelmesine yardımcı olacaktır. Denetimin, etkili mekanizmalarla standardizasyon sağlanarak yapılması bu nedenle, büyük bir önem teşkil etmektedir.

4.3.7. İnternet Kafelerin Denetlenmesinde Standardizasyon Bulunma Durumu

Emniyet yetkililerinden, internet kafelerin denetlenmesinde standardizasyon bulunma durumu hakkındaki görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 22'de görülmektedir.

TABLO 22: İnternet Kafelerin Denetlenmesinde Standardizasyon Bulunma Durumu

Görüşler	f	%
Evet	79	23,1
Kısmen	101	29,5
Hayır	162	47,4
Toplam	342	100,0

Emniyet yetkilileri, internet kafelerin denetlenmesinde genel olarak yüzde 47,4 oranında standardizasyon olmadığını düşünmektedirler. İnternet kafelerin denetlenmesinde standardizasyon olduğunu düşünenlerin oranı ise, yüzde 23,1 dir. İnternet kafelerin denetlenmesinde kısmen standardizasyon olduğunu düşünenlerin oranı da, yüzde 29,5'tir. Tablo 22'deki veriler ve aynı zamanda emniyet yetkililerinin çoğunluğunun bir denetleme standardı olmadığını belirtmeleri dikkate alındığında, bu konuda bir **denetleme formu** geliştirmenin yararlı olacağı görülmektedir. Bu bulgu, emniyet yetkililerince internet kafelerin etkili ve düzenli bir şekilde denetlenmediği ve bunun nedeninin öncelikli olarak

“İnternet kafelerin denetlenmesinde standardizasyon bulunmaması” bulgusu ile paralellik göstermektedir.

4.3.8. İnternet Kafe Genelgesinin Yeterlilik Durumu

Emniyet yetkililerinin, internet kafe genelgesinin yeterlilik durumu hakkındaki görüşleri Tablo 23'te belirtilmiştir.

TABLO 23: İnternet Kafe Genelgesinin Yeterlilik Durumu

Görüşler	f	%
Evet	64	18,7
Kısmen	122	35,6
Hayır	157	45,7
Toplam	343	100,0

Elde edilen veriler sonucunda şu sonuçlar ortaya çıkmıştır. Emniyet yetkilileri, şu anki haliyle internet kafe genelgesini ağırlıklı olarak yüzde 45,7 oranında yeterli bulmamaktadırlar. Kısmen yeterli bulanların oranı yüzde 35,6 iken, genelgeyi yeterli bulanların oranı ise yüzde 18,7'dir.

Tablo 23'teki veriler dikkate alındığında, günümüzde internet kafeleri denetlemekle görevli bulunan emniyet yetkililerince, internet kafe genelgesinin genel olarak yeterli görülmediği sonucu ortaya çıkmaktadır. İnternet kafeler konusunda emniyet yetkililerinin, internet kafe işletmecilerinin, konuyla ilgili bütün kurum ve kuruluşların ve sivil toplum örgütlerinin geniş katılımı sağlanarak; toplumsal bünyeye de uygun bir şekilde ilgili yasal ve kurumsal düzenlemelerin yapılması, bilgi toplumu ve İnternet'ten istenilen verimin alınabilmesi safhasında en önemli unsurlardan birini teşkil etmiş olacaktır.

4.4. Milli Eğitim Okul İdarecilerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamında, milli eğitim okul idarecilerine düzenlenen ankete katılan kişilerle ilgili veriler ilgili amaç doğrultusunda ele alınmış ve sunulmuştur.

4.4.1. Milli eğitim okul idarecileri, internet kafelerin bilimsel, eğitim amaçlı olarak kullanılabilmesini mümkün görmekte medirler?

4.4.1. Milli Eğitim Okul İdarecilerine göre, İnternet Kafelerin Ağırlıklı Olarak Bilimsel, Eğitim Amaçlı Kullanılabilme Durumu

Milli eğitim okul idarecilerinin, internet kafelerin bilimsel, eğitim amaçlı olarak kullanılabilmesini mümkün görme durumları hakkındaki görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 24'te görülmektedir.

TABLO 24: Milli Eğitim Okul İdarecilerine Göre, İnternet Kafelerin Ağırlıklı Olarak Bilimsel, Eğitim Amaçlı Kullanılabilme Durumu

Görüşler	f	%
Evet	76	40,6
Kısmen	83	44,4
Hayır	28	15,0
Toplam	187	100,0

Milli eğitim okul idarecileri, internet kafelerin bilimsel, eğitim amaçlı kullanılabilmesini yüzde 44,4 oranında kısmen ölçüsünde mümkün görmektedir. Yüzde 40,6 oranında ise internet kafelerin bilimsel, eğitim amaçlı kullanılabilmesini mümkün görmektedirler. İnternet kafelerin bilimsel, eğitim amaçlı kullanılabilmesini mümkün görmeyenlerin oranı ise yüzde 15'tir. Kısmen ve hayır görüşünün yüzde 59,4 oranında ağırlıkta olmasının nedenleri olarak, internet kafelerin mevcut kullanım biçiminin eğitim amacına uygun olmaması ve bu mekanların toplumda daha çok eğlence amaçlı algılanması düşünülmektedir.

Milli eğitim okul idarecileri ve müşterilerin; İnternet ortamının daha çok oyun, eğlence amaçlı amaçlı kullanıldığı yönündeki bulgusu, milli eğitim okul idarecilerince internet kafelerin ağırlıklı olarak bilimsel, eğitim amaçlı kullanılmadığı bulgusu ile paralellik göstermektedir. Bu konuda Akgül (2002), internet kafe işletmesi içerisinde bu mekanların eğitim amaçlı kullanımına katkı sağlamak için basılı bir dokümanın bulundurulabileceğini belirtmektedir.

4.5. Gruplararası (İnternet Kafe İşletmecileri, İnternet Kafe Müşterileri, Emniyet Yetkilileri ve Milli Eğitim Okul İdarecileri) Karşılaştırmalı Veriler

Bu bölümde araştırma kapsamında yer alan; internet kafe müşterileri, internet kafe işletmecileri, milli eğitim okul idarecileri ve emniyet yetkililerine uygulanan anketler sonucu elde edilen veriler aşağıdaki amaçlar doğrultusunda ele alınmıştır.

Gruplara görüşleri aşağıdaki ana başlıklar altında ele alınmıştır

4.5.1. İnternet kafelere ilişkin genel bulgu ve yorumlar

4.5.2. İnternet kafelere ilişkin yasal düzenlemeler ve uygulamalar açısından bulgu ve yorumlar

4.5.3. İnternet kafelerin denetlenmesine ilişkin bulgu ve yorumlar

4.5.4. İnternet ve eğitim boyutlu bulgu ve yorumlar

Bu genel başlıklara göre gruplar arası karşılaştırmalar şu amaçlara göre yapılmıştır.

4.5.1. İnternet Kafelere İlişkin Genel Bulgu ve Yorumlar

4.5.1.1. Müsterilerin internet kafeye öncelikli olarak gitme nedenleri nelerdir?

4.5.1.2. İnternet kafe mekanının fiziksel özellikleri nasıldır?

4.5.1.3. İnternet kafe içerisinde yaş yönüyle fiziksel ortamda bölümler oluşturulmasının yararlı olup olmayacağı konusunda grupların görüşleri arasında fark var mıdır?

4.5.1.4. Oyun ve İnternet ortamları yönüyle incelendiğinde, internet kafe içerisinde fiziksel ortamda ayrı ayrı bölümler oluşturulmasının yararlı olup olmayacağı konusunda grupların görüşleri arasında fark bulunmakta mıdır?

4.5.1.5. İnternet ortamını kullanırken karşılaşılan sorunlar incelendiğinde, grupların görüşleri arasında fark var mıdır?

- 4.5.1.6. İnternet kafeler için belirtilen “atari salonu, kıraathane ve kafeden farksız” görüşü hakkında grupların görüşleri arasında farklılık var mıdır?
- 4.5.1.7. Müşterilerin İnternet yoluyla bilgiye ulaşmasında izlenen yöntemler konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.8. Müşteriler tarafından genellikle hangi internet kafe türünün daha çok tercih edildiği konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.9. İnternet’i kullanma sıklığı anlamında, gruplar arasında farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.10. Gelecekte kahve kültürünün, yerini internet kafe kültürüne bırakıp bırakmayacağı konusunda grupların görüşleri arasında farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.11. İnternet’in, hayatı kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.12. İnternet’in amacına uygun algılanıp algılanmadığı konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.13. İnternet’in her yaşta özgürce kullanılması konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.14. İnternet kafede, rehber personel bulunup bulunmadığı konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.15. İnternet kafe işletmecilerinin, müşterilerine teknik bilgi açısından yardımcı olabilecek bilgi düzeyine sahip olup olmadığı konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.16. İnternet kafede; zaman zaman suç unsuru taşıyan asayiş olaylarıyla karşılaşılması konusunda grupların görüşleri arasında farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.1.17. Toplumsal yapıyı zedeleyici faaliyette bulunan internet kafeler için yaptırım uygulanmakta mıdır?

4.5.1.1. Müşterilerin İnternet Kafeye Öncelikli Olarak Gitme Nedenleri

Müşterilerin, internet kafeye öncelikli olarak gitme nedenleri konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 25'te görülmektedir.

TABLO 25: Müşterilerin İnternet Kafeye Öncelikli Olarak Gitme Nedenleri

Görüşler	Müşteriler		Milli Eğitim Okul İdare.		Emniyet Yetkilileri		İşletmeci	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Boş zamanları değerlendirme	876	24,11	97	20,39	276	43,47	200	22,32
Eğlenme amacıyla	729	20,06	80	17,00	20	3,14	98	10,73
Eğitim ve araştırma isteği	780	21,47	59	12,39	56	8,81	180	20,21
Oyun oynamak	415	11,42	82	17,02	20	3,14	96	10,71
Arkadaş edinmek	304	8,37	89	18,69	74	11,67	83	9,37
İcq, netmeeting, mirc vb. sohbet (chat) amacıyla	439	12,09	63	13,25	189	29,77	223	24,88
Diğer	90	2,48	6	1,26	-	-	16	1,78
Toplam	3633*	100,00	476*	100,00	635*	100,00	896*	100,00

* Araştırmaya katılanlar bu soruda en fazla 3 seçenek işaretlemişlerdir.

Emniyet yetkilileri, internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecileri; müşterilerin internet kafeye öncelikli olarak gitme nedenleri konusunda ilk sırada, müşterilerin boş zamanları değerlendirme amacıyla bu mekanlara gittikleri görüşünde bulunmaktadır. Her üç grupta müşterilerin boş zamanları değerlendirme amacıyla bu mekanlara gittikleri görüşünde birleşmektedirler. Bu görüşe yüzde 43,47 oranında en çok emniyet yetkilileri katılmaktadır. İnternet kafe işletmecileri ise, yüzde 24,88 oranında müşterilerin öncelikli olarak internet kafeye gitme nedenleri arasında ilk sırada müşterilerin icq, netmeeting, mirc vb. chat kanallarını kullanarak başka insanlarla iletişim kurmak istemelerini belirtmiştir.

Tüm grupların yüzde 51,94 oranında, internet kafe müşterilerinin öncelikli olarak internet kafeye chat yapmak, oyun oynamak, eğlenmek ve arkadaş edinmek için gittikleri yönünde elde edilen bulguları ile; Bakay'ın (2001) öğrencilerin yüzde 58'inin İnternet'i oyun oynamak/chat yapmak ve arkadaş

edinmek için kullandıkları yönündeki araştırma sonucu arasında benzerlik bulunmaktadır.

Yine, araştırma sonuçlarına göre milli eğitim okul idarecilerinin müşterilerin internet kafeye yüzde 12,39 oranında eğitim ve araştırma nedeniyle gittikleri bulgusu ile Bakay'ın (2001) öğrencilerin yüzde 13.9'unun derslerle ilgili kaynaklara ulaşmak/ödev hazırlamak için İnternet kullandıkları yönündeki araştırma sonucu paralellik göstermektedir.

Müşterilerin, internet kafeye öncelikli olarak gitme nedenleri konusunda gruplar ikinci olarak; milli eğitim okul idarecileri yüzde 18,69 oranında arkadaş edinmek, İnternet kafe müşterileri yüzde 21,47 oranında eğitim ve araştırma isteği, emniyet yetkilileri yüzde 29,77 oranında ıçq, netmeeting, mirc vb. sohbet kanallarını kullanarak başka insanlarla iletişim kurmak ve internet kafe işletmecileri ise yüzde 22,32 oranında boş zamanları değerlendirme amacıyla müşterilerin internet kafelere gittiklerini belirtmişlerdir.

Müşterilerin internet kafeye öncelikli olarak gitme nedenleri konusunda gruplar üçüncü olarak; internet kafe müşterileri yüzde 20,06 oranında eğlenme, milli eğitim okul idarecileri yüzde 17,02 oranında oyun oynama, emniyet yetkilileri yüzde 11,67 oranında arkadaş edinme, internet kafe işletmecileri ise yüzde 20,21 oranında eğitim ve araştırma isteği nedenleriyle müşterilerin internet kafelere gittiklerini belirtmişlerdir.

İnternet ortamının daha çok oyun, eğlence amaçlı amaçlı kullanıldığı, bilimsel, eğitim amaçlı kullanılmadığı bulguları dikkate alındığında; öncelikle bu mekanların eğitim amaçlı kullanılabilmesi ve daha etkili yararlanılabilmesi için bilincin artırılması ve algılama biçiminin de değiştirilmesi amacıyla çalışmalar yapılması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, internet kafe işletmecileri, kurum ve kuruluşlarla birlikte tüm sivil toplum kuruluşları, KOBİ'ler, üniversiteler ve basın; bu algılama biçiminin değişmesi ve toplumun İnternet konusunda bilinçlendirilmesi amacıyla, İnternet destekli eğitime yönelik siteler hazırlamak, eğitici oyun yazılımları hazırlamak vb. gibi etkili adımlar atmak

durumunda bulunmaktadır. Ayrıca önemli olan, öğrenciler için eğitici ve yaratıcılık yönlerini geliştirici oyunların yazılmasının yanı sıra, öğrencilerin bu tür oyunlara yönlendirilmeleri ve bu türden oyunların kendileri için daha faydalı olduğu bilincinin evde, okulda ve internet kafelerde verilmesidir. İnternet kafelerden 12 yaşında bulunanların da istifade edebildiği göz önüne alındığında bu mekanlarda müşteriler için, eğitici ve yaratıcılık yönlerini geliştirici oyunların bulundurulması, bunun yanında şiddet içeren oyunların ise bulundurulmaması gerekmektedir. İnternet kafe işletmecilerinin de, mutlaka bu konuya hassasiyetle yaklaşmaları gerekmektedir. Gerektiğinde, ilgili birimlerce şiddet içeren oyunlar tespit edilerek bu oyunların oynanması yasaklanmalıdır.

Rıza (2000), bilgisayar benzeşme ve oyunlarını 3 başlık altında sınıflandırmıştır. Bunlardan birincisi; şiddet, macera ve uzayı ele geçirme oyunları, ikincisi; eğitici oyunlar ve üçüncüsü ise içeriği önceden belirlenmemiş oyunlardır (Rıza, 2000: 406). Rıza (2000), ikinci ve üçüncü tip belirtilen oyun türlerinin eğitim amaçlı olduğunu ve bu yönde yazılımlar yapılması gerektiğini belirtmektedir. İnternet kafelerden yararlanan müşterilerin büyük çoğunluğunun yüzde 52,5 oranında öğrencilerden oluştuğu bulgusu göz önüne alındığında, bu mekanlarda öğrencilerin eğitici ve yaratıcılık yönlerini geliştirici oyunların oynanmasının teşvik edilmesi sağlanmalıdır.

www.cafelerbirliigi.com ve www.tiev.net adresi üzerinden yayın yapan Tüm İnternet Evleri Derneği, e-mail aracılığıyla bilgisayar ortamında oyun oynanması konusunda çeşitli uzmanların görüşlerini almıştır (Ek-19).

4.5.1.2. İnternet Kafe Mekanlarının Fiziksel Özellikleri

İnternet kafe mekanlarının fiziksel özellikleri konusunda (Işıklandırma, havalandırma, gürültü) internet kafe müşterileri ve emniyet müdürlüğü yetkililerinin görüşleri arasında farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 26'da gösterilmiştir.

TABLO 26: İnternet Kafe Mekanlarının Fiziksel Özellikleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlık Düzeyi
Emniyet Yetkilileri	352	1,95	,76	1978	-6,167*	0,000
Müşteriler	1628	2,24	,80			

p<0.05

Elde edilen verilere göre gruplar arasında p<0.05 düzeyinde anlamlı görüş farkı belirlenmiştir. Buna göre, her iki grupta internet kafe mekanlarını fiziksel özellikleri açısından kısmen düzeyinde yeterli görürlerken, internet kafe müşterileri ($\bar{x} = 2,24$) internet kafe mekanının fiziksel özelliklerini, emniyet müdürlüğü yetkililerine ($\bar{x} = 1,95$) göre daha iyi bulmaktadırlar.

İnternet kafe işletmecilerinin, bu mekanları ağırlıklı olarak fiziksel ortam yönüyle kısmen yeterli durumda bulduklarını görüşleri, internet kafe işletmecilerinin bu mekanları sadece ticari amaçlı olarak düşünmemesi ve güçlü altyapıyla birlikte müşterilerine uygun fiziksel ortamı (Işıklandırma, havalandırma,gürültü) ve kaliteli hizmeti sağlamaları sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Gözlemlere dayalı bulgulara göre de, bazı internet kafe mekanlarının fiziksel yönden yeterli olmadığı görülmektedir.

Bu konuda Akgül (2002), internet kafelerin ticari amaçlı işletmeler olduğundan, buradaki hizmetlerin her yönüyle daha kaliteli olması gerektiğini vurgulamaktadır.

4.5.1.3. İnternet Kafe İçerisinde Yaş Yönüyle Fiziksel Ortamda Bölümler Oluşturulması

İnternet kafe içerisinde yaş yönüyle fiziksel ortamda bölümler oluşturulmasının yararlı olup olmayacağı konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri ve emniyet müdürlüğü yetkililerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 27'de gösterilmektedir.

TABLO 27: İnternet Kafe İçerisinde Yaş Yönüyle Fiziksel Ortamda Bölümler Oluşturulmasının Yararlı Olup Olmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Ortalaması	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	49,190	2	24,595	38,970*	,000
Grup içi	1422,562	2254	,631		
Toplam	1471,753	2256			

p<0,05

Görüldüğü gibi grupların görüşleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Yapılan LSD (Least Significant Difference) testine göre de tüm gruplar arasında farklılığın olduğu görülmüştür. İnternet kafe işletmecileri ($\bar{x}=1,95$) ve internet kafe müşterileri ($\bar{x}=2,27$), internet kafe içerisinde yaş yönüyle fiziksel ortamda bölümler oluşturulmasının kısmen yararlı olacağı görüşünde birleşmektedirler. Bu konuda internet kafe müşterileri, internet kafe içerisinde yaş yönüyle fiziksel ortamda bölümler oluşturulması fikrine internet kafe işletmecilerine göre daha çok katılmaktadır. Emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x}=2,50$) de, internet kafe içerisinde yaş yönüyle fiziksel ortamda bölümler oluşturulmasının yararlı olacağı görüşündedirler. Genel olarak grupların tamamınca, böyle bir bölüm oluşturulması fikrinin olumlu karşılandığı görülmektedir.

Emniyet müdürlüğü yetkilileri, milli eğitim okul idrarcileri, internet kafe işletmecileri ve internet kafe müşterilerinin, İnternet'in her yaşta özgürce kullanılması görüşüne katıldıkları bulgusu göz önüne alındığında, internet kafelerin yaş ve amaca göre sınıflandırılarak yeniden düzenlemelere gidilmesi yönünde ya da internet kafe içerisinde yaş yönüyle fiziksel ortamda bölümler oluşturulması yönünde yasal düzenleme yapılmasının yararlı olacağı sonucu ortaya çıkmaktadır. Gözlemlere dayalı araştırmalarda, İnternet'i pornografik amaçlı kullanan kullanıcılar ile 12 yaşındaki ya da daha küçük oyun oynayan çocukların yan yana aynı dar alanda oturabildikleri görülmektedir. Bu konuda Akgül (2002), pornoya teşvik eden ve göz yumanlara ağır **cezaî müeyyideler** uygulanması gerektiğini vurgulamaktadır.

4.5.1.4. Oyun ve İnternet Ortamları Yönüyle İncelendiğinde, İnternet Kafede Fiziksel Ortamda Ayrı Ayrı Bölümler Oluşturulmasının Yararlı Olup Olmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri

Oyun ve İnternet ortamları yönüyle incelendiğinde, internet kafe içerisinde fiziksel ortamda ayrı ayrı bölümler oluşturulmasının yararlı olup olmayacağı konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 28.1'de gösterilmektedir.

TABLO 28.1: Oyun ve internet Ortamları Yönüyle İncelendiğinde, İnternet Kafe içerisinde Fiziksel Ortamda Ayrı Ayrı Bölümler Oluşturulmasının Yararlı Olup Olmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	30,339	3	10,113	16,265	,000
Grup içi	1507,769	2425	,622		
Toplam	1538,108	2428			

$p < 0.05$

Buna göre, oyun ve İnternet ortamları yönüyle incelendiğinde, internet kafe içerisinde fiziksel ortamda ayrı ayrı bölümler oluşturulmasının yararlı olup olmayacağı konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

Görüş farklılığının hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD testi yapılmış ve veriler Tablo 28.2'de gösterilmiştir.

TABLO 28.2 : Oyun ve İnternet Ortamları Yönüyle İncelendiğinde, İnternet Kafe İçerisinde Fiziksel Ortamda Ayrı Ayrı Bölümler Oluşturulmasının Yararlı Olup Olmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{x}	Gruplar			
			1	2	3	4
1. Müşteri	1593	2,26		*	*	
2. Milli Eğitim	182	2,41			*	
3. Emniyet	344	2,58				*
4. İşletmeci	310	2,29				
Toplam	2429	2,32				

Elde edilen sonuçlara göre, internet kafe işletmecileri ($\bar{x}=2,29$) ve internet kafe müşterileri ($\bar{x}=2,26$), oyun ve İnternet ortamları yönüyle incelendiğinde internet kafe içerisinde fiziksel ortamda oyun ve İnternet ortamlarının ayrı ayrı bölümler halinde oluşturulmasının kısmen yararlı olacağı görüşünde birleşmekte iken, emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x}=2,58$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=2,41$) ise, oyun ve İnternet ortamları yönüyle incelendiğinde, internet kafe içerisinde fiziksel ortamda ayrı ayrı bölümler oluşturulmasının yararlı olacağı şeklinde görüş belirtmektedirler.

Oyun ve İnternet ortamları yönüyle incelendiğinde, internet kafe içerisinde fiziksel ortamda ayrı ayrı bölümler oluşturulması, tüm gruplarca genel olarak yararlı görülmektedir. Çünkü, amaç itibariyle oyun ve İnternet iki farklı ortamdır. Özellikle, İnternet ortamında bulunan müşterilerin etkileşim ve iletişim halinde bulunmaları ve ayrıca işletmeci tarafından, İnternet ortamında bulunanlara yönelik olarak rehber bulundurulması, bu mekanlardan elde edilen verimi eğitim amaçlı kullanım yönünde artıracaktır. Oyun ve İnternet ortamlarının ayrılması konusunda, gerekli uzman görüşleri de alınarak düzenlemeye gidilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Önemli olan, oyun ortamında da İnternet ortamında da, birey ve toplum yararına gereken eğitimsel faydaları alabilmek ve bu şekilde bu mekanlardan istifade edebilmektir.

4.5.1.5. İnternet Ortamını Kullanırken Karşılaşılan Sorunlar Açısından Gruplar Arasında Görüş Farklılığı Bulunma Durumu

Müşteriler, internet kafe işletmecileri ve emniyet yetkililerinin İnternet ortamını kullanırken karşılaştıkları sorunlar hakkında görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler Tablo 29'da görülmektedir.

TABLO 29: İnternet Ortamını Kullanırken Karşılaşılan Sorunlar Hakkında Grupların Görüşleri

Karşılaşılan sorunlar	Müşteriler		Emniyet Yetkilileri		İşletmeciler	
	f	%	f	%	f	%
Bilişim suçları	288	7,90	195	20,68	59	7,48
Hız/Kapasite	922	25,32	81	8,59	230	29,16
Gizlilik	320	8,79	74	7,85	35	4,44
Güvenlik	515	14,15	147	15,59	110	13,94
Bilginin doğruluğu	358	9,84	57	6,05	67	8,49
Sansür	337	9,26	47	4,99	36	4,56
Pornografik yayınlar	683	18,75	292	30,96	190	24,08
Yayın hakları	181	4,96	39	4,13	42	5,32
Diğer	38	1,03	11	1,16	20	2,53
Toplam	3642*	100,0	943*	100,0	789*	100,0

* Araştırmaya katılanlar bu soruda en fazla 3 seçenek işaretlemişlerdir.

Tablo 29'daki verilerden de anlaşılacağı üzere müşteriler yüzde 25,32 oranında, İnternet Kafe İşletmecileri de yüzde 29,16 oranında, İnternet ortamını kullanırken karşılaşılan sorunların başında, en çok hız/kapasite konusunda sorun olduğu görüşünde birleşmektedirler. Emniyet müdürlüğü yetkilileri ise, İnternet ortamını kullanırken karşılaşılan sorunların başında en çok yüzde 30,96 oranında pornografik yayınlar konusunun yer aldığını belirtmektedirler.

Müşteriler ve internet kafe işletmecileri, hız/kapasite sorunundan sonra, ikinci olarak pornografik yayınlar ve güvenlik sorunu hakkında sorunlar olduğu görüşünde birleşmektedir. Ancak yüzdeler oranlar arasında, aynı görüş içerisinde fark bulunmaktadır. Buna göre müşteriler; pornografik yayınlar konusunda yüzde 18,75 oranında ve güvenlik sorunu konusunda yüzde 14,15 oranında sorunlar bulunduğunu belirtirlerken, internet kafe işletmecileri de pornografik yayınlar konusunda yüzde 24,08 oranında ve güvenlik konusunda yüzde 13,94 oranında sorun bulunduğunu belirtmektedir. Emniyet müdürlüğü

yetkilileri ise ikinci öncelikli olarak, yüzde 20,68 oranında bilişim suçları ve yüzde 15,59 oranında güvenlik konularında sorun olduğu görüşünde bulunmaktadır.

Tüm grupların, pornografik yayınlar konusunda sorunlar olduğu yönünde elde edilen bulguları ile Çakıcı'nın (2000), internet kafelere gidenlerin yüzde 20'sinin erotik-pornografik siteleri ziyaret ettiği yönündeki araştırma sonucu paralellik göstermektedir. Bilişim suçları ve pornografik yayınlar; Emniyet Genel Müdürlüğü'nün yayınlamış olduğu ve bu tür suçların giderek yaygınlaştığını ifade eden rapor ile de (EGM, Bilişim Suçları Raporu, 2000) paralellik göstermektedir. Ayrıca ülkemizde nadiren de olsa dünyada, sık sık internet ortamında çocuk pornografisi olayları yaşanmaktadır. İnternet kullanıcısı olan çocukların, özellikle alınacak önlemlerle bu tür yayın ve ortamlardan uzak tutulması gerekmektedir. Bilişim suçları kapsamında da, bu konuyla ilgili olarak mutlaka kurumlar koordinesinde etkili çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Elde edilen verilere göre, daha çok hız/kapasite, pornografik yayınlar, güvenlik ve bilişim suçları konularında sorunlar yaşandığı ortaya çıkmaktadır. Bu konularda önlemler alınması amacıyla internet kafe işletmecilerine, emniyet müdürlüğü ve Türk Telekom yetkililerine sorumluluklar düşmektedir. Ayrıca, İnternet eğitiminin toplumun her kademesinde yaygınlaştırılmasının, İnternet ortamını kullanırken karşılaşılan sorunların azalmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Akgül (2002), bilişim suçları (cyber crime) ve delillerin toplanması konularında bir e-mail'in nereden geldiğinin bilinmesinin zor olduğunu belirtmek ayrıca Türk Telekom, internet servis sağlayıcıları ve polis koordinesinde **on-line işbirliği ağı** kurulması ve pek çok yasada değişiklik yapılması gerektiğini vurgulamaktadır.

4.5.1.6. İnternet Kafeler İçin Belirtilen "Atari Salonu, Kıraathane ve Kafe'den Farksız" Görüşü Hakkında Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları

İnternet kafeler için belirtilen "Atari salonu, kıraathane ve kafeden farksız" görüşü için internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet

müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır.

TABLO 30.1: İnternet Kafeler İçin Belirtilen “Atari salonu, Kiraathane ve Kafe’den Farksız” Görüşü İçin Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	187,145	3	62,382	108,336*	0,000
Grup içi	1271,973	2209	,576		
Toplam	1459,118	2212			

p<0.05

Buna göre grupların görüşleri arasında p<0.05 düzeyinde anlamlı farklılık belirlenmiştir. Hangi gruplar arasında farklılık bulunduğunu belirlemek amacıyla LSD testi uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 30.2’de görülmektedir.

TABLO 30.2: İnternet Kafe’ler İçin Belirtilen “Atari salonu, Kiraathane ve Kafe’den Farksız” Görüşü İçin Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{x}	Gruplar			
			1	2	3	4
1. Milli Eğitim	187	2,52		*	*	*
2. Müşteri	785	1,56				
3. İşletmeci	886	1,60				*
4. Emniyet	355	2,04		*		
Toplam	2213	1,74				

Buna göre milli eğitim okul idarecileri ve emniyet müdürlüğü yetkililerinin görüşleri ile internet kafe müşterileri ve internet kafe işletmecilerinin görüşleri arasında görüş farkı olduğu görülmektedir. Milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,52$) internet kafeler için belirtilen “Atari salonu, kiraathane ve kafeden farksız” görüşüne katılırken, internet kafe müşterileri ($\bar{x} = 1,56$) ve internet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 1,60$) bu görüşe katılmamaktadırlar. Emniyet müdürlüğü yetkilileri ise ($\bar{x} = 2,04$) internet kafeler için belirtilen “Atari salonu, kiraathane ve kafeden farksız” görüşüne kısmen katılmaktadırlar.

Milli eğitim okul idarecilerinin, internet kafeler için belirtilen “atari salonu, kıraathane ve kafeden farksız” görüşüne, diğer gruplara göre daha çok katılmalarının nedenleri olarak; bu mekanların genel olarak boş zamanları geçirme, oyun ve eğlence amaçlı değerlendirilmesi ve eğitim amaçlı kullanımından mevcut durumları itibariyle uzak görülmesi düşünülmektedir.

4.5.1.7. Müşterilerin İnternet Yoluyla Bilgiye Ulaşmasında İzlenen Yöntemler Konusunda Gruplar Arasında, Görüş Farklılığı Bulunma Durumu

Müşterilerin, İnternet yoluyla bilgiye ulaşmasında izlenen yöntemler konusunda internet kafe işletmecileri ile internet kafe müşterilerinin görüşleri sonucu elde edilen veriler Tablo 31’de görülmektedir.

P: Müşterilerin İnternet Yoluyla Bilgiye Ulaşmasında İzlenen Yöntemler Konusunda Grupların Görüşleri

Bilgiye ulaşmada izlenen yöntemler	Müşteriler		İşletmeciler	
	f	%	f	%
Arama motorları ile (yahoo, google, netbul, arabul vb.)	1258	34,94	313	38,84
On-line veri tabanları ile (science direct, ebscohos vb.)	425	11,80	70	8,68
Arkadaş yönlendirmesi ile	975	27,08	214	26,56
Kitap, dergi, gazete, tv vb. yardımı ile	886	24,60	185	22,95
Diğer	57	1,58	24	2,97
Toplam	3601*	100,0	806*	100,0

* Araştırmaya katılanlar en fazla 3 seçenek işaretlemişlerdir.

Buna göre; müşterilerin, İnternet yoluyla bilgiye ulaşmasında izlenen yöntemler konusunda internet kafe müşterileri yüzde 34,94 oranında ve işletmeciler ise yüzde 38,84 oranında; öncelikli olarak arama motorları ile bilgiye ulaşılmaktadır görüşünde birleşmektedirler. İnternet yoluyla bilgiye ulaşmada izlenen yöntemler konusunda, ikinci öncelikli olarak internet kafe müşterileri; yüzde 27,08 oranında arkadaş yönlendirmesi ile bilgiye ulaşılmaktadır görüşünde iken, işletmeciler ise yüzde 26,56 oranında arkadaş yönlendirmesi ile bilgiye ulaşılmaktadır görüşünde bulunmaktadırlar. İnternet kafe müşterileri yüzde 24,60 oranında ve işletmeciler ise yüzde 22,95 oranında

üçüncü öncelikli olarak kitap, dergi, gazete, tv vb. yardımı ile bilgiye ulaşılmaktadır görüşünde birleşmektedirler.

Buna göre, en çok arama motorları, arkadaş yönlendirmeleri ve kitap, dergi, gazete, tv vb. yardımı ile bilgiye ulaşıldığı görülmektedir. Uygulamada, bazı internet kafe işletmecilerinin eğitim, bilgi amaçlı hizmet veren eğitim sitelerinin adreslerini, müşterilerine internet kafe mekanının görünür yerlerine asarak bildirmeleri ve özellikle bu yönde gayret göstermeleri, gelecek adına olumlu, sevindirici ve örnek teşkil edecek bir durumdur. İnternet kafeleri toplumdaki bireyler için zararlı bir şekilde işleten internet kafe işletmeleri göz önüne alındığında, bu tip internet kafe işletmelerinin özendirilmesi amacıyla ödüllendirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Günlük yaşamda, müşterilerinin bilgili olması ve eğitim amaçlı olarak internet kafelerinin hizmet vermesi yönünde gayret gösterenlerin yaygınlaştığı unutulmamalıdır. Bir örnek olayda Varol (2001); “Yaşanan bir olayı aktarmak istiyorum. Gaziantep'den internet kafe işleten üniversite mezunu bir okurum aradı. 'En az bin çocuğa ücretsiz bilgisayar öğrettim' demiştir. Gerçekten de müşterilerin, İnternet yoluyla bilgiye ulaşmasında internet kafe işletmecisinin her şeyden önce **duyarlılığının** büyük bir önemi vardır. Esasında internet kafe işletmeleri, işletmecinin duyarlılığı ve müşterinin bilinci ile eğlenceli eğitime götüren okullar ve bilim yuvaları olarak nitelendirilebilir. Arzu edilen bilgi çağında bilgi toplumu olma yolunda bu tip bir algılamının ve kullanımın bulunmasıdır.

4.5.1.8. Müşteriler Tarafından Genellikle Hangi İnternet Kafe Türünün Daha Çok Tercih Edildiği Konusunda Gruplar Arasındaki Farklara İlişkin kay kare (chi-square) Testi Analizi sonuçları

Müşteriler tarafından genellikle hangi internet kafe türünün daha çok tercih edildiği konusunda internet kafe işletmecileri ile internet kafe müşterilerinin görüşleri arasında farklılık olup olmadığı kay kare testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 32'de gösterilmiştir.

TABLO 32: Müşteriler Tarafından Genellikle Hangi İnternet Kafe Türünün Daha Çok Tercih Edildiği Konusunda Grupların Görüşleri

Seçenekler	İşletmeci		Müşteri		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Oyun yeri	224	68,3	914	54,9	1139	57,2
İnternet kafe	102	31,1	372	22,4	475	23,9
Böyle bir ayırmadan haberim yok	2	0,6	378	22,7	378	18,9
Toplam	328	100,0	1664	100,0	1992	100,0
$X^2= 93,806$ $sd=4$ $P<0,05$ anlamlı $An.Düz= 0,000$						

Elde edilen verilere göre gruplar arasında $p<0.05$ düzeyinde anlamlı görüş farkı belirlenmiştir. Buna göre internet kafe müşterileri tarafından genellikle hangi internet kafe türünün daha çok tercih edildiği konusunda, internet kafe işletmecileri yüzde 68,3 ile **oyun yeri** niteliğinde internet kafe tercih edilmektedir görüşünde iken, internet kafe müşterileri yüzde 54,9 oranında bu görüşe katılmaktadırlar.

Yine, internet kafe müşterileri tarafından genellikle hangi internet kafe türünün daha çok tercih edildiği konusunda internet kafe işletmecileri yüzde 31,1 oranında internet kafeler tercih edilmektedir görüşünde iken, İnternet kafe müşterileri de, yüzde 22,4 oranında bu görüşe katılmaktadırlar. internet kafe müşterilerinin yüzde 22,7 oranında ise internet kafe türleri hakkında bilgisi bulunmamaktadır. Elde edilen veriler doğrultusunda, müşteriler tarafından çoğunlukla oyun yerlerinin tercih edildiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Ancak, internet kafe müşterilerinin, hangi internet kafe türünden yararlandıklarını bilmeden bu mekanlara gitmeleri, üzerinde durulması gereken ve toplumun bilinç eksikliğini ortaya koyan bir durumdur. Aynı zamanda, doğal gözlemler sonucunda da ortaya çıkan, oyun yerlerinin camekan ve tabelalarında işletmecilerin mekanlarını **oyun yeri** olarak değil de, internet kafe adını kullanarak isimlendirmeleri, müşterilerin hangi internet kafe türünden yararlandıklarını bilmeleri konusunda çelişkiye düşmelerine neden olmaktadır. Mutlak suretle, yapılacak olan düzenlemelerle işletmelerin almış oldukları ruhsat türüne göre, işletme mekanının camekanını ve panosunu isimlendirmeleri

gerekmektedir. Aksi takdirde, müşteriler ve veliler bazında internet kafe türü konusunda çelişki yaşanması devam edecektir.

İnternet kafe işletmecilerinin daha çok oyun yeri niteliğinde internet kafe türünde ruhsat aldıkları ve internet kafelerin daha az tercih edildiği yönündeki bulgu; müşteriler tarafından çoğunlukla oyun yerlerinin tercih edildiği bulgusu ile paralellik göstermektedir.

4.5.1.9. İnternet'i Kullanma Sıklığı Anlamında Gruplar Arasında Farklılık Bulunma Durumu

İnternet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin İnternet'i kullanma sıklığı anlamında aralarında farklılık olup olmadığı kay kare testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 33'te gösterilmiştir.

TABLO 33: İnternet'i Kullanma Sıklığı Anlamında Grupların Görüşleri

Seçenekler	Emniyet		Milli Eğitim		İşletmeci		Musteri		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Düzenli kullanıcı (Günlük olarak)	70	18,7	18	9,4	246	72,4	531	30,3	865	32,5
Orta düzeyde (Haftada birkaç kere)	123	32,8	40	21,5	64	18,8	732	41,7	959	36,0
Ara sıra (Ayda birkaç kere)	98	24,7	47	24,7	16	4,7	375	21,4	536	20,1
Nadiren (Yılda birkaç kere)	89	23,8	84	44,4	14	4,1	116	6,6	301	11,4
Toplam	380	100,0	189	100,0	340	100,0	1754	100,0	2641	100,0

$X^2= 610,860$ $sd=12$ $P<0,05$ anlamlı $An.Düz= 0,000$

Elde edilen verilere göre, gruplar arasında $p<0.05$ düzeyinde anlamlı görüş farkı belirlenmiştir. Buna göre, İnternet'i kullanma sıklığı anlamında gruplar öncelikli olarak; internet kafe İşletmecileri yüzde 72,4 oranında düzenli kullanıcı, milli eğitim okul idarecileri yüzde 44,4 oranında nadiren (yılda birkaç kere) düzeyinde internet kullanıcısı, internet kafe müşterileri yüzde 41,7 oranında ve emniyet müdürlüğü yetkilileri de yüzde 32,8 oranında orta düzeyde İnternet kullanıcısı (haftada birkaç kere) konumunda bulunmaktadır. Gruplar

daha sonra ise; internet kafe işletmecileri yüzde 18,8 oranında orta düzeyde İnternet kullanıcısı (haftada birkaç kere), internet kafe müşterileri yüzde 30,3 oranında düzenli kullanıcı ve milli eğitim okul idarecileri ile emniyet müdürlüğü yetkilileri de yüzde 24,7 oranında ara sıra düzeyinde (ayda birkaç kere) İnternet kullanıcısı konumunda yer almaktadırlar.

Araştırma sonuçlarına göre elde edilen internet kafe müşterilerinin yüzde 41,7 oranında haftada birkaç kere İnternet kullanımında bulunmaları ve yüzde 21,4 oranında ayda birkaç kere İnternet kullanımında bulunmaları bulguları; Çakıcı'nın (2000) birkaç günde bir internet kafeye gidenlerin oranı yüzde 43.5, ayda bir ya da çok nadir internet kafeye gidenlerin oranı ise yüzde 16 olması yönündeki araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Elde edilen verilere göre, özellikle milli eğitim okul idarecilerinin genel olarak nadiren düzeyinde İnternet kullanmaları, İnternet'in okullarda yaygınlaşması ve öğrencilere İnternet eğitiminin ve etkili kullanım bilincinin verilmesi açısından büyük önem teşkil etmektedir. İnternet kafe mekanlarının, ağırlıklı kullanıcıları olan öğrencilerin, özellikle okulda gerekli eğitimleri öğretmenlerinden almaları, bilgi hazinesi İnternet'ten ve İnternet hizmetleri verilen internet kafelerden daha etkili yararlanabilmelerini sağlayacaktır. Bu nedenle, özellikle okullarda İnternet sınıflarının hızla yaygınlaştırılarak kurulması ve öğretmenlerin düzenlenecek hizmet içi eğitim programlarıyla internet eğitiminden geçirilmesi ve İnternet kullanım düzeylerinin artırılması gerekmektedir.

4.5.1.10. Gelecekte Kahve Kültürünün, Yerini İnternet Kafe Kültürüne Bırakıp Bırakmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Gelecekte kahve kültürünün, yerini internet kafe kültürüne bırakıp bırakmayacağı konusunda tüm grupların görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 34.1'de gösterilmektedir.

TABLO 34.1: Gelecekte Kahve Kültürünün, Yerini İnternet Kafe Kültürüne Bırakıp Bırakmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	7,659	3	2,553	4,093*	,007
Grup içi	1528,077	2450	,624		
Toplam	1535,736	2453			

p<0.05

Buna göre internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD testi uygulanmış olup, elde edilen veriler Tablo 34.2'de verilmiştir.

TABLO 34.2: Gelecekte Kahve Kültürünün, Yerini İnternet Kafe Kültürüne Bırakıp Bırakmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{x}	Gruplar			
			1	2	3	4
1. Müşteri	1612	2,26				*
2. Emniyet	351	2,25				*
3. Milli Eğitim	183	2,28				
4. İşletmeci	308	2,43			*	
Toplam	2454	2,28				

LSD sonuçlarına göre, gözlenen farklılığın aynı doğrultudaki görüşlerin farklı aritmetik ortalamalar almalarından kaynaklandığı gözlenmektedir. Buna göre, internet kafe müşterileri ($\bar{x} = 2,26$), emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x} = 2,25$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,28$); gelecekte kahve kültürünün, yerini internet kafe kültürüne bırakacağı görüşüne kısmen katılırlarken, internet kafe işletmecileri; gelecekte kahve kültürünün, yerini internet kafe kültürüne bırakacağı görüşüne diğer gruplara göre daha fazla ($\bar{x} = 2.43$) katılmaktadır.

Alkan (2000), geçmiş 15. yüzyıla dek uzanan kahvelerin işlevini internet kafelerin yerine getirdiğini, internet kafelerin insanları kahvelerden koparıp

kendi bünyelerine çektiğini ve özellikle büyük kentlerde kahvelerin yerini alan internet kafeler aracılığıyla sanal aleme dalanların sınırsız bir dünyada özgürce dolaştıklarını belirtmektedir.

Bu konuda Akgül (2002) ise, İnternet ve internet kafelerin, magazin içerikli ve kahve kültürü şeklinde değerlendirilmemesi gerektiğini vurgulamakta ayrıca, ülkemizde bilişimcilerin bile bazen önemli konuları dahi okumadıklarını belirtmektedir. Araştırma sonuçlarına göre, genel olarak grupların bu konuda iyimser oldukları görülmektedir. Bilgi toplumu olma yolunda grupların bu görüşü, son derece önem teşkil etmektedir. Özellikle, uygulamanın içinde bulunan ve İnternet hizmeti veren internet kafe işletmecilerinin gelecekte kahve kültürünün, yerini internet kafe kültürüne bırakacağı görüşüne daha çok katılmaları, öğrenen topluma geçişe umutla bakılmasını sağlamaktadır.

4.5.1.11. İnternet'in, Hayatı Kolaylaştırıp Kolaylaştırmadığı Konusunda Gruplar Arasında Görüş Farklılığı Bulunma Durumu

İnternet'in, hayatı kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 35.1'de gösterilmektedir.

TABLO 35.1: İnternet'in, Hayatı Kolaylaştırıp Kolaylaştırmadığı Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	14,074	3	4,691	11,229	,000
Grup içi	1026,514	2457	,418		
Toplam	1040,588	2460			

$p < 0.05$

Buna göre, İnternet'in hayatı kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir. Yapılan LSD testi sonuçları Tablo 35.2'de görülmektedir.

TABLO 35.2: İnternet'in, Hayatı Kolaylaştırıp Kolaylaştırmadığı Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{x}	Gruplar			
			1	2	3	4
1. Müşteri	1617	2,55		*		
2. İşletmeci	310	2,77			*	
3. Milli Eğitim	182	2,50				
4. Emniyet	352	2,59		*		
Toplam	2461	2,58				

LSD sonuçlarına göre farklılığın, aynı doğrultudaki görüşlerin farklı aritmetik ortalamalar almalarından kaynaklandığı gözlenmektedir. İnternet kafe işletmecileri ($\bar{x}=2,77$), internet kafe müşterileri ($\bar{x}=2,55$), emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x}=2,59$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=2,50$), İnternet'in hayatı kolaylaştırdığı görüşünde birleşmektedirler.

Çünkü; aranılan bilgiye daha kolay ve hızlı ulaşabilme, araştırma özelliklerinin, öğrenmenin ve iletişimin İnternet ile daha da artması ve güncel işlemlerin (banka,fatura vs.) İnternet üzerinden gerçekleştirilmesi günlük hayatı kolaylaştırmaktadır. Bu bulgu, müşterilerin internet kafelerde, İnternet üzerinden daha çok bilgiye daha kolay erişebilmesi ve İnternet'in öğrenmeyi kolaylaştırdığı ve okul hayatına da yardımcı olduğu bulguları ile paralellik göstermektedir. Bu konuda Akgül (2002), özellikle Türk Telekom'un ülkemizde ISDN, ADSL, DSL şebeke yapısını yaygınlaştırması ile günlük işlemlerin (banka, fatura vs.) her yerde (pastahane, kahvehane, lokanta vs.) yapılması ve böylece iş hayatına katkı sağlanması gerektiğini belirtmektedir.

4.5.1.12. İnternet'in Amacına Uygun Algılanıp Algılanmadığı Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

İnternet'in amacına uygun algılanıp algılanmadığı konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecilerinin

görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 36'da gösterilmektedir.

TABLO 36: İnternet'in Amacına Uygun Algılanıp Algılanmadığı Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	89,124	2	44,562	77,550*	,000
Grup içi	1203,826	2095	,575		
Toplam	1292,950	2097			

p<0.05

Grupların görüşleri arasında anlamlı fark görülmektedir. Yapılan LSD testine göre de, tüm gruplar arasında farklılığın olduğu görülmüştür. Milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=1,47$), İnternet'in amacına uygun algılanmadığı görüşünde iken, internet kafe işletmecileri ise ($\bar{x}=2,33$) İnternet'in amacına uygun algılandığı görüşünde bulunmaktadırlar. İnternet kafe müşterileri ise, ($\bar{x}=2,09$) kısmen İnternet'in amacına uygun algılandığı şeklinde görüş belirtmektedirler. Bu bulgular, Elazığ ilinde internet kafelerle ilgili yapılan araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir (Elazığ Valiliği, 2001).

İnternet, günümüzde bireylere çok büyük imkanlar sunmakta ve her yönüyle hayata kolaylıklar getirmektedir. Özellikle, milli eğitim okul idarecilerinin İnternet'in amacına uygun algılanmadığı görüşüne katılmaları; bu mekanların daha çok oyun, eğlence amaçlı algılandığı ve milli eğitim okul idarecilerinin daha önce belirttiği gibi internet kafelerin ağırlıklı olarak bilimsel, eğitim amaçlı kullanılmadığı bulgusu ile paralellik oluşturmaktadır. Zaman zaman bu mekanlarda meydana gelen asayiş olayları da, ortada bir algılama sorunu bulunduğunu ve eğlence amaçlı kullanımdan ziyade eğitim, bilgi amaçlı kullanımının bilinç artırılması sağlanarak bütün toplum nezdinde tesis edilmesi gerektiği sonucunu ortaya koymaktadır.

Akgül (2001), Türkiye İnternet'inin kötü çalıştırıldığını, kamu, okullar, kütüphaneler, tarım sektörü ve KOBİ'lerin de sınıfta kalmış bir görünüm içinde

bulduğunu ve ülke olarak, Türkiye'nin İnternet'i doğru algılayabildiğini söylemenin yapılanlara ve belgelere bakıldığında pek mümkün gözükmediğini, ortada etkili bir bakış açısı, hedef, plan, örgütlenme, kaynak ve sorumluluğun bulunmadığını belirtmektedir.

Bu konuda Akgül (2002) ayrıca , İnternet ve internet kafelerin, magazin içerikli ve kahve kültürü şeklinde algılanmaması gerektiğini belirtmekte ve ayrıca internet kafe işletmesi içerisinde bu mekanların eğitim amaçlı kullanımına katkı sağlamak amacıyla basılı bir dokümanın bulundurulmasının yararlı bir faaliyet olacağını ifade etmektedir.

4.5.1.13. İnternet'in Her Yaşta Özgürce Kullanılması Konusunda Grupların Görüşleri Arasında Farklılık Bulunma Durumu

İnternet'in her yaşta özgürce kullanılması konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 37'de gösterilmektedir.

TABLO 37: İnternet'in Her Yaşta Özgürce Kullanılması Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	87,033	3	29,011	48,269*	,000
Grup içi	1473,715	2452	,601		
Toplam	1560,748	2455			

p<0.05

Grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Yapılan LSD testine göre de tüm gruplar arasında farklılığın olduğu görülmüştür. Emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x} = 2,08$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 1,77$) İnternet'in her yaşta özgürce kullanılması görüşüne kısmen katılmakta iken, İnternet kafe müşterileri ($\bar{x} = 2,34$) ve internet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 2,54$) ise, İnternet'in her yaşta özgürce kullanılması görüşüne daha çok katılmaktadırlar.

Buna göre, internet kafe işletmecileri ve internet kafe müşterilerinin bu konuda daha olumlu düşündükleri görülmektedir.

Emniyet müdürlüğü yetkilileri ise İnternet'in her yaşta özgürce kullanılması görüşüne, milli eğitim okul idarecilerine göre daha çok katılmaktadır. Günümüzde, internet kafelere giriş yaşının alt sınırınının 12 olduğu ve tüm grupların İnternet'in her yaşta özgürce kullanılması görüşüne genelde katıldıkları göz önüne alındığında, internet kafeler konusunda tekrar yaş ve amaca göre sınıflandırma yapılmak suretiyle yeniden yasal düzenlemelere gidilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Yaş konusunda uygulamada yanlış algılama ve denetim eksikliği gözlenmesinden dolayı, İçişleri Bakanlığı internet kafelerle ilgili olarak yaş yönüyle de düzenleme getirmiş ve internet kafelere giriş yaşı 12 olarak belirlenmiştir (EGM, 2001).

4.5.1.14. İnternet Kafede, Rehber Personel Bulunup Bulunmadığı Konusunda Grupların Görüşleri

İnternet kafede rehber personel bulunup bulunmadığı konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 38'de gösterilmektedir.

TABLO 38: İnternet Kafede Rehber Personel Bulunup Bulunmadığı Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	237,715	3	79,238	90,091	,000
Grup içi	2146,060	2440	,880		
Toplam	2383,775	2443			

p<0.05

İnternet kafede rehber personel bulunup bulunmadığı konusunda tüm grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Yapılan LSD testine göre de, tüm gruplar arasında farklılığın olduğu görülmüştür. Milli eğitim okul idarecileri, ($\bar{x} = 1,46$) internet kafede rehber personel bulunmadığı görüşünde iken, internet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 2,71$) ve internet kafe müşterileri ($\bar{x} = 2,41$) ise, internet kafede rehber personel bulunduğu görüşünde birleşmektedirler. Emniyet müdürlüğü yetkilileri de, kısmen ($\bar{x} = 1,96$) internet kafelerde rehber personel bulunduğu görüşünde bulunmaktadırlar.

İnternet kafe işletmecilerinin, müşterilerinin hizmetinde ve onlara yardımcı olmak amacıyla internet kafede rehber personel bulundurmaları, bu mekanlardan etkili bir şekilde istifade edilebilmesini sağlayacaktır. Ancak, rehber personelin bilgisayar ve İnternet konularında yetişmiş olması önem kazanmaktadır. Bu nedenle, ülkemizde sayıları hızla artan ve bir sektör haline gelen internet kafelerde, verimli İnternet hizmetlerinin verilmesi amacıyla İnternet ve bilgisayar konularında eğitim görmüş ara insan gücü yetiştirilmesine önem verilmelidir. Yapılacak olan düzenlemelerle bu mekanlarda, bu tip rehber personel bulundurulmasının zorunlu hale getirilmesi ve ayrıca internet kafe işletmecilerinin, bu mekanları açmadan önce, belirli bir süre (İnternet, işyeri açma, pc, insan nitelikleri vb.) konularda yetkili bir kurumdan belirli bir eğitimden geçerek yetki belgesi almalarının zorunlu tutulmasının, gelecek adına olumlu ve ciddi bir adım olacağı düşünülmektedir. Bu konuda Akgül'de (2002), internet kafelerin eğitim amaçlı kullanımı için internet kafe işletmelerinde rehber bulundurulmasının yararlı olacağını belirtmektedir.

4.5.1.15. İnternet Kafe İşletmecilerinin, Müşterilerine Teknik Bilgi Açısından Yardımcı Olabilecek Bilgi Düzeyine Sahip Olup Olmadığı Gruplar Arasında Görüş Farklılığı Bulunma Durumu

İnternet kafe işletmecilerinin, müşterilerine teknik bilgi açısından yardımcı olabilecek bilgi düzeyine sahip olup olmadığı konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü

varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 39'da gösterilmektedir.

TABLO 39: İnternet Kafe İşletmecilerinin, Müşterilerine Teknik Bilgi Açısından Yardımcı Olabilecek Bilgi Düzeyine Sahip Olup Olmadığı Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	230,054	3	76,685	143,979*	,000
Grup içi	1292,645	2427	,533		
Toplam	1522,699	2430			

p<0.05

Grupların görüşleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Yapılan LSD testine göre de tüm gruplar arasında farklılığın olduğu görülmüştür. Milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=1,44$), internet kafe işletmecilerinin, müşterilerine teknik bilgi açısından yardımcı olabilecek bilgi düzeyine sahip olmadığı görüşünde iken, internet kafe işletmecileri ise ($\bar{x}=2,72$) müşterilerine teknik bilgi açısından yardımcı olabilecek bilgi düzeyine sahip oldukları görüşündedirler.

İnternet kafe müşterileri ($\bar{x}=2,22$) ve emniyet müdürlüğü yetkilileri ise ($\bar{x}=1,84$), internet kafe işletmecilerinin müşterilerine teknik bilgi açısından kısmen yardımcı olabilecek bilgi düzeyine sahip olduğu görüşünde birleşmektedirler. Bu konuda internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkililerine göre daha iyimserdir.

İnternet kafe işletmecilerinin, müşterilerine teknik bilgi açısından yardımcı olabilecek bilgi düzeyine sahip olmaları; bu mekanlardan daha çok yararlanmakta olan gençlerin ve özellikle de öğrencilerin, İnternet'ten güçlü bir altyapı ile verimli bir şekilde istifade edebilmeleri açısından önem taşımaktadır. Gerekli nitelikleri taşımayan internet kafe işletmecilerinin, bu mekanları açmadan önce (İnternet, işyeri açma, pc, insan nitelikleri vb. konularda) yetkili bir kurumdan belirli bir eğitimden geçerek yetki belgesi almaları ile bilgisayar ve İnternet gibi önemli bir konuda yeteri kadar bilgi sahibi olmalarının sağlanması gerekmektedir.

4.5.1.16. İnternet Kafede; Zaman Zaman Suç Unsuru Taşıyan Asayiş Olaylarıyla Karşılaşılması Konusunda Grupların Görüşleri

İnternet kafede; zaman zaman suç unsuru taşıyan asayiş olaylarıyla karşılaşılması konusunda internet kafe işletmecileri ile emniyet yetkililerinin görüşleri arasında farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 40'da gösterilmiştir.

TABLO 40: İnternet Kafede ; Zaman Zaman Suç Unsuru Taşıyan Asayiş Olaylarıyla Karşılaşılması Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlık Düzeyi
1. Emniyet Yetkilileri	352	2,03	,7907	657	8,830*	0,000
2. İşletmeciler	307	1,50	,7686			

p<0.05

Elde edilen verilere göre gruplar arasında p<0.05 düzeyinde anlamlı görüş farkı belirlenmiştir. Buna göre işletmeciler ($\bar{x}=1,50$), internet kafede zaman zaman suç unsuru taşıyan asayiş olaylarıyla karşılaşmamaktadır görüşünde iken, emniyet yetkilileri ise ($\bar{x}=2,03$) bu görüşün aksine internet kafede zaman zaman suç unsuru taşıyan asayiş olaylarıyla karşılaşmaktadır görüşünde bulunmaktadırlar.

İnternet kafe müşterilerinin, internet kafelerde zaman zaman suç unsuru taşıyan asayiş olaylarıyla karşılaşmaları bulgusu ile emniyet yetkililerinin görüşleri paralellik göstermektedir. Elazığ ilinde internet kafelerde zaman zaman kavga, bıçaklama, yaralama türünden olaylar meydana geldiği polis telsiz anonslarından anlaşılmaktadır. Bunlardan en sonuncusu 21 Aralık 2002 tarihinde bir internet kafede çıkan kavga sonucu bir şahsın bıçaklanmasıdır (Elazığ, 2002).

İnternet kafelerin algılanış biçiminin değiştirilmesi ve eğitim, bilgi amaçlı da kullanılabilmesinin yaygınlaştırılabilmesi ölçüsünde, standartları belirlenen bir yapıda yapılacak olan sağlıklı denetimlerle, bu mekanlar da meydana gelebilecek asayiş olaylarının asgari seviyelere düşürülmesinin, bilgi

toplumuna yakışan bir özellik olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, İnternet eğitimlerinin her yaş düzeyinde bulunan insanlara yönelik olarak yurt genelinde yaygınlaştırılması ve basın desteği ile de İnternet'in etkili kullanımı bilincinin verilmesi, İnternet'ten gereği gibi yararlanabilmeyi ve asayiş olaylarının asgari seviyelere çekilmesini sağlayacaktır.

4.5.1.17. Toplumsal Yapıyı Zedeleyici Faaliyette Bulunan İnternet Kafeler İçin Yaptırım Uygulanma Durumu

Toplumsal yapıyı zedeleyici faaliyette bulunan internet kafeler için, emniyet müdürlükleri tarafından genelge hükümlerine göre bu mekanlara yaptırım uygulanmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, işletmeciler ve emniyet yetkilileri de genelgeye aykırı hareket eden internet kafeler hakkında gerekli yasal düzenlemelerin yapıldığı görüşünde birleşmektedirler.

İnternet kafe denetleme raporuna göre Elazığ ilinde genelgeye aykırı hareket eden internet kafelere çeşitli cezai işlemler uygulanmıştır (Elazığ Emniyet Müdürlüğü, 2001). Emniyet Genel Müdürlüğü bilişim suçları raporuna göre de; 1998-2001 yılları arasında 88 adet lisans hakları (film, müzik, oyun), 76 adet bilgisayar yoluyla dolandırıcılık (ATM dolandırıcılığı, hırsızlık yoluyla kredi kartı dolandırıcılığı), 43 adet bilgisayar yoluyla sahtecilik (sahte evrak, milli piyango bileti, sigorta poliçesi, yazarkasa fişi, sahte para, kimlik kartı, pasaport), 20 adet yasadışı yayınlar (pornografi, terör, hakaret, çocuk pornografisi) ve 3 adet bilgisayar sabotajı konularında bilişim suçları işlenmiştir (EGM Bilişim Suçları Raporu, 2000).

Günümüzde denetim görevi valilikler aracılığıyla emniyet yetkililerine verilen internet kafelerin, zaman zaman polis tarafından; genelgelere aykırı hareket ettiklerinden dolayı ihtar, kısa ve uzun süreli kapama cezası ile karşı karşıya gelmeleri de, bu bulguyu doğrulamaktadır ve internet kafe işletmecilerinin özellikle lisans hakları ve yasadışı yayınlar (pornografi, terör, hakaret, çocuk pornografisi) konularında duyarsız buldukları sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Çakıcı'da (2000), internet kafelerde pornografi sitelerinin bol bol

ziyaret edilmesinin, internet kafe işletmecilerinin duyarsızlığından kaynaklandığı dile getirmektedir.

4.5.2. İnternet Kafelere İlişkin Yasal Düzenlemeler ve Uygulamalar Açısından Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde araştırma kapsamında internet kafelere ilişkin yasal düzenlemeler ve uygulamalar konularında tüm gruplara (İnternet kafe müşterileri, internet kafe işletmecileri, milli eğitim okul idarecileri ve emniyet yetkililerine) düzenlenen ankete katılan kişilerle ilgili veriler aşağıdaki amaçlar doğrultusunda ele alınmış ve sunulmuştur.

- 4.5.2.1. İnternet kafe işletmecilerinin, internet kafe genelgesi hakkında yeterli bilgi düzeyine sahip olup olmadığı konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.2.2. İnternet kafe açmak için mevzuatın anlaşılabilirliği konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 4.5.2.3. İnternet kafelerde; genelgeler gereği suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin yasak olduğunu ve sigara içilmeyeceğini belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanların bulunup bulunmadığı konusunda gruplar arasında görüş farklılığı var mıdır?
- 4.5.2.4. İnternet kafe işletmecilerinin bu mekanları açmadan önce (İnternet, işyeri açma, insan nitelikleri vb. konularda) yetkili bir kurumdan belirli bir eğitimden geçerek yetki belgesi almalarının yararlı olacağı konusunda grupların görüşleri arasında farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.2.5. İnternet kafe işletmecilerinin, bu mekanları açarken kolaylıkla ruhsat alıp alamadıkları konusunda grupların görüşleri arasında farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.2.6. Genelgeye aykırı hareket eden internet kafeler hakkında gerekli yasal düzenlemeler yapılıp yapılmadığı konusunda grupların görüşleri arasında farklılık bulunmakta mıdır?

4.5.2.1. İnternet Kafe İşletmecilerinin, İnternet Kafe Genelgesi Hakkındaki Bilgi Düzeyleri

İnternet kafe işletmecilerinin, internet kafe genelgesi hakkında yeterli bilgi düzeyine sahip olup olmadığı konusunda internet kafe işletmecileri ve emniyet müdürlüğü yetkililerinin görüşleri arasında farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 41'de gösterilmiştir.

TABLO 41: İnternet Kafe İşletmecilerinin , İnternet Kafe Genelgesi Hakkında Yeterli Bilgi Düzeyine Sahip Olup Olmadığı Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlık Düzeyi
1. Emniyet Yetkilileri	650	1,94	,72	650	-11,325*	0,000
2. Müşteriler	306	2,56	,80			

p<0.05

Elde edilen verilere göre gruplar arasında $p<0.05$ düzeyinde anlamlı görüş farkı belirlenmiştir. Buna göre; internet kafe işletmecileri, internet kafe genelgesi hakkında, yeterli bilgiye sahip olduklarını belirtirken ($\bar{x} = 2,56$), aynı konuda emniyet müdürlüğü yetkilileri ise, internet kafe işletmecilerinin kısmen düzeyinde ($\bar{x}=1,94$) yeterli bilgi düzeyine sahip olduğu görüşünde bulunmaktadırlar. Daha önceki bulgular göz önüne alındığında, internet kafeleri denetlemekle görevli birim personellerinin, internet kafe genelgesi ve İnternet hakkında tam olarak yeterli bilgiye sahip bulunmadığı ve internet kafe müşterilerince de genelgeye uygun hareket edilmediği görülmektedir.

Aynı şekilde, günümüzde denetim görevi valilikler aracılığıyla emniyet yetkililerine verilen internet kafelerin, zaman zaman polis tarafından bu konudaki genelgelere aykırı hareket etmelerinden dolayı ihtar, kısa ve uzun süreli kapama vb. cezalar ile karşılaştıkları görülmektedir (Emniyet Genel Müdürlüğü, 2000). Bu durum, internet kafe işletmecilerinin de, internet kafe genelgesi hakkında yeterli bilgi düzeyine sahip olmadığı kanısının güçlenmesine neden olmaktadır. İnternet kafe işletmecileri bu durum da, işletmelerinin yaptırımlara uğramasına sebep olmaktadır.

4.5.2.2. İnternet Kafe Açmak İçin Mevzuatın Anlaşılrlığı

İnternet kafe açmak için mevzuatın karışık olup olmadığı konusunda internet kafe işletmecileri ile emniyet yetkililerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 42'de gösterilmiştir.

TABLO 42: İnternet Kafe Açmak İçin Mevzuatın Karışık Olup Olmadığı Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Emniyet Yetkilileri	337	1,78	,8213			
2. İşletmeciler	307	2,32	,7777	642	-8,486*	0,000

$p < 0.05$

Elde edilen verilere göre gruplar arasında $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı görüş farkı belirlenmiştir. Farklılığın, aynı doğrultudaki görüşlerin farklı aritmetik ortalamalar almalarından kaynaklandığı gözlenmektedir. Buna göre internet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 2,32$) ile emniyet yetkilileri ($\bar{x} = 1,78$), internet kafe açmak için mevzuatın kısmen karışık olduğu görüşünde birleşmektedirler. Ancak, internet kafe işletmecileri, emniyet yetkililerine göre internet kafe açmak için mevzuatın karışık olduğu görüşüne daha çok katılmaktadır. Buna göre, genel olarak internet kafe açma koşulları için mevzuatta çeşitli düzenlemelerle kolaylaştırmalar yapılması gereği ortaya çıkmaktadır. Bu konuda Göker (2001), internet kafe açmak için yapılması gerekenler veya yeni mevzuatın koşulları internet kafeleri öyle zorlamaktadır ki bazıları İnternet hizmeti vermekten vazgeçmektedir şeklinde görüşte bulunmaktadır.

4.5.2.3. İnternet Kafelerde Genelgeler Gereği Suç Unsuru Taşıyan Nitelikteki Sitelerin Yasak Olduğunu ve Sigara İçilmeyeceğini Belirten İlan Panosu veya Uyarıcı İlanların Bulunma Durumu

İnternet Kafelerde; genelgeler gereği suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin (Porno, uyuşturucu, şiddet, terör vb.) yasak olduğunu ve sigara içilmeyeceğini belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanların bulunup bulunmadığı konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri ve emniyet müdürlüğü yetkililerinin görüşleri alınmıştır. Grupların arasında anlamlı fark

olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 43'te gösterilmektedir.

TABLO 43: İnternet Kafelerde; Genelgeler Gereği Suç Unsuru Taşıyan Nitelikteki Sitelerin Yasak Olduğunu ve Sigara İçilmeyeceğini Belirten İlan Panosu veya Uyarıcı İlanları Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	96,986	2	48,493	82,589*	,000
Grup içi	1298,217	2211	,587		
Toplam	1395,203	2213			

p<0.05

Görüldüğü gibi, grupların görüşleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Yapılan LSD testine göre de tüm gruplar arasında farklılığın olduğu görülmüştür. Emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x} = 1,95$), internet kafelerde; genelgeler gereği suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin (Porno, uyuşturucu, şiddet, terör vb.) yasak olduğunu ve sigara içilmeyeceğini belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanların kısmen bulunduğu görüşünde iken, internet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 2,72$) ve internet kafe müşterileri ise ($\bar{x} = 2,36$), internet kafelerde; genelgeler gereği suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin (Porno, uyuşturucu, şiddet, terör vb.) yasak olduğunu ve sigara içilmeyeceğini belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanların bulunduğu görüşünde birleşmektedirler.

Yürürlükte bulunan internet kafelerle ilgili genelgede "suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin (porno, uyuşturucu, şiddet, terör vb.) yasak olduğunu ve sigara içilmeyeceğini belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanların bulundurması ve görünen yerlere bunları asmaları" belirtilmektedir (EGM, 2001). Elde edilen verilere göre, genelgenin ilgili bendine; internet kafe işletmecilerinin genel olarak uydukları sonucu ortaya çıkmaktadır. İnternet kafe işletmecilerinin ve müşterilerin genel olarak genelge hükümlerine uymaları; İnternet kafelerden istenen verimin alınması, bu mekanların kalitesinin artırılması ve internet kafelerden beklenen misyon açısından büyük önem arz etmektedir. Ancak, müşteriler tarafından sigara içme talepleri nedeniyle işletmecilerin genelge hükümlerini yerine getirme aşamasında zorlandığı ve

zaman zaman internet kafelerde, internet kafe işletmecisi tarafından sigara içilmesine izin verildiği unutulmamalıdır.

4.5.2.4. İnternet Kafe İşletmecilerinin Bu Mekanları Açmadan Önce Yetkili Bir Kurumdan Belirli Bir Eğitimden Geçerek Yetki Belgesi Almaları Konusunda Grupların Görüşleri

İnternet kafe işletmecileri için; bu mekanları açmadan önce yetkili bir kurumdan belirli bir eğitimden geçerek yetki belgesi aldıktan sonra internet kafe açmalarının daha yararlı olacağı konusunda dört grubun görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır.

TABLO 44.1: İnternet Kafe İşletmecileri İçin; Bu Mekanları Açmadan Önce Yetkili Bir Kurumdan Belirli Bir Eğitimden Geçerek Yetki Belgesi Aldıktan Sonra İnternet Kafe Açmaları Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	45,591	3	15,197	29,633*	0,000
Grup içi	1224,156	2387	,513		
Toplam	1269,747	2390			

p<0.05

İnternet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir. Ancak, bu sonuçlara göre gruplar arasında bir farklılık gözlenmesine karşın bu fark aynı görüş yönündeki ayrıntılı farktan kaynaklanmaktadır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD testi yapılmış olup, sonuçlar Tablo 44.2'de sunulmuştur.

TABLO 44.2: İnternet Kafe İşletmecileri İçin; Bu Mekanları Açmadan Önce Yetkili Bir Kurumdan Yetki Belgesi Aldıktan Sonra İnternet Kafe Açmalarının Daha Yararlı Olacağı Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{X}	Gruplar			
			1	2	3	4
1. İşletmeci	305	2,41		*	*	
2. Milli Eğitim	184	2,83			*	*
3. Emniyet	351	2,71				*
4. Müşteri	1551	2,43	*			
Toplam	2391	2,50				

İnternet kafe işletmecileri ($\bar{x}=2,41$), internet kafe müşterileri ($\bar{x}=2,43$), emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x}=2,71$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=2,83$) internet kafe işletmecileri için; bu mekanları açmadan önce yetkili bir kurumdan belirli bir eğitimden geçerek yetki belgesi aldıktan sonra internet kafe açmalarının daha yararlı olacağı konusunda hem fikir olmalarına rağmen, özellikle milli eğitim okul idarecileri bu konuda daha kararlı bir görüş belirtmişlerdir.

Tüm grupların, internet kafe işletmecileri için; bu mekanları açmadan önce yetkili bir kurumdan belirli bir eğitimden geçerek yetki belgesi aldıktan sonra internet kafe açmalarının daha yararlı olacağı konusunda birleşmeleri; internet kafe müşterilerine daha kaliteli İnternet hizmetleri sunulmasında ve bu mekanların eğitim amaçlı kullanımı yönünde çok önemli bir etken olacaktır. Böylece, işletmeciler müşterilerine teknik bilgi açısından yardımcı olabilecek bilgi düzeyine sahip olacak, İnternet erişimi konusunda sorun yaşanması da ortadan kalkmış olacaktır. Aynı zamanda bu durum, bu mekanlardan daha çok yararlanmakta olan gençlerin ve özellikle de öğrencilerin, bilgi hazinesi İnternet'den verimli bir şekilde istifade edebilmeleri ve bu mekanların *dijital kütüphane* olgusu şeklinde gelişmesi açısından da büyük önem taşımaktadır.

4.5.2.5. İnternet Kafe İşletmecilerinin, Bu Mekanları Açarken Kolaylıkla Ruhsat Alıp Almadıkları Konusunda Grupların Görüşleri

İnternet kafe işletmecilerinin, bu mekanları açarken kolaylıkla ruhsat alıp alamadıkları konusunda, internet kafe işletmecileri ve emniyet müdürlüğü yetkililerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 45'te gösterilmiştir.

TABLO 45: İnternet Kafe İşletmecilerinin, Bu Mekanları Açarken Kolaylıkla Ruhsat Alıp Almadıkları Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Emniyet Yetkilileri	345	2,39	,7704	653	10,829*	0,000
2. İşletmeciler	310	1,70	,8482			

p<0.05

Elde edilen verilere göre gruplar arasında $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı görüş farkı belirlenmiştir. Buna göre işletmeciler, ($\bar{x} = 1,70$) bu mekanları açarken kolaylıkla ruhsat alamadıklarını belirtirken emniyet yetkilileri ise, ($\bar{x} = 2,39$) internet kafe işletmecilerinin bu mekanları açarken kolaylıkla ruhsat alabildikleri görüşünde bulunmaktadır.

İnternet kafe işletmecileri ile emniyet yetkililerinin, internet kafe açmak için mevzuatın kısmen karışık olduğu görüşünde birleşmeleri bulgusu göz önüne alındığında; işletmecilerin bu mekanları açarken kolaylıkla ruhsat alamadıkları görüşü ön plana çıkmaktadır. İnternet kafe işletmecilerinin, bu mekanları açarken kolaylıkla ruhsat alabilmeleri amacıyla; bu konuda kolaylaştırıcı düzenlemeler yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu konuda Akgül'de (2002), İnternet ve internet kafelerin teşvik edilmesi için bürokratik işlemlerin düzeltilmesi ve internet kafe açmanın da kolay hale getirilmesi gerektiğini belirtmektedir.

4.5.2.6. Genelgeye Aykırı Hareket Eden İnternet Kafeler Hakkında Gerekli Yasal Düzenlemeler Yapılıp Yapılmadığı Konusunda Gruplar Arasındaki Farklara İlişkin t Testi Analizi Sonuçları

Genelgeye aykırı hareket eden internet kafeler hakkında gerekli yasal düzenlemeler yapılıp yapılmadığı konusunda internet kafe işletmecileri ve emniyet müdürlüğü yetkililerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 46'da gösterilmiştir.

TABLO 46: Genelgeye Aykırı Hareket Eden İnternet Kafeler Hakkında Gerekli Yasal Düzenlemeler Yapılıp Yapılmadığı Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Emniyet Yetkilileri	351	2,50	,6861	655	0,658	0,511
2. İşletmeciler	306	2,47	,7338			

$p < 0.05$

Elde edilen verilere göre gruplar arasında $p < 0.05$ düzeyinde, anlamlı görüş farkı bulunmamaktadır. İşletmeciler ($\bar{x} = 2,47$) ve emniyet yetkilileri ($\bar{x} = 2,50$) genelgeye aykırı hareket eden internet kafeler hakkında gerekli yasal düzenlemelerin yapıldığı görüşünde birleşmektedirler.

Günümüzde denetim görevi valilikler aracılığıyla emniyet yetkililerine verilen internet kafelerin; zaman zaman polis tarafından, genelgelere aykırı hareket ettiklerinden dolayı ihtar, kısa ve uzun süreli kapama vb. cezalar ile karşı karşıya gelmeleri de, bu bulguyu doğrulamaktadır. Ancak, bu konuda Andiç ise (2002), özellikle yasadışı faaliyet gösteren işletmelerin cezalandırılmadığını belirtmektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğü istatistiksel verilerine göre; yurt genelinde internet kafelere yapılan denetimler neticesinde, pornografi ve benzer suç unsuru içeren sitelere erişim imkanı sağlanması, küçük yaşta çocuk bulundurma ve müstecirin işinin başında bulunmaması gibi sebeplerle 2000-2001 yıllarında 856 kapatma işlemi, 68 faaliyetten men işlemi, 592 ihtar işlemi ve 35 ruhsat iptal işlemi olmak üzere toplam 1551 adet cezai işlem gerçekleştirilmiştir (EGM Bilişim Suçları Raporu, 2000). Ancak, yurt genelinde internet kafelerde gerçekleştirilen denetimler sonucunda cezai müeyyidelerin 2000 yılında 1094 den, 2001 yılında 457'ye düşmesi sevindirici bir gelişmedir. Alınacak olan önlemler ve eğitimlerle bu sayının çok daha aşağı seviyelere çekilmesi, bilgi toplumu ve öğrenen toplum olma yolunda internet kafelerden daha etkili yararlanabilmeyi sağlayacaktır.

Genel olarak bakıldığında, görüldüğü gibi genelge hükümlerine uymayan işletmeler hakkında gerekli cezai müeyyideler uygulanmaktadır. Bu veriler, internet kafe işletmecilerinin internet kafe genelgesini genel olarak bilmedikleri ve genelgeye uymadıkları sonucunu doğrulamaktadır. Araştırma bulgularına göre; internet kafe işletmecileri genel olarak internet kafe genelgesi hakkında, yeterli bilgiye sahip olduklarını ($\bar{x} = 2,56$) belirtmişlerdir. Bu bulgunun, Emniyet Genel Müdürlüğü istatistiksel verileri göz önüne alındığında, tam olarak gerçeği yansıtmadığı anlaşılmaktadır.

Önemli olan, günümüz bilgi çağında internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri ve ilgili kurumların duyarlılığı ile İnternet'ten ve İnternet hizmetlerinin verildiği bilgi hazinesi internet kafelerden bilgi toplumu olabilme yolunda verimli bir şekilde yararlanabilmektir.

4.5.3. İnternet Kafelerin Denetlenmesine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde araştırma kapsamında internet kafelerin denetlenmesine ilişkin konularda tüm gruplara (*İnternet kafe müşterileri, internet kafe işletmecileri, milli eğitim okul idarecileri ve emniyet yetkililerine*) düzenlenen ankete katılan kişilerle ilgili veriler aşağıdaki amaçlar doğrultusunda ele alınmış ve sunulmuştur.

- 4.5.3.1. İnternet kafelerin sağlıklı/düzenli denetlenmesi konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.3.2. İnternet kafelerin denetlenme sıklığı konusunda tüm grupların (dört grup) görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.3.3. İnternet kafeleri denetleme görevi konusunda tüm grupların (dört grup) arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.3.4. İnternet kafelerin yaş yönüyle düzenli bir şekilde denetlenip denetlenmediği konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.3.5. İnternet kafelerin sağlık birimlerince yeterince denetlenip denetlenmediği konusunda grupların görüşleri arasında farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.3.6. İnternet kafe mekanlarının genel olarak temizlik yönüyle sağlığa uygunluğu konusunda grupların görüşleri arasında farklılık bulunmakta mıdır?

4.5.3.1. İnternet Kafelerin Sağlıklı/Düzenli Denetlenmesi

İnternet kafelerin sağlıklı/düzenli denetlenip denetlenmediği konusunda emniyet yetkilileri, internet kafe işletmecileri ve internet kafe müşterilerinin görüşleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 47’de görülmektedir.

TABLO 47: İnternet Kafelerin Sağlıklı/Düzenli Denetlenip Denetlenmediği Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	90,626	2	45,313	72,111*	,000
Grup içi	1393,123	2217	,628		
Toplam	1483,750	2219			

p < 0,05

Buna göre, grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir. Yapılan LSD testine göre tüm gruplar arasında farklılığın olduğu görülmüştür. Buna göre internet kafe işletmecileri, internet kafelerin düzenli denetlendiğini belirtirken ($\bar{x} = 2,51$), emniyet yetkilileri ise, denetlemenin yeterince yapılmadığını ($\bar{x} = 1,76$) görüşündedirler. İnternet kafe müşterileri ise, internet kafelerin kısmen ($\bar{x} = 2,16$) denetlendiğini belirtmektedirler.

Emniyet yetkilileri, denetlemenin yeterince yapılmadığını görüşündedir. İnternet kafeleri denetlemekle görevli bulunan emniyet yetkilileri, internet kafelerin etkili ve düzenli bir şekilde denetlenememesini, öncelikli olarak denetleme standardının olmamasına, daha sonra ise personel yetersizliği, iş yoğunluğunun bulunması, bilgi eksikliği ve gereken önemin verilmemesi nedenlerine bağlamaktadır. Bu nedenle, yapılacak yasal düzenlemeler çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla denetleme standardının oluşturulması ve denetleme formu geliştirilmesi gerekmektedir.

İnternet kafelerin yanlış amaçlarla kullanımına yol açabileceği ve bilişim suçları ihlallerinin yaşanabileceği ihtimaline karşılık olarak, denetim azlığının ve yetersizliğinin önüne geçilmelidir. Bu konuda Göker (2001), kötüye kullanımların

önüne geçilmesi için denetimden yana olan internet kafelerin, küçük yaştaki çocukların saatlerce oyun oynaması veya porno sitelerine girmesinin engellemesinden yana tutum sergilediğini belirtmektedir.

4.5.3.2. İnternet Kafelerin Denetlenme Sıklığı

İnternet kafelerin hangi sıklıkta denetleneceği konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında farklılık olup olmadığı kay kare (chi-square) testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 48'de gösterilmiştir.

TABLO 48: İnternet Kafelerin Hangi Sıklıkta Denetleneceği Konusunda Grupların Görüşleri

Seçenekler	Emniyet		Milli Eğitim		İşletmeciler		Müşteriler		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Birkaç günde bir	36	9,9	62	32,0	21	6,3	239	14,6	358	14,1
Hafta da bir	188	51,6	64	33,0	62	18,5	481	29,3	795	31,4
Ayda bir	115	31,6	53	27,3	165	49,3	558	34,0	891	35,2
Altı ayda bir	16	4,4	13	6,7	55	16,4	187	11,4	271	10,7
Yılda bir	9	2,5	2	1,0	32	9,5	176	10,7	219	8,6
Toplam	364	100,0	194	100,0	335	100,0	1641	100,0	2534	100,0

$X^2= 220,172$ $sd=12$ $P<0,05$ anlamlı

Elde edilen verilere göre; gruplar arasında $p<0.05$ düzeyinde anlamlı görüş farkı belirlenmiştir. Buna göre, internet kafelerin hangi sıklıkta denetleneceği konusunda emniyet müdürlüğü yetkilileri, öncelikli olarak yüzde 51,6 ile haftada bir denetlenmesi görüşünde bulunurken, milli eğitim okul idarecileri ise öncelikli olarak yüzde 66,7 ile internet kafelerin altı ayda bir denetlenmesi görüşünde bulunmaktadır. İnternet kafe işletmecileri yüzde 49,3 oranında ve internet kafe müşterileri ise yüzde 34,0 oranında, internet kafelerin ayda bir denetlenmesi yönünde görüş belirtmişlerdir.

Tüm grupların görüşlerine genel olarak bakıldığında ise, grupların bu mekanların yüzde 35,2 oranında ayda bir denetlenmesi düşüncesini benimsedikleri görülmektedir. Bunu, yüzde 31,4 oranında haftada bir denetleme yapılması izlemektedir. Önemli olan mekanın denetimi yanında, eğitim amacına dönük olarakta verilen hizmetlerin kalitesinin yüksek olması yönünde, etkili denetimlerin gerçekleştirilmesini sağlamaktır.

4.5.3.3. İnternet Kafeleri Denetleme Görevi

İnternet kafelerin hangi birimlerce denetleneceği konusunda, internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı kay kare testi ile (X^2) analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 49'da gösterilmiştir.

TABLO 49: İnternet Kafelerin Hangi Birimlerce Denetleneceği Konusunda Grupların Görüşleri

Seçenekler	Emniyet		Milli Eğitim		İşletmeciler		Müşteriler		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Emniyet	57	15,5	18	9,3	121	36,0	525	31,7	721	28,3
Emniyet, meb ve Sağlık birimleri	206	36,1	109	55,9	66	19,6	369	22,3	750	29,4
Belediye	16	4,4	1	0,5	22	6,5	130	7,9	169	29,4
Milli eğitim	10	2,8	14	7,2	48	14,3	192	11,6	264	10,3
Milli eğitim ve emniyet	72	19,5	50	25,6	63	18,8	355	21,5	540	21,2
Diğer	10	2,7	3	1,5	16	4,8	83	5,0	112	4,4
Toplam	371	100,0	195	100,0	336	100,0	1654	100,0	2556	100,0

$X^2= 292,172$ sd=15 P<0,05

Elde edilen verilere göre, gruplar arasında $p<0.05$ düzeyinde anlamlı görüş farkı belirlenmiştir. Buna göre, internet kafelerin hangi birimlerce denetleneceği konusunda emniyet müdürlüğü yetkilileri yüzde 36,1 oranında ve milli eğitim okul idarecileri ise yüzde 55,9 oranında öncelikli olarak "Emniyet, milli eğitim ve sağlık birimlerinin denetlemesi" görüşünde bulunurken, internet kafe işletmecileri yüzde 36,0 oranında ve internet kafe müşterileri de yüzde 31,7 oranında, sadece emniyet biriminin internet kafeleri denetlemesi görüşünde bulunmaktadır.

Günümüzde, internet kafeler emniyet yetkilileri tarafından denetlenmektedir. Ancak, elde edilen verilere göre de, internet kafelerin hangi birimlerce denetleneceği konusunda; emniyet, milli eğitim ve sağlık birimleri görevlilerinin koordinesinde denetleme kurulu oluşturulmasının daha yararlı olacağı görülmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının desteği ile İnternet konusunda uzman denetçilerin de, denetime katılımının faydalı olacağı göz ardı edilmemelidir. Esasları belirlenmek koşulu ile internet kafelerin denetim safhasında da, ülkemizde uygulanan **fahri trafik müfettişliği** uygulamasının model alınarak uygulanmasının, gelecek adına önlemler almak açısından yarar sağlayacağı düşünülmektedir. Varol ve Varol'a göre de (2001), internet kafelere eğitimci ruhuyla yaklaşılmalı, denetlemeler eğitimciler ve psikologlar tarafından yapılmalıdır. İnternet kafeler konusunda denetimler fiziksel mekanları, hangi yaş gruplarının nasıl programlarla uğraştığını saptamak yönünde gerçekleştirilmelidir. Ayrıca, bireyleri eğitim amaçlı olarak yeniden yönlendirmek için neler yapılmalı alternatifleri düşünülmelidir.

4.5.3.4. İnternet Kafelerin Yaş Yönüyle Düzenli Bir Şekilde Denetlenip Denetlenmediği Konusunda Gruplar Arasında Görüş Farklılığı Bulunma Durumu

İnternet kafelerin yaş yönüyle düzenli bir şekilde denetlenip denetlenmediği konusunda internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 50'de gösterilmektedir.

TABLO 50: İnternet Kafelerin Yaş Yönüyle Düzenli Bir Şekilde Denetlenip Denetlenmediği Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	27,033	1	27,033	38,386	,000
Grup içi	1237,348	1757	,704		
Toplam	1264,381	1758			

$p < 0.05$

Elde edilen verilere göre, grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Yapılan LSD testine göre tüm gruplar arasında farklılığın olduğu

görülmüştür. Buna göre, internet kafelerin yaş yönüyle düzenli bir şekilde denetlenip denetlenmediği konusunda, milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=1,65$), internet kafelerin yaş yönüyle düzenli bir şekilde denetlenmediği görüşünde iken, internet kafe müşterileri ise ($\bar{x}=2,06$) internet kafelerin yaş yönüyle kısmen düzenli bir şekilde denetlendiği görüşünde bulunmaktadır.

Gözlemlere dayalı araştırmalarda; internet kafelerde, genelgede belirtilen alt sınır olan 12 yaş ya da daha küçük çocukların genel olarak buldukları görülmektedir. Özellikle, genelgenin yaş konusundaki düzenlemesine aykırı hareket ettiklerinden dolayı internet kafe işletmelerinin emniyet yetkilileri tarafından sık sık ihtar, kısa ve uzun süreli kapama cezası gibi müeyyidelere maruz kaldıkları, emniyet müdürlükleri umuma açık yer hakkında yapılan işlemlerle ilgili kayıtlardan (Ek-20) anlaşılmaktadır (Elazığ Emniyet Müdürlüğü, 2001).

4.5.3.5. İnternet Kafelerin Sağlık Birimlerince Yeterince Denetlenip Denetlenmediği Konusunda Grupların Görüşleri Arasında Farklılık Bulunma Durumu

İnternet kafelerin sağlık birimlerince yeterince denetlenip denetlenmediği konusunda internet kafe müşterileri ve internet kafe işletmecilerinin görüşleri alınmıştır. Buna göre gruplar arasında anlamlı farklılık olup olmadığı, bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 51'de gösterilmiştir.

TABLO 51: İnternet Kafelerin Sağlık Birimlerince Yeterince Denetlenip Denetlenmediği Konusunda İnternet Kafe Müşterileri ve İnternet Kafe İşletmecileri'nin Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Müşteriler	1568	1,96	,8424	1874	-1,491	0,136
2. İşletmeciler	308	2,04	,8200			

$p < 0.05$

Elde edilen verilere göre gruplar arasında $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı görüş farkı yoktur. Müşteriler ($\bar{x} = 1,96$) ve işletmeciler ($\bar{x} = 2,04$) internet kafelerin sağlık birimlerince kısmen denetlendiği görüşünde birleşmektedirler.

Günün büyük bölümü açık bulunan ve çok sayıda insanın bulunduğu mekanlar olan ayrıca yiyecek-içecek hizmetlerinin de verildiği internet kafelerin sağlık birimlerince etkili bir şekilde denetiminin yapılması birey ve halk sağlığı açısından büyük önem teşkil etmektedir.

4.5.3.6. İnternet Kafe Mekanlarının Genel Olarak Temizlik Yönüyle Sağlığa Uygunluğu Hususunda Grupların Görüşleri Arasında Farklılık Bulunma Durumu

İnternet kafe mekanlarının genel olarak temizlik yönüyle sağlığa uygunluğu hususunda internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 52'de gösterilmiştir.

TABLO 52: İnternet Kafe Mekanlarının Genel Olarak Temizlik Yönüyle Sağlığa Uygunluğu Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Müşteriler	1561	2,32	,7476			
2. Milli eğitim okul idarecileri	183	1,68	,6844	1742	10,974*	0,000

$p < 0.05$

Elde edilen verilere göre gruplar arasında $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı görüş farkı belirlenmiştir. Farklılığın, aynı doğrultudaki görüşlerin farklı aritmetik ortalamalar almalarından kaynaklandığı gözlenmektedir. Buna göre müşteriler ($\bar{x} = 2,32$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 1,68$), internet kafe mekanlarının genel olarak temizlik yönüyle kısmen sağlığa uygun olduğu görüşünde birleşmektedirler. Bu görüş, internet kafelerin sağlık birimlerince kısmen denetlendiği görüşü ile de paralellik arz etmektedir. Elde edilen bulgulara göre, milli eğitim okul idarecileri, internet kafe müşterilerine göre bu mekanların sağlığa uygun olduğu görüşüne daha az katılmaktadır.

4.5.4. İnternet, İnternet Kafeler ve Eğitim Boyutlu Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde araştırma kapsamında internet kafeler, İnternet ve eğitim boyutuna ilişkin konularda tüm gruplara (İnternet kafe müşterileri, internet kafe işletmecileri, milli eğitim okul idarecileri ve emniyet yetkililerine) düzenlenen ankete katılan kişilerle ilgili veriler aşağıdaki amaçlar doğrultusunda ele alınmış ve sunulmuştur.

- 4.5.4.1 Örgün eğitime destek olarak eğitim kurumlarının İnternet ortamından yararlanması konusunda tüm grupların (dört grup) görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.2 İnternet'in kütüphane kullanım sıklığını etkileme durumu konusunda tüm grupların (dört grup) gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.3 Öğrencilerin ev ödevi/araştırma vb. gibi verilen çalışmalarında İnternet ortamından yararlanmalarının öğrenme açısından yararlı olacağı konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.4 Okul saatleri içerisinde öğrencilerin internet kafeye gelip gelmedikleri konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.5 İnternet kafelerin, İnternet'in yayılması ve dijital kütüphane olarak kullanılması amacına uygun kullanılıp kullanılmadığı hususunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.6 İnternet kafelerde, eğitim amaçlı web sayfalarının hazırlanarak, bu İnternet adreslerinin müşterilerin hizmetine sunulmasının yararı konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.7 Öğrencilerin grup çalışması şeklinde İnternet yoluyla bilimsel projeler geliştirmelerinin mümkün olup olmayacağı hususunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

- 4.5.4.8 İnternet'in bireysel öğrenmeye katkı sağlayıp sağlamadığı konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.9 İnternet'in öğrenmeyi kolaylaştırması konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.10 İnternet'in yabancı dil eğitimine katkı sağlaması konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.11 Sadece eğitim-bilgi amaçlı (Dijital Kütüphane), internet kafelerin açılıp açılmaması hususunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.12 İnternet'in okul hayatında öğrencilere yardımcı olup olmadığı konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.13 İnternet'in, sınıfta yardımcı araç olarak kullanılması konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.14 İnternet'in araştırma becerilerini geliştirdiği konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.15 Öğrencilerden; öğretmenleri tarafından İnternet kaynaklı olması şartıyla ev ödevi/araştırma vb. çalışmaların istenip istenmediği konusunda, grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.16 Okul bünyesinde internet kafe kurulması konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.17 Müşterilerin bilgi toplumu olma yolunda internet kafelerden verimli bir şekilde istifade edip edemedikleri konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.18 Müşterilerin, internet kafede diğer ülke insanlarıyla iletişim kurarak kültür ve bilgi alışverişinde bulunup bulunmadığı konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

- 4.5.4.19 Günümüzde şu anki şekliyle, internet kafelerin öğrenciler için zararlı olup olmadığı konusunda, gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.20 Öğrencilerin internet kafeye gelişlerinden ailelerini haberdar edip etmedikleri konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.5.4.21 İnternet kafelerin okul saatleri içerisinde kapalı olmasının yararlı olacağı konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.22 İnternet hizmetlerinin verildiği internet kafelerin denetlenmesinin, bu mekanların eğitim amaçlı kullanımına katkı sağlayıp sağlamayacağı konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.23 İnternet kafeye gelen 18 yaşından küçük öğrencilerin genel olarak, velilerinden izinli olup olmadıkları konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.24 Okul saatleri içerisinde internet kafelerin sık denetlenmesinin yararlı olup olmayacağı konusunda grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmakta mıdır?
- 4.5.4.25 İnternet'in olumsuz etkileri bulunup bulunmadığı konusunda gruplar arasında görüş farklılığı bulunmakta mıdır?

4.5.4.1. Örgün Eğitime Destek Olarak Eğitim Kurumlarının İnternet Aracılığıyla Uzaktan Eğitim Konusunda Çalışmalarda Bulunmaları

Örgün eğitime destek olarak eğitim kurumlarının, İnternet aracılığıyla uzaktan eğitim konusundaki çalışmaları hakkında İnternet kafe işletmecileri, İnternet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 53.1' de gösterilmektedir.

TABLO 53.1: Örgün Eğitime Destek Olarak Eğitim Kurumlarının İnternet Ortamından Yararlanması Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	27,669	3	9,223	20,302	,000
Grup içi	1096,221	2413	,454		
Toplam	1123,89	2416			

$p < 0.05$

Buna göre, örgün eğitime destek olarak eğitim kurumlarının İnternet aracılığıyla uzaktan eğitim konusundaki çalışmaların yararlı olması hakkında tüm grupların görüşleri arasında anlamlı görüş farklılığı bulunmaktadır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD testi yapılmış olup, sonuçlar Tablo 53.2'de sunulmuştur.

TABLO 53.2: Örgün Eğitime Destek Olarak Eğitim Kurumlarının İnternet Ortamından Yararlanması Konusunda Gruplar Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{x}	Gruplar			
			1	2	3	4
1. Müşteri	1569	2,41			*	*
2. Milli Eğitim	183	2,48			*	
3. İşletmeci	310	2,71				*
4. Emniyet	355	2,60				
Toplam	2417	2,48				

LSD sonuçlarına göre, gözlenen farklılığın aynı doğrultudaki görüşlerin farklı aritmetik ortalamalar almalarından kaynaklandığı gözlenmektedir. Elde edilen bulgulara göre, örgün eğitime destek olarak eğitim kurumlarının, İnternet

aracılığıyla uzaktan eğitim konusundaki çalışmalarının yararlı olacağı görüşüne, internet kafe müşterileri ($\bar{x} = 2,41$), internet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 2,71$), emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x} = 2,60$) ve milli eğitim okul idarecilerinin ($\bar{x} = 2,48$) tamamı katılmaktadır.

Varol (2001), uzaktan eğitimin standartlaşmış eğitim ve öğretim olanakları sağlamanın yanı sıra, esnek ve objektif ölçme–değerlendirme sağladığını ve uzaktan eğitimde verimliliğin çok daha yüksek olduğunu bildirmektedir. Ayrıca, uzaktan eğitim sayesinde daha hızlı öğrenme ile beraber artan hatırlama süresi gerçekleşeceğini, eğitim isteğinin artacağını, sınırsız ve süresiz bir eğitim kavramı ortaya çıkacağını belirtmektedir.

Gerçekten de, eğitim kurumlarının çağın son mucizesi bilgi hazinesi olan İnternet ortamından ve uzaktan eğitim yöntemlerinden faydalanmaları ve uzaktan eğitim amaçlı çalışmalar yapmaları ve böylece çeşitli ortak projeler geliştirmelerinin, örgün eğitime destek olarak büyük yararlar getireceği düşünülmektedir. Bu konuda, TBMM'ne bütçede eğitime gereken payın ayrılması yönünde ve Milli Eğitim Bakanlığı'na ise eğitim kurumlarına gerekli teknik desteği vermeleri ve organizasyonu sağlamaları konusunda büyük görevler düşmektedir. Akgül'de (2002), okullarda acilen gerekli araç, gereç, PC sağlanarak *İnternet laboratuvarları* kurulması gerektiğini belirtmektedir.

4.5.4.2. İnternet'in Kütüphane Kullanım Sıklığını Etkileme Durumu

İnternet'in kütüphane kullanım sıklığını olumsuz yönde etkilediği konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri alınmıştır. Gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 54.1'de gösterilmektedir.

TABLO 54.1: İnternet'in Kütüphane Kullanım Sıklığını Olumsuz Yönde Etkilediği Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	40,171	3	13,390	20,844	0,000
Grup içi	1546,248	2407	,642		
Toplam	1586,419	2410			

p<0.05

Buna göre, grupların görüşleri arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD testi yapılmış olup, sonuçlar Tablo 54.2'de sunulmuştur.

TABLO 54.2 : İnternet'in Kütüphane Kullanım Sıklığını Olumsuz Yönde Etkilemesi Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{x}	1	2	3	4
1. Müşteri	1566	2,04			*	*
2. Milli Eğitim	186	2,16			*	
3. İşletmeci	307	1,77				*
4. Emniyet	352	2,25				
Toplam	2411	2,04				

Farklılığın, aynı doğrultudaki görüşlerin farklı aritmetik ortalamalar almalarından kaynaklandığı gözlenmektedir. Bütün gruplar İnternet'in kütüphane kullanım sıklığını olumsuz yönde etkilediği görüşüne kısmen katılmaktadırlar. Ancak, internet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 1,77$) İnternet'in kütüphane kullanım sıklığını olumsuz yönde etkilediği görüşüne katılmamaya yakın görüş belirtmişlerdir. Bunun aksine, emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x} = 2,25$) ise, İnternet'in kütüphane kullanım sıklığını olumsuz yönde etkilediği görüşüne daha çok katılmaktadır.

İnternet olgusu ile birlikte, kütüphane kullanım sıklığında azalma olduğu görülmektedir. Ancak kütüphanelerde; İnternet ortamlarının sağlanarak, öğrencilerin ve bireylerin istifadesine sunulmaya çalışılması günün teknolojisine yakışır bir nitelik taşıyacaktır. Böylece, kitap ve İnternet'in bir arada kullanımı ile,

günümüzde çok çeşitlilik arzeden bilgiye, daha kolay ve hızlı bir şekilde erişim sağlanmış olacaktır. Tokman(1999), bir üniversitede yapılan araştırmaya göre İnternet ortamından en çok kütüphane taraması ile yararlanıldığını ifade etmektedir. Üniversite, eğitim kurumları ve kütüphanelerin e-kütüphaneler kurmaları, çağa uygun hizmetler verilmesini de sağlayacaktır. Tokman'a göre de (1999), bir eğitim ve öğretim aracı olarak dünya üniversitelerinde bilişim teknolojilerinden, uzaktan erişimli bilgi/kütüphane taraması yapabilmek ve güncel bilgiye ulaşmak üzere yararlanılmaktadır.

4.5.4.3. Öğrencilerin Ev Ödevi/Araştırma vb. Gibi Verilen Çalışmalarında İnternet Ortamından Yararlanmaları

Öğrencilerin ev ödevi/araştırma vb. gibi verilen çalışmalarında, İnternet ortamından yararlanmalarının öğrenme açısından yararlı olacağı konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 55.1'de gösterilmektedir.

TABLO 55.1: Öğrencilerin Ev Ödevi / Araştırma vb. Gibi Verilen Çalışmalarında İnternet Ortamından Yararlanılmasının Öğrenme Açısından Yararı Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	28,290	2	14,145	30,435	0,000
Grup içi	960,664	2067	,465		
Toplam	988,955	2069			

p<0.05

Buna göre, internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD testi yapılmış olup, sonuçlar Tablo 55.2'de sunulmuştur.

TABLO 55.2 : Öğrencilerin Ev Ödevi/Araştırma vb. Gibi Verilen Çalışmalarında İnternet Ortamından Yararlanılmasının Öğrenme Açısından Yararı Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{x}	Gruplar		
			1	2	3
1. İşletmeci	309	2,82		*	*
2. Milli Eğitim	187	2,52	*		
3. Müşteri	1574	2,49	*		
Toplam	2070	2,54			

Tabloya göre, farklılığın aynı doğrultudaki görüşlerin farklı aritmetik ortalamalar almalarından kaynaklandığı gözlenmektedir. Buna göre, internet kafe işletmecileri ($\bar{x}=2,82$), internet kafe müşterileri ($\bar{x}=2,49$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=2,52$), öğrencilere ev ödevi/araştırma vb. gibi verilen çalışmalarda İnternet ortamından yararlanılmasının öğrenme açısından yararlı olacağı konusunda hemfikirdirler. Bu konuda en olumlu görüşü internet kafe işletmecileri belirtmiştir. Bu durum, dijital kütüphane olgusunun gelişmesinde oldukça manidardır. Diğer ülkelerde olduğu gibi, İnternet ortamından ödev yapmak üzere yararlanılmalıdır. ntvmsnbc.com'da yer alan bir haberde (2002), İngiltere'de yapılan araştırma sonuçlarına göre, İngiliz çocuklarının yüzde 75'inin ödevlerini yaparken İnternet'ten yardım aldıkları ve yüzde 69'unun da İnternet'in ödevlerini çok kolaylaştırdığı şeklindeki görüşleri belirtilmiştir.

Bu nedenle, tüm okullar ve üniversitelerde öğrencilere ev ödevi/araştırma vb. gibi verilecek çalışmaların, İnternet ortamından yararlanmalarını sağlayacak şekilde, **internet kaynaklı** olması istenmelidir. Böylece, toplumda İnternet'in algılanması yolunda ve internet kafelerden eğitim amaçlı yararlanma yolunda önemli bir teşvik sağlanmış olacaktır. Ayrıca, bu mekanların sadece eğlence, oyun ve boş saatleri değerlendirme olarak görülmesinin yanı sıra, öğretmenler tarafından ev ödevi/araştırmaların **internet kaynaklı** istenmesi ile bu mekanların **dijital kütüphane** olduğu yaklaşımı öğrencilere kazandırılmış olacaktır.

Yılmazçoban ve Damkacı'da (1999), İnternet'in eğitim amaçlı kullanımı kapsamında, her dersin konulara göre öğrencilere yıllık ödevler verilirken, o konu ile ilgili İnternet sayfalarının bulunması ve geniş özetlerinin dökümü istenebileceğini ve bu tür bir çalışmanın hem öğrencilere İnternet üzerinde araştırma yapma kabiliyeti kazandıracağını, hem de toplanması gereken çok geniş bilginin çok daha kısa zamanda toplanmasının sağlanacağını belirtmektedir.

4.5.4.4. Okul Saatleri İçerisinde Öğrencilerin İnternet Kafeye Gelip Gelmedikleri Konusunda Grupların Görüşleri

Okul saatleri içerisinde öğrencilerin internet kafeye gelip gelmedikleri konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri alınmıştır. Gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 56.1'de gösterilmektedir.

TABLO 56.1: Okul Saatleri İçerisinde Öğrencilerin İnternet Kafeye Gelip Gelmedikleri Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	18,252	2	9,126	7,452	,001
Grup içi	1978,893	1616	1,225		
Toplam	1997,145	1618			

p<0.05

İnternet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 56.2'de sunulmuştur.

TABLO 56.2: Okul Saatleri İçerisinde Öğrencilerin İnternet Kafeye Gelip Gelmedikleri Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{x}	Gruplar		
			1	2	3
1. Müşteri	1129	2,02			*
2. İşletmeci	306	1,96			
3. Milli Eğitim	184	2,33		*	
Toplam	1619	2,04			

İnternet kafe müşterileri ($\bar{x}=2,02$) ve internet kafe işletmecileri ($\bar{x}=1,96$) okul saatleri içerisinde öğrencilerin kısmen internet kafeye geldikleri görüşünde bulunmaktadır. Ancak, milli eğitim okul idarecileri ise ($\bar{x}=2,33$), okul saatleri içerisinde öğrencilerin internet kafeye geldikleri görüşünde bulunmaktadır. Milli eğitim yetkililerinin okul saatleri içinde internet kafelerin kapalı olmasını kısmen onaylamaları bu bulguyu doğrulamaktadır. İnternet kafe işletmecilerinin okul saatleri içerisinde kısmen ölçüsünde de olsa öğrencilerin internet kafeye geldiklerini belirtmeleri, manidardır. İnternet kafe müşterileri ve internet kafe işletmecileri tarafından, bu konudaki genelge hükümlerine tam olarak riayet edilmediği görülmektedir. İnternet kafeler konusunda yapılacak sınıflandırma ve özellikle okulların bünyesinde **dijital kütüphane** modeli ile İnternet ortamı hazırlamaları İnternet'e okul saatlerinde erişim konusunda yararlı olacaktır.

4.5.4.5. İnternet Kafelerin, İnternet'in Yayılması ve Dijital Kütüphane Olarak Kullanılması Amacına Uygun Kullanılıp Kullanılmadığı Konusunda Grupların Görüşleri

İnternet kafelerin, İnternet'in yayılması ve dijital kütüphane olarak kullanılması amacına uygun kullanılıp kullanılmadığı hususunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri alınmıştır. Gruplar arasında anlamlı görüş farkı olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 57.1'de gösterilmektedir.

TABLO 57.1: İnternet Kafelerin, İnternet'in Yayılması ve Dijital Kütüphane Olarak Kullanılması Amacına Uygun Kullanılıp Kullanılmadığı Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	123,355	3	41,118	78,024	,000
Grup içi	1278,496	2426	,527		
Toplam	1401,850	2429			

p<0.05

İnternet kafelerin, İnternet'in yayılması ve dijital kütüphane olarak kullanılması amacına uygun kullanılıp kullanılmadığı hususunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Yapılan LSD testi sonuçları ise Tablo 57.2'de belirtilmiştir.

TABLO 57.2 : İnternet Kafelerin, İnternet'in Yayılması ve Dijital Kütüphane Olarak Kullanılması Amacına Uygun Kullanılıp Kullanılmadığı Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{x}	Gruplar			
			1	2	3	4
1. Müşteriler	1584	2,25		*	*	
2. Milli Eğitim	185	1,75			*	
3. İşletmeciler	309	2,76				*
4. Emniyet	352	2,33		*		
Toplam	2430	2,29				

Buna göre, internet kafe müşterileri ($\bar{x}=2.25$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=1.75$), internet kafelerin, İnternet'in yayılması ve dijital kütüphane olarak kullanılması amacına yönelik olarak kullanıldığı görüşüne kısmen katılmakta iken, internet kafe işletmecileri ($\bar{x}=2,76$) ve emniyet müdürlüğü yetkilileri ise ($\bar{x}=2,33$) internet kafelerin, İnternet'in yayılması ve dijital kütüphane olarak kullanılması amacına uygun olarak kullanıldığı görüşünde birleşmektedir. Elazığ ilinde internet kafelerle ilgili yapılan araştırma bulgularına

göre de (Elazığ Valiliği, 2001) internet kafelerin genel olarak **dijital kütüphane** olarak kullanılması amacına uygun ortamlar olduğu sonucuna varılmıştır.

İnternet kafe müşterileri, milli eğitim okul idarecilerine göre, internet kafe işletmecileri de emniyet müdürlüğü yetkililerine göre; internet kafelerin, İnternet'in yayılması ve dijital kütüphane olarak kullanılması amacına uygun kullanıldığı fikrine daha çok katılmaktadır. Ancak, özellikle milli eğitim okul idarecileri diğer gruplara göre internet kafelerin, İnternet'in yayılması ve dijital kütüphane olarak kullanılması amacına yönelik olarak kullanıldığı görüşüne daha az katılmaktadır. Bunun nedeni olarak bu mekanların günümüzdeki şekliyle, bu görüntüden uzak olmaları düşünülmektedir. İnternet kafelerin; birer eğitim merkezleri şeklinde yapılandırılmaları, bu şekilde hizmet vermeleri ve müşterilerin de daha çok bilinçlenmeleri ile **dijital kütüphane** kavramının yerleşmesine katkıda bulunulacağı düşünülmektedir.

Elde edilen verilere göre genel olarak internet kafelerin dijital kütüphaneler olarak kullanılabileceğinin düşünce olarak benimsendiği görülmektedir. Bu durum, bilgi toplumu olma yolunda oldukça önemli bir tespit ve aşamadır. Elde edilen sonuçlar, internet kafelerin mevcut algılanma biçiminin değişebileceği yönünde olumlu bir düşünce ortaya çıkarmaktadır.

4.5.4.6. İnternet Kafelerde, Eğitim Amaçlı Web Sayfalarının Hazırlanması Konusunda Grupların Görüşleri

İnternet kafelerde eğitim amaçlı web sayfalarının hazırlanarak, bu internet adreslerinin müşterilerin hizmetine sunulmasının yararlı olacağı konusunda internet kafe işletmecileri ve internet kafe müşterilerinin görüşleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 58'de gösterilmiştir.

TABLO 58: İnternet Kafelerde, Eğitim Amaçlı Web Sayfalarının Hazırlanarak Müşterilerin Hizmetine Sunulması Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Müşteriler	1564	2,57	,6412	1869	2,068*	0,039
2. İşletmeciler	307	2,48	,7381			

p<0.05 anlamlı

Elde edilen verilere göre, gruplar arasında p<0.05 düzeyinde anlamlı görüş farkı belirlenmiştir. Ancak farklılık, aynı görüş içindeki farklı aritmetik ortalamalardan kaynaklanmaktadır. Buna göre müşteriler ($\bar{x}=2,57$) ve işletmeciler ($\bar{x}=2,48$) internet kafelerde, eğitim amaçlı web sayfalarının hazırlanarak, bu İnternet adreslerinin müşterilerin hizmetine sunulmasının yararlı olacağı konusunda birleşmektedirler. Bu konuda müşteriler, işletmecilere göre daha iyimserdir. Daha önce, İnternet ortamının daha çok oyun, eğlence amaçlı kullanıldığı yönündeki bulgu dikkate alınır, eğitim amaçlı web sayfaları hazırlanması konusunda çalışmalar yapılması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu konuda Akgül (2002) ayrıca, işletme içerisinde eğitim amaçlı kullanım için basılı bir doküman bulundurulabileceğini belirtmektedir.

4.5.4.7. Öğrencilerin Grup Çalışması Şeklinde İnternet Yoluyla “ Bilimsel Projeler” Geliştirmeleri

Öğrencilerin grup çalışması şeklinde İnternet yoluyla bilimsel projeler geliştirmelerinin mümkün olup olmayacağı hususunda internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri alınmıştır . Gruplar arasında anlamlı bir görüş farklılığı olup olmadığı ise bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 59’da gösterilmiştir.

TABLO 59: Öğrencilerin Grup Çalışması Şeklinde İnternet Yoluyla Bilimsel Projeler Geliştirmelerinin Mümkün Olup Olmayacağı Hususunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Müşteriler	1558	2,51	,6843	1750	7,235*	0,000
2. Milli Eğitim Okul İdarecileri	194	2,11	,9718			

p<0.05

Elde edilen verilere göre gruplar arasında görüş farkı belirlenmiştir. Ancak, farklılığın aynı doğrultudaki görüşlerin farklı aritmetik ortalamalar almalarından kaynaklandığı gözlenmektedir. Buna göre, müşteriler ($\bar{x} = 2,51$) ve milli eğitim yetkilileri ($\bar{x} = 2,11$) öğrencilerin grup çalışması şeklinde İnternet yoluyla bilimsel projeler geliştirmelerinin mümkün olacağı görüşünde birleşmektedirler.

Buna göre; okullar, üniversiteler, kuma kurum ve kuruluşları ve sivil toplum örgütleri tarafından öğrencilerin grup çalışması şeklinde İnternet yoluyla **bilimsel projeler** geliştirmelerini sağlayacak ve onları teşvik edecek düzenlemeler ve etkinlikler yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda; İnternet ortamında santranç gibi zeka oyunları vb. etkinliklerin de düzenlenebileceği göz ardı edilmemelidir. Bu konuda Akgül (2002), okullardaki İnternet laboratuvarlarında yaz tatillerinde, meraklılarına İnternet eğitimi verilmesi ve böylece öğrencilerin İnternet kullanabilir hale getirilmesi ve bunun yanı sıra araştırma yapma ve proje geliştirme özelliklerinin geliştirilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Tokman (1999) ise, bir üniversitede yapılan araştırmaya göre yüzde 10 oranında ortak araştırma projeleri geliştirme ve yüzde 4 oranında ise öğrencileri ortak projelere teşvik etme amacıyla İnternet ortamından yararlanıldığını belirtmektedir. Yine Karasar(1999), birbirinden coğrafi olarak çok uzaklarda bulunan okullardaki öğrencilerin, İnternet aracılığı ile ortak projeler hazırlayıp yürüterek, öğrenci çalışmalarının elektronik posta yoluyla diğer öğrencilere, öğretmenlere ya da ilgilenenlere ulaştırılabileceğini belirtmiştir.

4.5.4.8. İnternet'in Bireysel Öğrenmeye Katkı Sağlaması

İnternet'in bireysel öğrenmeye katkı sağlayıp sağlamadığı konusunda internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 60'da gösterilmiştir.

TABLO 60: İnternet'in Bireysel Öğrenmeye Katkısı Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Müşteriler	1560	2,52	,6694	1743	-1,052	0,293
2. Milli Eğitim Okul İdarecileri	185	2,58	,6122			

p<0.05

Elde edilen verilere göre, gruplar arasında p<0.05 düzeyinde anlamlı görüş farkı yoktur. Buna göre müşteriler ($\bar{x} = 2,52$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,58$) İnternet'in bireysel öğrenmeye katkı sağladığı görüşünde birleşmektedirler.

İnternet ortamı, sürekli tekrara açık bir ortam olduğundan kişinin bilgi ve kabiliyeti ölçüsünde, bireysel öğrenmeye katkı sağlayan önemli bir araçtır. Bu durumda, İnternet'in hızla yaygınlaştırılmaya çalışılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Özel hazırlanan programlar ile İnternet ortamının aynı zamanda özürülüler için de, bireysel öğrenmeye katkı sağlayacağı göz ardı edilmemelidir. Bu yönde yazılımlar (software) geliştirilmeli, gelişen teknoloji takip edilmelidir.

Uzaktan eğitim yöntemlerinin de, okullarda uygulanabilmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Okullarda kurulacak olan **dijital kütüphaneler** uzaktan eğitime açılan köprüler olacaktır. Çünkü, Varol'un da (2001) belirttiği gibi uzaktan eğitim ile bireysel öğretim gerçekleştirilmekte ve kendi kendine öğrenme gerçekleşmektedir. Alkan'a göre (1995) de, eğitim teknolojisindeki gelişmeler öğrenme ortamlarına esneklik sağlamakta, kendi kendine öğrenebilme ortamını düzenlemede kolaylıklar getirmekte ve bireyin neyi, ne zaman, ne kadar öğrenmesi gerektiği konusunda bireysel karar verebilmesini sağlamaktadır.

4.5.4.9. İnternet'in Öğrenmeyi Kolaylaştırması

İnternet'in öğrenmeyi kolaylaştırdığı konusunda internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup

olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 61'de gösterilmiştir.

TABLO 61: İnternet'in Öğrenmeyi Kolaylaştırması Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Müşteriler	1557	2,50	1,0338	1741	0,465	0,642
2. Milli Eğitim Okul İdarecileri	186	2,47	,6989			

p<0.05

Elde edilen verilere göre gruplar arasında p<0.05 düzeyinde anlamlı görüş farkı yoktur. Buna göre, müşteriler ($\bar{x} = 2,50$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,47$), İnternet'in öğrenmeyi kolaylaştırdığı görüşünde birleşmektedirler.

İnternet'in özellikle, **görme-işitme-dokunma** duyularını kapsamaması ve tekrar edilebilme yönlerinden dolayı, öğrenme sürecinde öğrencilere yardımcı harika bir ürün olduğu ve böylece öğrencilerin bireysel yeteneklerini artırma imkanı sağladığı ve öğrenmeyi kolaylaştırdığı gerçeğinden hareketle, her kademe de bütün eğitim kurumlarında, günün teknolojisi ve özellikle eğitim teknolojisindeki gelişmeler takip edilerek İnternet ortamlarının tesis edilmesi ve başta bilgisayar olmak üzere İnternet kullanımı eğitimlerinin verilmesi gerekmektedir. Gökdaş'ın belirttiğine göre (2001) de, İnternet ortamının kullanıldığı bilgisayarların özellikle etkili eğitsel yazılımların hazırlanmasıyla öğretme-öğrenme sürecine önemli katkılar sağladığı, yapılan bilimsel araştırmalar sonucunda ortaya konulmuştur.

Tokman'da (1999), İnternet üzerinden erişimli olarak ulaşılabilen yeni öğretim yapısı zamandan ve yerden bağımsız olarak çoklu ortam, multimedya özelliklerini de barındırarak öğretim programlarında karşılıklı katılımı sağlayabilen bir fırsat yaratmaktadır. Bu bağlamda, artık pasif bir öğretim yapısından söz edilmemektedir görüşünde bulunmakta ve İnternet'in özellikle çoklu ortam yapısı ile öğrenmeyi kolaylaştırdığını ifade etmektedir. Bakay'ın O-Sullivan ve Scott (1994)'dan aktardığına göre (2001), yapılan bir araştırmada

öğrencilerin yüzde 93'ünün İnternet'i mükemmel bir öğrenme aracı olarak tanımladıkları belirtilmiştir.

4.5.4.10. İnternet'in Yabancı Dil Eğitime Katkısı

İnternet'in yabancı dil eğitime katkı sağladığı konusunda internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 62'de gösterilmiştir.

TABLO 62: İnternet'in Yabancı Dil Eğitime Katkısı Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Müşteriler	1547	2,42	,7263			
2. Milli Eğitim Okul İdarecileri	184	2,38	,7075	1729	0,653	0,514
p<0.05						

Elde edilen verilere göre gruplar arasında $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir görüş farkı yoktur. Buna göre müşteriler ($\bar{x} = 2,42$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,38$), İnternet'in yabancı dil eğitime katkı sağladığı görüşünde birleşmektedirler.

İnternet ortamında yabancı dilin yaygın olarak kullanılması nedeniyle, İnternet'ten yeterince verimli bir şekilde istifade edilebilmesi amacıyla yabancı dil kullanımı önem teşkil etmektedir. İnternet ortamının kendisi ve içeriğinde bulunan on-line web siteleri, on-line radyo ve tv'ler, ayrıca ıçq, messenger ve mail gibi çeşitli uzaktan eğitime destek sağlayan programlar aracılığıyla; karşılıklı bilgi alışverişi ve paylaşım avantajı ile yabancı dil eğitime ve dilde ilerleme kaydedilmesine büyük katkılar sağlanmaktadır. Özellikle, araştırma sonuçlarına göre büyük bir öğrenci kitlesinin internet kafelerden yararlandığı bulgusu göz önüne alındığında, internet kafelerin öğrencilerin yabancı dil gelişimine de katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Bu konuda, Sunengin Çakır (1999) yabancı dil öğretiminde İnternet'e bağlanarak karşılıklı bilgi alışverişi ve paylaşma sayesinde önemli bir ilerleme kaydedilebildiğini belirtmiştir.

4.5.4.11. Sadece Eğitim-Bilgi Amaçlı (Dijital Kütüphane) İnternet Kafelerin Açılması Konusunda Grupların Görüşleri

Sadece eğitim-bilgi amaçlı (dijital kütüphane), internet kafelerin açılıp açılmaması hususunda internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri alınmıştır. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 63'te gösterilmiştir.

TABLO 63: Sadece Eğitim-Bilgi Amaçlı (Dijital Kütüphane) İnternet Kafelerin Açılması Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Müşteriler	1489	2,42	,7670	1669	-5,727*	0,000
2. Milli Eğitim Okul İdarecileri	182	2,75	,5531			

p<0.05

Elde edilen verilere göre gruplar arasında p<0.05 düzeyinde anlamlı görüş farkı belirlenmiştir. Ancak, farklılığın aynı doğrultudaki görüşlerin farklı aritmetik ortalamalar almalarından kaynaklandığı gözlenmektedir. Buna göre müşteriler ($\bar{x} = 2,42$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,75$), sadece eğitim-bilgi amaçlı (dijital kütüphane), internet kafelerin açılması görüşünde birleşmektedirler.

Buna göre, bu şekilde sadece eğitim-bilgi amaçlı (dijital kütüphane), internet kafelerin açılmasının, bilgi toplumunun gelişmesine büyük katkılar yapacağı ve bu bilgi istasyonları ile büyük projelerin de gerçekleştirilebileceği unutulmamalıdır. İnternet kafelerin oyun, eğlence amaçlı ve eğitim-bilgi amaçlı şeklinde sınıflandırılmaya tabi tutulmalarının da çok yararlı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca; özel işletmelerin, özel kuruluşların ve İnternet olgusuna duyarlı her kesimin yanı sıra, kamu kurum ve kuruluşlarının da bünyelerinde internet kafeler kurmaları ve yaygınlaştırmaları, bu mekanların eğitim-bilgi amaçlı (dijital kütüphane) oldukları yaklaşımının gelişmesine ve İnternet'in algılanma biçiminin de olumlu yönde değişmesine büyük katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu şekilde, 21. yy'da İnternet nimetlerinden etkili

bir şekilde yararlanma aşamasında; e-egitim, e-toplum, e-devlet'e geçişte de uygun zemin ortamına erişilmiş olunacaktır.

Akgül (2002), e-devlet'in gelişimine katkı için, İnternet erişim noktalarının kamu tarafından sağlanması gerektiğini ve İnternet ve internet kafeler konusunda en önemli görevin okullara düştüğünü, eğitim ve bilinçlendirmenin okullar da gerçekleştirilmesi gerektiğini ve bu nedenle okullarda acilen gerekli araç, gereç ve bilgisayar sağlanarak İnternet laboratuvarları **dijital kütüphane** kurulması gerektiğini de belirtmektedir. Ancak, bunların yanı sıra günümüzde öğretmenleri eğitime projelerinin yavaş geliştiğini, öğretmenlerin bilgisayar ve internet konularında genel olarak yetiştirilemediğini ifade etmektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü, taşra teşkilatına gönderdiği resmi yazı ile birimlerin internet kafe modeli ile personeline yönelik olarak hizmet vermelerini istemiştir (Emniyet Genel Müdürlüğü, 2000). Elazığ Emniyet Müdürlüğü'nde personele yönelik olarak bilgisayar konularında başlangıç ve ileri düzeyde personele eğitmek vermek ve aynı zamanda personelin 24 saat İnternet'ten yararlanmaları, İnternet ortamında araştırma yapmaları ve çeşitli konularda fikir alışverişinde bulunmaları amacıyla 20 kişilik internet kafe kurulmuştur (Ek-21)

4.5.4.12. İnternet'in Okul Hayatında Öğrencilere Yardımcı Olması

İnternet'in okul hayatında öğrencilere yardımcı olup olmadığı konusunda internet kafe müşterileri (öğrenci müşteriler) ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 64'te gösterilmiştir.

TABLO 64: İnternet'in Okul Hayatında Öğrencilere Yardımcı Olması Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{X}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Öğrenci Müşteriler	1095	2,24	,8016	1276	-0,958	0,338
2. Milli Eğitim Okul İdarecileri	183	2,30	,7066			

p<0.05

Elde edilen verilere göre gruplar arasında $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı görüş farkı bulunmamaktadır. Buna göre, müşteriler ($\bar{x} = 2,24$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,30$), İnternet'in okul hayatında öğrencilere yardımcı olduğu görüşünde birleşmektedirler. ntvmsnbc.com'da yer alan haberde (2002), İngiltere'de yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre çocukların yarısından fazlasının, İnternet'ten aldıkları bilgiler sayesinde okuldaki başarılarını ilerlettikleri belirtilmiştir.

İnternet'in eğitime önemli katkıları olduğu gerçeğinden hareketle, okullar da İnternet sınıflarının yaygınlaştırılması ile İnternet'ten eğitim amaçlı olarak daha fazla yararlanabilme imkanı doğacaktır. Bu nedenle, İnternet gibi bir bilgi hazinesinden mahrum olmamak için, alınacak çeşitli önlemlerle İnternet ortamları yaygınlaştırılmaya çalışılmalıdır. İnternet'e ulaşım kaynakları artırılmalı ve İnternet ücretleri makul seviyelerde tutulmalıdır. Akgül'e göre de (2002), İnternet ve internet kafeler konusunda en önemli görev okullara düşmektedir. Bu nedenle özellikle eğitime ve eğitim teknolojilerine yeterli bütçe ayrılmalıdır.

4.5.4.13. İnternet'in; Sınıfta Yardımcı Araç Olarak Kullanılması Konusunda Grupların Görüşleri

İnternet'in, sınıfta yardımcı araç olarak kullanılması konusunda internet kafe müşterileri (öğrenci müşteriler) ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri alınmıştır. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 65'te gösterilmiştir.

TABLO 65: İnternet'in; Sınıfta Yardımcı Araç Olarak Kullanılması Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Milli Eğitim Okul İdarecileri	185	2,08	1,2864	1265	-4,665*	0,000
2. Öğrenci Müşteriler	1082	2,53	,7446			

$p < 0.05$

Elde edilen verilere göre gruplar arasında $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı görüş farkı belirlenmiştir. Ancak farklılığın, aynı doğrultudaki görüşlerin farklı

aritmetik ortalamalar almalarından kaynaklandığı gözlenmektedir. Buna göre, öğrenci müşteriler ($\bar{x} = 2,08$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,53$), İnternet'in sınıfta yardımcı araç olarak kullanılması görüşünde birleşmektedirler.

İnternet'in sınıf ortamında, dersin işlenmesinde yardımcı unsur olarak kullanılması görüşüne, öğrenci müşteriler ve milli eğitim okul idarecileri büyük oranda katılmaktadırlar. Öğretmenler tarafından kontrollü ortamlar oluşturulmak suretiyle, İnternet'in göze ve kulağa hitap etmesi özelliğinden dolayı, dersin işlenişinde kullanılmasının, başta zaman kazancı olmak üzere konuların anlaşılabilirliğine ve öğrenmenin kalıcı olmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yılmazçoban ve Damkacı'ya göre de (1999), İnternet'in sınıf ortamında kullanılması derste zaman kazancı sağlamakta ayrıca, İnternet ile öğrencilerin istedikleri zaman evlerinde veya İnternet'e bağlanabilecekleri bir yerde merak ettikleri sayfalara tekrar girmeleri ve konuları daha derin şekilde öğrenmeleri gerçekleşmiş bulunmaktadır. Bu yolla, öğrenme isteği olan ya da bilgisayar kullanmayı seven öğrenciler bilgiye yönlendirilmektedir. Türkiye Bilişim Vakfı, İnternet üzerinden etkileşimli bir ortamda yeni bir öğrenme modelini, *sanal okul projesini* geliştirmiştir (Ek-22)

4.5.4.14. İnternet'in Araştırma Becerilerini Geliştirmesi

İnternet'in araştırma becerilerini geliştirdiği konusunda internet kafe müşterileri (öğrenci müşteriler) ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 66'da gösterilmiştir.

TABLO 66: İnternet'in Araştırma Becerilerini Geliştirdiği Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Öğrenci Müşteriler	1082	2,39	,7575	1265	-1,299	0,194
2. Milli Eğitim Okul İdarecileri	185	2,47	,6345			

$p < 0.05$

Elde edilen verilere göre gruplar arasında $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı görüş farkı bulunmamaktadır. Müşteriler ($\bar{x} = 2,39$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,47$), İnternet'in araştırma becerilerini geliştirdiği görüşünde birleşmektedirler.

Bu nedenle özellikle öğrencilerin, günlük hayatta daha üretken ve sorgulayan bireyler olarak yetişmeleri amacıyla, öğrenim süreçleri içerisinde araştırma becerilerini geliştirmesi özelliğinden dolayı İnternet'ten yararlandırılmaları ve bununla birlikte İnternet'in başta öğrenciler olmak üzere toplumun her yaştan tüm kesimleri ile buluşturulması sağlanmalıdır. Bu konuda Akgül'de (2002), her yurttaşın İnternet ile tanıştırılması gerektiğini belirtmektedir.

Yılmazçoban ve Damkacı'ya göre (1999) öğrencilere yıllık ödevler verilirken, o konu ile ilgili İnternet sayfalarının bulunmasının istenmesi öğrencilere İnternet üzerinde araştırma yapma kabiliyeti kazandırmaktadır.

4.5.4.15. Öğrencilerden; Öğretmenleri Tarafından İnternet Kaynaklı Olması Şartıyla Ev Ödevi/Araştırma vb. Çalışmaların İstenmesi Konusunda Grupların Görüşleri

Öğrencilerden; öğretmenleri tarafından İnternet kaynaklı olması şartıyla Ev Ödevi/Araştırma vb. çalışmaların istenip istenmediği konusunda, internet kafe müşterileri (öğrenci müşteriler) ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri alınmıştır. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 67'de gösterilmiştir.

TABLO 67: Öğrencilerden; Öğretmenleri Tarafından İnternet Kaynaklı Olması Şartıyla Ev Ödevi/Araştırma vb. Çalışmaların İstenmesi Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Öğrenci Müşteriler	929	2,19	,8460	1107	3,201*	0,001
2. Milli Eğitim Okul İdarecileri	180	1,97	,8649			

$p < 0.05$

Elde edilen verilere göre, gruplar arasında $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı görüş farkı bulunmaktadır. Farklılığın aynı doğrultudaki görüşlerin farklı aritmetik ortalamalar almalarından kaynaklandığı gözlenmektedir. Öğrenci müşteriler ($\bar{x} = 2,19$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 1,97$), öğrencilerden; öğretmenleri tarafından İnternet kaynaklı olması şartıyla ev ödevi/araştırma vb. çalışmalarının kısmen istendiği görüşünde birleşmektedirler. Ancak, bu görüşe öğrenci müşteriler daha çok katılmaktadırlar.

Daha önceki bulgulara göre, İnternet'in araştırma becerilerini geliştirdiği görüşü de göz önüne alındığında; öğrencilere, öğretmenleri tarafından İnternet kaynaklı olması şartıyla ev ödevi/araştırma vb. çalışmalar verilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu şekilde öğrenciler, bilgi hazinesi ve derin bir eğitim ortamı olan İnternet üzerinden; hem aradıkları bilgiye daha hızlı ulaşacak, hem de daha çok bilgi elde edebileceklerdir. Öğrencilerin, bu şekilde İnternet üzerinden yurt içi ve yurt dışı İnternet kaynaklı bilgi aramaları, elde edilen bilgilerin zenginleşmesini ve birbirinden farkını ortaya çıkaracaktır. Bu şekliyle de, eğitimin kaliteleşmesi yönünde etkili bir adım atılma imkanı doğacaktır. Ayrıca, ülkemizde öğrencilerin genel olarak internet kafeler üzerinden İnternet ortamından yararlandıkları göz önüne alındığında, öğretmenlerin öğrencilerinden İnternet kaynaklı olmak üzere ev ödevi ve araştırma yapmalarını istemeleri, internet kafelerin eğitim amaçlı kullanımına da büyük katkılar sağlayacaktır.

4.5.4.16. Okul Bünyesinde İnternet Kafe Kurulması Konusunda Grupların Görüşlerine İlişkin t Testi Analizi Sonuçları

Okul bünyesinde internet kafe kurulması konusunda, internet kafe müşterileri (öğrenci müşteriler) ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 68'de gösterilmiştir.

TABLO 68: Okul Bünyesinde İnternet Kafe Kurulması Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Öğrenci Müşteriler	930	2,46	,7816	1110	-4,802*	0,000
2. Milli Eğitim Okul İdarecileri	182	2,75	,5531			

p<0.05

Elde edilen verilere göre gruplar arasında p<0.05 düzeyinde anlamlı görüş farkı belirlenmiştir. Ancak farklılık, aynı doğrultudaki görüşlerin farklı aritmetik ortalamalar almalarından meydana gelmektedir. Buna göre, öğrenci müşteriler ($\bar{x} = 2,46$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,75$) okul bünyesinde internet kafe kurulması görüşünde birleşmektedirler. Bu bulgular ile Yaylacı'nın (2000), özellikle İnternet'in okullarda eğitim amaçlı kullanımına ülke düzeyinde geçilemediği şeklinde bulgusu aynı yönde görüş belirtmektedir.

İnternet kafe mekanlarının ağırlıklı kullanıcıları olan öğrencilerin düşünen ve sorgulayan bireyler olarak yetişmeleri amacıyla okulların da bilgi hazinesi İnternet'ten yararlanabilmeleri; İnternet'in öğrenmeyi kolaylaştırması, okul hayatına yardımcı olduğu, araştırma becerilerini geliştirdiği ve farklı insanlarla tanışma ve düşünceleri paylaşabilme bulguları dikkate alındığında bilgisayar ve İnternet eğitimi almaları çok önemlidir. Ancak elde edilen verilere göre, okul bünyesinde internet kafelerin kurulmadığı, bu yönde gereksinim olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, özellikle okullarda İnternet sınıfları'nın hızla yaygınlaştırılarak kurulması ve öğretmenlerin düzenlenecek hizmetiçi eğitim programlarıyla internet eğitiminden geçirilerek, öğrencilerin internet kullanım düzeyleri'nin arttırılması gerekmektedir.

İnternet konusunda Akgül (2001), ülkemizde maalesef çok az bir öğrencinin bu modern teknolojiyi kullanabildiğini, milli eğitim bakanlığının okullarında internet kafeler **dijital kütüphaneler** kurmak ve öğrencileri İnternet'le buluşturmak zorunda olduğunu ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın hızlı hareket ederse, İnternet imkanından çok daha geniş öğrenci kitlesinin yararlanma imkanı olacağını belirtmektedir.

4.5.4.17. Müşterilerin İnternet Kafelerden Bilgi Toplumu Olma Yolunda Verimli Bir Şekilde İstifade Etmeleri

Müşterilerin bilgi toplumu olma yolunda internet kafelerden verimli bir şekilde istifade edip edemedikleri konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 69'da gösterilmektedir.

TABLO 69: Müşterilerin İnternet Kafelerden Bilgi Toplumu Olma Yolunda Verimli Bir Şekilde İstifade Edip Edemedikleri Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	119,016	2	59,508	118,283*	,000
Grup içi	1039,909	2067	,503		
Toplam	1158,926	2069			

p<0.05

Müşterilerin bilgi toplumu olma yolunda internet kafelerden verimli bir şekilde istifade edip edemedikleri konusunda tüm grupların görüşleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Yapılan LSD testine göre de tüm gruplar arasında farklılığın olduğu görülmüştür. Milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 1,59$), müşterilerin bilgi toplumu olma yolunda internet kafelerden verimli bir şekilde istifade edemedikleri görüşünde bulunmakta iken, internet kafe işletmecileri ise ($\bar{x} = 2,60$) müşterilerin bilgi toplumu olma yolunda internet kafelerden istifade edebildikleri görüşünde bulunmaktadır.

İnternet kafe müşterileri ise ($\bar{x} = 2,31$), kısmen müşterilerin bilgi toplumu olma yolunda internet kafelerden verimli bir şekilde istifade edebildikleri görüşünde bulunmakla beraber bu konuda oldukça iyimserdirler. Milli eğitim okul idarecilerinin daha önceki, internet kafe işletmelerinin oyun ve İnternet ortamlarının ayrılması biçiminde düzenlenmesi yönündeki görüşleri de dikkate alınırsa, bu konuda olumsuz görüş belirtmeleri normal karşılanabilir. İnternet kafelerin yapılacak olan düzenleme ve faaliyetlerle bilim ve kültür yuvaları şeklinde algılanması ve bu yönüyle bu mekanların kullanılmaya çalışılması

gerekmektedir. Basın, kamu ve sivil toplum kuruluşları bu yönde yoğunlaştırılmış programlar düzenlemeli ve faaliyette bulunmalıdırlar.

4.5.4.18. Müşterilerin İnternet Kafede Diğer Ülke İnsanlarıyla İletişim Kurarak Kültür ve Bilgi Alışverişinde Bulunma Durumları

Müşterilerin, internet kafede diğer ülke insanlarıyla iletişim kurarak kültür ve bilgi alışverişinde bulunup bulunmadığı konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 70'de gösterilmektedir.

TABLO 70: Müşterilerin İnternet Kafede Diğer Ülke İnsanlarıyla İletişim Kurarak Kültür ve Bilgi Alışverişinde Bulunmaları Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	95,579	3	31,860	55,855	,000
Grup içi	1380,930	2421	,570		
Toplam	1476,509	2424			

p<0.05

Grupların görüşleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır. LSD testine göre de, müşterilerin internet kafede diğer ülke insanlarıyla iletişim kurarak kültür ve bilgi alışverişinde bulunup bulunmadığı konusunda farklılığın tüm gruplar arasında olduğu gözlenmiştir. Emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x} = 1,97$) ve internet kafe müşterileri ($\bar{x} = 2,24$), internet kafede müşterilerin diğer ülke insanlarıyla iletişim kurarak kültür ve bilgi alışverişinde bulunduğu görüşüne kısmen katılmakta iken, milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,37$) ve internet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 2,76$) ise, bu görüşe daha çok katılmaktadırlar.

Genel olarak tüm grupların bu görüşe katıldıkları görülmektedir. Ancak, müşterilerin internet kafede, diğer ülke insanlarıyla iletişim kurarak kültür ve bilgi alışverişinde bulunduğu fikrine internet kafe işletmecileri, milli eğitim okul idarecilerine göre daha çok katılmaktadır.

İnternet'in insanlara sağladığı bu ayırıcı özelliği, yaşam boyu eğitim süreci içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Önemli olan, İnternet olgusundan verimli bir şekilde yararlanabilmek, hayatı kolaylaştırabilmek ve bu olguyu kültür ve bilgi alışverişinde kullanmak suretiyle bilgi toplumuna gidebilmektir. Özellikle öğrencilerin, İnternet ortamının katkılarıyla diğer ülke insanlarıyla iletişim kurarak, kültür ve bilgi alışverişinde bulunmaları halinde, eğitimin daha ve daha güncel bilgilerle kaliteli hale gelmesi sağlanabilecektir. Gökdaş (2001), İnternet sayesinde bireylerin dünyanın değişik yerlerindeki meslektaşlarıyla veya ilgi alanlarıyla ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla iletişim olanaklarına sahip olabildiklerini belirtmektedir. Tokman da (1999), eğitim kurumlarının öğretimlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanmak üzere edindikleri deneyimi İnternet ortamında diğer insanlarla paylaştıklarını ve fikir alışverişinde bulduklarını belirtmektedir.

4.5.4.19. Günümüzde Şu Anki Şekliyle İnternet Kafelerin Öğrenciler İçin Zararlı Olup Olmadığı Konusunda Grupların Görüşleri

Günümüzde şu anki şekliyle, internet kafelerin öğrenciler için zararlı olup olmadığı konusunda, internet kafe müşterileri (öğrenci müşteriler), internet kafe işletmecileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri alınmıştır. Gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 71'de gösterilmektedir.

TABLO 71: Günümüzde Şu Anki Şekliyle İnternet Kafelerin Öğrenciler İçin Zararlı Olup Olmadığı Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	203,627	2	101,813	178,960*	,000
Grup içi	901,165	1584	,569		
Toplam	1104,791	1586			

p<0.05

Grupların görüşleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Yapılan LSD testine göre de, tüm gruplar arasında farklılığın olduğu görülmüştür. İnternet kafe işletmecileri ($\bar{x}=1,27$), günümüzde şu anki şekliyle internet kafelerin öğrenciler için zararlı olmadığı görüşünde bulunurken, milli eğitim okul

idarecileri ($\bar{x}=2,59$) ise günümüzde şu anki şekliyle internet kafelerin öğrenciler için zararlı olduğu görüşünde bulunmaktadır. İnternet kafe müşterileri de (öğrenci müşteriler), günümüzde şu anki şekliyle internet kafelerin öğrenciler için kısmen zararlı ($\bar{x}=1,83$) olduğu görüşünde bulunmaktadırlar.

Özellikle, milli eğitim okul idarecilerinin şu anki şekliyle internet kafelerin öğrenciler için zararlı olduğu görüşünde bulunmaları manidardır. Yine, İnternet kafe müşterilerinin de, bu görüşe kısmen katılmaları daha önceki İnternet ortamının daha çok oyun, eğlence amaçlı amaçlı kullanıldığı ve internet kafelerin ağırlıklı olarak bilimsel, eğitim amaçlı kullanılmadığı bulgularını doğrulamaktadır. İnternet kafeleri öğrenciler için yararlı mekanlar haline getirmek, anne-babaların çocuklarını bu mekanlara güvenli bir şekilde gönderebilecekleri ortamı tesis etmek ve gerekli yasal düzenlemeleri ivedi olarak yapmak gerekmektedir. İnternet kafe işletmecilerinin de yurt genelinde, yapacakları etkinlik ve faaliyetlerle bu konuda yoğun çaba içerisinde bulunmaları gerekmektedir. İnternet kafelerin, zaman zaman polis tarafından, genelgelere aykırı hareket ettiklerinden dolayı ihtar, kısa ve uzun süreli kapama cezalarına maruz kalmaları da, bu mekanların denetiminin daha iyi yapılması gerektiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Aynı zamanda, İnternet'in bilinçli kullanılarak değişik zararlardan korunulması (satanizm, güvenlik, kumar, pornografi vb.) ve gerçekleştirilecek çeşitli bilişim suçlarının da önüne geçilebilmesi amacıyla, özellikle İnternet kullanıcısı durumunda bulunan büyük öğrenci kitlesinin, bilgisayar ve İnternet eğitimlerinden geçirilmeleri ve bu eğitimlerin kurum ve kuruluşlarca yaygınlaştırılması büyük önem kazanmaktadır.

Bu konuda Akgül (2002), İnternet ve internet kafelerin zararlı yönlerine odaklanmadan, nasıl yarar sağlarız? düşüncesinin ön planda tutulması gerektiğini vurgulamakta ve nasıl katma değer oluşturabiliriz? düşüncesinin ülkemizde hakim kılınması ve gelişmenin önünün tıkanmaması gerektiği yönünde görüşte bulunmaktadır.

4.5.4.20. Öğrencilerin İnternet Kafeye Gelişlerinden Ailelerini Haberdar Etmeleri Konusunda Grupların Görüşleri

Öğrencilerin internet kafeye gelişlerinden ailelerini haberdar edip etmedikleri konusunda internet kafe müşterileri (öğrenci müşteriler) ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 72'de gösterilmiştir.

TABLO 72: Öğrencilerin İnternet Kafeye Gelişlerinden Ailelerini Haberdar Edip Etmedikleri Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Öğrenci Müşteriler	1084	2,38	,7862	1267	13,077*	0,000
2. Milli Eğitim Okul İdarecileri	185	1,57	,7120			

p<0.05

Elde edilen verilere göre gruplar arasında p<0.05 düzeyinde anlamlı görüş farkı belirlenmiştir. Buna göre öğrenci müşteriler ($\bar{x} = 2,38$), internet kafeye gelişlerinden ailelerini haberdar ettiklerini belirtmelerine rağmen, milli eğitim okul idarecileri ise ($\bar{x} = 1,57$) öğrencilerin internet kafeye gelişlerinden ailelerini haberdar etmedikleri şeklinde görüşte bulunmaktadır.

Milli eğitim okul idarecileri ile öğrenci müşteriler arasında fikir ayrılığı bulunmaktadır. Milli eğitim okul idarecilerinin, öğrencilerin internet kafeye gelişlerinden ailelerini haberdar etmedikleri fikrine katılmaları manidardır. İnternet kafe işletmecileri ile yapılan eğitim toplantısında işletmeciler, genel olarak internet kafeye gelen müşterilerinin ailelerinden izinli olup olmadıkları konusunda ve 18 yaşından küçük olarak internet kafeye gelenlerin yaşlarının tespiti konusunda zorluk çektiklerini belirtmektedirler (Elazığ Emniyet Müdürlüğü, 2002). İnternet kafelerle ilgili genelgeye göre 18 yaşından küçüklerin, bu mekanlara gelirken ailelerinden yazılı izin alma zorunluluğu bulunmaktadır. Özellikle, internet kafelerin sınıflandırılması kapsamında, yaş konusunda yapılacak yasal düzenlemelerle, bu konuda olumlu somut adımlar atılabileceği düşünülmektedir. İnternet kafe işletmecileri ve denetim görevini yerine getiren yetkililer, genelge hükümlerine göre 18 yaşından küçük

müşterilerin internet kafe mekanına geldiklerinde yazılı izinleri bulunup bulunmadığını hassasiyetle takip etmek durumundadırlar.

4.5.4.21. İnternet Kafelerin Okul Saatleri İçerisinde Kapalı Olması

İnternet kafelerin okul saatleri içerisinde kapalı olmasının yararlı olacağı konusunda internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 73'de gösterilmektedir.

TABLO 73: İnternet Kafelerin Okul Saatleri İçerisinde Kapalı Olmasının Yararı Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	35,545	2	17,773	25,633*	0,000
Grup içi	1127,394	1626	,693		
Toplam	1162,939	1628			

p<0.05

İnternet kafelerin okul saatleri içerisinde kapalı olmasının yararlı olacağı konusunda, tüm grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir. Yapılan LSD testine göre de tüm gruplar arasında farklılığın olduğu görülmüştür.

Buna göre, emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x}=1,57$) internet kafelerin okul saatleri içerisinde kapalı olmasının yararlı olmayacağı görüşünde iken, internet kafe müşterileri ($\bar{x}=1,85$) ve milli eğitim okul idarecileri ise ($\bar{x}=2,08$), internet kafelerin okul saatleri içerisinde kapalı olmasının kısmen yararlı olacağı görüşünde bulunmaktadır. Ancak, bu konuda milli eğitim okul idarecileri internet kafelerin okul saatleri içerisinde kapalı olmasının yararlı olacağı düşüncesine ($\bar{x}=2,08$) daha çok katılmaktadırlar. Elde edilen veriler doğrultusunda, özellikle milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri göz önüne alındığında genel olarak, internet kafelerin okul saatleri içinde kapalı olmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Ancak, internet kafelerin sınıflandırılmaya tabi

tutularak, öğrenciler için bu mekanlardan sürekli yararlanma ortamları oluşturulmalıdır.

Milli eğitim okul idarecilerinin, okul saatleri içerisinde internet kafelerin sık denetlenmesinin yararlı olacağı şeklindeki bulgusu ve okul saatleri içerisinde öğrencilerin internet kafelere gittikleri yönünde görüşte bulunmaları, okul idarecilerinin okul saatleri içerisinde internet kafelerin kapatılmasının kısmen yararlı olacağı görüşünde bulunmalarıyla paralellik arzietmekte ve bu konuda önemli çekincelerinin olduğunu ortaya koymaktadır. Yaş ve eğitim açısından yapılacak olan yasal düzenleme ile bu konuda çözümler üretebilme imkanı doğacaktır.

4.5.4.22. İnternet Hizmetlerinin Verildiği İnternet Kafelerin Denetlenmesinin, Bu Mekanların Eğitim Amaçlı Kullanımı'na Katkı Sağlaması Konusunda Grupların Görüşleri

İnternet hizmetlerinin verildiği internet kafelerin denetlenmesinin, bu mekanların eğitim amaçlı kullanımına katkı sağlayıp sağlamayacağı konusunda internet kafe işletmecileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 74.1'de gösterilmektedir.

TABLO 74.1: İnternet Kafelerin Denetlenmesinin, Bu Mekanların Eğitim Amaçlı Kullanımına Katkı Sağlaması Konusunda Grupların Görüşleri

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	15,064	2	7,532	18,066	,000
Grup içi	350,623	841	,417		
Toplam	365,687	843			

p<0.05

Görüldüğü gibi, grupların görüşleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Bu farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için ise Tablo 74.2'de görüldüğü gibi LSD testi yapılmıştır.

TABLO 74.2: İnternet Kafelerin Denetlenmesinin, Bu Mekanların Eğitim Amaçlı Kullanımına Katkı Sağlaması Konusunda Grupların Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin LSD Testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{x}	Gruplar			
			1	2	3	4
1. Emniyet	355	2,72			*	
2. Milli Eğitim	180	2,72			*	
3. İşletmeci	309	2,44				
Toplam	844	2,62				

Buna göre, ortalamalar arası farklılık görüş farkından değil, aynı görüş içerisindeki ayrıntılardan kaynaklanmaktadır. Tüm gruplar, İnternet hizmetlerinin verildiği internet kafelerin denetlenmesinin, bu mekanların eğitim amaçlı kullanımına katkı sağlayacağı konusunda birleşmektedir. Emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x}=2,72$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=2,72$), bu fikre internet kafe işletmecilerine ($\bar{x}=2,44$) göre daha çok katılmaktadır.

Bütün gruplar, İnternet hizmetlerinin verildiği internet kafelerin denetlenmesinin, bu mekanların eğitim amaçlı kullanımına katkı sağlayacağını belirtmektedir. Ne var ki; uçsuz, bucaksız bilgi hazinesi İnternet ortamında, zararlı şeyler de (satanizm, kumar, pornografi, bilişim suçları, devlet güvenliği aleyhine siteler vb.) bulunmaktadır. İnternet kafelerin denetimsiz, başı boş bırakılması halinde özellikle öğrenciler için olumsuzluklarla karşılaşılması muhtemeldir. İnternet kafelerin, düzenlenecek yasalar çerçevesinde ilgili birimlerce belirlenecek periyotlarla denetlenmesi gerekmektedir. Ancak, denetimin öncelikli olarak hizmetin kalitesi ile ilgili olması esas olmalıdır.

4.5.4.23. İnternet Kafeye Gelen 18 Yaşından Küçük Öğrencilerin Velilerinden İzinli Olmaları Konusunda Grupların Görüşleri

İnternet kafeye gelen 18 yaşından küçük öğrencilerin genel olarak, velilerinden izinli olup olmadıkları konusunda emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri alınmıştır. Gruplar arasında anlamlı

farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 75'te gösterilmiştir.

TABLO 75: İnternet Kafeye Gelen 18 Yaşından Küçük Öğrencilerin Genel Olarak, Velilerinden İzinli Olup Olmadıkları Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Emniyet Yetkilileri	355	1,58	,7516	535	1,224	0, 221
2. Milli Eğitim Okul İdarecileri	182	1,50	,7339			

$p < 0.05$

Elde edilen verilere göre gruplar arasında $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı görüş farkı bulunmamaktadır. Emniyet yetkilileri ($\bar{x} = 1,58$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 1,50$), internet kafeye gelen 18 yaşından küçük öğrencilerin genel olarak, velilerinden izinli olmadıkları görüşünde birleşmektedirler.

Bu bulgu, milli eğitim okul idarecilerine göre öğrencilerin internet kafeye gelişlerinden ailelerini haberdar etmedikleri görüşü ile ($\bar{x} = 1,57$) paralellik göstermektedir.

Bu durum neticesinde, internet kafeye gelen 18 yaşından küçük öğrencilerin genel olarak velilerinden izinli olmadıkları ve dolayısıyla özellikle internet kafe işletmecilerinin, genelge hükümlerine uymadıkları anlaşılmaktadır. Emniyet yetkililerinin bu mekanlardaki denetimlerinde, yaş sınırına uymayan internet kafe işletmecilerine sık sık ihtar da bulunmaları da bu bulguyu doğrulamaktadır. Bu nedenle, yapılacak olan yasal düzenleme ve internet kafe sınıflandırması ile yaş sorununun çözümlenmesi ve küçük çocukların da, esasları belirlenecek internet kafe ortamlarında İnternet'ten yararlanmaları ve internet ile iç içe olmaları sağlanmalıdır. Bu konuda Akgül (2002), internet kafelerin kurallar zinciri oluşturularak sınıflandırılması gerektiğini ve bu bağlamda 18 yaş altı için standart düzenleme yapılması, 18 yaş üstü için ise sıkı bir şekilde denetlenme mekanizması oluşturulması gerektiğini belirtmektedir.

Aynı şekilde Andiç'te (2002); internet kafelerin yasal statüleri ve sundukları hizmet açısından, örneğin daha çok İnternet bağlantısı veya bilgisayar oyunu imkanı sunan kafeler olarak, alt gruplara ayrılabilceği ve bu gruplandırma işlemleri sonrasında farklı gruplara farklı türde yasal düzenlemeler yapılabileceğini belirtmektedir.

4.5.4.24. Okul Saatleri İçerisinde İnternet Kafelerin Sık Denetlenmesinin Yararı Konusunda Grupların Görüşleri

Okul saatleri içerisinde internet kafelerin sık denetlenmesinin yararlı olup olmayacağı emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 76'da gösterilmiştir.

TABLO 76: Okul Saatleri İçerisinde İnternet Kafelerin Sık Denetlenmesinin Yararı Konusunda Grupların Görüşleri

Gruplar	N	\bar{X}	SS	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
1. Emniyet Yetkilileri	350	2,48	,7819	533	-3,905*	0,000
2. Milli Eğitim Okul İdarecileri	185	2,72	,5238			

$p < 0.05$

Elde edilen verilere göre gruplar arasında $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı görüş farkı belirlenmiştir. Farklılığın aynı doğrultudaki görüşlerin farklı aritmetik ortalamalar almalarından kaynaklandığı gözlenmektedir. Buna göre, emniyet yetkilileri ($\bar{x} = 2,48$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,72$), okul saatleri içerisinde internet kafelerin sık denetlenmesinin yararlı olacağı görüşünde birleşmektedirler.

Özellikle, okul saatleri içerisinde internet kafelerin sık denetlenmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu konuda internet kafe işletmecileri de aynı görüş içerisinde olduklarını belirtmektedirler. Ancak, okul bünyesinde internet kafe kurularak, öğrencilerin bu ortamlardan yararlanmaları da sağlanabilir. Öğrenci müşteriler ve milli eğitim okul idarecilerinin, okul bünyesinde internet kafe **dijital kütüphane** kurulması görüşünde birleşmeleri bulgusu da, bu görüşü doğrulamaktadır. Bu şekilde, öğrenciler için kontrollü ortamlar oluşturulabilir.

Yapılan doğal gözlemlere göre de, okul saatleri içerisinde öğrencilerin okullarına gitmeyerek bu mekanlarda buldukları gerçeğinden hareketle, milli eğitim okul idarecileri ile internet kafe işletmecilerinin koordine halinde bulunmaları gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Velilerinde bu konuda duyarlı olmaları gerekmektedir.

4.5.4.25 İnternet'in Olumsuz Etkilerinin Bulunup Bulunmadığı Konusunda Gruplar Arasında Görüş Farklılığı Bulunma Durumu

İnternet'in olumsuz etkileri bulunup bulunmadığı konusunda internet kafe müşterileri, emniyet yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri alınmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 77'de gösterilmiştir.

TABLO 77: İnternet'in Olumsuz Etkilerinin Bulunup Bulunmaması Konusunda Grupların Görüşleri

İnternet'in olumsuz etkileri	Müşteriler		Emniyet Yetkilileri		Milli Eğitim Okul İdareci.	
	f	%	f	%	f	%
Toplum kültürünü/ahlakını zedeleme	413	17,57	176	30,67	127	35,48
Sosyal ilişkileri azaltma	649	27,62	220	38,33	106	29,61
Suç güdüsünü artırma	316	13,45	62	10,81	90	25,14
Olumsuz etkisi yok	853	36,29	64	11,14	23	6,43
Diğer	119	5,07	52	9,05	12	3,34
Toplam	2350*	100,0	574*	100,0	358*	100,0

* Araştırmaya katılanlar bu soruda en fazla 3 seçenek işaretlemişlerdir.

Miller ve Slater'e göre (2000), İnternet'in kullanım nedenleri genel olarak kişiler arası iletişimden mesleki gelişime, eğlenceden, akademik kullanımlara ve teknik kullanımlara uzanan geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Bu mekanlar, sadece sanal iletişim olanakları değil, diğer kafe kullanıcıları ile birebir sosyalleşme imkanları da sunmaktadır. Ancak, İnternet'in sunduğu tüm bu olanakların yanı sıra, olumsuz etkileri de bulunabilmektedir.

Çelik (2002), İnternet'in renkli dünyası içerisinde, aile içerisindeki yakın olayların bile öğrencinin ilgi alanı dışında kaldığını, İnternet ortamında gezinen öğrencinin ahlaki açıdan uygun olmayan sitelere girebildiğini, bu zararlı sitelerin öğrencilerin ahlaki gelişimini olumsuz yönde etkilediğini, son dönemlerde ülkemizde bazı olumsuz amaç taşıyan grupların İnternet ortamını kullanarak

gençleri etkilediğini ve böylelikle gençleri intihara süreklediğini, saatlerce oyun oynanması sonucunda çocukların öğrenmeye ve sosyal etkileşimde bulunmaya yeterince zaman ayıramadıklarını ve internet kafeye gitmeyi alışkanlık haline getiren gençlerin bu ortamlarda eve geç gelme, ders çalışmama, ev ödevlerini yapmama, sorumluluklarını yerine getirmeme ve ahlaki çatışmalar yaşama gibi bir takım olumsuz davranış ve alışkanlıklar kazandıklarını belirtmektedir.

Elde edilen verilere göre, internet kafe müşterileri, İnternet'in olumsuz etkileri konusunda öncelikli olarak yüzde 36.29 oranında İnternet'in olumsuz etkisi yok görüşünde bulunmaktadırlar. Bunu, yüzde 27,62 oranında İnternet'in sosyal ilişkileri azalttığı ve yüzde 17,57 oranında toplum kültürünü/ahlakını zedelediği görüşleri izlemektedir.

Emniyet yetkilileri, İnternet'in olumsuz etkileri konusunda öncelikli olarak, yüzde 38,83 oranında İnternet'in sosyal ilişkileri azalttığı görüşünde bulunmaktadırlar. Bunu, yüzde 30,67 oranında İnternet'in toplum kültürünü/ahlakını zedelediği görüşü izlemektedir. Milli eğitim okul idarecileri ise, İnternet'in olumsuz etkileri konusunda öncelikli olarak yüzde 35,48 oranında İnternet'in toplum kültürünü/ahlakını zedelemesi görüşünde bulunmaktadırlar. Bunu, yüzde 29,61 oranında İnternet'in sosyal ilişkileri azalttığı ve yüzde 25,14 oranında suç güdüsünü artırdığı görüşleri izlemektedir.

Müşteriler, İnternet'in olumsuz etkileri konusunda yüzde 36,29 oranında İnternet'in olumsuz etkisi yok görüşünde bulunurken, emniyet yetkilileri yüzde 11,14 oranında ve milli eğitim okul idarecileri ise yüzde 6,43 oranı ile bu görüşe daha az katılmaktadır. Yine müşteriler, İnternet'in toplum kültürünü/ahlakını zedelediği görüşüne yüzde 17,57 oranında daha az katılmakta iken; emniyet yetkilileri yüzde 30,67 oranında ve milli eğitim okul idarecileri ise yüzde 35,48 oranı ile bu görüşe daha çok katılmaktadır.

Buna göre, genel olarak bakıldığında bilgi hazinesi İnternet'in, öğrenmeyi kolaylaştırması, okul ve güncel hayata yardımcı olması, araştırma becerilerini geliştirmesi gibi özelliklerinin bulunmasının yanı sıra, önemli olan bu

olgudan verimli ve etkili bir şekilde yararlanabilmek ve bu şekilde kullanımın teşvik etmek ve bunu sağlayacak ortamları oluşturabilmektir. Ancak, özellikle milli eğitim okul idarecilerinin, öncelikli olarak İnternet'in toplum kültürünü/ahlakını zedelemesi, daha sonra ise İnternet'in sosyal ilişkileri azalttığı ve suç güdüsünü artırdığı şeklindeki görüşleri dikkatle incelenmelidir. Konu, sosyolojik boyutlarıyla da birlikte, uzmanları tarafından ele alınmalı ve İnternet'in olumsuz etkilerinin de bulunduğu sonucu göz ardı edilmemelidir.

4.6. Denetleme Formunun Oluşturulmasına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde araştırma kapsamında internet kafeler için geliştirilecek olan denetleme formuna ilişkin konularda internet kafe işletmecileri, milli eğitim okul idarecileri ve emniyet yetkililerine düzenlenen ankete katılan kişilerle ilgili veriler, denetleme formu geliştirme taslağına göre ele alınmış ve sunulmuştur.

Yapılacak yasal düzenlemeler çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla denetleme standardının oluşturulması ve denetleme formu geliştirilmesi gerekmektedir. Araştırma verilerine göre de, bir denetleme formu geliştirilmesinin yararlı olacağı sonucu ortaya çıkmıştır İnternet kafelerin yanlış amaçlarla kullanımına yol açabileceği ve bilişim suçları ihlallerinin yaşanabileceği ihtimaline karşılık olarak, denetim azlığının ve yetersizliğinin önüne geçilmelidir.

İnternet kafe denetleme formunda bulunması gereken maddeler açısından internet kafe işletmecileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Ancak, frekanslar incelendiğinde her üç grubunda tüm maddelerin denetleme formunda yer alması görüşüne büyük ölçüde katıldıkları görülmektedir. Buna göre, istatistiksel farklılığın görüş farklılığı anlamı taşımadığı, sadece yüzdeler arası sayısal farklılık olduğu görülmektedir (Tablo 78). Elde edilen sonuçlara göre denetleme formunda yer alması kabul edilen maddeler 5.3.5.5. bölümünde belirtilmiştir. Bu maddeler sonucu, oluşturulan internet kafe denetleme formu Ek-23'te gösterilmiştir.

Tablo 78

Seçenekler	İşletmeci		Emniyet Yetkilileri		Milli Eğitim Okul İdarecileri		Toplam		X ²	sd	An. Düz.
	f	%	f	%	f	%	f	%			
D1: İnternet kafede işyeri açma izin belgesi bulunmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	31	11,7	20	6,1	6	3,5	57	7,5	11,639*	2	0,003
Yer almalıdır	234	88,3	306	93,9	166	96,5	706	92,5			
D2: İnternet kafede genelgeler gereği suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin (Porno, uyuşturucu, şiddet, kumar, bahis, terör vb.) yasak olduğunu belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanlar var mıdır?											
Yer almamalıdır	35	13,3	20	6,1	9	5,3	64	7,5	12,505*	2	0,002
Yer almalıdır	229	86,7	307	93,9	162	94,7	698	92,5			
D3: İnternet kafe içerisinde genelgeler gereği sigara içilmeyeceğini belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanlar var mıdır?											
Yer almamalıdır	48	18,1	29	8,9	6	3,5	83	10,9	25,249*	2	0,000
Yer almalıdır	217	81,9	296	91,1	166	96,5	698	89,1			
D4: İnternet kafede bulunanlar genelgede belirtilen yaş sınırlandırılması kapsamında mıdır?											
Yer almamalıdır	51	19,3	41	12,6	6	3,5	98	12,9	23,328*	2	0,000
Yer almalıdır	213	80,7	285	87,4	166	96,5	664	87,1			
D5: İnternet Kafe genelgesinde belirtilen saatlerde açılıp kapatılmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	58	22,2	39	12,1	11	6,4	108	14,4	24,689*	2	0,000
Yer almalıdır	203	77,8	282	87,6	161	93,6	646	85,6			
D6: İnternet kafeye gelen 18 yaşından küçük çocukların genelgede belirtilen şekilde veli izni olup olmadığı işletmeci tarafından kontrol edilmekte midir ?											
Yer almamalıdır	83	31,6	65	20,0	17	9,9	165	21,7	29,474*	2	0,000
Yer almalıdır	180	68,4	260	80,0	154	90,1	594	78,3			
D7: Okul saatleri içerisinde ilk ve orta öğretim öğrencileri, internet kafede bulunmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	113	42,8	63	19,4	18	10,5	194	25,6	65,935*	2	0,000
Yer almalıdır	151	57,2	261	80,6	153	89,5	565	74,4			
D8: İnternet kafe fiziksel ortam (ışıklandırma, havalandırma, ses vb.) olarak yeterli midir?											
Yer almamalıdır	47	17,9	51	15,8	7	4,1	105	13,9	18,201*	2	0,000
Yer almalıdır	216	82,1	272	84,2	164	95,9	652	86,1			
D9: İnternet kafe işletmecisi, işlediği mekanı ruhsatının iptalini gerektirecek fiziksel değişikliğe uğratmış mıdır?											
Yer almamalıdır	124	47,1	79	29,5	20	11,8	223	29,6	71,279*	4	0,000
Yer almalıdır	263	100,0	322	100,0	170	100,0	755	100,0			

Seçenekler	İşletmeci		Emniyet Yetkilileri		Milli Eğitim Okul İdarecileri		Toplam		X ²	sd Düz.	An.
	f	%	f	%	f	%	f	%			
D10: İnternet kafe mekanı temizlik yönüyle yeterli midir?											
Yer almamalıdır	39	15,0	49	15,1	10,0	5,8	98	13,0	9,958*	2	0,007
Yer almalıdır	221	85,0	275	84,9	161	94,2	657	87,0			
D11: İnternet kafede tıbbi malzemelerin yer aldığı ecza dolabı bulunmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	91	35,4	83	25,6	20	11,7	194	25,8	30,171*	2	0,000
Yer almalıdır	166	64,6	241	74,4	151	88,3	558	74,2			
D12: İnternet kafede halkın rahat ve huzurunu bozacak şekilde müzik yayını ve gürültü yapılmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	119	45,4	67	20,7	12,0	7,0	198	26,2	87,592*	2	0,000
Yer almalıdır	143	54,6	256	79,3	159	93,0	558	73,8			
D13: İnternet kafede bilgisayar ve bilgisayar ağlarına zarar veren web sitelerine erişim engellenmiş midir?											
Yer almamalıdır	88	33,8	52	16,2	31	18,2	171	22,8	28,008*	2	0,000
Yer almalıdır	172	66,2	269	83,8	139	81,8	580	77,2			
D14: İnternet kafe genelgeler gereği suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelere (Porno, uyuşturucu, şiddet, terör, vb.) giriş yapılmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	95	36,3	38	11,8	17	10,1	150	19,9	67,432*	2	0,000
Yer almalıdır	167	63,7	285	88,2	151	89,9	603	80,1			
D15: İnternet kafede genelgeler gereği suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelere (Porno, uyuşturucu, şiddet, terör, vb.) giriş yapılması işletmeci tarafından bilgisayar üzerinde engellenmiş midir?											
Yer almamalıdır	64	24,3	26	8,0	6	3,6	96	12,7	51,264*	2	0,000
Yer almalıdır	199	75,7	298	92,0	163	96,4	660	87,3			
D16: İnternet kafede genelgeler gereği suç unsuru taşıyan (Porno, uyuşturucu, şiddet, terör, vb.) CD' ler bulunmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	91	35,1	34	10,6	17	9,7	142	18,8	69,108*	2	0,000
Yer almalıdır	168	64,9	288	89,4	158	90,3	614	81,2			
D17: İnternet kafede disket ya da CD yardımıyla oyun oynanmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	121	47,3	77	24,1	40	23,1	238	31,8	43,093*	2	0,000
Yer almalıdır	135	52,7	243	75,9	133	76,9	511	68,2			
D18: İnternet kafede lisanssız ve bandrolsüz film bulunmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	124	48,2	71	22,1	19	11,0	214	28,5	81,664*	2	0,000
Yer almalıdır	133	51,8	250	77,9	154	89,0	537	71,5			

Seçenekler	İşletmeci		Emniyet Yetkilileri		Milli Eğitim Okul İdarecileri		Toplam		X ²	sd	An. Düz.
	f	%	f	%	f	%	f	%			
D19: İnternet kafede lisanssız bilgisayar yazılımı bulunmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	125	48,8	87	27,5	32	18,5	244	32,8	49,910*	2	0,000
Yer almalıdır	131	51,2	229	72,5	141	81,5	501	67,2			
D20: İnternet kafede veri-oyun ve benzeri ekipmanların yasa dışı olarak kopyalanması ya da kopyalanarak satılması yapılmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	103	40,6	55	17,2	26	14,9	184	24,6	52,858*	2	0,000
Yer almalıdır	151	59,4	264	82,8	148	85,1	563	75,4			
D21: İnternet kafe açılış amacına göre ruhsatına uygun bir şekilde hizmet vermekte midir?											
Yer almamalıdır	58	22,8	42	13,2	14	8,1	114	15,3	18,916*	2	0,000
Yer almalıdır	196	77,2	275	86,8	158	91,9	629	84,7			
D22: İnternet kafede, saat 24' den sonra müşteri ve ziyaretçi bulunmakta mıdır? Açılış ve kapanış saatlerine riayet edilmekte midir?											
Yer almamalıdır	66	25,5	53	16,8	14	8,1	133	17,8	21,642*	2	0,000
Yer almalıdır	193	74,5	263	83,2	158	91,9	614	82,2			
D23: İnternet kafe müşterici iş yerinde midir? Müsteciri yoksa, müstecir yerine sorumlu mesul müdür iş yerinde bulunmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	80	31,1	33	10,4	21	12,1	134	17,9	46,725*	2	0,000
Yer almalıdır	177	68,9	285	89,6	152	87,9	614	82,1			
D24: İnternet kafe civarındaki iş yerlerinin, işletme hakkında herhangi bir sıkıntısı var mıdır? Bu konuyla ilgili yetkililere, herhangi bir müracaatta bulunulmuş mudur?											
Yer almamalıdır	131	50,6	127	40,2	29	16,9	287	38,4	50,395*	2	0,000
Yer almalıdır	128	49,4	189	59,8	143	83,1	460	61,6			
D25: İnternet kafede müşterilere rehberlik edecek görevli personel bulunmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	64	25,0	65	20,5	9	5,2	138	18,5	28,310*	2	0,000
Yer almalıdır	192	75,0	252	79,5	164	94,8	608	81,5			
D26: İnternet kafede denetleme aşamasında internet kafe çalışanlarının kimlik kartları düzenlenmiş midir? Bunlardan ayrılan varsa görevden ayrılışları kolluk birimlerine bildirilmiş midir?											
Yer almamalıdır	136	52,7	64	20,1	17	9,8	217	28,9	113,876*	2	0,000
Yer almalıdır	122	47,3	255	79,9	156	90,2	533	71,1			
D27: İnternet kafede denetleme aşamasında internet kafe çalışanlarının kimlik kartları üzerlerinde bulunmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	128	49,8	69	21,9	21	12,1	218	29,3	85,142*	2	0,000
Yer almalıdır	129	50,2	246	78,1	152	87,9	527	70,7			

Seçenekler	İşletmeci		Emniyet Yetkilileri		Milli Eğitim Okul İdarecileri		Toplam		X ²	sd	An. Düz.
	f	%	f	%	f	%	f	%			
D28: İnternet kafede varsa, çalışan yabancıların kimlik kartları üzerlerinde bulunmakta mıdır? ayrıca pasaport ve ikamet tezkereleri bulunmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	134	52,3	60	19,0	25	14,6	219	29,5	99,280*	2	0,000
Yer almalıdır	122	47,7	256	81,0	146	85,4	524	70,5			
D29: İnternet kafede müşterilere, internet ücret fişi verilmekte midir?											
Yer almamalıdır	73	28,6	88	28,0	14	8,1	175	23,6	29,772*	2	0,000
Yer almalıdır	182	71,4	226	72,0	158	91,9	566	76,4			
D30: İnternet kafede yiyecek-içecek bölümü ile internet hizmetinin bulunduğu ortam bir şekilde birbirinden ayrılmış mıdır?											
Yer almamalıdır	61	23,6	65	20,6	26	15,1	152	20,4	6,613*	4	0,158
Yer almalıdır	196	76,0	250	79,4	146	84,9	592	79,6			
D31: İnternet kafede alkollü içecekler ve her çeşit uyuşturucu madde vb. maddeler bulunmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	90	35,0	49	15,3	19	11,0	158	21,1	46,799*	2	0,000
Yer almalıdır	167	65,0	271	84,7	153	89,0	591	78,9			
D32: İnternet kafede kişiler üzerinde veya işyerinde herhangi bir suç unsuru ya da suç aleti bulunmakta mıdır?											
Yer almamalıdır	98	38,1	66	20,6	27	15,7	191	25,5	34,289*	2	0,000
Yer almalıdır	159	61,9	254	79,4	145	84,3	558	74,5			
D33: İnternet kafe işletme izin belgesindeki niteliklere uygun mudur?											
Yer almamalıdır	41	16,0	36	11,3	4	2,3	81	10,8	19,937*	2	0,000
Yer almalıdır	216	84,0	283	88,7	168	97,7	667	89,2			
D34: İnternet kafe işletmecisi, müşterilere yönelik olarak eğitim-kültür-bilgi ağırlıklı web sayfası adreslerini müşterilerine broşür veya ilan panosu ile bildirmekte midir?											
Yer almamalıdır	109	42,2	94	29,7	15	8,7	218	29,2	56,160*	2	0,000
Yer almalıdır	149	57,8	222	70,3	157	91,3	528	70,8			
D35: Başkaca bir suç unsuruna ya da aksaklığa rastlanıldı mı?											
Yer almamalıdır	111	43,9	76	24,7	19	11,2	206	28,2	56,941*	2	0,000
Yer almalıdır	149	56,1	232	75,3	151	88,8	525	71,8			

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. ÖZET, TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1 Özet

Bilgi ve İletişim teknolojilerinde 20.yy'da gerçekleştirilen radyo, tv gibi buluşlardan sonra, 21.yy'a damgasını vuran çağın son bilişim mucizesi İnternet doğmuştur. İnternet ve İnternet'in getirdikleri ile birlikte küreselleşen ve giderek küçük bir köy halini alan dünyada, bilgi ve iletişim çağının getirdiği teknolojik gelişmeler dolu dolu yaşanmakta ve bununla birlikte bilginin **güç** olarak değerlendirilmesiyle beraber toplumlar da, bilgi toplumu olma yolunda hızlı bir süreç içerisine girmiş bulunmaktadır.

İnternet'in bilişim ve iletişim teknolojileri kapsamında, eğitimdeki gelişmelerde ve öğrenciler ile toplumun daha hızlı ve doğrudan bilgiye ulaştırılmasında yerinin ne denli büyük olduğu da ortadadır. Eğitim-öğretimde kullanılan araçlar ne kadar çok duyu organlarına hitap ederse o kadar kalıcı olacağı gerçeğinden hareketle **gör-işit-dokun** sloganı bilgisayar ve dolayısıyla İnternet için de güncelliğini korumaktadır. Bilgisayar teknolojisi ve İnternet, bu yönüyle de öğrenme sürecinde öğrencilere yardımcı harika bir üründür.

Otuz yıllık bir süreç içerisinde, İnternet'in baş döndürücü bir şekilde hayatın her alanında yerini alması, ülkelerin ve insanların hayatına hızla girişiyle birlikte, İnternet olgusunun Türk toplumundaki yansımalarından biride, iktisadi ve sosyal yapıya yeni bir sektör olarak giren ve sayıları her geçen gün artan internet kafeler olmuştur. 1995'te İnternet ile tanışan ülkemizde genel olarak İnternet hizmetlerinden en çok işte bu yeni bir sektör olan internet kafeler (**10100 adet**) aracılığıyla yararlanılmaktadır.

Özellikle yetişkinlere yönelik olarak çağın dijital nimeti olan ve eğitim amaçlı kullanmada önemli bir unsur olan İnternet'in, gerekli alt yapı tamamlanarak verimli ve kullanılabilir bir hale getirilmesi ile 1995'ten beri

İnternet ile tanışık olan ÷lkemizde, toplumun ekonomik koşulları da göz önünde bulundurulduğunda, İnternet hizmetleri sunan internet kafelerin önemi açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu şekilde İnternet hizmetleri sunan internet kafeler; sadece ticari amaçlı görülmemeli, bu mekanların her yaştan bireylere eğitim götüren halk eğitim merkezleri, uzaktan eğitim merkezleri gibi ve ayrıca açık üniversite ve sanal eğitim veren eğitim kurumlarına açılan kapılar şeklinde de değerlendirilebileceği göz ardı edilmemelidir.

Araştırmanın amacı, ÷lkemizde sayıları onbinleri bulan ve hızla artan internet kafelerden en verimli bir şekilde istifade edilebilmesini sağlayacak düzenlemelerin belirlenmesi ve bu mekanların özellikle eğitim amaçlı kullanımının teşvik edilmesi için gerekli yöntem ve düzenlemelerin tespit edilmesini sağlamaktır. İnternet kafelerden güvenli bir şekilde yararlanılması, bu mekanların eğitim ortamı olarak kullanılması ve bilgiye ulaşım istasyonları olarak değerlendirilmesi için, etkili bir denetimin gerçekleştirilebilmesi büyük önem teşkil etmektedir. Bu amaçla, bir değerlendirme formu geliştirmek ve sisteme katkı sağlanması amacıyla internet kafelerin misyonunun tespit edilmeye çalışılmasında yine bu araştırmanın amacıdır.

Araştırma verileri, literatür taraması ve anket yöntemiyle kaynak gruplardan toplanmıştır. Gruplar 81 ilde bulunan internet kafe işletmecileri ve buradaki müşteriler ile internet kafelerin denetimlerini gerçekleştirmek durumunda bulunan emniyet yetkilileri (Bilgi işlem, silah ruhsat ve tebligat, asayiş, çocuk şube müdürleri ile sorumluluk bölgesinde en çok internet kafe işletmecisi bulunan bir polis merkezi amiri) ve milli eğitim müdürlüğü ilköğretim okulu müdürleri ve yardımcılarında oluşturulmuştur.

Araştırmanın evreni; 81 il emniyet müdürlüğü şubeleri, 81 ilde faaliyet gösteren internet kafeler ve burada bulunan müşteriler ile beş il (Elazığ, Diyarbakır, Malatya, Bingöl, Adıyaman) milli eğitim müdürlüğündeki ilköğretim okullarında oluşmaktadır.

Örneklem olarak ise, Türkiye genelinde 81 ilde gönüllülerden seçilen üç internet kafe işletmecisi ve bu internet kafelerde bulunan gönüllü müşterilerden seçilen beş kişi, 81 il emniyet müdürlüğü (Bilgi işlem, silah ruhsat ve tebligat, asayiş, çocuk şube müdürleri ile sorumluluk bölgesinde en çok internet kafe işletmecisi bulunan bir polis merkezi amiri) yetkilileri ve beş il (Elazığ, Diyarbakır, Malatya, Bingöl, Adıyaman) milli eğitim müdürlüğünden 15 ilköğretim okulu müdürü ve yardımcıları alınmıştır. Anket kapsamında guruplardan toplam 2748 kişinin görüşleri alınmış ve doğal gözlem yöntemiyle bu guruplardan toplanan veriler istatistik yöntemlerle (frekans, yüzde, aritmetik ortalama, kay kare, t testi, varyans analizi) çözümlenerek değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Konuyla ilgili uzman kişilerin görüşlerine yer verilmiştir.

Araştırma bulgularının özeti belirli bölümler halinde aşağıda sunulmuştur.

5.1.1. İnternet Kafe İşletmecilerine İlişkin Bölüm

İnternet kafe işletmecilerinin büyük çoğunluğunu yüzde 92,9 ile erkekler oluştururken, bu grubun yüzde 72'si 18-31 yaş grubu arasında yer almaktadır. İnternet kafe işletmecilerinin eğitim düzeylerinin çoğunluğunu yüzde 44,2 ile ortaöğretim düzeyinde bulunanlar oluşturmaktadır. Bunu, yüzde 39,6 ile yükseköğretim düzeyinde bulunanlar izlemektedir.

İnternet kafe işletmecileri, ağırlıklı olarak yüzde 43,3 ile 3-4 yıl arasında internet kafe işletmeciliği yapmaktadır. Bunu yüzde 33,6 ile 1-2 yıl arası internet kafe işletmeciliği yapanlar izlemektedir. İnternet kafe işletmecileri, internet kafe içerisinde genel olarak yüzde 75.5 oranında aile bölümü oluşturmamışlardır.

İnternet kafe işletmecilerinin yüzde 20,5 oranında web sayfaları mevcut bulunmakla beraber, yüzde 54,1'inde ise internet kafeye ait web sitesi bulunmamaktadır. Yüzde 25,4 oranında ise internet kafeye ait web sitesi sayfaları hazırlanma aşamasında bulunmaktadır. İnternet kafe işletmecileri, yeni web adreslerini müşterilerinin hizmetine öncelikli olarak yüzde 29,1 oranında arama motorlarını kullanarak sunmaktadırlar. Daha sonra ise, yüzde

19,4 oranında arkadaş çevrelerinden istifade etmektedirler. İnternet kafe işletmecileri, eğitim-kültür-bilgi amaçlı web sayfası adreslerini ise yüzde 74,8 oranında müşterilerine bildirmektedirler.

İnternet kafe işletmecilerine göre, İnternet hizmeti verirken karşılaşılan sorunların başında yüzde 31,3 oranı ile İnternet servis sağlayıcılarının yetersizliği gelmektedir. Bunu, yüzde 29,9 oranında kullanıcılar tarafından bilgisayarların sık sık bozulması ve kullanıcılar tarafından genelgeye uygun hareket edilmemesi izlemektedir. İnternet kafe işletmecileri; yüzde 48,2 oranında internet kafelerin mesleki sorunlarının çok olduğu fikrine katılmaktadır.

İnternet kafe işletmecilerine göre, internet kafelere yüzde 92,9 oranında bay müşteriler gelmektedir. Yine, internet kafe işletmecilerine göre internet kafeye gelen müşteriler genel olarak yüzde 59,8 ile 17-21 yaş grubunda bulunmaktadır. Bunu yüzde 32,9 ile 22-25 yaş grubu izlemektedir. 12-16 yaş grubundaki müşterilerin oranı ise yüzde 5,1'dir. İnternet kafe işletmecilerine göre müşteriler yüzde 65,9 oranında internet kafeye arkadaşlarıyla birlikte gelmektedirler. Bir arkadaşıyla gelenlerin oranı ise yüzde 18,9'dur. İnternet kafeye yalnız gelmeyi tercih edenlerin oranı da yüzde 13,5'tir.

İnternet kafe işletmecilerine göre internet kafelere aileler, yüzde 58,7 oranında gelmektedir. Sık sık gelenlerin oranı ise yüzde 21,2'dir. İnternet kafe işletmecilerine göre, genellikle internet kafeler yüzde 43,2 oranında en çok hafta sonları 09-17 arası zaman dilimlerinde yoğunluk kazanmaktadır. Bunu, yüzde 21,0 ile hafta sonları 17-24 arası ve yüzde 19,5 ile hafta içi 17-24 saatleri arası takip etmektedir.

İnternet kafe işletmecilerine göre, müşterilerin İnternet ortamına katılmasında en çok teknolojiye olan merak faktörü gelmektedir. Bunu, güncel hayattaki işlemlerin İnternet'ten gerçekleştirilmesi (banka, sınav sonucu, fatura vs.) ve arkadaş çevresi izlemektedir. İnternet kafe işletmecilerine göre, yüzde 68,6 oranında oyun yeri niteliğindeki internet kafeler müşteriler tarafından tercih edilmektedir. İnternet kafeler ise yüzde 31,4 oranında müşteriler tarafından tercih edilmektedir.

5.1.2. İnternet Kafe Müşterilerine İlişkin Bölüm

Ülkemizde, internet kafe müşterileri yüzde 86,4 oranında erkeklerden oluşmaktadır ve müşteriler genel olarak yüzde 37,8 oranında 16-20 yaş arasında ve yine yüzde 37,8 oranında 21-25 yaş arasında bulunmaktadır. Bunu, yüzde 15,7 oranında 26-30 yaş arasında bulunanlar izlemektedir. Müşterilerin büyük çoğunluğunu yüzde 52,5 oranı ile öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencileri, yüzde 11,0 oranı ile serbest meslek mensupları ve yüzde 9,6 ile devlet memurları izlemektedir. İnternet kafe müşterileri, yüzde 46,9 oranında ağırlıklı olarak yükseköğretim düzeyinde bulunmaktadır. Bunu yüzde 38,7 ile ortaöğretim düzeyi izlemektedir. İlköğretim düzeyinde bulunanların oranı ise yüzde 7,3'tür.

İnternet kafe müşterilerinin yüzde 51,9 oranında büyük çoğunluğu çalışmamaktadır. Müşterilerin, yüzde 17,1'lik bölümünün aylık gelir düzeyi 250 milyon liradan azdır. Yüzde 15,1'lik kısmının aylık gelir düzeyi ise 251-500 milyon lira arasındadır. 501-750 milyon lira arası aylık gelir düzeyi bulunan müşterilerin oranı ise yüzde 10,1'dir. 750 milyon'dan fazla aylık gelir düzeyi bulunan müşterilerin oranı da yüzde 5,9'dur.

İnternet kafe müşterilerinin ailelerinin aylık gelir miktarı yüzde 33,0 oranında 251-500 milyon lira arasındadır. Bunu yüzde 27,3 ile 501-750 milyon lira arası gelir düzeyinde bulunanlar izlemektedir. İnternet kafe müşterilerinin eline geçen günlük harçlık miktarı ise yüzde 35,1 oranında 3-5 milyon lira arasındadır. Bunu yüzde 31,2 ile 2 milyon liradan az günlük harçlık miktarı bulunanlar izlemektedir.

İnternet kafe müşterileri, internet kafeye gittiğinde yüzde 53,2 oranında bir-iki saat arası vakit geçirmektedir. İnternet kafe müşterilerinin günlük harçlık miktarı ile İnternet'i kullanma süresi arasında anlamlı bir ilişki olduğu düşünülmektedir.

İnternet kafe müşterilerinin, yüzde 73,9 oranında kendilerine ait bir bilgisayar ve yüzde 81,9 oranında kendilerine ait bir İnternet bağlantısı bulunmamaktadır.

Bu nedenle internet kafe müşterileri, İnternet'e ağırlıklı olarak yüzde 74,0 oranında internet kafelerden erişimde bulunmaktadırlar. Bunu, yüzde 10,2 ile evlerden İnternet'e bağlanma ve yüzde 5,9 ile okul/üniversite çevresinden erişimde bulunma izlemektedir.

İnternet kafe müşterileri; internet kafe ücretlerini yüzde 36,8 oranında yüksek bulmakta, yüzde 34,3 oranında ise yüksek bulmamaktadırlar.

İnternet kafe müşterileri, yüzde 36,9 oranında 1-2 yıl arası, yüzde 34,3 oranında ise 3-4 yıl arasında İnternet kullanmaktadırlar. İnternet'i, bir yıldan az kullananların oranı yüzde 17,9 iken, 5 yıldan fazla kullananların oranı ise yüzde 10,9'dur. Müşteriler, internet kafeye yüzde 43,9 oranında iki yıldan fazla süredir gitmektedirler. Bunu yüzde 20,8 ile 1.5-2 yıl arasında internet kafeye gidenler ve yüzde 14,4 ile 1-1.5 yıl arasında internet kafeye giden müşteriler izlemektedir. Müşteriler, internet kafeye gittiklerinde yüzde 53,2 oranında bir-iki saat arası vakit geçirmektedir. Bunu yüzde 20,5 ile iki- dört saat arası ve yüzde 14,7 ile yarım saat - bir saat arası vakit geçirenler izlemektedir.

İnternet kafe müşterileri, İnternet kullanımını bırakmayı yüzde 64,5 oranında düşünmemektedirler. Kısmen bırakmayı düşünenlerin oranı yüzde 30,2 iken, İnternet kullanmayı bırakmayı düşünenlerin oranı ise yüzde 5,3'tür.

İnternet kafe müşterilerinin, İnternet ortamına katılmasına yüzde 49,2 oranı ile en çok teknolojiye olan merak unsuru etki etmektedir. Bunu yüzde 29,6 ile arkadaş çevresinin etkisi izlemektedir. Okul/üniversite çevresinin etkisi ise yüzde 10,7'dir.

İnternet kullanmaya başladıklarından beri internet kafe müşterilerinin hayatında öncelikli olarak gelen değişikliklerin başında, yüzde 29,4 oranında daha çok bilgiye daha kolay erişebilme özelliği gelmektedir. Bunu, yüzde 19,5

oranı ile düşüncelerimi ve ilgi alanlarımı paylaşan insanlarla iletişim kurabilme özelliği izlemiştir. Farklı görüşlere sahip insanlarla tanışabilme ise yüzde 18,9 oranında müşterilerin hayatında meydana gelen değişikliktir.

İnternet kafe müşterilerinin İnternet kullanırken karşılaştığı en önemli zorlukların başında, yüzde 35,59 oranı ile İnternet erişiminin çok yavaş olması gelmektedir. Bunu, yüzde 19,04 ile İnternet ortamında virüs, güvenlik vb. tehlikeler bulunması ve yüzde 18,48 ile İnternet erişiminin pahalı olması izlemektedir. İnternet kafe müşterileri, internet kafe ücretlerini yüzde 36,8 oranında yüksek bulmaktadırlar.

İnternet kafe müşterileri, internet kafelerde yüzde 41,3 oranında herhangi bir olayla karşılaşmamışlardır. En çok rastlanan asayiş olayı ise, yüzde 30,6 oranı ile kavga olaylarıdır. Kavga olaylarını, yüzde 12,7 ile kötü alışkanlıklar (alkol, bally vb.) izlemektedir. Çetecilik olayları yüzde 8.7 oranında, kumar oynatılması ise yüzde 6,7 oranında meydana gelen diğer olaylardır.

İnternet kafe müşterileri, yeni web adreslerine öncelikli olarak arkadaş çevrelerinden ulaşmaktadır. Bunu, arama motorları ve medya (tv/radyo/yazılı basın) reklamlarındaki linkler izlemektedir.

İnternet kafe müşterileri, İnternet'te aradıkları bilgiye Türkçe kaynaklardan yüzde 49,4 oranında kolayca ulaşabilmektedir. Öğrenci müşteriler, İnternet'in okul hayatında yüzde 47,4 oranında kendilerine yardımcı olduğu ve yüzde 33,2 oranında da okuldaki başarı durumlarına İnternet kullanımının olumlu etkisi olduğu görüşünde bulunmaktadırlar.

5.1.3. Emniyet Yetkililerine İlişkin Bölüm

Emniyet müdürlüğü yetkilileri, genel olarak orta düzeyde İnternet kullanıcısı konumundadırlar.

Emniyet müdürlüğü kayıtlarına göre ülkemizde bulunan illerde ve illere bağlı ilçelerdeki oyun yeri sayısı, yüzde 44,6 oranında 15'ten az bulunmaktadır.

Bunu, yüzde 30,4 ile sayısı 35'ten fazla bulunan internet kafe sayısı izlemektedir. 16-25 arası oyun yeri niteliğinde bulunan internet kafe sayısının oranı ise yüzde 16,1'dir. Aralık 2002 itibarıyla oyun yeri sayısı 3514'dür.

Yurt genelinde, illerde ve illere bağlı ilçelerde internet kafe sayısı, yüzde 35,5 oranında 15'ten az bulunmaktadır. Bunu, yüzde 34,5 ile 35'ten fazla internet kafe sayısı bulunanlar izlemektedir. 16-25 arası internet kafe mevcudu bulunanların oranı ise yüzde 20,1'dir. Aralık 2002 itibarıyla internet kafe sayısı 5858'dir.

Emniyet yetkililerine göre, yurt genelinde son bir yılda illerde ve illere bağlı ilçelerde **kapanan** oyun yeri sayısı ağırlıklı olarak yüzde 77,4 oranı ile 10'dan az sayıda bulunmaktadır. Bunu yüzde 14,2 ile 11-15 sayı arasında kapananlar ve yüzde 4,7 oranı ile 21'den fazla oyun yeri niteliğinde kapanan internet kafe sayısı izlemektedir.

Son bir yılda illerde ve illere bağlı ilçelerde **kapanan** internet kafe sayısı ağırlıklı olarak yüzde 84,4 ile 10'dan az sayıda bulunmaktadır. Bunu yüzde 7,8 ile 11-15 sayı arasında kapananlar ve yüzde 6,7 ile 21'den fazla kapanan internet kafe sayısı izlemektedir.

Emniyet yetkililerine göre, internet kafelerin kapanma nedeni yüzde 43,4 oranında öncelikli olarak, ekonomik nedenlerdir. Bunu, yüzde 29,8 oranı ile evlere yönelik bilgisayar satışındaki artış ve yüzde 11,7 oranı ile asayişe müessir olaylar takip etmektedir. Denetlemenin sıklığı ve diğer faktörler, internet kafelerin diğer kapanma nedenleridir.

Emniyet yetkilileri; müşterilerin öncelikli olarak boş zamanları değerlendirme ve ıçq, netmeeting, mirc vb. sohbet kanallarını kullanarak başka insanlarla iletişim kurmak için internet kafeye gittikleri görüşünde bulunmaktadırlar. İnternet'in olumsuz etkileri konusunda ise öncelikli olarak

İnternet'in sosyal ilişkileri azalttığı görüşünde bulunmaktadırlar. Bu görüşü, İnternet'in toplum kültürünü/ahlakını zedelediği görüşü izlemektedir.

Emniyet yetkililerinden, internet kafelerin etkili ve düzenli bir şekilde denetlenmediği fikrine katılanlar bunun nedenini, öncelikli olarak yüzde 26,7 oranında denetleme standardının olmamasına bağlamaktadırlar. Bunu, yüzde 20,9 ile personel yetersizliği ve yüzde 18,8 ile iş yoğunluğu izlemektedir

Emniyet yetkililerine göre, internet kafeleri denetlemekle görevli birim personelleri, internet kafe genelgesi ve İnternet hakkında yüzde 43,7 oranında kısmen ölçüsünde yeterli bilgiye sahiptirler. Emniyet müdürlükleri, yüzde 61,4 oranında kurum olarak internet kafe işletmecilerine yönelik eğitim faaliyetlerinde bulunmamaktadırlar. Emniyet yetkilileri, internet kafelerin denetlenmesinde yüzde 47,4 oranında standardizasyon olmadığını düşünmektedirler ve şu anki haliyle yüzde 45,7 oranında internet kafe genelgesini yeterli bulmaktadırlar.

5.1.4. Milli Eğitim Okul İdarecilerine İlişkin Bölüm

Milli eğitim okul idarecileri, genel olarak İnternet'i nadiren (yılda birkaç kez) düzeyinde kullanmaktadır. Milli eğitim okul idarecileri yüzde 40,6 oranında, internet kafelerin bilimsel ve eğitim amaçlı kullanılabilmesini mümkün görmektedirler. İnternet kafelerin bilimsel, eğitim amaçlı kullanılabilmesini mümkün görmeyenlerin oranı ise yüzde 15'tir.

Milli eğitim okul idarecileri, müşterilerin öncelikli olarak boş zamanları değerlendirme, arkadaş edinme ve eğlenme amacıyla internet kafeye gittikleri görüşünde bulunmaktadırlar. İnternet'in olumsuz etkileri konusunda ise, öncelikli olarak İnternet'in toplum kültürünü/ahlakını zedelediği görüşünde bulunmaktadırlar. Bunu, İnternet'in sosyal ilişkileri azalttığı ve suç güdüsünü artırdığı görüşleri izlemektedir.

5.1.5. Gruplararası Karşılaştırmalı Verilere İlişkin Bölüm

İnternet kafe işletmecileri, emniyet yetkilileri, internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecilerinin; internet kafeler, internet kafelere ilişkin yasal düzenlemeler, internet kafelerin denetlenmesi ve internet kafelerin eğitim boyutu konularındaki görüşlerine başvurulmuş ve ayrıca internet kafe denetleme formu oluşturulması amacıyla görüşleri alınmıştır. Bunlar aşağıda özetlenmiştir.

5.1.5.1. İnternet Kafelere İlişkin Grup Görüşleri

İnternet kafe mekanlarının fiziksel özelliklerini internet kafe müşterileri ($\bar{x} = 2,24$) ve emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x} = 1,95$) kısmen düzeyinde yeterli görmektedirler.

Emniyet yetkilileri yüzde 43,47 oranında, internet kafe müşterileri yüzde 24,11 oranında, milli eğitim okul idarecileri ise yüzde 20,39 oranında müşterilerin öncelikli olarak, boş zamanları değerlendirme amacıyla internet kafelere gittikleri görüşünde birleşmektedirler.

İnternet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 1,95$) ve internet kafe müşterileri ($\bar{x} = 2,27$), internet kafe içerisinde yaş yönüyle fiziksel ortamda bölümler oluşturulmasının kısmen yararlı olacağı görüşünde birleşmektedirler.

Emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x} = 2,58$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,41$), oyun ve İnternet ortamları yönüyle incelendiğinde, internet kafe içerisinde fiziksel ortamda ayrı ayrı bölümler oluşturulmasının yararlı olacağı şeklinde görüş belirtmektedirler.

Milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,52$), internet kafeler için belirtilen "atari salonu, kıraathane ve kafeden farksız" görüşüne katılırken, internet kafe müşterileri ($\bar{x} = 1,56$) ve internet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 1,60$) bu görüşe katılmamaktadırlar.

Müşterilerin, İnternet yoluyla bilgiye ulaşmasında izlenen yöntemler konusunda internet kafe müşterileri yüzde 34,94 oranında, işletmeciler ise yüzde 38,84 oranında öncelikli olarak arama motorları ile bilgiye ulaşılmaktadır görüşünde birleşmektedirler.

İnternet kafe işletmecileri yüzde 68,6 oranında, internet kafe müşterileri ise yüzde 54,9 oranında müşteriler tarafından genellikle oyun yerlerinin tercih edildiği görüşünde bulunmaktadırlar. Yine internet kafe işletmecileri, yüzde 31,4 oranında internet kafeler tercih edilmektedir görüşünde bulunmakta iken, internet kafe müşterileri ise yüzde 22,4 oranında bu görüşe katılmaktadırlar. İnternet kafe müşterilerinin, yüzde 22,7 oranında ise internet kafe türleri hakkında bilgisi bulunmamaktadır.

Müşteriler ve internet kafe işletmecileri; İnternet ortamını kullanırken karşılaşılan sorunlardan en çok hız/kapasite konusunda sorun olduğu görüşünde bulunmaktadırlar. Bunu, pornografik yayınlar ve güvenlik sorunu hakkındaki sorunlar izlemektedir. Emniyet müdürlüğü yetkilileri ise, İnternet ortamını kullanırken karşılaşılan sorunların başında en çok pornografik yayınlar konusunun yer aldığını belirtmektedirler.

Müşterilerin, İnternet yoluyla bilgiye ulaşmasında izlenen yöntemler konusunda internet kafe müşterileri ve işletmeciler öncelikli olarak arama motorları ile bilgiye ulaşılmaktadır görüşünde birleşmektedirler.

Emniyet yetkilileri, internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecileri müşterilerin öncelikli olarak, boş zamanları değerlendirme amacıyla internet kafelere gittikleri görüşünde birleşmektedirler.

Milli eğitim okul idarecileri, internet kafeler için belirtilen "atari salonu, kıraathane ve kafeden farksız" görüşüne katılırken, internet kafe müşterileri ve internet kafe işletmecileri bu görüşe katılmamaktadırlar. Emniyet müdürlüğü yetkilileri ise internet kafeler için belirtilen "atari salonu, kıraathane ve kafeden farksız" görüşüne kısmen katılmaktadırlar.

İnternet kafe müşterileri ($\bar{x}=2,26$), emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x}=2,25$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=2,28$); gelecekte kahve kültürünün, yerini internet kafe kültürüne bırakacağı görüşüne kısmen katılırlarken, internet kafe işletmecileri; gelecekte kahve kültürünün, yerini internet kafe kültürüne bırakacağı görüşüne diğer gruplara göre daha fazla ($\bar{x}=2.43$) katılmaktadır.

İnternet kafe işletmecileri ($\bar{x}=2,77$), internet kafe müşterileri ($\bar{x}=2,55$), emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x}=2,59$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=2,50$), İnternet'in hayatı kolaylaştırdığı görüşünde birleşmektedirler.

Milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=1,47$), İnternet'in amacına uygun algılanmadığı görüşünde iken, internet kafe işletmecileri ise ($\bar{x}=2,33$) İnternet'in amacına uygun algılandığı görüşünde bulunmaktadırlar. İnternet kafe müşterileri ise ($\bar{x}=2,09$), kısmen İnternet'in amacına uygun algılandığı şekilde görüş belirtmektedirler.

Emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x}=2,08$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=1,77$) İnternet'in her yaşta özgürce kullanılması görüşüne kısmen katılmakta iken, internet kafe müşterileri ($\bar{x}=2,34$) ve internet Kafe İşletmecileri ($\bar{x}=2,54$) ise, İnternet'in her yaşta özgürce kullanılması görüşüne daha çok katılmaktadırlar.

Milli eğitim okul idarecileri, ($\bar{x}=1,46$) internet kafede rehber personel bulunmadığı görüşünde iken, internet kafe işletmecileri ($\bar{x}=2,71$) ve internet kafe müşterileri ($\bar{x}=2,41$) ise, internet kafede rehber personel bulunduğu görüşünde birleşmektedirler. Emniyet müdürlüğü yetkilileri de, kısmen ($\bar{x}=1,96$) internet kafelerde rehber personel bulunduğu görüşünde bulunmaktadırlar.

İnternet kafe işletmecileri ve internet kafe müşterileri, oyun ve İnternet ortamları yönüyle incelendiğinde internet kafe içerisinde fiziksel ortamda oyun ve İnternet ortamlarının ayrı ayrı bölümler halinde oluşturulmasının kısmen yararlı olacağı görüşünde birleşmekte iken, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli

eğitim okul idarecileri ise, internet kafe içerisinde fiziksel ortamda ayrı ayrı bölümler oluşturulmasının yararlı olacağı şeklinde görüşte bulunmaktadırlar.

Milli eğitim okul idarecileri, internet kafe işletmecilerinin müşterilerine teknik bilgi açısından yardımcı olabilecek bilgi düzeyine sahip olmadığı görüşünde bulunurken, internet kafe işletmecileri ise müşterilerine teknik bilgi açısından yardımcı olabilecek bilgi düzeyine sahip oldukları görüşünde bulunmaktadırlar. İnternet kafe müşterileri ve emniyet müdürlüğü yetkilileri ise, internet kafe işletmecilerinin müşterilerine teknik bilgi açısından kısmen yardımcı olabilecek bilgi düzeyine sahip olduğu görüşünde birleşmektedirler.

İşletmeciler ($\bar{x} = 1,50$), internet kafede zaman zaman suç unsuru taşıyan asayiş olaylarıyla karşılaşılmamaktadır görüşünde iken, emniyet yetkilileri ise ($\bar{x} = 2,03$) bu görüşün aksine internet kafede zaman zaman suç unsuru taşıyan asayiş olaylarıyla karşılaşılmaktadır görüşünde bulunmaktadırlar.

Toplumsal yapıyı zedeleyici faaliyette bulunan internet kafeler için, emniyet müdürlükleri tarafından genelge hükümlerine göre bu mekanlara yaptırım uygulanmaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre, işletmeciler ve emniyet yetkilileride genelgeye aykırı hareket eden internet kafeler hakkında gerekli yasal düzenlemelerin yapıldığı görüşünde birleşmektedirler.

5.1.5.2. İnternet Kafelere İlişkin Yasal Düzenlemeler Konusunda Grup Görüşleri

İşletmeciler, ($\bar{x} = 1,70$) bu mekanları açarken kolaylıkla ruhsat alamadıklarını belirtirken, emniyet yetkilileri ise ($\bar{x} = 2,39$), internet kafe işletmecilerinin bu mekanları açarken kolaylıkla ruhsat alabildikleri görüşünde bulunmaktadırlar.

İnternet kafe işletmecileri ($\bar{x}=2,32$) ile emniyet yetkilileri ($\bar{x}=1,78$), internet kafe açmak için mevzuatın kısmen karışık olduğu görüşünde birleşmektedirler.

İnternet kafe işletmecileri, internet kafe genelgesi hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını belirtirken ($\bar{x}=2,56$), aynı konuda emniyet müdürlüğü yetkilileri ise, internet kafe işletmecilerinin kısmen düzeyinde ($\bar{x}=1,94$) yeterli bilgi düzeyine sahip olduğu görüşünde bulunmaktadır.

Emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x}=1,95$) internet kafelerde; genelgeler gereği suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin (porno, uyuşturucu, şiddet, terör vb.) yasak olduğunu ve sigara içilmeyeceğini belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanların kısmen bulunduğu görüşünde iken, internet kafe işletmecileri ($\bar{x}=2,72$) ve internet kafe müşterileri ise ($\bar{x}=2,36$) internet kafelerde; genelgeler gereği suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin (porno, uyuşturucu, şiddet, kumar, terör vb.) yasak olduğunu ve sigara içilmeyeceğini belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanların bulunduğu görüşünde birleşmektedirler.

İşletmeciler ($\bar{x}=2,47$) ve emniyet yetkilileri ($\bar{x}=2,50$) genelgeye aykırı hareket eden internet kafeler hakkında gerekli yasal düzenlemelerin yapıldığı görüşünde birleşmektedirler.

İnternet kafe işletmecileri ($\bar{x}=2,41$), internet kafe müşterileri ($\bar{x}=2,43$), emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x}=2,71$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=2,83$) internet kafe işletmecileri için; bu mekanları açmadan önce yetkili bir kurumdan belirli bir eğitimden geçerek yetki belgesi aldıktan sonra internet kafe açmalarının daha yararlı olacağı konusunda hem fikir olmalarına rağmen, özellikle milli eğitim okul idarecileri bu konuda daha kararlı bir görüş belirtmişlerdir.

5.1.5.3. İnternet Kafelerin Denetlenmesi

İnternet kafe işletmecileri, internet kafelerin düzenli denetlendiğini belirtirken ($\bar{x}=2,51$), emniyet yetkilileri, denetlemenin yeterince yapılmadığı ($\bar{x}=1,76$) görüşünde bulunmaktadırlar. İnternet kafe müşterileri ise, internet kafelerin kısmen ($\bar{x}=2,16$) denetlendiğini belirtmektedirler.

İnternet kafelerin hangi sıklıkta denetleneceği konusunda emniyet müdürlüğü yetkilileri öncelikli olarak yüzde 51,6 oranında bu mekanların haftada bir denetlenmesi görüşünde bulunurken, milli eğitim okul idarecileri ise öncelikli olarak yüzde 66,7 oranı ile altı ayda bir denetlenmesi görüşünde bulunmaktadırlar. İnternet kafe işletmecileri yüzde 49,3 oranında, internet kafe müşterileri ise yüzde 34,0 oranında, bu mekanların ayda bir denetlenmesi yönünde görüş belirtmişlerdir. Tüm grupların görüşlerine genel olarak bakıldığında ise, grupların yüzde 35,2 oranı ile bu mekanların ayda bir denetlenmesini benimsedikleri görülmektedir. Bunu, yüzde 31,4 oranı ile haftada bir denetleme yapılması görüşü izlemektedir.

İnternet kafelerin hangi birimlerce denetleneceği konusunda emniyet müdürlüğü yetkilileri yüzde 36,1 oranında, milli eğitim okul idarecileri ise yüzde 55,9 oranında öncelikli olarak "emniyet, milli eğitim ve sağlık birimlerinin denetlemesi" görüşünde bulunurken; internet kafe işletmecileri yüzde 36,0 oranında, internet kafe müşterileri ise yüzde 31,7 oranında sadece emniyet biriminin internet kafeleri denetlemesi görüşünde bulunmaktadırlar.

İnternet kafelerin yaş yönüyle düzenli bir şekilde denetlenip denetlenmediği konusunda, milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=1,65$); internet kafelerin yaş yönüyle düzenli bir şekilde denetlenmediği görüşünde iken, internet kafe müşterileri ise ($\bar{x}=2,06$) internet kafelerin yaş yönüyle kısmen düzenli bir şekilde denetlendiği görüşünde bulunmaktadırlar.

Müşteriler ($\bar{x}=1,96$) ve işletmeciler ($\bar{x}=2,04$), internet kafelerin sağlık birimlerince kısmen denetlendiği görüşünde birleşmektedirler. Müşteriler

($\bar{x} = 2,32$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 1,68$), internet kafe mekanlarının genel olarak temizlik yönüyle kısmen sağlığa uygun olduğu görüşünde birleşmektedirler.

5.1.5.4. İnternet Kafeler ve Eğitim Konusunda Grup Görüşleri

Örgün eğitime destek olarak eğitim kurumlarının İnternet ortamından yararlanması konusundaki çalışmaları düşüncesine; internet kafe müşterileri ($\bar{x} = 2,41$), internet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 2,71$), emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x} = 2,60$) ve milli eğitim okul idarecilerinin ($\bar{x} = 2,48$) tamamı katılmaktadır.

İnternet kafe müşterileri ($\bar{x} = 2,04$), milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,16$), internet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 1,77$) ve emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x} = 2,25$), İnternet'in kütüphane kullanım sıklığını olumsuz yönde etkilediği görüşüne kısmen katılmaktadırlar.

İnternet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 2,82$), internet kafe müşterileri ($\bar{x} = 2,49$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,52$), öğrencilere ev ödevi/araştırma vb. gibi verilen çalışmalarda İnternet ortamından yararlanılmasının öğrenme açısından yararlı olacağı konusunda hemfikirdirler. Bu konuda en olumlu görüşü internet kafe işletmecileri belirtmiştir.

İnternet kafe müşterileri ($\bar{x} = 2,02$) ve internet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 1,96$) okul saatleri içerisinde öğrencilerin kısmen internet kafeye geldikleri görüşünde bulunmaktadırlar. Ancak, milli eğitim okul idarecileri ise ($\bar{x} = 2,33$) okul saatleri içerisinde öğrencilerin internet kafeye geldikleri görüşünde bulunmaktadır.

İnternet kafe müşterileri ($\bar{x} = 2,25$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 1,75$), internet kafelerin, İnternet'in yayılması ve dijital kütüphane olarak kullanılması amacına yönelik olarak kullanıldığı görüşüne kısmen katılmakta iken, internet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 2,76$) ve emniyet müdürlüğü yetkilileri ise ($\bar{x} = 2,33$) internet kafelerin, İnternet'in yayılması ve dijital kütüphane olarak kullanılması amacına uygun olarak kullanıldığı görüşünde birleşmektedir.

Müşteriler ve milli eğitim okul idarecileri; İnternet'in bireysel öğrenmeye katkı sağladığı, öğrencilerin grup çalışması şeklinde İnternet yoluyla bilimsel projeler geliştirmelerinin mümkün olacağı, İnternet'in öğrenmeyi kolaylaştırdığı, İnternet'in yabancı dil eğitimine katkı sağladığı, sadece eğitim-bilgi amaçlı (dijital kütüphane), internet kafelerin açılmasının yararlı olacağı, internet kafelerde eğitim amaçlı web sayfalarının hazırlanarak bu İnternet adreslerinin müşterilerin hizmetine sunulmasının yararlı olacağı, İnternet'in okul hayatında öğrencilere yardımcı olduğu ve İnternet'in sınıfta yardımcı araç olarak kullanılmasının zararlı olmadığı görüşlerinde birleşmektedirler.

Müşteriler ($\bar{x} = 2,19$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 1,97$), öğrencilerden; öğretmenleri tarafından İnternet kaynaklı olması şartıyla ev ödevi/araştırma vb. çalışmalarının kısmen istendiği görüşünde birleşmektedirler.

Öğrenci müşteriler ($\bar{x} = 2,46$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,75$) okul bünyesinde internet kafe kurulması görüşünde birleşmektedirler.

Milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 1,59$), müşterilerin internet kafelere gelip bu mekanlardan ayrıldıklarında bilgi toplumu olma yolunda internet kafelerden verimli bir şekilde istifade edemedikleri görüşünde bulunmakta iken, internet kafe işletmecileri ise ($\bar{x} = 2,60$) müşterilerin bilgi toplumu olma yolunda internet kafelerden istifade edebildikleri görüşünde bulunmaktadır.

Emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x} = 1,97$) ve internet kafe müşterileri ($\bar{x} = 2,24$), internet kafede müşterilerin diğer ülke insanlarıyla iletişim kurarak kültür ve bilgi alışverişinde bulunduğu görüşüne kısmen katılmakta iken, milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,37$) ve internet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 2,76$) ise, bu görüşe daha çok katılmaktadırlar.

İnternet kafe işletmecileri ($\bar{x} = 1,27$), günümüzde şu anki şekliyle internet kafelerin öğrenciler için zararlı olmadığı görüşünde bulunurken, milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,59$) ise günümüzde şu anki şekliyle internet kafelerin öğrenciler için zararlı olduğu görüşünde bulunmaktadır. İnternet kafe müşterileride

(öğrenci müşteriler), günümüzde şu anki şekliyle internet kafelerin öğrenciler için kısmen zararlı ($\bar{x}=1,83$) olduğu görüşünde bulunmaktadır.

Müşteriler ($\bar{x}=2,38$), internet kafeye gelişlerinden ailelerini haberdar ettiklerini belirmelerine rağmen, milli eğitim okul idarecileri ise ($\bar{x}=1,57$) öğrencilerin internet kafeye gelişlerinden ailelerini haberdar etmedikleri görüşünde bulunmaktadır. Emniyet yetkilileri ($\bar{x}=1,58$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=1,50$), internet kafeye gelen 18 yaşından küçük öğrencilerin genel olarak, velilerinden izinli olmadıkları görüşünde birleşmektedirler.

Emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x}=1,57$) internet kafelerin okul saatleri içerisinde kapalı olmasının yararlı olmayacağı görüşünde iken, internet kafe müşterileri ($\bar{x}=1,85$) ve milli eğitim okul idarecileri ise ($\bar{x}=2,08$), internet kafelerin okul saatleri içerisinde kapalı olmasının kısmen yararlı olacağı görüşünde bulunmaktadır. Ancak, bu konuda milli eğitim okul idarecileri internet kafelerin okul saatleri içerisinde kapalı olmasının yararlı olacağı düşüncesine ($\bar{x}=2,08$) daha çok katılmaktadırlar.

İnternet kafe işletmecileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecileri; İnternet hizmetlerinin verildiği internet kafelerin denetlenmesinin, bu mekanların eğitim amaçlı kullanımına katkı sağlayacağı konusunda birleşmektedir. Emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x}=2,72$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=2,72$), bu fikre internet kafe işletmecilerine ($\bar{x}=2,44$) göre daha çok katılmaktadır.

Emniyet yetkilileri ($\bar{x}=2,48$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=2,72$), okul saatleri içerisinde internet kafelerin sık denetlenmesinin yararlı olacağı görüşünde birleşmektedirler.

5.1.5.5. İnternet Kafe Denetleme Formuna İlişkin Grup Görüşleri

Yapılacak yasal düzenlemeler çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla denetleme standardının oluşturulması ve denetleme formu

geliştirilmesi gerekmektedir. İnternet kafelerin yanlış amaçlarla kullanımına yol açabileceği, çeşitli suç ve bilişim suçları ihlallerinin yaşanabileceği ihtimaline karşılık olarak, denetim azlığının ve yetersizliğinin önüne geçilmelidir.

İnternet kafe denetleme formunda bulunması gereken maddeler açısından internet kafe işletmecileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmaktadır. Ancak, frekanslar incelendiğinde her 3 grubunda tüm maddelerin denetleme formunda yer alması görüşüne büyük ölçüde katıldıkları görülmektedir. Buna göre istatistiksel farklılığın görüş farklılığı anlamı taşımadığı, sadece yüzdeler arası sayısal farklılık olduğu görülmektedir. Denetleme formunda bulunması istenen maddeler 5.3.5.5. bölümünde belirtilmiştir.

5.2. Tartışma

Elde edilen veriler; ilgili araştırmalar ile kıyaslandığında ortaya çıkan görüşler ve sonuçlar arasında bazı benzerlik ve zıtlıkların olduğu görülmektedir.

Bakay'ın (2001) araştırmasında; İnternet'i kullanma oranının kız öğrencilerde erkek öğrencilere göre daha düşük olması sonucu ile araştırma sonuçlarında yer alan internet kafe müşterilerinin ağırlıklı olarak yüzde 86,4 erkeklerden oluşması bulgusu paralellik arz etmektedir.

İngiltere'de Warwick Business School (1998) tarafından 62 siber-kafe üzerinde ankete dayalı olarak yapılan araştırmada siber kafelerde erkek-kadın eşit sayıda kullanıcının olduğu bulunmuştur. Bu durum, ülkemizdeki erkek-kadın internet kafe kullanıcı oranı ile zıtlık göstermektedir. Yapılacak olan, düzenleme ve etkinliklerle internet kafelerden verimli bir şekilde erkek-kadın herkesin faydalanması sağlanmalıdır.

Yine Bakay'ın (2001) araştırmasında, öğrencilerin yüzde 58'inin İnternet'i oyun oynamak/chat yapmak ve arkadaş edinmek amacıyla kullandıkları belirtilirken; araştırma sonuçlarında da bu oran yüzde 51,94 olarak bulunmuştur. İki araştırma bulguları arasında benzerlik görülmektedir.

Bakay'ın (2001) araştırmasına göre, öğrencilerin yüzde 63.4'ü internet kafelere gitmektedir. Bu sonuç ile araştırma sonuçlarında ortaya çıkan, internet kafelerdeki müşterilerin büyük çoğunluğunun yüzde 52,5 ile öğrencilerden oluşması bulgusu benzerlik göstermektedir. Yine, Bakay'ın araştırmasında; öğrencilere okullarda yeterli olanaklar sunulmamasına rağmen yüzde 38.1 gibi önemli bir bölümünün İnternet kullanmasından onların teknolojiye açık olduğu sonucuna varılması, araştırma sonuçlarında internet kafe müşterilerinin, İnternet ortamına katılmasına yüzde 49,2 oranı ile en çok teknolojiye olan merak unsurunun etki ettiği görüşünü desteklemektedir.

Veri Araştırma AŞ.'nin, "Bilgisayar ve İnternet Araştırma" raporunda; Türkiye'de 20 bin ve üzeri nüfuslu yerleşim birimlerindeki hanelerin yüzde 8'inde bilgisayar bulunduğu ifade edilmektedir. Bu sonuç, araştırma sonucunda elde edilen internet kafe müşterilerinin büyük ölçüde yüzde 73,9 oranında kendilerine ait bir bilgisayarı bulunmadığı sonucunu desteklemektedir.

Raporda, İnternet kullanıcılarının yüzde 59'unun 15-24 yaşları arasındaki genç kesim olduğu ve gençlerin, İnternet'e giriş için en çok internet kafeleri kullandıkları doğrultusundadır. Araştırma sonuçları ile bu bulgular benzerdir.

İnce'nin (2000), geliştirilmiş uzaktan öğrenim tekniklerinin okullara ve üniversitelere yaygınlaştırılması, bilgisayar ve bilişim teknolojileri ile yenilenen eğitim araç ve teknikleri konusunda eğitimcilerin ve öğretmenlerin yetiştirilmesi için özenli bir çalışma yapılmalıdır görüşü ile, araştırma kapsamında öğretmenlerin hizmetçi eğitimlerden geçirek, bu mekanların yoğun kullanıcısı olan öğrencilere İnternet eğitimi ve İnternet'ten bilgiye ulaşma, araştırma-geliştirme becerilerini kazandırması gerektiği, okullarda ve halk eğitim merkezlerinde uzaktan eğitim teknikleriyle donatılmış İnternet sınıfları kurularak, her yurttaşın İnternet ile tanıştırılması görüşleri arasında paralellik bulunmaktadır.

Karasar'ın (1999), birbirinden coğrafi olarak çok uzaklarda bulunan okullardaki öğrencilerin, İnternet aracılığı ile ortak projeler hazırlayıp yürüterek,

öğrenci çalışmalarının elektronik posta yoluyla diğer öğrencilere, öğretmenlere yada ilgilenenlere ulaştırılabileceği görüşü ve Tokman'ın (1999), bir üniversitede yapılan araştırmaya göre İnternet ortamından e-mail ile haberleşme için yüzde 23 oranında yararlanıldığını, yüzde 10 ortak projeler geliştirme ve yüzde 4 oranında ise öğrencileri ortak projelere teşvik etmek için yararlanıldığını belirtmesi; araştırma sonuçlarına göre müşteriler ($\bar{x} = 2,51$) ve milli eğitim yetkililerinin ($\bar{x} = 2,11$), öğrencilerin grup çalışması şeklinde İnternet yoluyla bilimsel projeler geliştirmelerinin mümkün olacağı görüşünde birleşmeleri şeklindeki elde edilen bulguyu desteklemektedir.

Sunengin Çakır (1999), yabancı dil öğretiminde İnternet'e bağlanarak karşılıklı bilgi alışverişi ve paylaşma sayesinde önemli bir ilerleme kaydedilebildiğini belirtmiştir. Bu görüş, araştırma sonuçlarına göre elde edilen müşteriler ($\bar{x} = 2,42$) ve milli eğitim okul idarecilerinin ($\bar{x} = 2,38$), İnternet'in yabancı dil eğitimine katkı sağladığı görüşünü desteklemektedir.

Yaylacı, 2000 yılında "İnternet'te eğitim" konulu yüksek lisans tezinde, özellikle İnternet'in okullarda eğitim amaçlı kullanımına ülke düzeyinde geçemediğimizi belirtmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğrenci müşteriler ($\bar{x} = 2,46$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,75$) okul bünyesinde internet kafe kurulması görüşünde birleşmeleri bulgusu, bu konuda aynı yönde paralellik oluşturmaktadır.

Yaylacı (2000), İnternet konusunda kurumsal düzeyde çalışmaların yetersiz olduğunu belirtmiştir. Araştırma kapsamında, Yaylacı'nın görüşü paylaşılmış ve kurumların İnternet'in yaygınlaşmasına katkı sağlamaları gerektiği belirtmiştir.

TÜBİTAK BİLTEN, Bilgi Teknolojileri ve Elektronik Araştırma Enstitüsü tarafından yapılan BYTK 2000 (Bilgi teknolojileri yaygınlık ve kullanım anketi) adlı araştırmaya göre bilgisayarı olmayanların yüzde 58.3'ü pahalı olduğu için bilgisayar alamadıklarını belirtmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, internet kafe müşterilerinin yüzde 51,9 oranında büyük çoğunluğu çalışmamaktadır. Yüzde

17,1'lik bölümünün aylık gelir düzeyi ise 250 milyon liradan azdır ve internet kafe müşterilerinin ailelerinin, aylık gelir miktarı da ağırlıklı olarak yüzde 33,0 ile 251-500 milyon lira arasındadır. Bu iki araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir. Bilgisayar ve İnternet bağlantı ücretlerinin düşürülmesinin, bilgi toplumu olma yolunda önemli katkıları olduğu düşünülmektedir.

Esgin (2000) tarafından gerçekleştirilen "Yeni bağımlılık türü: İnternet kafeler" konulu araştırmada; internet kafelere gidenlerin yüzde 20'sinin erotik-pornografik siteleri ziyaret ettiği bulgusu, araştırma sonuçlarında elde edilen; müşterilerin yüzde 18,75 oranında, internet kafe işletmecilerinin yüzde 24,08 oranında ve emniyet müdürlüğü yetkililerinin de yüzde 30,96 oranında İnternet ortamını kullanırken karşılaşılan sorunların başında en çok pornografik yayınlar konusunun yer aldığı bulgusunu desteklemektedir.

Esgin (2000), internet kafelere gidenler arasında 16-20 yaş grubundakileri yüzde 45.5 olarak belirlemiştir. Araştırma sonuçlarına göre ise 16-20 yaş grubundakiler yüzde 37,8'dir. Her iki araştırma da da 16-20 yaş arasında bulunanların oranı benzerlik göstermektedir. Esgin (2000), yaptığı araştırmada müşterilerin yüzde 48'inin hemen hemen her gün internet kafelere gittiğini, birkaç günde bir gidenlerin oranının yüzde 43.5, ayda bir ya da çok nadir gidenlerin oranının ise yüzde 16 olduğunu belirtmektedir. Araştırma sonuçlarına göre, internet kafe müşterilerinin yüzde 41,7 oranında ağırlıklı olarak orta düzeyde (hafta da birkaç kere) İnternet kullanıcısı olduğu ve bunu yüzde 30,3 oranında düzenli kullanıcı (günlük olarak mutlaka) grubunun ve nadiren düzeyinde İnternet kullanıcılarının yüzde 11,4 oranında takip ettiği görülmektedir. Bu iki bulgu büyük ölçüde benzerlik göstermektedir.

Esgin (2000) internet kafelerde pornografi sitelerinin bol bol ziyaret edilmesinin nedenini, internet kafe işletmecilerinin bu konudaki duyarsızlığına bağlamaktadır. Emniyet Genel Müdürlüğü bilişim suçları raporuna göre (2000); 1998-2001 yılları arasında 20 adet yasadışı yayınların gerçekleşmesi (pornografi, terör, hakaret, çocuk pornografisi) ve internet kafe işletmecilerinin emniyet kayıtlarına göre sık sık pornografi nedeniyle kapanmaları şeklinde

ortaya çıkan sonuç; internet kafe işletmecilerinin pornografi konusunda duyarsızlığı bulunduğu görüşünü desteklemektedir.

Bakay'ın (2001) O-Sullivan ve Scott'tan aktardığına göre, yapılan araştırma da örnekleme alınan öğrencilerin yüzde 93'ünün İnternet'i mükemmel bir öğrenme aracı olarak tanımlandığı belirtilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre de, öğrenci müşteriler ($\bar{x} = 2,50$) ve milli eğitim okul idarecilerinin ($\bar{x} = 2,47$), İnternet'in öğrenmeyi kolaylaştırdığı görüşünde birleşmeleri bu bulguyu desteklemektedir.

Bakay'ın (2001) Hakkaranien ve arkadaşlarından aktardığına göre, Finlandiya'da ki ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin yeni bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanım becerilerini belirlemek amacıyla, 25 okulda 515 öğrenci üzerinde çalışılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin yüzde 82.9'unun evlerinde bilgisayar sahibi olduğu sonucu bulunmuştur. Bu sonuçlar ile araştırma sonuçlarına göre; büyük çoğunluğu öğrenci olan internet kafe müşterilerinin yüzde 73,9 oranında büyük ölçüde kendilerine ait bir bilgisayarı bulunmadığı sonuçları arasında, çok büyük farklılık bulunduğu görülmektedir. Ülkemizde de, evlerde bulunan bilgisayar oranı ve İnternet bağlantısının bulunması, alınacak önlemlerle artırılmaya çalışılmalıdır.

5.3 Sonuç

Günümüzde, tüm dünyayı kapsayan ve milyonlarca bilgisayarı birbirine bağlayan 10.000'den fazla bilgisayar ağının toplamı teknik olarak 21 yy'ın son bilişim mucizesi İnternet'i oluşturmuştur. Bilindiği gibi İnternet aracılığıyla sesli, görüntülü ve yazılı paylaşımın yanı sıra, bilgiye erişim son derece kolaylaşmış bulunmaktadır. Böylece, dünyanın diğer ucundaki bilgilere anında ulaşabilmekte ve eğitim'den bankacılık işlemlerine kadar her alanda işlemler gerçekleştirilebilmektedir.

İnternet'in baş döndürücü bir şekilde hayatın her alanında yerini alarak ülkelerin ve insanların hayatına hızla girişiyle birlikte, İnternet olgusunun

Ülkemizdeki yansımalarından biri de, iktisadi ve sosyal yapıya yeni bir sektör olarak giren ve sayıları her geçen gün artan internet kafeler olmuştur. Bilgi toplumuna giden yolda ülkemizde sayıları onbinleri bulan bu mekanlardan yararlanmak ve gerektiği gibi istifade edebilmek son derece önemlidir. Çünkü, 1993 yılının ortalarından itibaren, ülkemizde de yeniliklere oldukça açık olan toplum tarafından tanınmaya başlayan ve oldukça hızlı kabul gören İnternet olgusu; birçok okulda, işyerlerinde, evlerde ve ülkemizde de yavaş yavaş kahvehanelerin yerini almaya başlayan internet kafeler aracılığıyla özellikle genci, orta yaşlısı ve hatta yaşlısı tarafından kullanılmaya başlanmıştır.

İnternet'in bilişim ve iletişim teknolojileri kapsamında da, öğrenciler ile toplumun daha hızlı ve doğrudan bilgiye ulaştırılmasında yerinin ne denli büyük olduğu ortadadır. Ayrıca, öğrenme de **gör-işit-dokun** gerçeğinden hareketle İnternet, eğitimdeki gelişmelerde ve öğrenme sürecinde de öğrencilere yardımcı harika bir üründür. Böylece, İnternet hizmetlerinin verildiği internet kafelerden, eğitim amaçlı olarak da yararlanmak ve bu amaçla bu mekanların **dijital kütüphane** olarak algılanmasını teşvik etmek ve bunun için çalışmalar yapmak gereği ön plana çıkmaktadır.

Bu bağlamda, internet kafeler özellikle ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik şartlar da göz önüne alındığında, önemli bir misyon üstlenmişlerdir. Ülkemizde özellikle gençler ve çocuklar ağırlıklı olarak internet kafeler sayesinde bilgisayar ve İnternet'le tanışmış ve İnternet kullanmayı öğrenmiştir. Ülkemizin, gelişmekte olan ülkeler arasında yer alması ve ekonomik alanda sıkıntıların yoğun olduğu bir ortamda, bilgisayar fiyatlarının herkes tarafından satın alınabilecek seviyelerde olmaması nedeniyle ülkemizde internet kafeler, İnternet'e erişimde büyük önem taşımaktadır.

Günümüzde İnternet'in ülkemizde yaygınlaşmasında, her semtte hızla açılan ve sayıları gün geçtikçe artan internet kafelerin büyük rolü bulunmaktadır. Bu durum, dünyada ki diğer ülkelere göre dikkat çekici bir durum arz etmektedir.

Arzu edilen, bilgi toplumu olma yolunda internet kafelerden maximum faydalanmak iken, ülkemizde genel olarak İnternet'ten gerektiği gibi etkili bir şekilde yararlanılamamaktadır. İnternet kafe müşterileri; genellikle eğlenme, oyun oynama, boş zamanları değerlendirme, arkadaş edinme ve ıçq, netmeeting, mirc vb. chat kanallarını kullanarak başka insanlarla sanal dünyada iletişim kurma amacıyla internet kafeye gitmektedirler. Yine, İnternet kafe işletmecileri ile internet kafe müşterileri, ülke genelinde genellikle oyun yerleri niteliğindeki internet kafelerin tercih edildiği görüşünde birleşmektedirler. Kısacası, internet kafeler daha çok eğlence ve oyun amaçlı kullanılmakta ve bu şekilde algılanmaktadır. Bu nedenle, kullanıcıları eğlence odaklı olan bireyler, İnternet'in sunduğu ekonomik, eğitimsel ve toplumsal yararlarına ilgisiz kalmaktadırlar. Ancak, Amerika ve AB ülkelerinde internet kafeler, gençliğin bir iki saat içinde elektronik postalarını kontrol ettikleri, grup oyunları oynadıkları, **chat** yaptıkları veya arkadaşları ile ödevleri hakkında araştırma yaptıkları ve sosyal alışverişin gerçekleştiği mekanlar olarak değerlendirilmektedir. İnsanları bir araya getiren 500-1000 kişilik internet kafelerin sayısı, bu ülkelerde her geçen gün süratle artmaktadır.

Türkiye'de, İnternet kullanımının büyük bir bölümü internet kafelerden gerçekleşmektedir. Ancak, böyle büyük bir orana rağmen bu kafeler toplum gözünde hak ettiği değeri almamaktadır. İnternet kafeler imajının düzeltilmesi ve misyonunun korunması ülkemiz için önemli bir konudur.

Önemli olan İnternet'ten ve İnternet hizmetlerinin verildiği internet kafelerden verimli bir şekilde yararlanabilmek ve özellikle gençlere ve öğrencilere yönelik olarak çağın dijital nimeti olan İnternet'i verimli ve yaygın olarak kullanılabilir bir hale getirmek için gerekli alt yapıyı ivedi olarak kurarak, hayatın her alanında kullanabilmektir.

Ülkemizde; internet kafe işletmecileri, milli eğitim ve emniyet yetkilileri ile birlikte sivil toplum kuruluşlarının koordinesinde, İnternet hizmetlerinin verildiği internet kafelerin etkili denetlenmesinin de, bu mekanların eğitim amaçlı kullanımına katkı sağlayacağı mutlaktır.

Çünkü, sanal ama gerçek hayat ile içiçe olan ve İnternet olarak adlandırılan bu uçsuz bucaksız bilgi hazinesinin içinde ne var ki, zararlı olan unsurlar da mevcuttur. Özellikle gençlerin mekanı olan internet kafelerin, yanlış amaçlarla ve bilinçsizce kullanılması neticesinde, geleceğimiz olan gençlerin çeşitli tehlikelere maruz kalmaları, istenmeyen olayların yaşanması ve kültürel erozyona uğramaları gibi durumlarla karşılaşmaları da söz konusudur. Ülkemiz, bilgi çağında kesinlikle 21.yy'ın son bilişim mucizesi İnternet'ten yararlanamama ve etkili bir şekilde istifade edememe lüksüne sahip bulunmamaktadır.

Araştırma verilerine göre elde edilen sonuçlar belirli bölümler halinde aşağıda sunulmuştur.

5.3.1. İnternet Kafe İşletmecilerine İlişkin Sonuçlar

5.3.2. İnternet Kafe Müşterilerine İlişkin Sonuçlar

5.3.3. Emniyet Yetkililerine İlişkin Sonuçlar

5.3.4. Milli Eğitim Okul İdarecilerine İlişkin Sonuçlar

5.3.5. Gruplararası Karşılaştırmalı Verilere İlişkin Sonuçlar

5.3.5.1. İnternet Kafelere İlişkin Genel Bulgulara Dayalı Sonuçlar

5.3.5.2. İnternet Kafelere İlişkin Yasal Düzenlemelere İlgili Sonuçlar

5.3.5.3. İnternet Kafelerin Denetlenmesine İlişkin Sonuçlar

5.3.5.4. İnternet Kafeler ve Eğitim ile İlgili Sonuçlar

5.3.5.5. İnternet Kafe Denetleme Formuna İlişkin Sonuçlar

5.3.1. İnternet Kafe İşletmecilerine İlişkin Sonuçlar

- Ülkemizde, internet kafe işletmecileri genel olarak ortaöğretim ve yükseköğretim eğitim düzeyinde bulunanlardan oluşmaktadır. İnternet kafe işletmecilerinin büyük çoğunluğunu yüzde 92,9 ile erkekler oluşturmaktadır ve işletmecilerin yüzde 72'si 18-31 yaş grubu arasında yer almaktadır. İnternet kafe işletmecileri, ağırlıklı olarak 3-4 yıl arasında internet kafe işletmeciliği yapmaktadır.

- İnternet kafe işletmecileri, ağırlıklı olarak düzenli kullanıcıdırlar. Bunu, orta düzeyde İnternet kullanıcısı konumunda bulunanlar izlemektedir.
- İnternet kafe işletmecileri genel olarak, ticari amaç başta güdülmesine rağmen, teknolojiye yakın olmalarından ve insanlara teknoloji desteği ile faydalı olmak istediklerinden dolayı bu mekanları açmaktadırlar.
- İnternet kafe işletmecileri, ağırlıklı olarak müşterilerinin hizmetinde genelde iki görevli bulundurmaktadırlar.
- İnternet kafe işletmecileri, internet kafe içerisinde genel olarak aile bölümü oluşturmamışlardır. Ayrıca, internet kafeye ait web sayfaları genel olarak bulunmamaktadır.
- İnternet kafe işletmecilerine göre, internet kafeye gelen müşteriler genel olarak 17-21 yaş grubunda bulunmaktadırlar ve bu mekanlara daha çok bay müşteriler gelmektedir. Bunu, 22-25 yaş grubu izlemektedir. İnternet kafe işletmecilerine göre, internet kafeye aileler ise genellikle arada bir gelmektedir.
- Müşteriler, daha çok internet kafeye ıçq, netmeeting, mirc vb. chat kanallarını kullanarak başka insanlarla iletişim kurmak ve boş zamanları değerlendirmek amacıyla gitmektedirler.
- İnternet kafe işletmecileri genel olarak, eğitim-kültür-bilgi amaçlı web sayfası adreslerini müşterilerine ağırlıklı olarak bildirmektedirler.
- İnternet kafe işletmecileri genel olarak yeni web adreslerini müşterilerinin hizmetine sunmaktadırlar.
- İnternet kafe işletmecileri, örgün eğitime destek olarak eğitim kurumlarının İnternet ortamından yararlanmaları konusundaki çalışmaları desteklemektedirler.

- İnternet kafe işletmecilerine göre müşteriler, genellikle internet kafeye arkadaşlarıyla birlikte gelmektedirler.
- İnternet kafe işletmecilerine göre genellikle internet kafeler, en çok okulların tatil olduğu hafta sonları 09-17 arası zaman diliminde yoğunluk kazanmaktadır.
- İnternet kafe işletmecilerinin; internet kafe açılış ve kapanış saatleri, kafe içerisinde müşteriler tarafından sigara içilme talebinin sıklığı ve denetlemenin sıklığı gibi bir takım sorunları bulunmaktadır.
- İnternet kafe işletmecilerine göre İnternet hizmeti verirken karşılaşılan sorunların başında, internet servis sağlayıcıların yetersizliği (hız/kapasite) gelmektedir.
- İnternet kafe işletmecileri; genel olarak internet kafelerin mesleki sorunlarının çok olduğu fikrine katılmaktadır. Bu durum, bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlarca düzenlemeler yapılması gerektiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır.
- İnternet kafeler konusunda, toplum için adeta özel bir görev üstlenen insanları teknoloji ile buluşturan internet kafe işletmecilerine de, bilgi toplumu olma yolunda büyük görevler ve sorumluluklar düşmektedir.

5.3.2. İnternet Kafe Müşterilerine İlişkin Sonuçlar

Ağırlıklı olarak çocuklar ve gençlerin (öğrenciler) bulunduğu internet kafelerde, müşterilerin genel özelliklerini incelediğinde şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

- İnternet kafe müşterileri, ağırlıklı olarak erkeklerden oluşmakta ve genel olarak müşteriler 21-25 yaş arası ile 16-20 yaş arasında bulunmaktadır. Bunu, 26-30 yaş arasında bulunanlar izlemektedir.

- İnternet kafe müşterileri, ağırlıklı olarak yükseköğretim düzeyinde öğrenim görmüşlerdir. Bunu, ortaöğretim düzeyi izlemektedir.
- İnternet kafelere çoğunlukla erkekler gelmekte ve öğrenim düzeyi arttıkça internet kafeye gelme oranı artmaktadır. Bu sonuca göre, eğitim süreci içerisinde öğrencilere bilgisayar ve İnternet konusunda eğitimler verilmesinin İnternet kullanımında ne kadar önemli olduğu ve bu eğitimlerin internet kafelerden eğitim amaçlı olarak yararlanmada büyük faydalar getireceği ortaya çıkmaktadır.
- İnternet kafe müşterileri, ağırlıklı olarak orta düzeyde İnternet kullanıcısı konumundadır.
- İnternet kafe müşterilerinin, büyük bir çoğunluğunu öğrenciler oluşturmaktadır. Bunu, serbest meslek mensupları ve devlet memurları izlemektedir.
- İnternet kafe müşterileri, ağırlıklı olarak 3 yıldır İnternet'i kullanmaktadır ve internet kafeye ağırlıklı olarak iki yıldan fazla süredir gitmektedirler.
- İnternet kafe müşterileri, İnternet kullanımını bırakmayı genel olarak düşünmemektedirler.
- İnternet kafe müşterilerinin, İnternet ortamına katılmasına en çok teknolojiye olan merak unsuru etki etmektedir. Bunu, arkadaş çevresinin etkisi ve okul/üniversite çevresinin etkisi izlemektedir.
- İnternet kafe müşterilerinin büyük çoğunluğu çalışmamaktadır ve ellerine geçen günlük harçlık miktarı genel olarak düşük bulunmaktadır. Çalışanların aylık gelir düzeyi de, genel olarak düşüktür.

- İnternet kafe müşterileri, İnternet'e ağırlıklı olarak internet kafelerden erişimde bulunmakta ve bu mekanlarda İnternet ile tanışmaktadırlar.
- İnternet kafe müşterilerinin büyük ölçüde kendilerine ait bir bilgisayarı ve yine kendilerine ait bir İnternet bağlantısı bulunmamaktadır.
- İnternet kafe müşterileri, internet kafe ücretlerini pahalı bulmaktadırlar ve internet kafeye gittiklerinde genellikle bir-iki saat arası vakit geçirmektedir.
- İnternet kafe müşterilerinin günlük harçlık miktarı ile İnternet'i kullanma süreleri arasında, düşük düzeyde de olsa anlamlı bir ilişki vardır.
- İnternet kafe müşterileri, İnternet'te aradıkları bilgiye Türkçe kaynaklardan büyük ölçüde kolayca ulaşabilmektedir.
- İnternet kafe müşterileri, yeni web adreslerine öncelikli olarak arkadaş çevrelerinden, daha sonra ise arama motorları ve medya (tv/radyo/yazılı basın) reklamları aracılığıyla ulaşmaktadırlar.
- İnternet, öğrenci olan müşterilerin okuldaki başarı durumlarına yardımcı olmaktadır.
- İnternet kafe müşterilerinin, İnternet kullanmaya başladıklarından beri hayatlarında meydana gelen değişikliklerin başında; daha çok bilgiye daha kolay erişebilme özelliği gelmektedir.
- İnternet kafe müşterileri, İnternet'in olumsuz etkileri konusunda genel olarak İnternet'in olumsuz etkisi yok görüşünde bulunmaktadırlar.
- İnternet kafe müşterileri, İnternet kullanırken başta internet erişiminin (hız/kapasite) çok yavaş olması, İnternet ortamında virüs, güvenlik vb.

tehlikeler bulunması ve internet erişiminin pahalı olması gibi sorunlarla karşılaşmaktadırlar.

- İnternet kafe müşterileri, internet kafelerde genel olarak herhangi bir olayla karşılaşmamışlardır. En çok rastlanan asayiş olayı ise kavga olaylarıdır .
- Günümüzde denetim görevi, valilikler aracılığıyla emniyet yetkililerine verilen internet kafeler, zaman zaman polis tarafından bu konudaki genelgelere aykırı hareket ettiklerinden dolayı ihtar, kısa ve uzun süreli kapama cezası ile karşı karşıya gelmektedirler.

5.3.3. Emniyet Yetkililerine İlişkin Sonuçlar

- Emniyet müdürlüğü yetkilileri, genel olarak orta düzeyde (ayda birkaç kez) İnternet kullanıcısı konumundadırlar. Bunu, arasıra ve nadiren düzeyinde İnternet kullanımında bulunanlar izlemektedir.
- 81 ilde ve illere bağlı ilçelerde; oyun yeri niteliğindeki internet kafe ve internet kafe sayısı, ağırlıklı olarak 15'ten az sayıda bulunmaktadır.
- İşletmecilerin, daha çok oyun yeri niteliğinde internet kafe şeklinde ruhsat aldıkları, internet kafelerin ise daha az tercih edildiği görülmektedir.
- Son bir yılda bütün illerde ve bu illere bağlı ilçelerde kapanan oyun yeri sayısı ve internet kafe sayısı ağırlıklı olarak 10'dan az bulunmaktadır.
- İnternet kafelerin kapanma nedeni, ağırlıklı olarak ekonomik nedenlerdir. Bunu, sırasıyla evlere yönelik bilgisayar satışındaki artış, asayişe müessir olaylar, denetlemelerin sıklığı ve diğer faktörler izlemektedir.

- İnternet kafelerin etkili ve düzenli bir şekilde denetlenememesinin en önemli nedeni, denetleme standardının olmamasıdır. Bu nedenle, bu mekanların denetlenmesi aşamasında bir **denetleme formu** geliştirilmesi yararlı olacaktır.
- Bilgi eksikliği ve gereken önemin verilmemesi nedenleriyle de internet kafelerin etkili ve düzenli bir şekilde denetimi yapılamamaktadır.
- Emniyet müdürlüklerince genel olarak, internet kafe işletmecilerine yönelik eğitim faaliyetleri yapılmamaktadır.
- Günümüzde internet kafeleri denetlemekle görevli bulunan emniyet yetkilileri, internet kafe genelgesini genel olarak yeterli görmemektedirler.
- Emniyet yetkilileri, İnternet'in sosyal ilişkileri azalttığı görüşünde bulunmaktadır.

5.3.4. Milli Eğitim Okul İdarecilerine İlişkin Sonuçlar

- Milli eğitim okul idarecileri, genel olarak İnternet'i nadiren düzeyinde (yıl da birkaç kez) kullanmaktadır.
- Milli eğitim okul idarecileri, müşterilerin öncelikli olarak boş zamanlarını değerlendirme, arkadaş edinme ve eğlenme amacıyla internet kafeye gittikleri görüşünde bulunmaktadır.
- Milli eğitim okul idarecileri, İnternet'in toplum kültürünü/ahlakını zedelediği görüşünde bulunmaktadır.
- Milli eğitim okul idarecileri, internet kafelerin bilimsel ve eğitim amaçlı kullanılabilmesini ağırlıklı olarak mümkün görmektedirler.

5.3.5. Gruplararası Karşılaştırmalı Verilere İlişkin Sonuçlar

Gruplararası (İnternet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet yetkilileri, milli eğitim okul idarecileri) karşılaştırmalı verilerin sonuçları belirli bölümler halinde aşağıda sunulmuştur.

5.3.5.1. İnternet Kafelere İlişkin Genel Bulgulara Dayalı Sonuçlar

- İnternet kafe mekanlarının fiziksel özellikleri kısmen düzeyinde yeterlidir.
- Müşteriler, öncelikle boş zamanlarını değerlendirme amacıyla internet kafelere gitmektedirler. İnternet ortamının daha çok oyun, eğlence amaçlı olarak kullanıldığı, bilimsel ve eğitim amaçlı olarak kullanılmadığı bulguları dikkate alındığında, öncelikle bu mekanların eğitim amaçlı kullanılabileceğinden hareketle; bu mekanlardan daha etkili yararlanılması gerektiği yönünde bilincin artırılması ve algılama biçiminin değiştirilmesi amacıyla çalışmalar yapılması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.
- İnternet kafe müşterileri tarafından genellikle oyun yeri niteliğindeki internet kafeler tercih edilmektedir.
- İnternet kafe müşterilerinin; oyun yeri ve internet kafeler hakkında tam olarak bilgisi bulunmamaktadır.
- Aileler; hangi internet kafe türüne çocuklarını gönderdiklerini genel olarak bilmemektedirler. İnternet kafe işletmelerinin camekanlarında veya isim panolarında, ruhsat türüne göre herhangi bir isimlendirme standardı (oyun yeri, internet kafe) bulunmamaktadır. İş yeri ruhsatı ister oyun yeri, ister internet kafe olsun bütün işletmelerin camekan veya isim panolarında; internet kafe tabiri kullanılmaktadır.

- İnternet kafeler; çok değişik şekillerde isimlendirilmektedir. Günümüzde Şu anki Şekliyle isim konusunda herhangi bir standart bulunmamaktadır.
- İnternet ortamını kullanırken hız/kapasite konusunda, pornografik yayınlar, bilişim suçları ve güvenlik konularında sorunlar yaşanmaktadır. Bu konularda önlemler alınması amacıyla internet kafe işletmecilerine, konuyla ilgili sivil toplum kuruluşlarına, emniyet müdürlüğü ve Türk Telekom yetkililerine sorumluluklar düşmektedir.
- Müşteriler, İnternet ortamında en çok arama motorları vasıtasıyla aradıkları bilgiye ulaşmaktadır.
- Müşteriler, ağırlıklı olarak boş zamanlarını değerlendirme amacıyla internet kafelere gitmektedirler.
- Milli eğitim okul idarecileri, internet kafeler için belirtilen “Atari salonu, kıraathane ve kafeden farksız” görüşüne katılırken, bu görüşe internet kafe müşterileri ve internet kafe işletmecileri ise bu görüşe katılmamaktadırlar.
- Gelecekte kahve kültürünün yerini, **internet kafe** kültürüne bırakacağı düşünölmektedir.
- İnternet hayatı ve öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır. İnternet okul hayatına da yardımcı olmaktadır. Müşteriler, internet kafelerde İnternet üzerinden daha çok bilgiye daha kolay erişebilmektedirler.
- Milli eğitim okul idarecileri, İnternet’in amacına uygun algılanmadığı görüşünde iken, internet kafe işletmecileri ise İnternet’in amacına uygun algılandığı görüşünde bulunmaktadırlar. İnternet kafe müşterileri ise, İnternet’in kısmen amacına uygun algılandığı Şeklinde görüş belirtmektedirler.

- Emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecileri; İnternet'in her yaşta özgürce kullanılması görüşüne kısmen katılmakta iken, İnternet kafe müşterileri ve internet kafe işletmecileri, İnternet'in her yaşta özgürce kullanılması görüşüne daha çok katılmaktadırlar.
- İnternet kafeler konusunda sınıflandırma yapılması ya da bu mekanlarda yaş yönüyle fiziksel ortamda bölümler oluşturulması gerekmektedir.
- İnternet kafe işletmecileri ve internet kafe müşterileri, oyun ve İnternet ortamları yönüyle incelendiğinde internet kafe içerisinde fiziksel ortamda oyun ve İnternet ortamlarının ayrı ayrı bölümler halinde oluşturulmasının kısmen yararlı olacağı görüşünde birleşmekte iken, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecileri, internet kafe içerisinde fiziksel ortamda ayrı ayrı bölümler oluşturulmasının yararlı olacağı şeklinde görüş de bulunmaktadır.
- Milli eğitim okul idarecileri; internet kafe işletmecilerinin, müşterilerine teknik bilgi açısından yardımcı olabilecek bilgi düzeyine sahip olmadığı görüşünde bulunurken, internet kafe işletmecileri ise müşterilerine teknik bilgi açısından yardımcı olabilecek bilgi düzeyine sahip oldukları görüşündedirler. İnternet kafe müşterileri ve emniyet müdürlüğü yetkilileri ise internet kafe işletmecilerinin müşterilerine teknik bilgi açısından kısmen yardımcı olabilecek bilgi düzeyine sahip olduğu görüşünde birleşmektedirler.

5.3.5.2. İnternet Kafelere İlişkin Yasal Düzenlemelerle İlgili Sonuçlar

- İnternet kafe işletmecileri, internet kafe genelgesi hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını belirtirken, aynı konuda emniyet müdürlüğü yetkilileri ise, internet kafe işletmecilerinin kısmen düzeyinde yeterli bilgi düzeyine sahip olduğu görüşünde bulunmaktadır.

- Genel olarak, internet kafeleri denetlemekle görevli birim personelleri internet kafe genelgesi ve İnternet hakkında tam olarak yeterli bilgiye sahip bulunmamaktadır.
- İnternet kafe müşterilerince, genel olarak internet kafe genelgesine uygun hareket edilmemektedir.
- İnternet kafe işletmecileri, internet kafe genelgesi hakkında yeterli bilgi düzeyine sahip olmadığı için, günlük hayatta işletmeleri (ihtar, kısa ve uzun süreli kapama vs.) yaptırımlara uğramaktadırlar.
- Grupların görüşüne göre, internet kafe açmak için mevzuat kısmen ölçüsünde karışık bulunmaktadır. Mevzuat konusunda düzenleme yapılması gerekmektedir. İnternet kafelerin, özellikle yaş konusunda ihtar, kısa ve uzun süreli kapama cezası ile karşılaşmaları, yürürlükte bulunan mevzuat da göz önüne alındığında, internet kafeler konusunda sınıflandırılma yapılması ya da yaş yönüyle fiziksel ortamda bölümler oluşturulması gerekliliği sonucunu ortaya çıkarmaktadır.
- İşletmeciler, bu mekanları açarken kolaylıkla ruhsat alamadıklarını belirtirken emniyet yetkilileri ise, internet kafe işletmecilerinin bu mekanları açarken kolaylıkla ruhsat alabildikleri görüşünde bulunmaktadır.
- İnternet kafelerde genelgeler gereği suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin (Porno, uyuşturucu, şiddet, terör vb.) yasak olduğunu ve sigara içilmeyeceğini belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanlar genel olarak bulunmaktadır. Yürürlükte bulunan internet kafelerle ilgili genelgede belirtilen kurala, internet kafe işletmecilerinin genel olarak uydukları sonucu ortaya çıkmaktadır.

- Grupların görüşüne göre, internet kafe işletmecileri bu mekanları açmadan önce yetkili bir kurumdan belirli bir eğitimden geçerek yetki belgesi aldıktan sonra internet kafe açmaları gerekmektedir.
- Genelgeye aykırı hareket eden internet kafeler hakkında gerekli yasal müeyyideler uygulanmaktadır.

5.3.5.3. İnternet Kafelerin Denetlenmesine İlişkin Sonuçlar

- İnternet kafe işletmecileri, internet kafelerin düzenli denetlendiğini belirtmekte ancak emniyet yetkilileri ise, denetlemenin yeterince yapılmadığı görüşünde bulunmaktadır. İnternet kafe müşterileri ise, internet kafelerin kısmen düzeyinde denetlendiğini belirtmektedirler.
- Yapılacak olan yasal düzenlemeler çerçevesinde, ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla denetleme standardının oluşturulması ve bu amaçla mutlaka **denetleme formu** geliştirilmesi gerekmektedir.
- Grupların görüşüne göre, internet kafeler ayda bir denetlenmelidir.
- Emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecileri öncelikli olarak internet kafelerin "Emniyet, milli eğitim ve sağlık birimlerince denetlemesi" görüşünde bulunurken, internet kafe işletmecileri ve internet kafe müşterileri, sadece **emniyet** biriminin internet kafeleri denetlemesi görüşünde bulunmaktadır.
- Milli eğitim okul idarecileri, internet kafelerin yaş yönüyle düzenli bir şekilde denetlenmediği görüşünde iken, internet kafe müşterileri internet kafelerin yaş yönüyle kısmen denetlendiği görüşünde bulunmaktadır.
- Gözlemlere dayalı araştırmalarda, genelgelede belirtilen alt sınır olan 12 yaş ya da daha küçük çocukların internet kafelerde buldukları, genel olarak 12-18 yaş arasında bulunan çocukların velilerinden izinli

olmadıkları ve internet kafe işletmecilerinin de, bu konuda duyarsız oldukları görülmektedir. Ayrıca, internet kafe işletmecileri, internet kafeye gelen müşterilerin genelge gereği yaş durumunu öğrenme aşamasında sıkıntı yaşamaktadırlar.

- İnternet kafeler sağlık birimlerince kısmen denetlenmektedir. İnternet kafe mekanları temizlik yönüyle tam olarak sağlığa uygun değildir.

5.3.5.4. İnternet Kafeler ve Eğitim ile İlgili Sonuçlar

- İnternet kafe müşterileri, örgün eğitime destek olarak eğitim kurumlarının İnternet ortamından yararlanması konusunda çalışma yapmaları düşüncesine kısmen katılırken, internet kafe işletmecileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecileri bu görüşe daha çok katılmaktadırlar.
- İnternet kullanımı, kütüphane kullanım sıklığını kısmen etkilemektedir.
- Öğrencilerin; ev ödevi/araştırma vb. gibi verilen çalışmalarında İnternet ortamından yararlanmaları öğrenme açısından yararlıdır.
- Öğretmenler tarafından, öğrencilerden ev ödevi/araştırma vb. gibi verilen çalışmalarda İnternet ortamından yararlanılmasının istenmesi, bu mekanların **dijital kütüphane** olduğu yaklaşımını öğrencilere kazandıracaktır.
- Emniyet müdürlüğü yetkilileri, internet kafelerin okul saatleri içerisinde kapalı olmasının yararlı olmayacağı görüşünde iken, internet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecileri, internet kafelerin okul saatleri içerisinde kapalı olmasının kısmen yararlı olacağı görüşünde bulunmaktadır.

- Okul saatleri içerisinde öğrenciler zaman zaman internet kafede bulunmaktadırlar.
- İnternet kafe müşterileri ve milli eğitim okul idarecileri kısmen düzeyinde, internet kafe işletmecileri ve emniyet müdürlüğü yetkilileri ise genel olarak; internet kafelerin İnternet'in yayılması ve dijital kütüphane olarak kullanılması amacına uygun kullanıldığı görüşüne katılmaktadır. Genel olarak internet kafelerin dijital kütüphaneler olarak kullanılabileceğinin düşünce ve uygulama olarak benimsendiği görülmektedir. Bu durum, bilgi toplumu olma yolunda oldukça önemli bir aşamadır. Elde edilen sonuçlar, İnternet ve internet kafelerin mevcut algılanma biçiminin değişebileceği yönünde olumlu bir düşünce ortaya çıkarmaktadır.
- İnternet kafelerde, eğitim amaçlı web sayfalarının hazırlanması ve bu İnternet adreslerinin müşterilerin hizmetine sunulması yararlı olacaktır.
- Öğrencilerin grup çalışması şeklinde İnternet yoluyla bilimsel projeler geliştirmeleri mümkündür.
- Müşteriler ve milli eğitim okul idarecileri, İnternet'in bireysel öğrenmeye katkı sağladığı ve İnternet'in öğrenmeyi kolaylaştırdığı görüşünde birleşmektedirler.
- İnternet; yabancı dil eğitimine katkı sağlamaktadır.
- Eğitim-bilgi amaçlı internet kafelerin **dijital kütüphane** açılması gerekmektedir.
- İnternet kafelerin oyun, eğlence amaçlı ve eğitim-bilgi amaçlı şeklinde sınıflandırılmaya tabi tutulmaları gerekmektedir.

- İnternet, okul hayatında öğrencilere yardımcı olmaktadır. İnternet, araştırma becerilerini geliştirmektedir. İnternet'in sınıfta yardımcı araç olarak kullanılması gerekmektedir.
- İnternet kafede müşteriler, genel olarak diğer ülke insanlarıyla iletişim kurarak kültür ve bilgi alışverişinde bulunmaktadırlar.
- Öğretmenler tarafından İnternet kaynaklı olması şartıyla öğrencilerden, ev ödevi/araştırma vb. çalışmalarda bulunmaları kısmen istenmektedir.
- Okul bünyesinde internet kafe **dijital kütüphane** kurulması gerekmektedir.
- İnternet kafe işletmecileri, şu anki şekliyle internet kafelerin öğrenciler için zararlı olmadığı görüşünde bulunurken, milli eğitim okul idarecileri ise şu anki şekliyle bu mekanların öğrenciler için zararlı olduğu görüşünde bulunmaktadır. İnternet kafe müşterileri de (öğrenci müşteriler), şu anki şekliyle internet kafelerin öğrenciler için kısmen zararlı olduğu görüşünde bulunmaktadırlar.
- İnternet hizmetlerinin verildiği internet kafelerin denetlenmesi, bu mekanların eğitim amaçlı kullanımına katkı sağlamaktadır.
- Müşteriler; internet kafeye gelişlerinden ailelerini haberdar ettiklerini belirmelerine rağmen milli eğitim okul idarecileri, öğrencilerin internet kafeye gelişlerinden ailelerini haberdar etmedikleri görüşünde bulunmaktadırlar. Milli eğitim okul idarecileri ile öğrenci müşteriler arasında fikir ayrılığı bulunmaktadır. İnternet kafeye gelen 18 yaşından küçük öğrenciler genel olarak velilerinden izinli bulunmamaktadır.
- Okul saatleri içerisinde internet kafelerin sık denetlenmesi gerekmektedir.

5.3.5.5. İnternet Kafe Denetleme Formuna İlişkin Sonuçlar

Yapılacak yasal düzenlemeler çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla denetleme standardının oluşturulması ve denetleme formu geliştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle;

İnternet kafe denetleme formunda bulunması gereken maddelerin belirlenmesi amacıyla internet kafe işletmecileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri alınmıştır. Bunu göre gruplar arasında $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmaktadır. Ancak, frekanslar incelendiğinde her 3 grubunda tüm maddelerin denetleme formunda yer alması görüşüne büyük ölçüde katıldıkları görülmektedir. Buna göre istatistiksel farklılığın görüş farklılığı anlamı taşımadığı, sadece yüzdeler arası sayısal farklılık olduğu görülmektedir.

Elde edilen sonuçlara göre **denetleme formunda** yer alması kabul edilen maddeler şunlardır.

1. İnternet kafede işyeri açma izin belgesi bulunmakta mıdır?
2. İnternet kafede suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin (Porno, uyuşturucu, şiddet, kumar, bahis, terör vb.) yasak olduğunu belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanlar var mıdır?
3. İnternet kafe içerisinde sigara içilmeyeceğini belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanlar var mıdır?
4. İnternet kafede bulunanlar İçişleri Bakanlığı'nca belirtilen yaş sınırlandırılması kapsamında mıdır?
5. İnternet kafe; il valiliğince belirlenen saatlerde kapatılmakta mıdır?
6. İnternet kafeye gelen 18 yaşından küçük çocukların veli izni olup olmadığı işletmeci tarafından kontrol edilmekte midir?
7. Okul saatleri içerisinde ilk ve orta öğretim öğrencileri, internet kafede bulunmakta mıdır?
8. İnternet kafe fiziksel ortam (Işıklandırma, havalandırma, ses düzeni vb.) olarak elverişli midir?

9. İnternet kafe işletmecisi işlettiği mekanı, ruhsatının iptalini gerektirecek fiziksel değişikliğe uğratmış mıdır?
10. İnternet kafe mekanı temizlik yönüyle yeterli midir?
11. İnternet kafede tıbbi malzemelerin yer aldığı ecza dolabı bulunmakta mıdır?
12. İnternet kafede halkın rahat ve huzurunu bozacak şekilde müzik yayını ve gürültü yapılmakta mıdır?
13. İnternet kafede bilgisayar ve bilgisayar ağlarına zarar veren web sitelerine erişim engellenmiş midir?
14. İnternet kafede suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelere (Porno, uyuşturucu, şiddet, kumar, bahis, terör vb.) giriş yapılmış mıdır?
15. İnternet kafede suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelere (Porno, uyuşturucu, şiddet, kumar, bahis, terör vb.) giriş yapılması işletmeci tarafından bilgisayar üzerinde engellenmiş midir?
16. İnternet kafede suç unsuru taşıyan (Porno, uyuşturucu, şiddet, kumar, bahis, terör vb.) CD'ler bulunmakta mıdır?
17. İnternet kafede disket ya da CD yardımıyla oyun oynanmakta mıdır?
18. İnternet kafede lisanssız ve bandrolsüz film bulunmakta mıdır?
19. İnternet kafede lisanssız bilgisayar yazılımı bulunmakta mıdır?
20. İnternet kafede veri-oyun ve benzeri ekipmanların yasa dışı olarak kopyalanması, kiralanması ya da kopyalanarak satılması yapılmakta mıdır?
21. İnternet kafe (açılış amacına göre) ruhsatına uygun bir şekilde hizmet vermekte midir?
22. İnternet kafede, saat 24'ten sonra müşteri ve ziyaretçi bulunmakta mıdır? Açılış ve kapanış saatlerine riayet edilmekte midir?
23. İnternet kafe müsteciri iş yerinde midir? Müstecir yoksa, müstecir yerine sorumlu mesul müdür iş yerinde bulunmakta mıdır?
24. İnternet kafe civarındaki iş yerlerinin, işletme hakkında herhangi bir sıkıntısı var mıdır? Bu konuyla ilgili yetkililere, her hangi bir müracaatta bulunulmuş mudur?
25. İnternet kafede müşterilere rehberlik edecek görevli personel bulunmakta mıdır?

26. İnternet kafede denetleme aşamasında, internet kafe çalışanlarının kimlik kartları düzenlenmiş midir? Bunlardan ayrılan varsa görevden ayrılışları kolluk birimlerine bildirilmiş midir?
27. İnternet kafede denetleme aşamasında internet kafe çalışanlarının kimlik kartları üzerlerinde bulunmakta mıdır?
28. İnternet kafede varsa, çalışan yabancıların kimlik kartları üzerlerinde bulunmakta mıdır, ayrıca pasaport ve ikamet tezkereleri bulunmakta mıdır?
29. İnternet kafede müşterilere, İnternet ücret fişi verilmekte midir?
30. İnternet kafede yiyecek-içecek bölümü ile İnternet hizmetinin bulunduğu ortam uygun bir şekilde birbirinden ayrılmış mıdır?
31. İnternet kafede alkollü içecekler ve her çeşit uyuşturucu madde vb. maddeler bulunmakta mıdır?
32. İnternet kafede kişiler üzerinde veya işyerinde herhangi bir suç unsuru ya da suç aleti bulunmakta mıdır?
33. İnternet kafe işletme izin belgesindeki niteliklere uygun mudur?
34. İnternet kafe işletmecisi, müşterilerine yönelik olarak eğitim-kültür-bilgi ağırlıklı web sayfası adreslerini müşterilerine broşür veya ilan panosu ile bildirmekte midir?
35. İnternet kafedeki bilgisayarlar üzerinden herhangi bir bilişim suçu işlenmiş midir?
36. Başkaca bir suç unsuruna ya da aksaklığa rastlanıldı mı?

5.4. Öneriler

Bu bölümde araştırma sonuçlarına göre öneriler yer almaktadır. Öneriler, araştırmanın sonuçlarına dayalı öneriler, literatür ve araştırmacının gözlemlerine dayalı öneriler ve yeni araştırmalar için öneriler olmak üzere üç bölüm halinde sunulmuştur.

5.4.1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

- İlköğretim okullarında bilgisayar sınıfları kurulması hızlandırılarak öğrencilere 3.sınıftan itibaren bilgisayar eğitimi verilmeli ve bunun yanı sıra bütün okullarda bilgisayar eğitimine öncelik ve önem verilmelidir.
- Okulların İnternet bağlantısı yaygınlaştırılmalı, kurumsal kimliği ile İnternet hizmetleri sunmaları sağlanmalıdır.
- Örgün eğitimde İnternet'ten faydalanılarak öğrenciler, bilgi geldiği sürece tüketen edilgen konumdan bilgiyi araştıran, bulan ve işleyen konuma getirilmelidir. Bu amaçla, öğrencilere okullarda İnternet kullanımı konusunda dersler verilmeli, paneller ve konferanslar düzenlenmelidir.
- Okullarda öğrencilere İnternet kaynağı zorunlu tutulmak üzere ödevler verilmeli, öğrencilere bu yön de araştırmalar ve ortak projeler yaptırılmalıdır. Aynı zamanda gerçeklik ve sanal dünyayı birbirinden ayırt etmeleri gerektiği eğitimi öğrencilere verilmelidir.
- Öğrencilerin özlenen çağdaş eğitimi almaları için Milli Eğitim Bakanlığı gerekli eğitim teknolojileri ortamını yurt genelinde yaygınlaştıracak önlemler almalıdır.
- İnternet kafe işletmecilerine yönelik olarak kurumlarca eğitim faaliyetleri yapılmalı, değişen koşullar ve gelişmeler hakkında zaman zaman toplantılar düzenlenmelidir.
- İnternet kafeleri, emniyet birimlerinin yanında eğitimciler de denetlemeli ve rehberlik yapılmalıdır. İnternet kafelerle ilgili alınacak ihbar ve şikayetler dikkate alınmalı ve gerekli mekanizmalar kurulmalıdır.

- Polis; özellikle İnternet ve bilişim suçları konularında eğitime tabi tutulmalı ve genelgeler doğrultusunda etkili uygulamalar gerçekleştirebilmesi amacıyla, düzenlenecek eğitim programlarıyla hizmetiçi eğitimlerinden geçirilmelidir.
- Günümüzde denetim görevini yerine getiren emniyet müdürlüğü yetkilileri ve aynı zamanda internet kafelerin ağırlıklı müşterileri olan öğrencilerin okul idareleri, milli eğitim yetkilileri ve diğer uzman personeller tarafından bu mekanlar, bu mekanlardan eğitim amaçlı olarak yararlanılması amacıyla etkili bir denetim sistemi ile kontrol altında bulundurulmalıdır.
- İnternet kafeler için uzun vadeli, geleceğe yönelik planlar hazırlanmalıdır.
- İnternet kafelere yapılan denetimler bir baskın gibi gerçekleştirilmemeli, emniyet personeli dışında, çeşitli birimlerce ve İnternet konusunda uzman personelce (milli eğitim, sivil toplum kuruluşları, okul-aile birlikleri) denetimler gerçekleştirilmeli ve etkili denetim mekanizması için kurumlar (milli eğitim, emniyet, sağlık, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, vergi kurumları vb.) koordine edilmelidir.
- Bilgi toplumu olma yolunda internet kafe işletmecilerine düşen önemli sorumluluklar vardır. Bu mekanlar için bir takım bağlayıcı düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.
- İnternet kafe işletmecileri; güçlü İnternet alt yapısı kurmalı, bilgisayarlarını yenilemeli, işletmelerini temiz tutmalı ve nasıl daha kaliteli hizmet verebilirim sorusuna sürekli olarak yanıt aramalıdır.
- 12 yaş altının da, internet kafelerden **dijital kütüphane** faydalanması yönünde çalışmalar yapılmalıdır. İnternet kafelerde, yaş yönüyle fiziksel ortamda bölmeler oluşturulmalıdır.

- Öğrenciler; bilgiye nasıl ulaşacak, İnternet'te dönem ödevi ve başka konularda nasıl araştırmasını yapacak, çalışmalarını nasıl yazdıracak (dökümantasyon) vb. konularda işletmeciler duyarlı bulunmalıdırlar.
- İnternet kafelerin, dijital kütüphaneler olarak algılanması ve doğrudan bilimden yana olmaları için internet kafe işletmecileri, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, milli eğitim ve emniyet yetkilileri birlikte çalışmalar yapmalı ve sürekli olarak koordine halinde bulunmalıdırlar.
- İnternet kafeler; şeffaf hale getirilmeli, gizli, ilk girişte göze çarpmayan (zula) yerlere bilgisayarlar konulmamalıdır.
- İşletmeciler, İnternet üzerinden yayın yapan web sitelerinde konusu suç teşkil eden yayınlara girilmemesi için (porno, satanizm, kumar, terörizm vs.) bilgisayarların bu tür yayınları yapan sitelere kapatılması yönünde gerekli önlemlerin alınması amacıyla lisanslı güvenlik yazılımı bulundurmalarıdır. Aynı zamanda, özellikle devlet güvenliği aleyhine yayın yapan site adreslerini ve bilişim suçlarını emniyet birimlerine bildirmelidirler.
- İnternet konusunda yasaklar getirmeden önce; çocuklara, gençlere ve yetişkinlere telif hakları, bilişim suçları ve benzer konularda doğru kararlar vermelerini öğretmek ve eğitimler vermek gerekmektedir.
- İnternet'te hangi site adreslerinin yayınının yasak olduğu konusunda mutlaka yetkili kuruluş ve kurumlarca, internet kafe işletmecilerine ve internet kafeleri denetlemekle görevli birimlere tebligat yapılmalıdır. Basın aracılığıyla da bu konu işlenerek, insanlar bilinçlendirilmeli ve zararlı sitelerin tespiti için haber ağı kurulmalıdır.

- Kötü niyetli işletmeciler ve bilinçsiz kullanıcıların etkisiyle büyük bir imaj sorunu yaşayan internet kafelerin, öncelikle İnternet eğitiminin artırılması ve daha sonra ise İnternet'le ilgili yasaların bir an evvel çıkartılması ve bu düzenlemeler doğrultusunda denetimlerinin yapılması suretiyle, toplum nazarında hak etmedikleri seviyeden kurtarılması ve bilgi toplumu olma yolunda eğitime dönük misyonunun korunması sağlanmalıdır.
- Devlet kurum ve kuruluşları, internet kafe açma ve işletilme esaslarında, internet kafe işletmecilerine yönelik olarak bağlayıcı tedbirler almalıdır. İnternet kafeler sadece ticari amaçlar güdülen yerler olarak hizmet vermemelidir. İnternet kafeler, eğitime dönük yönleriyle de bireylere hizmet vermelidir.
- İnternet kafe açmak isteyenlere yönelik olarak, bu mekanları açmadan evvel bilgisayar ve İnternet konularında halk eğitim merkezlerinde veya belirlenecek eğitim biriminde, belli bir dönem eğitime tabi tutulmaları zorunlu olmalıdır. İnternet kafe açmak isteyenlerden, halk eğitim merkezlerinde belirli bir dönem eğitim sürecini tamamlamayanlara internet kafe açma ruhsatı verilmemelidir.
- Ülkemizde, İnternet'te oyun oynanması konusunda ön yargı bulunmaktadır. Oyunlar konusunda seçici olunmalı, eğitime ve zihni gelişmelere katkı sağlayan maharet artırıcı oyunların yapılması, kullanımı ve yaygınlaştırılması teşvik edilmelidir. Özellikle kamu kuruluşları tarafından, bu tip eğitime yönelik oyun yazılımları geliştirilmelidir. Ancak, şiddet unsuru içeren oyunlar ise yasaklanmalıdır.
- İnternet kafe işletmecileri, müşterileri için **eğitici oyunlar** bulundurmalıdır.
- İnternet'ten, zararlarından korunarak istifade edilebilmesi öğretilmeli ve faydalı bir şekilde kullanımı teşvik edilmelidir.

- İnternet'in yaygınlaştırılması için internet kafeler yaşatılmalıdır. İnternet hizmeti veren bu mekanlar mutlaka desteklenmeli ve gelişimi için özgür bırakılmalıdır. İnternet kafelerin, nöbetçi eczaneler örneğinde olduğu gibi bu şekliyle de hizmet vermeleri sağlanmalıdır.
- Bilişim hizmetlerinin ülkemizde yaygınlaşması için bu alandaki KDV oranlarının düşük tutulması ve İnternet'e erişim ücretlerinin de makul seviyelerde bulundurulması gerekmektedir. İnternet kafelerin saat ücreti için bir alt sınır belirlenmesi gerekmektedir. Telekom, ülkemizde İnternet erişiminin yaygınlaşması için bu konuda özel bir tarife uygulamalıdır.
- Ülkenin kalkınmasında ve yaşam boyu eğitim sürecinde kütüphanelerin de çok önemli bir rol üstlenmiş olduğu açıktır. Bilgi toplumu oluşması için kütüphanelere düşen yeni görevler araştırılmalı ve kütüphaneler, sadece kitapların olduğu bir ortam olmaktan çıkarılarak İnternet ortamı bulunan çağa uygun mekanlar haline getirilmelidir.
- Devlet okulları ve halk kütüphaneleri gibi kamusal mekanlar da İnternet erişimini teşvik etmek için gerekli kaynakların aktarımı yapılmalı, kütüphane görevlileri eğitim sürecinden geçirilmeli ve kütüphaneler İnternet bağlantılı bilgisayarlarla donatılmalıdır. Ayrıca, e-kütüphane ve e-kitap hizmetleri başta okul, üniversite ve eğitim kuruluşları olmak üzere yaygınlaştırılmalıdır.
- Bilgisayar ağlarından nasıl faydalanabileceği konusunda kütüphane görevlilerince, öğrencilere yönelik olarak ücretsiz eğitimler düzenlenmelidir. Halk ve okul kütüphaneleri, İnternet bağlantılarına zararlı unsurlardan arındırıcı filtre yazılım programları koymalıdır.
- İnternet içerisinde bireyler, toplumlar ve devletler için tehdit arz eden unsurlarda bulunmaktadır. Bu nedenle İnternet hizmeti verilen internet kafelerin denetimide oldukça önem taşımaktadır. İnternet hizmeti aldığımız internet kafelerin belirli standartlarda olması ve sağlıklı bir

yapıya kavuşturulabilmesi amacıyla, belirli kriterleri göz önüne alınarak oluşturulacak denetim kurulları tarafından etkili bir şekilde denetlenmesi gerekmektedir. Ancak, internet kafelerde ki bu denetim öncelikli olarak, buradaki hizmetin kalitesi ile ilgili olmalıdır.

- Bilişim çağında, pek çok bilişim suçu işlenmektedir. Bilişim suçları konuları detaylarıyla tartışılmalı, Interpol aracılığıyla diğer dünya devletleriyle işbirliğine gidilerek çalışmalar sürdürülmelidir. Bilişim suçları (cyber crime) ve delillerin toplanması konularında, halk desteği ve kurumlar koordinesinde geniş tabanlı on-line işbirliği ağı kurulmalıdır.

5.4.2. Literatür ve Araştırmacının Gözlemlerine Dayalı Öneriler

- Bilgi çağında bireylere, internet kafeler aracılığıyla sonsuz bilgi hazinesi olan İnternet'ten akıllıca yararlanma yolları öğretilmelidir. Bilgi toplumuna giden yolda ve e-Türkiye yolunda, çağın dijital nimeti olan İnternet'i verimli ve kullanılabilir bir hale getirmek için gerek özel sektörde, gerekse kamuda gerekli alt yapı kurulmalı ve İnternet her yaştan bireylerin istifadesine sunularak, günlük yaşamın içerisine dahil edilmelidir.
- Günlük hayata fırtına gibi giren İnternet hizmeti verilen internet kafelerden çağa uygun bir şekilde yararlanabilmesi amacıyla mutlak suretle bu mekanların sayısı devlet ve özel kamu ve kuruluşlarında da artırılmalı, bu mekanlar eğlenceli eğitime götüren bilgiye ulaşım istasyonları haline getirilmelidir.
- Kamu ve özel kurumlarda görev yapan personel; bilgiyi araştıran, bulan ve işleyen konuma getirilmelidir. Halk eğitim merkezleri, çıraklık eğitim merkezleri, küçük ve orta boy işletmeler (KOBİ) vb. yaşam boyu eğitim süreci içerisinde bütün yaş kesimlerine yönelik olarak temel teknoloji kullanımı, bilgisayar ve İnternet eğitimleri düzenlenmelidir.

- Bütün eğitim kurumlarında, her kademedeki İnternet ortamları tesis edilmeli, İnternet kullanımı ve bilgiye erişim yolları eğitimi yaz tatilleri dahil verilmelidir.
- Özellikle öğrencilerin, günlük hayatta daha üretken, sorgulayan ve bilinçli kullanıcılar olarak yetiştirilmesi amacıyla, öğrenim süreçleri içerisinde araştırma becerilerini geliştirmesi özelliğinden dolayı İnternet'ten ve İnternet kafelerden yararlandırılmalıdırlar. Bununla birlikte İnternet'in başta öğrenciler olmak üzere toplumun her yaşta tüm kesimleri ile buluşturulması sağlanmalıdır.
- İnternet kafelerin; eğlenceli eğitime götüren bilim yuvalarına dönüştürülmesi, uzaktan eğitim amaçlı kullanılması, bilgiye erişim kanalları haline getirilmesi ve ayrıca buraların **dijital kütüphaneler** olduğu yaklaşımında başta öğrenciler olmak üzere her yaşta bireylere kazandırılması gerekmektedir.
- Eğitim-öğretim kurumları, kütüphaneler, özel kurum ve kuruluşlar, ticari işletmeler, kamu kurumları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler, sendikalar ve benzeri kuruluşlarda İnternet gelişimi konusunda üzerine düşeni yapmalı birimlerinde İnternet kafeler **dijital kütüphaneler** oluşturmalı ve bilgi toplumuna destek olmalıdırlar.
- Öncelikle, öğretmenler başta olmak üzere tüm ülke genelinde kamu, üniversite vb. çalışanlarına yönelik olarak hizmet içi eğitim programları çerçevesinde yoğunlaştırılmış "temel teknoloji kullanımı, bilgisayar ve İnternet" eğitimleri düzenlenmelidir.
- Milli eğitim, emniyet ve sivil toplum kuruluşlarının koordinesinde özellikle ilköğretim okullarından başlanarak İnternet'in eğitim amaçlı kullanımı,

İnternet etiği, İnternet'i verimli kullanma, İnternet'in zararlarından korunma ve internet kafelerden etkili yararlanma konularında panel ve konferanslar düzenlenmelidir.

- İnternet'in hukuki olarak düzenlenmesi aşamasında, iç hukuk ile birlikte, uluslararası alanda asgari müştereklerde birleşilen bir hukuk oluşturulmalıdır. Bilişim suçlarının işlendiği sanal dünyanın, hukuksal düzenlemeleri insan hakları açısından da ele alınmalı ve gecikmeden gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
- İnternet, bilişim suçları vb. konularda adli çevrelere (hakim, savcı ve avukatlar) yönelik olarak eğitim faaliyetleri düzenlenmelidir.
- İnternet kafelerin denetiminde etkililiğin sağlanması amacıyla, gerekirse bilgisayarlar işletmeciler tarafından numaralandırılmalı ve bilgisayar kullanan şahısların kimlik bilgileri bulunan form düzenlenmelidir.
- Emniyet Genel Müdürlüğü; İnternet üzerinden yayın yapan konusu suç teşkil eden web sitelerindeki yayınların tespit edilerek engellenmesi amacıyla uzman İnternet polisleri yetiştirmelidir. İnternet kafelerin denetlenmesi ile ilgili olarak polis genel olarak eğitilmelidir.
- Polis Akademisi bünyesinde bilişim enstitüsü kurulmalı ve bilgi işlem hizmetlerinin gelişmesine ve çeşitli alanlarda (e-devlet, bilişim suçları, eğitim teknolojileri vb.) uzman personel yetiştirilmesine katkı sağlanmalıdır.
- Emniyet Genel Müdürlüğü'nce bilişim suçları, İnternet kullanımı, İnternet ve eğitim, internet kafeler, internet kafeler ve eğitim vb. başlıkları altında üniversiteler ve ilgili çevrelerle işbirliği içerisinde sempozyum düzenlenmelidir.

- Bilişim toplumu olma yolunda İnternet'in yaygınlaştırılmasının şart olduğu gerçeğinden hareketle bilgisayar ve İnternet erişimini kısıtlamak için tasarlanmış kanunlar en aza indirilmelidir.
- Türk Telekom, servis sağlayıcı firmalar ve emniyet yetkilileri; İnternet'in kötü kullanımını önlemek amacıyla önlem almalıdırlar. Web ve e-mail adreslerine filtre ya da engel getiren programlarla, çocukların kendilerine zararlı olabilecek sitelere ulaşmalarını engellemeye çalışmalıdırlar. Ayrıca, özel bilgilere yetkisiz kişiler erişip rahatlıkla kullanamamalıdır.
- Bütün dünya kabul gören yaklaşım, en iyi denetimin ailede gerçekleşeceği şeklindedir. Aileler; anne-çocuk eğitim programı gibi, halk eğitim merkezlerinde bilgisayar ve İnternet kullanımı konularında düzenlenecek programlarla eğitilmelidir.
- Ülkemizde İnternet suçlarını ve tehlikelerini denetleyecek bir yasa henüz bulunmamaktadır. Zaman kaybetmeden gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün **bilişim suçları** alanında etkili çalışmalar yapabilmesi amacıyla, yasal düzenlemelerin bir an evvel yapılması ve polisin bu alandaki yetkilerinin artırılması gerekmektedir.
- İnternet'in ağırlıklı olarak muhatabı olan gençlerin İnternet yoluyla sömürülmesi (kumar vs.) ya da kötü yola itilmesini önleyecek ve aynı zamanda İnternet yoluyla suç işleyenlerin cezalandırılacağı düzenlemelerde bulunulmalıdır. Bu düzenlemeler çocuk haklarını, özellikle de **öğrenme özgürlüklerini** zedelemeyecek biçimde yapılmalıdır.
- "Çocukları İnternet'te Koruma Yasası" vb. yasalar çıkartılmalı ve kuruluşlar aracılığıyla, İnternet'te çocuklara yönelik olumsuzluklar içeren

siteler izlenmelidir. Düzenlenecek yasayla, çocuklara yönelik hizmet veren kişi ve kuruluşların, çocuklar hakkındaki kişisel bilgiyi (adı, soyadı, ev adresi, e-mail adresi, telefon numarası, ebeveyn bilgileri gibi) açıklamaları yasaklanmalıdır.

- İnternet kafelerde; İnternet kullanırken kullanıcının kendisine ait özel bilgileri bilgisayar hafızasında yer almakta ve kötü niyetli kullanıcılar tarafından bu bilgiler, bizzat ya da yazılımlar aracılığıyla ele geçirilebilmektedir. Olası çeşitli bilişim suçlarının önüne geçmek için, (Özellikle kredi kartı işlemlerinde kullanılan yıldız şeklinde bulunan şifreler (****), e-mail hesapları, ıçq numarası vb. gibi konularda) kullanıcılar bilgisayar üzerinde iz bırakmamaya özen gösterilmelidir.
- İnternet kafe işletmecileri; müşterilerine ait olarak bilgisayarda özel bilgiler kalması halinde, bu bilgilerden kötü niyetli kullanıcıların yararlanmalarını önlemek amacıyla duyarlı bulunmalı ve gerekli teknik tedbirleri almalıdırlar.
- İnternet kafe işletmecileri; kötü niyetli kullanıcıların çeşitli bilişim suçları işlemlerini ve bilgisayar ağlarına zarar vermelerini önlemek amacıyla duyarlı bulunmalıdırlar.
- İnternet kafe işletmecileri, bilişim suçları ve internet kafe genelgesinin uygulanması ile ilgili konularda emniyet müdürlükleri, bilgi işlem şube müdürlüğü bilişim suçları büro amirlikleri ile irtibata geçmelidir.
- İnternet kafelerin birlikte hareket etmeleri ve bir çatı altında toplanmaları gerekmektedir. İnternet kafe işletmecileri yılda en az bir kere düzenleyecekleri çeşitli etkinliklerle, bilgi toplumu olma yolunda internet kafe misyonunun belirlenmesi, bunun anlatılması ve internet kafe misyonunun korunması yönünde çeşitli etkinlikler düzenlemelidir.

- İnternet kafe işletmecileri; ekranların az radyasyon iletip, gözle zararl olmaması için bilgisayarlarında filtre bulundurmalı ve bu mekanlarda sigara içilmemesini sağlamalıdır.
- AB sürecinde, e-devlet'e doğru giderken internet kafelerin önemi ve misyonu gözetilerek, bu mekanlar kalitesi artırılarak geliştirilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.
- Anne-babalar, internet kafelere çocuklarını rahatlıkla gönderebilmelidir. Bunun için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalı, internet kafeler sınıflandırılmalı ve yetkili mercilerin yapılacak sınıflandırma özelliklerine göre etkili denetimleri periyodik aralıklarla gerçekleştirilmelidir.
- İnternet Kafeler, sadece oyun eğlence salonu olmaktan çıkarılmalı ve bu mekanlar bir nevi okul haline dönüştürülmelidir.
- İnternet kafelerde; milli eğitim müdürlüğü ve internet kafe işletmecileri koordinesinde belirlenecek olan uygun vakitlerde bilgisayarla hiç tanışmamış öğrencilere, öğretmenleri gözetiminde basit dersler verilmeli ve İnternet'le bu öğrenciler tanıştırılmalıdır.
- Eğitim amaçlı açılacak internet kafelerde, yapılacak olan yasal düzenlemelerle İngilizce eğitimi verilebilecektir.
- Ülkemizin ihtiyaç duyduğu sosyal alanlardan olan internet kafelerin, İnternet'in sunduğu kolaylıkların ötesinde ihtiyaca cevap veren sosyal içerikli ortamlar olması yönünde de çalışmalar yapılmalıdır. (müzik, eğlence, İnternet dersleri ve gösterileri, santraç ve zeka, maharet geliştirici oyun yarışmaları, bilgi yarışmaları vb.)

- İnternet kafeler, Türkiye’de gençlerin gidip sadece uygunsuz sitelere girdiği veya oyun oynadıkları yerler olarak tanımlanmasından ve zaman öldürme aracı olarak algılanmasından kurtarılmalı ve bu mekanların eğitim amaçlı kullanımı yönünde bilincin artırılması için çalışmalar yapılmalıdır.
- İnternet kafelerin, toplum nazarında **dijital kütüphane** olarak algılanması yönünde çalışmalar yapılmalı, basın ve kuruluşlar aracılığıyla internet kafelerin ağırlıklı olarak eğitim amaçlı kullanımı teşvik edilmelidir.
- Toplum yararı için, yapılacak yasal düzenlemelerle işletmecilerin ruhsat türüne göre, kişinin hangi internet kafe türüne geldiğini belirleyen isim kullanmaları sağlanmalıdır. Bütün işletmeler, sadece internet kafe olarak adlandırılmamalıdır.
- İnternet kafelerin, **dijital kütüphane** olarak algılanması ve bu mekanların bu isimle anılması yönünde basın, üniversiteler, kurum ve kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları hep beraber çalışma yapmalıdırlar.
- İnternet kafeler, daha çok İnternet bağlantısı veya bilgisayar oyunu imkanı sunan kafeler veya daha çok eğitim ve **dijital kütüphane** amacı taşıyan kafeler olarak alt gruplara ayrılabilirler. İnternet kafelerin sınıflandırılması aşamasında; toplum yararı için isim konusunda da standartlar getirilmelidir.
- İnternet kafeler konusunda yapıcı düzenlemeler yapılmalı ve yasadışı faaliyet gösteren işletmeler kesinlikle cezalandırılmalıdır.
- Emniyet Genel Müdürlüğü’nün **www.egm.gov.tr** adresi üzerinden; İnternet yoluyla konusu suç teşkil eden eylemlerde bulunanlar ve bilişim suçu işleyen kişi ve müesseseler; uğradıkları cezai müeyyideler belirtilerek teşhir edilmelidir.

- Devletin ve milletin bölünmez bütünlüğünü sarsacak nitelikte yayın yapan sitelerin, kamu kuruluşları ve devlet sitelerine saldıran kişilerin; kişi hak ve özgürlüklerine aykırı hareket eden ve ayrıca toplumsal ahlaka aykırı olan sitelerin etkili denetimi amacıyla telekom, emniyet, servis sağlayıcıları vb. kuruluşları koordinesinde teknik işbirliği yapılmalıdır.
- İnternet'te ki Türkçe içerik zenginleştirilmelidir.
- İnternet kafelerin topluma katkı sağlayan, yaşam boyu eğitime destek veren merkezler haline getirilmesi sağlanmalı, bu tür internet kafeler teşvik edilmeli ve ödüllendirilmelidir.
- Toplumun sosyal ihtiyaçlarına da cevap verebilecek şekilde teknoparklar kurulmalı ve burada yüzlerce bireyin istifadesine açık bir şekilde kullanılabilen internet kafeler oluşturulmalıdır.
- Gelecekte, geniş toplum katmanlarının İnternet'e erişimi sağlandığında; bunun ne gibi yarar ve artı değer oluşturacağı sorusuna olumlu yanıtlar verebilmek ve ayrıca çeşitli bilişim suçları konularında etkili olmak ve toplumda kaoslar yaşanmaması amacıyla Türkiye Bilişim Derneği, Türkiye Bilişim Vakfı, İnternet Üst Kurulu, TBMM Bilişim Komisyonu, Tüm İnternet Evleri Derneği, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, emniyet ve milli eğitim müdürlükleri ve ilgili birimler tarafından etkili plan ve programlar hazırlanmalı, geleceğe hazırlıklı girilmeli ve hazırlanan planlar hayata geçirilmeye çalışılmalıdır.
- Ülkemizde kamu, özel sektör, sivil toplum örgütleri, üniversiteleri de kapsayacak şekilde İnternet'in yayılması için katılımcı mekanizmalar kurulmalı ve belirli periyotlarda **Bilişim Şurası** toplanmalıdır.
- İnternet'in ve internet hizmeti veren internet kafelerin sempozyumlar, kongreler, paneller, konferanslar ve medya desteği ile ülke için misyonu

sürekli olarak anlatılmalıdır. İnternet'in altyapısı, çalıştırılması ve uygulamalarının teknik boyutları konusunda da seminerler yapılmalıdır.

- Türkiye İnternet'inin çeşitli sorunlarını irdeleyen ve internet kafelerin eğitim amaçlı kullanımı konusunda neler yapılabilir sorusuna cevap aramaya yönelik açık oturum türü etkinlikler düzenlenmeli, bu amaçla basın aracılığıyla konu işlenmeli ve gündemde tutulmalıdır.
- Üniversitelerde, talep olmayan alandaki kontenjanlar azaltılarak, toplumun ve internet kafelerin İnternet konusundaki yetişmiş ara eleman ihtiyacı da gözetilerek **bilgi teknolojileri** alanlarında ki kontenjanlar artırılmalıdır.
- Devlet, İnternet konusunda toplum yapısına uygun, katılımcı detaylı programlar hazırlamalı, kurumlar arasında daha fazla işbirliği kurmalı ve kurumlara maddi imkan sağlamalıdır. Bu amaçla, diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de mutlaka **Bilişim Bakanlığı** kurulmalıdır.

5.4.3. Yeni Araştırmalar İçin Öneriler

- İnternet kafelerin bilgi toplumuna hangi oranda katkı sağladığının tespiti amacıyla araştırmalar yapılabilir,
- İnternet kafelerin, gelecekte toplum hayatındaki yeri ve internet kafelerin varlığının devamlılığı konularında araştırma yapılabilir,
- İnternet kafelerin sosyolojik boyutu, İnternet'te insan psikolojisi, İnternet hukuku gibi konularda çalışmalar yapılabilir.

- Ülkemizdeki kurum ve kuruluşların bünyelerinde bulunan internet kafeler için; bunların sayıları, faaliyetleri, kuruma, kurum çalışanlarına ve topluma yönelik katkılarının değerlendirildiği çalışmalar yapılabilir.
- Özellikle bilişim suçları kapsamında araştırmalar yapılabilir.
- İnternet kafelerden, İnternet ortamına yapılan erişimlerin tespit edilmesi ve bu amaç doğrultusunda önüne geçilmesi gereken erişimlerin nasıl engellenebileceği yönünde çalışmalar yapılabilir.
- İnternet kafelerin nasıl eğitim amaçlı kullanılabileceğini somut olarak irdelleyen çalışmalar yapılabilir.

K A Y N A K L A R

- Akgül, M.(2001). İnternet Yaşamdır. <http://internethaftasi.org.tr/akgul-2001.html>. 18 Temmuz 2001 tarihinde alınmıştır.
- Akgül, M. (2002). **İnternet Üst Kurulu Üyesi ve Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç.Dr. Mustafa AKGÜL ile Yapılan Görüşme Notları**. 08 Kasım 2002. Ankara.
- Akşam Gazetesi. (1999). Sanal Üniversite Hazırlığı. 14 Haziran 1999. www.aksam.com.tr/aksam/19990614/html/indexa.html
- Akşam Gazetesi. (2000). Avrupa Birliği İnternet Polisi Kuracak. 12 Nisan 2000. <http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2000/04/12/dunya/dunya4.html>
- Alkan, C. Şimşek, N. ve Deryakulu, D. (1995). **Eğitim Teknolojisine Giriş**. Ankara: Önder Matbaacılık.
- Allee, V. (2000). **Bilgi Etiği**. Executive Excellence Dergisi. Yıl: 4 Sayı: 40. Temmuz 2000.
- Altan, Z. (2000). İnternet Cafe, Kahvelerin Pabucunu Dama Attı. Akşam Gazetesi. 03 Kasım 2000. <http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2000/11/03/yasam/yasam.html>
- Andiç, Y. (2002). **İnternet Cafeler Nereye Gidiyor? VIII**. "Türkiye'de İnternet" Konferansı . 19-21 Aralık 2002. İstanbul
- Atıcı, B. (2000). **Bilgisayar Destekli Asenkron İşbirlikli Öğrenme Yöntemi'nin Sınıf Yönetimi Dersinde Öğrenci Başarısına Etkisi (F.Ü Teknik Eğitim Fakültesi Örneği)**. (F.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü). Elazığ: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Bakay, M. E. (2001). **İzmir'de Lise Öğrencilerinin İnternet Kullanma Koşulları ve Yeterlilik Düzeyleri (Ev'de,Okul'da ve Kafeler'de)**. (D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü). İzmir: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Başkaya, H. ve Dokurer, S. (1999). İnternet ve Hukuk. İNET-TR'99 Paneli Bildirileri. Ankara. <http://inet-tr.org.tr/inetconf5/tammetin/hukuk.html>. 17 Kasım1999 tarihinde alınmıştır.
- Beceni, Y. (2002). Siber Suçlar. <http://www.hukukcu.com./bilimsel/kitaplar/yasinbeceni/bolum5>. 01 Aralık 2002 tarihinde alınmıştır.
- Barker, B. O. & Whiting, D. J. (2000). Teaching and Learning in World Wide Web-Connected Classrooms. <http://www.epi->

center.net/journals/journals/computers_inthe_schools. 29 Aralık 2002 tarihinde alınmıştır.

- Bthaber. (2001). **Üst Kurulda Yeniden Yapılanma**. 5-11 Şubat 2001. Sayı: 305.
- Çakıcı, S. (2000). İnternet Kafeleri Kimler Kullanıyor?. Evrensel Gazetesi . 13 Haziran 2000. <http://www.evrensel.net/00/06/13/net.html>
- Çelik, V. (2002). **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. s. 28
- Çilenti, K. (1992). **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim**. Ankara. Kadioğlu Matbaası.
- Davenport, D. ve Erarslan, E. (1998). **The Internet in Support of Learning**. Türkiye II. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu. 4-8 Mayıs 1998. Ankara.
- Demiray,U.(2001). Bir Çağdaş Eğitim Olarak Uzaktan Eğitim Uygulaması. <http://home.anadolu.edu.tr/users/udemiray>. 15 Ocak 2002'de alındı.
- Dikici, P.U. (2001). Kentlilerin İnternet Karnesi. Bthaber. Sayı: 304. <http://www.bthaber.net/305/index.htm>. 4 Şubat 2001. s. 12.
- Dokurer, S. ve Kızılsu, H.Ö. (2001). **Adli Bakımdan İnternet'te Çocuk Pornografisiyle Mücadele Semineri Görev Dönüş Raporu**. 26-28 Mart 2001. Stockholm.
- Duman, A. (1998). İnternet, Öğrenme ve Eğitim. Bilim Teknik Dergisi. 19 Aralık 1998. <http://garildi.cumhuriyet.com.tr>
- Elazığ Emniyet Müdürlüğü. (2000). **Şehit Mehmet Ali Çakır Polis Merkezi Fezlekesi**. 10 Mart 2000.Elazığ.
- Elazığ Emniyet Müdürlüğü. (2001). **Temel PC Eğitimi ile İlgili 07/11/2001 Tarih ve B.05.1.EGM.4.23.00.77.01.1222 Sayılı Resmi Yazı**. Elazığ.
- Elazığ Emniyet Müdürlüğü. (2001). **İnternet Kafe Denetleme Raporu**. Elazığ.
- Elazığ Emniyet Müdürlüğü (2002). **İnternet Kafe İşletmecileri ile Yapılan TSE Kalite Güvence Sistemi Eğitim Toplantısı Tutanağı**. Elazığ.
- Elazığ Emniyet Müdürlüğü. (2002). **İnternet Kafede Yaşanan Bıçaklama Olayı İle İlgili Polis Telsizi Anons Kayıtları**. 21 Aralık 2002. Elazığ.
- Elazığ Valiliği. (2001). **İnternet Kafeler ve Sokak Çocuklarıyla İlgili Toplantı Tutanağı**. 26 Ocak 2001. Elazığ.
- Elazığ Valiliği. (2001). **İnternet Kafelerle İlgili Gerçekleştirilen Anket Sonuçları**. Elazığ.
- Emniyet Genel Müdürlüğü (2000) **İnternet'le İlgili 27/10/2000 Tarih ve B.05.1.EGM.0.77.05.2809-10280 Sayılı Resmi Yazı**. Ankara.
- Emniyet Genel Müdürlüğü. (2000). **Bilişim Suçları Raporu**. Ankara

Emniyet Genel Müdürlüğü. (2001). **İnternet Kafelerle İlgili 26/03/2001 Tarih ve B.05.1.EGM.0.11.04.05-0312 Sayılı Genelge**. Ankara.

Emniyet Genel Müdürlüğü. (1999). **Microsoft INTERNET**. Bilgi İşlem Daire Başkanlığı. Eğitim Şube Müdürlüğü Yayınları. Ankara.

<ftp://ftp.unm.edu/ethics/netiquette>. 20 Nisan 1998 tarihinde alınmıştır.

Gates, B. (1999). **Dijital Sınır Sistemiyle Düşünce Hızında Çalışmak**. (Çev: Ali Cevat Akkoyunlu). İstanbul: Doğan Ofset A.Ş.

Gencel, Ç. Çetiner, M.H. Erten, Y.M. (1999). İnternete Dayalı Uzaktan Eğitim ve Çoklu Ortam Uygulamaları. **5.Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri**. Ankara. <http://inet-tr.org.tr/inetconf5/bildiri/Cetiner.html>. 20 Şubat 2000 tarihinde alınmıştır.

Gezici, Ş. (2000). **İnternet'te Küfür Cinayeti** . Akşam Gazetesi. 11 Mart 2000

Gögem, G. ve Yılmaz İ. (2001). Suçları Çağı Yakalamak. Milliyet Gazetesi.9 Ocak 2001.

<http://www.milliyet.com.tr/2001/01/09/yasam/yas01.html>

Gökdaş, İ. (2001). Eğitimde Yeni Teknolojiler ve Öğretmen. <http://education.ankara.edu.tr/~gokdas/eyt.html>. 13 Ekim 2001 tarihinde alınmıştır.

Göker, G. (2001). İnternet Kafesantan. Bthaber. 9-15 Nisan 2001. Sayı: 313 <http://www.bthaber.com.tr/eski.phtml?eno=313>

Gürol, M. (1991). **Bilgisayar Destekli Eğitime Öğretmen Yetiştirme**. Milli Eğitim Vakfı Dergisi. Yıl: 6 Sayı: 21, 24-25

Gürol, M. (1997). **Okul Sanayi İşbirliği**. Pegem Yayınları. Ankara.

Gürol, N. (2001). :) Slm.. Ben 'Chat' Sapiğınız. Milliyet Gazetesi. 11 Şubat 2001. <http://www.milliyet.com.tr/2001/02/11/yasam/ayas.html>

Hürriyet Gazetesi. (1998). Sayılarla İnternet. 9 Ocak 1998. <http://hurweb01.hurriyet.com.tr/tekno/turk/99/01/09/internet/00int.htm>

Hürriyet Gazetesi. (1999). Amerika'da Cyber-Café'ler Birer Birer Kapanıyor. 10 Haziran 1999.

<http://hurweb01.hurriyet.com.tr/tekno/turk/99/06/10/internet>

İnce, S. (2000). **Küreselleşme Sürecinde Bilgi Toplumu ve Dijital Kentler: Avrupa Birliği Örneği**. (Mimar Sinan Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü). İstanbul: Yayınlanmamış Doktora Tezi.

- Kabakçı, I. (2001). **İnternet'le Öğretim Teknikleri ve Anadolu Üniversitesi'nde Bir Uygulama.** (A.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü). Eskişehir: Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Karasar, Ş. (1999). **Sanal Yükseköğretim.** (A.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü). Eskişehir: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kayabal, A. (2000). Dünya Chatleşiyor. Milliyet Gazetesi. 9 Mayıs 2000 <http://www.milliyet.com.tr/2000/05/09/yasam/yas02.html>
- Kısakürek, M.A. (2001). **İnternet'te Eğitim Siteleri. A-Z Of Education Web Links.** Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kolsuz, H. (1999). **Development of an Internet-Based Asynchronous Learning System. İnternet Tabanlı Zamanuyumsuz Bir Öğrenme Sistemi.** (ODTÜ). Ankara: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kraut, R. Kiesler, S. Lundmark, V. Zdaniuk, B. Scherlis, W. ve Mukhopadhyay, T. (2000), "Troubles with the Internet: The Dynamics of Help at Home", <http://homenet.hcii.cs.cmu.edu/progress/helpdesk.html>. 20 Aralık 2002 tarihinde alınmıştır.
- Miller, D. ve Slater, D. (2000). The Internet: An Ethnographic Approach, www.ethnonet.gold.ac.uk/chapter.html. 20 Aralık 2002 tarihinde alınmıştır.
- Milliyet Gazetesi. (2002). **E-postayı Dört Saatte İcat Etti.** 28 Temmuz 2002.
- NTVMSNBC. (2002).İnternet Üst Kurulu Toplandı. www.ntvmsnbc.com/news/59215.asp. 25 Ocak 2002 tarihinde alınmıştır.
- NTVMSNBC. (2002). Çocuklar İnternet'i Kitaptan İyi Biliyor. www.ntvmsnbc.com/news/179784.asp. 30 Aralık 2002 tarihinde alınmıştır.
- ODTÜ. (2001). İDE_A Nedir? http://idea.metu.edu.tr/ide_a/id-proje.html. 14 Ağustos 2001 tarihinde alınmıştır.
- Özcan,M ve Bal, İ. (2001). **Ulusal Güvenlik ve Bilişim Suçları.** Türkiye'nin Güvenliği Sempozyumu.17-19 Ekim 2001. Elazığ. s.587
- Özel, C. (2002). Bilişim Suçları İle İletişim Faaliyetleri Yönünden Türk Ceza Kanunu Tasarısı. http://www.hukukcu.com/bilimsem/kitaplar/bilisim-suclari_TCKtasarisi.htm. 10 Ekim 2002 tarihinde alınmıştır.
- Özmen, F. (2002). **Öğretmenlik Mesleği.** Elazığ: Üniversite Kitabevi. s.186

- Radikal, (2001). **Bilgi Teknolojileri Yaygınlık ve Kullanım Anketi**. 23 Ocak 2001.
- Radikal, (2001). **İnternet Kullanım Araştırması**. 05 Şubat2001
- Reinhardt, A. (2001). "The McDonald's of Net Access?", http://www.businessweek.com/magazine/content/01_28/b3740630.htm. 14 Aralık 2002 tarihinde alınmıştır.
- Rıza, E. T. (2000). **Eğitim Teknolojisi Uygulamaları ve Materyal Geliştirme**. İzmir: Anadolu Matbaası.
- Sunengin Çakır, Ş. (1999). **Yabancı Dil Öğretiminde Bilgi Teknolojisinin Yeri**. (A.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü). Ankara: Yüksek Lisans Tezi.
- Şen, N. (1999). **İnternet Tabanlı Öğretimin Etkililiği**. (A.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü). Ankara: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- TİEV. (2002). Tüm İnternet Evleri Derneği Başkanının E-mail'i. www.tiev.net. 31 Aralık 2002 tarihinde alınmıştır.
- Taş, O. ve Türel, Y. (2001). **Web Ortamında Anket Hazırlanması**. 1. Ulusal Bilişim-Multimedya Konferansı. 16-20 Nisan 2001. Elazığ. s. 63
- Taşpınar, M. (1992). **Elazığ ve Malatya'da Çıracılık Eğitimi ve Sorunları**. (F.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü). Elazığ : Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Tokman, L. Y. (1999). Eğitim ve Öğretimde Uzaktan Erişim. **5.Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri**. Ankara. <http://inet-tr.org.tr/inetconf5/tammetin/tokman-metin.doc>. 17 Kasım 1999 tarihinde alınmıştır.
- Töremen, F. (2001). **Öğrenen Okul**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. s. 63
- Türkmenoğlu, B. (2000). Eğitim Faaliyeti Hangi Düzeyde. Akşam Gazetesi. 15 Mart 2000.
<http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2000/03/15/yazarlar/18.html>.
- Varol, A. (1997). **Bilgisayar Destekli Eğitim**. Türkiye, Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeleri Uluslararası Eğitim Sempozyumu. 24-26 Eylül 1997. Elazığ. s. 141
- Varol, A. ve Alkan, T. (1997). **Eğitimde İnternet'in Yeri**. Türkiye, Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeleri Uluslararası Eğitim Sempozyumu. 24-26 Eylül 1997. Elazığ. s. 172
- Varol, A. (2001). **İnternet Ortamında Oluşabilecek Yeni Suç İşleme Yöntemleri ve Çözüm Önerileri**. BTİE Konferansı. 3-5 Mayıs 2001. Ankara.

- Varol, C. (2001). Sevinelim mi, Üzülelim mi?. Akşam Gazetesi.13 Şubat 2001. <http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2001/02/13/yazarlar/yazarlar34.html>.
- Varol, C. ve Varol, N. (2001). **Gençliğin İnternet Kullanımına Yaklaşımı ve İnternet Kafeler**. BTİE Konferansı. 3-5 Mayıs 2001. Ankara.
- Varol, N. (2001). İnternet'in Uzaktan Eğitimdeki Konumu. Akademik Bilişim 2001 Konferansı. Samsun. <http://www.ab.org.tr/ab01/prog/FTNurhayatVarol.html>. 17 Nisan 2001 tarihinde alınmıştır.
- Verdiun, J. ve Clark T. (1994). **Uzaktan Eğitim: Etkin Uygulama Esasları**. (Çev: İlknur Maviş). Anadolu Üniversitesi Basımevi.
- Warwick Business School. (1998). Cyber Cafes and Telecottages Increasing Public Access to computers and the Internet. <http://virtualsociety.sbs.ox.ac.uk/pick/pick4.htm>. 29 Aralık 2002 tarihinde alınmıştır.
- Yalın, H. İ. (2000). **Öğretim Teknolojileri ve Kullanımı Kursu Ders Notları**. Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanlığı Yayınları. 06-10 Kasım 2000. Ankara. s.117
- Yaylacı, H. S. (2000). **İnternet'te Eğitim**. (K.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü). Afyon: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Yeniyüzyıl Gazetesi. (1998). Çocuk Şiddeti Kol Geziyor. 11 Nisan 1998. <http://yeniyuzuil.yore.com.tr/sayfa.cgi?w+30+/9804/11/t/m01.html+internet>
- Yılmazçoban, S. ve Damkacı, F. (1999). İnternet'in Eğitim Amaçlı Kullanımı. 5.Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri, Ankara. <http://www.inet-tr.org.tr/inetconf5/tammetin/selami-tam.doc>. 20 Ocak 2000 tarihinde alınmıştır.

EKLER

EK-1	Araştırmada Yararlanılan Mevzuat.....	302
EK-2	Resmi Yazılar.....	303
EK-3	Anket Örnekleri.....	314
EK-4	Uzaktan Eğitim Amaçlı Web Site.....	328
EK-5	Bilişim Suçları Raporu İnternet Kafe Sayısı.....	329
EK-6	Dünya Üzerindeki Uzaktan Eğitimle İlgili Web Siteleri.....	330
EK-7	E-mail'in Eğitim Amaçlı Kullanımı.....	331
EK-8	İnternet Kafede Yaşanan Örnek Olay.....	332
EK-9	İnternet Kafe İşletmecilerine Yönelik Eğitim Toplantı Tebligatı.....	333
EK-10	Siber Suçların Ülkelerin Modernleştirilmiş Kanunlarına Göre Durumu.....	334
EK-11	İnternet Kafe İşletmecisine Ait Öneri.....	335
EK-12	İnternet Kafelerin Eğitim Amaçlı Kullanılması Yönünde Bazı İşletmecilerinin E-mail Yoluyla Alınan Görüşleri.....	336
EK-13	Dijital Kütüphane, E-Kitaplık.....	338
EK-14	Elazığ Valiliği İnternet Kafelerle İlgili Kurul Kararı.....	339
EK-15	Elazığ Valiliği Koordenesinde Elazığ Emniyet Müdürlüğü ve Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü İşbirliği İle Oluşturulan Anket.....	340
EK-16	Denetleme Formu Geliştirme Taslağı.....	342
EK-17	İnternet Kafelerle İlgili Elazığ Valiliğine Yapılan Müracaatlar.....	344
EK-18	Emniyet Genel Müdürlüğü Ceza Alan İnternet Kafeler İle İlgili İstatiksel Veriler.....	346
EK-19	Bilgisayar Ortamında Oyun Oynanması Konusunda Çeşitli Uzmanların Görüşleri.....	347
EK-20	Umuma Açık Yer (İnternet Kafeler) Hakkında Yapılan İşlemler.....	349
EK-21	Elazığ Emniyet Müdürlüğü İnternet Kafe ve Eğitim Salonu.....	350
EK-22	Yeni Öğrenme Modeli Sanal Okul Projesi.....	351
EK-23	Oluşturulan İnternet Kafe Denetleme Formu.....	352
EK-24	Özgeçmiş.....	354

EK-1

Araştırmada Yararlanılan Mevzuat

1. 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu
2. Emniyet Genel M¼d¼rl¼ę¼'n¼n İnternet Kafelerle İlgili 02/12/1998 Tarih ve B.05.1.EGM.0.11.04.05-233 Sayılı Genelgesi.
3. 13/01/1999 Tarih ve 23582 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan Resmi veya Özel Öğretim Kurumlarının Hapishane, İçkili Yer, Umuma Açık Yerlere Olan Uzaklıklarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik
4. 30/12/1999 Tarih ve 23922 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan 99/13861 Karar Sayılı Açılması İzne Bağlı Yerlere Uygulanacak İşlemler Hakkında Yönetmelik.
5. İçişleri Bakanlığı'nın 01/02/2000 Tarih ve 00029 Sayılı Genelgesi
6. Emniyet Genel M¼d¼rl¼ę¼'n¼n İnternet Kafelerle İlgili 03/03/2000 Tarih ve B.05.1.EGM.0.11.04.05-00054 Sayılı Genelgesi
7. Emniyet Genel M¼d¼rl¼ę¼'n¼n İnternet Kafelerle İlgili 26/03/2001 Tarih ve B.05.1.EGM.0.11.04.05-0070 Sayılı Genelgesi.
8. Emniyet Genel M¼d¼rl¼ę¼'n¼n Oyun Yerleriyle İlgili 25/06/2002 Tarih ve B.05.1.EGM.0.11.04.05.2002/72 Sayılı Resmi Yazısı.

EK-2 Resmi Yazılar

1. Fırat Üniversitesi'nin (Bingöl, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Malatya)
Anket İzin Yazıları..... 304
2. Elazığ ve Diyarbakır Valiliği'nin Anket İzin Yazıları 309
3. Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı'nın İzin Yazısı 311
4. Elazığ Emniyet Müdürlüğü'nün Resmi Yazısı 312
5. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün İzin Yazısı 313

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ
ELAZIĞ

SAYI : B.30.2.FIR.0.70.00.00/510-464 - 31218
KONU : Çetin GÜMÜŞ

16.05.2002

MALATYA VALİLİĞİNE

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek lisans öğrencisi Çetin GÜMÜŞ'ün "İnternet Kafelerin (Dijital Kütüphaneler) Eğitim Amaçlı Kullanımı ve Denetlenmesi" konulu tezi ile ilgili geliştirdiği ve ekteki plana göre doldurulacak olan anketlerin uygulanabilmesi için İliniz Milli Eğitim ve Emniyet Müdürlüklerinde gerekli iznin alınması hususunu müsaadelerinize arz ederim. Saygılarımla.

Prof. Dr. A. Feyzi BİNGÖL
Rektör

EKLER:

Ek-1 Anket (11 Sayfa)

YI : B.30.2.FIR.0.70.00.00/510-464 -- 3152
NU : Çetin GÜMÜŞ

16.05.2002

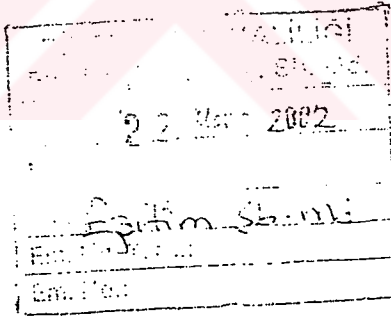
DİYARBAKIR VALİLİĞİNE

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek lisans encisi Çetin GÜMÜŞ'ün "İnternet Kafelerin (Dijital Kütüphaneler) Eğitim Amaçlı lanımı ve Denetlenmesi" konulu tezi ile ilgili geliştirdiği ve ekteki plana göre durulacak olan anketlerin uygulanabilmesi için İliniz Milli Eğitim ve Emniyet durlüklerinde gerekli iznin alınması hususunu müsaadelerinize arz ederim. Saygılarımla.

Prof. Dr. A. Feyzi BİNGÖL
Rektör

LER:

1 Anket (11 Sayfa)

22 MAYIS 2002

II Emniyet Müdürlüğüne

Vali a.

Vali Yardımcısı

306
T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ
ELAZIĞ

SAYI : B.30.2.FIR.0.70.00.00/510-464 - 3146
KONU : Çetin GÜMÜŞ

16.05.2002

VİLAYET MAKAMINA
ELAZIĞ

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek lisans öğrencisi Çetin GÜMÜŞ'ün "İnternet Kafelerin (Dijital Kütüphaneler) Eğitim Amaçlı Kullanımı ve Denetlenmesi" konulu tezi ile ilgili geliştirdiği ve ekteki plana göre doldurulacak olan anketlerin uygulanabilmesi için İlimiz Milli Eğitim ve Emniyet Müdürlüklerinde gerekli iznin alınması hususunu müsaadelerinize arz ederim. Saygılarımla.

Prof. Dr. A. Feyzi BİNGÖL
Rektör

EKLER:

Ek-1 Anket (11 Sayfa)

6691.

Emniyet Müd.ne
13.10.2002
V.B.Y.

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ
ELAZIĞ

SAYI : B.30.2.FIR.0.70.00.00/510-464 - 3154
KONU : Çetin GÜMÜŞ

16.05.2002

ADİYAYAMAN VALİLİĞİNE

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek lisans öğrencisi Çetin GÜMÜŞ'ün "İnternet Kafelerin (Dijital Kütüphaneler) Eğitim Amaçlı Kullanımı ve Denetlenmesi" konulu tezi ile ilgili geliştirdiği ve ekteki plana göre doldurulacak olan anketlerin uygulanabilmesi için İliniz Milli Eğitim ve Emniyet Müdürlüklerinde gerekli iznin alınması hususunu müsaadelerinize arz ederim. Saygılarımla.

Prof. Dr. A. Feyzi BİNGÖL
Rektör

EKLER:

Ek-1 Anket (11 Sayfa)

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ
ELAZIĞ

SAYI : B.30.2.FIR.0.70.00.00/510-464 - 3150
KONU : Çetin GÜMÜŞ

16.05.2002

BİNGÖL VALİLİĞİNE

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek lisans öğrencisi Çetin GÜMÜŞ'ün "İnternet Kafelerin (Dijital Kütüphaneler) Eğitim Amaçlı Kullanımı ve Denetlenmesi" konulu tezi ile ilgili geliştirdiği ve ekteki plana göre doldurulacak olan anketlerin uygulanabilmesi için İliniz Milli Eğitim ve Emniyet Müdürlüklerinde gerekli iznin alınması hususunu müsaadelerinize arz ederim. Saygılarımla.

Prof. Dr. A. Feyzi BİNGÖL
Rektör

EKLER:

Ek-1 Anket (11 Sayfa)

T.C.
ELAZIĞ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

24 MAYIS 2002

SAYI : B.08.4.MEM.4.23.00.01-510/

KONU : 017277

VALİLİK MAKAMINA
ELAZIĞ

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Çetin GÜMÜŞ tarafından “ İnternet Kafelerin (Dijital Kütüphaneler) Eğitim Amaçlı Kullanımı ve Denetlenmesi” konulu tezi ile ilgili olarak geliştirdiği anketlerin uygulanabilmesi için gerekli iznin verilmesi ile ilgili olarak Fırat Üniversitesi Rektörlüğünün 16.05.2002 tarih ve 3146 sayılı yazıları ile anket formları ekte sunulmuştur.

Adı geçenin “ İnternet Kafelerin (Dijital Kütüphaneler) Eğitim Amaçlı Kullanımı ve Denetlenmesi” konulu tezi ile ilgili anket formlarını İlimiz merkez Atatürk ilköğretim okulu , Cumhuriyet ilköğretim okulu, Mezre ilköğretim Okulu, Dumlupınar ilköğretim okulu, Mustafa Kemal ilköğretim okulu, Tuncay Küçüközer ilköğretim okulu, Şair Hayri ilköğretim okulu, Yücel ilköğretim okulu, Gazi ilköğretim okulu, Murat ilköğretim okulu, İsmetpaşa ilköğretim okulu, Bahçelievler ilköğretim okulu, Aziz Gül ilköğretim Okulu, Tevfik Yaramanoğlu ilköğretim okulu, Vali Tevfik Gür ilköğretim okulunun müdür ve bir müdür yardımcısına yönelik olarak uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca uygun görüldüğü takdirde tensiplerinize arz ederim.

Osman ÖZKAN
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
23/05/2002

Ömer TORAMAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

DIYARBAKIR VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.21.00.08.311/
KONU : Anket Uygulaması.

15428

20 HAZ 2002

VALİLİK MAKAMINA

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Çetin GÜMÜŞ' ün "İnternet Kafelerinin (Dijital Kütüphaneler) Eğitim Amaçlı Kullanımı ve Denetlenmesi" konulu tezi ile ilgili geliştirdiği anketin uygulanması hakkındaki Fırat Üniversitesi Rektörlüğü' nün 16.05.2002 tarih ve 3152 sayılı yazıları ve ekleri lişikte sunulmuştur.

Söz konusu Üniversitenin Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Çetin GÜMÜŞ' ün geliştirdiği ve ekli yazıda belirtilen plana göre doldurulacak anketin limiz İlköğretim Okullarında uygulanması hususunu;

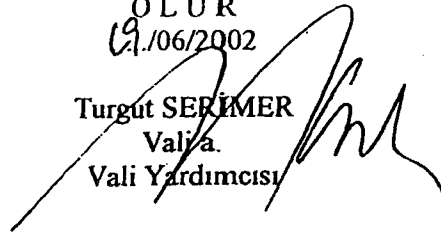
Olur' larınıza arz ederim.

Adnan HURATA
Milli Eğitim Müdürü.

OLUR
09/06/2002

Turgut SERİMER
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ
BAŞKANLIĞI

Sayı : B.02.1.DİE.0.14.00.05/906- E 2
Konu : Anket Onayı

Ankara
6/06/2002

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜNE

İLGİ: B.30.2.FIR.0.70.00.00/510-464-3412 sayılı ve 28.05.2002 tarihli yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi, Çetin GÜMÜŞ'ün Elazığ, Malatya, Diyarbakır, Bingöl, Adıyaman İl Milli Eğitim ve Emniyet Müdürlüklerinde uygulayacağı, "İnternet Kafelerin Eğitim Amaçlı Kullanımı Açısından Denetlenmesi" konulu tezine ait, soru formu incelenmiş teknik açıdan bir sakınca görülmemiştir.

Uygulama için, anket yapılacak birimlerin bağlı olduğu kurumlardan da gerekli iznin alınması gerekmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Şefik YILDIZELİ
Enstitü Başkanı

T.C
ELAZIĞ VALİLİĞİ
EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ

YAYI : B.05.1.EGM.4.23.00/71.01(793).01
KONU : Anket Çalışması

21/06/2002

LGİ (a) : 10.06.2002 tarih ve B.05.1.EGM.0.72.03.06(714).02 -124237 sayılı Emniyet Genel Müdürlüğü Onayı

Elazığ Emniyet Müdürlüğü kadrosunda görevli 154788 sicil sayılı Başkomiser Çetin YÜMÜŞ, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı başkanlığında “ İnternet kafelerin Eğitim Amaçlı Kullanımı Açısından Denetlenmesi ” onulu Yüksek Lisans eğitimi yapmaktadır.

Söz konusu personelin ilgi (a) Emniyet Genel Müdürlüğü makam onayına ve anket örneğine istinaden Emniyet Müdürlüklerinde uygulanacak olan yüksek lisans anket çalışmalarıyla ilgili olarak;

76 İl Emniyet Müdürlükleri Bilgi İşlem Şube Müdürü, Silah Ruhsat Tebligat ve İşlemler Şube Müdürü, Asayiş Şube Müdürü, Çocuk Şube Müdürü ve Sorumluluk bölgesinde bulunan çok İnternet Kafe bulunan 3 Karakol amiri tarafından doldurulacak olan Emniyet Yetkilileri Anketi (EK-2) ve yine yapılacak anket çalışması kapsamında 76 İl Emniyet Müdürlüğü Asayiş ve Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü aracılığıyla birlikte belirlenecek olan İnternet Kafe'den ; her İnternet Kafe İşletmecisine (1 Adet) İnternet Kafe İşletmecisi Anket Formu (EK-3) ve İnternet Kafe Müşterilerine yönelik olarak (5 Adet) İnternet Kafe Müşteri Anket Formunun (EK-4) 19/07/2002 tarihine kadar EK-1 Anket Uygulama Yönergesine uygun olarak doldurtularak (EK-2, 3 ve 4) anket formlarının, Elazığ Emniyet Müdürlüğü Bilgi İşlem Şube Müdürlüğüne gönderilmesi hususunu;

Arzederim.

S. Atilla GERMİYANLIOĞLU
1. Sınıf Emniyet Müdürü
İl Emniyet Müdürü

DAĞITIM

Elazığ, Diyarbakır, Malatya, Adıyaman, Bingöl
Emniyet Müdürlükleri hariç 76 İl Emniyet Müdürlüğüne

BİLGİ

Bilgi İşlem, Eğitim, Asayiş
Daire Başkanlığına

EKLER

EK-A Anket çalışmasına ilişkin Emniyet Genel Müdürlüğü onayı
EK-1) Anket Uygulama Yönergesi
EK-2) Emniyet Yetkilileri Anket Formu
EK-3) İnternet Kafe İşletmecisi Anket Formu
EK-4) İnternet Kafe Müşteri Anket Formu
EK-5) Anket çalışmasına ilişkin DİE Onayı

313
T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Emniyet Genel Müdürlüğü

SAYI : B.05.1.EGM.0.72.03
06.(714-)01
KONU : Başkomiser
Çetin GÜMÜŞ

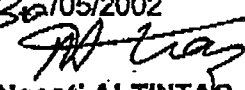
.../05/2002

GENEL MÜDÜRLÜK MAKAMINA

Elazığ Emniyet Müdürlüğünde görevli 154778 sicil sayılı Başkomiser Çetin GÜMÜŞ, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında Yüksek Lisans öğrenimine devam ettiğinden bahisle, "İnternet Kafelerin Eğitim amaçlı Kullanımı Açısından Denetlenmesi" konulu tez çalışmasını yapabilmesi için Elazığ, Diyarbakır, Malatya, Adıyaman ve Bingöl Emniyet Müdürlükleri hariç olmak üzere 76 İl Emniyet Müdürlüğü Bilgi İşlem Şube Müdürlükleri personelinin tamamına, İnternet Kafe İşletmecilerine ve İnternet Kafe müşterilerine yönelik anket uygulama talebinde bulunmuştur.

Adı geçenin talebi, Elazığ Emniyet Müdürlüğü, Bilgi İşlem ve Asayiş Daire Başkanlıklarınca uygun görülmüş olup, Başkomiser Çetin GÜMÜŞ'ün Bilgi İşlem Daire Başkanlığı koordinesinde; anılan tez çalışmasını yapabilmesi için Elazığ, Diyarbakır, Malatya, Adıyaman ve Bingöl Emniyet Müdürlükleri hariç olmak üzere 76 İl Emniyet Müdürlüğü Bilgi İşlem Şube Müdürlükleri personelinin tamamına, İnternet Kafe İşletmecileri ve müşterilerine yönelik anket uygulayabilmesi hususunu onaylarınıza arz ederim.

Fusun Emel KUNTER
2. Sınıf Emniyet Müdürü
Daire Başkan V.

OLUR
30/05/2002

Dr. Necati ALTINTAŞ
1.Sınıf Emniyet Müdürü
Genel Müdür a.
Genel Müdür Yardımcısı

Not: 10.06.2002 tarih ve 124237 sayılı yazının ektedir.

EK-3 Anket Örnekleri

1. İnternet Kafe Müşteri Anket Formu	315
2. MEB Okul İdarecileri Anket Formu	319
3. Emniyet Yetkilileri Anket Formu	321
4. İnternet Kafe İşletmecisi Anket Formu	324

Değerli katılımcı,

İnternet kafelerin Eğitimi Amaçlı Kullanımı Açısından Denetlenmesi ” komulu Yüksek Lisans tezi çalışması için hazırlanan bu anket sorularının amacı, İnternet kafelerin genel yapısının ortaya çıkarılması, İnternet kafeler konusunda eksikliklerin ve sıkıntılıların giderilmesi ve bu mekanlar için denetleme standartizasyonu sağlanmasına yardımcı olacak sonuçlar çıkarmaktır. İnternet kafeler konusunda sizlerin önerileri ve görüşleri doğrultusunda ortaya çıkacak bu sonuçlar ile bilgi toplumuna daha etkili adımlarla gidilecektir. Araştırma tamamen bilimsel nitelikli olup, bilgiler gizli tutulacaktır.

Bu çalışmaya vereceğiniz katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

Danışman:

Doç.Dr.Mehmet TAŞPINAR

Fırat Üniversitesi

Teknik Eğitim Fak. Dekan Yard.

Tel: (424) 237 00 00 / 34 11

Çetin GÜMÜŞ

Başkomiser

Elazığ Ermiyet Müdürlüğü

Bilgi İşlem Şb.Md.V.

Tel: (424) 241 10 00 / 70 70

İNTERNET KAFE MÜŞTERİSİNE YÖNELİK ANKET FORMU

A-KİŞİSEL BİLGİLER

1- Yaşınız ?

- 1.() 15'den küçük
2.() 16-20 arası
3.() 21-25 arası
4.() 26-30 arası
5.() 30'dan daha yüksek

2- Cinsiyetiniz ?

- 1.() Bayan
2.() Erkek

3- Lütfen şu anda yaptığınız işi belirtiniz.

- 1.() Öğrenci
2.() İşsiz
3.() Serbest meslek
4.() Devlet memuru
5.() Emekli
6.() İşçi
7.() Esnaf
8.() Üniversiteye Hazırlık
9.() Diğer(lütfen yazınız).....

4- Lütfen öğretim düzeyinizi belirtiniz.

- 1.() Okur-yazar
2.() İlköğretim (İlkokul ve Ortaokul dahil)
3.() Ortaöğretim
4.() Yükseköğretim
5.() Yüksek Lisans, Doktora

5- Toplam Aylık Gelir Düzeyiniz nedir ?

- 1.() Çalışmıyorum
2.() 250 Milyon TL'den az
3.() 251-500 Milyon TL
4.() 501-750 Milyon TL
5.() 750 Milyon'dan fazla

6- Ailenizin aylık gelir miktarı nedir?

- 1.() 250 Milyon TL'den az
2.() 251-500 Milyon TL
3.() 501-750 Milyon TL
4.() 750 Milyon'dan fazla

7- Elinize geçen günlük harçlık miktarı nedir?

- 1.() 2 Milyon TL'den az
2.() 3-5 Milyon TL
3.() 6-10 Milyon TL
4.() 11 Milyon ve daha fazla

B- İNTERNET KULLANIMINA İLİŞKİN BİLGİLER

8- Kendinize ait bilgisayarınız var mı?

- 1.() Evet
2.() Hayır

9- Kendinize ait internet bağlantısı var mı?

- 1.() Evet
2.() Hayır

10- İnterneti kullanma sıklığı anlamında kendinizi nasıl tanımlarsınız?

- 1.() Düzenli kullanıcı (Günlük olarak mutlaka)
2.() Orta düzeyde kullanıcı (Haftada birkaç kere)
3.() Ara sıra (Ayda birkaç kere)
4.() Nâdiren (Yılda sadece birkaç kere)

11- Ne kadar süredir interneti kullanıyorsunuz?

- 1.() Bir yıldan az
2.() 1-2 Yıl
3.() 3-4 Yıl
4.() 5 yıldan fazla

12- İnternete ağırlıklı olarak nereden erişimde bulunmaktasınız?

- 1.() Ev
2.() Resmi kurumlardan
3.() Arkadaşımdan
4.() Okul / Üniversite
5.() İnternet kafelerden
6.() Özel Kurumlardan

13- İnterneti son zamanlarda aşağıda belirtilen her bir kategori için hangi sıklıkla kullandınız?

	Sık sık	Bazen	Hiç
Haber gruplarına erişim amacıyla			
İnternette gezinti amacıyla			
E-mail okuma ve gönderme amacıyla			
Eğlence amaçlı			
Oyun amaçlı			
On-line sohbet gruplarına ulaşmada			
Ticari ürün ve hizmetler hakkındaki bilgilere erişim amacıyla			
Araştırma raporlarına / projelere ulaşmak amacıyla			
Kaynak materyallere ulaşmada			
Bilgiye Erişim amaçlı			
Değişik konularda bilgi tarama			
Finansal bilgilere ulaşmada			
Medikal/sağlık bilgilere ulaşmada			

14- Yeni web adreslerine nasıl ulaşıyorsunuz? (En fazla 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() Medya (TV/radyo/yazılı basın) reklamlarındaki linkleri kullanarak
- 2.() Arkadaş çevrelerinden
- 3.() İnternet servis sağlayıcıların/portalların/diğer sayfaların linklerini takip ederek
- 4.() Arama motorlarından
- 5.() Çeşitli bilgisayar dergilerindeki/kitaplarındaki linkleri kullanarak
- 6.() Diğer (lütfen yazınız).....

15- İnternet yoluyla bilgiye ulaşmada hangi yolları kullanıyorsunuz? (En fazla 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() Arama motorları ile (yahoo, google, netbul, arabul vb.)
- 2.() On-line veri tabanları ile (Science direct, ebscohost vb.)
- 3.() Arkadaş yönlendirmesi ile
- 4.() Kitap, dergi, gazete, TV vb yardımı ile
- 5.() Diğer (lütfen yazınız).....

16- İnternet ortamına katılmanızda en çok neyin etkisi oldu?

- 1.() Teknolojiye olan merakımın 2.() Ailemin
- 3.() Arkadaşlarının 4.() Okul/Üniversite çevresinin
- 5.() Çocuklarının 6.() İş yerinin
- 7.() Medya reklamlarının
- 8.() Diğer (lütfen yazınız).....

17- İnternet kullanmaya başladığınızdan beri hayatınızda ne değişti? (En fazla 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() Düşüncelerimi ve ilgi alanlarımı paylaşan insanlarla iletişimi kurabildim.
- 2.() Farklı görüşlere sahip insanlarla tanışabildim.
- 3.() Daha çok bilgiye daha kolay erişebildim.
- 4.() Daha az televizyon izler oldum.
- 5.() Daha az kitap okumaya başladım.
- 6.() Güncel hayattaki işlemleri daha kolay gerçekleştirdim.
(Banka işlemleri, Fatura işlemleri, Sınav sonucu vs.)
- 7.() Benim açımın hiçbir şey değişmedi.

18- Sizde İnternet 'te sansür olmalı mıdır?

- 1.() Olmamalıdır
- 2.() Bazı konularda (Devlet güvenliği, Gizlilik,pornografi vb.) olmalıdır
- 3.() Olmalıdır
- 4.() Fikrim Yok

19- Sizde genel olarak İnternet'te ki en büyük problemler hangileridir? (En fazla 3 seçenek işaretleyiniz)

- 1.() Bilişim suçları 2.() Hız/Kapasite 3.() Gizlilik
- 4.() Güvenlik 5.() Bilginin doğruluğu 6.() Sansür
- 7.() Pornografik yayınlar 8.() Yayın hakları
- 9.() Diğer (lütfen yazınız).....

20- İnternet kullanırken karşılaştığınız en önemli zorluklar nelerdir? (En fazla 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() İnternet erişiminin çok yavaş olması 2.() İnternet erişiminin pahalı olması
- 3.() Aradığım bilgiye ulaşamamak 4.() İnternet kullanımının karışık olması
- 5.() Bilgisayar kullanımının zorluğu 6.() İnternet ortamında virüs,güvenlik vb. tehlikeler
- 7.() Diğer (lütfen yazınız).....

21- Sizde İnternet'in olumsuz etkileri nelerdir? (En fazla 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() Toplum kültürünü/ahlakını zedeleme.
- 2.() Sosyal ilişkileri azaltma.
- 3.() Suç güdüsünü artırma.
- 4.() Olumsuz etkisi yok.
- 5.() Diğer (lütfen yazınız).....

22- Hiç İnternet kullanmayı bırakmayı düşündünüz mü?

- 1.() Evet 2.() Bazen 3.() Hayır asla

C- İNTERNET KAFEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLER

23- Sızce, müşteriler tarafından genellikle hangi işletme türü daha çok tercih edilmektedir?

- 1.() Oyun Yeri
2.() İnternet Kafe
3.() Böyle bir ayırdan haberim yok

24- İnternet Kafé'ye ne zamandan beri gidiyorsunuz?

- 1.() 6 ay veya daha az bir süre 2.() 6-12 ay arası 3.() 1-1.5 yıl arası
4.() 1.5 -2 yıl arası 5.() 2 yıldan fazla

25- İnternet Kafé'ye öncelikli olarak gelme nedeniniz nedir? (En fazla 3 seçenek işaretleyiniz)

- 1.() Boş zamanlarımı değerlendirme 2.() Eğlenme amacıyla
3.() Eğitim ve araştırma isteğinden 4.() Oyun oynamak amacıyla
5.() Arkadaş edinmek amacıyla 6.() İCQ, Netmeeting, Mirc vb. sohbet kanallarını kullanarak başka insanlarla iletişim kurmak amacıyla
7.() Diğer (lütfen yazınız)

26- İnternet hizmeti alırken karşılaştığınız problemler nelerdir? (En fazla 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() İnternet hızının yetersizliği.
2.() İnternet kafé'ye gelen bazı kişilerin verdiği rahatsızlık.
3.() Bilgisayarların sık sık bozulması.
4.() Kullanıcılara destek sağlayacak nitelikli eleman eksikliği.
5.() Diğer (lütfen yazınız)

27 İnternet kafeye gittiğinizde genellikle ne kadar zaman geçiriyorsunuz?

- 1.() Yarım saat - bir saat arası 2.() Bir-iki saat arası 3.() İki- dört saat arası
4.() Dört- Sekiz saat arası 5.() 8 saatten daha çok

28- Sızce İnternet Kafeler hangi birim/birimlerce denetlenmelidir?

- 1.() Emniyet 2.() Emniyet, Milli Eğitim ve Sağlık birimleri 3.() Belediye
4.() Milli Eğitim 5.() Milli Eğitim, Emniyet
6.() Diğer (lütfen yazınız)

Not: Lütfen, İnternet Kafelerin denetlenmesi için belirttiğiniz birimleri neden uygun bulduğunuzu kısaca yazınız.

29- Bugüne kadar İnternet kafede herhangi bir olayla karşılaştıysanız, bunlar hangi tür olaylardır? (En fazla 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() Kavga olayları
2.() Kötu alışkanlıklar olması (Alkol, Bally vb.)
3.() Çeteçilik
4.() Kumar oynatılması
5.() Diğer (lütfen yazınız)

30- Sızce İnternet Kafeler hangi sıklıkla denetlenmelidir?

- 1.() Birkaç günde bir 2.() Haftada bir
3.() Ayda bir 4.() Altı ayda bir
5.() Yılda bir

31- Lütfen bu anket çalışmasına ilişkin belirtmek istediğiniz diğer görüşlerinizi aşağıdaki boşluğa yazınız.

Lütfen aşağıdaki sorular için Evet, Kısmen, Hayır seçeneklerinden birini işaretleyiniz

	Evet	Kısmen	Hayır
1. İnternet Kafe mekanı için söylenen "sarı salonları tüm bir başka versiyonu" benzetmesini uygun buluyor musunuz?			
2. İnternet Kafe işletmelerini yüksek buluyor musunuz?			
3. İnternet Kafe mekânı fiziksel ortam (günlük yaşam, havalandırma, gürültü) yönünden uygun buluyor musunuz?			
4. İnternet yaşamınızda vazgeçilmez bir yer tutmakta mıdır?			
5. Gelecekte kahve kültürünün, yerini İnternet Kafe kültürüne bırakacağı görüşüne katılıyor musunuz?			
6. İnternetin hayatını kolaylaştırdığı görüşüne katılıyor musunuz?			
7. İnternetin amacına uygun algılandığı fikrine katılıyor musunuz?			
8. İnternetin her yaşta özgürce kullanılmasına fikrine katılıyor musunuz?			
9. İnternet kafe'ye geldiğinizde kendinize rehberlik edecek görevli personel bulabiliyor musunuz?			
10. İnternet kafe içerisinde yazı yazma fiziksel ortamına bilimler oluşturulmasına yararlı olacağına inanıyor musunuz?			
11. Oyun ve İnternet ortamlarıyla ilgili incelemeler, İnternet Kafe içerisinde fiziksel ortamda aynı evri habitatları oluşturulmasını yararlı olacağına inanıyor musunuz?			
12. Sizce İnternet Kafe işletmecileri, müşterilerine e-kültür bilgisi açısından yardımcı olabilecek kapasitede midir?			
13. İnternet kafede, zaman zaman suç unsuru taşıyan sayısız olaylarla karşılaşılıyor musunuz?			
14. Müşterilerin İnternet Kafeler'den bilgi toplama olma yolunda verimli bir şekilde istifade ettiklerine inanıyor musunuz?			
15. Şu anki durumla İnternet Kafelerin, bilgi toplama yolunda önemli katkıları olduğunu düşünüyor musunuz?			
16. İnternet Kafede diğer ülke insanlarıyla iletişim kurmak kültür ve bilgi alışverişinde bulunuyor musunuz?			
17. İnternet Kafelerin, İnternet'in yayılması ve Dijital Kütüphane olarak kullanılması amacıyla uygun kullandığına inanıyor musunuz?			
18. Sizce İnternet Kafelerin emuliyet birimlerince sağlıklı bir şekilde işletilmesi fikrine katılıyor musunuz?			
19. İnternet Kafelerin sağlığı birimlerince yeterli şekilde denetlenmesi yapılıyor mu?			
20. İnternet Kafelerin genel olarak temizlik ve hijyenle sağlığına uygun buluyor musunuz?			
21. İnternet Kafe mekânlarının genel olarak temizlik ve hijyenle sağlığına uygun buluyor musunuz?			
22. İnternet Kafeye geldiğinizde; Yönetmelik gereği gerekli unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin (Porno, Uyuşturucu, Şiddet, Terör vb.) yasak olduğunu ve sigara içilmeceğini belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanlar ile karşılaşılıyor musunuz?			
23. İnternet Kafe işletmelerinin bu mekânları açma ve işletme (işyeri açma, İnternet, İnsan Nitelikleri vb. konularda) yetkili bir kurumdan belirli bir eğitimden geçerek yetki belgesi almaları gereğini katılıyor musunuz?			
24. Kütüphaneleri sitelere kullanıyor musunuz?			
25. İnternetin, kütüphane kullanımını sağlıyor olması yanında etkilediği görüşüne katılıyor musunuz?			
26. Ev ödevi/Arayışma vb. çalışmalarında İnternet ortamından yararlanılmasını "öğrenme" açısından yararlı olacağına inanıyor musunuz?			
27. Öğrenim eğitimi destek eğitim kurumlarının İnternet aracılığı ile uzaktan eğitim konusundaki çalışmalarını yararlı buluyor musunuz?			
28. İnternet Kafe işletmecilerinin, bu mekânların eğitim amaçlı kullanımını eğitimine tabi tutulmalarını yararlı olacağına inanıyor musunuz?			
29. İnternet Kafelerde, eğitim amaçlı web sayfalarını hazırlanarak, bu İnternet adreslerinin müşterilerin hizmetine sunulmasını yararlı olacağına inanıyor musunuz?			
30. Öğrencilerin grup çalışması şeklinde İnternet yoluyla bilimsel projeler geliştirilmeleri mümkün müdür?			
31. İnternetin bireysel öğrenmeye katkı sağladığı fikrine katılıyor musunuz?			
32. İnternetin öğrenmeyi kolaylaştırdığı fikrine katılıyor musunuz?			
33. İnternetin eleştirel düşünmeye katkı sağladığı fikrine katılıyor musunuz?			
34. İnternetin yabancı dil öğrenmeye katkı sağladığı fikrine katılıyor musunuz?			
35. İnternet'te yaşadığımız bilginin Türkiye kaynakları ile karşılaştırılması yararlı mıdır?			
36. Sadece eğitim-bilgi amaçlı (Dijital Kütüphane) İnternet kullanımını destekleyen projelerin yapılmasını ister misiniz?			
37. Okul saatleri içerisinde İnternet kafe'ye geliyor musunuz?			
38. İnternet okul hayatınızda size yardımcı oluyor mu?			
39. Okul saatleri içerisinde okul atölyeleriniz İnternet kafe'ye geliyor mu?			
40. Okul saatleri içerisinde İnternet kafelerin kapatılmasını yararlı olacağına inanıyor musunuz?			
41. Su anki şekilde İnternet Kafeler'in öğrenciler için yararlı olduğuna inanıyor musunuz?			
42. Okulda başarı durumunuza İnternet kullanımının olumlu etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?			
43. İnternet'in sınıfı yardımcı unsur olarak kullanılması İnternet kafelerine katılıyor musunuz?			
44. İnternet'in araştırma becerilerinizi geliştirdiği görüşüne katılıyor musunuz?			
45. İnternet kafeye geliştirdiğinizden itibaren haberdar ediliyor musunuz?			
46. Öğretmeniniz tarafından size verilen Ev ödevi/Arayışma vb. çalışmalarını İnternet kaynaklı olarak yapıyor musunuz?			
47. Okulunuz bünyesinde İnternet kafe kurulmasını ister misiniz?			

Değerli katılımcı,

İnternet kafelerin Eğitim Amaçlı Kullanımı Açısından Denetlenmesi " konulu Yüksek Lisans tezi çalışması için hazırlanan bu anket sorularının amacı, İnternet kafelerin genel yapısının ortaya çıkarılması, İnternet kafeler konusunda eksikliklerin ve sıkıntıların giderilmesi ve bu mekanlar için denetleme standartizasyonu sağlanmasına yardımcı olacak sonuçlar çıkarmaktır. İnternet kafeler konusunda sizin önerileri ve görüşleri doğrultusunda ortaya çıkacak bu sonuçlar ile bilgi toplama daha etkili adımlarla gidilecektir. Araştırma tamamen bilimsel nitelikli olup, bilgiler gizli tutulacaktır.

Bu çalışmaya vereceğiniz katkından dolayı teşekkür ederiz.

Danışman:

Doç.Dr.Mehmet TAŞPINAR
Fırat Üniversitesi

Teknik Eğitim Fak. Dekan Yard.

Tel: (424) 237 00 00 / 34 11

Çetin GÜMÜŞ

Başkomiser
Elazığ Emniyet Müdürlüğü

Bilgi İşlem Şb.Md.V.

Tel: (424) 241 10 00 / 70 70

MİLLİ EĞİTİM OKUL İDARECİLERİ ANKET FORMU

A- İNTERNET KULLANIMINA İLİŞKİN BİLGİLER

1- İnternet kullanma sıklığı anlamında kendinizi nasıl tanımlarsınız?

- 1.() Düzenli kullanıcı (Günlük olarak nurlaka)
- 2.() Orta düzeyde kullanıcı (Haftada birkaç kere)
- 3.() Arasıra (Ayda birkaç kere)
- 4.() Nadiren (Yılda sadece birkaç kere)

2- İnternet kapsamında en çok aşağıda belirtilenlerden hangisini kullanırsınız?

- 1.() Akademik amaçlı çalışma yapma
- 2.() Diğer bireylerle iletişimde bulunma
- 3.() E-mail gönderme
- 4.() On-line müzik dinleme
- 5.() Kişisel bilgiye ulaşma (sağlık, hobî vb.)

3- Sızce genel olarak İnternet 'teki en büyük problem nedir? (En fazla 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() Bilişim suçları
- 2.() Hız/Kapasite
- 3.() Gizlilik
- 4.() Güvenlik
- 5.() Bilginin doğruluğu
- 6.() Sansür
- 7.() Pornografik yayınlar
- 8.() Yayın hakları
- 9.() Diğer (lütfen yazınız).....

4- Sızce İnternet 'te sansür olmalı mıdır?

- 1.() Olmamalıdır
- 2.() Bazı konularda (Devlet güvenliği, Gizlilik,pornografi vb.) olmalıdır
- 3.() Olmalıdır
- 4.() Fikrim Yok

5- Sızce İnternet 'in olumsuz etkileri nelerdir? (En fazla 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() Toplum kültürünü/ahlakını zedelemek
- 2.() Sosyal ilişkileri azaltmak
- 3.() Suç güdüsünü artırmak
- 4.() Olumsuz etkisi yok.
- 5.() Diğer (lütfen yazınız).....

B- İNTERNET KAFEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLER

6- Sızce göre, müşterilerin İnternet Kafe'ye öncelikli olarak gitme nedeni ne olabilir?(En fazla 3 seçenek işaretleyiniz)

- 1.() Boş zamanlarını değerlendirme
- 2.() Eğlenme ve Oyun amacıyla
- 3.() Eğitim ve araştırma isteği
- 4.() Arkadaş edinmek amacıyla
- 5.() İCQ, Netmeeting, Mirc vb. sohbet kanallarını kullanarak başka insanlarla iletişim kurmak amacıyla
- 6.() Diğer (lütfen yazınız).....

7- Sızce İnternet Kafeler hangi sıklıkla denetlenmelidir?

- 1.() Bir kaç günde bir
- 2.() Haftada bir
- 3.() Ayda bir
- 4.() Altı ayda bir
- 5.() Yılda bir

8- Sızce İnternet Kafeler hangi birim/birimlerce denetlenmelidir?

- 1.() Emniyet
- 2.() Emniyet,Milli Eğitim ve Sağlık birimleri
- 3.() Belediye
- 4.() Milli Eğitim
- 5.() Milli Eğitim, Emniyet
- 6.() Diğer (lütfen yazınız).....

Not: Lütfen, İnternet Kafelerin denetlenmesi için belirttiğiniz birimleri neden uygun bulduğunuzu kısaca yazınız.

9- Lütfen bu anket çalışmasına ilişkin, belirtmek istediğiniz diğer görüşlerinizi aşağıdaki kutucuğa yazınız.

.....

Lütfen aşağıdaki sorular için Evet, Kısmen, Hayır seçeneklerinden birini işaretleyiniz..

	Evet	Kısmen	Hayır
1. İnternet Kafelerin ağırlıklı olarak bilimsel-egitim amaçlı kullanılabilmesini mümkün görüyor musunuz?			
2. Öğrencilerin; kütüphaneleri sıklıkla kullandığını düşünüyor musunuz?			
3. İnternetin, kütüphane kullanım sıklığını olumsuz yönde etkilediği görüşüne katılıyor musunuz?			
4. İnternetin amacına uygun algılandığı fikrine katılıyor musunuz?			
5. Şu anki şekliyle İnternet Kafeler'in öğrenciler için yararlı olduğuna inanıyor musunuz?			
6. Öğrencilere verilen Ev ödevi/Araştırma vb. çalışmaların internet ortamından sağlanması "öğrenme" açısından yararlıdır.			
7. Öğrencilerin grup çalışması şeklinde internet yoluyla proje geliştirmeleri mümkün müdür?			
8. İnternetin bireysel öğrenmeye katkı sağladığı fikrine katılıyor musunuz?			
9. İnternetin öğrenmeyi kolaylaştırdığı fikrine katılıyor musunuz?			
10. İnternetin eleştirel düşünmeye katkı sağladığı fikrine katılıyor musunuz?			
11. İnternetin araştırma becerilerini geliştirdiği görüşüne katılıyor musunuz?			
12. İnternetin yabancı dil eğitimine katkı sağladığı fikrine katılıyor musunuz?			
13. İnternetin öğrencilerin okul hayatına yardımcı olduğunu düşünüyor musunuz?			
14. Sadece eğitim-bilgi amaçlı (Dijital Kütüphane) internet kafelerin açılmasını ister misiniz?			
15. İnternet'in sınıfta yardımcı unsur olarak kullanılmasını fikrine katılıyor musunuz?			
16. Öğrencilerinizden internet kaynaklı Ev ödevi/Araştırma vb. çalışmalar istiyor musunuz?			
17. Öğrenciler, İnternet Kafelerden bilgi toplama yolunda bu mekanlardan verimli bir şekilde istifade edebilmekte midirler?			
18. Şu anki durumunla İnternet Kafelerin, bilgi toplama olma yolunda katkı sağladığı fikrine katılıyor musunuz?			
19. Eğitim kurumlarının bünyelerinde internetin yayılması ve Dijital Kütüphane olarak internetin kullanılmasını amacıyla İnternet Kafeler kurmalarını öğrenciler açısından yararlı olacağına inanıyor musunuz?			
20. İnternet Kafe işletmecilerinin, bu mekanların eğitim amaçlı kullanımı açısından eğitime tabi bulunmaları yararlı olacaktır.			
21. Öğrenme eğitime destek olarak eğitim kurumlarının internet aracılığı ile uzaktan eğitim konusundaki çalışmaları çok yararlıdır			
22. Size göre okul saatleri içerisinde öğrenciler internet kafe' de bulunmakta mıdır?			
23. Okul saatleri içerisinde internet kafelerin kapatılmasını yararlı olacağına inanıyor musunuz?			
24. Okul saatleri içerisinde internet kafelerin sık denetlenmesinin yararlı olacağına inanıyor musunuz?			
25. İnternet kafeler'in düzenli bir şekilde denetlenmesi, bu mekanların eğitim amaçlı kullanımını açısından yararlıdır.			
26. Genellikle İnternet Kafe mekanlarını temizlik yönüyle sağlığa uygun buluyor musunuz?			
27. İnternet Kafe içerisinde Oyun ortamı / internet ortamı yönüyle fiziksel ortamda bölümler oluşturulması yararlı olacaktır.			
28. İnternet kafelerin yaş yönüyle düzenli bir şekilde denetlenmesi fikrine katılıyor musunuz?			
29. Sizde öğrenciler genel olarak İnternet kafeye gelişlerinden ailelerini haberdar etmekte midirler?			
30. Sizde İnternet kafeye gelen 18 yaşından küçük öğrenciler, velilerinden izni alınarak mı bu mekanlara gitmektedir?			
31. Size göre İnternet Kafe işletmecileri, kullanıcılara yardımcı olabilecek kapasitede midir?			
32. İnternet kafe' de öğrencilere rehberlik edecek görevli personel bulunmakta mıdır?			
33. İnternet Kafe işletmecileri için, bu mekanları açmadan önce yetkili bir kurumdan belirli bir eğitimden geçerek yetki belgesi aldıktan sonra İnternet Kafe açmalarını daha yararlı olacağı fikrine katılıyor musunuz?			
34. İnternet Kafeler, İnternetin yayılması ve Dijital Kütüphane olarak kullanılmasını amacına uygun ortamlar mıdır?			
35. Sizde, şu anki şekliyle İnternet Kafeler, İnternetin yayılmasına katkı sağlıyor mu?			
36. İnternet Kafe mekanı için söylenen "atari salonlarının bir başka versiyonu" benzetmesini uygun buluyor musunuz?			
37. Gelecekte kahve kültürünün, yerini İnternet Kafe kültürüne bırakacağı görüşüne katılıyor musunuz?			
38. İnternetin hayatı kolaylaştırdığı görüşüne katılıyor musunuz?			
39. İnternet Kafelere gelenler, diğer ülke insanlarıyla iletişim kurarak, kültür ve bilgi alışverişini gerçekleştirebiliyorlar mı?			
40. İnternetin her yaşta özgürce kullanılmasını fikrine katılıyor musunuz?			

Değerli katılımcı,

İnternet kafelerin Eğitim Amaçlı Kullanımı Açısından Denetlenmesi " konulu Yüksek Lisans tezi çalışması için hazırlanan bu anket sorularının amacı, İnternet kafelerin genel yapısının ortaya çıkarılması, İnternet kafeler konusunda eksikliklerin ve sıkıntılıların giderilmesi ve bu mekanlar için denetleme standartlarına uygunluğunun sağlanmasına yardımcı olacak sonuçlar çıkarmaktır. İnternet kafeler konusunda sizlerin önerileri ve görüşleri doğrultusunda ortaya çıkacak bu sonuçlar ile bilgi toplumuna daha etkili adımlarla gidilecektir. Araştırma tamamen bilimsel nitelikli olup, bilgiler gizli tutulacaktır.

Bu çalışmaya vereceğiniz katkından dolayı teşekkür ederiz.

Danışmanı:

Doç.Dr.Mehmet TAŞPINAR
Fırat Üniversitesi

Teknik Eğitim Fak. Dekan Yard.

Tel: (424) 237 00 00 / 34 11

Çetin GÜMÜŞ

Başkomiser
Elazığ Emniyet Müdürlüğü

Bilgi İşlem Şb.Md. V.

Tel: (424) 241 10 00 / 70 70

EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ANKET FORMU

A- İNTERNET KUI LANIMINA İLİŞKİN BİLGİLER

1- İnterneti kullanma sıklığı anla nında kendinizi nasıl tanımlarsınız?

- 1.() Düzenli kullanıcı (Günlük olarak mutlaka)
- 2.() Orta düzeyde kullanıcı (Haftada birkaç kere)
- 3.() Ara sıra (Ayda birkaç kere)
- 4.() Nadiren (Yılda sadece birkaç kere)

2- İnternet kapsamında en çok aşağıda belirtilenlerden hangisini kullanırsınız?

- 1.() Bilgi amaçlı çalışma yapma
- 2.() Diğer bireylerle iletişimde bulunma
- 3.() E-mail gönderme
- 4.() On-line müzik dinleme
- 5.() Kişisel bilgiye ulaşma (sağlık, hobi vb.)

3- Sizce İnternet 'in olumsuz etkileri nelerdir? (En fazla 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() Toplum kültürünü/ahlakını zedelemek
- 2.() Sosyal ilişkileri azaltmak
- 3.() Suç güdüsünü artırmak
- 4.() Olumsuz etkisi yok.
- 5.() Diğer (lütfen yazınız).....

4- Sizce genel olarak İnternet 'teki en büyük problemler hangileridir? (En fazla 3 seçenek işaretleyiniz)

- 1.() Bilişim suçları
- 2.() Hız/Kapasite
- 3.() Gizlilik
- 4.() Güvenlik
- 5.() Bilginin doğruluğu
- 6.() Sansür
- 7.() Pomografik yayımlar
- 8.() Yayın hakları
- 9.() Diğer (lütfen yazınız).....

5- Sizce İnternet 'te sansür olmalı mıdır?

- 1.() Olmamalıdır
- 2.() Bazı konularda (Devlet güvenliği, Gizlilik,pornografi vb.) olmalıdır
- 3.() Olmalıdır
- 4.() Fikrim Yok

B- İNTERNET KAFEYE İLİŞKİN BİLGİLER

(NOT: 6, 7, 8 ve 9. sorular sadece Ruhsat- Tebligat ve İşlemler Şube Müdürü tarafından doldurulacaktır.)

6- İnternizde ve ilinize bağlı ilçelerde Oyun Yeri sayısı nedir?

- 1.() 15 den az
- 2.() 16-25
- 3.() 25-35
- 4.() 35 den fazla

7- İnternizde ve ilinize bağlı ilçelerde İnternet Kafe sayısı nedir?

- 1.() 15 den az
- 2.() 16-25
- 3.() 25-35
- 4.() 35 den fazla

Not: Lütfen, İnternet Kafelerin denetlenmesi için belirttiğiniz birimleri neden uygun bulduğunuzu kısaca yazınız.

8- Son bir yılda ilimizde ve ilimize bağlı ilçelerde kapanan Oyun Yeri sayısı nedir?

1.() 10 dan az 2.() 11-15 3.() 16-20 4.() 21 den fazla

9- Son bir yılda ilimizde ve ilimize bağlı ilçelerde kapanan İnternet Kafe sayısı nedir?

1.() 10 dan az 2.() 11-15 3.() 16-20 4.() 21 den fazla

10- Size göre İnternet Kafelerin kapanma nedeni nedir? (Lütfen, en çok 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() Ekonomik nedenler
- 2.() Evlere yönelik bilgisayar satışındaki artış
- 3.() Asayişe müessir olaylar
- 4.() Denetimlerin sıklığı
- 5.() Diğer (lütfen yazınız).....

11- Size göre İnternet Kafe müşterilerinin İnternet Kafeye öncelikli olarak gelme nedeni nedir? (En fazla 3 seçeneği işaretleyiniz).

- 1.() Boş zamanları değerlendirme,
- 2.() ICQ,Netmeeting,Min vb. sohbet kanallarını kullanarak başka insanlarla iletişim kurmak
- 3.() Arkadaşlarıyla buluşarak vakit geçirmek
- 4.() Eğitim ve araştırma istediği
- 5.() Oyun oynamak amacıyla

12- Size İnternet Kafeler hangi birim/birimlerce denetlenmelidir?

- 1.() Emniyet 2.() Emniyet,Milli Eğitim ve Sağlık birimleri
- 3.() Belediye 4.() Milli Eğitim 5.() Milli Eğitim, Emniyet
- 6.() Diğer (lütfen yazınız).....

13- Size İnternet Kafeler hangi sıklıkla denetlenmelidir?

- 1.() Her gün
- 2.() Haftada bir
- 3.() Ayda bir
- 4.() Altı ayda bir
- 5.() Yılda bir

14- İnternet kafelerin etkili ve düzenli bir şekilde denetlenmediği fikrine katılıyorsanız sizce bunun nedeni nedir? (En fazla 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() İş yoğunluğu
- 2.() Personel yetersizliği
- 3.() Denetleme standardının olmaması
- 4.() Gerekli önemin verilmemesi
- 5.() Bilgi eksikliği
- 6.() Diğer (lütfen yazınız).....

15 Lütfen bu anket çalışmasına ilişkin, belirtmek istediğiniz diğer görüşlerinizi aşağıdaki boşluğa yazınız.

- 1.()
- 2.()
- 3.()
- 4.()
- 5.()
- 6.()
- 7.()
- 8.()
- 9.()
- 10.()
- 11.()
- 12.()
- 13.()
- 14.()
- 15.()
- 16.()
- 17.()
- 18.()
- 19.()
- 20.()

Değerli katılımcı,

İnternet kafelerin Eğitim Amaçlı Kullanımı Açısından Denetlenmesi "
konulu Yüksek Lisans tezi çalışması için hazırlanan bu anket sorularının amacı, İnternet kafelerin genel yapısının ortaya çıkarılması, İnternet kafeler konusunda eksikliklerin ve sıkıntıların giderilmesi ve bu mekanlar için denetleme standartizasyonu sağlanmasına yardımcı olacak sonuçlar çıkarmaktır. İnternet kafeler konusunda sizlerin önerileri ve görüşleri doğrultusunda ortaya çıkacak bu sonuçlar ile bilgi toplumuna daha etkili adımlarla gidilecektir. Araştırma tamamen bilimsel nitelikli olup, bilgiler gizli tutulacaktır.

Bu çalışmaya vereceğiniz katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

Danışman:

Doç.Dr.Mehmet TAŞPINAR

Fırat Üniversitesi

Teknik Eğitim Fak. Dekan Yard.

Tel: (424) 237 00 00 / 34 11

Çetin GÜMÜŞ

Başkomiser

Elazığ Emniyet Müdürlüğü

Bilgi İşlem Şb.Md.V.

Tel: (424) 241 10 00 / 70 70

İNTERNET KAFE İŞLETMECİSİ ANKET FORMU

A- İNTERNET KAFE İŞLETMECİSİNE AİT KİŞİSEL BİLGİLER

1- Cinsiyetiniz ?

1.() Bayan 2.() Erkek

2- Yaşınız ?

1.() 18-25 arası 2.() 26-31 arası
3.() 32-41 arası 4.() 42 ve üzeri

3- Lütfen öğrenim düzeyinizi belirtiniz.

1.() Okur-yazar 2.() İlköğretim (İlkokul ve Ortaokul dahil)
3.() Ortaöğretim 4.() Yükseköğretim
5.() Yüksek Lisans, Doktora

B- İNTERNET KULLANIMINA İLİŞKİN BİLGİLER

4- İnterneti kullanma sıklığı anlamında kendinizi nasıl tanımlarsınız?

- 1.() Düzenli kullanıcı (Günlük olarak mutlaka)
2.() Orta düzeyde kullanıcı (Haftada birkaç kere)
3.() Arasıra (Ayda birkaç kere)
4.() Nadiren (Yılda sadece birkaç kere)

5- İnternet hizmeti verirken karşılaştığınız en çok 3 problemi işaretleyiniz.

- 1.() Kullanıcılar tarafından yönetmeliğe uygun hareket edilmemesi
2.() İnternet Servis Sağlayıcılar yetersiz
3.() İnternet kafe'ye gelen bazı kişilerden rahatsız oluyorum.
4.() Kullanıcılar tarafından bilgisayarlarım sık sık bozuluyor
5.() Kullanıcılara destek sağlayacak nitelikli eleman eksikliğimiz var
6.() Diğer(lütfen yazınız).....

6- Sızcce genel olarak İnternet'te ki en büyük problem nedir? (Lütfen, en çok 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() Bilişim suçları 2.() Hız/Kapasite 3.() Gizlilik
4.() Güvenlik 5.() Bilginin doğruluğu 6.() Sansür
7.() Pornografik yayınlar 8.() Yayın hakları
9.() Diğer (lütfen yazınız).....

7- Yeni web adreslerini müşterilerinizin hizmetine nasıl sunuyorsunuz? (Lütfen, en çok 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() Kitap/magazin/dergilerden
2.() Arkadaş çevrelerinden
3.() Diğer web sayfalarındaki hyper link bağlantıları izleyerek
4.() Arama motorlarından
5.() Reklamlardan
6.() Diğer(lütfen yazınız).....

8- Sizce müşterilerin İnternet ortamına katılmasında en çok neyin etkisi vardır? (Lütfen, en çok 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() Teknolojiye olan merak 2.() Aile
 3.() Arkadaş çevresi 4.() Okul / Üniversite
 5.() Çocukların
 6.() Güncel hayattaki işlemlerin İnternet'ten gerçekleştirilmesi
 (Banka işlemleri, Sınav sonucu vs)
 7.() Diğer(lütfen yazınız).....

9- Sizce müşteriler interneti aşağıda belirtilen her bir kategori için hangi sıklıkta kullanmaktadır?

	Sık sık	Bazen	Hiç
Haber gruplarına erişim amacıyla			
İnternette gezinti amacıyla			
E-mail okuma ve gönderme amacıyla			
Eğlence amaçlı			
Oyun amaçlı			
On-line sohbet gruplarına ulaşmada			
Ticari ürün ve hizmetler hakkındaki bilgilere erişim amacıyla			
Araştırma raporlarına / projelere ulaşmak amacıyla			
Kaynak materyallere ulaşmada			
Bilgiye Erişim amaçlı			
Değişik konularda bilgi tarama			
Finansal bilgilere ulaşmada			
Medikal/sağlık bilgilere ulaşmada			

10- İnternet Kafeye ait bir web sayfanız var mı?

- 1.() Evet 2.() Hayır 3.() Hazırlanma aşamasında

11- Müşterilerinize yönelik olarak onları eğitim-bilgi amaçlı yönlendirebilecek web sitesi adresleri internet kafemiz de bulunmakta mıdır?

- 1.() Evet 2.() Hayır

12- Sizce müşteriler İnternet yoluyla bilgiye ulaşmada hangi yolları kullanmaktadır? (Lütfen, en çok 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() Arama motorları ile (yahoo, google, netbul, arabul vb.)
 2.() Online veri tabanları ile (Science direct, ebscohost vb.)
 3.() Arkadaş yönlendirmesi ile
 4.() Kitap, dergi, gazete, TV vb yardımı ile
 5.() Diğer yollarla (Belirtiniz)

13- Sizce İnternet'te sansür olmalı mıdır?

- 1.() Olmamalıdır
 2.() Bazı konularda (Devlet güvenliği, Gizlilik, pornografi vb.) olmalıdır
 3.() Olmalıdır
 4.() Fikrim Yok

C-İNTERNET KAFEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLER

14- Ne kadar süredir internet kafe işletmeciliği yapmaktasınız?

- 1.() Bir yıldan az 2.() 1-2 Yıl
 3.() 3-4 Yıl 4.() 5 Yıldan fazla

15- İnternet Kafesinde kaç görevli müşterilere hizmet vermektedir?

- 1.() 1 2.() 2 3.() 3 ve daha fazla

16- Ruhsatınız hangi işletme türünde bulunmaktadır?

- 1.() Oyun yeri 2.() İnternet Kafe

17- Sizce hangi işletme türü, müşteriler tarafından daha çok tercih edilmektedir?

- 1.() Oyun yeri 2.() İnternet Kafe

18- İnternet kafe işletmecisi olarak müşterilere yönelik olarak rehberlik edecek görevli personel bulundurunuyor musunuz?

- 1.() Evet 2.() Bazen bulundurunorum 3.() Hayır

19- Müşterileriniz genellikle İnternet kafeye yalnız mı, yoksa arkadaşlarıyla mı gelmektedir?

- 1.() Arkadaşlarıyla birlikte 2.() Yalnız
3.() Bir arkadaşıyla birlikte 4.() Ailesiyle

20- İnternet kafeye gelen müşterileriniz genel olarak hangi yaş grubunda bulunmaktadır?

- 1.() 12-16 2.() 17-21 3.() 22-25
4.() 26-29 5.() 30 ve yukarı

21- İnternet kafeye daha çok hangi cinsten birey/ler gelmektedir?

- 1.() Bay 2.() Bayan

22- İnternet kafe içerisinde aile bölümünüz var mıdır?

- 1.() Evet 2.() Hayır

23- İnternet kafeye aileler gelmekte midir?

- 1.() Evet sık sık 2.() Arada bir 3.() Çok nadir

24- Size göre genellikle İnternet kafeler en çok hangi zaman dilimlerinde yoğunluk kazanmaktadır?

- 1.() Hafta içi 09-17 arası 2.() Hafta içi 17-24 saatleri arası
3.() Hafta sonları 09-17 arası 4.() Hafta sonları 17-24 arası
5.() Diğer(lütfen yazınız).....

25- Size göre, müşterilerinizin İnternet Kafe'ye öncelikli olarak gitme nedeni ne olabilir?(En fazla 3 seçenek işaretleyiniz).

- 1.() Boş zamanlarını değerlendirme 2.() Eğlenme ve Oyun amacıyla
3.() Eğitim ve araştırma isteği 4.() Arkadaş edinmek amacıyla
5.() ICQ, Netmeeting, Mirç vb. sohbet kanallarını kullanarak başka insanlarla iletişim kurmak amacıyla
6.() Diğer (lütfen yazınız).....

26- Yönetmelik gereği suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin (Porno, Uyuşturucu, Şiddet, Terör vb.) yasak olduğunu ve sigara içilmeyeceğini belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanları müşterileriniz görebilecekleri yerlere asıyor musunuz?

- 1.() Evet 2.() Bazılarını buldurduruyorum 3.() Hayır

27- Sizce İnternet Kafeler hangi sıklıkla denetlenmelidir?

- 1.() Bir kaç günde bir
2.() Haftada bir
3.() Ayda bir
4.() Altı ayda bir
5.() Yılda bir

Lütfen gerekçesini kısaca yazınız.

28- Sizce İnternet Kafeler hangi birim/birimlerce denetlenmelidir?

- 1.() Emniyet 2.() Emniyet,Milli Eğitim ve Sağlık birimleri
3.() Belediye 4.() Milli Eğitim 5.() Milli Eğitim, Emniyet
6.() Diğer (lütfen yazınız).....

Not: Lütfen, İnternet Kafelerin denetlenmesi için belirttiğiniz birimleri neden uygun bulduğunuzu kısaca yazınız.

29- Lütfen neden İnternet Kafe işletmeciliği yaptığınızı aşağıdaki boşluğa yazınız.

30- Lütfen bu anket çalışmasına ilişkin, belirtmek istediğiniz diğer görüşlerinizi aşağıdaki boşluğa yazınız.

Lütfen; aşağıdaki sorular için Evet, Kısmen, Hayır seçeneklerinden birini işaretleyiniz.

	Evet	Kısmen	Hayır
1. İnternet Kafe mekanı için söylenen "atari salonlarının bir başka versiyonu" benzetmesini uygun buluyor musunuz?			
2. Şu anki şekilde İnternet Kafeler'in öğrenciler için yararlı olduğuna inanıyor musunuz?			
3. İnternet Kafe içerisinde müşteriler açısından yaş yönüyle fiziksel ortamda bölümler oluşturulması yararlı olacaktır.			
4. İnternet; her yaşta özgürce kullanılmalıdır.			
5. İnternet Kafe içerisinde oyun ortamı - internet ortamı yönüyle fiziksel ortamda bölümler oluşturulması yararlı olacaktır.			
6. Size göre İnternet Kafe işletmecileri, bu mekanları açarken kolaylıkla ruhsat alabilmekte midirler?			
7. İnternet Kafe açmak için mevzuatın karışık olduğu fikrine katılıyor musunuz?			
8. İnternet Kafelerin mesleki sorunlarının çok olduğu fikrine katılıyor musunuz?			
9. İnternet Kafeler, dijital kütüphaneler olarak kullanılmasında halinde ülkenin kalkınmasında önemli bir olgu olacaktır.			
10. Müşterilerin İnternet Kafeler'den bilgi toplumu olma yolunda verimli bir şekilde istifade ettiklerine inanıyor musunuz?			
11. Müşterilerin İnternet Kafe'de diğer ülke insanlarıyla iletişimi kurarak kültür ve bilgi alışverişinde bulunduğuna şahit olduğunuz mu?			
12. İnternet Kafeler, internetin yayılması ve Dijital Kütüphane olarak kullanılmasına öncelikli olarak uygun ortamlardır.			
13. Şu anki durumla İnternet Kafelerin, bilgi toplumu olma yolunda önemli katkısı olduğu fikrine katılıyor musunuz?			
14. İnternetin hayatı kolaylaştırdığı görüşüne katılıyor musunuz?			
15. İnternetin amacına uygun algılandığı fikrine katılıyor musunuz?			
16. Gelecekte kahve kültürünün, yerini İnternet Kafe kültürüne bırakacağı görüşüne katılıyor musunuz?			
17. İnternet kafeleri denetlemekle görevli birim personellerinin, internet kafe'leri yeterince etkili bir şekilde denetlediği fikrine katılıyor musunuz?			
18. İnternet Kafe işletmecilerinin , bu mekanların eğitim amaçlı kullanımını açısından emniyet, milli eğitim kurumları koordinesinde eğitime tabi tutulmalarının yararlı olacağı fikrine katılıyor musunuz?			
19. İnternet Kafelerle ilgili yönetmelik hakkında yeterli bilgi sahibi olduğunuza inanıyor musunuz?			
20. İnternet Kafe işletmecileri için; bu mekanları açmadan önce yetkili bir kurumdaki belirlenen bir eğitimden geçerek yetki belgesi aldıkları sonra İnternet Kafe açmalarının daha yararlı olacağı fikrine katılıyor musunuz?			
21. Yönetmeliğe aykırı hareket eden İnternet kafeler hakkında gerekli yasal düzenlemeler yapıldığı fikrine katılıyor musunuz?			
22. Size genel olarak İnternet Kafelerin emniyet birimlerinde düzenli bir şekilde denetlenmesi yapılmakta mıdır?			
23. İnternet kafesinde; zaman zaman suç unsuru taşıyan asiye olaylarıyla karşılaşılıyor musunuz?			
24. Size genel olarak İnternet Kafelerin sağlık birimlerinde düzenli bir şekilde denetlenmesi yapılmakta mıdır?			
25. Öğrenci müşterileriniz okul saatleri içerisinde internet kafe'ye gelmekte midir?			
26. Müşterilerinize yardımcı olabilecek bilgi düzeyine sahip olduğunuza inanıyor musunuz?			
27. Müşterilerinize yardımcı olabilecek bilgi düzeyine sahip rehber personel bulunduruyor musunuz?			
28. İnternet Kafelerin eğitim amaçlı web sitesi adreslerini afiş haline getirerek, bu internet adreslerini müşterilerinin hizmetine sunmasını yararlı olacağına inanıyor musunuz?			
29. Size göre müşterileriniz kütüphanelere sıklıkla gitmekte midir?			
30. Öğrencilere verilen Ev ödevi/Araştırma vb. çalışmaların internet ortamından sağlanmasının "öğrenme" açısından yararlı olacağına inanıyor musunuz?			
31. Örgün eğitime destek olarak eğitim kurumlarının internet aracılığı ile uzaktan eğitim konusundaki çalışmalarını yararlı buluyor musunuz?			
32. İnternet hizmetlerinin verildiği internet kafelerin denetlenmesinin, bu mekanların eğitim amaçlı kullanımına katkı sağlayacağı fikrine katılıyor musunuz?			
33. İnternetin kütüphane kullanım sıklığını olumsuz yönde etkilediği görüşüne katılıyor musunuz?			

KATKILARINIZ İÇİN TEKRAR TEŞEKKÜR EDERİZ.

ROBOTİK - Microsoft Internet Explorer

Dosya Düzen Görünüm Sık Kullanılanlar Araçlar

Gele Ara Sık Kullanılanlar Ortam

Adres: <http://www.firat.edu.tr/sanalimv/robotik/dersprog.htm>

DERS PROGRAMI

TÜRKİYE'DEKİ UZAKTAN EĞİTİM ÇALIŞMALARINI İÇİN LÜTFEN

<http://seucid.ii.metu.edu.tr//EMKI/>

SAYFASINI ZİYARET ETMENİZİ ÖNERİRİZ

1. ÜNİTE: OTOMASYONA GİRİŞ

1.1. Otomasyonun Tanımı ve Gelişimi

1.2. Grup Teknolojisi

1.3. Otomasyon Prensipleri

1.4. Parça ve Malzemelerin Otomatik Olarak Tanınması

1.5. İki veya Daha Fazla Makinenin Ortak Çalışma Özellikleri

1.6. Sistemlerde Zaman Ayarlarının Önemi

2. ÜNİTE: ROBOTİĞE GİRİŞ

2.1. Robotun Tanımı

2.2. Robotların Tarihsel Gelişimi

2.3. Robotların Endüstriyel ve

1. HAFTA

2. HAFTA

3. HAFTA

Adres: <http://seucid.ii.metu.edu.tr//EMKI/>

Baslat

Windows Explorer

Robotik - Microsoft

Internet

İLLERE GÖRE İNTERNET CAFE İSTATİSTİĞİ

İLİN ADI	İNTERNET CAFE	İLİN ADI	İNTERNET CAFE
ADANA	59	İZMİR	269
ADİYAMAN	29	K.MARAŞ	12
AFYON	30	KARABÜK	37
AĞRI	18	KARAMAN	8
AKSARAY	12	KARS	13
AMASYA	27	KASTAMONU	50
ANKARA	289	KAYSERİ	43
ANTALYA	32	KİLİS	6
ARDAHAN	4	KIRIKKALE	1
ARTVİN	8	KIRKLARELİ	24
AYDIN	64	KİRŞEHİR	10
BALIKESİR	54	KOCAELİ	448
BARTIN	5	KONYA	17
BATMAN	25	KÜTAHYA	55
BAYBURT	7	MALATYA	12
BİLECİK	25	MANİSA	0
BİNGÖL	5	MARDİN	34
BİTLİS.	20	MUĞLA	29
BOLU	10	MUŞ	1
BURDUR	14	NEVŞEHİR	15
BURSA	403	NİĞDE	16
ÇANAKKALE	61	ORDU	37
ÇANKIRI	12	OSMANIYE	22
ÇORUM	40	RİZE	7
DENİZLİ	24	SAKARYA	9
DIYARBAKIR	38	SAMSUN	118
DÜZCE	9	SİİRT	14
EDİRNE	7	SİNOP	18
ELAZIĞ	17	SİVAS	21
ERZİNCAN	13	ŞANLIURFA	22
ERZURUM	85	ŞİRNAK	4
ESKİŞEHİR	84	TEKİRDAĞ	105
GAZİANTEP	89	TOKAT	7
GİRESUN	33	TRABZON	25
GÜMÜŞHANE	14	TUNCELİ	1
HAKKARİ	0	UŞAK	24
HATAY	85	VAN	28
İÇEL	113	YALOVA	14
İĞDIR	5	YOZGAT	10
ISPARTA	19	ZONGULDAK	89
İSTANBUL	909	TOPLAM	1,675
TOPLAM	2,797	GENEL TOPLAM	4,472

YURT İÇİ UZAKTAN EĞİTİM WEB SİTELERİ

Boğaziçi Üniversitesi, www.boun.edu.tr
 Bahçeşehir Üniversitesi, www.bahcesehir.edu.tr
 Bilkent Üniversitesi, www.bilkent.edu.tr
 Ege Üniversitesi, www.ege.edu.tr
 Fırat Üniversitesi, www.firat.edu.tr
 İnönü Üniversitesi, www.inonu.edu.tr
 İstanbul Teknik Üniversitesi, www.itu.edu.tr
 Orta Doğu Teknik Üniversitesi, www.metu.edu.tr
 Selçuk Üniversitesi, www.selcuk.edu.tr
 Türkiye Bilişim Şurası, www.bilisimsurasi.org.tr/
 İnternet Konferansları, www.inet-tr.org.tr
 Türk İnternet, www.turk.internet.com

YURT DIŞI UZAKTAN EĞİTİM WEB SİTELERİ

Nova Southeastern Üniversitesi, http://www.sbe.nova.edu/interface/onlineprograms_window.cfm
 North Carolina State College Ed. Doctorate http://www.unca.edu/agc/ncsu_educ.html
 The Union Institute Cincinnati, <http://www.tui.edu/>
 The Fielding Institute, Santa Barbara CA, <http://www.ciis.edu/>
 Walden University, Minneapolis, MN (Ph.D & Ed.D), <http://www.waldenu.edu/>
 University of Nebraska Lincoln <http://www.unl.edu/gradstud/General/traditions.html>
 University of Sarasota, <http://www.sarasota.edu/>
 Athabasca Üniversitesi - Canada's Open University <http://www.athabascau.ca>
 Auburn Üniversitesi, <http://www.eng.auburn.edu/department/eop/>
 California State University, <http://www.csudh.edu/dominguezonline/>

Electronic University/America Online, <http://www.geteducated.com/#abierta>
<http://www.gnacademy.org/mason/catalog/front.html>
 Distance Education Clearinghouse, <http://www.uwex.edu/disted/home.html>
 Distance Education General Resources, <http://nova.umuc.edu/~erubin/de-gen.html>
 Distance Learning Resources, <http://tenb.mta.ca/teleedds.html>
<http://teleeducation.nb.ca/home/>
 Dr. E's Ecléctic Compendium of Electronic Resources for Adult/Distance Education
<http://www.oak-ridge.com/ierdrep1.html>
 Student Channel, <http://www.gnacademy.org/mason/channels/students.html>
 Degree Consulting Services, <http://www.degreeconsult.com/>
 The Distance Education and Training Council, <http://www.detc.org/>
 Distance Ed for Dummies, <http://www.angelfire.com/mo/EmirMohammed/index.html>
 Distance Education Frequently Asked Questions, <http://pages.prodigy.com/PAUM88A/>
 Distance Education Primer by Teletraining Institute Training Center
<http://www.teletrain.com/Primer.html>
 Distance Learning on the Net, <http://www.hoyle.com/distance.htm>
 Disted.com, <http://www.disted.com/>
 EdSurf, <http://www.edsurf.net/>
 Eggman's List of Distance Education and Related Links, <http://www.the-eggman.com/>
 Global Network Academy, <http://www.gnacademy.org/>
 Higher Education Traditional and Distance Learning,
<http://members.tripod.com/~lepine/index.html>
 New Promise, <http://www.mindedge.com/home/index.phtml>
 Peterson's Education Center, <http://www.petersons.com/preview/distance.html>
 What is Distance Education? <http://www.dlrn.org/library/dl/whatis.html>
 WWW Virtual Library, <http://www.cisnet.com/~cattales/Deducation.html>
 Introduction to Visual Basic. A complete course of study, <http://www.free-ed.net/catalog/>
www.unex.ucla.edu/ ve www.cisco.com

Gelen Kutusu Outlook Express

Dosya Düzen Görünüm Araçlar İletİ Yardım

Gelen Kutusu

İ	0	Kimden	Konu	Alınma tarihi
		Kimden: cehit@MUS	Konu: İngiltere'de yapılan araştırma	

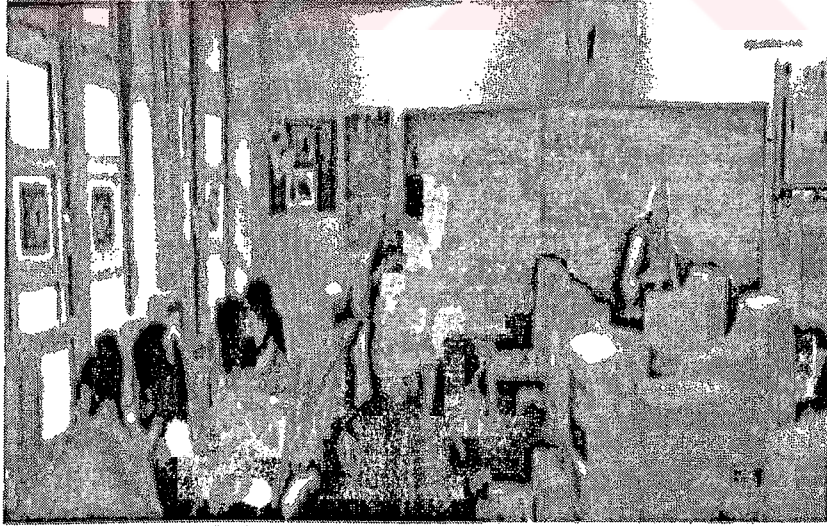
Kimden: cehit@MUS Kimi: nkar@elazigemayet.gov.tr
Konu: İngiltere'de yapılan araştırma

İngiltere'de yapılan bir araştırmanın sonuçları, çocukların İnternet dünyasına kitaplardan daha hakim olduğunu gösterdi. Yapılan araştırmada, çocukların yüzde 60'ı, İnternet'te sitelerin ana sayfası anlamındaki "homepage"i doğru açıklarken, kitaplarda "önsöz"ün anlamını bilenlerin oranı ancak yüzde 9'da kalmıştır.

Çocukların yüzde 38'i İngilizce'de "ciltli kitap" anlamına gelen "hardback" teriminin anlamını bilirken, yüzde 57'si ise bilgisayarın sabit diski olan "hard disk"ın ne olduğunu güçlük çekmeden anlatabilmiştir.

İngiltere'de yaşları 7 ila 16 arasında değişen 1000 çocuk üzerinde, NOP kamuoyu kurumu tarafından yapılan araştırmada, çocukların yüzde 25'inden azının davetiyeler üzerindeki "LCV"nin (lütfeñ cevap veriniz) anlamını bildiği ortaya çıktı. Buna kaşılık çocukların yüzde 70'i "www"nin (world wide web - küresel ağ) olduğunu bilmifitir.

Araştırmacılar, çocukların yüzde 75'inin ödevlerini yaparken İnternet'ten yardım aldıklarını, yansından fazlasının da İnternet'ten aldıkları bilgiler sayesinde okuldaki başarılarını ilerlettiklerini bildirdiğine dikkat çekmiştir. Çocukların yüzde 69'u İnternet'in ödevlerini çok kolaylaştırdığını belirtmiştir.

3 İletİ, 0 Okunmamış

Çevrimiçi Çalışılıyor

Başlat Microsoft Word Gelen Kutusu - Outlook Express 10:30:48 30/10/2009

MART 2000 PAZARTESİ

100.000 LİRA

ÖLÜMÜNE 'CHAT

İnternette chat (sohbet) yaparken küfürleşen iki genç, kozlarını paylaşm için buluştu. Ağabeylerin de katıldığı bıçaklı düelloda Servet Atılğan öl

ilk internet cinayeti

İnsanlığa yeni ufuklar açan internet ne yazık ki kan dökülmesine neden oldu ve Türkiye'de ilk internet cinayeti işlendi. Elazığ'da Servet Atılğan (30) ve Kayhan Gündüz (28) aynı caddedeki iki ayrı 'internet cafe' de birbirleriyle chat yapıyorlardı. Yeni bilgisayar ortamında internet yoluyla sohbet ediyorlardı. Gençler bir süre sonra birbirlerine yakası açılmadık küfürler etmeye başladı.

Servet Atılğan

Kayhan Gündüz

Servet Atılğan

Kayhan Gündüz

Bıçak alıp döndüler

Sonra kozlarını paylaşmak için randevulaştılar. Randevuda Servet ve ağabeyi Mesut Atılğan'dan dayak yiyen Kayhan eve gidip olayı ağabeyi Gökhan'a anlattı. Bıçak alan Gökhan ve Kayhan olay yerine döndü. Kıyasıya dövüşen gençlerden bıçaklanan Servet Atılğan öldü. Yaralı Mesut Atılğan ile Gökhan Gündüz hastaneye kaldırıldı. Kayhan Gündüz ise tutuklandı.

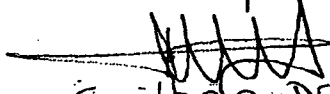
■ Şahısmail GEZİCİ/DHA

TEBLİĞ VE TEBELLÜĞ BELGESİ

İçinde Bulduğumuz bilgi ve teknoloji çağında sayıları hızla artan internet cafelerin vatandaşlarınıza genelgeler doğrultusunda daha iyi hizmet verebilmelerini tesis amacıyla bu mekanların denetimi ve çeşitli konularda bilgilendirme eğitim toplantısı yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Böylece özellikle çoğunluk olarak gençlerin faydalandığı ilimizde 63 adet bulunan internet cafe daha sağlıklı sorunsuz bir yapıya kavuşturulması yönünde adım atılmış olunacaktır.

Elazığ Emniyet Müdürlüğü Eğitim Salonunda internet cafe işletmecileri ve mesul müdürleri ile 29.11.2002 günü saat: 13.30 da yapılması planlanan eğitim toplantısına İdaremiz dahilinde bulunan aşağıda müsteciri ve mesul müdürlerine tebliğ edildiğine dair iş bu tebliğ ve tebellüğ belgesi tarafımızdan tanzimle altı birlikte imza altına alınmıştır. 19/11/2002

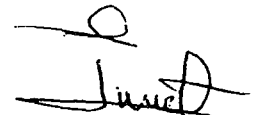
TEBLİĞ EDEN

Seyithan DEMİR
Polis memuru

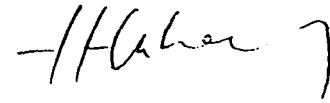
TEBELLÜĞ EDEN

MUNZUR ASLAN
(mesul müdür)
Atlas İnternet Cafe

Selahattin UĞAR
(mesul müdür)
Haylaz İnternet Cafe

İsmail KALINBAŞ
(işletmeci)
Sıradışı İnternet Cafe

Opuzhan ERKAN
(mesul müdür)
Opuzhan İnternet Cafe

Ferhat Evren ÖKHA
(mesul müdür)
Kotnas İnternet Cafe

Ek-10

Siber Suçların Ülkelere Modernleşmiş Kanunlarına Göre Mevcutluk Durumu(*)

Ülkeler	Veri Suçları			Ağ Suçları		Giriş Suçları		İlgili Suçlar	
	Verilerin Durdurulması	Verilerin Verilmesini Engelleme	Veri Hırsızlığı	Ağ Engelleme	Ağ Sabotajı	İzinsiz Giriş	Virüs Yayılması	Siber Suçlara İştirak veya Yardım Etme	Bilgisayara İlgili Sahnekarlıklar Dolandırıcılıklar
Australya	*	*	*	*		*		*	*
Brezilya		*			*	*		*	
Kanada	*	*	*	*	*	*			
Singapur	*	*	*	*	*				
Çin		*		*			*		
Cek Cumhuriyeti		*	*	*	*	*		*	*
Hindistan		*	*	*	*	*		*	*
Japonya	*	*	*	*	*	*		*	*
İspanya	*	*	*	*	*			*	*
Türkiye		*	*	*	*	*	*	*	*
Birleşik Krallık		*		*	*	*		*	
Birleşik Devletler	*	*	*	*	*	*	*	*	*

* www.hukuker.com

Yapılan ankette katkısı olan ilgili kuruluşlara teşekkür ederim.
Yalnız sizlerden işteğimiz kahvehanelerde dahi olmayan sigara
içmeme yasağının kaldırılması. Ayrıca bazı internet cafelerinin
kapanış saatine riayet etmediğini bildiğimizden özellikle kontrol
lerin bu yönde sıklasıtırılması.

Malumunuz halen bir dernek çatısı altında
olmayan biz internet cafe işletmecileri olarak sizlerden ricamız
bunu sağlamanız. (Bizim kategoriye en yakın dernek altında...)
Bize yardımcı olmanızdır...

Saygılarımla
? internet
Xloko Cafe

Alpaslan

Getinköyü

18.6.2002

EUAZİG

From : "abdullah tas" <binkent@hotmail.com>
Reply-To : cetingumus@hotmail.com
To : internetevi@ubak.gov.tr
Subject : [MERHABALAR
Date : Mon, 21 Oct 2002 18:56:06 +0000

İnternet günümüzde; internet'ten bilimsellikten çıkıp maalesef oyun salonlarını aratmayacak bir konuma düşmüş durumda, ayrıca ben ingilizce öğrencisi olduğumdan dolayı günümüzün olmazsa olmazlarından olan ingilizce alanında bir tür özel kurs, bilgisayarlar üzerinden ingilizce eğitim vermeyi düşünüyorum tabi resmi prosüdür nasıl doğrusu tam olarak bilmiyorum. Ayrıca; birkaç bingöllü arkadaşlarla bir kültür sanat edebiyat ve mizahi bir dergi çıkarmayı düşünüyoruz.

From : <farukarslan@superonline.com>
Reply-To : internetevi@ubak.gov.tr
To : internetevi@ubak.gov.tr
Subject : [internetevi] Re: internetevi
Date : Tue, 22 Oct 2002 11:09:09 +0200

Merhabalar internet evlerinin eğitim amaçlı olarak kullanılması fikri çok güzel mesela eğitim gönüllüleri derneğinin gezici tır'ları var burada tır'ın bir bölümü internet kafelerdeki gibi 10 bilgisayarla bilgisayarla hiç tanışmamış öğrencilere basit dersler veriliyor. açma kapatma wordpad'te ismini yazma, paint'te basit resim çizimleri gibi, winamp vs. bu tür bir uygulama bizim internet evleri içinde yapılabilir ölü olan saat için öğretmenleri gözetiminde yapılabilir. ama benim internet evine "öğrenci alınması yasaklandı" öğrenci alamassın diye uyarı yapıldı bu nasıl olacak. Telekom; internet evleri için özel bir tarife yapabilir fiyatlar çok fahiş durumda şu an gece kapatma saatim 21:00 bu çok erken tamamen serbest bırakılsa belki de 24:00'den sonra kapatıp gideceğiz müşteri bulamayacağız. Denetimler mutlaka olmalı ama saygıyla baskınla değil. faruk arslan. dolunay internet evi. vezirköprü/samsun.

E-mail: serefdayan@usa.net, Sun Aug 13 03:21:30 2000

Kurum: Black White Erdek İnternet Cafe ve Bilgisayar Hizmetleri

Türkiye'de internet kafelerin kahvehane, bar, pavyon, eğlence yeri, statusunde değerlendirilmesini içime sindiremiyorum. Bunun yanında bu tür yerleri işletenlerin, işletmelerini eğlence yeri, kahvehane gibi kullanmalarını da içime sindiremiyorum. Bilimsel bilgiye, teknolojiye susamış, ve de içinde yaşadığımız şu çağda belki de buna en çok ihtiyaç duyan ülke insanının internet kafe aracılığı ile internetin zenginliklerinden yararlanmalarının engellenmesini, 15 yaş altının bu büyük kütüphanelerden faydalanamamasını kabul edemiyorum. Bunun yanında 15 yaş altının ve üstünün, 7 den 70 e bütün insanların İnternet konusunda yeterince eğitilmemesini, İnternet servis sağlayıcıların ve bunun yanında İnternet konusunda hizmet verenlerin bu konuda eğitimsel çalışmalarda bulunmamalarını da kabul edemiyorum. Denetimden uzak, başıboş, bilimsizce ve de insanlar için , toplum için olmazsa olmaz değerlerden uzak olan internet kafeleri içime sindiremiyorum. Devletin ve milletin bölünmez bütünlüğünü sarsacak nitelikte yayın yapan sitelerin, kamu kuruluşlarına ve devlet sitelerine saldıran sitelerin, kişi hak ve özgürlüklerine, toplumsal ahlaka aykırı olan sitelerin internet kafeler alet edilerek kullanılmasını, ve de buna izin veren internet kafelerin (ki bunun olabileceğini düşünmek bile istemem) bizlerle aynı kefeye konmasını da içime sindiremiyorum. Bu ülke hepimizin. Tüm internet kafelere sesleniyorum. Gelin internet kafelerin adını kurtaralım kendi denetimimizi kendimiz yapalım. Kendi özeleştirimizi yaparak internet kafeleri hak ettikleri yere oturtalım eğlence yeri olmaktan çıkaralım. Bilime ve bilimselliğe inanan , internet kafeleri bilgiye ulaşmada en kısa ve hızlı yol olarak görenler, birlikte hareket ederek varolan yanlış anlaşılmalrı düzeltelim, yetkililerle yardımlaşarak, doğru temellere oturtalı internet kafeleri. İnternet kafelerin doğrudan bilimden yana olmaları için elimizden geleni yapalım ama önce kendimizden başlayalım. Birkaç kendini bilmez kafe işleteni yüzünden hak etmediğimiz durumlarla karşılaşmamak için bunlara dikkat ederek, fikir birliği içerisinde doğruları aktaralım.

From: "areels bilgisayar&internetcafe", Mon, 21 Oct 2002 20:37:01 +0300

To: internetevi@ubak.gov.tr

İnternet kafelerde belli bir zaman diliminde , öğrencilere ücretsiz eğitim vermek zorunlu hale getirilebilir, her internet kafede çok az müşterinin olduğu ölü saatler vardır, bir öğretmen gözetiminde internet kafeye gelecek olan öğrenciler sayesinde hem öğrenciler, hem de internet kafeler karşılıklı etkileşim sonucunda çağdaşlaşarak, gelişebilirler.

DİJİTAL KÜTÜPHANE E-KİTAPLIK

E-KİTAP

- E-kitaplar
- E-öyküler
- E-makaleler
- FTP Sitesi **Yeni**
- E-kitap arama
- Yardım ve bilgi
- İstatistikler

 E-kitap Okuma Programı için [Buraya Tıklayın.](#)

E-kitap ve E-öykülerden Örnekler:

Knulp
Yazar: Hermann Hesse
Tür: Roman
Yayın: Ocak 2002

Dünyanın En Hızlı Büyüyen Enerji Kaynağı: Rüzgar Enerjisi
Yazar: Greenpeace
Tür: Makale / Çevre
Yayın: Haziran 2002

Denizden Gelen Lezzet
Yazar: Anonim
Tür: Yemek Kitabı
Yayın: Haziran 2002

Bir Teknoloji Öyküsü: COMMODORE 64'ün Yükseliş ve Çöküşü
Yazar: çev: Bahadır Akın
Tür: Makale / Bilgisayar
Yayın: Mart 2001

Afacan Çocuk Web Sitesine Hoşgeldiniz - Microsoft Internet Explorer

Dosya Düzen Görünüm Sık Kullanılanlar Araçlar Yardım

Adres <http://www.afacancocuk.com/>

Ben Başardım - Sizde Başarabilirsiniz!

SUPER ONLINE WORLD
Gözle görülür

[Anasayfa](#) [Yeni Üyeler](#) [Yardım](#) [Bağlantılar](#) [Site Haritası](#) [Üye Ol](#)

Üyelerimiz ve Yeni Üye olmak isteyenler...
 Yandaki linke tıklayarak Üye Olma ve Üyelik
 Hakkında Bilgi alabilirsiniz...
 Üyelikleriniz ile ilgili sorunlarınızda
uyelik@afacancocuk.com adresine mail
 yollayabilirsiniz...

Üyeler & Üye Ol

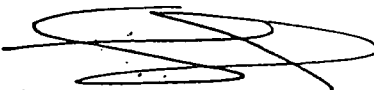

Tüm AFACANLARIN YENİ YILINI KUTLARIZ...

<http://www.afacancocuk.com/>

Baslat

İNSAN HAKLARI İL KURULU KARARLARI

TOPLANTI DÖNEMİ	2001/1
TOPLANTI TARİHİ	26 OCAK 2001
TOPLANTI YERİ	Valilik Toplantı Salonu
TOPLANTIYA BAŞKANLIK EDENİN ADI SOYADI VE ÜNVANI	Erdoğan BEKTAŞ Vali Yardımcısı
SIRA NO	TOPLANTIDA ALINAN KARARLAR
1.	Sokak çocukları haklarının korunup geliştirilmesi, kişilik bakımından tam ve uyumlu geliştirilmesinin sağlanması, tinerici ve dilenci konumundaki kişilerin durumunun iyileştirilmesi ve topluma kazandırılması amacıyla bir çalışma grubu oluşturulması için Valiliğe öneride bulunulmasına,
2.	Kurul çalışmaları kapsamında, atari salonları ve internet kafelerdeki ortamın temel hak ve özgürlüklerin kişilik ihlallerine yol açabilecek hususların denetlenmesi amacıyla İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün müştereken bir çalışma grubu oluşturularak neler yapılabileceği hususunda bir incelemenin yapılmasına, Karar verildi.
	 A.Cemil GÜLCÜ İl Planlama Müdürü İl Danışma Masası Başkanı
	 Erdoğan BEKTAŞ Vali Yardımcısı İl Kurulu Başkanı

1. Yaşı :
2. Cinsiyeti : Kız () Erkek ()
3. Eğitim Durumu : Devam ediyor () Mezun ()
4. Hangi okula gidiyorsunuz ? Kaçınıcı sınıftasınız ?
Okulu : Sınıfı :
5. Babanızın Mesleği :
6. Annenizin Mesleği :
7. Ailenizin aylık gelir miktarı :
8. Elinize geçen günlük harçlık miktarı :
9. İnternet Kafelere ne kadar sıklıkla geliyorsunuz ?
a) Her gün b) Haftada üç veya -dört defa
c) Haftada bir d) Ayda bir iki defa
10. Sigara içiyor musunuz? a) Evet b) Hayır
11. İnternet kafede ne kadar zaman geçiriyorsunuz ?
a) Bir-iki saat b) İki-üç saat c) Üç-dört saat d) Daha çok
12. Genelde hangi sitelere giriyorsunuz ?
13. İnternet kafeye yalnız mı, yoksa arkadaşlarınızla mı geliyorsunuz ?
a) Arkadaşlarla birlikte b) yalnız
14. Okul saatleri içerisinde internet kafeye geliyor musunuz ?
a) Evet b) Hayır
15. İnternet Kafeye gelişinizden ailenizi haberdar ediyor musunuz ?
a) Evet b) Hayır
16. İnternet kafeye gelme nedeniniz ?
a) Boş zamanlarımı değerlendirme,
b) Yapacak başka işim olmadığından,
c) Hoşuma gittiğinden,
d) Merak ve araştırma isteğimden.
17. Ailenizle yaşadığınız bir probleminiz var mı ?
a) Evet b) Hayır
18. 17. sorunun cevabı evet ise,
a) Aile bireylerinden yeterli ilgiyi göremiyorum,
b) Ailem her işime karışıyor, herşeye onlar karar veriyor,
c) Aile bireyleri arasındaki huzursuzluktan rahatsız oluyorum,
d) Ailem arkadaş seçimime engel oluyor beni sıkıyor .
e) Başka
19. İnternet Kafeye ne zamandan beri geliyor sunuz ?
a) 6 ay veya daha az bir süre,
b) 6 ay 1 yıl arası,
c) c) 1-1,5 yıl arası,

20 . İnternet kafe'ye geldiğinizde kendinize rehberlik edecek görevli teknik personel bulabiliyor musunuz?

- a) Evet b) Hayır c) Bazen

21. İnternet Kafede ; zaman zaman suç unsuru taşıyan asayiş olaylarıyla karşılaşılıyor musunuz?

- a) Evet b) Hayır

22. Yukarıdaki soruya cevabınız evet ise;

- a) Kavga olayları .
b) Kötü alışkanlıkların olması (Alkol, Bally vb.)
c) Çetecilik
d) Diğer

23 . İnternet Kafelerin , internetin yayılması ve Dijital Kütüphane olarak kullanılması amacına uygun ortamlar olduğuna inanıyor musunuz ?

- a) Evet b) Hayır

24. İnternet Kafeye geldiğinizde ; Suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin (Porno, uyuşturucu, şiddet, Terör) yasak olduğunu belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanlar ile karşılaşılıyor musunuz ?

- a) Evet b) Hayır

25. İnternet kafe ile ilgili düşünceleriniz nelerdir ?

.....
.....
.....
.....
.....

Değerli katılımcı,
Son yıllarda Dünya'da dolayısıyla Türkiye'de internetle birlikte İnternet Kafe'ler de hızlı bir şekilde yayılmış, bir sektör haline gelmiş ve sosyal hayatın içerisinde yerini almıştır.

İnternet Kafeler hakkında İçişleri Bakanlığınca yönetmelikler çıkarılmakta dolayısıyla bu mekanların yönetmelik çerçevesinde etkili bir şekilde denetlenmesi gündeme gelmektedir. Bu da ancak, bu mekanların oluşturulacak bir Denetim formu ile denetlenmesi ile gerçekleştirilecektir.

İnternet kafelerin Eğitim Amaçlı Kullanımı Açısından Denetlenmesi konulu yüksek lisans tezi kapsamında İnternet kafelerin denetlenmesi amacıyla yönelik "Denetim Formu" geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Seçtiğiniz maddelerle oluşan İnternet Kafe Denetim formunun, İnternet Kafe denetleme standardizasyonunu oluşturmaya büyük katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmaya vereceğiniz katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

Danışman:
Doç.Dr.Mehmet TAŞPINAR
Fırat Üniversitesi
Teknik Eğitim Fak. Dekan Yard.

Çetin GÜMÜŞ
Başkomiser
Elazığ Emniyet Müdürlüğü
Bilgi İşlem Şb.Md.V.

İNTERNET KAFE DENETLEME FORMU GELİŞTİRME TASLAĞI

DEĞERLENDİRME MADDELERİ

DEĞERLENDİRME MADDELERİ	DENETLEME FORMUNDA BU SORU YER ALMALIDIR	DENETLEME FORMUNDA BU SORUNUN BULUNMASINA GEREK YOK
1. İnternet Kafe'de işyeri açma izin belgesi bulunmakta mıdır?		
2. İnternet Kafe'de suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin (Porno, Uyuşturucu, Şiddet,Kumar,Bahis, Terör vb.) yasak olduğunu belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanlar var mıdır?		
3. İnternet Kafe içerisinde sigara içilmeceğini belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanlar var mıdır?		
4. İnternet Kafe'de bulunanlar İçişleri Bakanlığınca belirlenen yaş sınırlandırılması kapsamında mıdır?		
5. İnternet Kafe; İl Valiliğince belirlenen saatlerde kapatılmakta mıdır?		
6. İnternet Kafe'ye gelen 18 yaşından küçük çocukların velli izni olup olmadığı işletmeci tarafından kontrol edilmekte midir?		
7. Okul saatleri içerisinde ilk ve orta öğretim öğrencileri, İnternet Kafe'de bulunmakta mıdır?		
8. İnternet Kafe fiziksel ortam (Işıklandırma, Havalandırma, Ses düzeni vb.) olarak elverişli midir?		
9. İnternet Kafe işletmecisi, işlettiği mekanı ruhsatının iptalini gerektirecek fiziksel değişikliğe uğratmış mıdır?		
10. İnternet Kafe mekanı temizlik yönüyle yeterli midir?		
11. İnternet kafe'de tıbbi malzemelerin yer aldığı ecza dolabı bulunmakta mıdır?		
12. İnternet Kafe'de halkın rahat ve huzurunu bozacak şekilde müzik yayını ve gürültü yapılmakta mıdır?		
13. İnternet Kafe'de bilgisayar ve bilgisayar ağlarına zarar veren web sitelerine erişim engellenmiş midir?		
14. İnternet Kafe'de suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelere (Porno, Uyuşturucu, Şiddet, Terör vb.) giriş yapılmış mıdır?		
15. İnternet Kafe'de suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelere (Porno, Uyuşturucu, Şiddet, Terör vb.) giriş yapılması işletmeci tarafından bilgisayar üzerinde engellenmiş midir?		

DEĞERLENDİRME MADDELERİ

DENETLEME FORMUNDA BU SORU YER ALMALIDIR	DENETLEME FORMUNDA BU SORUNUN BULUNMASINA GEREK YOK
16. İnternet Kafé'de suç unsuru taşıyan (Porno, Uyuşturucu, Şiddet, Terör vb.) CD'ler bulunmakta mıdır?	
17. İnternet Kafé de disket ya da CD yardımıyla oyun oynamakta mıdır? (Oyun Yeri şeklindeki İnternet Kafé HARCINDE)	
18. İnternet Kafé de lisanssız ve bandrolsüz film bulunmakta mıdır?	
19. İnternet Kafé de lisanssız bilgisayar yazılımı bulunmakta mıdır?	
20. İnternet Kafé'de veri-oyun ve benzeri ekipmanların yasa dışı olarak kopyalanması, kiralanması ya da kopyalanarak satılması yapılmakta mıdır?	
21. İnternet Kafé (açılış amacına göre) ruhsatına uygun bir şekilde hizmet vermekte midir?	
22. İnternet Kafé'de , saat 24 den sonra müşteri ve ziyaretçi bulunmakta mıdır? Açılış ve kapanış saatlerine riayet edilmekte midir?	
23. İnternet Kafé müsteciri iş yerinde midir? Müstecir yoksa, müstecir yerine sorumlu Mesul Müdür iş yerinde bulunmakta mıdır?	
24. İnternet Kafé civarındaki iş yerlerinin, işletme hakkında herhangi bir sıkıntısı var mıdır? Bu konuyla ilgili yetkililere, her hangi bir müracaatta bulunmuş mudur?	
25. İnternet kafé de müşterilere rehberlik edecek görevli personel bulunmakta mıdır?	
26. İnternet Kafé'de denetleme aşamasında İnternet Kafé çalışanlarının kimlik kartları düzenlenmiş midir? Bunlardan ayrılan varsa görevden ayrılışları kolluk birimlerine bildirilmiş midir?	
27. İnternet Kafé'de denetleme aşamasında İnternet Kafé çalışanlarının kimlik kartları üzerlerinde bulunmakta mıdır?	
28. İnternet Kafé de varsa, çalışan yabancıların kimlik kartları üzerlerinde bulunmakta mıdır, ayrıca pasaport ve ikamet tezkereleri bulunmakta mıdır?	
29. İnternet Kafé de müşterilere, internet ücret fişi verilmekte midir?	
30. İnternet Kafé'de yiyecek-içecek bölümü ile internet hizmetinin bulunduğu ortam uygun bir şekilde birbirinden ayrılmış mıdır?	
31. İnternet Kafé'de alkollü içecekler ve her çeşit uyuşturucu madde vb. maddeler bulunmakta mıdır?	
32. İnternet Kafé de kişiler üzerinde veya işyerinde herhangi bir suç unsuru ya da suç aleti bulunmakta mıdır?	
33. İnternet Kafé işletme izin belgesindeki niteliklere uygun mudur?	
34. İnternet Kafé işletmecisi, müşterilerine yönelik olarak eğitim-kültür-bilgi ağırlıklı Web sayfası adreslerini müşterilerine broşür veya ilan panosu ile bildirmekte midir?	
35. İnternet Kafedeki bilgisayarlar üzerinden herhangi bir "BİLİŞİM SUÇU" işlenmiş midir?	
36. Başkaca bir suç unsuruna ya da aksaklığa rastlandı mı?	

Lütfen, İnternet Kafé Denetleme formunda yer almasını istediğiniz diğer soruları aşağıdaki boşluğa yazınız?

VİLAYET MAKAMINA

ELAZIĞ

İlimizde son günlerde işletmeye açılan Bilgisayar İnternet Kafeler birçok sorunuda birlikte getirmiş bulunmata olup, kapatılmış bulunan Kumarhanalar gibi işlemekte olup Biz çocuklarımızın geleceğimde konusunda bizleri endişelere evk etmektedir.

Bu işletmelerin bir çoğu gece yarısı sabahlara kadar ruhsatlı olmadıkları halde çalışmakta adeta bir kumar mafyası oluşturmata geri kalmaktadırlar.

Her gün bir çığ gibi büyüyen bu sektörde hiçte beklenilen bir bilgi sayar kursu yerine gece yarısından sonra başka gaye ve amaçlar doğrultusunda (Pofo kanellar, Blakdısı yazışmalar vs. gibi çocukların geleceğini karartan bilgiler) ileteceklik ununa birlikte aile reislerini tedirgin eden, çocukların eğitim ve öğretim haklarını engelleyen evlerimizde bu konuda büyük huzursuzluklar çıkaran bu yeni kumar oyunlarının bir esasa bağlanmasını belli saatlerden sonra bunların açık kalmalarını alenmesini zaman zaman Bunlarda bulunan(DİSKET)lerin incelenmesini, ahlak polisinin bizleri rahatlatacak baskınlar yaparak olaya el koymalarının sağlanmasını iz değerli yöneticilerimizin bu konunun ehemiyetine bakarak üzerinde durmasını bekliyor yapacağınız kamu oyu yoklamasında tüm velilerin bu konuda ne kadar rahatsız olduklarını Görecet bizlere hak vereceğinize inanıyoruz.

Sayın Valimizin Ve emniyet mensuplarımızın bu konudaki gösterecekleri ayretten dolayı teşekkürlerimizi ve minnettarlığımızı belirtiyor, şimdiden teşekkürlerimizi bir borç biliyor saygılarımızı arz ediyoruz.

Son aylarda şehrimizde peş peşe adeta birer mantar gibi büyüyen bir işletmeden bahsetmek ve ilgili kuruluşları ve yetkilileri duyarlı olmaya çağırarak, bu işletmelerin bir denetlemeye tabi tutulmaları hususunda çok geç kalınmadan, tedirgin olan ailelerin durumlarını düzeltmelerinizi beşliyoruz.

Kimdir nedir bu işletmeler diyeceksiniz belki bu işletmelerin çoğunda faydalı şeylerin olduğu zanedilecektir eğer bu karlı ve okadarda zararlı işletmeler mercek altına alınırsa ne kadar genç beyinleri yıkadıklarını göreceksiniz.

Bu işletmeler Bilgisayar İnternet KAFE ler dir, adı bilgisayar yeri olan bu yerler ikinci bir kumar sektörü gibi çalışmaktadırlar. Gençler buraya bağımlı hale sokularak Borçlandırılarak büyük senetlerle oyunlara alıştırılıp Aileler zor durumda bırakılmaktadır. Çünkü bunlar Bilgi sayar İnternet olmayıp KAFE adı altında çalışmaktadırlar.

Çok karlı olan bu sektör Maliyedenda büyük bir vurgun yolu ile defterlerini işletmelerinin bir kısmını gösterip günlük cirolarını çok az göstererek 80.90 Milyon olan günlük girdilerini 5 ile 5 milyon gibi küçük girdilerle geçiş tirmektedirler.

Tüm ilgilerimizin gözünde kaçan bir iki noktaya temas ederek konuyu vicdanlarınızla baş başa bırakıyorum. Bu işletmelere niçin bu kadar çok acele Belediyemize ruhsat veriliyor. Bunlar niçin KAFE adını hep kullanıyorlar Gerçekten bunlar bilgisayarını öğretiyor yoksa başka şeylerin peşindeymi ne gibi soruları araştırılıp merak edilirse manzaranın korkunç boyutları ortaya çıkacaktır.

Maliyemiz defterdarımızın yetkili teftiş heyeti uzmanlarını kasa girdilerinin ne olduğunu günlük bilançolarının ne olduğunu acaba merak ediyorlarmı. Kaç gösterip kaç alıyorlar Bu ülkenin bu işleri kaldıracak gücü çokmu.

Gecelerini gündüzlerine katarak çalışan emniyet yetkilerimiz bu konu da daha ne kadar bekliyecekler Kalın kalın perdeler çekip loş ışıklar altında sabahlara kadar çocukları borçlandırıp üye adı altında bunları sömürüp paraya doymayan bu işletmelerin sahiplerine yeter artık kim diyecek. Tüm duyarlı yetkililerimizi göreve davet ediyor saygılarımı iletiyor çalışmalarınızda başarılar dilerken gönüllerimizi rahatlatacak bizlere gerçek Bilgisayar donanımlı tertemiz gençler bırakacak Bilgi çağını yakalamış gençlerle daha iyi yarınlara diyecek nesilere destek olacak kamu görevlilerini göreve davet ediyor tekrar tekrar saygılarımı belirtmeyide bir görev telaki ediyorum

Hepinize tümünüze başarılı çalışmalar diliyorum Çok duyarlı bir vatandaş olarak çalışmalarınızı merakla beklediğimide ifade ederek sağlıklar diliyorum

2000-2001 YILLARI İNTERNET CAFÉ DENETİM SUÇLARINI GÖSTERİR İSTATİSTİK
ÇİZELGESİ

YAPILAN İŞLEM	YILLAR		TOPLAM
	2000	2001	
KAPATMA	626	230	856
FAALİYETTEN MEN	59	9	68
İHTAR	389	203	592
RUHSAT İPTALİ	20	15	35
GENEL TOPLAM	1094	457	1551

From : Yusuf Andic <yandic@ksu.edu.tr>
Reply-To : internetevi@ubak.gov.tr
To : internetevi@ubak.gov.tr
Subject : [internetevi] Oyun konusunda bazı gorusler...
Date : Sat, 16 Nov 2002 10:01:25 EET

Öğrenmeyi sağlar.

Kemal Gözükara (Ar -El Koleji)

Bilgisayarda oyun, çocuğun hem hayalini, hem de beyin gelişmesini sağlar. Bazı veliler çocukların bilgisayarla oynamasını istemiyorlar, bu çok yanlış. Çocuk bilgisayarla oynarken, anne baba çocuğun neler yaptığına dikkat ederse sorun kalmaz. Bilgisayar çocuk için yararlıdır. Bilgisayar oyunları hayatın basit olmadığı yolunda da önemli dersler verir.

Çağımızın gereği

Burhanettin Polat (Ilke Okulları)

Bilgisayar kullanımı çağımızın gereğidir. Oyunlar eğitici içerik taşıyorsa, beyin ve zekanın gelişimini sağlar. Doğru oyunlar olmak kaydıyla kendini geliştiren nesiller yetişmesine yardımcı olur. Yönlendirici olarak da büyük etkisi vardır. Küçük yaşlarda eğitim programları kullanıldığında beyin gelişimi son derece sağlıklı bir şekilde sağlanabilir.

Zihni geliştirir

Murat Güvençer (Psikolog)

Bilgisayar oyunlarını yasaklamak yanlıştır. Bilgisayar oyunları zihinsel fonksiyonları geliştirir, hayatın iç mekanizmalarını öğrenmekte çocuklara yardımcı olur. "Şiddete yöneltir" gibi bulgular bulunamadı. Şiddet, insanın doğasında vardır ve eğitilerek doğru yöne kanalize edilebilir. Şiddetin nedeni bilgisayar oyunları değildir. Aile eğitememişse, kabahat bilgisayar oyunlarının

değil.

Hayatı karşılamaz

Dr. Serdar Serdaroğlu (Psikiyatr)

Bilgisayar oyunlarının tipi çok önemli. Şiddet kültürü veren bir bilgisayar oyunu, problemlerin çözümünde şiddete işaret eder. Ama, oyun pratik zekayı arttıran özellikler taşıyorsa yararlı temayı işler. İçerik çok önemli. Ancak, oyunların içeriği ne kadar olumlu olursa olsun, günlük hayatın yerine geçemez. Günlük hayattaki bir deneyimin verdiği bilgi, oradan yapılan soyutlamalar bilgisayar oyunuyla kazanılamaz. İnsanoğlu deneyimi, hem düşünsel hem duygusal iki etkenin bileşmesiyle kazanır. Olay olduğu zaman, o olaya verdiğiniz tepkiler düşünce ve duygunun yanyana gelmesi sayesinde hafızada kodlanır ve unutulmaması sağlanır. Gerektiği zaman da kişi bu deneyimlerini hatırlayarak kullanabilir. Ama bilgisayar oyunlarında neşe, öfke gibi duygusal dünya eksiktir sadece fantazi vardır.

Bazıları çok tehlikeli

Doç. Dr. Arif Verimli (Psikiyatr)

Bilgisayar için hazırlanan oyunların konusu çok önemli. Örneğin bir FPR oyunu var. Ben bunu özellikle ergenlik çağındaki gençler için çok tehlikeli buluyorum. Gerçek dışı objelerle, gerçeğin ötesinde bir dünya sunuluyor. Hayatın gerçekleri değil, gerçek olmayanlar öğretiliyor. Aileler, gençlere gerçek yaşamı öğretme konusunda yetersiz kalıyorlar. Ödev, bilgi edinmek amacından çok, çocuğa sorumluluk bilinci kazandırmak amacıyla verilir. Amaç verilen bir görevi sonuna kadar takip etmeyi, görev bilincini kazandırmayı sağlamaktır. Bilgisayar oyunlarında ise bu yoktur.

UMUMA AÇIK YER HAKKINDA YAPILAN İŞLEMLER

YAPILAN İŞLEM			VERİLEN CEZANIN			
KONUSU	EVRAK ÇIKIŞ TARİHİ	NO'SU	TARİH	NO'SU	SÜRESİ	SONUÇ
Misafirlerin isim başında bulunmaması Kapatma saatine riayet etmemesi			31.07.2000		—	İHTAR

UMUMA AÇIK YER HAKKINDA YAPILAN İŞLEM

YAPILAN İŞLEM			VERİLEN CEZANIN			
KONUSU	EVRAK ÇIKIŞ TARİHİ	NO'SU	TARİH	NO'SU	SÜRESİ	SONUÇ
Kapıt açısını ayarlatılmaması			17.10.2000		—	İhtar

UMUMA AÇIK YER HAKKINDA YAPILAN İŞLEMLER

YAPILAN İŞLEM			VERİLEN CEZANIN			
KONUSU	EVRAK ÇIKIŞ TARİHİ	NO'SU	TARİH	NO'SU	SÜRESİ	SONUÇ
Pornografik Yasak sitelerine girme	05.11.2002		12.11.2002		—	İhtar

UMUMA AÇIK YER HAKKINDA YAPILAN İŞLEMLER

YAPILAN İŞLEM			VERİLEN CEZANIN			
KONUSU	EVRAK ÇIKIŞ TARİHİ	NO'SU	TARİH	NO'SU	SÜRESİ	SONUÇ
Küs. noş. müst. tabl. etmek			04.12.1998		2' GÜN	KAPATMA
İş. de "darp" ve "edim" yaralama			20.07.2001		10' "	"

UMUMA AÇIK YER HAKKINDA YAPILAN İŞLEMLER

YAPILAN İŞLEM			VERİLEN CEZANIN			
KONUSU	EVRAK ÇIKIŞ TARİHİ	NO'SU	TARİH	NO'SU	SÜRESİ	SONUÇ
Küs. Yas. Müst. Bulundurma	29.04.2001		14.05.2001		—	İhtar

UMUMA AÇIK YER HAKKINDA YAPILAN İŞLEM

YAPILAN İŞLEM			VERİLEN CEZANIN			
KONUSU	EVRAK ÇIKIŞ TARİHİ	NO'SU	TARİH	NO'SU	SÜRESİ	SONUÇ
İsimin başında bulunmaması			31.07.2000		—	İHTAR

SAYI : B.05.1.EGM.4.23.00.77.01.(147)2001
KONU: İnternet Kafe ve PC Eğitim Salonu

29/01/2001

MÜDÜRIYET MAKAMINA

İLGİ : a) EGM.Bilgi İşl.Dai.Bşk.lığının 04/01/2001 gün ve B.05.1.EGM.0.77.04.60-872001/012104 sayılı yazısı.
b) EGM.Bilgi İşl.Dai.Bşk.lığının 27/10/2000 gün ve B.05.1.EGM.0.77.05.2809-10280 sayılı yazısı.

Emniyet Genel Müdürlüğünce Elazığ Emniyet Müdürlüğüne tahsis edilen (9) dokuz adet PC bilgisayar, birimlere (1-Asayiş, 2-Personel, 3-Pas.Yab., 4-G.B.T., 5-Trf.Tes.Dnt., 6-Güvenlik, 7-Ruh.Teb.İşl.,8-Bilgi İşlem, 9-TEM Şb.Md.lüklerine) verilerek, PolNet Polis Bilgisayar Ağı projesinin uygulanmasına geçileceği ilgi (a) sayılı yazı ile bildirilmiştir.

Birimlerimize verilen (9) dokuz adet bilgisayarın yerine, bu birimlerden (1-Asayiş, 2-Pas.Yab., 3-G.B.T., 4-Trf.Tes.Dnt., 5-Güvenlik, 6-Ruh.Teb.İşl., 7-TEM Şb.Md.lükleri) hali hazırda kullanılan (7) yedi adet PC bilgisayar alınarak, Emniyet Müdürlüğümüz personelinin PC bilgisayar konusunda eğitimi (hiç bilmeyen veya az bilen) için çeşitli konularda (Windows, Winword, Excel, PowerPoint, Access programları ve PC bilgisayar, printer donanımı) Eğitim Şb.Md.lüğü ile koordineli olarak, Bilgi İşlem Şb.Md.lüğü Personel ve Eğitim Br.A.lığınca, muhtelif tarihlerde kurs verilebilmesi ve bilgisayar kullanabilen personel sayısının artırılması amacıyla;

Ayrıca, ilgi (b) sayılı yazı ile Emniyet Genel Müdürlüğünce İl Emniyet Müdürlüklerinde İnternet Kafe kurulması tavsiye edilmiştir. Tavsiye edilen İnternet Kafenin kurularak personelimizin istifadesine sunulabilmesi amacıyla ve Elazığ İlinde 2001 yılının "Trafikte Eğitim Yılı" ilan edilmesinden dolayı; hem vatandaşlarımızın İnternet üzerinden Trafikle ilgili bilgiler almasını, hem de vatandaşlarımıza yönelik Trafik Eğitimi vererek kampanyaya katkıda bulunmak ve vatandaşlarımızın Emniyetle ilgili her konuda, her seviyede (ilk ve orta öğretim, Üniversite) bilgilendirilmesi ve Emniyet Teşkilatını daha yakından tanımaları amacıyla ilgi (b) sayılı yazı ile tavsiye edilen İnternet kafenin oluşturulabilmesi maksadıyla;

Yeni bilgisayar verilen ilgili birimlerden çıkacak olan PC bilgisayarların, EK-1'de planlandığı gibi dağıtımının gerçekleştirilmesi ve ihtiyaç duyulan İnternet Kafe ve PC Eğitim Salonunu faaliyete geçirilmesi hususunu olurlarınıza arz ederim.

Cetin GUMUŞ
Kadiser

Bilgi İşlem Şube Müdürü V.

Uygun görüşle arz ederim.

29.01.2001

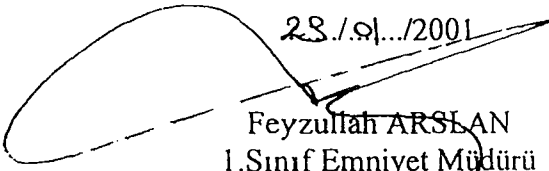

Ahmet KOCABAL

2.Sınıf Emniyet Müdürü

İl Emniyet Müdür Yardımcısı

OLUR

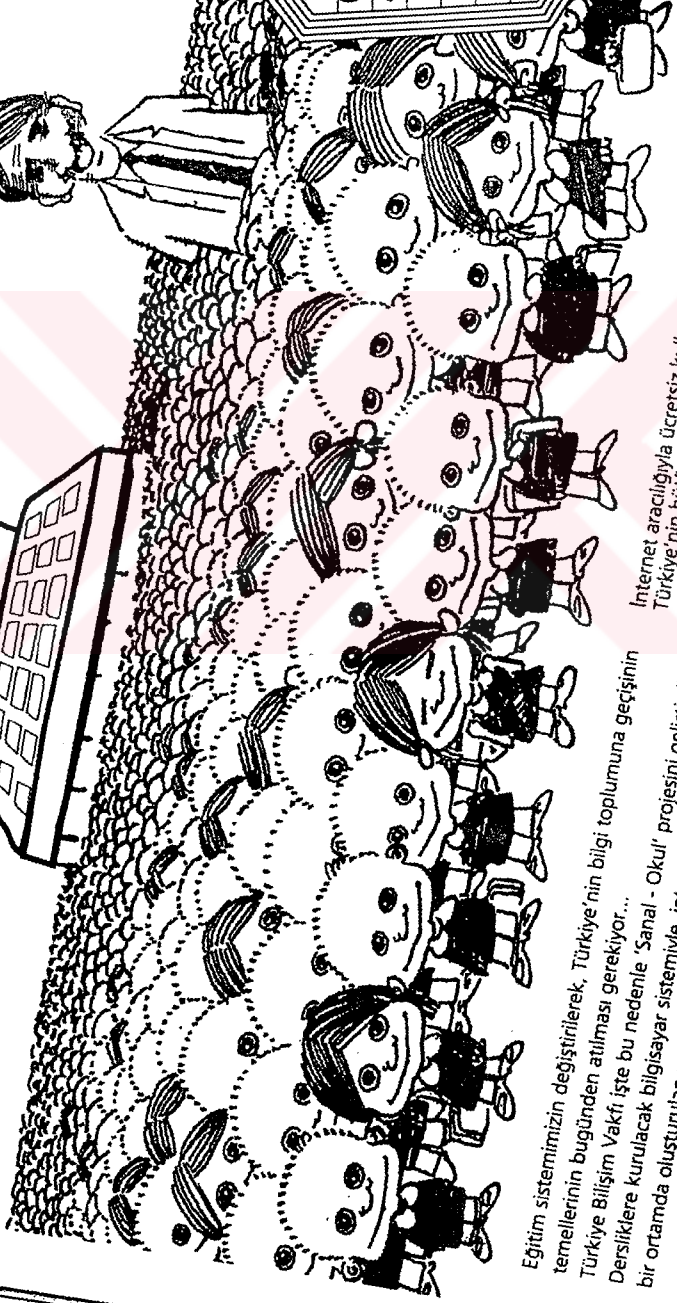
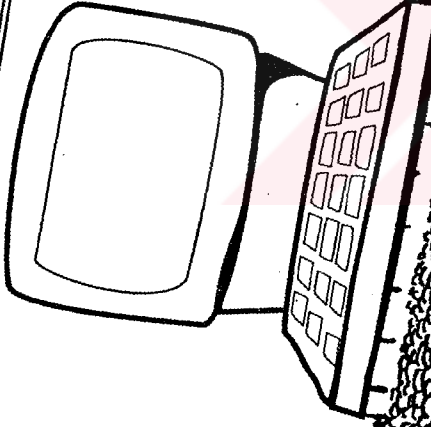
29.01.2001

Feyzullah ARSLAN
1.Sınıf Emniyet Müdürü
İl Emniyet Müdürü

EKLER :

Ek-1: Dağıtım Listesi (1 adet-1 sayfa)

Umutlu bir Türkiye
mutlu öğretmen
geleceği parlak öğrenciler için...

sanal-okul

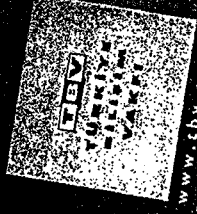
Eğitim sisteminizin değiştirilerek, Türkiye'nin bilgi toplumuna geçişinin temellerinin bugünden atılması gerekiyor...
Türkiye Bilgi Vakfı işte bu nedenle 'Sanal - Okul' projesini geliştirdi.
Dersliklere kurulacak bilgisayar sistemleriyle, internet üzerinden, etkileşimli bir ortamda oluşturulan yeni öğrenme modelinin adı Sanal - Okul...

Dünyadaki bilgi kaynaklarından da yararlanılarak Türkçe büyük bir bilgi havuzu oluşturulup, eğitimin hizmetine sunuluyor.
Öğrencilerin öğretmenleriyle birlikte hem dersliklerde, hem de bugün her saati evlerinde bilgilerini deneyerek geliştirecekleri katılımcı ve eğlenceli bir öğrenme modeli.

İnternet aracılığıyla ücretsiz kullanımına girecek Sanal - Okul, Türkiye'nin bütün çocuklarına eğitimde fırsat eşitliği sağlayacak en önemli proje.
Tabii ki bu projenin gerçekleştirilmesi için geniş kaynaklar gerekli.
Gelin, Sanal - Okul'un ilk adımlarını birlikte atalım...
Bu çok yönlü projeye destek çıkalım.
Nasıl mı?

Eğitimde büyük bir toplumsal sorumluluğu üstlenmiş olacak ve Sanal - Okul'a destek verecek firmaların ürünleri üzerinde Sanal - Okul pulları yer alacak. Bu firmaların ürünlerini tercih ederseniz, siz de Türkiye'nin geleceğine doğrudan katkıda bulunmuş olacaksınız.
Unutmayın! Bugünün çocukları, geleceğimizin kurucuları...

<http://www.sanal-okul.org.tr>

www.tbv.org.tr

İNTERNET KAFE DENETLEME FORMU

DENETLEMENİN YAPILDIĞI	İnternet kafenin Adı:	
	İnternet kafenin Sahibi:	
	Tarih ve Saat:	
1. İnternet kafede işyeri açma izin belgesi bulunmakta mıdır? E ☐ H ☐		
2. İnternet kafede suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelerin (porno, uyuşturucu, şiddet, kumar, bahis, terör vb.) yasak olduğunu belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanlar var mıdır? E ☐ H ☐		
3. İnternet kafe içerisinde sigara içilmeyeceğini belirten ilan panosu veya uyarıcı ilanlar var mıdır? E ☐ H ☐		
4. İnternet kafede bulunanlar İçişleri Bakanlığınca belirlenen yaş sınırlandırılması kapsamında mıdır? E ☐ H ☐		
5. İnternet kafe; İl Valiliğince belirlenen saatlerde kapatılmakta mıdır? E ☐ H ☐		
6. İnternet kafeye gelen 18 yaşından küçük çocukların veli izni olup olmadığı işletmeci tarafından kontrol edilmekte midir? E ☐ H ☐		
7. Okul saatleri içerisinde ilk ve orta öğretim öğrencileri, internet kafede bulunmakta mıdır? E ☐ H ☐		
8. İnternet kafe fiziksel ortam (ışıklandırma, havalandırma, ses düzeni vb.) olarak elverişli midir? E ☐ H ☐		
9. İnternet kafe işletmecisi, işlettiği mekanı ruhsatının iptalini gerektirecek fiziksel değişikliğe uğratmış mıdır? E ☐ H ☐		
10. İnternet kafe mekanı temizlik yönüyle yeterli midir? E ☐ H ☐		
11. İnternet kafede tıbbi malzemelerin yer aldığı ecza dolabı bulunmakta mıdır? E ☐ H ☐		
12. İnternet kafede halkın rahat ve huzurunu bozacak şekilde müzik yayını ve gürültü yapılmakta mıdır? E ☐ H ☐		
13. İnternet kafede bilgisayar ve bilgisayar ağlarına zarar veren web sitelerine erişim engellenmiş midir? E ☐ H ☐		
14. İnternet kafede suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelere (porno, uyuşturucu, şiddet, kumar, bahis, terör vb.) giriş yapılmış mıdır? E ☐ H ☐		
15. İnternet kafede suç unsuru taşıyan nitelikteki sitelere (porno, uyuşturucu, şiddet, kumar, bahis, terör vb.) giriş yapılması işletmeci tarafından bilgisayar üzerinde engellenmiş midir? E ☐ H ☐		
16. İnternet kafede suç unsuru taşıyan (porno, uyuşturucu, şiddet, kumar, bahis, terör vb.) CD'ler bulunmakta mıdır? E ☐ H ☐		
17. İnternet kafede disket ya da CD yardımıyla oyun oynanmakta mıdır? E ☐ H ☐		
18. İnternet kafede lisanssız ve bandrolsüz film bulunmakta mıdır? E ☐ H ☐		
19. İnternet kafede lisanssız bilgisayar yazılımı bulunmakta mıdır? E ☐ H ☐		
20. İnternet kafede veri-oyun ve benzeri ekipmanların yasa dışı olarak kopyalanması, kiralınması ya da kopyalanarak satılması yapılmakta mıdır? E ☐ H ☐		

İNTERNET KAFE DENETLEME FORMU

21. İnternet kafe ruhsatına uygun bir şekilde hizmet vermekte midir? E ☐ H ☐		
22. İnternet kafede , saat 24'den sonra müşteri ve ziyaretçi bulunmakta mıdır? Açılış ve kapanış saatlerine riayet edilmekte midir? E ☐ H ☐		
23. İnternet kafe müsteciri iş yerinde midir? Müstecir yoksa, müstecir yerine sorumlu Mesul Müdür iş yerinde bulunmakta mıdır? E ☐ H ☐		
24. İnternet kafe civarındaki iş yerlerinin, işletme hakkında herhangi bir sıkıntısı var mıdır? Bu konuyla ilgili yetkililere, her hangi bir müracaatta bulunulmuş mudur? E ☐ H ☐		
25. İnternet kafede müşterilere rehberlik edecek görevli personel bulunmakta mıdır? E ☐ H ☐		
26. İnternet kafede denetleme aşamasında internet kafe çalışanlarının kimlik kartları düzenlenmiş midir? Bunlardan ayrılan varsa görevden ayrılmış kolluk birimlerine bildirilmiş midir? E ☐ H ☐		
27. İnternet kafede denetleme aşamasında internet kafe çalışanlarının kimlik kartları üzerlerinde bulunmakta mıdır? E ☐ H ☐		
28. İnternet kafede varsa, çalışan yabancıların kimlik kartları üzerlerinde bulunmakta mıdır, ayrıca pasaport ve ikamet tezkereleri bulunmakta mıdır? E ☐ H ☐		
29. İnternet kafede müşterilere, İnternet ücret fişi verilmekte midir? E ☐ H ☐		
30. İnternet kafede yiyecek-içecek bölümü ile İnternet hizmetinin bulunduğu ortam uygun bir şekilde birbirinden ayrılmış mıdır? E ☐ H ☐		
31. İnternet kafede alkollü içecekler ve her çeşit uyuşturucu madde vb. maddeler bulunmakta mıdır? E ☐ H ☐		
32. İnternet Kafe de kişiler üzerinde veya işyerinde herhangi bir suç unsuru ya da suç aleti bulunmakta mıdır? E ☐ H ☐		
33. İnternet Kafe işletme izin belgesindeki niteliklere uygun mudur? E ☐ H ☐		
34. İnternet Kafe işletmecisi, müşterilerine yönelik olarak eğitim-kültür-bilgi ağırlıklı Web sayfası adreslerini müşterilerine broşür veya ilan panosu ile bildirmekte midir? E ☐ H ☐		
35. İnternet kafede ki bilgisayarlar üzerinden herhangi bir bilişim suçu işlenmiş midir? E ☐ H ☐		
36. Başkaca bir suç unsuruna ya da aksaklığa rastlanıldı mı? E ☐ H ☐		
DENETLEMİYİ YAPAN	Birimin Adı:	
	Görevlilerin Adı:	
	Tarih ve Saat:	
GÖRÜLEN AKSAKLIKLAR İÇİN	Verilen Süre:	
	Süre Dolum Tarihi:	
DÜŞÜNCELER:		İMZA:

Ö Z G E Ç M İ Ş

Çetin GÜMÜŞ;

01.01.1972 tarihinde Bolu'nun Gerede ilçesinde doğdu. İlk ve Ortaokul eğitimini Gerede'de tamamladıktan sonra, 1985 yılında Bolu Cumhuriyet Endüstri Meslek Lisesi Elektronik bölümünü kazandı ve 1986 yılında yeterli not ortalamasını sağlayarak Ankara Yenimahalle Teknik Lisesi Elektronik Bölümü'ne geçmeye hak kazandı. 1989 yılında Teknik Lise'den mezun olduktan sonra aynı yıl Selçuk Üniversitesi Coğrafya Öğretmenliği'ni ve Polis Akademisi'ni kazandı. Polis Akademisi'nin 4 yıllık lisans eğitiminden sonra 1993 yılında Komiser Yardımcısı ünvanıyla mezun oldu ve Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Daire Başkanlığı emrine atandı. Burada Bilgi Sistemleri Şube Müdürlüğü Tahdit ve Pasaport Proje Amirliği'nde 6 yıl görev yaptıktan sonra, 1998 Temmuz ile 1999 Mart ayları arasında Gemlik'te kısa dönem olarak vatani görevini ifâ etti. Daha sonra , Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Daire Başkanlığı'ndan birinci zorunlu hizmetini tamamlamak üzere Elazığ Emniyet Müdürlüğü Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü'ne tayin oldu. Halen aynı şubede Başkomiser rütbesinde Şube Müdür V. olarak görev yapmaktadır.

25-27 Ekim 1999 tarihleri arasında Dedeman Oteli-Ankara'da gerçekleştirilen Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı Eğitim Daire Başkanlığı ve Polis Akademisi'nin organize ettiği 21.Yüzyılda Polisin Eğitimi Sempozyumu'nda, "Polisin Eğitiminde Hizmetçi Eğitimin Yeri ve Önemi: Elazığ İli Örneği" konulu bildiri tebliğ etti. Daha sonra ise 17-19 Ekim 2001 tarihinde Fırat Üniversitesi'nce düzenlenen Türkiye'nin Güvenliği Sempozyumu'nda "Bireylerin Terör Örgütlerine Katılımı ile Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişki" konulu bildiri sundu. Polis dergisinde yayınlanmış çeşitli makaleleri bulunmaktadır.

1999-2000 Bahar döneminde Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları Anabilim dalında Yüksek Lisans öğrenimine başladı. 2002 yılı Bahar döneminde Doç.Dr.Mehmet TAŞPINAR yönetiminde "İnternet Kafelerin (Dijital Kütüphaneler) Denetlenmesi ve Eğitim Amaçlı Kullanımının Teşviki" konulu tez ile yüksek lisans çalışmasını tamamladı. Evli ve 1 Erkek 1 Kız,iki çocuk babasıdır.